BEKNOPT HANDWOORDENBOEK

DER

NEDERLANDSCHE TAAL.

BEKNOPT HANDWOORDENBOEK DER NEDERLANDSCHE TAAL.

VERKLARING VAN WOORDEN EN UITDRUKKINGEN, EIGEN EN VREEMDE. — GESCHIEDENIS. — AARDRIJKSKUNDE. — DICHTKUNDE. — NATUUR- EN WERKTUIGKUNDE. — MUZIEK. — SCHEEPSTERMEN. — MYTHOLOGIE. — VERKORTINGEN.

DOOR

M. J. KOENEN.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1905.

STOOMDRUKKERIJ VAN J. B. WOLTERS.

VOORBERICHT.

Een Woordenboek der Nederlandsche taal, dat het midden houdt tusschen mijn *Verklarend Zakwoordenboekje* en het *Verklarend Handwoordenboek* bleek mijn wakkeren uitgever noodig.

Ik heb mij aan den arbeid gezet om in die behoefte te voorzien. En nu zal er voor „Elk wat wils" zijn, als:

1º. Geïllustreerd Woordenboekje . . . . *f* 0.35.

2º. Verklarend Zakwoordenboekje . . . . » 0.35.

3º. Beknopt Handwoordenboek . . . . » 1.50.

4º. Verklarend Handwoordenboek . . . . » 2.50.

Zooals kan blijken, heeft de drukker zijn lettertypen weer uitstekend gekozen en is de binder met een fraaien band niet achtergebleven. En ik hoop, dat ik als samensteller de behoeften heb weten te bevredigen van hen, voor wie ik deze kleinere editie van mijn Handwoordenboek bestemde.

MAASTRICHT, December 1904. M. J. KOENEN.

A.

A, v. 's. – Eerste letter van het alphabet, eerste hoofdstuk van een woordenboek; (alg.) aanduiding van de eerste der bekende grootheden.

A. of **A°.** – *An'no*, in den jare, ten jare.

Acad. – *Acade'mie.*

Acc. – *Accu'satief.*

A. D. – *An'no Do'mini*, in het jaar des Heeren.

afb. – *afbeelding.*

afd. – *afdeeling.*

afl. – *aflevering.*

a. h. w. – *als het ware.*

a. m. – *Ami'ca ma'nu* (op adressen van brieven) door vriendenhand (bezorgd, overgebracht).

A. M. – *An'no mun'di*, in het jaar der wereld.

A. M. D. G. – *Ad majo'rem De'i glo'riam*, tot meerdere eer van God.

A. et **O.** – *Al'pha et Ome'ga*, het begin en het einde.

A. P. – *Amsterdamsch peil.*

arrond. – *arrondissement.*

Art. – *Artikel.*

a. s. – *aanstaande.*

A (*water, riviertje*), v. –'s; *de Westerwoldsche –, de Ruiten-–; de Dommel en de –.*

A, vz. *Dit meubel zal 25 a 30 gulden kosten.*

Aaf, a've (*het gat in het middelstuk van een wiel*), v. aven. Ook: **Naaf.**

Aaf (*vrouwennaam*), v.; **–je,** o.; *– is dood*, de kan is leeg, de drank is op.

Aag'jesappel, m. –s of –en. Zie **Aagt.**

Aagt (*vrouwennaam, verkorting van Agathe*), v.; **–je** (ook **Aagje**), o.: *Nieuwsgierig –je (van Enkhuizen)*, scherts. nieuwsgierige vrouw.

Aagt (*Engelsche kroonappel*), v. –en; **–appel,** m. –s en –en.

Aai (*diernaam: luiaard*), m. –'s. Zie **Ai.**

Aai (*liefkoozing, streeling*), m. –en.

Aai'en (*streelen, strooken*), ik heb geaaid.

Aak (*groot, platboomd hoog opgeboeid lastschip op den Beneden-Rijn*), v. aken.

Aak (*kleine ahorn of eschdoorn*), m. aken. Ook: *Spaansche eik* geheeten.

Aaks, aak'se (*zware bijl met langen steel*), v. aaksen. Ook: **Aks, akst.**

Aal (*vrouwennaam, verkorting van Alida of van Adelheid*), v.; **–tje,** v.: *Aaltje, de zuinige keukenmeid.*

Aal, aalt (*gier, mestvocht*), v. gmv.

Aal (*moutdrank of Engelsch bier, zoetig van smaak*), o. gmv.

Aal (*slangvormige, weekvinnige visch*), m. alen; *een vette –, een gladde –*; zegsw. *hij is zoo glad als een –*, men heeft geen vat op hem, hij is listig, sluw.

Aal'bes, aal'bezie (*vruchtdragende heester; de roode, witte of zwarte bes*), v. –bessen, –beziën. In 't dagelijksch leven zegt men veelal voor *aal*bessen eenvoudig *bessen* (bv. *bessensap, bessennat*); **–seblad,** o. –bladeren; **–seboompje,** o. –s; **–sestruik.** m. –en.

Aal'bessenjenever (*jenever op zwarte aalbessen getrokken*), v. gmv.; ook: *roodejenever* of *rood* geheeten; **–nat** (*bessensap*), o.; –**-rist** (*getakt rankje, van de bessen ontdaan, ook het trosje zelf*), v. –en; **–sap** (*bessennat*), o.; **–saus** (*saus van aalbessennat*), v.; **–tros** (*rist met de bessen er aan*), m. –sen; **–vla** (*dessertkoek, met bessengelei bedekt: nagerecht*), v. –vlaas; **–wijn** (*gegist bessennat, bessenwijn*), m. gmv.

Aal'besachtigen, v. mv. In de plantk. familienaam van de roode en witte en zwarte aalbes, alsmede van de kruisbes.

Aal'bezie, v. –beziën. Zie ook voor de samenstellingen: **Aal'bes.**

Aal'fuik (*trechtervormige korf met zak om aal in te vangen*), v. –fuiken.

Aal'kast (*vischtuig om aal te vangen*), v. –en.

Aal'korf (*korf of mand, waarin aal gevangen of verzonden wordt*), m. –korven.

Aal'kwabbe, –kwab (*een visch, die veel op een aal gelijkt, ook aalpuit of puitaal geheeten*), v. –kwabben.

Aal'moes (*liefdegift a.e. behoeftige*), v.-moezen.

Aalmoezenier' (*R. K. geestelijke, uitsluitend belast met de geestelijke zorg eener afzonderlijke klasse van personen*), m. –s of –en; *de – van een hospitaal, van een gevangenis, van een regiment.* Ook, *veldprediker: vóór den veldslag sprak de – een gebed uit*; **–ster** (*liefdezuster*), v. –s.

Aalmoezeniers'huis (*liefdehuis voor behoeftige kinderen, ouden van dagen*, enz.), o. –huizen; **–weeshuis** (*voor vondelingen*), o. –weeshuizen; **–weeze,** v. –n.

Aal'puit (*aalkwabbe*), m. –puiten.

Aal'schaar (*groote vork met drie of vier platte tanden om aal te steken*), v. –scharen. Ook: **El'ger.**

Aal'scholver (*zwemvogel, pelikaanachtige vogel, in N.-Brab. rotgans*), m. –s. Ook: **Schol'levaar.**

Aals'huid (*vel van een aal*), v. –huiden.

Aal'speet (*dun stokje, met mootjes gebakken aal er aan*), v.-speten. Vergelijk: **Aan'speten.**

Aals'vel (*aalshuid*), o. –vellen.

Aalt (*het vocht, dat uit den koemest sijpelt*), v. gmv. Zie **Aal** (*gier, mestvocht*).

Aal'tje, o. Zie bij: **Aal** (vrouwennaam): *van mooi – zingen*, d. i. drinken, feestvieren.

Aal'vormig (*den vorm van een aal hebben*), bn.; *pieren zijn –e dieren.*

Aam (*oude wijnmaat, ook oliemaat*, vier ankers of 1,552 H.L.), o. amen.

Aam'beeld, o. –beelden. Zie **Aan'beeld.**

Aam'bei (*besvormige zwelling van aders aan den endeldarm*), v. –beien; ook: **Aan'bei.**

Aambor'stig (*asthmatisch, engborstig*), bn.

Aan'beeld (*yzeren smidsblok, waarop het gloeiend ijzer gehamerd wordt*), o. —en; *zoo zwaar als een* —, zeer zwaar; *steeds op hetzelfde — slaan*, altijd op dezelfde zaak terugkomen.
Aan'beeldsblok (*houten blok, waarop het aanbeeld staat of rust*), o. —blokken.
Aan'bei, v. —beien. Zie **Aam'bei.**
Aan'belang (*groot belang, rijkheid aan invloed of gevolgen*), o. gmv.
Aan'belangen (*aangaan, betreffen*); alleen in den 3en persoon enk. van den onvolt. tegenw. tijd der aant. wijs: *Wat, zooveel, voor zooveel, zoover (het), voor zoover (ze) hem* (3e naamval) *aanbelangt.*
Aan'besteden (*de uitvoering van eenig bouwwerk aan een aannemer volgens inschrijving opdragen*), ik heb —besteed; *een school en het leveren der bouwstoffen* —.
Aan'besterven (*bij erfenis als eigendom krijgen*), het bestierf aan, is —bestorven; *dat riddergoed zal hem — bij den dood zijns ooms.*
Aan'bevelen (*in de gunst bevelen aan*), ik beval aan, heb —bevolen; *iemand bij den Minister* —; *zijn ziel aan God* —, Gods ontferming inroepen.
Aan'beveling (*de daad van aanbevelen*), v. —en; *een mondelinge —, een schriftelijke* —.
Aanbid'den (*in den gebede aanroepen; als goddelijk wezen vereeren*), ik aanbad, ik bad aan, ik heb —beden (—gebeden); *den waarachtigen God* —; fig. hartstochtelijk vereeren: *zijn leerlingen aanbaden hem.*
Aanbid'delijk (*waardig aangebeden te worden, tot aanbidding uitlokkend of dringend*), bn.; *Gods —e wijsheid.*
Aanbid'ding (*godsdienstige vereering*), v.; *in — verzonken, in — neerzinken*; fig. innige, eerbiedige bewondering.
Aan'bieden, ik bood aan, heb —geboden; *iemand een betrekking, een ambt, een werkkring* —; *er biedt zich weldra een gelegenheid aan*, d. i. voordoen.
Aan'blik (*uitzicht, gezicht op iets*), m. gmv.
Aan'blikken (*aanzien, aanschouwen*), ik heb —geblikt; *hij blikte mij veelbeteekenend aan.*
Aan'blinken (*tegenblinken*), het blonk aan, heeft —geblonken; fig. aanlachen, toelachen, de oogen streelen, in de oogen schitteren.
Aan'bod (*het aanbieden*), o. gmv. (aanbiedingen); rechtst.: — *van gereede betaling*; hand. *de marktprijs regelt zich naar vraag en* —.
Aan'bouw (*het gebouwd worden*), m. gmv.; *dit huis is in —; de — van schepen.*
Aan'braak (*het aanbreken, het begin*), v. gmv.; *de — van den morgen.* dicht.
Aan'breien (*breiend vernieuwen*), ik heb —gebreid; *een kous* —.
Aan'breek, m. gmv.; hetzelfde als **Aan'braak,** v. gmv.
Aan'breken (*beginnen, met iets beginnen*), *de dag* brak aan, is —gebroken; ik brak (iets bv. *een flesch*) aan, heb (iets) —gebroken.
Aan'brengen (*meebrengen, leveren, ergens heen voeren, dragen*), onr. w.w. ik bracht aan, heb —gebracht; *kapitaal —, levensmiddelen —; versieringen* —, plaatsen, maken; fig. verklikken, verraden.
Aan'dacht (*oplettendheid, belangstelling*), v. gmv.; *iets met — volgen.*
Aandach'tig (*opmerkzaam*), bn.; *—e toehoorders, een — gehoor, een —e lezing.*
Aan'deel (*deel, gedeelte*), o. —deelen; *zijn — ontvangen; — aan iets hebben*, d. i. zoowel ten goede als ten kwade aan iets meegewerkt hebben; *—en hebben in een zaak, affaire, fabriek*, bewijsstuk, aandeelbewijs.
Aan'deelhebber (*bezitter van één of meer aandeelen*), m. —hebbers; *de —hebbers in een reederij, fabriek, vennootschap.* Ook: **Aan'deelhouder.**
Aan'deelhouder (*eigenaar van één of meer aandeelen*), m. —houders.
Aan'denken (*gedachtenis, voorwerp, dat ons aan iets of iemand herinnert*), o. gmv.; fig. *in gezegend — voortleven*, herinnering.
Aan'dienen (*aanmelden*), ik heb —gediend; *zich laten —, zich zelven* —.
Aan'dikken (*dikker maken, aanvetten van letters* b.v.), ik heb —gedikt.
Aan'disschen (*den disch bereiden*), ik heb —gedischt; *de bedienden hebben —gedischt; de spijzen waren —gedischt*, d. i. op den disch gezet.
Aan'doen (*aantrekken, zich kleeden met*), onr. w.w., ik deed —, heb —gedaan; b.v.: *doe nog een jas aan; zij is netjes —gedaan*, gekleed. Ook, in een haven vallen: *een of andere haven* —, er kort vertoeven; *iemand verdriet, last, schande* —, veroorzaken: *iem. een proces* —, iem. gerechtelijk vervolgen.
Aan'doening (*ziekelijkheid*), v. —en; *een — der longen, der hersenen; ik kan er zonder — niet aan denken*, weemoed, droefenis. Ook: *een* — (aanval) *van koorts.*
Aandoen'lijk (*treffend, roerend*), bn.; *een — verhaal.* Ook: *een — gemoed*, week.
Aan'drang (*gedrang*, fig. *aansporing, nadruk bij het doen van een verzoek*), m. gmv.; *een groote — van menschen; ik zal komen op — van mijn vader; ik vraag het u met* —.
Aan'drift (*neiging der natuur, bezieling, vuur*), v. gmv.; *ik deed het uit vrije* —.
Aan'duiden (*aantoonen, aanwijzen*), ik heb —geduid.
Aaneen' (*aan elkaar, samen*), bijw. Dit bijw. vormt met w.w. samenstellingen, als: *aaneenbinden, aaneengroeien, aaneenknoopen*, enz.
Aaneen'geschakeld (*met schakels verbonden*), bn.; fig.: *een — verhaal, een —e evenredigheid.*
Aaneen'schakelen (*met schakels of ringen verbinden*), ik heb —geschakeld; fig. opeenvolgend verbinden: *twee of meer volzinnen* —; **—ing,** v.: *de betrekking van —ing in de syntaxis*, b.v. de verbinding met het vgw. *en.*
Aan'fluiting (*het bespotten*), v. —en; ook: voorwerp van bespotting: *Ik zal hem maken tot een — onder al de volken.* (Bijbel).
Aan'fok (*opkweeking van dieren*), m. gmv.
Aan'gaan, ik ging —, heb en ben —gegaan; *op een huis, een persoon* —, in de richting gaan; zeew. *op een eiland* —, er heen sturen; *een overeenkomst, een verbond, een verbintenis* —, sluiten, treffen; *wat mij aangaat*, betreft, raakt, aanbelangt.
Aangaan'de (*betreffende, rakende*), dw. en bn.; *de berichten, hem —, luiden niet gunstig*; vz. *de berichten — zijn toestand; een meening — dien persoon*, d.i. nopens, omtrent.
Aan'geboren (*van nature eigen*), bn.; *de dichtkunst was Vondel —; sluwheid is den Chineezen* —.
Aan'gedaan, vd. en bn.; *de familie was tot schreiens* —, d. i. bewogen.
Aan'geklaagde, m. en v. —n; *de — droeg*

zijn eigen verdediging voor, de bij het gerecht beschuldigde.

Aan'gelanden, m. en v. mv.; *de — zijn eigenaars van den grond, gelegen aan een dijk, weg, wetering, enz.*

Aan'gelegen, bn.; *de — akkers*, nl. grenzende aan de rivier.

Aangele'genheid (*zaak van gewicht*), v. —heden.

Aan'gemerkt (*aangezien, omdat*), vgw.; *zijn handelwijs verdient lof, — hij nog zoo jong is.*

Aan'genaam (*prettig, genoeglijk, behaaglijk, liefelijk*), bn.: *een — gezelschap*; bw.: *— bij elkander zijn.*

Aan'genomen (*ondersteld*), vgw.; —, *dat gij slaagdet, wat hebt gij dan nog?* d. i. gesteld (dat), indien, bijaldien.

Aan'genomen, vd. en bn.; *een — kind*; *een — werk* (bij aanbesteding).

Aan'geteekend (*ondertrouwd*), bn.; *zij zijn —.*

Aan'geteekend (*verzekerd*), bn.; *een —e brief, een — pakket.*

Aan'gezet, vd. en bn.; *een — mes*, d. i. gewet, gescherpt; *de wijn is —*, vervalscht; *die spijzen, sausen zijn erg —*, gekruid, prikkelend.

Aan'gezicht (*gelaat*), o. -en. Ook: **Aan'zicht;** *iemand van — kennen*, d. i. hem persoonlijk kennen; zegsw. *de waarheid in het aanzicht slaan*, de waarheid krenken, d. i. brutaal liegen.

Aan'gezien (*dewijl, vermits, omdat*), vgw.

Aan'gifte of **—gift,** v. —giften; *— doen*, d. i. kennis geven, bij den bevoegden ambtenaar melden, b.v. de geboorte van een kind.

Aan'gorden, ik heb —gegord; *het harnas —*, aantrekken, fig. den strijd beginnen; *zich —*, gereedmaken, toerusten.

Aan'greep (*aangrijping, aanval*), m. gmv.

Aangren'zend (*belendend*), dw. en bn.; *een — land*, naburig.

Aan'grijpen (*snel aanvatten en vasthouden*), ik heb —gegrepen; *den vijand —*, aanvallen.

Aangrij'pend (*een diepen indruk makend*), bn. en bw.; *een —e ontroering*; *die taal is — mooi.*

Aan'groei (*vermeerdering, toename*), m. gmv.; *— van macht.* Zie **Aan'was.**

Aan'groeien (*toenemen*), het is —gegroeid; *de spruit groeit — tot een tak.*

Aan'haken (*met een haak vasthechten*), ik heb —gehaakt; *een waggon —*, vasthaken.

Aan'halen, ik heb —gehaald; *haal de schuit wat aan*, naar zich toe trekken; *een knoop, de teugels —*, stijver aantrekken; fig. *den band der vriendschap vast —*; *de wind haalt aan*, wordt sterker; fig. *iemand —*, aanlokken; *goederen —*, in beslag nemen.

Aanha'lig (*vriendelijk, liefkoozend, innemend*), bn.

Aan'halingsteeken (spraakk. „ "), o. —s.

Aan'hang (*partij, handlangers*), m. gmv.

Aan'hanger (*partijgenoot*), m. —s; *hij behoort tot de —s van de nieuwe leer*, d. i. volgelingen, voorstanders.

Aanhan'gig (*nog niet beslist, onafgedaan*), bn.; *de zaak is —.* (rechtst.).

Aan'hangsel (*toevoegsel, bijvoegsel*), o. —s, —en; *deze spraakkunst geeft de leer der spelling in een —.*

Aanhan'kelijk (*toegenegen, verknocht*), bn. en bw.; *een — kind*; *hij dacht zeer — over zijn familie.*

Aan'hebben (*dragen, gekleed zijn in*), onr. w.w., ik had —, heb —gehad; fig. *een roes, een laars, een buis —*, dronken zijn. gmz.

Aan'hef (*begin*, inz. *bij gedichten of muziek en zang*), m. gmv.; *een schoone —.*

Aan'heffen, ik hief —, heb —geheven; *een lied —*, inzetten, gaan zingen.

Aan'hitsen (*opstoken, aanvuren*), ik heb —-gehitst; *een hond —.*

Aan'hoeven, het heeft —gehoefd; *de overjas hoeft niet aan, de kachel hoeft niet aan*, d. i. het is niet noodig, ze aan te trekken; ze aan te steken.

Aan'hoorder (*iem. die aandachtig luistert*), m. —s; *een kwaadspreker vindt overal —s.*

Aan'hooren, ik heb —gehoord. Een enkele maal is *aan* onscheidbaar: *Men aanhoo're mijn verdediging!* d. i. hoore naar; *Vrienden, aanhoort' mijn lied!*

Aanhoo'rig, bn.; *een kasteel met —e landerijen*, d. i. aanbehoorende; *een kasteel met —e rechten*; **—heid** (*wat tot eenig goed behoort*), v. —heden: *een boerderij met alle —heden.*

Aanhou'dend (*voortdurend*), bn. en bw.; *een —e regen*; *hij schreeuwt —.*

Aan'houding (*het in hechtenis nemen*), v. —en; *— van personen*; *— van goederen*, inbeslagneming.

Aan'klacht (*beschuldiging bij den bevoegden ambtenaar*), v. —klachten; *een — indienen bij den officier van justitie*; *een — onderzoeken.*

Aan'klagen, ik heb —geklaagd; *iemand bij den rechter, de rechtbank, het gerechtshof —*, een beschuldiging wegens misdrijf tegen hem inbrengen; *iemand wegens laster, moord, diefstal —*; fig. *mijn geweten zal mij —*, beschuldigen.

Aan'kleef (*toevoegsel, aanhoorigheid*), m.; *met den aankleve van*, d. i. met alles wat er toe behoort: *de schoonmaak met den — van dien.*

Aan'knoopingspunt (*punt van aanhechting*), o. —punten; *de onderwijzer moet de —punten weten te vinden bij zijn leerlingen*; *een — voor een gesprek.*

Aan'komeling (*nieuweling*), m. en v. —en; voor het v. ook **—e.**

Aan'komen (*een plaats bereiken*), ik kwam —, ben —gekomen; *de stoomboot is reeds —-gekomen*; *met iets —*, d.i. voor den dag komen.

Aan'komend (*aanstaande, toekomstig, toekomend*; *groot wordend*), bn.; *—e week*; *—e jongens en meisjes, de —e jongelingschap.*

Aan'komst, v. gmv.; *de — van den trein.*

Aan'kondigen (*bekend maken*), ik heb —-gekondigd.

Aan'koop, m. —koopen; *door —*, door te koopen; *verschillende —en doen.*

Aan'kunnen (*baas kunnen, berekend zijn voor*), onr. w.w., ik kan —, wij kunnen —, ik konde of kon —, heb —gekund; *hij kan den knaap niet aan*; *zij kan de taak niet aan.*

Aan'kweek (*aanplanting*), m. gmv.; *grond, geschikt voor den — van rozen*; fig. opwekking, ontwikkeling: *— van vaderlandsliefde.*

Aan'landen (*aan land komen*), ik ben —-geland; fig. *waar zijt gij —geland?* d. i. terecht gekomen.

Aanlan'dig, bn.; *de wind is —*, d. i. waait landwaarts, naar het land.

Aan'langen (*aanreiken, reikend geven*), ik heb —gelangd; *iemand een boek —*, aangeven.

Aan'leg (*natuurlijke vatbaarheid*), m. gmv.; *— hebben voor de wiskunde.*

Aan'leg (*het aanleggen, maken*), m. gmv.; *de — van een dijk, v. e. spoorweg*; fig. plan, ontwerp.

Aan'leg (*plantsoen, wandelplaats*), m. gmv.; *het is hier een nieuwe —.*

Aan'leg (rechtst. *rechtsvordering*), m. gmv.; *de rechtbanken nemen in eersten — kennis van een aanklacht.*

Aan'leidend (*er toe leidend*), bw. en bn.; *wat was de —e oorzaak?* d. i. de grond, de bron.

Aan'leiding (*oorzaak*), v. —en; *zijn woorden gaven — tot twist.*

Aan'lenen. Zie **Aan'leunen.**

Aan'lengen (*verdunnen*), ik heb —gelengd; *den wijn, de saus, de soep —.*

Aan'leunen (*schuin tegen iets rusten*), ik heb —geleund (—geleend); fig. *ik laat mij dit niet —*, d. i. toeschrijven, welgevallen.

Aan'liggend (*aangrenzend*), bn.; *—liggende hoeken* (meetk.); *een hoeve met —e akkers en weiden*, belendend.

Aan'loeven (scheepst. *dichter bij den wind houden*), ik heb —geloefd.

Aan'loksel (*verleidsel*), o. —s of —en; *de —en der zonde, de —en der wereld.*

Aan'loop, m. —loopen; *een — nemen*, een korten snellen loop, fig. een inleiding: *met een heelen — kwam hij tot de zaak*; *hij heeft veel —*, d. i. bezoek.

Aan'maak (*vervaardiging van iets in voorraad*), m. gmv.; *de — van ammunitie.*

Aan'matigen (zich), ik heb mij —gematigd; *zich een recht —, zich gezag —, zich een titel —*, toekennen.

Aanma'tigend (*eigendunkelijk, trotsch*), bn. en bw.; *op —en toon; — spreken.*

Aan'matiging, v. —en; *zijn — gaat ver*, tegenst. van bescheidenheid, nederigheid.

Aan'melden (*aandienen*), ik heb —gemeld; *er hebben zich honderd sollicitanten —gemeld*, d. i. opgegeven als mededingers naar een betrekking.

Aanmer'kelijk (*belangrijk*), bn. en bw.; *—e sommen, voordeelen, verliezen*; *een —e schade*; *het water was — gewassen*, in groote mate.

Aan'merken (*beschouwen*; *afkeurend opmerken*), ik heb —gemerkt; *ik zal dit altijd als mijn plicht —*; *de strengste vitter zou niets kunnen —*, afdingen.

Aan'merking (*afkeuring, bedenking*), v. —en; *er zijn allerlei —en op dat werk gemaakt*; verder: *in — komen*, de aandacht trekken; *in — nemen*, het laten wegen, belangrijk achten.

Aanmin'lijk, —min'nelijk (*aanminnig*), bn. en bw.

Aanmin'nig (*bevallig, lief, bekoorlijk*), bn. en bw.; *een — kind, —e vorstin; — zingend.*

Aan'moeren (*aanschroeven*), heb —gemoerd.

Aan'moeten, onr. w.w., het moest —, heeft —gemoeten; *de jas moet aan*, nl. aan het lijf; *het vuur moet aan*, nl. moet branden.

Aan'mogen, onr. w.w., het mocht —, 't vd. is niet in gebruik; *mag ik dat kleedje aan? mag de kachel wel aan?* d. i. branden.

Aan'monsteren (scheepst. *in dienst nemen en op de monsterrol plaatsen*), ik heb —gemonsterd.

Aanne'melijk (*niet te verwerpen*), bn.; *op —e voorwaarden*; *een — voorstel.*

Aan'nemen (R. K. *kinderen de eerste H. Communie laten doen*), ik nam —, heb —genomen.

Aan'nemen, ik nam aan, heb —genomen; *neem dit bord eens aan*, aanvatten; *die jongen is vlug van —*, aanleeren, begrijpen; *geld, giften, geschenken —*, in ontvangst nemen.

Aan'nemer (*bouwer van huizen bij inschrijving*), m. —s; **—neming,** v. —en: *een gebouw bij —neming maken*; *een groote —neming.*

Aan'plakbiljet (*papier, meest gekleurd en van groot formaat, aan muren enz. vastgehecht door eenige kleefstof*), o. —biljetten.

Aan'plant (*teelt*), m.; *de — van koffie, katoen.*

Aan'plempen (*door het storten van zand een gracht, vaart enz. aanvullen, dempen*), ik heb —geplempt.

Aan'praaien (scheepst. *een schip aan- of toeroepen om mededeelingen te ontvangen of te geven*), ik heb —gepraaid.

Aan'raden (*den raad geven*), ik raadde of ried —, heb —geraden.

Aan'raking, v. —en; *die wonde doet bij de minste — pijn*; *ik heb steeds alle — met hem vermeden*, omgang.

Aan'rakingspunt (meetk. *raakpunt*), o. —punten; *hier is het — der twee cirkels.*

Aan'randen (*aantasten, overvallen*), ik heb —gerand; *een reiziger —*; *de orde der maatschappij —.*

Aan'recht, o. —en; hetzelfde als **—bank.**

Aan'rechtbank (*smalle vaste tafel met kastjes, in een keuken*), v. —banken.

Aan'rechten (*opdisschen*), ik heb —gerecht; ook: *een gastmaal —*, geven.

Aan'rechtkeuken, v. —keukens; *naast de kookkeuken ligt in dat hotel een groote —*, d. i. waar de spijzen opgeschept worden en het keukengerief wordt bewaard.

Aan'rechttafel (*keukentafel, breede aanrechtbank zonder kastjes*), v. —tafels.

Aan'reiken (*onder 't bereik brengen, aangeven*), ik heb —gereikt; *iemand een boek —.*

Aan'rekenen (*op rekening stellen*), ik heb —gerekend; *iemand iets duur —*; fig. toeschrijven, toerekenen: *zich iets als een eer —.*

Aan'rennen (*rennend naderen*), ik heb en ben —gerend; *de huzaren kwamen —.*

Aan'richten (*veroorzaken*), ik heb —gericht; *een bloedbad, schade, verwoestingen, enz. —*, d. i. doen ontstaan.

Aan'risten (*aan een touw of koord rijgen*), ik heb —gerist; *uien, vinken —.*

Aan'rit (*snelle aanval der ruiterij*), m. gmv.

Aan'roep (*bede, smeeking*), m. gmv.

Aan'roepen, ik riep —, heb —geroepen; *de schildwacht riep den vreemdeling aan*, d. i. roepend staande houden; *God —*, d. i. om hulp, bijstand smeeken.

Aan'schenden (*aanranden*), ik schond —, heb —geschonden. Ook **Aan'schennen:** *O, schen Zijn (Gods) macht niet aan.* (Tollens).

Aan'schieten, ik schoot —, heb —geschoten; (jagerst.) *een haas, een patrijs —*, raken doch zóó, dat het wild nog verder loopt of vliegt.

Aan'schijn (*wezen, aangezicht, gelaat*), o. gmv.; *het — der aarde*; *in het — van den dood*; *in het zweet zijns —s*; *het — Gods.*

Aan'schouw (*gezicht, blik*), m. gmv.; *met den eersten —*, op het eerste gezicht; fig. *in — nemen*, d. i. in overweging nemen.

Aanschouw'baar (*zichtbaar*), bn. en bw.

Aanschou'welijk (*duidelijk, helder*), bn. en bw.; ook: **Aanschouw'lijk,** bn. en bw.; *— onderwijs*; *iets — uitleggen.*

Aanschou'wen (*zien, waarnemen met het oog*), ik heb —schouwd; *ten — van*; **—er** (*waarnemer*), m. —s; **—ing** (*voorstelling, zielebeeld*), v. —en.

Aan'slaan, ik sloeg —, heb en het is —geslagen; *een toets —*; *voor iemand —*, d. i.

iemand groeten (mil.); *de ruiten waren aangeslagen*, d. i. bewasemd.
Aan'slag (*bedrag der belasting*), m. —slagen.
Aan'slag, m. gmv.; *een goeden — hebben op een pianino*, heerschappij over de vingers.
Aan'slag, m. —slagen; *een — op iemands leven*, poging tot moord.
Aan'slagbiljet (*belastingbiljet*), o. —biljetten.
Aan'sleepen (*ergens heen sleepen*), ik heb —gesleept; *balen —, koffers of kisten —*.
Aan'slepen (*slepend, sleepvoetend naderen*), het is —gesleept; *daar komen de vette ossen —*.
Aan'slibben (*slibbend vol worden*), het is —geslibd; *een zeegat kan —*; **—sel**, o. gmv.
Aan'spannen (*aanbinden*), ik heb en het is —gespannen; *Jan, span de paarden —! een snaar wat —*, d. i. sterker spannen.
Aan'speten (*aan het spit steken om te braden*), ik heb —gespeet; *een haas —*; *mootjes gebakken paling —*, aan een houtje rijgen ten verkoop.
Aan'spoelen, het heeft en is —gespoeld; *de zee heeft drie lijken —gespoeld*, aan land geworpen; *de rivier heeft al dien grond hier —gespoeld*, d. i. gevormd door aanslibbing; **—ing** (*aanslijking, aanwas*), v. —en; **—sel** (*aanslibsel*), o. —s.
Aan'sporen (*opwekken*), ik spoorde —, heb —gespoord; *iemand tot een daad —*, aanzetten; *hij spoorde zijn paard —*, d. i. aandrijven; **—ing** (*opwekking*), v. —en.
Aan'spraak (*toespraak*), v. —spraken.
Aan'spraak (*gerechtelijke eisch*), v. —spraken; *— maken op iets*; *zijn —spraken laten varen.*
Aanspraak'lijk en **—spra'kelijk** (*verantwoordelijk*), bn.; *zich voor iets — stellen*, d. i. zich verbinden om mogelijke schade te vergoeden; **—heid** (*verantwoordelijkheid*), v. gmv.
Aan'spreken, ik sprak —, heb —gesproken; *iemand op straat —*, staande houden; *iemand vriendelijk —*; fig. *hij heeft zijn beurs duchtig —gesproken, evenzoo de flesch, de koekjestrommel, enz.*, d. i. er ruim gebruik van gemaakt.
Aan'spreker (*doodbidder, lijkbezorger*), m. —s.
Aan'staan (*bevallen*), het stond —, heeft —gestaan; *die jongen, die taal, dat antwoord staat mij niet —*; ook: *de deur staat —*, is half open.
Aan'staande (*nabijzijnd, op handen zijnde, toekomend*), bn.; *de — week, den — n Zondag.*
Aanstaan'de (*verloofde*), m. en v. —n.
Aan'stalte, v. —n; *hij maakt —(n) tot de groote reis*, d. i. voorbereidende maatregelen, toebereidselen.
Aanste'kelijk (*op een ander overgaand*), bn.; *een —e ziekte*; fig. *luiheid is —*.
Aan'steken (*vaststeken; doen ontbranden, besmetten*), ik stak —, heb en het is —gestoken; *een zool, een gesp even —*, aanhechten; *de kaars, een sigaar —*, aan het branden brengen; fig. *die typhuslijder zal al de anderen —*, hun de ziekte mededeelen; *zoek de rotte appels uit, eer ze de andere —*, rot maken.
Aanste'kend (*besmettelijk*), bn.; *een —e ziekte*; *roodvonk en pokken zijn —*.
Aan'stellen (*benoemen*), ik heb —gesteld; *iemand — als (tot) burgemeester*; **—ling** (*benoeming*), v. —en: *de akte van —*.
Aan'stellen (zich), ik heb mij —gesteld; *zich belachelijk, dom, vreemd, als een gek —*, voordoen, gedragen, met het bijdenkbeeld van afkeuring.
Aanstellerij' (*blufferij, pocherij*), v. gmz.
Aan'sterven. *Dat huis is mij —gestorven*, d. i. door versterf mijn eigendom geworden. Ook: **Aan'besterven; —sterving** (*erfenis*).
Aan'stichten (*doen ontstaan, veroorzaken*), ik heb —gesticht; *tegen iemand kwaad —*.
Aan'stippen (*terloops aanwijzen*), ik heb —gestipt; fig. *iets —*, even aanroeren; ook: met een potlood aanstrepen.
Aan'stoken (*feller doen branden*), ik heb —gestookt; *de kachel, den oven, den haard —*; fig. opruien, aanhitsen: *iemand — tot opstand, muiterij, verzet, verraad, wreedheid*, enz.
Aan'stonds (*terstond, dadelijk*), bw.; *ik kom —*, onverwijld.
Aan'stoot (*pijnlijke stoot*, fig. *ergernis*), m. gmv.; *—geven*, ergernis geven; *steen des —s* (Bijbel): fig. oorzaak of reden van ergernis.
Aanstoo'telijk (*ergerlijk, hinderlijk*), bn. en bw.; *een —e verwaandheid, gemaaktheid.*
Aan'stormen (*stormend naderen*), ik heb en ben —gestormd; *de cavalerie kwam —*.
Aan'stouwen. Zie **Aan'stuwen.**
Aan'stuwen (*aanduwen, een lading vast in elkaar werken*), ik heb —gestuwd.
Aan'tal, o. —tallen; *een — menschen, paarden, boeken*, onbepaalde hoeveelheid.
Aan'tasten (*aanvallen, aangrijpen*), ik heb —getast; **—tasting** (*schending*), v. —en.
Aan'teekenen (*merken, opschrijven*), ik heb —geteekend; **—ing** (*opmerking*), v. —en.
Aan'tichten (*aanwrijven, beschuldigen*), ik heb —geticht; *alle schuld werd hem —geticht*, ten laste gelegd.
Aan'tiegen (*aantrekken*), ik toog —, heb —getogen; *zij togen hun kleederen —*; *zij hadden hun gewaden —getogen.*
Aan'tijgen (*beschuldigen*), ik teeg —, heb —getegen; ook: ik tijgde —, heb —getijgd; **—ing** (*beschuldiging*), v. —en.
Aan'tocht (*nadering*), m. gmv.; *in — zijn*, naderen, op komst zijn; *de — van den vijand.*
Aan'toonen (*aanwijzen, doen zien*), ik heb —getoond.
Aantoo'nend, bn. spraakk.: *de —e wijs* (werkelijkheidswijs).
Aan'treden (mil. *zich verzamelen, in 't gelid gaan staan*), ik trad —, heb en ben —getreden; **—ing** (*het komen*), v. —en.
Aan'treffen, ik trof —, heb —getroffen; *iemand ergens —*, ontmoeten (bij toeval); *men zal van dien tekst allerlei verklaringen —*, vinden.
Aantrek'kelijk (*gevoelig*), bn; **—heid,** v.
Aan'trekken, ik trok —, heb en ben —getrokken; **—king,** v.: *scheikundige —*, verwantschap; *magnetische —, electrische —*.
Aan'trekkingskracht (*natuurlijke neiging der lichamen om tot elkaar te naderen*), v. gmv.
Aanvaar'den (*aannemen, beginnen*), ik —vaardde, heb —vaard; *een geschenk, een tocht, een opdracht —*; *het bevel —, het bewind —*.
Aan'vaart (*varende aankomst*), v. gmv.; *de aan- en afvaart van schepen.*
Aan'val (*bestrijding, aantasting*), m. —vallen; *een — afwachten, afweren, afslaan*, een vijandig aantasten; *een — van beroerte, van koorts, razernij*, plotselinge, meestal kortstondige aandoening.
Aan'vallenderwijs of **—wijze,** bw.; *onze troepen gingen — te werk.*
Aanval'lig (*lief, aanminnig*), bn.

Aan'vang (*begin*), m. gmv.; *in den – dier eeuw*; *de – der lente.*
Aan'vangen (*beginnen*), ik ving –, heb en ben –gevangen; **–er** (*beginner*), m. –s; **–vangspunt,** o. –punten.
Aanvan'kelijk (*beginnend*), bn. en bw.; *het – leesonderwijs.*
Aan'vechting (*bekoring*), v. –en.
Aan'versterven (*bij erfenis toevallen*), het verstierf –, is –verstorven; *–verstorven goederen.*
Aan'vertrouwen (*toevertrouwen*), ik heb –vertrouwd; *iets aan iemand –*, vol vertrouwen ter bewaring geven.
Aan'verwant (*bloedverwant*), m. –verwanten.
Aan'verwant, bn.; *hij is mij –*; *het Duitsch is een –e taal*; *de geneeskunde en –e vakken.*
Aan'verwante (*bloedverwante*), v. –n.
Aan'verwantschap (*zwagerschap*), v. gmv.
Aan'voegen (*aanhechten*), ik heb –gevoegd; *een bijzin bij een hoofdzin –*; **–sel** (*aanhangsel*), o. –s.
Aanvoe'gend (*ondervoegend*), bn.; *de –e wijs.*
Aan'voer (*het aanvoeren*), m. –voeren; *de – van bouwmaterialen*; *herhaalde –en van levensmiddelen.*
Aan'voerder (mil. *bevelhebber*), m. –voerders.
Aan'voeren, ik heb –gevoerd; *een rooverbende –*, *de troepen –*, geleiden, bevel voeren over, ergens heenvoeren; *hout, steen, kalk –*, overvoeren, aanbrengen; *iets als bewijs –*, bijbrengen.
Aan'vraag of **–vrage** (*officieel verzoek*), v. –vragen; *– doen*, verzoeken.
Aan'vragen (*verzoeken om iets*), ik vraagde of vroeg –, heb –gevraagd; **–vrager,** m. –s.
Aan'wakkeren (*aansporen, opwekken*), ik heb –gewakkerd; *dat woord zal hem –*; ook: *de wind wakkert –*, wordt sterker.
Aan'was (*toeneming*), m. –wassen; *– van grond, recht van –*, aanslibbing.
Aan'wellen (*aaneensmeden*), ik heb –geweld.
Aan'wenden (*ergens heen wenden*), ik heb –gewend; fig. gebruiken, besteden: *zijn gezag –, zijn invloed –, allerlei middelen –.*
Aan'wennen (*gewend maken*), ik heb (mij) –gewend; *zich het snuiven –*; **–ning,** v.-en.
Aan'wensel (*gewoonte, hebbelijkheid*), o. –s, –en; *allerlei eigenaardige –s.*
Aan'werven (*van troepen*), ik wierf –, heb –geworven; **–er,** m. –s; **–ing,** v. –en.
Aan'wetten (*door wetten scherp maken*), ik heb –gewet; *een mes –*, aanslijpen.
Aan'wezen (*tegenwoordigheid*), o. gmv.; *in mijn –*; *uw – te dezer plaats.*
Aanwe'zend, bn.; *eerst– ingenieur*, hoofdingenieur, directeur; *de –e leden*; als zn.: *de –en*; *alle –en.*
Aanwe'zig (*tegenwoordig*), bn.; **–heid,** v.
Aan'wijzen (*aanduiden*), ik wees –, heb –gewezen; **–wijzer,** m.; **–wijzing,** v. –en.
Aanwij'zend, bn.; *een – vnw.*, bv. *die, deze.*
Aan'winst (*toename*), v. –winsten; *een belangrijke –.*
Aan'wrijven (*wrijven tegen*), ik wreef –, heb –gewreven; fig. ten laste leggen, toedichten, aantijgen: *ik laat mij zoo iets niet –.*
Aan'zeg, m. gmv.; **-ging,** v. –en; *de – van geboorte, overlijden*, enz.; *gerechtelijke –* (dagvaarding).
Aan'zeggen (*bekend maken*), ik zeide (zegde) –, heb –gezegd (gezeid); fig. *den dood –*, bekend maken; *den oorlog –*, verklaren.
Aan'zegger (*lijkbidder, aanspreker*), m. –s.
Aan'zien (*eer, achting*), o.; *in – zijn, staan*, geacht worden; *een man van –*, stand.
Aan'ziend (*wapenkunde*), bn.; *twee –e leeuwen*, d. i. met beide oogen naar den beschouwer gekeerd.
Aanzien'lijk (*voornaam*), bn. en bw.; *een –e familie*; *een –e lengte*, belangrijk; *zij leven zeer –*, rijk.
Aan'zijn (*bestaan, leven*), o. gmv.; *in het –.*
Aan'zoek (*verzoek, huwelijksaanzoek*), o. –en.
Aan'zoeken (*plechtig, ernstig verzoeken*), ik heb en ben –gezocht; *hij heeft mij –gezocht om steun.*
Aap (*vierhandig dier*), m. apen; *apen van de Oude Wereld*, als: *orangs, gorilla's, chimpansé's*; *van de Nieuwe Wereld*, als: *brul-, nacht-, eekhoorn-, vos-*, enz.
Aap'je (*kleine aap*; *Amsterd. huurrijtuig*), o. -s.
Aar (rivier: *Zuid-Holland*), v.
Aar (rivier: *Zwitserland*), v.
Aar (*arend*), m. aren. *Adel-aar* (edele-aar).
Aar (*korenaar*), v. aren; *een rijpe, volle –.*
Aâr (*ader*), v. âren; aàrtje, o. –s.
Aar (*samentrekking van ander*), vnw.; *hij sprak van 't een en het aar.* Zie **Elkaar.**
Aard (*karakter, gesteldheid, inborst*), m. gmv.
Aard, v. verkorting van **Aar'de.**
Aard'appel (*eetbare wortelvrucht uit Mexico*), m. –appelen of –appels.
Aard'bei (*–bes*), v. –beien. Ook: **Aard'bezie.**
Aard'bes (*aardbezie*), v. –bessen.
Aard'beving (*golvende beweging van den aardbodem*), v. –bevingen; *een hevige – verwoestte in 1755 Lissabon.*
Aard'bezie (*–bei*), v. –beziën (–beien).
Aard'bodem (*aardoppervlakte*), m. gmv.
Aard'bol (*onze planeet*; ook: *aardglobe*), m.
Aard'duivel (*miereneter op Formosa*), m. –s.
Aar'de (*onze planeet*), v.
Aar'degoed (*pottenbakkerswerk, aardewerk als koopwaar*), o. gmv.
Aar'den (*den aard hebben*), ik heb geaard; *een knap kind, dat naar zijn vader aardt*, lijkt in aard op zijn vader; *die planten – hier niet*, tieren, gedijen.
Aar'den (*van klei of aarde, leem*), bn.; *een – vat, een – wal*; *– potten, een – schotel.*
Aar'dewerk (*pannen, schotels, enz. van leem*), o.; *gewoon –, Delftsch –, Keulsch –.*
Aard'geest (*aardmannetje*), m. –geesten.
Aard'globe (aardr. *in tegenstelling van hemel- of sterrenglobe*), v. –globes of –globen.
Aard'gordel (aardr. *een der vijf zonen of luchtstreken*), m. –gordels; *de keerkringsgordel, de twee gematigde, de twee koude –s.*
Aard'hars (*donkerbruine zelfstandigheid*), v. en o.; *– is bv. asphalt, aardpek, bergteer, jodenlijm*, enz.
Aard'hommel (*onder den grond nestelende hommelbij*), m. –hommels.
Aar'dig (*lief, mooi*), bn. en bw.; *een – landschap, een – prater*, aangenaam; *hij zingt –.*
Aard'krekel (*molkrekel*), m. –krekels.
Aard'kunde (*kennis der aardkorst*), v. gmv. Ook: **Geologie'.**
Aard'kundige (*geoloog*), m. en v. –n.
Aard'mannetje (*kabouter*), o. –mannetjes.
Aard'mier (*mier, wroetend en levend in de aarde*), v. –mieren.
Aard'mijt (*de gewone rood- of geelgekleurde mijt*), v. –mijten.

Aard'muis (*veldmuis*), v. —muizen.
Aard'olie (*steenolie, petroleum*), v. gmv.
Aardpim'pernoot (*peuldragende kruidachtige plant uit Z.-Amerika*), v. —noten.
Aard'rijk (*de aarde*), o. gmv.
Aard'rijksbeschrijver, m. -s; —**beschrijving,** v. —en; —**kunde,** v.: *staatkundige* —, *wiskundige* —, *natuurkundige* —.
Aard'rol (*landbouwrol*), v. —rollen. In de spreekt. ook **Wals.**
Aardsch (*op aarde zijnde*), bn.; —*e machten*; *het —e leven*, hier op aarde; *een — paradijs.*
Aardsch'gezind (*aan het aardsche gehecht*), bn.; —**e** (*persoon*), m. en v. —n.
Aard'varken (*dasvormig tandenloos zoogdier*), o. —varkens; *het — wordt vooral aan de Kaap gevonden en leeft van mieren.*
Aard'veil (*hondsdraf, kruip-door-den-tuin*), o. gmv.; *het — wordt als geneesmiddel en als soepgroente gebruikt.*
Aard'vloo (*springend bladkevertje of tor*), v. —vlooien; *de — is een zeer schadelijk insect.*
Aard'wind (*werktuig in verticalen stand om een last horizontaal te verplaatsen*), v. —en.
Aard'winde (*plant, akkerwinde*), v. —winden.
Aard'worm (*ringworm, pier*), m. —wormen; bij overdracht, de mensch in betrekking tot God: *Kunt gij —, 't oogmerk van uw Schepper bevroeden?* hier ook: —**wurm.**
Aars (*achterste*), m. aarzen; *op zijn — vallen.*
Aarts'bedrieger (*geslepen bedrieger*), m. —s.
Aarts'bisdom (*kerkelijk gebied van een aartsbisschop*), o. —bisdommen; *het — Utrecht, Keulen, enz.*
Aarts'bisschop (*eerste of voornaamste bisschop*), m. —bisschoppen; *de — van Utrecht.*
Aarts'diocees (R. K. *aartsbisdom*), o. —diocesen. Ook: —**diocese,** v. —n.
Aarts'engel (*opperbode Gods*), m. —engelen; *de —engelen Michael, Gabriël en Rafaël.*
Aarts'geweldenaar (*aartstiran, dwingeland*), m. —geweldenaars; *Napoleon, de —.*
Aarts'hertog (*voornaamste hertog*), m. —-hertogen; *de titel van prinsen uit het huis van Oostenrijk is —.*
Aarts'vader (*patriarch*; ook *grijsaard*), m. —s, —en; *de —s Abraham, Izaak en Jacob*; *hij zat daar als een — tusschen de zijnen.*
Aarts'vijand (*erge vijand*), m. —vijanden.
Aar'zelen (*achteruitgaan, schromen, weifelen*), ik heb geaarzeld; — *iets te doen*, niet dadelijk durven handelen uit vrees voor de gevolgen.
Aas (*voedsel voor dieren*), o. gmv.; *de visch beet in het —*, lokspijs; *een stinkend —*, dood dier, kreng.
Aas (*de één in het kaart-, dobbel- en dominospel*), o. azen.
Aas (*eenheid van 't oude gewicht = 0.047 dG.*), o. azen; een ons had 20 engels en een engel 32 azen.
Aas'je (*kleinigheid, ziertje*), o. gmv.
AB of **ABC** (*alphabet*), o. AB's, ABC's; fig. *het — der wetenschap*, de eerste beginselen.
Abbé (*wereldlijk geestelijke, in Frankr.*), m.
Abberdaan', of liever **Labberdaan'** (*zoutevisch*, uit **le Labourd** [Bayonne]), v. gmv.
Abdij' (R. K. *klooster voor mannen of vrouwen, door een abt of abdis bestuurd*), v. —en.
Abdis' (R. K. *bestuurster van een abdij voor vrouwen*), v. —sen.
Abeel' (*witte populier*), m. —en.
Aberdaan', v. Zie **Abberdaan'.**

Abnormaal' (*afwijkend, tegen den regel*), bn. en bw.; *een —male toestand*; *de — lage temperatuur van dezen zomer*, ongewoon.
Abonné, m. —'s. Zie **Abonnent'.**
Abonneeren (zich) (*voor een vaste som zich het recht verzekeren om gebruik te maken van een of ander*, bv. *van spoor of tram*; *inteekenen op een tijdschrift*, enz.).
Abonnement' (*inteekening, betaling ineens bij uitkoop*), o. —en; *een — nemen op een krant, voor een theater*, enz.
Abonnent' (*inteekenaar, geabonneerde*), m. en v. —en. Ook: **Abonné,** m. —'s.
Abracada'bra (*tooverwoord*), o. gmv.; fig. onverstaanbare taal, onzin.
Abrikoos', m. voor den boom; v. voor de vrucht; —kozen.
Abriko'zeboom, m. —en; —**blad,** o. —eren; —**loof,** o.; —**schil,** v. —len; —**stam,** m. —men; —**tak,** m. —ken.
Abriko'zentaart, v. —en; —**vla,** v. —vlaas.
Absces' (*ettergezwel*), o. —sen. Ook: **Abces'.**
Absent' (*afwezig*), bn.; als zn. m. of v., in 't mv.: *Absenten.*
Absenteeren (zich) (*zich verwijderen*).
Absen'ten (*afwezigen*), m. of v. mv.
Absen'tie (*afwezigheid*, fig. *verstrooidheid*), v. —s, —tiën.
Absint' (*elixer op alsem getrokken*), o. gmv.
Absolu'tie (*vrijspraak, kwijtschelding*), v. —s, —tiën.
Absoluut' (*volstrekt, onvoorwaardelijk*), bn.
Absorbeeren (*opslorpen, inzuigen, verteren*); fig. geheel bezighouden.
Abstract' (*afgetrokken*), bn.; —*e begrippen*, —*e wetenschappen*, bv. wiskunde.
Abstrac'tie (*afgetrokkenheid, verstrooidheid*; *de vorming van een algemeen begrip*), v. —s, —tiën. (tie = tsie)
Abstraheeren (*aftrekken, afleiden, in de gedachte afzonderen*).
Abt (*hoofd eener abdij voor mannen*), m. —en.
Abuis' (*misvatting, vergissing*), o. abuizen.
Abusief' (*verkeerd*), bn. en bw.
Abusie'velijk (*bij vergissing*), bw.
Aca'cia (*vlinderbloemige loofboom*), m. —s.
Acade'mie (*hoogeschool, school voor kunsten of wetenschappen*), v. —miën en —mies; *de militaire —* te Breda; *een teeken—, een schilder—, een — voor beeldende kunsten.*
Acade'misch (*van, aan of betreffende de academie*), bn.; *het — onderwijs, een —e opleiding, een — proefschrift, een —e graad.*
A capel'la (muz. *evenals gezongen wordt in de Sixtijnsche kapel te Rome, d. i. zonder instrumentale begeleiding*), bw.; *het a-capella-koor.*
Accent' (*stembuiging*; ook: *klemtoonteeken*), o. —en.
Accentua'tie (*toonbuiging, klemtoongeving*), v. —s, —tiën. (tie = tsie)
Accentueeren (*toon leggen op, klemtoon geven aan*).
Accept' (*schriftelijke verbintenis tot betaling onder een wissel, acceptatie*), o. —en.
Accepta'tie (*orderbriefje*, d. i. *wisselverbintenis tot betaling van een zekere som*; ook **Accept**), v. —s, —tiën. (tie = tsie)
Accepteeren (*aannemen*; *met zijn handteekening voor geldig erkennen*).
Accident' (*toe- of voorval, ook lichamelijk letsel*), o. —en.
Accijns' (*belasting op levensmiddelen, verbruiksbelasting*), m. accijnzen. Lees: *ak-sijns'.*

Acclama'tie (*algemeene toejuiching*), v.; *bij – aannemen*, onder gejuich, handgeklap eenparig goedkeuren in een vergadering. (t = ts)
Acclimata'tie (*gewenning aan een luchtstreek*), v. gmv.
Acclimateeren (*aan een luchtstreek gewennen*).
Acclimatisa'tie (*gewenning, ook van dieren, aan een luchtstreek*), v. Ook: **Acclimata'tie.**
Acclimatiseeren (*aan een luchtstreek gewennen*). Ook: **Acclimateeren.**
Accola'de (*omarming; ridderslag nl. in den nek; haakje in de algebra*), v. –s.
Accompagneeren (*begeleiden op een instrument; samen met iemand zingen of spelen*).
Accompagnement' (*begeleiding*), o. –en.
Accoord' (*overeenstemming van tonen*, ook: *verdrag, vergelijk*), o. –en; ook: **Akkoord'.**
Accordeeren (*overeenstemmen, schikken; bewilligen, toestaan*).
Accoun'tant (*rekenplichtig boekhouder; voorlichter, onderzoeker in bankzaken*), m. –s.
Accrediteeren (*crediet, vertrouwen verschaffen; als gevolmachtigde doen erkennen*), *een geaccrediteerd gezant*, d. i. een officieel toegelaten of erkend gezant.
Accuraat' (*zorgvuldig, nauwkeurig*), bn.
Accurates'se (*juistheid, stiptheid*), v. gmv.
Accu'satief (*vierde naamval*), m. –tieven.
Acetyleen' (*kleurloos koolwaterstof*), o. gmv., **–gas,** o. gmv.; **–licht** (*licht van acetyleengas, van groote sterkte*), o. –en.
Ach (*weeklacht, geklaag*), o. –s; –je, o., –jes; *men hoorde niets dan – en wee!*
Acha'tes, Achaat' (*trouwe lotgenoot van den Trojaanschen prins Aeneas*, fig. *trouwe vriend*), m.
A'cheron (myth. *de lijdensstroom der onderwereld*), m. Ook: *de onderwereld zelf.*
Achil'les (*de dapperste der Grieken voor Troje*), m.; *de snelvoetige –.*
Achil'les (scherts. *aanspreker, lijkbidder, om zijn hard loopen*), m. –en.
Achil'leshiel (fig. *kwetsbare plek, zwak punt in eenig stelsel*), m. –hielen.
Achil'lespees (*sterke en dikke hielpees*), v. –pezen.
Achroma'tisch (*kleurloos, ongekleurd*, van kijkglazen), bn.; *de –e verrekijker*: men ziet het beeld zonder gekleurde randen, in 1757 uitgevonden. (ch = k)
Acht (*oplettendheid, aandacht*), v. gmv. *– geven, – slaan; geef –!* let op (commando).
Acht, telw.; *de helft van zestien is –.*
Acht (*cijfer, getalmerk*), v. –en; *een mooie –, schrijf eens twee –en.*
Acht'baar (*eerwaardig, eerbiedwaardig*), bn.
Achtbee'nig (*achtpootig*), bn.; *de spin is een – insect.*
Achtdub'bel (*achtvoudig*), bn. en bw.; *de –e waarde; iets – vergelden.* Zie **Acht'voud.**
Ach'tehalf, acht'half (*zeven en een half*), telw.; *het kost –halven stuiver; ik kocht – pond koffie.*
Ach'teloos (*zorgeloos, onverschillig*), bn. en bw. –loozer, (het) –loost; *een – mensch, een –looze houding, hij zit er – bij; – werken.*
Ach'ten (*acht geven op, letten op; meenen, wanen*), ik heb geacht; *iets gering, klein, hoog, belangrijk –*, rekenen, schatten.
Achtentwin'tig (*zilverstuk van 28 stuivers, in 1846 aan den omloop onttrokken*), m. –en.
Ach'teraan (*aan den achterkant of het achtereind*), bw.; *– in de kast, in de lade.* In samengest. w.w. aaneen te schrijven, als: –*-blijven, –komen*, enz. d. i. de laatste zijn.
Ach'teraf (*in een afgelegen hoek; ook na afloop van zekeren tijd*), bw.; *dat huis ligt –; zoo iets laat zich – gemakkelijk zeggen.*
Achteraf' (*geheim gemak, sekreet*), o. –fen.
Achterbaks' (*verborgen*), bw.; *iets – houden*, achter den rug houden; *zich – houden*, zich verschuilen, zich achteraf houden.
Achterbaksch' (*stil, geheim*), bn.; *een –e briefwisseling.* gmz.
Ach'terblijven (*blijven waar men is, toeven, uitblijven, achter anderen blijven*), ik bleef –, ben – gebleven; fig. *de weduwe bleef met drie kinderen –*; **–blijver** (*nablijver, talmer*), m. –blijvers.
Ach'terdeur (nl. *aan den achterkant*), v. –deuren; fig. *een –tje openhouden*, een uitvlucht gereed houden.
Ach'terdocht (*argwaan, mistrouwen, verdenking*), v. gmv.; *– hebben, voeden, koesteren, opvatten, krijgen op of omtrent iemand.*
Achterdoch'tig, bn.; *de liefde maakt –.*
Achtereen' (*onafgebroken, na elkander*), bw.; *een boek – uitlezen; jaren, maanden, weken –.*
Achtereenvol'gend (*zonder tusschenpoozen*), bn.; *–e rampen, –e opstanden.*
Achtereenvol'gens (*na elkander*), bw. *Vergeefs beproefdet gij – alle huismiddelen.* (Beets.)
Ach'teren (*ten, naar* of *van –*), bw.
Ach'tergrond, m. –en; *de – van een landschap, een vertrek, een tooneel*, achtergedeelte; fig. *op den – treden*, wijken, verdwijnen.
Achterha'len (*inhalen*), ik heb –haald; fig. verschalken, ontmaskeren.
Ach'terhande (*acht soorten van*), bn.; *– wijn.*
Ach'terhoede (*achterste gedeelte van leger of vloot*), v.; meerv. w. i. g.
Ach'terhoek (aardr. *de graafschap Zutphen en ook Twente*), m.; *hij woont in den –.*
Ach'terhoofd (*achterdeel v. h. hoofd*), o. –en.
Ach'terhouden (*verbergen*), ik hield –, heb – gehouden; **–houding** (*verzwijging*), v. gmv.
Achterhou'dend (*geneigd om te verzwijgen*), bn.; **–heid,** v. gmv.
Ach'terin, bw.; *een plaats –*, d. i. op de achterste bank.
Ach'terkamer (*kamer in het achterhuis*), v. –kamers; *een – met een hoog licht.* (Beets.)
Ach'terkant (nl. *tegenover den voorkant*), m. –kanten; *de – van een tuin, bosch*, enz.
Ach'terklap (*kwaadsprekendheid*). m. gmv.
Ach'terkleindochter (*dochter van een kleinkind*), v. –s, –en; **–kleinkind,** o. –eren; **–kleinzoon,** m. –zonen.
Ach'terlader (*modern geweer dat van achteren geladen wordt*), m. –laders.
Ach'terland (*land, dat achter een ander ligt; hinterland*), o. –landen.
Ach'terlaten (*laten op de plaats waar men of iets is*), ik liet –, heb –gelaten; *zij lieten hem op dat eiland –*; fig. stervende iemand nalaten: *een weduwe met zes kinderen –.*
Ach'terleen (*leen uit de tweede hand*), o. –leenen; *Zeeland bewester-Schelde was een – des Keizerrijks*; **–man** (*houder van een achterleen*), m. –mannen.
Ach'terlei (*acht soorten van, achterhande*), bn.; *er was – gebak op tafel.*
Ach'terlijf (*de achterste der drie geledingen van insecten*), o. –lijven.
Ach'terlijk (*ten achter zijnde*), bn.; **–heid,** v.

Ach'terloopen (*te langzaam gaan*), het liep –, heeft –geloopen; *die klok heeft altijd – -geloopen.*

Ach'terlooper (*achterpoot van wild*), m. –s; *de haas was gekwetst aan de beide –s.*

Ach'termade (*etgroen, nagras*), v. gmv. gew.

Ach'terman (mil. *de man in het tweede gelid*), m. –lui.

Ach'termast (*de achterste mast*), m. –en; *op driemastschepen is de bazaansmast de –.*

Achtermid'dag (*namiddag*, scheepst. *wacht van 12–4*), m. –middagen.

Achterna' (*na afloop*), bw.; *hij kwam – nog met dat voorstel aan.* Ook: *iemand –loopen, –reizen, –snellen, –vliegen*, enz., d. i. hem volgen op zekeren afstand.

Achterna'zetten (*in aller ijl achtervolgen*), ik heb –gezet; *de ruiterij zal den vijand –.*

Ach'terneef (*verre neef, ook nazaat*), m. –neven. Ook: **Na'neef.**

Ach'ternicht (*nicht in den vierden of vijfden graad*), v. –nichten.

Achterom' (*straat, steeg, achterweg*), o. gmv.

Achterom' (*langs den achterkant*), bw.

Achteron'der (scheepst. *achterroef, ruimte achter in 't onderschip*), o. gmv.

Achterop', bw.; *de knecht zat –* (rijtuig).

Achterop'komen (*nakomen, inhalen*), ik kwam –, ben – gekomen.

Achtero'ver (*naar achter over*), bw.; *hij viel –.*

Ach'terplaats (*pleintje achter het huis*), v. –plaatsen; *de kinderen speelden op een –.*

Ach'terplecht (*het dek achter op een klein vaartuig, stuurplecht*), v. –plechten.

Ach'terplein (*plein aan de achterzijde*), o. –pleinen; *het – van een kasteel.*

Ach'terraad (gesch. *kleine raad van vertrouwelingen*), m. –raden; *de – van Margareta van Parma, ook de Consulta geheeten.*

Ach'terst (*het verst naar achter*), bn.; *de –e jongen*, d. i. de laatste.

Ach'terstaand (*hierachter volgend*), bn.; *zie –e advertentie.*

Ach'terstal (*achterstand, resteerende schuld*), m. –len; *de –len moeten aangezuiverd worden.*

Achterstal'lig (*onbetaald, onafgedaan*), bn.; *–e belasting, schuld; – werk; –e landpacht.*

Ach'terstand (*achterstallige schuld*), m. –standen; ook *onbetaalde renten: zijn – aanzuiveren, zijn – vereffenen.*

Ach'terste (*achtereinde van iets*), o. gmv.

Ach'terste (*laatste*), m. of v. –n; *ik was de –.*

Ach'terstel (*de achterwielen met as*), o. –len; *het – van een rijtuig, van een kinderwagen.*

Ach'terstellen (*geringer schatten*), ik heb –gesteld; –**stelling** (*geringschatting*), v. gmv.

Ach'tersteven (scheepst. *achtereind van een schip*), m. –s; –**straat** (*geringe, afgelegen straat*), v. –straten: *een roman, uit de leesbibliotheek in zijne – gehuurd.* (Potgieter.)

Achteruit' (*achterwaarts, rugwaarts*), bw.; *ga wat –*; het vormt samenst. met w.w., die scheidbaar zijn: *–glijden, –kruipen, –rollen, –rukken, –springen*, enz.; *–deinzen, –gaan, –krabbelen, –loopen, –marcheeren*, enz.

Achteruit' (*afgesloten open plaats of tuintje achter een huis*), o. –uiten; *aan dit huis is geheel geen –*; bij uitbreiding: *achterdeur*; fig. *uitvlucht: hij had alweer een –.*

Ach'tervertrek (*achterkamer*), o.-vertrekken.

Ach'tervoegsel (*letter of lettergreep, die men achter een woordstam voegt*), o. –voegsels; *in gracht (uit graft) is de letter t een –.*

Achtervol'gen (*van achteren*, d. i. *op eenigen afstand volgen*), ik heb en ben –volgd; *iemand –*, nl. om hem in te halen.

Ach'terwaarts (*rugwaarts*), bw.; *– gaan, kruipen*, enz.; gewest.: *Achterwaart.*

Ach'terwaartsch, bn.; *een –e beweging.*

Achterwe'ge, bw.; *– laten.*

Ach'terwiel (*achterrad*), o. –wielen; fig. scherts. volksbenaming van een rijksdaalder (ons grootste muntstuk).

Acht'hoek (meetk. *plat vlak ingesloten door acht zijden*), m. –hoeken; *een regelmatige –; een koepel in den vorm van een –.*

Achthoe'kig (*met acht hoeken*), bn.; *een –e piramide, een – prisma.* Zie **Acht'kant.**

Acht'honderd, telw.; *– kinderen, – gulden.*

Ach'ting (*waardeering, eerbied*), v. gmv.

Ach'tingswaard, ach'tenswaard (*achting verdienende*), bn.; *een – man, een – burger.* Ook: *–waardig.*

Acht'kant (*achthoek*), o. –kanten; bn.: *dit zomerhuis is –; een –e balk*, achtzijdig.

Acht'kant (*stevig gebouwd*, fig. *reusachtig sterk*), bn.; *een –e boer.*

Achtkan'tig (*met acht kanten*), bn.; *een – latje.*

Acht'ste, bn.; *de – maand*; als zn. o. –n.

Acht'tal, o. –len; *een – verhalen, kinderen.*

Acht'tien (*tien + acht*), telw.; –**de** (*ranggetal*), bn.; –**honderd** (*18-maal honderd*), telw.

Acht'vlak (meetk. *lichaam, door acht vlakken ingesloten*), o. –vlakken; –**vlak'kig,** bn.: *een – lichaam.*

Achtvoe'tig (*tellende acht voeten*), bn.; *een – vers; een gedicht in –e jamben.*

Acht'voud, o. –vouden; *24 is een – van 3; de boete bedroeg het – der aangerichte schade.* (In de spreektaal: **Acht'dubbel.**)

Achtvou'dig, bn. en bw.; *een –e vergoeding van schade; iets – vergoeden.*

Achtzij'dig (*met acht zijden*), bn.; *een – prisma; een –e piramide.*

Aconiet' (*boterbloemachtige: monnikskap of stormhoed*), o. –en. Ook: *Akoniet'.*

A cos'ti (*in uw stad, woonplaats*), bw.

Acquit' (*kwijtbrief, quitantie, ontvangbewijs; vaste plaats voor den gemaakten bal op het biljart*), o. gmv.; spreek uit: *Akkiet; Petrus moest alzoo op het – spelen.* (Beets.) (qu = k)

Acroama'tisch (*hoorbaar*), bn.; *–e leervorm*, samenhangende voordracht, waarbij de leerling slechts heeft te luisteren. (c = k)

Acrobaat' (*koordedanser, koordedanseres*), m. en v. –baten. (c = k)

Acros'tichon (*gedicht, waarvan de begin- of eindletters een naam of spreuk vormen*), o. –s. Zie het *Wilhelmus.* (c = k)

Ac'te (*handeling, overeenkomst, bewijsstuk, bedrijf van een tooneelspel*), v. –n, –s.

Acteur' (*tooneelspeler, komediant*), m. –s.

Ac'tie (*aandeel in een maatschappij of onderneming; handeling; gevecht of schermutseling; rechtsvordering*), v. –ties, –tiën; *de –handel*, windhandel van Joh. Law (1720).

Actief' (*werkzaam, dienstdoend*), bn.; *een officier in –tieven dienst*, werkelijk.

Actief' (*werkelijk bezit*), o. activa (gezamenlijke bezittingen, contanten en schuldvorderingen).

Actief' (spraakk. *bedrijvend*), bn.; *een – w.w.*

Actiona'ris (*aandeelhouder, deelhebber, handelaar in acties*), m. –sen. Ook: *Actionist'.*

Activiteit' (*werkzaamheid, werkijver*), v. gmv.

Actri'ce (*tooneelspeelster, komediante*), v. –s.

Actueel' (*werkelijk, tegenwoordig, huidig*), bn.; *zijn — geluk prijzen.*
Acustiek' (*klank-, geluid-voortplanting*), v.
Acuut' (*scherp*), bn.; in de genees-kunde, snel verloopend: *—cute ziekten*, gevaarlijke.
A'dam (*mansnaam*), m.; **—sappel** (*vooruitstekend deel van het strottenhoofd*), m. —s, —en.
A'dat (Ind. *gebruik, wijze van doen met rechtskracht*), m. gmv.; *de Chineesche —.*
Ad'da (rivier: *Italië, zijtak Po*), v.
Ad'der (*giftslangetje onzer veenstreken*), v. —s of —en; *een venijnige of giftige —*; spreekw. *Er schuilt een — in het gras*, er is een gevaar onder fraaien schijn.
Adé (*vaarwel*), tw.; als zn. o.
A'del (*adeldom, adelstand*), m. gmv.
A'delaar (*arend*), m. —laren of —laars; fig. veldteeken: *de keizerlijke —*, legerstandaard; ridderorde: *de Pruisische —, de Witte —* (*een Russische orde*).
A'delaarsblik (*zeer scherpe blik*), m. —ken.
A'delaarsneus (fig. *kromme of gebogen neus*), m. —neuzen; *Alexander de Gr. had een —.* Ook: **A'rendsneus.**
A'delaarsvaren (*randvaren*), v. —varens; *de — is een zeer verspreide soort van varen.*
A'delborst (*cadet bij de marine*), m. —borsten.
A'delbrief (*bewijs van adeldom*), m. —brieven.
A'deldom (*het adellijk zijn*), m.; *brieven van —.*
A'deldom (*al de edelen samen*), m. gmv.
A'delen (*in den adelstand verheffen*), ik heb en ben geadeld; fig. veredelen, zedelijk verheffen: *Deugt adelt.*
A'delijk, a'dellijk (*onfrisch, bedorven*), bn. en bw.; *een — haas, — wild; — rieken.*
A'dellijk (*tot den adel behoorende*), bn.
A'delstand, m.; *tot den erfelijken — geraken; iemand in den — verheffen, tot den — verheffen.*
A'dem. aâm (*levenslucht*), m. gmv. (In de spreekt. *asem*); *— halen, — scheppen*; zegsw. *den laatsten — uitblazen*, sterven, ontslapen.
A'demen (*ademhalen*), ik heb geademd; bij dichters *âmen*; in de spreektaal *asemen*; fig. *zijn woorden — waarheid en oprechtheid*, doen blijken.
A'demhalen, ik heb —gehaald; **—haling,** v.
A'demloos (*hijgende, met beklemdheid*), bn.; *de knecht kwam — geloopen*; fig. *een —looze stilte*, een doodsche stilte.
A'demtocht (*ademhaling*), m. gmv.; *tot den laatsten —*; fig. *op den — der winden.*
A'der (*adr, bloedbuis, vliezige buis in 't dierlijk lichaam*), v. —s, —en; bij overdr.: *een — van goud, van zilver, van steenzout; een rijke —; marmer zonder —en*, bochtige, kronkelende kleurlijnen.
A'derlaten (*bloed aftappen*), ik heb —gelaten; **—lating,** v.; **—latinkje,** o.
A'derlijk, bn.; *— bloed; bij visschen vindt men alleen — bloed.*
Adhæ'sie (nat. *kracht van onderlinge aantrekking der lichamen*), v. gmv. Zie ook: **Adhe'sie.** (s = z)
Adhe'sie (*toetreding, goedkeuring, mede-instemming*), v. gmv. Ook: **Adhæ'sie:** *een adres van —.*
Adhipat'ti (Ind. *ambtstitel, op één na hoogste titel van een Inlandsch vorst op Java*), m. —'s. Ook *Radhen* of *Raden —*, rijksbestuurder. Ook: **Adipa'ti.**
Adieu' (*vaarwel!*), tw.; als zn. (*het afscheid*), o.
Adi'ge (rivier: *O.-Italië*), v. (g = zj)
Ad in'terim (*voor een tijd lang, voorloopig, tot nader order*), bw.; *hij is secretaris —.*
Adipa'ti (*eere-ambtstitel op Java van regenten in de gouvernementslanden*), m. —'s. Zie **Adhipat'ti.**
Ad'jectief (spraakk. *bijvoeglijk naamw.*), o. —tieven.
Adjudant' (*toegevoegd officier*, ook: *idem onderofficier*), m. —en.
Adjunct' (*ambtenaar van lageren rang, die aan een hoogeren is toegevoegd als hulp in zijn betrekking*), m. —en.
Adjunct'-administrateur', m. —s.
Adjunct'-commies', m. —commiezen.
Ad li'bitum (*naar goedvinden*), bw.
Administrateur' (*beheerder, leider, waarnemer, bewindhebber*), m. —s.
Administra'tie (*beheer, beheervoering, zakenbeheer*), v. —s, —tiën. (tie = tsie)
Administratief' (*beheerend, beheervoerend*), bn.; *een —tieve betrekking; het —e recht.*
Administreeren (*beheeren; waarnemen*).
Admiraal' (*opperste vlootvoogd*), m. —s en —ralen. Vroeger: *Amiraal.*
Admiraal'schap (*rang van admiraal*), o.
Admiraals'schip (*vlaggeschip*), o. —schepen.
Admiraals'vlag (*groote vlag, die van den top van den grooten mast waait*), v. —vlaggen.
Admiraliteit' (*zeeraad, zeegerecht, zeekrijgsraad, college van toezicht*), v. —en.
Admiraliteits'colle'ge, o. —colleges; *de vijf —s waren: de Admiraliteit van de Maas, van Amsterdam, van Zeeland, van Friesland en van het Noorderkwartier.*
Admirant' (Spaansch, *admiraal*), m. —en.
Admis'sie-examen (*toelatings-examen*), o. —s; *het — der H. B. S., van het gymnasium, van de R. K. S.*, enz.
Ado'nis (myth. *beeldschoon jongeling*; scherts. *jonkman vol behaagzucht, pronker*), m. —sen.
Adopteeren (*aannemen, inzonderheid als kind*).
Adour' (rivier: *Frankrijk*), v. (ou = oe).
Adres' (*aanwijzing, opschrift eens briefs*), o. —sen.
Adres' (*naam en woonplaats van een persoon*), o. —sen; **—boek,** o. —en; **—kaart,** v. —en; **—kantoor,** o. —toren.
Adres' (*verzoekschrift*), o. —sen; *een — indienen*; ook: bewijs, akte: *een — van adhesie, een — van antwoord op de troonrede.*
Adressant' (*schrijver van een brief; verzoekschrift-indiener*), m. —en; **—e,** v. —n.
Adresseeren (*het opschrift schrijven op; aan iemand iets zenden, zich tot iemand wenden*).
Adsistent', assistent' (R. K. *jonge priester als tijdelijk helper naar een parochie gezonden*), m. —en.
Adsistent'-Resident' (Ind. *Onder-Resident op Java*), m. —en. Ook: **Assistent'.**
Adspirant' (*dinger naar of aanspraakmaker op een ambt*), m. —en. Ook: **Aspirant'.**
Adspirant'-ingenieur', m. —s. Ook: *Aspirant —.*
Advenant', bn.; *naar —*, naar evenredigheid, naar omstandigheden. Spreekt.: *navenant.*
Advent' (R. K. *de laatste vier weken vóór Kerstmis*), m. gmv.; het woord bet. *komst* nl. de naderende komst des Heeren.
Adverbiaal' (*bijwoordelijk*), bn. en bw.
Adver'bium (*bijwoord*), o. —s, —bia.

Adverteeren (*bekendmaken in een courant, berichten*).
Adverten'tie (*bekendmaking i. e. krant, aankondiging*), v. –s, –tiën; **–blad,** o. –bladen.
Advies' (*bericht, raad, mededeeling*), o. –zen.
Advies'boot (*snelzeilend vaartuig, dat brieven enz. overbrengt*), v. –booten; **–fregat,** o. –ten; **–jacht** (*vaartuig, dat berichten overbrengt*), o. –en.
Adviseeren (*advies geven, als deskundige zijn gevoelen over iets meedeelen*).
Advocaat' (*rechtsgeleerde, doctor in de rechten, pleiter*), m. –caten.
Advocaat'-generaal' (*tweede ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij den Hoogen Raad*), m. advocaten-generaal.
Advocaat'je (*een advocatenborrel*), o. –s gmz.
Æ'gir (*Germ. god der kalme zee*), m.
Æ'gis (myth. *schild van Jupiter, gesmeed door Vulcaan, later in 't bezit van Minerva*), v.
Æo'lus (myth. *god van den wind*), m.
Æo'lusharp (muz. *windharp, harp die door den luchtstroom geluiden geeft*), v. –harpen.
Æne'as (*Trojaansche prins, die aan den brand van Troje ontkwam en ging zwerven op de Middell. Zee*), m.
Æqua'tor (*evennachtslijn, linie*), m. –s.
Æquatoriaal'stroom (aardr. *golfstroom bezuiden Kaap de Goede Hoop in den Atlantischen Oceaan naar Z.-Amerika loopend*), m. gmv.
Æquinoc'tium (*dag- en nachtevening*), o. –s, –tia, –tiën. Ook: **Æquinox',** v. –en.
Æquivalent' (*vergoeding, schadeloosstelling, iets dat tegen iets anders opweegt*), o. –en.
Aërome'ter (*luchtmeter*), m. –meters.
Aëronaut' (*luchtschipper*), m. –en.
Aërophoon' (*Edisons werktuig tot vergrooting v. d. draagwijdte onzer stem*), v. –phonen.
Aërosta'tica (*wetenschap, die zich bezighoudt met het evenwicht en de veerkracht der lucht en der gassen*), v. gmv.
Aërostiek' (*de luchtvaartkunst*), v gmv.
Æscula'pius, m. Zie **Esculaap'.**
Æ'schylus (*de vader van het Grieksche treurspel*, 525–456 v. C.), m.
Æsthe'tica (*schoonheidsleer*), v. gmv.
Æsthe'tisch (*smaakvol, overeenstemmend met schoonheidszin en kunstzin*), bn.
Æ'ther (*vluchtige of ijle vloeistof met doordringenden reuk*), m. –s. Zie **E'ther.**
Æ'ther (*veerkrachtige vloeistof, die de oneindige ruimte doordringt*), m. gmv.
Af'bakenen (*met bakens afzetten*), ik heb –gebakend; ook: *een vaarwater* –, d. i. met boeien of tonnen afzetten; fig. den weg aanwijzen, de grenzen aanduiden: *de leerstof* –.
Af'beelden, ik heb –gebeeld; fig. schetsen, nateekenen; **–beelding,** v. –en; **–beeldinkje,** o. –s; **–beeldsel,** o. –s.
Af'betten (*voorzichtig met spons of doek reinigen*, b.v. *een wond*). ik heb –gebet.
Af'beuken, ik heb –gebeukt; fig. afrossen, afranselen; dicht. teisteren, havenen: *de afgebeukte kiel.*
Af'bijten, ik beet –, heb –gebeten; *een sigaar* –; zegsw. *het spits* –, zich bij een gevecht op de gevaarlijkste plaats stellen.
Af'biljoenen (*de scherpe kanten wegnemen*), ik heb –gebiljoend; *een leuning* –.
Af'braak (*puin*), v. gmv.; *een huis voor* – *verkoopen*, om gesloopt te worden.
Af'breken (*stuk maken, stuk breken*), ik brak –, heb en het is –gebroken; fig. *een stelsel* –, te niet doen.
Af'brekingsteeken (spraakk. *eene punt aanduidend een afkorting*), o. –teekens: *b.v., n.l., a. h. w.* (*als het ware*), enz.
Af'breuk (*schade*), v. gmv.; – *doen*, nadeel doen; – *lijden*, schade beloopen.
Af'dak (*laag, afhellend dak tegen een muur of schutting*), o. –daken.
Af'danken (*het afscheid geven*), ik heb –-gedankt; *troepen* –.
Af'deelen (*verdeelen*), ik heb –gedeeld; *een school in klassen* –; **–ing,** v.: *deze maatschappij, deze bond telt honderd afdeelingen.*
Af'deinzen (*achteruitgaan, wijken*, mil. *den aftocht blazen*), ik ben –gedeinsd.
Af'dingen (*minder bieden*), ik dong –, heb –gedongen; *op den koopprijs* –; fig. *op dat werk is veel af te dingen*, d. i. af te keuren.
Af'doen (*wegdoen, verwijderen*), ik deed –, heb –gedaan; *een schuld* –, betalen, kwijten; *den kerfstok* –, alle schulden betalen; **–ing,** v.: *tot –ing van zaken, schulden*, het afdoen, voldoen, afbetaling.
Af'doend, bn.; *een –doend bewijs*, voldingend,
Af'doener (*dooddoener*), m. –doeners; *menige machtspreuk wordt als* – *gebruikt.*
Af'dreigen (*geld afpersen*), ik heb –gedreigd; **–ing** (*chantage*). v. –en.
Af'drijven, ik dreef –, heb en ben –gedreven; fig. *met den stroom* –, met de mode meegaan.
Af'druk (*nadruk, druk*), m. –drukken; *een* – *van een plaat, ets*, enz.; *een* – *van een zegel*; *zend mij een paar afdrukjes*, n.l. van eenig opstel, enz.
Af'drukken, ik heb –gedrukt; *een zegel in was* –, *een cachet in lak* –.
Af'eischen (*met nadruk afvorderen*), ik heb –geëischt; *schatting* –, *rekenschap* –.
Affai're (*zaak, aangelegenheid, bezigheid, voorval, gevecht*), v. –s. (ai = è).
Affecta'tie (*gemaaktheid, gekunsteldheid*), v. –s, –tiën.
Affec'tie (*genegenheid, welwillendheid, gunst, liefde*), v. –s, –tiën. (t = s)
Affi'che (*aankondigingsbiljet, programma, tooneelbericht*), o. en v. –s.
Affiniteit' (*maagschap, verwantschap*), v. Ook scheik.: keurverwantschap: *zuurstof heeft een groote – tot ijzer* (roest), *zwavel tot kwik* (vermiljoen).
Affodil', affodil'le (*lelievormig gewas, graflelie der Grieken, heilige plant aan de dooden gewijd*), v. affodillen.
Af'folen (*tot het uiterste plagen*), ik heb –gefoold; *de boer werd door den vijand –gefoold.*
Affreus' (*ontzettend, verschrikkelijk*), bn. en bw.
Affront' (*beleediging, smaad, eerrooving*), o.-en.
Affronteeren (*stout onder de oogen treden, smadelijk bejegenen, beschimpen*).
Affuit' (*houten onderstel van een kanon*), v. –en; *er zijn wal-, belegerings-, veld-, scheeps–en*; **–as,** v. –en; **–balk,** m. –en.
Af'gang (*ontlasting*), m. gmz.
Afgedriedui'vekaterd (*in hooge mate*), bw. gmz.; *het verzenlijmen gaat thans – snel.*
Af'geknot, bn. meetk.: *een –te kegel, piramide*, met afgesneden top of spits.
Af'gelasten (*afbestellen, afcommandeeren*), ik heb –gelast; *de parade is –gelast.*
Af'geleefd (*oud*), bn.; *een zwakke en –e grijsaard*, door hoogen ouderdom krachteloos geworden.

Af'gelegen (*eenzaam*), bn. en bw.; *een — oord, een — straat, een — pastorie; — wonen.*
Af'gemat (*zeer vermoeid*), bn.; *— door of van lijden; — door arbeid, zorgen*, enz.
Af'gemeten (*afgepast*), bn. en bw.; *met — tred; een — houding*, d. i. niet vrij of los.
Af'gepast (*volgens juiste maat*), bn.; *—e servetten, tafellakens*, op maat geweven.
Af'geplat (*de volle ronding missende*), bn.; *onze aarde is — aan de polen.*
Afgera'zend (*erg, zeer, in hooge mate*), bw. gmz.; *hij heeft het — druk; het is — warm.*
Af'gericht (*vaardig, bedreven*), bn.; *een — paard, een — strijder, een — leerling*; fig. slim, listig, geslepen.
Af'gescheidene (*lid van de Christ. Gereformeerde gemeente*), m. of v. —n. In 1834 hebben dezen zich van de Ned. Hervormde kerk afgescheiden.
Af'gestorvene (*doode*), m. of v. —n.
Af'getobd (*uitgeput*), bn.; *een —e lijder.*
Afgetrapt' (versterkingswoord voor *erg, zeer*), bw.; *hij was — kwaadaardig.* spreekt.
Af'getrokken, bn. en bw.; *— denkbeelden*, abstracte begrippen; *hij redeneerde erg —.*
Af'gevaardigde(*afgezondene, vertegenwoordiger van een gewest, district*, enz.), m. of v. —n.
Af'gewend (*afgekeerd*), bn.; *met — gelaat.*
Af'gezaagd (*tot vervelens toe gebruikt, overgebruikt*), bn.; *een — liedje, een — onderwerp*, d. i. te lang gezongen, behandeld.
Af'gezant (*door den vorst gezondene*), m. —en; *de dood, Gods donkere —*; —**gezante,** v. —n.
Af'gezien (*niet lettend op*), vd.; *— nog van de kosten, durf ik die reis niet meemaken, omdat ze mij te vermoeiend is*, d. i. zonder de kosten nog in aanmerking te nemen.
Af'gezonderd (*afgescheiden, verwijderd, afzonderlijk*), bn. en bw.; *een — stuk land; de melaatsche woonde in een — huis; zij leeft stil en —*, eenzaam.
Af'gieren, het is —gegierd; *het schip zal door den storm een heel eind —gieren*, in schuine richting zwenken of afwijken. (scheepst.).
Af'gieten (*gietend verwijderen*), ik goot —, heb —gegoten: *de aardappelen —, de boonen —*, d. i. ze ontdoen van het kookwater; *munten, penningen in zwavel —*, ze nabootsen, ze afbeelden door gieten; —**sel** (*afbeeldsel*), o. —s.
Af'gietseldiertje (*microscopisch diertje, dat zich vooral in vocht ontwikkelt*), o. —diertjes. Ook: *Infusoria* of *Infusie-diertjes.*
Af'gift (*het afgeven*), v. gmv. Ook: **Af'gifte:** *de — van een getuigschrift, een paspoort, een postwissel.*
Af'god (*valsche godheid*), m. —goden en bij dichters *afgoôn; de Philistijnen vereerden den — Baäl of Beëlzebub.*
Afgodeeren (*afgoderij plegen*), ik heb geafgodeerd; fig. dwepend vereeren: *een persoon of zaak —, een kunst —.*
Afgoderij' (*godsdienst der heidenen*), v. —en.
Afgo'disch (*den afgod betreffende, fig. hartstochtelijk*), bn. en bw.; *—e plechtigheden; —e vereering, —e liefde; iets — vereeren.*
Afgodist' (*afgodendienaar*), m. —en.
Af'godsbeeld, o. —beelden; *Joram richtte —beelden op in de steden van Juda.*
Af'godslang (*slang, die als afgod wordt vereerd, reuzenslang, boa*), v. —slangen.
Afgrij'selijk, —**grijs'lijk** (*afgrijzen wekkend, vreeselijk*), bn. en bw.; *een —e moord, dat is — wreed.*
Af'grijzen (*groote afkeer*), o. gmv.; *met — aan iets denken*; —**grijzing,** v. gmv.
Af'grissen (*afkapen*), ik heb —gegrist. gmz.; *iemand iets —*, ontfutselen.
Af'grond (*grondelooze diepte*), m. —gronden; *in een — vallen*; fig. *een — van ellende*, d. i. onpeilbaarheid van ellende.
Af'gunst (*nijd, wangunst*), v. gmv.
Afguns'tig (*afgunst voedend*), bn. en bw.; *hij is — op zijn buurman.*
Af'haken (*losmaken uit den haak*), ik heb —gehaakt; *een waggon —.*
Af'halen (*weg komen halen, in ontvangst nemen*), ik heb —gehaald; *een aangeteekenden brief —; iemand — van den trein; een bed —*, afdekken; *boontjes —, een paling —*, afstroopen.
Afhan'dig, bn.; *iemand iets — maken*, d. i. ontnemen, afkapen, ontfutselen.
Afhangeling (*onderworpene, ondergeschikte*), m. of v. —en; *slaafsche —en van Napoleon*; vr. ook —**e,** —n.
Af'hangen, ik hing —, heb —gehangen; fig. *van iemand —*, de ondergeschikte zijn van; *iets laten — van*, de regeling afhankelijk stellen van.
Afhan'kelijk, —hank'lijk (*ondergeschikt*), bn.; *iemand van zich — maken.*
Af'haspelen, ik heb —gehaspeld; *katoen, sajet, wol —*, d. i. op een haspel afwinden; *zijde —*, d. i. van de cocons der zijderupsen al haspelend afwinden; fig. *laat mij die zaak nu eens —*, in orde brengen, regelen, schikken.
Af'hebben (*gereed hebben*), ik heb, ik had —gehad; *zijn werk —, een brief —.*
Af'hoeven, het heeft —gehoefd; b. v.; *die taak hoeft niet —*, het is niet noodig, dat ze gereed is. gmz.
Af'jakkeren (*afjagen, uitputten*), ik heb —gejakkerd; *een paard —*, te lang en te hard doen rijden.
Af'kabbelen (*ondermijnen*), ik heb en het is —gekabbeld; *den oever —*, d. i. afbrokkelen, ondergraven door den golfslag.
Af'kaden (*afscheiden, afsluiten*), ik heb —gekaad; *den polder —*; —**kading,** v. —en.
Af'kalken (*van kalk ontdoen*), ik heb en het is —gekalkt; *een muur —*, afbikken; —**ing,** v.
Af'kalven (*het losschuiven van aardwerken*), het is —gekalfd; *de beide kanten der nieuwe sloot zijn erg —gekalfd*; —**ing** (*afbrokkeling van een hellend graafwerk*), v. —en.
Af'kantelen, het heeft en is —gekanteld; *ik heb die kist de helling —gekanteld*, kantelend naar beneden gebracht; *het beeldje is van het voetstuk —gekanteld*, afgevallen.
Af'kanten, ik heb —gekant; *de sprei wordt —gekant*, een kant of rand wordt er omgezet; *de kous is op het — klaar*, afsluiten van den uitersten kant.
Af'kanten (*de scherpe hoeken wegnemen*), ik heb —gekant; *een steen wat —.*
Af'kapen (*handig ontstelen*), ik heb —gekaapt; *iemand iets —.*
Af'kapittelen (*ernstig vermanen, terechtwijzen*), ik heb —gekapitteld.
Af'kappen, ik heb —gekapt; *boomtakken, houtwerk, kabels —*, afhakken; (spraakk.) *een letter —*, weglaten, b.v. in: *ik hoor* (hoore).
Af'kapping (spraakk. *apocope*), v. —en.
Af'kappingsteeken (spraakk. *weglatingsteeken in den vorm eener komma, apostrophe*), o. —s, b.v. *'s* (des), *'t* (het).
Af'keer (*afschrik, weerzin, walg*), m. gmv.
Afkee'rig (*wars, ongezind*), bn.

Af'keeren (*afwenden*), ik heb –gekeerd; *het hoofd* –, *de oogen* –; *een stoot* –, d. i. afweren.

Af'keuren (*niet goedkeuren*), ik heb –gekeurd; *een adspirant* –, *geleverde goederen* –.

Af'knarpen (*afknagen*), ik heb –geknarpt; *een been* –, d. i. knarsend afpluizen; fig. *van een zaak iets* –, er inhalig munt uit slaan.

Af'knevelen (*afpersen*), ik heb –gekneveld; *iemand geld* –, door onbillijke vordering afdwingen.

Af'knotten (*afstompen*), ik heb –geknot.

Af'koelen (*den warmtegraad verlagen*), ik heb –gekoeld.

Af'komst (*oorsprong, geboorte*), v. gmv.; *hij is van goede* –, familie.

Af'kondigen (*openlijk bekend maken*), ik heb –gekondigd; **–ing** (*publiceering*), v.: *de – der geboden* (huwelijk).

Af'koop (*het vrijkoopen*), m. –koopen; – *van tienden, renten*, enz.

Af'kunnen (*kunnen afdoen*), onr. w.w., ik kon af, konde (kon) af, heb –gekund; *zijn taak onmogelijk* –.

Af'laat (R.K. *kwijtschelding of vermindering van kerkelijke straf, later van tijdelijke straffen*, m. –laten.

Aflan'dig (zeew. *van het land af, zeewaarts*), bn.; *de wind is* –.

Af'leggen, ik heb –gelegd (–geleid); *een kleedingstuk* –, *de wapenen* –, *een lijk* –, ontkleeden; *hij heeft het –gelegd*, is gestorven.

Af'legger, m. –s; *iemand die een doode aflegt, een student, die het aflegt*, d. i. de hoogeschool verlaat zonder zijn studiën volbracht te hebben; ook: *een afgedragen kleedingstuk.*

Af'leiden (*naar een andere plaats leiden*), ik heb –geleid; *iemand van den rechten weg* –, fig. *iemand van zijn plichten* –.

Af'leiden (spraakk. *de afstamming aantoonen, de verwantschap in 't licht stellen*), ik heb –geleid; *het w.w. temmen is afgeleid van tam*; enz. ook: *een woord* –, d. i. vormen door voor- of achtervoegsel.

Af'leiding (spraakk. *het afleiden van woorden en woorddeelen, tevens het verklaren er van; etymologie*), v. –en; *de – van het woord gehucht uit hof d. i. hoeve*; *de leer der* –.

Af'leidkunde (spraakk. *deel der woordvorming*), v. gmv.; *de – leert, hoe door voor- en achtervoegsels nieuwe woorden ontstaan.*

Afleidkun'dig (spraakk. *betrekking hebbend op de woordvorming*), bn.; *een – woordenboek.*

Af'leidkundige (*taalkundige, die zich bezighoudt met de etymologie*), m. of v. –n.

Af'leidsel (*een afgeleid woord*), o. –s; *het woord brok is een – van breken.* gmz.

Af'lenzen (scheepst. *met weinig of geen zeil voor wind en stroom drijven*), ik heb – gelensd.

Af'leveren (*ter hand stellen, gereed hebben*), ik heb –geleverd; **–ing** (*evenmatig deel van eenig groot boekwerk*), v. –en.

Af'loop, m. –en; *de – van een water, een rivier, goot*, uitmonding; fig. *bij den – der 16e eeuw*, laatste gedeelte; *den – van iets afwachten*, het einde.

Af'lossen (*vervangen*), ik heb –gelost; *de wacht* –; *een kapitaal* –, afdoen; **–sing,** v.

Af'luiden (*afzeggen door middel van klokgeklep*), ik heb –geluid; *de parade is –geluid.*

Af'maken (*voltooien*; ook *dooden*), ik heb –gemaakt; *een brief* –; *de runderen* –.

Af'marcheeren (*wegtrekken*), ik ben –gemarcheerd; *de troepen marcheeren* –, gaan vertrekken.

Af'matten (*krachteloos maken*), ik heb –gemat; *een ziekte, een spel, de koorts kan iem.* –.

Af'meting (meetk. *een der drie hoofdrichtingen, waarin een lichaam zich uitstrekt*), v. –en; *een lijn heeft maar ééne* –; *een vlak heeft twee –en.*

Af'mijnen (*bij afslag verkoopen*), ik heb –gemijnd; *de visch* –.

Af'monsteren (*uitbetalen en uit den dienst ontslaan*), ik heb –gemonsterd; zeew. *de matrozen* –.

Af'nemen, ik nam –, heb –genomen; *een boek van een plank* –, wegnemen; *iemand iets* –, afhandig maken.

Af'palen (*met palen afzetten*), ik heb –gepaald; *een weide, een akker laten* –.

Af'passen, ik heb –gepast; *de lengte van een terrein* –, afmeten; *iets netjes* –, *geld* –.

Af'peilen, ik heb –gepeild; *een kolk* –, de diepte meten; *ambtenaren, belast met het – van de vaten jenever*, door meten de hoeveelheid bepalen.

Af'peinzen (*veel peinzen*), ik heb –gepeinsd; *die professor heeft in zijn leven heel wat –-gepeinsd*; *zich* –, zich denkend afmatten; *het hoofd, de hersenen, den geest* –, afsloven.

Af'pelen (*een huid van het haar ontdoen op den haar- of stootboom*), ik heb –gepeeld.

Af'pellen (*de pel of schil verwijderen*), ik heb –gepeld; *noten, eieren, garnalen* –.

Af'perken (*afbakenen*), ik heb –geperkt; *een terrein* –, *een plaats* –, *een weg* –; *een tijdruimte* –.

Af'persen (*uitpersen*), ik heb –geperst; *iem. tranen, een zucht* –.

Af'pijnen (zich, (d. i. *zich aftobben*), ik heb mij –gepijnd; *den geest, het lichaam* –; *zich* –.

Af'pijnigen (*door pijn doen bekennen*), ik heb –gepijnigd; *iemand iets* –; *iemand* –, afmartelen op de pijnbank.

Af'pingelen (*een kleinigheid afdingen*), ik heb –gepingeld; *eenige centen* –. gmz.

Af'pluizen (*bij pluisjes afplukken*), ik ploos –, heb –geplozen; *het vleesch van een been* –, *een karkas van een hoen* –.

Af'pluizen (*pluisjes wegnemen*), ik heb en het is –gepluisd; *een rok, een jas* –; *kom hier, ik zal je eens* –.

Af'prachen (*afbedelen*), ik heb –gepracht; *iem. een aalmoes* –, d. i. smeekend afvragen.

Af'raaien (*door greppels of raaien afscheiden van den omliggenden grond*), ik heb –-raaid. vero.

Af'raffelen (*slordig afmaken*), ik heb –geraffeld; *het schoolwerk* –; *de griffier raffelt bij het lezen de akte maar* –, slordig en onhoorbaar aflezen.

Af'raken, ik ben –geraakt; *van iets of iemand* –, afkomen; *in 't gedrang zijn we van elkaar –geraakt*, verwijderd raken; *van den weg (der deugd, der waarheid)* –, op een dwaalspoor komen; *van zijn onderwerp* –, onwillekeurig afwijken; *van zijn stuk, van de wijs* –, de kluts kwijt raken.

Af'ranselen (*gevoelig slaan*), ik heb –geranseld; *een hond* –, afrossen, afkloppen.

Af'raspen (*met een rasp afschrapen*), ik heb –geraspt; *oneffenheden* –; *een korst kaas, een broodje* –.

Af'rasteren (*met rasterwerk afsluiten*), ik heb –gerasterd; *het feestterrein gaat men*

–, *de ijsbaan zal men wel* –; **–ing,** v. –en.

Af'reis, af'reize (*vertrek, afvaart*), v. gmv.

Af'reizen, ik heb en ben –gereisd; *met iemand* –, vertrekken; *ik reis naar Londen* –; *ergens op* –, reizen met eenig doel.

Af'rekenen (*de rekening effenen*), ik heb –gerekend; **–ing** (*vereffening in den handel*), v.

Af'rennen, ik heb en ben –gerend; *de ruiters zag men het plein* –; *op iemand* –, recht op iemand toesnellen; *v. e. heuvel, een hoogte* –, met snelle vaart naar beneden rijden.

Af'repelen (*knotten; vlas ontdoen van de knoppen of zaaddoozen*), ik heb –gerepeld.

Af'richten (*leeren, geschikt maken voor eenig doel*), ik heb –gericht; *een hond* –, *een valk* –, *een knaap* –, *voor een examen* –; *soldaten* –, dresseeren.

Af'rijzelen (*loslaten, afvallen*), het is en heeft –gerijzeld; *de kalk gaat van den muur* –; *rijpe korenaren laten veel korrels* –.

Af'rijzen (*afvallen*), ik rees –, het is –gerezen; *als men korenschooven te ruw oplaadt, zal er veel zaad* –; **–ing,** v. –en: – *van zaadkorrels, bladeren,* enz.

A'frika (*werelddeel*), o. gmv.; – *heet wel het zwarte werelddeel.*

Afrikaan' (*persoon in of uit Afrika*), m. –kanen; in Z.-Afrika ook: *Afrikaander*, m. –s.

Afrikaan' (*zekere sierplant uit Mexico [donkerbruin met geel]*), v. –kanen; ook: *–kaantje*, o.

Afrikaan'der (*blanke in Z.-Afrika*), m. –s.

Afrikaansch' (*uit Afrika, of eigen aan Afrika*), bn.

A'frika-reiziger (*ontdekkingsreiziger in de binnenlanden van Afrika*), m. –reizigers.

Af'risten (*van de rist afdoen*), ik heb –gerist; *bessen, uien, vinken* –.

Af'rit, m. gmv.; *de – zou om zes uur plaats hebben*, het afrijden, het vertrek.

Af'roffelen, ik heb –geroffeld; *planken, balken* –, d. i. ze met den roffel ontdoen van de ruigste oneffenheden; *die jongen gaat zijn huiswerk weer* –, d. i. afknoeien, slordig afmaken.

Af'rollen (*naar beneden rollen*), ik ben en heb –gerold; *een kaart* –; *van een heuvel* –.

Af'ronden (*de hoeken wegnemen*), ik heb –gerond; *een tafelblad* –; fig. *een volzin* –.

Af'rooien, ik heb –gerooid, *gronden, erven, gebouwen* –, afscheiden, afpalen van de aangrenzende perceelen.

Af'rossen (*roskammen, reinigen*, ook *afranselen*), ik heb –gerost; **–rosser,** m. –s; **–rossing** (fig. *pak slaag*), v. –en.

Af'roven (*van 't roofje of korstje ontdoen*), ik heb –geroofd; **–roving,** v. –en.

Af'schaduwen (*afschetsen, flauwelijk afbeelden*), ik heb –geschaduwd; *het lijden en strijden der Boeren kan men slechts flauw* –; **–schaduwing** (*afbeelding*), v. –en.

Af'schaffen (*doen ophouden, buiten gebruik stellen*), ik heb –geschaft; *een misbruik* –.

Af'schaffings-genootschap (*bond tot bestrijding van 't alcoholisme*), o. –pen.

Af'schampen (*uitglippen, ter zijde afschieten*), het is –geschampt; *een pijl, een kogel, een zwaard, een bijl, een lans kan* –.

Af'schaveelen (*slijten door wrijven, schuren* enz.), het is –geschaveeld; *het touw zal geheel* –, *een kabel kan* –.

Af'scheep (*het verzenden per schip*), m. gmv.; *de gunstige ligging der mijn voor den – van het erts.*

Af'scheid, o. gmv.; *een hartelyk* –, *een koel* –; – *nemen; tot* –, *ten* –.

Af'scheiden (*scheiden van*), ik heb en ben –gescheiden; **–ing,** v.; **–scheidinkje,** o.

Af'scheidnemen (*het vaarwel zeggen*), o. gmv.; – *is een moeielijk ding*; **–neming** (*het afscheidnemen*), v. –en.

Af'scheidsbrief, m. –brieven; **–groet,** m. –groeten.

Af'schelferen (*afschilferen*); het is –geschelferd; *een oude gangmuur gaat* –.

Af'schepen (*per schip verzenden*), ik heb –gescheept; fig. *iemand* –, met bits bescheid wegzenden.

Af'schetsen (*nateekenen*), ik heb –geschetst; *een huisje* –; fig. in hoofdzaken beschrijven: *iemands angst* –, *een landschap* –; *een volk* –.

Af'schijn (dicht. *glans, afschijnsel*), m. gmv.

Af'schilferen (*in schilfers of plaatjes afvallen*), het is –geschilferd; *deze muur is geheel –geschilferd*, de witkalk of het pleister is er afgevallen.

Af'schilfering (*roos, huidziekte*), v. –en; *de – der huid onder de hoofdharen; de – van de hoeven der paarden.*

Af'schoonen (*opklaren*), het is –geschoond; *de lucht begint – te schoonen, is aardig – -geschoond.*

Af'schot (*afloop, helling*), o. gmv.; *het dak heeft te weinig* –; *die goot heeft te veel* –, verval.

Af'schouwen (*inspecteeren, onderzoeken*), ik heb –geschouwd; *een polder* –, *een brug* –, *een nieuwe sluis* –.

Af'schrabben (*door schrabben reinigen*), ik heb –geschrabd; *den roest van iets* –; *oude verf* –, *aardappels* –; *een ijzeren pot van buiten* –; **–sel** (*afval*), o.: *–sel van wortels.*

Af'schrapen (*afschrabben, afkrabben*), ik heb –geschraapt; *een oude laag verf* –; *de darmen* –, reinigen van vetdeelen.

Af'schrappen (*door schrappen verwijderen; een schrap halen door*), ik heb –geschrapt; *een potloodpunt* –, *vier cijfers – bij een deeling.*

Af'schrift, o. –en; *van het contract werden drie –en gemaakt*, navolging, kopie.

Af'schrik (*afkeer, innerlijke schrik*), m. gmv.

Af'schutsel (*heining, afsluiting*), o. –s.

Af'schutten (*afscheiden door een heining*), ik heb –geschut; *een wei* –; **–ting,** v. –en.

Af'schuw (*afkeer, walging*), m. gmv.

Afschu'welijk, –schuw'lijk (*verfoeielijk*), bn. en bw.; *een – gedrocht, een –e vloek.*

Af'sijpelen (*druppelsgewijze afvloeien*), het is –gesijpeld.

Af'slaan (*verjagen, verdrijven, van de hand wijzen*), ik sloeg –, heb –geslagen.

Af'slag (*mindering*), m.; – *van straf; iets op – betalen*; ook van verkoopprijs: *de – der koffie*, d. i. daling.

Af'slag (*openbare verkoop, waarbij de roeper telkens een lageren prijs noemt, totdat iemand zegt: „mijn", aan wien dan de koop wordt toegewezen; ook de verkoopplaats*), m.; *er is – van versche visch; gaat gij mee naar den* –?

Af'slager (*openbare verkooper, vendumeester*), m. –slagers.

Af'sleepen (*aftrekken*), ik heb –gesleept; *de booten sleepen een vlot de rivier* –.

Af'slepen (*afhangen*), het heeft –gesleept; *een japon met –slepende strooken.*

Af'slijten (*doen afnemen, wegslijten*), het is –gesleten; *de schoenzolen slijten* –; fig. *die*

droefheid zal wel –; *een –gesleten theorie*, verouderd.

Af'slooten (*door een sloot omringen*), ik heb –gesloot; *ik zal dat stuk land laten* –.

Af'sloven (zich), ik heb mij –gesloofd; *zich dag aan dag* –, zwaar vermoeien.

Af'smeeken (*afbidden*), ik heb –gesmeekt; *een gunst* –.

Af'snauw (*norsch woord*), m. gmv.; *iemand een – geven.*

Af'snauwen (*iemand bits iets zeggen*), ik heb –gesnauwd.

Af'snede, –snee (*het afgesnedene*), v. – -sneden.

Af'snijden (*doorsnijden, afscheiden*), ik sneed –, heb –gesneden; *een bloem* –; fig. *de dood zal eens ons leven* –.

Af'snijdschaar (glasblazerij. *schaar waarmede men de overtollige glasdeelen wegsnijdt*), v. –scharen.

Af'spieden (*afloeren*), ik heb –gespied; *een struikroover, die den weg afspiedt.*

Af'spiegelen (*terugkaatsen*), ik heb –gespiegeld; *het water, dat boomen en huizen –spiegelt*; (*zich*) –: *in de letterkunde spiegelt zich de geest des tijds* –.

Af'spraak (*mondelijke of schriftelijke overeenkomst*), v. –spraken.

Af'staan (*afstand doen van*), ik stond –, heb –gestaan; *zijn rechten –, zijn goederen* –.

Af'stammeling (*afkomeling, bloedverwant in nederdalende lijn*), m. en v. –en; v. ook **–e.**

Af'stand (*het afstaan*), m. gmv.; – *doen van de regeering*; – *doen van bezittingen, titels*, enz., ze laten varen.

Af'stand (*kortste weg, tusschenruimte*), m. –en; *een grooten – afleggen of doorloopen*; *iemand op – houden*, hem verhinderen te naderen, fig. gemeenzaam te worden.

Af'standswijzer (*tabel, waardoor men den onderlingen afstand in K.M. tusschen onderscheiden plaatsen kan vinden*), m. –wijzers.

Af'stel, o. gmv.; *van uitstel komt* –, door uit te stellen komt van een plan ten laatste niets.

Af'stemmen, ik heb –gestemd; *een voorstel, een wet* –, bij stemming te niet doen.

Af'stootende kracht (nat. *tegenstelling der aantrekking*), v. gmv.

Af'stroopen (*door afstrijken verwijderen*), ik heb –gestroopt; *een haas het vel* –.

Af'takelen (scheepst. *ontdoen van het want*), ik heb en het is –getakeld; fig. *hij is heel wat –getakeld*, d. i. achteruitgegaan in gezondheid, in lichaamssterkte.

Af'tocht (*het wegtrekken, afmarcheeren*), m. –tochten.

Af'trek (*mindering*), m. gmv.

Af'trek (*vraag*), m. gmv.; *die waren hebben veel* –, lokken veel koopers.

Af'trekken (*afschieten*), ik trok –, ik heb –getrokken; *een kanon* –, afschieten.

Af'trekker (*getal dat men er aftrekt*), m. –s.

Af'treksel, o. –s; *een – van lindebloesem.*

Af'troggelen (*door mooie praatjes iets zien te krijgen*), ik heb –getroggeld.

Af'troonen, ik heb –getroond; *iemand iets* –, het op behendige wijze van hem zien te krijgen.

Af'truggelen (*aftroggelen*).

Af'tuigen (*ontdoen van tuig*), ik heb –getuigd; *een paard, een ezel, een bok* –: *een schip* –, het ontdoen van raas, stengen, enz.

Af'tuinen (*afheinen, afschutten*), ik heb –getuind; *een koolveld* –; **–ing,** v. –en. w. g.

Af'vaardigen, ik heb –gevaardigd; *iemand naar Engeland* –, d. i. hem met een bepaalden last als afgezant daar heen zenden.

Af'vaart (*vertrek van schepen*), v. –vaarten.

Af'val (*het afvallen*), m. gmv.; *de – der elf provinciën*; *de – van vele voorname steden.*

Af'val (*het afgevallene*), o. gmv.; *er was op de fruitmarkt niets dan* –.

Af'vallen (*naar beneden vallen*), ik ben – -gevallen; *van een bank, een stoel* –, naar beneden vallen.

Afval'lig (*ontrouw*), bn.; *de –e provinciën*; *iemand van zijn geloof – maken.*

Af'varen (*wegvaren, vertrekken*), ik voer –, heb en ben –gevaren.

Af'voer (*het ver- of wegvoeren*), m. gmv.

Af'vorderen (*afeischen*), ik heb –gevorderd.

Af'vuren (*doen ontbranden*), ik heb –gevuurd; *een pistool, een geweer, een kanon* –.

Af'weer (*verweer*), m. gmv.; *elke poging tot – mislukte.*

Af'wennen (*afleggen*, b.v. *een slechte gewoonte*), ik heb –gewend.

Af'weren (*afkeeren, op afstand houden*), ik heb –geweerd.

Af'werpen (*van zich werpen*), ik wierp –, heb –geworpen.

Af'wezen (*er niet zijn*), o.; **–we'zend,** bn.

Afwe'zende (*de niet tegenwoordig zijnde persoon, afwezige*), m. en v. –n.

Afwe'zendheid (*het afwezend zijn*), v. gmv.

Afwe'zig (*van huis, niet ter plaatse, afwezend*), bn.; *een –e vriend, de directeur is* –.

Afwe'zige (*afwezende*), m. en v. –n.

Af'wijzen (*van de hand wijzen*), ik wees –, heb –gewezen; **–wijzing,** v. –en.

Af'winden, ik wond –, heb –gewonden; *een kluwen –, een klos garen* –.

Af'winnen, ik won –, heb –gewonnen; *den vijand een stad, een provincie, een veldslag* –, d. i. door strijd van hem winnen.

Af'zeggen (*afwijzen, bedanken voor*), ik heb –gezegd of –gezeid.

Af'zet (*verkoop van goederen*), m. gmv.

Afzich'telijk (*leelijk, wanstaltig*), bn. en bw.

Af'zien, ik zag –, heb –gezien; *van iets of iemand* –, laten varen.

Af'zijn (*afwezigheid*), o. gmv.; *zij zullen zich aan uw – gewennen.*

Af'zonderen (*afscheiden, verwijderen*), ik heb –gezonderd; *zich* –; **–ing** (*eenzaamheid*), v. gmv.

Af'zweren (*bij eede verwerpen*), ik zwoer –, heb –gezworen; **–zwering,** v. –en: *de afzwering van Philips II* (1581).

Agaat' (*edelsteen vol kleurschakeering en vlammen*), m. agaten; o. voor de stof; *band–, brokken –, mos–, koraal–, regenboog–*, enz.; *een armband van* –.

Agamem'non (*een der twee koningen-aanvoerders voor Troje*), m.

Aga'ten (*van agaatsteen*), bn.; *een – armband.*

Aga've (*Amerikaansche boom-aloë*), v. –n.

Agen'da (*notitieboek, dagboek*), v. –'s.

Agent' (*lasthebber, zaakbezorger*), m. –en; **–esse** of **–es,** v. –tessen.

Agent'schap (*het kantoor van een agent*), o. –pen; *hier ter stede is een – der Ned. bank.*

Ag'ger, m. gmv.; *de – komt op*, plotselinge rijzing van het zeewater bij eb op de Zeeuwsche kusten.

A'gio (*opgeld bij 't geldwisselen*), o. gmv. (g=g)

Agla'ia (myth. *de jongste der drie gratiën*), v.
Agrippijnsch' (*van of uit Keulen*), bn.; *Vondel, de —e zwaan.*
Agurk', augurk' (*soort van kleine komkommer*), v. —en.
Ahorn' (*eschdoorn*), m. —en.
Ahr (rivier: *zijtakje van den Rijn*), v. (ah=aa)
Ai, aai (*viervoetig dier in Brazilië en op Ceilon, aldus geheeten naar het geluid dat het voortbrengt*), m. —'s; *in Artis zagen wij twee —'s of luiaards.*
Air (*aria, melodie, lied*), o. —s. Lees: *èr.*
Ajuin' (*ook ui of siepel*), m. —en.
Akant' (*doornachtige plant uit Z.-Europa, berenklauw*), m. —en; —**plant,** v. —en.
Akefiet'je, o. —s; *een leelijk —, een mooi, een lekker, een pleizierig —,* d.i. een naar, vuil werk.
Akelei', akolei' (*ranonkelachtige plant*), v. —en. Ook: *klokbloem.*
A'kelig (*naar, treurig*), bn. en bw.
A'ker (*koperen of ijzeren emmertje*), m. —s.
Akeviet'je, akkefiet'je, o. Zie **Akefiet'je.**
Ak'ker (*bouwland*), m. —s.
Ak'kermaal (*grens des akkers*), o. gmv.
Ak'kerwinde (*slingerplant, onkruid*), v. —n.
Akkeviet'je, o. —s. Zie **Akefiet'je.**
Akkoord' (*overeenkomst, vergelijk*), o. —en.
Akkoord' (muz. *samenklank van drie of meer tonen*), o. —en; *een — aanslaan op de piano.*
Akkoord' (*naar behooren*), bn.; *die rekening is —; alles is — bevonden.*
Akolei', akelei' (*klokbloem*), v. —en.
Akoniet' (*ranonkelachtige giftplant*), o. —en. Ook **Aconiet'** (*vergif*), o. gmv.
Aks (*slagbijl met langen steel en twee sneden*), v. —en. Ook: **akse, aaks, aakse, akst** (*strijdbijl*).
Akst, aks (*langstelige strijdbijl der middeleeuwen*), v. —en.
Ak'te (*wettig bewijsschrift, bewijsstuk*), v. —n of —s.
Ak'te (*diploma, bewijs van bevoegdheid*), v. —n of —s.
Ak'te-examen (*onderwijzers-examen*), o. —s.
Al, telw. en bn.; *met — zijn macht,* geheel.
Al, zn.; *het —,* heelal.
Al, bw.; *— te goed* (bw. van graad).
Alarm' (*wapenkreet, noodkreet, te-wapenroeping*), o. gmv.; *—slaan,* nl. op de trom; *—blazen,* nl. op de trompet.
Alarmeeren (*alarm maken, den wapenkreet laten klinken, de bezetting onder de wapens doen snellen*); fig. doen ontstellen, schrik aanjagen, in opschudding brengen.
Al'ba, al'be (R. K. *ten voeten uit reikend wit priesterkleed*), v. —ba's, —bes.
Albast' (*fijne gipssoort, fijn marmer*), o. gmv.; *er is kalk— en gips—.*
Albas'ten (*van albast*), bn.; *een — vaas.*
Al'batros (*stormvogel der Kaapsche zeeën*), m. —sen.
Albikoor' (*zeemakreel, boniet*), m. —koren.
Albi'no (*ras van menschen zonder eenige kleurstof in huid, oogappels, haar; witte negers*), m. en v. —'s.
Al'bion (*oude* [*en tegenwoordig dichterlijke*] *naam van Engeland*), o. gmv.
Al'bum (*portretboek, vriendenrol*), o. —s.
Al'cazar (*burcht, lustpaleis*), m. —s. Ook: *dans- of speelhuis; café-chantant in Moorschen stijl.*
Alchimie' (*goudmakerij*), v. gmv. Ook: *Alchemie'.* (ch = g)
Alchimist' (*zoogenaamde goudmaker of zoeker naar den steen der wijzen*), m. —en.
Al'cohol (*gezuiverde wijngeest, door gisting ontstane prikkelende vloeistof*), m. gmv.; —**coho'lisch** (*— bevattend*), bn.: *—e dranken.*
A'le (*Eng. bier*), o. gmv. Lees: *eel.*
Alexandrijn' (dichtk. *versregel, bestaande uit 6 jambische voeten, met afwisselende mann. en vrouw. rijmen en met een cæsuur of rust na den derden voet*), m. —en.
Alexandrijnsch', bn.; *—e verzen,* b.v. de 25 jaren van Da Costa.
Alf (*elf*), m. alven: *licht—,* goede geest; *donker—,* booze geest.
Al'fadur, —vater (Germ. myth. *de vader van allen en alles,* nl. *Odin of Wodan*), m.
Alfoe'ren (*oorspronkelijke heidensche bevolking van Celebes, de Molukken,* enz.), m. mv.
Al'gebra (*stelkunst, letterrekening*), v. gmv.
Algebra'isch (*stelkunstig, tot de algebra behoorende*), bn.; *een —e vorm.*
Algemeen' (*alle menschen samen; de gansche omvang*), o. gmv.
Algemeen', bn. en bw.; *de —e geschiedenis,* d. i. van alle volken der aarde.
Al'gen (*wiersoorten: zoet- of zoutwaterplanten, zeegras, Iersch mos*), v. mv.
Algoed'heid (*God, de Algoede*), v. gmv.
Alham'bra (d. i. *het roode kasteel, voormalige burcht der Kalifen bij Granada*), o. en v. gmv.
A'lias (*anders, anders gezegd*), bw.; *Kamacho met zijn muts of — een helm.* (Langendijk).
A'lias (*toenaam, spotnaam*), m. —sen; *zijn — zal voortaan Mietje wezen;* spreekt. *guit, snaak.*
Ali'bi (*aanwezigheid elders*), o. —'s; *zijn — bewijzen,* in rechten aantoonen, dat men elders was op 't oogenblik van zeker misdrijf.
A'likas (*wit marmeren knikker*), m. —sen.
A'likruik (*kleine eetbare zeeslak*), v. —en.
Ali'nea (*van de linie af, nieuwe regel; afgerond deel van een wetsartikel*), v. —'s.
Alk (*duikvogel in het Noorden*), v. —en.
Al'kohol (*alcohol*), m. gmv.
Alkoof', —ko've (*afgeschoten gedeelte van een kamer; slaapplaats*), v. —koven.
Al'lah (*naam van God in den Koran*), m. gmv.; *— is groot, — heeft hem tot zich genomen.*
Alledaagsch' (*gewoon*), bn.
Alleen' (*niet vergezeld, buiten ander gezelschap*), bn.; *ik wil — zijn.*
Alleen' (*slechts, enkel, blootelijk*), bw.
Al'legaar (*allegader, altegader*), bw. gmz.
Allegorie' (dichtk. *beeldspraak, zinnebeeldige voorstelling van een of ander feit, van zekere handelwijze*), v. —ën.
Allego'risch (*zinnebeeldig, verbloemd*), bn. en bw.; *een —e voorstelling, —e personen.*
Allengs', ook allengs'kens (*langzamerhand*), bw.; *de toren verdween — uit het oog.*
Allerhan'de (*van alle soort*), soortgetal en bn.; *— koek, op — wijze, van —n aard.*
Allerhan'de (*kleingoed, koekjes*), o. gmv.
Allerhei'ligen, m.; —**dag,** m.; —**feest,** o. (*gedachtenis aan alle Heiligen in de R. K. kerk, 1 Nov.*).
Allerlei' (*van alle soort, allerhande*), soortgetal en bn.; als zn. o.
Allerwe'gen (*overal*), bw.; *— was vreugde.*

Allerzie'len, —dag, m.; **—feest** (*gedachtenis aan alle overledenen in de R. K. kerk, 2 November*), o.

Al'les (*de gezamenlyke hoeveelheid, het al*), o. gmv.; *ik zal — betalen.*

Al'leszins (*in elk opzicht*), bw.

Allian'tie (*verbond, verbintenis, bondgenootschap*), v. —tiën en —s. (t = ts)

Alliga'tor (*Indiaansche of Amerikaansche krokodil*), m. —s. Ook: **Kaai'man.**

Allitera'tie (dichk. *letter- of stafrijm, eigen aan de oud-Germaansche poëzie*), v. -s, -tiën; *de — bestaat in gelijkheid van beginmedeklinker der betoonde lettergrepen*, b.v. *Leonoor, mijn lieve licht!* Ook: **Allittera'tie.**

Allodiaal' (*eigen geërfd, niet leenroerig*), bn.

Allo'dium (*eigen bezitting, zonneleen, vrij en onvervreemdbaar erfgoed*), o. —diën, —dia.

Allooi' (*gehalte van munten, deelen fijn van goud of zilver*), o. gmv.

Alluviaal' (*aangeslibd*), bn.; *—viale gronden*, b.v. verzandingen; *—viale vormingen*, b.v. gorzen, kwelders.

Allu'vium (aardr. *aangeslibde grond*), o. gmv.

Al'macht (*alvermogen*), v. gmv. De Godheid.

Al'manak (*dagwijzer, tijdwijzer, kalender, jaarboekje*), m. —ken.

A'loë (*lelieachtig gewas uit Afrika, Oost-Indië*, enz.), v. —'s. Spreek uit: *a'-lo-ee.*

A'loen-a'loen (Ind. *uitgestrekt grasplein met waringinboomen omplant in het midden der Javaansche hoofdplaatsen; ook vierkant grasplein voor de Residents-woning*), m. en v. —s.

Aloe'ta (riv.: *Europ.-Turkije, zijtak Donau*),v.

Alp (*berg*), m. —en.

Alpa'ca (*lama van Peru*), v. —'s.

Al'pen (*bergen, gebergte*), m. mv.

Al'penstok (*lange van onder met ijzeren punt beslagen klimstok*), m. —stokken.

Al'phabet (*het a b c*), o. —ten; *het Latijnsche —, het Grieksche —, het Duitsche —.*

Al'sem (*een plant met bittere bladen en bloemen*), m. gmv.; ook aftreksel of extract.

Alt (*tweede zangstem*), v. —en.

Al'taar (*offertafel, tombevormige verhevenheid*), o. altaren. In de spreekt.: *al'taar*; in dicht. en hoogeren stijl: *altaar'*.

Altes'se (*Hoogheid, Doorluchtigheid*), v. —s.

Althans' (*ten minste*), bw.

Al'tijd (*steeds*), bw.

Al'toos (*altijd*), bw.

Altruïs'me (*het tegengestelde van egoïsme*), o.

Aluin' (*zeker zwavelzuur, dubbelzout*), v. gmv.

Alumi'nium (*blauwwit en zeer licht nieuw metaal, verkregen uit aluinaarde*), o. gmv.

Alzij'dig, bn.; *—e vorming, —e beschouwing.*

Amal'gama (*mengsel van metaal en kwik*, fig. *mengelmoes van zaken of personen*), o. —'s.

Aman'del (*boom*), m. —s; (*vrucht*), v. —s of —en.

Amanuen'sis (*handreiker bij het onderwijs in natuurkunde enz.; hersteller enz. van de werktuigen; wetenschappelijk bediende*), m. —sen.

Amarant' (*eenjarige purperkleurige herfstbloem*), v. —en; *de — is het symbool der onsterfelijkheid.*

Amaril' (*polijststeen*), v. gmv.; *Indische —.*

Amateur' (*liefhebber, kunstvriend*), m. —s.

Amazo'ne (*dame te paard*), v. —n.

Amazo'nen (*strijdhaftige vrouwenschaar, die Troje ter hulp snelde in het tiende jaar*), v. mv.

Amazo'nenkleed (*rijkleed van dames*), o. —kleeden.

Amazo'nenstroom (rivier: *Zuid-Amerika*), m. Ook: *Ma'rannon*, m.

Am'bacht (*handwerk*), o. —en.

Am'bacht (*vrije heerlijkheid, rechtsgebied, grondgebied*), o. —en; later **Ambt,** als in: *Ambt-Almeloo; hij woont in het Ambt*, niet in de stad; *Ambt-Delden.*

Am'bachtsheer (*edelman, die den vorst als rechter en zaakbezorger verving*), m. —en; *de jachtpaal van den — van Bergen viel Teun in het oog.* (Beets), landheer; **—vrouw,** v. landvrouw; **—heerlijkheid** (*adellijk goed*),v.

Am'bachtsman (*werkman, die met handenarbeid zijn brood verdient*), m. —lieden.

Ambassa'de (*gezantschap*), v. —s; **ambassadeur'** (*afgezant*), m. —s.

Am'ber (*welriekende, wasachtige harsstof, uit zee opgevischt*), m. gmv.; *gele —, grijze —.*

Ambieeren (*streven, dingen naar, staan naar*).

Ambi'tie (*eerzucht, eergevoel; eergierigheid, lust, ijver*), v. gmv.

Ambitieus' (*eerzuchtig, vol werkijver*), bn.

Amblève (rivier: *zijtak, Ourthe*), v.

Ambrozijn' (myth. *godenspijs*), o. gmv.

Ambt (*rechtsgebied van een schout of drost*), o. —en; *het drost—, het schout—, het rent—.*

Ambt (*maatschappelijke betrekking, bediening, post*), o. —en.

Amb'tenaar (*die een ambt of post bekleedt, waartoe hij door het openbaar gezag is benoemd; een beambte van hoogeren rang*), m. —s of —aren; *een rechterlijk —.*

Ambt'genoot (*collega*), m. —genooten.

Ambulan'ce (*verplaatsbaar veldhospitaal*), v. —s.

Ambulant' (*rondtrekkend*), bn.; *een — hoofd der school*, die geen eigen klas heeft.

Amech'tig (*onmachtig, afgetobd, uitgeput*), bn.; **—heid** (*machteloosheid*), v. gmv.

A'men (*het zij zoo*), bw. en tw.; als zn. o.

Amendeeren (*wijzigingen voorstellen of aanbrengen op een wet*); *een wetsartikel —.*

Amendement' (*wijzigingsvoorstel*), o. —en.

A'mer (rivier: *N.-Brabant*), m.

Amerij' (*korte poos, zooveel als noodig is om een Ave Marije te bidden*), v.

Ame'rika (*het werelddeel op het W. halfrond*), o.; *— draagt zijn naam naar Amerigo Vespucci.*

Amerikaan' (*bewoner van Amerika*), m. —-kanen; *een —sche* (*Amerik. vrouw*), v. —n.

Amerikaansch' (*afkomstig van, betrekking hebbende op Amerika*), bn.: *—e tarwe, —e toestanden.*

A'mersfoorder (*inlandsche tabak, het eerst verbouwd om of bij Amersfoort*), v. gmv.

Amethist' (*een violetkleurig edelgesteente*), m. —en; als stofnaam, o. (th = t)

Am'fioen (*naam van het heulsap of opium in O.-Indië*), o. gmv.; **—kit** (*publiek huis, waar — geschoven wordt*), v. —ten; **—schuiver** (*—rooker*), m. —s.

Amicaal' (*vriendschappelyk*), bn. en bw.

Ami'ce (*vriend!*), m. -s. Als aanspreking.(c = ts)

Amicis'sime (*allerbeste vriend!*)

Amici'tia (*vriendschap*), v. gmv.; *lid worden van —*, sociëteit van dien naam in A'dam.

Am'melaken, a'melaken, am'laken (*tafellaken*), o. —s. vero.

Ammuni'tie (*krijgsvoorraad*), v. —tiën; ook: **Muni'tie.** (t = ts)

Amnestie' (*algemeene kwijtschelding van*

straf, b.v. aan staatsmisdadigers), v. —ën; — verleenen.

A'moer (rivier: *O.-Azië*), v.

A'mok (Ind. *toestand van woede of razernij van een inlander, zinsverbijstering*), o. gmv.

A'mor (myth. *liefdegod, Cupido*), m.

Amortisa'tie (*schulddelging, aflossing van staatsschuldbrieven*), v. —tiën en —ties.

Am'pel (*omstandig, breedvoerig*), bn. en bw.

Am'per (*zuur, wrang, scherp, bijtend van smaak*), bn.; *—e wijn, — bier.*

Am'per (*ternauwernood*), bw.

Amphi'bie (*tweeslachtig dier, op het land en in het water levende*, b.v. *een kikvorsch, een salamander*), v. —biën.

Amphi'brachys (dichtk. *drielettergrepige versvoet, met de betoonde in 't midden*), m. —brachen; b.v. *het sprookje schijnt waar op mijn eer.*

Amphithea'ter (*kring- of ovaalvormige schouwburg; in schouwburgen de rij zitplaatsen boven tegenover het tooneel*), o. —s.

Ampul' (R. K. *klein schenkkannetje bij de H. Mis in gebruik*), v. —len.

Am'stel (*rivier, waaraan A'dam ligt*), m.

Am'stelaar (dicht. *bewoner van den Amstel, van A'dam*), m. —s, —laren.

Amulet' (*tooverkrachtig voorwerp, voorbehoedmiddel tegen tooverij, gevaren en ziekten*), v. —ten.

Amuseeren (*aangenaam bezighouden, vermaken, verlustigen*); *zich —.*

Anabaptist' (*wederdooper*), m. en v. —en.

Anachronis'me, anachronis'mus (*fout of verschuiving in de tijdrekening*), o. —men.

Anagram' (*letterverzetting, letterdraai*, b.v. *neger* en *regen*), o. —grammen.

Analogie' (*overeenkomst, overeenstemming*), v. —ën; *de werking der — in de taal.* (g = g)

Analphabe'tus (*iemand, die het alphabet niet kent*, d. i. *die niet kan lezen of schrijven*), m. —beten.

Analy'se, analy'sis (*ontleding, oplossing*), v.

Analyseeren (*ontleden, oplossen*).

Analy'tisch (*ontledend, ontbindend*), bn. en bw.

Ananas' (*een Zuid-Amerikaansche*, d. i. *Peruviaansche fijne en geurige dessertvrucht*), v. —sen.

Anapaes'tus (dichtk. *drielettergrepige versvoet, met de betoonde achteraan*), m. —sen; **—paes'tisch,** bn. Ook: **Anapest'.** Zie Da Costa's Voorzang der 25 jaren.

Anarchie' (*regeeringloosheid, wanorde*), v.

Anarchist' (*man der anarchie, onruststoker*), m. —en; *afgunst en ijdelheid zijn de drijfveeren der —en.*

Anathe'ma (*vervloeking, banvloek, kerkban*), o. —'s.

Anatomie' (*ontleedkunde van dierlijke lichamen of organen*), v. gmv.

Anato'misch (*ontleedkundig*), bn.; *een — kabinet; een — praeparaat.*

Anciënniteit' (*voorrang naar dienstouderdom, dienstjaren*), v. gmv.

An'der (*tweede, niet dezelfde*), telw.

Anderhalf' (*één en een half*), telw.; *— uur, —halve gulden*, d. i. *de tweede half.*

An'ders (*op een andere wijze*), bw.; *iets — aanpakken; ik denk er — over dan gij.*

An'dersdenkende (*iemand van een andere gezindte*), m. en v. —n; *alles te vermijden, wat aanstoot kan geven aan —n.*

An'derszins (*op andere manier of wijze*), bw.; *hij zal je wel — zien te benadeelen.*

Andij'vie (*tuingewas, groente*), v. gmv.

An'doren, an'doorn (*lipbloemplant*), m. —s; *de — dient als sierplant; de — heet ook malrouw, malrove.*

Andro'mache (*gemalin van den Trojaanschen held Hector*), v.

Anekdo'te (*geestig verhaaltje, nieuwtje*), v. —n, —s.

Anemoon' (*ranonkelachtige bloem*), v. —monen; *de bosch—, de weide—*; ook wel *windbloem* geheeten.

An'gel (*wapen der bijen en wespen, ook haak of hoek om visch te vangen*), m. —s.

An'gelus (R. K. *drievoudig gebed tot de H. Maagd*), o.; *het — klept driemaal daags.*

Anglai'se (*Engelsche vrouw, Engelsch meisje*: ook *Engelsche dans*), v. —s. (ai = è)

Anglicaan' (*lid der Anglicaansche kerk in Engeland*), m. en v. —canen. Ook: **—kaan.**

Anglicis'me (*woord of uitdrukking uit het Engelsch taaleigen; Engelsch getinte zegswijze*), o. —n; b.v.: *de trein stopt daar.*

Anglomanie' (*naäperij of blinde ingenomenheid met al wat Engelsch is*), v. gmv.

Angst (*benauwdheid*), m. —en.

Ang'stig (*beangst, bevreesd*), bn. en bw.

Anijs' (*schermbloemig gewas*), m. gmv., ook verkorting van *Anijszaad* en *Anijslikeur*. In de volksuitspraak *Annijs*: *een glaasje —.*

Anili'ne (*een uit steenkolenteer verkregen kleurlooze vloeistof*), v. gmv.

Animeeren (*bezielen, aanmoedigen*).

Aniset'te (*anijslikeur*), v. gmv. (s = z)

Anjelier' (*sierbloem uit Italië en N.-Afrika*), v. —en; *de Chineesche —, de kleine —*, enz.

An'jer (*enkele anjelier, giroffel*), v. —s.

An'ker (*wijnmaat, 1/4 aam, 1/6 okshoofd, 45 flesschen*), o. —s.

An'ker (*scheepsanker*), o. —s; *ergens zijn — gooien, werpen*, er zijn intrek nemen; *het — is het beeld der hoop; het — der hoop.*

An'ker (*ijzeren houvast, klauw*), o. —s; *een balk met —s in den muur bevestigen.*

An'keren (*het anker werpen*), ik heb —ankerd.

Anna'len (*jaarboeken*), v. mv.

Annexa'tie (*aanhechting van veroverd land*), v. —s, —tiën; *de — van den Elzas.* (t = ts)

An'no, A°. (*in het jaar, ten jare*); *— Domini*, zie **A. D.**

Annon'ce (*aankondiging, advertentie*), v. —s.

Annonceeren (*aankondigen, berichten, bekendmaken*).

Anoniem' (*ongeteekend, naamloos*), bn.; *een — artikel, —e geschriften.*

An'organisch (*onbewerktuigd, onbezield*), bn.

Ansjo'vis (*klein vischje van de familie der haringen*), v. —sen.

Antecedent' (*voorafgegane zaak, vroegere gedraging*, spraakk. *voorafgaand woord*), o. -en.

Anthraciet' (*ijzerzwarte steenkool met metaalachtigen glans*), o. gmv.

Anthropologie' (*menschkunde, natuurleer van den mensch*), v. gmv. (g = g)

Anticham'bre (*voorkamer, wachtkamer bij een minister*, enz.), v. —s.

An'ticritiek (*wederlegging van een boek- of kunstbeoordeeling*), v. —critieken.

Antiek' (*oud, volgens den smaak of den trant der oudheid*), bn.; *een —e kroon, —e kunst.*

Antilo'pe (*geitachtig hert, gazel*), v. —n.

Antipathie' (*natuurlijke afkeer, tegenzin*), v.

Antipo'de (*tegenvoeter*, fig. *tegenstrever*), m. -n.

Antiquaar′, –qua′rius (*oudheidkenner, oudheidminnaar, handelaar in oudheden*), m. –quaren. (qu = kw)
Antiquiteit′ (*oudheid; een voorwerp uit de oudheid*), v. –en. (qu = kw)
Antisep′tisch (*bederfwerend*), bn.; *–e middelen; keukenzout is een – middel.*
Anti′thesis, –the′se (*tegenstelling*), v. -theses.
Antonoma′sia (stijl. *troop der naamwisseling*), v. –'s; *de held van St. Quintijn*, d. i. *Egmond; de koning der dieren (de leeuw), het schip der woestijn*, enz.
Ant′woord (*bescheid, wederwoord*), o. –en.
Ant′woorden (*antwoord geven*), ik heb geantwoord; *iemand op een vraag –*, d. i. mondeling of schriftelijk bescheid geven.
Apart′ (*bijzonder, afzonderlijk, voor zich, ter zijde*), bn. en bw.
Apartement′, appartement′ (*vertrek, kamer van een hotel*), o. –en.
Apel′les (*beroemd schilder van oud-Griekenland*), m.; *– was een tijdgenoot van Alexander den Grooten.* (± 333 v. C.)
A′penbakhuis (*apentronie*), o. –bakhuizen.
Aphae′resis (spraakk. *weglating eener letter aan 't begin*), v. b.v. *'t* voor *het*, *'s* voor *des*
Aphoris′me (*korte pittige spreuk, kernspreuk, opvoedkundige stelling*), v. –n.
A′pis (*Egyptische heilige stier*), m. –sen.
Apo′cope (spraakk. *afkapping eener letter van achteren*), v. als in: *ebbe* (eb), *hebt-je* (heb-je).
Apocrief′ (*verdicht, van een onbekenden schrijver, niet geloofwaardig*), bn.
Apodic′tisch (*onwederlegbaar, afdoend, voldingend*), bn.
Apos′tel (*Godsgezant*), m. –en.
Aposto′lisch (*komend van of betrekking hebbende op de Apostelen*), bn.
Apostro′phe (spraakk. *verkortings- of weglatingsteeken; aanspraak, aanspreking*), v. –n.
Apotheek′ (*artsenijwinkel*), v. –theken.
Apothe′ker (*artsenijbereider*), m. –s; **–se** (*vr. apotheker*), v. –n: gew.
Apothe′ma (meetk. *loodlijn die uit het middelpunt van een regelmatigen veelhoek op een der zijden wordt neergelaten*), o. –'s.
Apotheo′se (*vergoding, het plaatsen in den rang der goden van keizers of helden*, enz.), v. gmv.; fig. schitterend slot eener opera, enz.
Appartement′, apartement′ (*vertrek, gedeelte van een woonhuis*), o. –en.
Appèl (*beroep*), o. –s, –len; *in rechtszaken*, beroep op een hoogere rechtbank; *– aanteekenen; in het krijgswezen*, naamsafroeping.
Ap′pel (*boomvrucht*), m. –en of –s.
Ap′pel (*oogappel, ronde knop aan het gevest, gouden bal aan de torenspits*), m. –s.
Appen′dix (*aanhangsel, toevoegsel*), o. –dices.
Appetijt′ (*eetlust, graagte, honger, trek*), m. gmv.
Applaudissement′ (*algemeene bijvalsbetuiging*, b.v. door *handgeklap*), o. –en. Ook: **Applaus′**, o. gmv.; *een daverend –.*
Apporteeren (*brengen, halen*, b.v. door een gedresseerden hond).
Apposi′tie (spraakk. *bijstelling*), v. –s, –tiën.
April′ (*grasmaand*), m.
April′visch (*fopperij op 1 April. aprilgrap*), m. –visschen.
Aquaduct′ (*waterleiding, kunstmatig leidingskanaal; samenstel van bogen*), o. –en.
Aquarel′ (*teekening of schilderstuk in waterverf*), v. –len. (qu = kw)
Aqua′rium (*kunstmatige glazen kom tot het levend bewaren van visschen, schelpdieren, planten*, enz.), o. –s, –ria. *Ook het gebouw in Artis te A'dam.* (qu = kw)
Ar (*winterslede voor vermaak, door één of meer paarden getrokken, narreslee*), v. arren.
Ar (*verbolgen, verstoord, toornig*), bn. vero.; *in –ren moede*, in gramschap.
A′ra (*Zuid-Amer. roode papegaai*), m. –'s.
Arabesk′ (*lofwerk, Moorsche versiering, die meest uit figuren van planten, bloemen, struiken enz. samengesteld en opgelegd of geschilderd is*), v. –en; *bontkleurige –en.*
Arabier′ (*bewoner van of man uit Arabië*), m. –en.
Ara′bisch (*komende uit, behoorende tot of betreffende Arabië*), bn.; *een –e vrouw, de –e taal, de –e godsdienst; de –e nachtvertellingen.*
Arak′ (*rijstbrandewijn*), v. gmv.
Ar′beid (*werk, moeite, inspanning*), m. gmv.
Ar′beiden (*zijn lichamelijke of geestelijke krachten inspannen*), ik arbeidde, heb –arbeid; *zes dagen zult gij –.* (Bijbel).
Ar′beider (*werkman, daglooner*), m. –s; *een fabrieks–, een spoorweg–.*
Arbi′ter (*scheidsman, bemiddelaar*), m. –s.
Arbitraal′ (*te beslissen door scheidsrechters*), bn.
Arca′de ((*booggewelf, gordelboog rustend op pilaren*), v. –n, –s.
Arca′dia (*het klassieke land der herders en herderinnen in oud-Griekenland, gelegen in het midden van den Peloponnesus*), o. gmv.
Arca′disch (*herderlijk, landelijk*), bn. en bw.
Arca′num (*geheim; geheimmiddel*), o. –na.
Arceeren (*schaduwtinten aanbrengen*).
Archaïs′me (*verouderde zegswijze of taalvorm, verouderd woord*), o. –n; b.v. *kuischen*, reinigen, *rechtevoort*, enz. Ook: *Archaïs′mus.*
Archeologie′ (*oudheidkunde*), v. gmv.
Archeoloog′ (*oudheidkundige*), m. –logen.
Archief′ (*bewaarplaats van belangrijke geschriften, verzameling van oorkonden*), o. –chieven; *het – van Maastricht; de –ieven van het Huis van Oranje*; **–gebouw,** o. –en.
Ar′chipel (*eilandenzee*), m. –s. (ch = g)
Architect′ (*bouwmeester*), m. –en. (ch = sj)
Architecto′nisch (*bouwkunstig*), bn.
Architectuur′ (*bouwkunst*), v. –en.
Archiva′ris (*bewaarder, beheerder van een archief*), m. –sen; *een rijks–, een gemeente–.*
Arduin′ (*blauwachtige bewerkte hardsteen uit de Ardennen; zerksteen*), m.; (*stof*), o. gmv.
Ardui′nen (*van arduin*, fig. *zeer hecht*), bn.
A′re (*vlaktemaat, 100 M^2, DM^2*), v. –n, –s.
Are′na (*worstelperk, kampplaats*), v. –'s.
A′rend (*valkachtige roofvogel*), m. –en.
A′rend (*doffer, mannetjesduif*), m. –en. gew.
A′rendsblik (*de scherpe blik van den arend*, fig. *doordringende blik*), m. –blikken.
Areome′ter (nat. *dichtheidsmeter, toestel ter bepaling van het soortelijk gewicht van vaste lichamen en vloeistoffen*), m. –meters.
Areo′pagus (gesch. *hoogste gerechtshof in het oude Athene; de vergadering aldaar van eerbiedwaardige rechters*), m. gmv.
Ar′geloos (*onschuldig, te goeder trouw*), bn. en bw.; **–heid** (*onschuld, eenvoud*), v. gmv.
Arg′list (*booze trek, kwade trouw*), v. gmv.
Arglis′tig (*boosaardig, sluw, valsch*), bn.
Argonau′ten (myth. *Grieksche zeelieden, die het Gulden Vlies uit Colchis gingen halen*), m. mv. Ook: *koppootige weekdieren.*
Argument′ (*bewijsgrond, betoog*), o. –en.

Ar'gus (myth. *wezen met honderd oogen*; fig. *scherpziend bewaker*), m.; **–oog** (*scherpziend, spiedend oog*), o. –oogen.
Arg'waan (*achterdocht, verdenking, kwaad vermoeden*), m. gmv.
Arg'wanen (*wantrouwen, verdenken, achterdocht koesteren*), ik heb –argwaand.
A'ria (*zangwijs, lied voor één stem*), v. –'s.
Aristocraat' (*lid of voorstander der regeering van aanzienlijken*), m. –craten.
Aristocratie' (*de aanzienlijke familiën*, ook *de regeering der aristocraten*), v. gmv.; *de – van het stadje*. (t = ts)
Aristocra'tisch (*eigen aan de aristocratie*), bn.; *de –e macht, de –e heerschzucht, de –e partij, –e manieren*. (t = t)
Aristo'teles (*Grieksch wijsgeer van Macedonië, leerling van Plato, leermeester van Alexander den Grooten*; [*384–322 v. C.*]), m.
Arithme'tica (*reken- of cijferkunst*), v. gmv.
Ark, arke (*vaartuig van Noach*; *woonschip voor opzichters of werklui bij waterbouwk. werken*, enz.; *huis met een overgroot aantal kamers en bewoners*), v. arken.
Arkan'sas (rivier: *Noord-Amerika*, *zijtak v. d. Mississippi*), m.: *de pelsjagers v. d. –*.
Ar'kel (*uitbouwsel boven een poort*; *gesloten balkon*), m. –s; spreekt. *Erkel*.
Arm (*lichaamsdeel, lidmaat*), m. –en; bij overdr.: *de –en eener balans, van een weegschaal, van een gaskroon*, enz.
Arm (*behoeftig*), bn.; *een –e vrouw*.
Arma'da (gesch. *onoverwinnelijke vloot 1588*), v. gmv. Ook: **Arma'de.**
Armadil' (*schildvarken, gordeldier*), m. –len.
Arm'band (*platte armring van edel metaal*; *bracelet*), m. –banden.
Ar'me (*behoeftige persoon*), m. en v. –n.
Armeeren (*wapenen, uitrusten*).
Ar'melijk (*armoedig, op armoedige wijze, bekrompen*), bn. en bw.; *een – visschersdorp*.
Armelui' (*arme menschen*), m. mv.
Armeluis'kind (*kind van arme menschen*), o. –kinderen.
Ar'menkas (*geldkas van het armbestuur*), v. –kassen; *zij trekken uit de –*.
Ar'menpraktijk (*de praktijk van den armendokter*), v. gmv.
Ar'menschool (*school, waar de kinderen gratis leeren*), v. –scholen, vero.; thans: *school voor kosteloos lager onderwijs*.
Ar'menwet (*wet van 1 Juni 1870, die regelt hoe in de behoefte der armen moet voorzien worden*), v. –wetten.
Armi'da-tuin (fig. *toovertuin*), m. gmv.
Arminiaan' (*volgeling van Arminius* [1560–1609], *Remonstrant*), m. –anen; **–sch,** bn.
Armlas'tig (*ten laste eener gemeente als arme*), bn.; *die bedelaar is – te Utrecht*.
Ar'moede (*ellende, ongeluk, gebrek*), v. gmv.
Armoe'dig (*ellendig, behoeftig, schamel*), bn.; *een –e kleeding*.
Armozijn' (*dunne, weinig glanzende zijden japonstof der 17e eeuw*), o. gmv.
Arm'vol, m. armen vol.
Arn'hemmer (*man uit Arnhem*), m. –s; *hij is een –*. Ook als bn: *de – courant*.
Ar'no (rivier: *Italië*), v.
Aro'ma (*geurigheid, specerijachtige geur*), o. –'s; *het – van koffie*.
Aroma'tisch (*aroma hebbende*), bn.; *–e middelen*, b.v. kalmus, gember, vanille, kaneel, saffraan.

A'ronskelk (*witte kelk met gele bloemkolf*), m. –kelken; ook de plant zelf.
Ar're (zie **Ar**), v. –n; **–slede** of **–slee,** v. –sleden of sleeën. Vroeger: *Narreslede*, d. i. een slee voor *Narren* (met klinkende belletjes).
Ar'ren (of **Narren**), ik heb geard.
Arrest' (*hechtenis van personen, beslag op goederen, rechterlijk gewijsde, uitspraak, vonnis*), o. –en.
Arrestant' (*die in hechtenis genomen wordt*), m. en v. –en.
Arresta'tie (*inhechtenisneming*), v. –s, –tiën.
Arrondissement' (*onderafdeeling eener provincie*), o. –en.
Arsenaal' (*wapenmagazijn, tuighuis*), o. –-nalen.
Arse'nicum (*rattenkruit*), o. Ook: *Arse'nik*.
Ar'sis (dichtk. *verheffing van toon, betoonde lettergreep in een versvoet*), v. arsen.
Arti'kel (*één der leden van eenige wet*), o. –s. of –en; *een – van het Burgerlijk Wetboek*.
Arti'kel (*handelsvoorwerp, koopwaar*), o. –en.
Arti'kel (*opstel in eenige courant of in een tijdschrift*), o. –en.
Arti'kel (spraakk. *lidwoord*), o. –s of –en.
Artillerie' (*het geschut met manschappen en paarden, die noodig zijn voor de bediening*), v. gmv. (ll = lj)
Ar'tis (*dierentuin te Amsterdam*), v. gmv.
Artisjok' (*eetbare distel, in Z.-Europa en N.-Afrika in 't wild*), v. –ken.
Artist' (*uitoefenaar van eenig kunstvak*), m. –en. Ook: *Artiest*; vr. **–e.**
Arts (*geneesheer*), m. –en.
Artsenij' (*geneesmiddel*), v. –en.
As (*spil van een wiel, globe* enz.), v. –sen.
As (*van een magneet de rechte lijn, die de beide polen verbindt*), v. –sen.
Asbest' (*steenvlas, vezelachtige stof bestand tegen hitte en vuur*), o. gmv.
Asch (*overblijfsel bij verbranding*), v. gmv.
Asch (*laatste overblijfsel van een gestorvene, stoffelijk overschot*), v. asschen.
Asch'belt (*asch- of vuilnishoop, de plaats voor afval buiten stad of dorp*), v. –belten.
Asch'kruik (*urne*), v. –kruiken.
A'sem (*adem*), m. –s; *gebrek aan –*. spreekt.
A'sen (Germ. myth. *de machtige goden, twaalf in getal*), m. mv.
As'gard (Germ. myth. *het verblijf der Asen, hun Olympus*), o. gmv.
Asper'ge (*kweekplant*), v. –s; *men eet van de – de uitschietende spruiten v. d. worstelstok*.
Asper'genbed (*tuinbed voor asperges*), o. –bedden. (g = zj)
As'phalt (*aard- of bergpek, jodenlijm*), o. gmv.
Aspirant', m. –en. Ook: **Adspirant'.**
As'punt (*pool der aardas*), o. –punten.
Assagaai', assegaai' (*houten werpspies met ijzeren punt van de Afrikaansche volksstammen*), v. –gaaien.
As'schepoester (*verstootelinge*), v.; –tje, o.
Assigna'tie (*schriftelijke aanwijzing ter betaling, wissel, mandaat*), v. –s, –tiën. (t = ts)
Assimila'tie (spraakk. *gelijkmaking van medeklinkers*, als in: *balling* [banling], *metterdaad* [met-der-daad]), v. –s, –tiën. (t = ts)
Assisteeren (*bijstaan, helpen*).
Assistent' (*helper, toegevoegde*), m. –en. Zie ook: **Adsistent;** v. **–e,** –n.
Assisten'tie (*hulp, bijstand*), v. gmv. (tie = tsie)
Associa'tie (*vereeniging, verbinding, vennootschap*), v. –s, –tiën. (t = ts)

Associé (*deelgenoot, compagnon*), m. —'s.
Associeeren (zich) (*zich verbinden tot gemeenschappelijke uitoefening van eenig bedrijf*).
Assonan'ce (dichtk. *gelijkheid van klank in de woorden van een vers*), v. —n, b.v. *Nu ruischt en fluit het riet*, zie ook Bilderdijks *Uitvaart*; — in de spreekt.: *goed en bloed, wijd en zijd, hoog en droog*. Ook: —*nan'tie*.
Assorteeren (*uitzoeken, schikken; van koopwaren ruim voorzien*).
Assortiment' (*voorraad van winkelgoederen, verscheidenheid*), o. —en.
Assuradeur' (*waarborger, verzekeraar*), m. —en, —s.
Assuran'tie (*waarborg tegen schade van brand, hagelslag, enz., verzekering; ook: zelfvertrouwen, eigendunk*), v. —s, —tiën.
Assureeren (*verzekeren, waarborgen*).
As'ter (*sterbloem uit China*), v. —s.
Asteroï'den (*kleine planeten*), v. mv.
Asth'ma (*engademigheid, benauwdheid op de borst*), o. gmv.
As'trakan (*soort van winterstof op bont gelijkend*), o. gmv.; *een muts van* —.
Astrant' (*vrijpostig*), bn. en bw.
Astrologie' (*sterrenwichelarij*), v. gmv.
Astroloog' (*sterrenwichelaar*), m. —logen.
Astronomie' (*sterrenkunde*), v. gmv.
Astrono'misch (*sterrenkundig*), bn.; —*e verrekijkers, het* —*e jaar*.
Astronoom' (*sterrenkundige*), m. —nomen.
Asyl' (*vrijplaats of toevluchtsoord, wijkplaats voor vervolgden en misdadigers, ook verblijf voor honden; gesticht, verpleeghuis*), o. —en.
Asyn'deton (spraakk. *weglating der voegw.*), o. asyndeta.
A'tap (Ind. *huisbedekking; droge alang-alangbladeren, ook droge nipahbladeren*), v. gmv.
Atelier' (*werkplaats b.v. van een schilder*), o. —s; lees: *ateliee'*.
A'terling (*ontaard wezen, onverlaat, snoodaard*), m. en v. —en; vr. —**e**, —n.
Atheïs'me, atheïs'mus (*ongodisterij, godloochening*), o. gmv.
Atheïst' (*godloochenaar, ongodist*), m. —en.
Athe'ne, *Pallas* —, v. Minerva.
Athleet' (*kampvechter, worstelaar, forsch gebouwd man*), m. —leten. Lees: *at-leet'*.
Atlan'tische Oceaan' (*één der vijf wereldzeeën, ten W. van Europa*), m. gmv.
At'las (*een boek met kaarten, met afbeeldingen*), m. —sen; *een kaarten*—, *een planten*—.
At'las (*gladde satijnen stof met eigenaardigen glans*), o. gmv.
At'las (*de bovenste halswervel*), m. —sen.
At'las (myth. *een der titanen, die den aardbol moet torsen*), m.
Atmosfeer' (*luchtkring, dampkring*), v. atmosferen.
Atol' (*koraaleiland, ringvormig koraalrif*), m. atollen; ook: *atoll'*.
Atoom' (*deeltje, onverdeelbaar stofje, zonnestofje, vezeltje*), o. atomen.
At'taché (*onbezoldigd toegevoegd-diplomaat*), m. —'s; *hij is — bij ons gezantschap.* (ch = sj)
Attent' (*opmerkzaam*), bn. en bw.; *hij is niet — in de les; een boek — lezen.*
Atten'tie (*opmerkzaamheid, blijk van oplettendheid*), v. —s. (tie = tsie)
Attest' (*getuigschrift*), o. —en; *een — v.e. dokter.*
Attesta'tie (*bewijsschrift*), v. —tiën, —ties; — *de vita*, verklaring van in-leven-zijn. (tie = ts)
At'tisch (*eigen aan Attica (Athene): schoon, sierlijk, smaakvol; vernuftig, geestig, zinrijk, fijn*), bn.
Attributief' (spraakk. *als attribuut dienend*), bn. en bw.; *een bn. — gebruiken.*
Attribuut' (*zinnebeeldig kenteeken, kenmerkende eigenschap*), o. —buten.
Auba'de (*eeremuziek bij ochtend*), v. —s.
Auc'tie (*openbare verkooping bij opbod*, b.v. *van boeken*), v. —s, —tiën. (t = ts)
Audien'tie (*plechtig gehoor*), v. —s, —tiën; — *geven*, — *verleenen, op — gaan.* (t = ts)
Audito'rium (*de gezamenlijke toehoorders; de gehoorzaal*), o. —riën. (au = ou)
Au'gias (myth. *koning van Elis, beroemd in oud-Griekenland om zijn slachtvee, dat echter in vervuilde stallen stond*), m.
Au'gias-stal (myth. *vervuilde beestenstal*), m. (fig.) vuil, moeielijk werk; zegsw. *den — reinigen*, een verwaarloosden boel redderen.
Augurk', agurk' (*een soort van kleine komkommer*), v. —en.
Augus'tus (*eerste keizer van Rome, 29 v. C.— 14 n. C.*), m.
Augus'tus (*Oogstmaand*), m.
Au'la (*groote gehoorzaal eener academie*), v. —la's, —lae. (au = ou)
Auro'ra (myth. *godin van den dageraad; morgenrood*), v. gmv.; *de rozenvingerige* —.
Austraal' (*zuidelijk*), bn.; —**landen** (aardr. *landen bezuiden den zuidpoolcirkel*), o. mv.
Austra'lië (*het in het Zuiden gelegen land; het vijfde werelddeel*), o.
Austra'liër (*man uit Australië*), m. —s.
Austra'lisch (*zuidelijk, zuidwaarts*), bn.
Au'taar (*offertafel*), o. autaren.
Auteur' (*opsteller, schrijver*), m. —s. (au = oo)
Authentiek' (*rechtsgeldig, betrouwbaar, geloofwaardig, echt*), bn. (au = ou)
Autocraat' (*onbeperkt alleenheerscher*), m. —craten.
Auto-da-fé (*daad van geloof, plechtige herroeping der dwaling; ketterverbranding, rechtsdag* [*der inquisitie*], o. auto-da-fé's.
Autodidact' (*iemand die een wetenschap of kunst door zelfoefening geleerd heeft*), m. —en.
Automaat' (*een zich zelf bewegend menschenbeeld; schertsenderwijs, iemand die werktuiglijk doet wat anderen hem laten doen, speelpop of stroopop*), m. —maten.
Automobiel' (*zelfwerkend modern voertuig, met caoutchoucbanden om de wielen*), v. —s. Ook: *Auto*, v. —'s. Ook: *Tuf-tuf.* Soms: —*bile*.
Autoriteit' (*gezag, waardigheid; gestelde macht, overheid*), v.; —**en** (*overheidspersonen, mannen van gezag*), v. mv. (au = ou)
A'vegaar (*groote boor met dwarskruk*), m. —s en —garen.
Avenant' (*naar* —), bw., d. i. in overeenstemming, naar evenredigheid.
Aventuur', avontuur' (*lotgeval*), o. —turen.
Averechts' (*verkeerd*), bw.; *hij doet alles* —.
Averechtsch' (*verkeerd*), bn.; *een —e voorstelling; de —e zijde.*
Averij' (*schade, verlies aan het schip of aan de lading tijdens de vaart*), v. —en.
Aver'sie (*tegenzin, afkeer, walging*), v. gmv.
Avicultu'ra (*kunst om vogels te kweeken*), v. gmv.; *de vereeniging* —.
Av'on (rivier: *Engeland*), v.
A'vond, a'vend (*deel van den dag*), m. —en.
A'vondrood (*purpertint bij zonsondergang aan den Westerhemel*), o. gmv. (vond = vend)

A'vondstond (–*uur*), m. –stonden.
Avontu'ren, aventu'ren (*wagen, op 't spel zetten*), ik heb –avontuurd; *zich* –, zijn leven wagen, in de waagschaal stellen.
Avonturier' (*gelukzoeker*), m. –s.
Avontuur' (*zeldzaam geval, zonderlinge gebeurtenis*), o. –turen. Ook: **Aventuur'.**
Axio'ma (*grondwaarheid die voorop gesteld wordt*), o. –'s, –mata.
A'zen (*zijn voedsel zoeken*), ik heb –aasd; fig. *op iets* –, gretig zijn op; – *op vorstengunst.*
Aziaat' (*bewoner van Azië*), m. –aten.
Azia'tisch (*van of uit Azië*), bn.; *een* – *vorst.*
A'zië (*het grootste werelddeel*), o. gmv.
Azijn' (*zure vloeistof, azijnzuur*), m. gmv.
Azu'ren (*azuurkleurig, fraai blauw*), bn.
Azuur' (*helderblauw*), o.; *het* – *des hemels*; –**kleurig,** bn. Ook: **Lazuur'.**

B.

B, v. b's. – Tweede letter van het alphabet, de eerste van de medeklinkers.
Bar. of **Bon.** – *Baron.*
Bibl. – *Biblia*, de Bijbel, de Heilige Schrift.
B. L. – *Bene'vole Lec'tor*, toegenegen of welwillende lezer (boven een brief).
Bl., blz., bladz. – *Bladzijde.*
B. v. N. O. – *Bond van Nederl. Onderwijzers.*
Bto of **Btto.** – *Bruto.*
Burg. – *Burgemeester.*
B.v. of **Bijv.** – *Bijvoorbeeld.*
B. W. – *Burgerlijk Wetboek.*

Baad'je, ook **Baai'tje** (*Ind. kleedingstuk voor mannen en vrouwen*), o. –s.
Baai (*wollen stof*), v. gmv.; *een borstrok van* –.
Baai (*zeebocht, kleine zeeboezem*), v. –en.
Baai (*roode wijn*), v. gmv.; *een glas* –.
Baai (*tabak*), v. gmv.; *beste, fijne heeren* –.
Baai'erd (*mengelklomp, chaos, vormlooze massa*), m. gmv.
Baak (scheepv. *ankerton, teeken, vast merk tot aanwijzing van het vaarwater*), v. baken.
Baak (*staak of paal tot aanduiding van een richting*), v. baken.
Baal (*grove linnen zak*), v. balen; *een* – *koffie, een* – *katoen.*
Baal (*papiermaat, 10 riem*), v. balen.
Baan (*glad vlak, gladgemaakte uitgestrektheid*), v. –banen.
Baan (*vlakke rijweg, aangelegde weg*), v. banen.
Baan'breker (*delver, die den weg goedmaakt*), m. –brekers; fig. *wegbereider.*
Baan'derheer (*banierheer*), m. –heeren; *de* – *had het recht een eigen banier te voeren.*
Baan'derol (*smalle vaan, uitloopend in twee of drie punten*), v. –rollen.
Baan'rots (*baanderheer*), m. –rotsen.
Baan'tje (*postje, betrekkinkje*), o. –s.
Baar (*golf, watergolf, oneffenheid*), v. baren; dicht. *de zilte baren, de ziltige baren.*
Baar (*staaf goud of zilver*), v. baren; *zilver aan baren*; in de wapenkunde: *zilveren band.*
Baar (*draagtoestel, berrie*), v. baren; *de meubels op een* – *wegdragen.*
Baar (spotn. *groentje, nieuweling*), m. baren; *een zeeman, die voor 't eerst de linie passeert, heet* –; *ook ieder, die pas in Indië komt.*
Baar (*bloot, naakt, ongedekt*), bn.; *de bare duivel*, d. i. zonder eenige vermomming; fig. – *geld*, contant geld; *de bare zee*, open en bloot.
Baarblij'kelijk (*klaarblijkelijk*), bn. en bw.
Baard (*de haren op kin en wangen bij den man*), m. –en.
Baar'lijk (*wezenlijk*), bn.; *de* –*e duivel.*
Baars (*zoetwatervisch*), m. baarzen; als stofnaam, v.: *houdt ge van* –?
Baarsch (Ind. *als van een baar*), bn.
Baas (*meester in eenig ambacht*), m. bazen.
Baat (*nut, voordeel, winst*), v. baten.
Baat'zucht (*hebzucht, eigenbaat*), v. gmv.
Bab'belaar (*prater, snapper*), m. –s; –**ster** (*klapster*), v. –s.
Bab'belaar (*kokinje, stroopballetje*), m. –s.
Bab'belen (*praten, snappen*), ik heb –babbeld.
Bab'belkous (*praatzieke vrouw, snapster*), v. –kousen.
Ba'bel (*het oude Babylon*), o.; *zoo hoog als de toren van* –.
Ba'belsch (*als in Babylon*), bn.; *een* –*e verwarring*, Bijbel: de bekende spraakverwarring.
Babijn' (*garenklos, bobijn*), v. –en.
Ba'boe (Ind. *inlandsche minne*, ook *Ind. kindermeid*), v. –s.
Bacchana'liën (*drinkgelagen aan Bacchus gewijd*), v. mv.
Bac'chus (myth. *de god van den wijn*), m.
Bacil' (*microscopisch diertje als besmettingskiem, ziektekiem*), v. –len. Ook: **Baccil'.**
Bacte'rie (*bacil*), v. –s of –riën.
Bad, o. baden; *een stuif*–, *een druip*–, *een rivier*–, *een zee*–, enz.
Bad'ding (*plank van Noorsch dennenhout*), v. –s.
Ba'den (*een bad nemen*), ik heb –baad; *in zee* –; **bader,** m. –s; **baadster,** v. –s.
Badineeren (*kortswijlen, schertsen*).
Bad'raaf (scheldn. *straatvlegel, gemeene havelooze vent*), m. –raven. volkst.
Baf'fen (*bassen*), de hond heeft gebaft. vero.
Baga'ge (*reisgoed*), v.; mv. (bagages) w. i. g.
Bagatel' (*kleinigheid*), o. –len.
Bag'ger (*modder, derrie*), v. gmv.
Bag'geren (*slijk, modder uithalen*), ik heb –baggerd; fig. *door de modder* –, loopen.
Bagijn', begijn' (*klopje*), v. –en.
Ba'gno (*slavengevangenis in Turkije, Tunis, Algiers; galeistraf; gevangenis voor dwangarbeid in Frankrijk*), o. –'s. Lees: *ban'-jo.*
Bajonet' (*geweerdolk, in 1663 of 1670 te Bayonne vervaardigd*), v. –ten.
Bak, m. bakken; –**je** (*nap, kopje*), o. b.v. *een* –*je koffie, thee*; verder bewaarplaats: *regen*–; *aan den* – *eten*, fig. scheepskost; *katten*–, toestel achter aan een rijtuig als zitplaats voor één of twee personen.
Bak'beest (*lomp gevaarte*), o. –beesten.
Bak'boord (*linkerboord, rugboord*), o. gmv.
Bak'boordzijde (*linkerzijde van het roer af gezien*), v. gmv.

Ba'ken (*baak*), o. —s.

Ba'ker (*bakermoeder*), v. —s.

Ba'keren (*warm houden, koesteren van een pas geboren kind*), ik heb —bakerd.

Ba'kermat (*langwerpige mand met hoogen rug, zitplaats der baker*), v. —matten.

Bak'huis (*bakkes, aangezicht*; ook *bakplaats, bakkerij*), o. —huizen.

Bakkelei'en (*vechten, voornamelijk met de handen*), ik heb —bakkeleid. gmz.

Bak'ken (*in den oven enz. gaar doen worden*), ik heb —bakken.

Bak'ken (*op 't triktrakbord spelen*), ik heb —bakt; *zullen wij samen een uurtje —?*

Bak'kes (*aangezicht*), o. —en; *iemand op zijn — geven*, d. i. afranselen. plat.

Bak'steen (*gebakken steen*), m. —steenen.

Bak'visch (*kleine visch om te bakken*, fig. *aankomend meisje*), v. —visschen.

Bak'zeilhalen (scheepst. *de zeilen achteruithalen*), ik heb bakzeil —haald; fig. achteruitkrabben, niet op zijn stuk blijven staan.

Bal (*bolvormig voorwerp*), m. ballen; *een leeren —, een gomelastieken —*; ronde verhevenheid: *de — van de hand, van den voet*; *een sneeuw—*, fig. glaasje brandewijn met veel suiker.

Bal (*danspartij*), o. —s; *een gemaskerd —, een — geven, het — openen*; *—champêtre*, d. i. onder den blooten hemel, b.v. op een zomeravond.

Balanceeren (*in evenwicht houden*; fig. *besluiteloos zijn*); *— op een koord*; *— tusschen twee meeningen.*

Balans' (*weegschaal, boom der weegschaal*), v. —en; *in — houden*, evenwicht; in den koophandel: vergelijkende jaarstaat van ontvangsten en uitgaven, van debet en credit.

Balda'dig (*onbeschaamd, brooddronken, roekeloos*), bn. en bw.

Bal'dakijn (bouwk. *sierlijke hemel boven een troon, een beeld*, enz.), o. en m. —s of —en.

Bal'dur, —der (Germ. myth. *god des lichts, der welsprekendheid en der schoonheid*), m.

Bal'deren (*bulderen*), de wind heeft —balderd; *het —d weer.*

Ba'leh-ba'leh (*Ind. rustbank van bamboe*), v. —s. Ook: **Balé-balé.**

Balein' (*veerkrachtige hoornachtige stof, mondplaten van den walvisch*), o. gmv.

Balein' (*voorwerp, lange baleinreep*), v. —en.

Ba'lie (*tobbe, kuip*), v. —s en —liën; *het linnengoed in een — wasschen.*

Ba'lie (scheepst. *spijsbak*), v. —s en —liën.

Ba'lie (*hekwerk, leuning, balustrade*), v. —s en —liën.

Ba'lie (*ruimte, waarbinnen bij rechtszittingen de pleiters hun plaats hebben*, fig. *de stand der advocaten en procureurs*), v. —s en —liën.

Ba'liekluiver (*leeglooper, sjouwerman die over de balie eener brug gaat hangen om zijn tijd te dooden*), m. —kluivers.

Ba'liën (*het water uit het ruim hoozen met een balie of bak*), ik heb —balied. Ook: *Uitbaliën.*

Balij'e (*onderafdeeling van het rechtsgebied der Duitsche orde*), v. —n; *de — van Utrecht wordt hersteld* (1815).

Bal'juw (*grafelijk ambtenaar*; *hoofdschout, drost*), m. —en of —s; **—schap,** o. —pen. vero.

Balk (*vierhoekig lang stuk gezaagd hout*), m. —en; *de houten —en der eerste verdieping*; *er zijn ook ijzeren —en.*

Balk (*steunend deel eener zoldering*), m. —en.

Balk (*wat min of meer op een balk lijkt*), m. —en; zegsw. *een — in zijn wapen voeren*, ter aanduiding, dat iemand niet van echte adellijke geboorte is.

Bal'ken (*schreeuwen van een ezel*), hij heeft —balkt; fig. leelijk zingen.

Bal'kenbrij (*zekere spijs uit meel en vet*), v. gmv.

Balkon' (bouwk. *uitstek aan den voor- of achtergevel*), o. —s of —nen; *een steenen — een ijzeren —.*

Balla'de (dichtk. *oorspronkelijk danslied, thans episch gedicht in strophen met of zonder refrein*), v. —n; *de — behandelt een onderwerp uit het volksgeloof of de volkspoëzie.*

Bal'last (scheepst. *slechte lading*, b.v. *steenen, zand*, enz.), m. —en; *— innemen, — inhebben.*

Ballet' (*tooneeldans, reidans*), o. —ten.

Bal'ling (*uitgebannene*), m. —en; *als — rondzwerven, leven*; *Hugo de Groot was — 's lands.*

Bal'lingschap, v. gmv.; *vrijwillige —schap*; *in —schap gaan, in — zwerven.*

Ballon' (*luchtbol, windbal*), m. —s.

Ballota'ge (*stemming, stemuitbrenging door middel van een witten bal voor of een gekleurden bal tegen*), v. —s.

Bal masqué (*gemaskerd bal*), o. bals masqués.

Baloo'rig (*kitteloorig, onwillig*), bn. en bw.

Bal'sem (*reukwerk*), m. —s; fig. troost, opbeuring: *— in het lijden.*

Bal'semen (*een lijk met bederfwerende stoffen bewerken*), ik heb —balsemd.

Balsemien', —mine (*sierbloem*), v. —en.

Bal'spel (*gymnastisch spel*), o. —en; *biljarten, kegelen, kolven en het cricketspel zijn —en.*

Balstu'rig (*weerspannig, grillig*), bn.

Balus'ter (*kleine kolom*), m. —s. (u = uu)

Balustra'de (*leuning rustende op kleine kolommen om een balkon*; *hekwerk*), v. —n of —s. (u = uu)

Bam'boe (*O. I. riet*), o. gmv.; *een —halm wordt soms 25 M.*

Bam'boes (*rieten wandelstok*), m. —zen.

Ba'mis, Baaf'mis (*St.-Bavo-mis*), v. gmv.; *met St. —*, d. i. 1 Oct. als betaaldag van pacht, enz.

Ban (*oorspronkelijk: openbare afkondiging, oproeping ten oorlog, proclamatie*), m. bannen; *den — slaan, den — blazen*, d. i. het signaal geven als oproeping.

Ban (R. K. *kerkelijke straf*), m. bannen.

Ban (*geldboete, straf*), m.; *op eigen — en boete*, op eigen verantwoordelijkheid.

Ban (*rechtsgebied*), m. bannen; *de — van een stad.*

Ban (*Hongaarsche hertog, banus*), m. banen.

Banaal' (*alledaagsch, plat*), bn. en bw.

Banaan' (in W. I.; in O.I. *pisang, soort van palmboom*), v. bananen; (vrucht), v.

Banaat' (*grensgewest in Hongarije*), o. —naten.

Banaliteit' (*gemeenplaats, alledaagsche bewering*), v. —en.

Band (*reep linnen of katoen, leer, enz.*), m. —en; *een fluweelen —je, een linnen, leeren —.*

Band (*katoenen, linnen, wollen, zijden weefsel, zeer smal en lintvormig*), o. gmv.; *een koopman in garen en —.*

Band (*uiterste bekleeding van een fietsrad of tuf-tuf-rad met caoutchouc*), m. —en.

Band (*veerkrachtige binnenrand van het biljart*), m. —en; *de vier —en*; *de bal ligt vlak tegen den —.*

Band (*omslag van een boek, ook middel om bijeen te houden*), m. —en.

Band (*boei. kluister*), m. —en.

Band (*iets, dat fig. bindt*), m. —en; *de — des huwelijks, de — der vriendschap.*

Band, m.; *door den —*, d. i. door elkaar genomen, gemiddeld. Niet *door de bank: Hij wint door den band 20 %.*

Bandelier' (*riem, dwars over schouder en borst gaande*), m. —s of —en.

Ban'derheer (*baanderheer*), m. —heeren.

Ban'derol (*scheepswimpel; baanderol; ruitervaan; lintstrook*), v. —rollen.

Bandiet' (*iemand die gebannen is; struikroover in Italië*), m. —en.

Band'jer (Ind. *plotselinge stortvloed, geweldige watervloed*), m. —s; ook: *Bandjir, Banjer.*

Ba'nen (*effenen, vlakmaken*), ik heb —baand.

Bang (*benauwd, drukkend. angstig*), bn.; *een —e droom, een — vooruitzicht.*

Banier' (*vierkant vaantje aan een lans*), v. -en.

Ban'jer (*banjerheer*), m. —s. gmz.

Ban'jerheer (*eig. baanderheer; pronker, pocher; man, die ophef maakt*), m. —heeren.

Bank (*zitplaats op vier of meer pooten*), v. -en.

Bank (*lange tafel, tot uitstalling van koopgoederen*), v. —en.

Bank (*houten werkbank of werktafel*), v. —en; *aan de — staan werken.*

Bank (*harde laag van mergel, steen*, enz.), v. —en; *een oer—, steen—, lei—.*

Bank (veenderij. *veenakker in evenredige stukken door greppels verdeeld*), v. —en.

Bank (zeew. *door de natuur gevormde ondiepte; bodemverheffing*), v. —en; *kustriffen en —en.*

Bank (*dichte en zwarte massa wolken aan den horizon*), v. —en.

Bank (*credietinstelling*), v. —en: *de Nederlandsche —; de Amsterdamsche —.*

Bank'biljet (*geldswaardig biljet*), o. —biljetten; *een — van f 25, f 40, f 60, f 100*, enz.

Ban'ken (*op de bierbank zitten, feestvieren*), ik heb —bankt; bij uitbreiding: vertoeven.

Ban'ken (*hazardspel, waarbij een der spelers de bank houdt*), ik heb met hem —bankt.

Bankeroet' (*bankroet*), o. —en; **—ier',** m. —s.

Banket' (*feestmaal*), o. —ten.

Bankier' (*bankhouder, iemand die een bank bestuurt, kassier*), m. —s.

Bank'noot (*bankbiljet*), v. —noten.

Bankroet' (*bankbreuk*), o. —en; **—ier',** m. —s.

Bank'schroef (*werktuig der metaalbewerkers*), v. —schroeven.

Ban'neling (*balling*), m. en v. —en; vr. **—e.**

Ban'nen, ik heb —bannen; *iemand uit of in iets —*, bij vonnis iemand iets toewijzen of ontzeggen.

Ban'nerheer (*banjerheer*), m. —heeren.

Ba'nus (*titel van een vorst of stadhouder in Kroatië en Slavonië*), m. —sen.

Ban'vloek (*de vervloeking, welke het uitspreken van een banvonnis vergezelt*), m. — -vloeken.

Ban'vonnis (*vonnis tot uitbanning; vonnis, dat een ban bevat*), o. —vonnissen.

Baptist' (*doopsgezinde*), m. —en.

Bar (*naakt*), bn., barder, barst; *de —re rots.*

Bar (*buffet, bierbank*), v. —s. Lees: *Baar.*

Barak' (*houten soldatentent*), v. —ken.

Barbaar' (*woestaard, wreedaard*), m. —baren.

Barbaarsch' (*ruw, hard, wreed, onmenschelijk*), bn. en bw.; *een —e handelwijze.*

Barbarijsch' (*uit het land der Barbers in N.-Afrika*), bn.; *—e paarden.*

Barbaris'me, —ris'mus (*woord of gezegde, verkeerdelijk naar een uitheemsch*, b.v. *Fransch, Duitsch, Engelsch voorbeeld gevormd*), o. —rismen.

Barbeel' (*zekere riviervisch of karper met baarden aan den bek*), m. —en.

Barbier' (*baardscheerder, scheerder*), m. —s of —en.

Barcarol'le (*bootje om te spelevaren; Venetiaansch gondellied*), v. —s.

Bard (*zanger en dichter bij de Kelten*), m. —en.

Ba'ren (*ter wereld brengen*, fig. *veroorzaken*), ik heb —baard.

Baret' (*hoofddeksel; doctorale hoed*), v. —ten.

Bar'ge (*trekschuit*), v. —s. (g = zj)

Bargoensch' (*onverstaanbare boeventaal; koeterwaalsch, Joodsch-Duitsch*), o. gmv.

Bari'to (rivier: *Java*), v. Ook: *Band'jar.*

Ba'riton (*lichte bas*), v. gmv.; *hij zingt —*; (ook *lichte-baszanger*), m. —s.

Bark (*zeilschip met drie masten*), v. —en.

Barkas' (*grootste sloep van een zeeschip*), v. —sen.

Barkoen' (scheepst. *balk, rondhout*), m. —s.

Barm (*barbeel, baardvisch*), m. —en. Ook: *Berm.*

Barmhar'tig (*medelijdend, mededoogend*), bn. en bw.

Barm'te (*aardhoop, hoogte, heuvel*), v. —n.

Bar'nen (*branden*), het heeft er gebarnd. vero. *in het — van den nood, der gevaren*, als de nood ten top is gestegen.

Barn'steen (*brandsteen, harsstof; vroeger ambersteen*), o. gmv.; *een pijpje van —.*

Barok' (*scheefrond*; fig. *zonderling, wonderlijk, grillig, belachelijk*), bn.

Barome'ter (*luchtzwaartemeter, weerglas*), m. —meters.

Baron' (*vrijheer*), m. —s of —nen.

Barones', —nes'se (*adellijke dame, meestal gemalin van een baron*), v. —nessen.

Baronet' (*Eng. edelman, die Sir voor zijn naam voert*), m. —s; een — staat in rang boven een ridder en beneden een baron.

Baronie' (*vrije heerlijkheid*), v. —ën; *in de — van Breda.*

Barouchet' (*licht rijtuig op vier wielen*), v. —ten. (ch = sj)

Barquerol'le (*barcarolle, klein lustvaartuig; kleine Italiaansche bark*), v. —s. (qu = k)

Barrevoets', bar'voets (*blootsvoets*), bw.

Barrica'de (*straatversperring bij stedelijk oproer, b.v. in Parijs*), v. —s.

Barricadeeren (*verschansen, de straat afsluiten door opeenhooping van allerlei voorwerpen, b.v. ledige vaten; versperren*).

Barrière (*slagboom, tolhek, grens*), v. —s.

Barrière-tractaat (5 Nov. 1715), o. —taten.

Barsch (*onvriendelijk, ruw*), bn. en bw.

Barst (*breuk, spleet, berst*), m. —en.

Bar'sten (*scheuren, splijten*), het barstte, is gebarsten; *een ijzeren pot, een klok kan —.*

Bartholome'us-nacht (*Parijsche bloedbruiloft, i. d. nacht van 23 op 24 Aug. 1572*), m. gmv.

Ba'ryton, ba'riton (*hooge-baszanger*), m. -s.

Bas (*baszanger*), m. —sen.

Bas (*speeltuig en baspartij, de diepe mannenzangstem*), v. —sen.

Basalt' (*zeer harde vulkanische steensoort*), o. gmv.; *een rivierbeschoeiing van —blokken.*

Bascu'le (*werktuig om te wegen, brugbalans*), v. —s of —n.

Basiliek' (*hoofdkerk, in oud-Rome een rechth. gebouw met zuilenrij*), v. –en.

Basilisk' –lis'cus (*koninghagedis, draakslang, fabelachtig gedrocht*), m. –lisken.

Ba'sis (*grond, grondslag, voetstuk*), v. –sen of bases; *de – van een driehoek*, grondlijn.

Bas'reliëf (*halfverheven beeldwerk, idem beeldhouwwerk of gietwerk*), o. –s.

Bas'sen (*blaffen*), de hond heeft –bast.

Bassin', –sijn (*kom, bekken, dok*; *een door natuur of kunst gevormde haven*), o. –s.

Bassist' (*baszanger of basspeler*), m. –en.

Bast (*schors, schil*), m. –en; *kina–, kaneel–*.

Bas'taardnachtegaal (*zangvogeltje, doornkruiper*), m. –nachtegalen.

Bas'taarduitgang (spraakk. *achtervoegsel aan een vreemde taal ontleend*), m. –uitgangen; *–ier, –age, –es zijn –en.*

Bas'taardvloek (*verzachte of verdraaide vloek*), m. –vloeken.

Bas'taardwoord (*uitheemsch woord, dat in spelling en klemtoon iets van een inheemsch woord heeft gekregen*), o. –woorden.

Bastil'le (*versterkte staatsgevangenis in Parijs*), v. gmv.; *de – werd door de Parijzenaars vernield den 14 Juli 1789*. Lees: *Bastiel'-je.*

Bastion' (*uitspringend gedeelte van een vestingwal, in den vorm van een onregelmatigen vijfhoek*), o. –s.

Bastonneeren, batonneeren (*met stokken exerceeren; met stokken vechten*, ook *afrossen*).

Bataaf' (*Batavier*), m. Bataven; *de –taven kwamen 100 j. v. C. in ons land.*

Bataafsch', bn.; *de –e Republiek* (1795–1806).

Bata'ven, m. mv.; *de burgers der Bataafsche republiek heetten –.*

Batavie'ren (*aloude Germanen in de Betuwe, ± 100 v. C.*), m. mv.; *het eiland der –*, nl. de Betuwe; *de opstand der –*, 70 n. C.

Bata'visch, bn.; *–e gebroeders* nl. *Julius Paulus* en *Nicolaes Burgerhart* in Vondels treurspel van dien naam.

Ba'te, baat (*voordeel*), v. baten.

Ba'ten (*voordeelig zijn*), het heeft –baat.

Ba'tig (*voordeelig*), bn.; *een – slot.*

Ba'tikken (Ind. *kleuren, beschilderen van weefsels op Java*), ik heb –batikt.

Batist' (*kamerdoek, fijn soort van Fransch lijnwaad*), o. gmv.

Batonnee'ren (*schermen met den stok*); *het – leeren.*

Batterij' (*kanonbedding*), v. –en; nat. *een electrische, een galvanische –*, verzameling van aan elkaar verbonden Leidsche flesschen of galvanische elementen.

Bau'wen (*galmen, jouwen*), ik heb –bauwd.

Baviaan' (*groote, leelijke aap*), m. –anen; fig. zeer leelijk mensch, ook neger.

Bay'ard (*reuzenpaard der 4 Heemskinderen*), m. gmv.

Bazaar', soms **Bazar'** (*Turksche overdekte markt; groote winkel, afgedeeld in vakken naar den verschillenden aard der koopwaren, met vrijen toegang; winkel, waar alle waren denzelfden prijs gelden*), m. –s en bazaren.

Ba'zelen (*onzin spreken*), ik heb –bazeld.

Ba'zig, bn. en bw.; *een –e jongen*, den baas willende spelen; *– spreken.*

Bazin' (*meesteres, een bazige vrouw*), v. –nen.

Bazuin' (*blaasinstrument met zwaren toon*), v. –en; *de – steken, op de – blazen.*

Bazui'nen (*de bazuin blazen*), ik heb –bazuind; fig. luide den lof verkondigen.

Beamb'te (*ambtenaar van lagere bediening*), m. en v. –n; *de – van een bibliotheek.*

Bea'men (uit: *beamenen, amen zeggen op iets, instemmen, goedkeuren*), ik heb –aamd.

Beant'woorden (*antwoord op iets geven*), ik heb –antwoord; *een vraag –, een brief –.*

Beboe'ten (*in de boete slaan*), ik heb –boet.

Bebou'wen (*den grond bewerken*), ik heb –bouwd.

Becij'feren (*cijferend berekenen, narekenen*), ik heb –cijferd.

Bed (*ligplaats, nachtleger voor menschen*), o. bedden.

Bedaagd' (*hoog van dagen, bejaard*), bn.

Bedaard' (*rustig, bezadigd*), bn. en bw.

Bedan'ken, ik heb –dankt; *iemand voor iets –*, zijn dank betuigen; ook: afzeggen.

Beda'ren (*tot rust komen*), ik heb en ben –daard.

Bedau'wen (*bevochtigen met dauw*), heeft –dauwd; *de bedauwde velden.*

Bed'ding (*bodem van rivier of beek*), v. –en.

Be'de (*gebed*), v. –n; **–dag,** m. –dagen; **–huis** (*kerk*), o. –huizen; **–vaart** (*reis naar een genadeoord om er te bidden*), v. –vaarten.

Be'de (gesch. *plechtig verzoek des Graven aan de steden om geld*), v. –n; **–zetter** *beambte, die het aandeel in de bede of belasting voor ieder vaststelt*), m. –zetters.

Bedeesd' (*verlegen*), bn. en bw.; **–heid,** v. gmv.

Bedek'king (mil. *beveiliging, geleide, bescherming*), v. gmv.; *onder – van.*

Bedekt' (*geheim, geveinsd*), bn. en bw.

Be'delaar (*iemand die een aalmoes vraagt*), m. –s of –laren.

Be'delen (*om een aalmoes vragen*), ik heb –bedeld; *zij loopt langs de huizen te –.*

Bedel'ven (*begraven*), ik –dolf, heb –dolven.

Beden'ken (*overwegen*), onr. ik –dacht, heb –dacht; **–ing** (*bezwaar*), v. –en.

Bederf' (*ontbinding, verrotting*), o. gmv.

Beder'ven (*onbruikbaar maken*), ik –dierf, wij –dierven, ik heb en het is –dorven.

Be'destond (*biduur*), m. –stonden.

Be'devaart (*bidweg, tocht naar een heilige plaats, biddende en om er te bidden*), v. –en.

Bedien'de, m. en v. –n; *een winkel –*, m. –n.

Bedie'nen, ik heb –diend; *het geschut –; het Evangelie –, het altaar –, een stervende –*, R. K. de laatste sacramenten toedienen.

Bedij'ken (*met een dijk omringen*), ik heb –dijkt; *een polder –.*

Bedil'len (*bevitten*), ik heb –dild.

Beding' (*voorwaarde*), o. –en; *onder – van.*

Bedin'gen (*bij overeenkomst bepalen*), ik –dong, heb –dongen; **–ing** (*voorwaarde, conditie*), v. –en.

Bedis'selen (*met den dissel bewerken*), ik heb –disseld; fig. in orde brengen, regelen, klaarmaken.

Bed'lam (*groot krankzinnigen-hospitaal in Londen: verbasterd uit Bethlehem*), o.

Bedoeï'nen (*zwervende Arabieren in de woestijnen van Arabië of Afrika*), m. mv.

Bedoe'len (*op het oog hebben*), ik heb –doeld.

Bedoe'ling (*doel, oogmerk*), v. –en.

Bedompt' (*duf, donker, benauwd*), bn.

Bedot'ten (*misleiden, ergerlijk foppen*), ik heb –dot.

Bedrag' (*hoofdsom*), o. bedragen; *tot een – van*, d. i. een som van; *ten bedrage van.*

Bedra'gen (*een som uitmaken*), het –droeg, heeft –dragen; *de kosten – tien gulden.*

Bedrem'meld (*beteuterd, bedeesd*), bn.
Bedre'ven (*geoefend, ervaren, knap*), bn.
Bedrie'gen (*misleiden, foppen*), ik –droog, heb –drogen; **–erij',** v. –en.
Bedrieg'lijk (*leugenachtig, valsch*), bn. en bw.
Bedrijf' (*beroep, handwerk, daad*), o. –ven.
Bedrijfs'belasting (*belasting op het inkomen uit het bedrijf*), v. –belastingen.
Bedrij'ven (*doen, volvoeren*), ik –dreef, heb –dreven; **–er** (*dader*), m. –s.
Bedrij'vend (*doende, verrichtende*), bn. en dw.; spraakk. *een – werkwoord*, d. i. elk niet-lijdend w.w.
Bedrij'vig (*werkzaam, bezig, druk*), bn.
Bedroefd' (*treurig, droevig*), bn. en bw.
Bedrog' (*bedriegerij*), o. gmv.
Bedrui'pen (*bevochtigen met droppels*), ik –droop, heb –dropen; fig. *hij kan zich –*, eigen kost winnen.
Bedrukt' (*bedroefd, neerslachtig*), bn. en bw.
Bed'stede (*slaapstede*), v. –steden.
Bedücht' (*bekommerd, bevreesd*), bn.; *– zijn voor iets*, iets vreezen.
Bedui'den (*aanwijzen, uitleggen, aan het verstand brengen*), ik heb –duid.
Bedun'ken, o.; *mijns bedunkens*, naar mijn oordeel, gedachte.
Bedwang', o.; *in – houden*, in zijn macht hebben; *onder – zijn*, beheerscht worden.
Bedwelmd' (*duizelig, verward*), bn.; *zij was – van de gaslucht.*
Bedwel'men (*duizelig maken, doen bezwijmen*), ik heb –dwelmd.
Bedwin'gen (*in bedwang houden*), ik –dwong, heb –dwongen.
Beëe'digd (*onder eed staande*), bn.; *een – schatter, een – klerk.*
Beëe'digen (*den eed laten afleggen*), ik heb –eedigd; *de getuigen –, een ambtenaar –.*
Beef'aal (*sidderaal*), m. –alen.
Beek (*smalle rivier*), v. beken; **–je,** o. –s.
Beek'bezinking (aard. *aangeslibde kleilaag langs een beek*), v. –bezinkingen.
Beeld (*gedaante, vorm*), o. –en; **–je,** o. –s.
Beel'denaar (*borstbeeld op de voorzyde onzer munten*), m. –s.
Beel'denstorm (gesch. Aug. 1566), m.; **–-stormer** (*ook Beeldstormer*), m. –s.
Beel'derig (*fraai, lief, beeldschoon*), bn. en bw.; *een – hoedje; –schoone figuren.*
Beeld'houwen (*het maken van beeldwerk in steen of hout*), ik heb –beeldhouwd.
Beeldhouwer (*kunstenaar*), m. –s; **–erij'** (*de handeling of werkplaats*), v. –en.
Beel'dig (*zeer schoon, allerliefst*), bn. en bw.
Beeld'jeskoop (*venter van beelden*), m. gmv.
Beeld'mooi (*mooi als een beeld*), bn.
Beeld'rijk (*rijk aan beelden*), bn.; *–e taal.*
Beeld'schoon (*van ideale schoonheid*), bn.
Beeld'schrift (*schrift in afbeeldingen, beeldend schrift, hiërogliefen*), o. gmv.
Beeld'snijder (*beeldwerker in hout of ivoor*), m. –snijders.
Beeld'spraak (*het spreken in beelden, fig. taal of zegswijze*), v. gmv.
Beel'tenis (*beeld, afbeelding, portret*), v. –sen.
Beël'zebub (*afgod der Pheniciërs*), m. gmv. Later: *vorst der duivelen.*
Beemd (*laag weiland*, dicht. *bebloemd grasland, vlakke landstreek*), m. –en.
Beem'ster (*polder in N.-Holland*), v. gmv.
Been (*bot, knook*), o. beenderen.
Been (*menschelijk lichaamsdeel*), o. beenen.
Been'derasch, v. gmv.; *– als meststof.*
Been'zwart (*beenderenkool, poeder*), o. gmv.
Beer (*verscheurend dier, zoolganger*), m. beren.
Beer (stud. *schuld*), m. beren.
Beer (*volwassen mannelijk zwijn, ever*), m. beeren; *gevechten van beeren en honden.*
Beer (*waterkeering van hout of steen*), m. beeren. Ook: *schuinafloopende stut aan den buitenkant van muren, van kerken*, enz.; alsmede: *ijzeren heiblok.*
Beer (*menschendrek, sekreetmest*), m. gmv.; *den – uithalen, den – ruimen.*
Bee'renbijt (*gevecht van beeren met honden, als volksvermakelijkheid, in 1689 verboden*), m. gmv.; ook: herberg aan de Utrechtsche zijde, even buiten Amsterdam.
Beer'marter (*zekere zoolganger*), m.-marters.
Beers, Beerze (rivier: *N.-Brab.*), v.
Beërven (*als erfenis krijgen*), ik heb –erfd.
Beest (*redeloos dier*), o. –en; zegsw. *de – spelen*, zich als een – aanstellen d. i. opspelen, razen, tieren.
Bees'tenspel (*tent, waarin wilde dieren te kijk zijn*), o. –spellen; *ik haat het –.* (Beets).
Bees'tig (*zoo als aan beesten eigen is*), bn.
Beet (*hap*), m. beten; *een – van een hond, een beet in een appel.*
Beet (*biet, bietekroot*), v. beeten.
Beet'je (*kleine hap, klein stuk, kleine hoeveelheid*), o. –s; *een – vleesch, tabak*, enz.
Beet'nemen (*iemand foppen, bedotten*), ik nam –, heb –genomen; fig. iemand bedriegen.
Beet'wortel (*bietekroot*), m. –s of –en.
Bef (*afhangend gesteven wit halslapje*), v. beffen.
Befaamd' (*bekend, beroemd, vermaard*), bn.
Begaafd' (*talentvol, rijk bedeeld*), bn.
Begaan', ik –ging, heb en ben –; *een diefstal –, een moord –*, d. i. plegen; *ik ben met hem –*, ik heb medelijden met hem.
Begee'ren (*verlangen*), ik heb –geerd.
Begee'rig (*verlangend, gretig*), bn. en bw.
Begeer'lijk (*begeerig, aanlokkelijk*), bn. en bw.
Begeer'te (*verlangen, wensch, wil*), v. –n.
Bege'ven (*schenken, bedeelen*), ik –gaf, heb –.
Bege'ven, *zijn vrienden –*, d. i. verlaten; *zijn krachten – hem*, verlaten hem.
Begif'tigen (*beschenken met*), ik heb –giftigd.
Begijn' (*bagijn, vrome bewoonster van een begijnhof*) v. –en.
Begij'nenhof (*gemeenschappelijke woonplaats of woning van begijnen*), o. –hoven; *het – te Breda, te Amsterdam, te Antwerpen.*
Begin' (*aanvang*), o.; *alle – valt zwaar*; *in den –ne; van den –ne aan, af.*
Begin'nen (*aanvangen*), ik –gon, heb en ben –gonnen; *men –gint een akker om te spitten; nu zullen wij –.*
Begin'sel (*grondregel, grondslag*), o. –en, –s.
Beglu'ren (*bespieden*), ik heb –gluurd.
Bego'nia (*sierbloem, tuinbloem*), v. –'s.
Begoo'chelen (*bedriegen, de oogen verblinden*), ik heb –goocheld.
Begraaf'plaats (*kerkhof*), v. –plaatsen.
Begraasd' (*met gras bedekt*), bn.; *–e duinen.*
Begra'fenis (*ter-aarde-bestelling*), v. –sen; *iemand noodigen ter –*; **–fonds** (ook: *–bus*), o. –en.
Begra'ven (*onder de aarde delven*), ik –groef, heb –; *iemand –*, ter aarde bestellen.
Begra'zen (*afweiden*), zij hebben –graasd.
Begrij'pelijk (*verstaanbaar*), bn.; *– maken.*
Begrij'pen (*beseffen, inzien*), ik –greep, heb

—grepen; *daar heeft hij het niet op —grepen*, d. i. daar is hij een vijand van.

Begrin'ten (*met grint beleggen*, b.v. *een weg*), ik heb —grint.

Begrip' (*denkbeeld, voorstelling*), o. —pen.

Begrip' (*verstandelyk vermogen, oordeel*), o. gmv.; *hij had een fijn —; zij is vlug van —*, oordeel, opvatting.

Begrip' (*korte inhoud, uittreksel*), o. —pen.

Begroo'ten (*bij schatting bepalen, taxeeren*), ik heb —groot.

Begui'chelen (*begoochelen, misleiden*), ik heb —guicheld. vero.

Begun'stigen (*bevoordeelen, iemand iets gunnen*), ik heb —gunstigd.

Behaag'lijk (*aangenaam*), bn. en bw.; *zich — gevoelen, zich — uitstrekken.*

Behaag'ziek (*coquet*), bn.; *een —, ijdel meisje.*

Behaard' (*met haar begroeid*), bn.; fig. *—e vruchten, zaden, bladeren.*

Beha'gen (*aangenaam zijn, bevallen*), ik heb —haagd. Ook onpers. w.w.: *het —haagt mij*, ik begeer het; *het —hage u.*

Beha'len (*erlangen, verwerven*), ik heb —haald.

Behal've (*uitgenomen, buiten, zonder*), vgw.

Behan'delen (*handelen over*), ik heb —handeld; *een onderwerp —, een vraagstuk —.*

Behang'sel, o. —s; *het goudleeren — der burchtkamer; een — om een ledikant.*

Behar'tigen (*ter harte nemen, verzorgen*), ik heb —hartigd; *iemands belangen —.*

Beheer' (*bestuur*) o. gmv.

Behee'ren (*geld of goed administreeren*), ik heb —heerd.

Beheer'schen, ik heb —heerscht; *de Staten —heerschten het land*, bewind voeren over.

Beheer'scher (*een machtig vorst*), m. —s.

Behel'pen (zich), ik —hielp mij, heb mij —holpen; *hij —hielp zich met die som*, hij wist rond te komen.

Behel'zen (*bevatten*), het heeft —helsd, meestal gebruikelijk in den 3den persoon: *dit bericht —helst, dat...; dit boek —helst veel nieuws.*

Behemot' (Bijb. *groot viervoetig dier*, d. i. *olifant of nijlpaard*), m. —s.

Behen'dig (*vlug*, fig. *listig*), bn. en bw.

Behept', vroeger **behebt'** en **behebd',** vd., lijdende aan een zedelijk gebrek: *met lichtgeloovigheid — zijn; met vooroordeelen — zijn.*

Behoe'den (*het vee oppassen*; ook *beschermen, verzorgen*), ik heb —hoed.

Behoed'zaam (*voorzichtig*), bn. en bw.

Behoef'te (*gebrek aan het noodige, nood*), v. —n.

Behoef'tig (*arm*), bn.; *een — gezin.*

Behoe'ven (*noodig hebben*), ik heb —hoefd; *ik —hoef uw hulp niet; het —hoeft niet*, het is niet noodig. In de spreekt. **hoeven:** *het hoeft niet.*

Behoo'ren (*toebehooren*), het heeft —hoord; *dat boek —hoort mij; dat —hoort zoo*, passen, voegen, betamen.

Behoor'lijk (*betamelijk*), bn. en bw.; *een — loon; hij gedraagt zich —*, fatsoenlijk; *zich — kleeden.*

Behoud' (*het in stand houden of blijven*), o. gmv.; *tot — van den ouden godsdienst; met — van salaris; die wending was zijn —*, redding.

Behou'den (*niet verliezen of kwijtraken*), ik —hield, heb —.

Behou'dend (*vasthoudend, conservatief*), bn.; *oom was zeer — in staatkunde; de —e partij.*

Behou'denis (*redding, zaligheid*), v. gmv.

Behou'dens (*behalve*), vz.; *alles is verloren — de eer.*

Behouds'man (*conservatief*), m. —lieden.

Behou'wen (*door kappen den vereischten vorm geven*), ik —hieuw, heb —.

Behuisd', bn.; *goed — zijn*, goed wonen; *klein — zijn*, een kleine woning hebben.

Behulp' (*bijstand*), o. gmv.; *een meisje tot — der huismoeder.*

Behuwd' (*aangetrouwd*), bn.; —**broeder,** m. —broeders; —**dochter,** v. —dochters; —**moeder,** v. —moeders; —**vader,** m. —vaders; —**zoon,** m. —zonen; —**zuster,** v. —zusters.

Behu'wen (*door huwelijk verwerven*), ik heb —huwd; *een aardig vermogen —.*

Bei (*bezie, bes*), v. —en; meestal gebruikelijk in samenstellingen, als: *aardbei, moerbei.*

Bei, bey (*vorst, prins*), m.; *de — van Tunis.*

Bei'aard (*klokkenspel, carillon*), m. —s, —en.

Bei'de (*twee*), telw.; *hij is blind aan — oogen.*

Bei'den (*wachten*), ik heb —beid; *ons beidt een treurig lot; kom zonder —*, talmen.

Bei'derhande, —lei (*van beide soort*), bn.

Bei'derzijds (*van weerskanten*), bw.; *de schelmen wisselden — een blik*; —**zijdsch,** bn.

Bei'eren (*naam van het land*), o.; **Beiersch,** bn.: *Beiersch bier*; **Beier** (*een man uit —*), m., Beieren, Beierschen.

Bei'eren (*op de klokken of den beiaard spelen*), ik heb —beierd.

Bei'ersch (*afkomstig uit Beieren*), bn.; *is dat — bier?*; ook: gebrouwen als in Beieren.

Bei'ge (*lichtbruin*), bn.; *een — japon*; als zn. o.: *— was toen de modekleur.*

Bei'tel (*werktuig om te steken*), m. —s.

Bei'telen (*met den beitel maken of bewerken*), ik heb —beiteld; *namen in marmer —: een beeld —.*

Beit'sen (*metaal of hout behandelen met een bijtmiddel*), ik heb —beitst.

Bejaard' (*jaren tellende*), bn.; *een —e meid.*

Bejag' (*het streven of jagen naar iets*), o. gmv.

Beja'gen (*streven naar*), ik —joeg, of —jaagde, heb —jaagd; *eer —, roem —.*

Bejam'meren (*jammeren over*), ik heb —-jammerd.

Beje'genen (*tegenkomen, ontmoeten, behandelen*), ik heb —jegend.

Bek (*snavel van vogels*), m. bekken; bij uitbreiding: *mond, muil van andere dieren.*

Bekaaid' (*bedorven, slecht, begaaid*), bn. en bw.; *een —e boel; ergens — afkomen*, gmz. er slecht of verkeerd afkomen.

Beka'den (*bedijken*), ik heb —kaad; *een uiterwaard —.*

Bek'af (*bek af*, d. i. doodmoe), bn.; *— zijn.*

Bekee'ren (*tot inkeer brengen, tot het rechte geloof brengen*), ik heb —keerd; —**ing,** v. —en.

Bekend', bn.; *hij staat — als de bonte hond.*

Beken'de (*kennis*), m. en v. —n; *een mijner —n.*

Bekend'maken (*openbaar maken*), ik heb —gemaakt.

Beken'nen (*erkennen, belijden*), ik heb —-kend; —**tenis,** v. —sen.

Be'ker (*kelk*), m. —s; *een drink—, een goochel—, een dobbel—*; zegsw. *van den — houden*, van den drank.

Beken'ren (*beboeten*), ik heb —keurd.

Bekijk', o. gmv.; *veel —s hebben.*

Bekij'ken (*nauwkeurig bezien*), ik —keek, heb —keken.

Bekij'ven (*uitvaren tegen iemand*), ik —keef, heb —keven; *iemand over iets —.*

Bek'ken (*schaal, schotel*), o. –s.

Bek'ken (*komvormig beenderenstel, omvattend de buikholte*), o. –s.

Bekkeneel' (*hersenpan*), o. –en; *een – is nu meestal een doodshoofd.*

Beklaag'de (*aangeklaagde, beschuldigde*), m. en v. –n.

Beklad'den (*bevlekken, bemorsen*), ik heb –klad.

Beklag' (*het klagen*), o. gmv.

Bekla'gen (*klagen over*), ik heb –klaagd.

Beklagenswaar'dig, –waard' (*verdienende beklaagd te worden*), bn. en bw.

Beklam'pen (*beslaan met latwerk*), ik heb –klampt; *een zwakke deur –.*

Beklant' (*klanten hebbende*). bn.; *een welbeklante winkel.*

Beklee'den (*bedekken*), ik heb –kleed; *een canapé –.* overtrekken; fig. *een ambt –,*

Beklemd' (*benauwd, beangst*), vd. en bn.; *met een – hart; ik ben zoo –;* **–heid** (*angst*), v.

Beklemd' (rechtst. *in altijddurende huur of erfpacht hebbende*), bn.: *een –e meier,* een pachter of gebruiker van een hoeve, waarop een onaflosbare erfpacht ligt; *een – land,* met onaflosbare erfpacht bezwaard.

Beklem'men (*drukken, persen, benauwen*), beklemd; **–klem'ming** (*benauwdheid*), v.-en.

Beklem'ming (rechtst. *huur, die niet opzegbaar is*), v. –en; *het recht van – wordt geregeld door het plaatselijk gebruik.*

Beklem'recht (*erfelijk recht van huur op landerijen, huizen,* enz.), o. gmv.

Beklij'ven (*gedijen, wortel schieten*), het heeft –klijfd; *herhaling doet de leerstof –,* vastgroeien, van duur zijn.

Beklin'ken (*vastklinken*), ik –klonk, heb –-klonken; fig. regelen, schikken, in orde brengen.

Beknopt' (*kort samengevat*), bn. en bw.; **–heid** (*bondigheid*), v. gmv.

Bekocht', vd. en bw.; *– zijn,* te duur gekocht hebben; *ik ben er aan –,* ik ben bedrogen.

Beko'men (*krijgen, bijkomen, herleven*), ik –kwam, heb en ben –komen.

Bekom'meren (*ongerust maken*), ik heb –-kommerd; **–ing** (*angst*), v. –en.

Bekomst' (*verzadiging*), v. gmv.

Beko'ren (*aanlokken tot zonde*), ik heb –-koord; **–ko'ring** (*verleiding*), v. –en.

Bekor'ten (*korter maken*), ik heb –kort.

Bekos'tigen (*betalen*), ik heb –kostigd.

Bekrach'tigen (*wettigen, bevestigen*), ik heb –krachtigd; *een belofte met een eed –.*

Bekran'sen (*met één of meer kransen sieren*), ik heb –kranst.

Bekreu'nen (zich), ik heb mij –kreund; *zich niet – over,* zich niet bekommeren.

Bekrom'pen (*eng, beperkt*), bn. en bw.

Bekro'nen (*de kroon opzetten;* fig. *den eereprijs toekennen*), ik heb –kroond.

Bekrui'pen (*kruipende bereiken*), ik –kroop, heb –kropen; *een post –, den vijand –.*

Bekui'pen (*inkuipen*), ik heb –kuipt; *vleesch in een ton –;* fig. *een ambt –,* listig verkrijgen.

Bekwaam' (*geschikt*), bn.; *te –kwamer tijd.*

Bekwa'men (*bekwaam maken*), ik heb –-kwaamd; *zich tot iets –.*

Bekwij'len (*bezeeveren*), ik heb –kwijld.

Bel (*schel, klokje*), v. bellen.

Bel (*oorbel, oorhanger*), v. bellen.

Bel (*waterblaasje*), v. bellen.

Belab'berd (*naar, ziek, niet in orde*), bn. gmz.

Bela'chelijk (*bespottelijk*), bn. en bw.

Bela'chen (*bespotten, lachen om*), ik –lachte, heb –lachen.

Bela'den (*bevrachten*), ik heb –laden; *een wagen –, een schip –.*

Bela'gen (*lagen leggen aan*), ik heb –laagd.

Belak'ken (*belasteren*), ik heb –lakt.

Belan'den (*aanlanden*), ik ben ergens –land.

Belang', o. –en; *een zaak van –,* gewicht.

Belan'gen (*betreffen*), het –langt; *wat mijn boeken –langt, zie ik op geen kleinigheid.*

Belang'hebbende, m. en v. –n; *hij is er – bij,* is er geldelijk bij betrokken.

Belang'rijk (*gewichtig, vrij groot*), bn.

Belang'stellen (*deelneming toonen*), ik heb –langgesteld; **–ling,** v.: *een blijk van –.*

Belangstel'lend, bn.; *een – toehoorder,* die zich aangetrokken gevoelt.

Belast'baar, bn.; *een – inkomen,* waarop belasting gaat vallen.

Belas'ten (*een last opleggen*), ik heb –last; *–last en beladen;* fig. *iemand – met,* hem iets opdragen.

Belas'teren (*lastertaal spreken van*), ik heb –lasterd.

Belas'ting (*verplichte bijdrage in de lasten*), v. –en; **–biljet,** o. –biljetten; **–schuldige,** m. en v. –schuldigen; **–stelsel,** o. –stelsels.

Bela'zerd (*melaatsch, vol uitslag en booze zweren*), bn.; *ben je –?* plat.

Belee'digen (*hoonen,* fig. *kwetsen*), ik heb –leedigd; **–er,** m. –s; **–ing,** v. –en.

Beleefd' (*vriendelijk, voorkomend*), bn. en bw.

Belee'nen (*crediet verleenen*), ik heb –leend; **–bank** (*lommerd*), v. –banken.

Beleg' (mil. *insluiting eener vesting*), o. gmv.

Bele'gen (*blijvende liggen*), bn.; *–bier, –kaas, –wijn,* d. i. oud, lang gelegen hebbende.

Bele'geren, ik heb –legerd; *een stad –, een vesting;* fig. *hij werd door zijn schuldeischers als belegerd;* **–aar** (*die belegert*), m. –s.

Bele'gering (mil. *beleg, insluiting*), v. –en; *de – van Den Bosch* (1629), *de – van Sebastopol* (1855).

Beleg'gen (*bedekken*), ik heb –legd.

Beleid' (*overleg, doorzicht*), o. gmv.

Belem'meren (*storen, hinderen*), ik heb –lemmerd.

Belemniet', belemiet' (*versteening van weekdieren in witte krijtmergel*), m. –en.

Belen'den (*grenzen aan*), het heeft –lend; **–ing** (*begrenzing*), v. –en.

Belet' (*verhindering*), o; *– hebben, – vragen,* d. i. vragen of er ook verhindering is; *– geven.*

Belet'sel (*hindernis, hinderpaal*), o. –en, –s.

Belet'ten (*verhinderen*), ik heb –let; *iets –; iemand iets –.*

Bele'ven (*leven in, ondervinden*), ik heb –leefd; *droevige tijden –; wat moet ik nu –?*

Bele'zen (*bezweren, bannen*), ik –las, heb –lezen; *booze geesten –;* fig. overhalen, overreden: *zich laten –.*

Bele'zen, bn.; *een – man,* die veel gelezen heeft; **–heid,** v.: *iemand van groote –heid.*

Bel'fort (*hooge wachttoren met stormklok in de middeleeuwen in de groote Vlaamsche steden*), o. –en; *het – van Brugge; het – diende tevens als bewaarplaats van handvesten, privilegies, keuren, enz.*

Belg (*bewoner van België*), m. –en.

Bel'gen (zich), ik heb mij –belgd; *het belge u niet,* d. i. make u niet boos.

Belgicis'me (*Vlaamsch getinte uitdrukking*), o. –n; *wij gaan naar (den) buiten; de klok*

tampt (= klept); *de bureelen van den ijzeren weg* (spoorweg). (g = g)

Bel'gische (*vrouw uit België*), v. —n.

Bel'hamel (*ram of hamel met een bel om*), m. —hamels; fig. roervink, raddraaier.

Be'lial (*hellevorst*), m.; —**skind** (*duivelskind*), o. —kinderen: fig. ondeugend mensch.

Beli'chamen (*concreet voorstellen*), ik heb —lichaamd; *een denkbeeld* —.

Belie'gen (*leugens wijsmaken*), ik —loog, heb —logen; *zijn ouders* —.

Belie'ven (*genoegen doen*), het heeft —liefd; *als het u —lieft*, behaagt.

Belie'ven (*welgevallen, goedvinden*), o. gmv.; *dat zal van uw — afhangen.*

Belij'den (*bekennen*), ik —leed, heb —leden.

Belij'denis (*de daad van belijden*), v. —sen.

Belladon'na (eig. *schoone vrouw*; *wolfskers*; *doodkruid*; *vergiftplant*), v. —donna's.

Bellefleur' (*fijne tafelappel*), v. —s of —en.

Bel'len (*aan de schel trekken*), ik heb —beld.

Belletrie' (*fraaie letteren*), v. Ook **Bellettrie'**.

Bellettrie' (*fraaie letteren*), v. gmv.

Bellettrist' (*een vriend of kenner der fraaie letteren*), m. —en. Ook: *Belletrist*.

Bellettris'tisch (*letterkundig*), bn.; *het — leesboek.* Ook: *Belletristisch.*

Bellevu'e (*een plaats, een torentje of koepel met schoon uitzicht*), v. —s.

Bello'na (myth. *godin van den oorlog*), v.

Belof'te (*toezegging*), v. —n; *het land van* —, Kanaän; — *maakt schuld*; *zijn — houden.*

Belo'ken, vd.; van het oude **Belui'ken** (*rondom sluiten*); — *Paschen*, de eerste Zondag na Paschen; als wanneer de Paaschtijd in de R. K. kerk gesloten wordt.

Belom'meren (*beschaduwen*), zij hebben —lommerd; *hooge iepen — den weg.*

Belon'ken (*lonkende begluren*), ik heb —lonkt.

Beloo'nen (*vergoeding geven*), ik heb —loond.

Beloop' (*gang*), o. gmv; *iets op zijn — laten*, iets zijn gang laten gaan.

Belo'ven (*toezeggen*), ik heb —loofd; *iemand iets* —; *de velden — een rijken oogst*, doen verwachten; *zijn talent schijnt veel te* —.

Bel'roos (*huidziekte met blaren*), v. gmv.

Belt (*hoop*), v. —en; *een vuilnis*—, *een asch*—.

Belt (zeestraat: *Denemarken*), v.; *de groote* —, *de kleine* —.

Belui'den (*de klok luiden over*), ik heb —luid; *een lijk, een doode* —. Ook: *Beluien.*

Belust' (*begeerig*), bn.: — *op of naar iets zijn*; *iemand — maken.*

Belvedère (*schoon uitzichtpunt, kleine uitzichtkoepel*), o. —s.

Bema'len (*met den watermolen het water in een polder enz. op peil houden*), ik heb —.

Bema'ling (*het malen met een watermolen*), v. —en; *een polder onder — brengen.*

Beman'nen (*van manschap voorzien*), ik heb bemand; —**man'ning** (*manschap*), v. —en.

Beman'telen, ik heb —manteld; fig. bedekken, bewimpelen: *een fout* —, *een gebrek* —.

Bemer'ken (*bespeuren, gewaarworden, zien*), ik heb —merkt.

Bemes'ten (*voorzien van mest*), ik —mestte, heb —mest; *een stuk land* —, *een akker* —.

Bemid'deld (*welgesteld, gezeten*), bn.

Bemid'delen (*bevredigen*), ik heb —middeld; *een geschil* —, bijleggen; —**aar,** m. —s.

Bemid'delend (*vergoelijkend*), bn. en bw.

Bemid'deling (*tusschenkomst, hulp*), v. gmv.

Bemin'de (*geliefde*), m. en v. —n.

Bemin'naar (*liefhebber, beminner, voorstander*), m. —naren en —naars.

Bemin'nen (*liefhebben*), ik heb —mind; —**lijk,** ook —**nelijk** (*lief, vriendelijk*), bn. en bw.

Bemin'ner, m. —s. Ook *Beminnaar*, b.v. van schoone kunsten, lectuur, enz.

Bemoe'digen (*aanmoedigen*), ik heb bemoedigd.

Bemoei'en (zich), ik —moeide mij, heb mij —moeid, d. i. zich inlaten met.

Bemoei'lijken (*lastig maken*), ik heb —moeilijkt; *iets* —, tegenwerken.

Bemost' (*met mos begroeid*), bn.; *een — dak.*

Ben (*hengelkorf*), v. bennen; *een visch*—.

Benaas'ten (rechtst. *benaderen van goederen*), ik heb —naast.

Bena'deelen (*schade berokkenen, nadeel doen*), ik heb —nadeeld.

Bena'deren (rechtst. *beslag leggen op*), ik heb —naderd; —**ing,** v.: *bij —ing*, d. i. ongeveer.

Bena'ming, v. —en; *onder — van*, d. i. onder den titel, naam van.

Benard' (*benauwd, in de engte*), bn. en bw.

Benar'ren (*benauwen, angstig maken*), ik heb —nard; *allerlei droombeelden — mijn geest.*

Benauwd' (*eng, nauw, drukkend*), bn. en bw.; *een —e kamer*; *het is hier erg* —.

Benau'wen (*in het nauw brengen*, fig. *beangst maken*), ik heb —nauwd.

Ben'de (*troep*), v. —n; *een — roovers, dieven.*

Bene'den (*omlaag, onder*), bw. en vz.

Bene'denrivier (*naar de monding gelegen deel eener rivier*), v. —rivieren.

Benedic'tie (R. K. *zegening, zegenspreking*), v. —s, —tiën. Lees: —*dik'sie.*

Benedij'en (*zegenen*). *Wees —benedijd!* vero.

Benefi'ce, —cie (*voordeel*; *een uit gunst verleend ambt, voorrecht*), v. —ciën; *ter* —, ten voordeele.

Bene'pen (*beklemd, benauwd*), bn. en bw.

Bene'velen (*verduisteren*), ik heb —neveld.

Bene'vens (*met, en ook, als ook*), vz.

Benga'wan (riv.: *O.-Java*), v. Ook **So'lo.**

Ben'gel (*klok, klepel*), m. —s; fig. levenmaker, deugniet, kwajongen.

Ben'gelen (*luien*), ik heb —bengeld.

Benieuwd' (*nieuwsgierig, verlangend om te hooren, om te zien, om te weten*), bn.

Benieu'wen, het heeft —nieuwd; *het —t mij*, d. i. ik ben nieuwsgierig.

Benij'den (*iemand een afgunstig hart toedragen*), ik —nijdde, heb —nijd.

Benij'pen (*beknellen*), ik —neep, heb —nepen.

Ben'jamin (*jongste en liefste kind*), m. —s; fig. lieveling, troetelkind.

Benoe'men, ik heb —noemd; *tot een ambt* —, d. i. aanstellen.

Benoor'den (*ten noorden van*), bijw. en vz.; — *omgaan*, d. i. om de N. kust van Engeland en Schotland; *de landen — den N. poolcirkel.*

Bent (*club*), v. —en.

Ben'ting (Ind. *Atjineesch fortje met versperringen*), v. —s. Ook: *Ben'teng.*

Benul' (*besef, begrip*), o. gmv. Ook: *Belul'.*

Benzi'ne (*naphta of vlekkenwater*), v. gmv.

Beoe'fenen (*bestudeeren*), ik heb —oefend; *de geschiedenis* —, *de schilderkunst* —, zich toeleggen op.

Beo'liën (*met olie bestrijken*), ik heb —olied; *papier* —.

Beoo'gen (*bekijken*), ik heb —oogd; fig. bedoelen, doelen op.

Beoos'ten (*ten oosten van*), bw. en vz.; *de schipper hield – aan*, in oostelijke richting.
Bepaald' (*vastgesteld*), bn. en bw.; *een –e tijd, prijs, afspraak, belofte* enz.; *hij komt –*, zeker.
Bepa'len (*begrenzen, regelen, vaststellen*), ik heb –paald; **–pa'ling** (*omschrijving, beperking*), v. –en.
Bepa'lend (*nader omschrijvend*), bn.
Bepant'seren (*met pantserplaten bekleeden*), ik heb –pantserd; *een schip –*.
Bepein'zen (*overdenken*), ik heb –peinsd.
Beper'ken (*bepalen, afsluiten*), ik heb –perkt.
Beperkt' (*eng, bekrompen*), bn.; *van een – inkomen leven*, klein.
Beplan'ten (*met planten bezetten*), ik heb –plant; *een plein met boompjes –, een akker met kool –*; fig. *de wallen met geschut –*.
Bepleis'teren (*met kalk, cement beplakken*), ik heb –pleisterd; *een muur –*.
Beplei'ten, ik heb –pleit; *een zaak –*, er ernstig en met klem voor spreken.
Beploe'gen, ik heb –ploegd; *een akker –*; fig. *de zee –*, bevaren.
Bepo'ten (*met boomen enz. beplanten*), ik –pootte, heb –poot.
Bepra'ten (*zich laten overhalen*), ik heb -praat.
Beproefd' (*op de proef gesteld, deugdelijk*), bn.; *hij is zwaar –*, hem troffen veel ongelukken; *–e trouw*, echte, degelijke trouw.
Beproe'ving (*tegenspoed, ramp*), v. –en.
Beraad' (*overleg, nadenken*), o. gmv.; *rijp –*.
Beraad'slagen (*overleggen, te rade gaan*), ik heb –raadslaagd.
Bera'den (*bedachtzaam, bezonnen*), bn.; *een – man*.
Bera'den (zich), ik –ried of –raadde mij, heb mij –raden; *hij heeft nog tijd zich over die zaak te –*, met zich zelven raad te houden.
Bera'men (*ontwerpen*), ik heb –raamd; *een plan –*; **–ra'ming,** v. –en.
Bera'pen (*bepleisteren*), ik heb –raapt; *een muur –*.
Ber'beris (*zeker struikgewas*), m.-sen; vrucht, v.
Berd (*bord*), o.; fig. *te –e brengen* (*komen*), op het bord d. i. ter sprake brengen (komen).
Bere'bijt, m. Zie het betere **Bee'renbijt.**
Berech'ten (R. K. *de laatste kerkerechten of sacramenten toedienen*), ik heb –recht. Vl.
Bered'deren (*met veel drukte en omslag in orde brengen*), ik heb –redderd; **–ing** (*drukte, omslag*), v. –en.
Bere'den, vd. en bn.; *een – officier*, die dienst te paard doet; *een – ruiter*, d. i. geoefend; *de – wapens*, ruiterij; *de – politie*, te paard.
Beredeneerd', bn.; *een – man*, d. i. die goed kan redeneeren; *een –e oplossing in de rekenkunde*, d. i. verklarende; *een – verslag*, d. i. met aanduiding van gronden.
Beredeneeren (*grondig bespreken*), ik heb –redeneerd; *een zaak lang en breed –*.
Berei'den (*gereedmaken*), ik heb –reid; *het middagmaal –, een geneesmiddel –, leer –*, maken; *vlas –*, bewerken.
Bereids' (*reeds*), bw.
Bereik', o. gmv.; *onder het – van*, kunnende bereikt worden.
Berei'ken (*verwerven*), ik heb –reikt.
Bereisd', bn.; *een – man*, die veel –reisd heeft.
Berei'zen, ik heb –reisd; *de kermissen –*.
Bere'kenen (*door rekenen vaststellen*), ik heb –rekend; *zijn winst –*.
Be'rekop (*kop van een beer*), m. –koppen; **–vel,** o. –vellen; **–tand,** m. –tanden.
Be'renhol, m. –holen; **–huid,** v. –huiden; **–jacht,** v. –en; **–jong,** o. –en; **–klauw,** m. –en; **–leider,** m. –s; **–muts** (*grenadiersmuts*), v. –en; **–oor** (*van een beer*), o. –en.
Be'renklauw (*schermbl.plant, akant*), m. –en.
Beren'nen (mil. *omsingelen of insluiten* b.v. *een fort of vesting*), ik heb –rend.
Beresi'na (zijtak: *Dnjepr*), v. (s = z)
Berg (*aanzienlijke hoogte, meer dan 600 M.*), m. –en.
Berg (*bergplaats voor hooi of graan*), v. –en.
Bergamot' (d. i. *heer der peren: ronde peer, middelmatig van grootte en zeer fijn*), v. –ten.
Ber'gen (*wegleggen, redden*), ik borg, heb geborgen.
Berg'engte (*bergpas*), v. –engten.
Berg'kristal (*waterhelder kwarts*), o. –len.
Berg'partij (gesch. *de radicalen of ultra's der Fransche nationale vergadering*), v. gmv.
Berg'pas (aardr. *inzinking, scheiding tusschen berghoogten*), m. –passen.
Be'ri-be'ri, v. gmv. Zie **Ber'rie'-ber'rie.**
Bericht' (*tijding*), o. –en; *een telegraphisch –*.
Berich'ten (*doen weten*), ik heb –richt.
Berie'ken (*beruiken*), ik –rook, heb –roken.
Berin' (*wijfjesbeer*), v. berinnen.
Beris'pen (*beknorren*), ik heb –rispt; *iemand streng –*, laken; *iets in iemand –*, afkeuren.
Berk (*woudboom*), m. –en; **–eboom,** m. –en; **–enbast,** m. –en; **–enhout,** o. gmv.
Ber'kel (rivier: *Gelderland*), v.
Ber'kemeier (*bokaal, oudtijds uit een tak of mei v. d. berk*), m. –s; *bij 't schuimen v. d. –*.
Ber'kenwijn (*drank uit sap van berken door gisting bereid*), m. gmv.
Berlijnsch'-blauw (*blauwe kleurstof voor katoen, tapijten* enz.), o. gmv.
Berli'ne (*lichte Berlijner koets of overdekte reiswagen voor vier paarden*), v. –n.
Ber'litz-school (*talenschool, waar men een vreemde taal door te spreken en te hooren spreken leert*), v. –scholen.
Berm (*hooge rand langs een dijk of weg*), m. -en.
Ber'nardshond of **St. –** (*groote hond, gefokt in het klooster op den St. Bernard tot het opsporen van verdoolde of bedolven reizigers*), m. –honden.
Beroemd' (*vermaard, befaamd*), bn.
Beroe'men (zich), ik heb mij –roemd; *zich – op*, trotsch zijn op, roem dragen op.
Beroep' (*bedrijf, ambacht, nering, ambt*), o. –en; *een – kiezen, een – uitoefenen.*
Beroep' (*benoeming tot predikant of hoogleeraar*), o. gmv.; *een – aannemen.*
Beroep' (*inroep, verzoek*), o. gmv.
Beroep' (*appèl*), o.; *in hooger – komen*, niet berusten bij een vonnis v. e. lagere rechtbank.
Beroerd' (*naar, ellendig*), bn. en bw.; *een –e vent, – weer*; *hij leest –*, slecht. gmz.
Beroe'ren (*verontrusten*), ik heb –roerd.
Beroer'te (*beslag*), v.; –n (*onlusten*), v. mv.
Berok'kenen (*veroorzaken*), ik heb –rokkend; *veel moeite –, kwaad –*.
Berooid' (*arm, kaal*), bn.; *arm en – zijn, een –e beurs, een –e schatkist.*
Beroo'ven (*door roof ontnemen*), ik heb -roofd.
Berouw' (*leedwezen*), o. gmv.; *een volmaakt –, een onvolmaakt –*, nl. over zijn zonden.
Berou'wen (*berouw veroorzaken*), het heeft –rouwd; *zich –*; *die daad zal u –*.
Ber'rie (*draagbaar*), v. –s. Ook *Bur'rie.*
Ber'rie-ber'rie (Ind. *lendenzucht, waterzucht*), v. gmv.; *een –lijder*. Ook: *Beri-beri.*

Bersaglieri' (*Ital. corps scherpschutters of jagers*), m. mv. Lees: *Bersaljerie'*.
Berser'ker (Germ. myth. *opgewonden strijder, woedend krijgsman*), m. –s; –**woede** (*woeste opvliegendheid*), v. gmv.
Berst (*barst, scheur*), m. –en.
Ber'sten (*barsten, scheuren*), het borst of berstte, is geborsten.
Berucht' (*slecht befaamd*), bn.; *een –e dief.*
Berus'ten, ik heb –rust; fig. *in iets –*, vrede hebben met; *de heele zaak berust op hem*, komt op hem neer.
Bes (*bezie*), v. bessen; *aal–, bosch–, kruis–.*
Beschaafd' (*ontwikkeld, welgemanierd*), bn. en bw.; *een – volk; – lezen.*
Beschaamd' (*verlegen*), bn. en bw.
Bescha'digen (*benadeelen, in waarde doen minderen, schenden*), ik heb –schadigd.
Bescha'duwen (*belommeren*), ik heb –schaduwd; *hooge boomen – den weg.*
Bescha'men, ik heb –schaamd; fig. teleurstellen: *iemands hoop –.*
Beschan'sen (*met schansen omgeven*), ik heb –schanst; *een legerplaats –.*
Bescha'ven (*glad maken met de schaaf*), ik heb –schaafd: *een plank –*; fig. *een volk –*, verbeteren, ontwikkelen, zedelijker maken.
Bescheid' (*inlichting, voorlichting*), o. gmv.
Bescheid' (*antwoord*), o. gmv.
Bescheid' (*akte, bewijsstuk, authentiek stuk*), o. bescheiden.
Beschei'den (*ontbieden, opontbieden*), ik –scheidde, heb –; *wie heeft u hier –?*
Beschei'den (*nederig*), bn. en bw.; *een – jongmensch; hij vroeg het –.*
Besche'ren (*toebedeelen*), ik –schoor, heb –schoren; *wat lot is hem –schoren?*
Bescher'men (*beschutten*), ik heb –schermd.
Bescherm'engel (R. K. *engel-bewaarder, goede genius*), m. –engelen.
Beschik'king (*regeling, bestel*), v. –en.
Beschoei'en (*een waterkant met hout of steen bekleeden*), ik heb –schoeid; –**schoei'ing** (*bekleeding*), v. –en.
Beschon'ken (*dronken*), vd. en bn; –**heid,** v.
Beschoren (*toebedeeld*), bn.; *dat lot is mij –.*
Beschot' (*houten afscheiding*), o. –schotten.
Beschot' (*opbrengst*), o. gmv.
Beschou'wen (*bezien*), ik heb –schouwd.
Beschrij'vingsbiljet (*brief met vragen om in te vullen, voor en door den belastingplichtige*), o. –biljetten.
Beschroomd' (*bang, verlegen*), bn. en bw.
Beschuit' (*tweebak*), v. –en.
Beschul'digde (*aangeklaagde*), m. en v. –n.
Beschul'digen (*aanklagen*), ik heb –schuldigd; –**ing** (*ten-laste-legging*), v. –en.
Beschut'ten (*beschermen*), ik heb –schut.
Besef' (*begrip, gevoel, denkbeeld*), o. gmv.
Besef'fen (*grondig begrijpen*), ik heb –seft.
Beslaan' (*bekleeden, bedekken*), ik –sloeg, heb –slagen; *een paard –, een rad –.*
Beslag' (*bekleedsel*), o. gmv.; *het hoef–.*
Beslag' (*mengsel van meel* enz.), o. gmv.
Beslag' (*het aanhouden, arrest*), o.; *– leggen op schepen, op goederen, op iem. traktement.*
Beslag' (*omvang*), o. gmv.; *een werkje van geen groot –.* (Beets.)
Beslech'ten (*een geschil vereffenen*), ik heb –slecht; –**ing** (*vereffening*), v. –en.
Beslis'sen (*uitspraak doen over, beslechten, uitmaken*), ik heb –slist.
Beslis'sing (*het beslissen, uitspraak*), v. –en.
Beslist' (*zeker, stellig*), bn. en bw.
Beslom'mering (fig. *zorg, drukte*), v. –en.
Beslo'ten (*gesloten, ingesloten*), bn.; *– jacht, een – terrein, een – vergadering.*
Besluit', o. –en; *een – nemen*, beslissing; *een – trekken*, sluitrede, gevolgtrekking.
Beslui'ten (*omsluiten, omvatten*), ik –sloot, heb –sloten; fig. *een besluit nemen, afleiden.*
Besmet'telijk (*aanstekelijk*), bn.; *een –e ziekte.*
Besmet'ten (*bemorsen, bezoedelen*), ik heb –smet; –**smet'ting** (*het overbrengen of overgaan van een ziekmakende stof*), v. –en.
Besmeu'ren (*bezoedelen, verontreinigen*). ik heb –smeurd; *een fijn japonnetje –.*
Besneeuwd' (*met sneeuw bedekt*), bn.
Besnoei'en (*rondom afsnoeien*), ik heb –snoeid; *een boompje –, een heg –.*
Beso'gne (*arbeid, werk, bezigheid*), v. –s.
Besom'men (*opbrengen*), het heeft –somd.
Bespa'ren (*uitzuinigen, uitwinnen*), ik heb –spaard; –**ing,** v. –en.
Bespat'ten (*bevlekken*), ik heb –spat.
Bespe'len, ik heb –speeld; *het tooneel –, een biljart –; een viool –*, d. i. spelen op.
Bespeu'ren (*bemerken*), ik heb –speurd.
Bespie'den (*beloeren*), ik heb –spied; *iemands daden –, iemands gangen –.*
Bespie'gelen (fig. *beschouwen, overpeinzen*), ik heb –bespiegeld.
Bespie'geling (*beschouwing*), v. –en: *allerlei –en over de wereld en den mensch.*
Bespot'telijk (*belachelijk*), bn. en bw.
Bespot'ten (*den spot drijven met*), ik heb -spot; –**ter** (*hekelaar*), m. –s; –**ting,** v. –en.
Bespraakt' (*vlug ter taal*), bn.
Besprek' (*mondelinge onderhandeling*), o. gmv.
Bespre'ken (*spreken over iets*), ik –sprak, heb –sproken; *een plaats – in de opera*, bestellen, afhuren, vooraf nemen.
Bespren'gen (*sprenkelend bevochtigen*), ik heb –sprengd; *het linnen –, met azijn –.*
Bespren'kelen (*met waterdruppels bespikkelen*), ik heb –sprenkeld; *het linnengoed –.*
Besproei'en (*bouw- of weiland kunstmatig van water voorzien*), ik heb –sproeid.
Bes'seboom, m. –en; –**struik,** m. –en.
Bes'sengelei, v. –en; –**jenever,** v.; –**nat,** o.; –**sap** (*het sap van bessen*), o. (*als toebereide drank*), v. gmv.; –**tros,** m. –sen.
Best (*nut, voordeel, welvaart*), o. gmv.; *tot uw eigen –; het gemeene–*, algemeen belang.
Best, bn. en bw. (overtr. trap van *goed*).
Best (*oude vrouw*), v. –en; **bestje,** o. –s.
Bestaan' (*ondernemen*), ik –stond, heb –staan; *wie zou dat –?* d. i. wagen, durven doen.
Bestaan' (*aanwezen*), o. gmv.; *het – van God, het – van iets erkennen; hij heeft een goed –*, broodwinning, nering.
Bestaans'zin (spraakk. *zin, die het bestaan van iets of van een werking uitdrukt*), m. –zinnen, b.v. *Er was licht, het sneeuwt.*
Bestand' (gesch. *wapenschorsing*), o. gmv.; *het twaalfjarig –.* (1609–1621).
Bestand' (*kunnende weerstaan*), bn.; *– zijn tegen vleierij; is porselein – tegen het vuur?*
Bestand'deel (*samenstellende stof*), o. –en.
Beste'deling (*weeskind, in kost besteed kind*), m. en v. –en; vr. ook –**e.**
Beste'den (*uitgeven, betalen*), ik heb –steed; *veel geld aan iets –*; fig. *veel moeite aan iets –.*
Besteed'ster (*verhuurster van dienstboden*), v. –s. Ook: *ouderwetsche groene paraplu.*

Bestek' (*omvang, ruimte*), o. –stekken.

Bestek (*plan, ontwerp en de daarbij behoorende omschrijving*), o. –stekken.

Besteka'mer (*geheim gemak*), v. –kamers.

Bestel' (*bestuur, leiding*), o. gmv.

Bestel' (*dubbele beschuitbol*), v. bestellen.

Bestel'goed (*reisgoed, dat direct bij aankomst aan zijn adres besteld moet worden*), o. –goederen.

Bestel'huis (*depôt, verzamelplaats*), o. –huizen; *het – van den boekhandel.*

Bestel'len (*bezorgen*), ik heb –steld; *brieven –, pakjes –; een rijtuig –*, bespreken; *ter aarde–*, d.i. begraven.

Bestel'pen (*overladen, bedelven*), ik heb –-stelpt.

Bes'temaat (*vriend*), m. –s; *ze zijn –jes.*

Bestem'men (*bepalen, vaststellen*), ik heb –stemd; **–stem'ming,** v. –en: *ter plaatse zijner –; dat was zijn –*, d.i. lot.

Bes'temoer (*grootmoeder*), v. –moers.

Bestem'pelen, ik heb –stempeld; *een brief –*, met een stempel bedrukken; fig. *met een naam –*, een naam geven.

Besten'dig (*duurzaam, blijvend*), bn. en bw.

Bester'ven, ik –stierf, ben –storven; *ik zal dat –*, d.i. sterven van.

Bes'tevaar (*grootvader*), m. –vaars.

Bestier' (*het bestieren, bestuur*), o. gmv.

Bestie'ren (*regeeren over*), ik heb –stierd: **–stier'der,** m. –s; **–stie'ring,** v. –en.

Best'je (*oud vrouwtje*), o. –s.

Bestor'men (mil. *storm loopen op de vesting*), ik heb –stormd; **–ing,** v. –en.

Bestor'ven, vd. bn.; *een – kind*, ouderloos.

Bestraf'fen (*berispen, straf opleggen*), ik heb –straft; **–fing,** v. –en.

Bestra'ten (*plaveien*), ik heb –straat; *een weg –.*

Bestrij'den (*strijden tegen*), ik –streed, heb –streden; *een kwaad –, de kosten –.*

Bestrooi'en (*strooien over*), ik heb –strooid; *een vloer met zand –, den weg met bloemen –.*

Bestudeeren (*studie maken van*), ik heb –studeerd; *eenig vraagstuk –, een rol –, zijn les –; iemands karakter –.*

Bestu'ren (*beheeren, leiden*), ik heb –stuurd.

Bestuur' (*beheer, bewind*), o. –sturen.

Bestuur'der (*leider, beheerder*), m. –s.

Beta'len (*in geld enz. voldoen*), ik heb –taald; *een rekening –, schulden –*; zegsw. *den tol – aan de natuur*, d.i. sterven.

Beta'melijk (*passend, voegzaam*), bn. en bw.

Beta'men (*voegen, passen*), het heeft –taamd.

Betas'ten (*bevoelen*), ik heb –tast.

Be'te (*beet, hap*), v. –n.: *een – broods.*

Betee'kenen (*beduiden*), het heeft –teekend.

Betee'kenis (*zin, beduidenis*), v. –sen.

Betel' (Ind. *geurig, roodsappig blad van een Ind. slingerplant*), v.; **–blad,** o.–eren; **–doos** (*sierlijk doosje ter bewaring der betel*), v. –doozen; **–noot** (*noot van den betelpalm of areca*), v. –noten; **–peper** (*peperstruik, welks 15 cM. lange blaren de betel opleveren*), v.

Be'ter (*vergrootende trap van goed*), bn. en bw.

Be'teren (*beter worden*), ik heb en ben gebeterd; *zich –*, ik heb mij gebeterd.

Be'teren (*beter maken, gebeteren*), het is gebeterd; *hij kon het niet –.*

Bete'ren (*met teer besmeren*), ik heb –teerd.

Be'terhand, v. gmv.; *de zieke is aan de –*, d.i. langzaam herstellende.

Be'terkoop (*vergrootende trap van goedkoop*), bn. en bw.; *in dezen winkel is alles – dan in dien; gij kunt nergens – terecht.*

Be'terschap (*het beter worden*), v. gmv.

Beteu'gelen (*bedwingen, intoomen*), ik heb –teugeld; *een paard –*; fig. *zijn driften –.*

Beteu'nie (*lipbloemige sierplant*), v. –s.

Beteu'terd (*verlegen*), bn. en bw.

Betich'ten (*beschuldigen*), ik heb –ticht.

Betij'en (*alleen gebruikelijk in de onbepaalde wijs*), b.v. *laten –*, d.i. laten begaan.

Beti'telen (*benoemen, een titel geven*), ik heb –titeld; **–ing** (*titel*), v. –en.

Beton' (*metselspecie, een soort van mortel*), o. gmv.

Beto'nen (*den toon of klemtoon leggen*), ik heb –toond; *een lettergreep –.*

Beto'nie, v. –s. Zie **Beteu'nie.**

Beton'nen (*van de noodige tonnen of bakens voorzien*), ik heb –tond; **–ton'ning** (*afbakening of aanduiding van het vaarwater*), v.

Betoog' (*bewijs*), o. –toogen; *een – leveren.*

Betoo'gen (*breedvoerig en klaar bewijzen*), ik heb –toogd; **–ing** (*bewijsvoering, redeneering*), v. –en; **–trant** (*–wijze*), m. gmv.

Betoo'men (*in toom houden*), ik heb –toomd; *zijn hartstochten –*, beteugelen.

Betoon' (*betooning*), o. gmv.; *vreugde–.*

Betoo'nen (*doen blijken*), ik heb –toond; *hulp –, vreugde –; iemand achting –.*

Betoo'veren (*beheksen*; fig. *verrukken*), ik heb betooverd.

Betrach'ten (*in acht nemen, doen*), ik heb –tracht; *zijn plichten –.*

Betrap'pen (*treden op*), ik heb –trapt; *het veen, de klei, het deeg –*; fig. *iemand op heeter daad –*, snappen.

Betref'fen (*aangaan, raken*), het –trof, heeft –troffen; *dat gezegde – treft mij.*

Betref'fende (*aangaande, omtrent*), vz.

Betrek'kelijk (*niet-volstrekt*), bn.; *de –e waarde der cijfers in een getal.*

Betrek'kelijk (*betrekking hebbende op*), bn.

Betrek'kelijk (*naar evenredigheid*), bw.; *dit boek is – goedkoop; hij gaf – weinig.*

Betrek'ken (*trekken in*), ik –trok, heb –-trokken; *een nieuwe woning –.*

Betrek'king, v. gmv.; *– hebben op*, d.i. in verband staan met, samenhangen met; *de –en, die hij toen verlaten had*, bloedverwanten.

Betrek'king (*ambt, post*), v. –en.

Betrou'wen (*staat maken op*), ik heb –-trouwd; *op God –*, zijn hoop op God stellen.

Bet'ten (*herhaaldelijk bevochtigen*), ik heb gebet; *een brandende wonde –.*

Betui'gen (*verklaren, verzekeren*), ik heb –tuigd; *iets onder eede –, zijn onschuld –.*

Betui'nen (*omtuinen met een heg*), ik heb –tuind; **–ing** (*omheining*), v. –en.

Be'tuwe (*landstreek in Gelderland*), v. gmv.

Bet'weter (*wijsneus*), m. –weters; **–erij'** (*pedanterie*), v. –en.

Betwij'felen (*in twijfel trekken*), ik heb –betwijfeld; *de waarheid van iets –.*

Betwis'ten, ik heb –twist; *de juistheid eener bewering –*, tegenspreken.

Beu (*afkeerig*), bn.; *iets – zijn.* gmz.

Beug (*groot kabeljauwsnet*), v. –en.

Beu'gel (*ijzeren ring, band*), m. –s; *dat kan niet door den –*, dat is niet naar behooren.

Beu'gelbaan (*klosbaan*), v. –banen.

Beu'gelen (*in de beugelbaan spelen*), ik heb –beugeld; *in N.-Br. doet men veel aan –.*

Beuk (*loofboom onzer bosschen*), m. –en.

Beuk (*de holte, het schip eener kerk*), m. –en.

Beu'keblad, o. –eren, –en; **–boom,** m. –en.

Beu'kelaar (*rond schild met een knop of spits in 't midden, rondas*), m. –s.

Beu'ken (*kloppen, slaan*), ik heb –beukt.

Beu'kenbast, m. –basten; **–bosch,** o. –bosschen; **–hout,** o.; **–laan,** v. –lanen.

Beul (*scherprechter*), m. –en; fig. *wreedaard.*

Beu'len (*hard werken, zwoegen; pijnigen*), ik heb –beuld.

Beu'ling (*kruidworst*), m. –en.

Beun (*vischkaar*), v. –en; beter: **Bun.**

Beun (*planken vloer; zoldertje*), v. –en.

Beun'haas (*onbevoegd makelaar*), m. –hazen.

Beun'hazen (*op allerlei werk azen, als onbevoegde werken*), ik heb –beunbaasd.

Beu'ren (*geld ontvangen*), ik heb –beurd.

Beu'ren (*optillen, opbeuren*), ik heb –beurd.

Beurs (*geldbuidel, leeren geldtasch*), v. –zen.

Beurs (*in groote handelssteden het gebouw van samenkomst voor kooplieden*), v. –zen.

Beursch (*buikziek*), bn.; *die peer is –.*

Beurt, v. –en; *– om –, bij –en, te – vallen.*

Beur'telings (*bij beurten, bij afwisseling*), bw.; *zij zullen – zingen.*

Beur'telingsch (*beurt om beurt*), bn.; *een –e opvolging; –e afwisseling.*

Beurt'gezang, o. **-zang** (*gezang, door verschillende personen om beurt aangeheven*), m. –en.

Beurt'man (*schipper, die op bepaalde dagen heen en terug vaart*), m. –nen; ook het schip.

Beurt'veer (*vaart van een beurtman tusschen twee bepaalde plaatsen*), o. –veren.

Beur'zig (*beursch*), bn.; **–heid,** v. gmv.

Beu'zel (*beuzeling, laf praatje*), v. –s. gmv.

Beu'zelen (*bezig zijn met nietige, onbeduidende dingen*), ik heb –beuzeld.

Beu'zelpraat (*kinderpraat*), m. gmv.

Beval'len (*behagen*), het –viel, is –vallen; *die menschen – mij niet*, vallen niet in mijn smaak.

Beval'lig (*lief*), bn. en bw.; **–heid** (*gratie*), v.

Bevan'gen (*overmeesteren, overvallen*), het –ving, heeft –vangen; *de slaap heeft mij –; de schrik heeft mij –.*

Beva'ren, ik –voer, heb –varen; *de zee –, een rivier –.*

Beva'ren, bn.; *een – matroos*, met ondervinding, kundig, bekwaam.

Bevat'telijk (*gemakkelijk begrijpende*), bn.

Bevat'ten (*begrijpen*), ik heb –vat; **–vat'ting** (*begrip*), v. gmv.; **–vat'tingsvermogen** (*aanleg*), o. gmv.

Bevel' (*gebod, commando*), o. –en.

Beve'len (*gebieden*), ik –val, heb –volen.

Bevel'hebber, m. –s; **–hebberschap,** o.

Be'ven (*trillen, sidderen*), ik heb –beefd; *– van schrik, – van kou, – van angst.*

Be'ver (*knaagdier, levende in N.-Amerika*), m. –s; (*zekere stof, vervaardigd van de beverhuid*), o. gmv.

Be'versch (*van bever*), bn.; *een –e borstrok.*

Beves'tigen (*bekrachtigen*), ik heb –vestigd; *met een eed –;* **–ing,** v. –en.

Beves'tigend (*toestemmend*), bn. en bw.

Bevind' (*bevinding*), o. gmv.; *naar – van zaken.*

Bevin'den, ik –vond, heb –vonden; *zich niet wel –*, zich gevoelen; *zich in gevaar –*, verkeeren.

Bevlij'tigen (zich) (*al zijn vlijt aanwenden*), ik heb mij –vlijtigd; **–ing,** v. gmv.

Bevoch'tigen (*nat maken*), ik heb –vochtigd; **–ing,** v. –en: *– van het linnen.*

Bevoegd' (*geschikt, gemachtigd, gerechtigd*), bn. en bw.; **–heid** (*recht*), v. –heden.

Bevol'ken (*voorzien van volk*), ik heb –volkt; *een kolonie –;* **–ing** (*gezamenlijke in- of bewoners van stad of land*), v. –en.

Bevolkt' (*volk bevattend*), bn.; *een dicht –e stad.*

Bevoor'deelen (*voordeel aanbrengen, begunstigen*), ik heb –voordeeld; *zijn familie –.*

Bevooroor'deeld (*kortzichtig, vol vooroordeelen*), bn.; *een – mensch.*

Bevoor'rechten (*een voorrecht geven boven anderen*), ik heb –voorrecht.

Bevor'deren (*begunstigen, bespoedigen*), ik heb –vorderd; **–ing,** v. –en.

Bevor'derlijk, bn.; *– aan, voor*, gunstig voor; *zuivere lucht is – voor de gezondheid.*

Bevra'gen, ik –vroeg, heb –vraagd; *inlichtingen te – bij*, kunnende gevraagd worden.

Bevre'digen (*tevreden stellen*), ik heb –vredigd; *zijn lusten –, zijn nieuwsgierigheid –.*

Bevreem'den (meest gebruikelijk in den 3den pers.), het bevreemdde, het heeft –vreemd, d. i. is vreemd, zonderling voorgekomen; **–ing** (*verwondering*), v. gmv.: *iets met –ing hooren.*

Bevreesd' (*bang*), bn.; *– zijn voor; iemand – maken;* **–heid** (*angst*), v. gmv.

Bevrie'zen, ik –vroor, ben en heb –vroren (*bevrozen*); ook: onp. w.w. het –vroor, heeft en is –vroren (*bevrozen*).

Bevroe'den (*beseffen, inzien, begrijpen*), ik heb –vroed; *dat kunt gij niet –.*

Bewaar'heiden, –heden (*waar maken, bevestigen*), het –heidt (zich), het heeft (zich) –heid; *het gerucht zal zich –.*

Bewaar'school (*inrichting tot opvoeding van 2–6-jarige kinderen*), v. –scholen.

Bewaarschoolhouderes', v. –sen.

Bewa'ken (*waken over*), ik heb –waakt.

Bewa'ren (*behoeden, verzorgen*), ik heb –-waard; **–waar'der,** m.–s; **–wa'ring,** v. gmv.

Beweeg'kracht (*kracht, die een beweging veroorzaakt*), v. –krachten; *de electriciteit aanwenden als –.*

Beweeg'reden (*reden, welke iemand noopt tot het doen van iets*), v. –redenen; *welke waren zijn –en tot die daad?* drijfveeren.

Bewe'gen (*van plaats of stand doen veranderen*), ik –woog, heb –wogen; *de wind kan het water –; het hoofd –, de schouders –.*

Bewe'ren (*als waar staande houden, als zeker aanvoeren*), ik heb –weerd; **–we'ring,** v. –en.

Bewer'kelijk (*arbeid, werk kostend*), bn.; *een – vraagstuk, een – huis.*

Bewer'ken (*bearbeiden*), ik heb –werkt; *hout –, iets fraai –;* **–wer'ker** (fig. *veroorzaker*), m. –s; **–wer'king,** v. –en.

Bewerk'stelligen (*uitvoeren, volbrengen*), ik heb –werkstelligd.

Bewerk'tuigd (*van organen voorzien*), bn.;

Bewerk'tuigen (*voorzien van organen*), ik heb –werktuigd; *ons lichaam is schoon –-tuigd;* **–ing** (*organisatie*), v. gmv.

Bewes'ten, vz.; *– Gibraltar*, d. i. ten westen van; bw. *–om gaan*, westwaarts.

Bewie'rooken (*wierook toezwaaien, hulde bewijzen*), ik heb –wierookt; fig. uitbundig prijzen.

Bewijs' (*grond of middel ter staving*), o. –wijzen; *het – van een stelling.*

Bewijs' (*blijk, teeken*), o. –wijzen; *een – van eerbied, een – van ontvangst.*

Bewijs' (*zeer kleine hoeveelheid*), o. gmv.; *doe er nog een –je zout bij.*
Bewij'zen (*aantoonen*), ik –wees, heb –wezen; *een stelling* –; fig. *iemand eer, vriendschap* –, betoonen.
Bewil'ligen (*toestaan, vergunnen*), ik heb –willigd.
Bewim'pelen (*bedekken*), ik heb –wimpeld; fig. ontveinzen, verbloemen: *de waarheid* –, *een misslag* –.
Bewind' (*beheer*), o. gmv.; *het – voeren, onder het – zijn*, bestuur; **–hebber,** m. –s; **–sman,** m. –slieden; **–voerder,** m. –s.
Bewon'deren (*met eerbied beschouwen*), ik heb –wonderd; **–aar,** m. –s; **–ing,** v. gmv.
Bewoor'ding (*term, uitdrukking*), v. –en; *het contract is vervat in de volgende –en.*
Bewust' (*bekend, wetende*), bn.; *de –e zaak*; **–heid** (*gevoel van bestaan*), v. gmv.
Bewus'teloos (*buiten kennis*), bn.; – *zijn*; – *neervallen*; **–heid** (*onmacht*), v. gmv.
Bewust'zijn (*bewustheid, innerlijk gevoel van leven of kracht*), o. gmv.; *zijn – verliezen.*
Bey (*prins, heer, titel van een landvoogd*), m. -s.
Bezaan' (*achterzeil v. e. schip*), v. –s of –zanen.
Bezaans'mast (*achterste mast of kruismast op een driemaster*), m. –masten.
Beza'digd (*bedaard*), bn. en bw.; *een – man, een – gedrag*, – *handelen*; **–heid** (*kalmte*), v.
Bezee'ren (*pijn doen*), ik heb (mij) –zeerd; **–zee'ring** (*verwonding*), v. gmv.
Beze'gelen (*een zegel drukken op*), ik heb –zegeld; fig. plechtig bevestigen: *met een eed* –; **–ing** (*bekrachtiging*), v. –en.
Be'zem (*voorwerp tot reiniging van den vloer*), m. –s; *een stal–.*
Bezet', bn.; *mijn tijd is* –, ingenomen.
Beze'ten (*dol, razend, dwaas*), bv.; **–e** (*persoon*), m. en v. –n: *gij tiert als een –e*, waanzinnige.
Bezet'ten, ik heb –zet; *is die stoel –zet?*
Bezet'ting (*garnizoen*), v. –en.
Bezich'tigen (*nauwkeurig bezien*), ik heb –zichtigd; *een schilderij* –.
Be'zie (*bes, bei*), v. beziën.
Bezield' (*vol vuur*), bn.; *een – spreker, dichter.*
Bezie'len, ik heb –zield; *hij weet zijn hoorders te* –, in geestdrift te brengen.
Bezie'ling (*innerlijke aandrift*), v. gmv.
Bezien' (*van alle kanten bekijken*), ik bezag, heb –; *iets van nabij* –.
Be'zig (*doende, aan 't werk*), bn. en bw.; **–heid** (*werk, arbeid*), v. –heden.
Be'zigen (*gebruiken, besteden*), ik heb –bezigd.
Bezij'den (*naast*), vz.: – *het kasteel*, d. i. ter zijde van; fig. *dat is – de waarheid*, niet waar; bw.: *hij keek mij – aan.*
Bezin'ken (*doorzijgen*), het –zonk, is –zonken; *bier, wijn, azijn doen* –, helder doen worden door stilstaan; **–zink'sel** (*droesem*), o. –s.
Bezin'nen (*uitdenken*), ik –zon, heb –zonnen; ook, zich –: ik –zon mij, heb mij –zonnen; **–zin'ning** (*nadenken*), v. gmv.
Bezit', o. gmv.; *iets in – hebben* nl. als eigendom; *iets in – nemen*; **–neming,** v.; **–recht** (*recht van bezit*), o. gmv.
Bezit'telijk (*bezit aanduidend*), bn.; *een– vnw.*
Bezit'ten (*zitten op, in bezit hebben*), ik –zat, heb –zeten; **–ter** (*eigenaar*), m. –s; **–ting** (*eigendom*), v. –en; **–tinkje,** o. –s.
Bezoe'delen (*besmetten, vuil maken*), ik heb –zoedeld; **–ing** (*verontreiniging*), v. –en.
Bezoek', o. –en; *een – brengen, afleggen.*
Bezoe'ken (*een bezoek brengen*), onr. ww. ik –zocht, heb –zocht; **–zoe'king** (*beproeving*), v.
Bezol'digen (*soldij, loon geven*), ik heb –zoldigd; *een –zoldigd veldwachter*; *een boekhouder* –, *een –zoldigd ambt*, betaald.
Bezol'diging, –ding (*soldij, loon*), v. –en.
Bezon'nen (*beraden, voorzichtig*), bn. en bw.
Bezorgd' (*vol zorg, onrust*), bn.
Bezor'gen (*bestellen, afgeven*), ik heb –zorgd; *een brief aan zijn adres* –.
Bezui'den, vz.: – *het Kanaal*, d. i. ten zuiden van; bw.: – *om gaan*, zuidwaarts.
Bezui'nigen (*uitsparen*), ik heb –zuinigd; **–ing** (*uitsparing*), v. –en.
Bezu'ren (*boeten*), ik heb –zuurd: *ik zal dit wel* –, de treurige gevolgen ondergaan.
Bezwaar' (*last, moeielijkheid*), o. –zwaren.
Bezwaard' (*bezorgd, angstig*), bn. en bw.
Bezwaar'lijk (*moeilijk*), bn. en bw.; *ik kan het – gelooven.*
Bezwaar'nis (*moeite, last*), v. –sen; *de –sen des levens*, moeielijkheden.
Bezwaar'schrift (*beklag, opsomming van grieven tegen een beslissing of een besluit*), o. –schriften; *een – indienen.*
Bezwad'deren (*bezoedelen*), ik heb –zwadderd; fig. belasteren: *iem. goeden naam* –.
Bezwal'ken (*bezoedelen*), ik heb –zwalkt; **–ing,** v.: *de –ing van iemands eer.*
Bezwa'ren (*beladen*), ik heb –zwaard; *zich* –, d. i. zich zelf aanklagen, beschuldigen.
Bezwa'rend (*lastig, verergerende*), bn.; *dat zijn –e voorwaarden, –e omstandigheden.*
Bezweet' (*vol zweet, met zweet bedekt*), bn.
Bezwe'ren (*met eede bevestigen*), ik –zwoer, heb –zworen; fig. verbidden.
Bezwe'ring (*oproeping van bovennatuurlijke krachten*), v. –en; – *van den duivel*, banning.
Bezwij'ken (*in kracht te kort schieten*), ik –zweek, ben –zweken; *voor de verleiding* –; *onder een ziekte* –, sterven.
Bezwij'men (*in onmacht vallen*), ik ben –zwijmd, ook: ik –zweem, ben –zwemen; **–ing** (*flauwte, onmacht*), v. –en: *in –ing liggen, vallen.*
Bib'beren (*rillen, b.v. van kou*), ik heb gebibberd; **–ing,** v. –en.
Bibliograaf' (*boekbeschrijver, boekenkundige*), m. –grafen.
Bibliotheca'ris (*opziener of bestuurder eener boekerij*), m. –sen.
Bibliotheek' (*boekverzameling, boekerij*), v. –theken. Ook de boekenkamer of –kast zelve.
Bicy'cle (sport. *tweewieler, fiets*), v. –s.
Bid'den (*een gebed doen, smeeken tot God, vragen*), ik bad, heb –beden; **–der,** m. –s.
Biecht' (R. K. *belijdenis der zonden*), v. –en.
Biech'ten (*zijn zonden belijden*), ik heb gebiecht; **–eling** (*hij, die biecht*), m. en v. –en.
Bie'den (*een bod doen*), ik bood, heb –boden.
Bief (*biefstuk*), m. bieven.
Bief'stuk (*lap gebraden ossevleesch*), m. –stuks; **–je,** o. s.
Bier (*bekende volksdrank*), o. –en (*soorten*).
Bier'brouwer (*maker van bier*), m. –s; **–ij'** (*werkplaats tot het maken van bier*), v.
Bier'steker (*bierhandelaar*), m. –stekers.
Bierstekerij' (*bierkelder of bierhandel in 't groot*), v. –stekerijen.
Bies (*oevergewas*), v. ook *Bieze*, biezen; *de veen–, de matten–, de veld–.*
Bies'bosch (aardr. *waterachtig land in de*

nabijheid van Dordt), m. gmv.; *de — ontstond door den St.-Elisabeth's vloed* (18 Nov. 1421).
Biet (*beet, beetwortel*), v. —en; *er zijn roode en witte —en.* gew.
Bie'tebauw (*bullebak*), m. —en; fig. *spook.*
Big, big'ge (*jong varken*), v. —gen; **—getje,** o.
Big'gelen (*afrollen van tranen*), de traan heeft —biggeld, is van de wang —biggeld.
Bij (*viervleugelig insect*), v. —en; **—tje,** o. —s.
Bijaldien' (*ingeval*), vgw.
Bij'bel (*het Woord, de H. Schrift*), m. —s.
Bij'belsch (*tot den Bijbel in betrekking staande*), bn.; *een — woordenboek.*
Bij'blad (*bijvoegsel*), o. -en; **—blaadje,** o. -s.
Bijdehand', bijderhand' (*vlug, schrander*), bn.; *die jongen is —; een bijdehante jongen.*
Bij'drage (*gave, gift*), v. —dragen; *een geldelijke —, eene letterkundige —*, opstel, gedicht, enz.
Bijeen' (*te zamen, vereenigd*), bw.; de w.w. worden met — aaneengeschreven en zijn scheidbaar, b.v. *—zamelen.*
Bijeen'zijn (*samen zijn*), ik was —, ben — -geweest; als zn. o.: *het — der vrienden.*
Bij'enangel, m. —angels; **—arend** (ook *wespendief*), m. —arenden; **—cel,** v. —cellen; **—eter** (*vogeltje*), m. —eters; **—houder** (*bijker*), m. —houders; **—koningin,** v. —koninginnen; **—korf,** m. —korven.
Bij'geloof (*dwaas, kinderachtig geloof*), o. gmv.
Bij'genaamd (*een toenaam hebbend*), bn.
Bijgeval' (*indien*), vgw.
Bijgevolg' (*dus, daarom*), bw.
Bijhoo'rig (*behoorende tot*), bn.; *—e weiden.*
Bij'kans (*bijna*), bw.; *hij is — klaar.*
Bij'ker (*bijenhouder, ijmker*), m. —s.
Bij'komen (*ergens bij passen, inhalen; tot zich zelf komen*), ik kwam —, ben —gekomen; **—komend,** bn.; **—komst** (*herleving*), v. gmv.
Bijl (*hakwerktuig*), v. —en.
Bij'leggen, ik heb —gelegd of —geleid; *gelden —,* d. i. bijdragen tot een gezamenlijken inleg; fig. *een twist —,* vereffenen.
Bij'leman (*bijldrager of bijltje, oud-Amsterdamsche schutter*), m. —nen en —s.
Bij'na (*ten naasten bij*), bw.; *het is — avond.*
Bij'naam (*toenaam, alias, spotnaam*), m. —namen.
Bijouterie'ën (*allerlei kleine sieraden van goud, zilver, staal, ijzer* enz.), v. mv. (ou = oe).
Bij'staan (*ondersteunen, helpen*), ik stond —, heb —gestaan; *iemand in den nood —.*
Bij'stand (*hulp, ondersteuning*), m. gmv.; *met gewapenden —, een commissie van —.*
Bij'stelling (spraakk. *andere of verklarende naam*), v. —en, b.v.: *Willem de Zwijger.*
Bijs'ter (*verdwaald*), bn.; *men was het spoor,* d. i. *den rechten weg —.*
Bijs'ter (*buitensporig, zeer*), bw.; *— schuw, niet — groot, het was — koud.*
Bijt (*gehakte opening in het ijs*), v. —en.
Bij'ten (*met de tanden happen*), ik beet, heb —beten; *die hond zal u —.*
Bij'ten (*een bijt hakken*), ik bijtte, heb gebijt.
Bijtijds' (*vroeg*), bw.; *de koetsier was er —.*
Bij'toon (*niet de volle nadruk*), m. —tonen.
Bij'val (*toejuiching; voordeel*), m. —vallen; **—letje** (*winstje*), o. —s.
Bij'voegen (*bijdoen*), ik heb —gevoegd; *ergens een brief, een nota —.*
Bijvoe'gend, bn.; spraakk. *de —e wijs,* d. i. aanvoegende wijs (conjunctief).
Bij'voeglijk, bn.; *een — naamw.*
Bij'voegsel (*iets, dat ergens bijgevoegd wordt*), o. —voegsels; *het — van een krant.*
Bijwij'len (*soms, somwijlen*), bw.
Bij'woord (spraakk. *woord ter bepaling bij een w.w., een bijv. nw. of eenig ander bijwoord*), o. —woorden; **—elijk,** bn. en bw.
Bij'ziend (*kortzichtig*), bn.
Bij'zijn (*tegenwoordigheid*), o. gmv.
Bij'zin (spraakk. *zin, die een deel is van een anderen*), m. —zinnen.
Bij'zitter (*tweede-examinator*), m. —zitters.
Bijzon'der (*eigenaardig, in hooge mate*), bn. en bw.; *een — kenmerk; dat treft —,* mooi, zeer goed; *iemand — aanbevelen,* nadrukkelijk. Lees: *bizon'der.*
Bijzon'derheid (*een bijzondere of ongewone zaak*), v. —heden.
Bik (*afval van steen; brokjes steen*), o. gmv.
Bik'kel (*kootbeentje, meisjesspeelgoed*), m. —s.
Bik'ken (*uithakken*), ik heb —bikt; fig. *er is hier niet veel te —,* d. i. eten.
Bilboquet' (*balvanger, vangdopje aan een stokje,* fig. *een lichtzinnig mensch*), m. —s.
Biljart' (*balspel-tafel*), o. —en.
Biljar'ten (*spelen op het biljart*), ik heb gebiljart; *willen wij een partij —?*
Biljet' (*briefje, bewijs*), o. —ten; **—je,** o. —s.
Bil'lijk (*rechtmatig, eerlijk, redelijk*), bn. en bw.
Bil'lijken (*goedkeuren*), ik heb —billijkt; *ik kan uw gedrag niet —.*
Billioen' (*millioen v. d. tweeden rang*), o. —en.
Bin'den, ik bond, heb —bonden; fig. *iemand iets op het hart —,* op zijn geweten drukken; fig. *iemand de handen —,* belemmeren.
Bink (*lomperd, botterik, knoeier*), m. —en; zegsw. *den — steken,* schoolverzuim plegen.
Bin'nendijks (*liggende binnen den dijk*), bw.; *het huisje stond —.*
Bin'nengaats (*in het land, binnen de zeegaten*), bw.; *— blijven.*
Bin'nenhof (*binnenplaats*), o.; *het — te 's-Gravenhage.*
Bin'nenland (*het inwendige deel van een werelddeel*), o. —landen; *de —en van Afrika.*
Bin'nenlandsch (*zijnde binnen de grenzen*), bn.; *een —e oorlog, —e twisten, —e zaken.*
Bin'nenshuis (*binnen de muren v.h. huis*), bw.
Bin'nenskamers (*binnen de wanden der kamer*), bw.; *iets — afdoen.*
Bin'nenslands (*binnen in het land*), bw.
Bin'nensmonds, bw.; *— praten, prevelen.*
Bin'nenste (*het inwendige*), o. gmv.; *het — van een huis; in ons —,* hart.
Bin'nenstijds (*binnen den gestelden tijd*), bw.
Bin'nenvallen (*in de haven vallen,* ook *onverwachts binnenkomen*), het schip viel —, is —gevallen; *hij kwam zoo maar —.*
Bin'nenwaarts, bw.; *iets — buigen.*
Bin'nenwaartsch, bn.; *een —e beweging.*
Bino'cle (*tooneelkijker,* n.l. *met twee ooglazen*), v. —s.
Bino'mium (alg. *tweetermige vorm*), o. —s; *het — van Newton* (1643—1727).
Bint (bouwk. *dwarsbalk*), o. —en.
Biograaf' (*levensbeschrijver*), m. —grafen.
Biographie' (*levensbeschrijving*), v. —ën.
Bis (*tweemaal, nog eens*), bw.
Biscuit' (*beschuit, tweebak; deeg, waarvan porselein en ander fijn aardewerk gebakken wordt*), o. —s. Lees: *—kwie'.*
Bis'dom (*gebied van een bisschop*), o. —men.
Bis'muth (*spiegeltin, aschtin, een enkelvoudig lichaam* [*element*]), o. gmv.

Bi'son (*Amerik. buffel der prairiën en savannen*), m. –s. Ook: **Bizon.**

Bis'schop (*kerkvoogd, hoofd der R. K. geestelijkheid in een bisdom; opziener in een diocees*), m. –pen.

Bis'schop (*warme kruiderwijn*), v. gmv.

Bissectri'ce (meetk. *lijn, die een hoek middendoordeelt*), v. –s.

Bit (*gebit*), o. bitten.

Bit (*paardestang*), o. bitten.

Bits (*scherp, onvriendelijk*), bn. en bw.

Bit'ter, bn. en bw.; *een –e amandel; een – beetje*, d. i. zeer klein.

Bit'ter (*aftreksel op spiritus van citroen- of oranjeschillen*), o. gmv.; **–tje** (*borreltje*), o. –s.

Bit'terkers (*tuinkers, kruisbloem*), v. gmv.

Bivak' (mil. *verblijf van soldaten onder den blooten hemel*), o. –ken.

Bivakkeeren (*in een bivak verblijven*).

Bivouak', o. en m. (ou = oe). Zie **Bivak'.**

Bi'zon (*bultos* of *bison in N.-Amerika*), m. –s.

Blaadje (*klein blad*), o. –s.

Blaag (*lastig, stout kind*), m. en v. blagen. gew.

Blaak (*vette rook, smook*), v. gmv.

Blaam (*smet*), v. gmv.; *een ridder zonder* [*vrees of –.*

Blaar (*witte plek*), v. blaren.

Blaar (*blein*), v. blaren.

Blaas (*vliezige zak*), v. blazen.

Blaas'balg (*werktuig*), m. –balgen.

Blaas'kaak (*pocher, opsnijder*), m. –kaken.

Blad (*van boomen en struiken*), o. –eren, –ers, blâren; **blaadje,** o. –s, bladertjes.

Blad (*van bloemen en in alle andere bet.*), o. -en.

Bla'deren, ik heb –bladerd; *in een boek –*, d. i. blaadjes omslaan.

Blad'wijzer (*verwijslijst voor de blz. van een boek*), m. –wijzers.

Blaf'fen (*baffen, bassen van honden*), hij heeft –blaft.

Blaf'fer, –ferd (*register, alphabetische lijst, kantoorboek*), m. –s.

Bla'ken (*branden, gloeien*), ik heb –blaakt; fig. *– van toorn; in –den welstand.*

Bla'ker (*lage kandelaar*), m. –s; **–tje,** o. –s.

Bla'keren (*zengen, schroeien*), ik heb geblakerd; **–ing,** v. –en.

Blameeren (*een blaam werpen op, belasteren; laken, berispen, afkeuren*).

Blan'co (*oningevuld, onbeschreven*), bw.; *in – teekenen; een –wissel, –crediet.*

Blank (*wit, rein, blinkend*), bn. en bw.

Blank, bn.; *–e verzen*, rijmlooze.

Blanket'sel (*kleurstof voor het aangezicht van zangeressen, danseressen*, enz.), o. –s.

Blasé (*ongevoelig, afgestompt van gevoel*), bn.

Bla'ten (*blaren van schapen*), 't heeft –blaat.

Blauw, bn. en bw.; zegsw. *bont en –; een –e Maandag*, korte tijd.

Blauw'blauw, bn.; *– laten*, d. i. het laten, zooals het is. Ook: *Blauw-blauw.*

Blau'wen (*blauw worden*), het heeft geblauwd; *de duinen – reeds*, d. i. worden eenigszins uit de verte zichtbaar; *de wouden –.*

Blau'wen (*kleurlingen in W.-Indië, Z.-Amerika*, enz.), m. en v. mv.

Blauw'kous (*spotnaam voor een vrouw, die voor geleerd wil doorgaan*), v. –kousen.

Blauw'sel (*blauwmakend poeder*), o. gmv.

Bla'zen, ik blies, heb –blazen; zegsw. *iemand iets in het oor –*, iets influisteren; *glas–*, al blazende maken; mil. *den aftocht –*, het sein tot den aftocht geven.

Bla'zer (*visscherspink*), m. –s.

Blazoen' (*het wapen met al zijn toebehooren*), o. –en; *elke rederijkerskamer had een eigen –.*

Bleek, bn. en bw.; *een –e kleur*, mat, flauw.

Bleek (*bleekveld*), v. –en.

Blee'ken, ik heb –bleekt; *het linnen –.*

Blee'kerd (*bleekroode Rijnwijn*), m. gmv.

Bleekerij' (*inrichting tot het bleeken van waschgoed*), v. –en.

Bles (*haarlok, witte lok*), v. –sen.

Blesseeren (*wonden, kwetsen*).

Blessuur' (*wond, verwonding*), v. –suren.

Bleu (*bloo, schroomvallig*), bn.; **–heid,** v.

Bliek, blei (*witvisch*), v. –en.

Bleekneu'zig (*zwak, pipsch, teer*), bn.

Bleek'vos (*geelachtig vospaard*), m. –vossen.

Bleek'zucht (*ziekte van het bloed*), v. gmv.

Blees (*kafje, haaltje aan boonen*), v. bleezen.

Blei, bliek (*zoetwatervisch, witvisch*), v. –en.

Blein (*blaar, puist, uitslag*), v. –en.

Bles (*witte plek*), v. –sen.

Bles (*paard met witte plek aan het voorhoofd*), m. –sen.

Blij, blij'de (*verheugd, vroolijk*), bn.

Blij'de (*werpgeschut der Romeinen*), v. –n.

Blijd'schap (*vroolijkheid, opgewektheid*), v.

Blijgees'tig (*levenslustig*), bn.; **–heid,** v.

Blijk (*bewijs*), o. –en; *een – van eerbied; een treffend – van trouw; er is schijn en –.*

Blij'ken (*duidelijk zijn*), het bleek, is –bleken.

Blij'kens (*zooals blijkt uit*), vz.; *– den uitslag.*

Blijmoe'dig (*opgeruimd, getroost*), bn. en bw.

Blij'spel (dichtk. *gedicht, waarin de botsing van den dwazen mensch met zijn omgeving wordt gegeven, comedie, luimig tooneelspel*), o. –spelen.

Blij'ven, ik bleef, ben –bleven; *achterwege –; in den strijd of op het slagveld –*, sneuvelen; *het schip is op de klippen –bleven*, d. i. gestrand, vergaan; *bij iets –*, volharden.

Blik (*opslag der oogen*), m. blikken.

Blik (*een stuk keukengereedschap*), o. blikken; **–je,** o. –s: *een koperen –je.*

Blik (*geplet metaal*), o. gmv.; *er is ijzer–, wit –, koper–, messing–, zink–.*

Blik'ken (*den blik naar iets slaan*), ik heb geblikt; *in het rond –.*

Blik'keren (*flikkeren, glinsteren*), zijn oog heeft –blikkerd; **–ing,** v. –en.

Blik'oogen (*het oogwit laten zien*), ik heb –blikoogd.

Blik'sem (*electrisch verschijnsel in den dampkring*), m. –s; *zoo snel als de –.*

Blik'semafleider (*bekend toestel*), m. –s; *de – is uitgedacht door B. Franklin.* (1706–1790)

Blik'semen (*onweeren*), het heeft –bliksemd.

Blik'semflits (*bliksemstraal*), m. –flitsen.

Blik'slager (*werker in wit blik*), m. –slagers.

Blik'vuur (*seinvuur, los kruit, dat op het dek ontbrand wordt als noodsein*), o. –vuren.

Blind (*niet kunnende zien*), bn. en bw.; fig. *een –e klip* (onder water), *een –e muur.*

Blind (*een vensterluik*), o. –en; *sluit de –en.*

Blin'dazen (eig. *blinde dazen, insecten, steekvliegen*), v. mv.; *er zaten drie – op het paard.*

Blind'doek (*doek tot blinding der oogen*), m. –doeken; *iemand een – voorbinden.*

Blind'doeken, ik heb –blinddoekt; fig. *misleiden.*

Blin'de (*iem. die niet kan zien*), m. en v. –n.

Blin'delings, bw.; *hij moest – gehoorzamen.*

Blin'deman, m. –nen en –s; **–netje,** o. –s.

Blind'slang (*hazelworm, een slangvormige hagedis*), v. –slangen.

Blink (*glans, gloed*), o.; *er wil maar geen – op de meubels komen.*
Blink (*schoensmeer*), m. gmv. gew.
Blin'ken (*glanzen*), het blonk, heeft –blonken; *haar oogen blonken van vreugd*; *het is niet alles goud wat blinkt*, schijn bedriegt.
Blin'kerd (*hooguitstekende onbegroeide duintop*), m. –s.
Bloed (*roode vloeistof in het menschelijke en dierlijke lichaam*), o. gmv.
Bloed (*sukkel, hals*), m. –en; *arme –.*
Bloed'bruiloft (gesch. *in Parijs, Bartholomeus nacht, 24 Aug. 1572*), v.
Bloe'den, ik heb –bloed; fig. *mijn hart bloedt*, nog treur ik; fig. *hij zal hier moeten –*, d.i. veel betalen.
Bloe'derig (*vol bloed*), bn.; *een – stuk vleesch, een – doek.*
Bloed'hond (*groote Engelsche dog, gedresseerde slavenjager*), m. -honden; fig. wreedaard.
Bloe'dig, bn. en bw.; *een –e wonde*, een diepe wonde; *een – gevecht*, een hevig gevecht.
Bloed'raad (gesch. *volksnaam voor Alva's Raad van Beroerten, in 1567*), m. gmv.
Bloed'zuiger (*ringworm, zuigworm*), m. –s.
Bloed'zweer (*groote zweer met bedorven bloed*), v. –zweren.
Bloei (*het bloeien*), m.; *in den – des levens.*
Bloei'en (*bloei dragen*), het heeft –bloeid.
Bloei'maand (*Mei*), v. –maanden.
Bloei'sel (*bloesem*), o. –s.
Bloei'wijze (*rangschikking der bloemen op een as*, b.v. *een tros*), v. –wijzen.
Bloem (*bloemkroon, voortplantingswerktuig*), v. –en; **–pje,** o. –s; **–etje,** o. –s.
Bloem'bol (*onderaardsch stengelgedeelte in den bolvorm*), m. –bollen.
Bloe'menhandel (gesch. *de zoogenaamde windhandel in bloembollen*, 1636–'37), m. gmv.
Bloemist' (*bloemkweeker*), m. –en.
Bloemisterij' (*bloemkweekerij*), v. –en.
Bloem'lezing (*verzameling van uitgelezen proza- en dichtstukken*), v. –lezingen.
Bloe'sem (*voortplantingsorgaan der vruchtboomen*), m. -s; **–knop,** m. -pen; **–pje,** o. -s.
Blok (*stuk steen of hout*), o. blokken.
Blok'huis (mil. *houten wachttoren*; *in Amerika's verre Westen huis van opeengetaste boomstammen*), o. –huizen.
Blokka'de (*het bezetten eener haven met oorlogsschepen*), v. –s.
Blokkeeren (*omsingelen, insluiten*); *een haven –*; **–kee'ring,** v. –en.
Blok'ken (stud. *hard studeeren*, d. i. *als een blok zitten*), ik heb –blokt.
Blond (*lichtgeel*), bn.; *een –e vlecht, –e haren*; *een –e knevel.*
Blon'de (*fijne zijden kant, vroeger met geelachtigen glans*), v. gmv.
Blondi'ne (*blond meisje, blonde vrouw*), v. –s.
Bloo'de, bloo (*vreesachtig, bedeesd*), bn. en bw.
Blood'aard (*lafaard*), m. –s.
Bloohar'tig (*angstig, bang*), bn.; **–heid,** v.
Bloo'heid (*beschroomdheid*), v. gmv.
Bloot (*onbedekt, naakt*), bn. en bw.; *met het –e hoofd*; fig. *dit is een – vermoeden*, d. i. louter, enkel en alleen.
Bloots'hoofds (*met ongedekten hoofde*), bw.
Bloot'staan (*blootgesteld zijn aan*), ik stond –, heb –gestaan; *aan allerlei gevaren –.*
Bloot'stellen, ik heb –gesteld; *zich aan iets –*, niet op zijn hoede zijn.
Bloots'voets (*met bloote voeten*), bw.
Blos (*roode kleur op de wangen*), m. gmv.
Blou'se (*ruim hangende blauwe werkkiel*, ook *damesjacket of jakje, jongensbuisje*), v. –n, –s. Lees: *Bloe-ze*, ook: *Bloes.*
Blo'zen (*een blos krijgen*), ik heb –bloosd.
Bluf (*grootspraak*), m. gmv.; *– slaan.*
Bluf'fen (*pochen, snoeven*), ik heb –bluft; **–fer** (*praalhans*), m. –s; **–ferij'** (*snoeverij*), v.
Blun'der (*lompe fout, misgreep*), m. –s.
Blus'schen (*uitdooven van vlam of brand*), ik heb –bluscht.
Bluts (*gezwel, buil, blaar, deuk*), v. –en.
Bo'a (*reuzenslang*; fig. *slangvormige dameshalsbekleeding van bont*), v. –'s.
Bob'bel (*waterbel, blaar, bult*), m. –s.
Bobijn' (*garenklos*), v. –en.
Bobij'nen (*garen opwinden*), ik heb –bobijnd.
Bo'chel (*bult*), m. –s. Ook; *gebochelde.*
Bo'chelaar (*bultenaar*), m. –s, –laren.
Bocheljoen' (spotn. *gebochelde, krates*), m. en v. –en.
Bocht, v.; *in de – springen voor iemand*, d.i. hem helpen, bijspringen, ook financiëel.
Bocht (*kromming*; *inham, baai*), v. –en; *een weg met –en*; *een – van huizen*; *de – van Guinea.*
Bocht (*slechte waar*), o.; *–van wijn, v. sigaren.*
Bod (*aanbod*), o.; *een – doen*; *het hoogste –.*
Bo'de (*boodschapper, bediende*), m. en v. –n.
Bode'ga (*wijnkelder, wijnlokaal*), v. –'s.
Bo'dem (*grond, aardkorst, schip, onderste vlak*), m. –s.
Bodes' (dicht. *vrouwelijke bode*), v.; ook: *Bodesse*, v. bodessen.
Bodin' (*vrouwelijke bode*), v. –nen.
Boeddhist' (*belijder van de leer v. Boeddha*), m. –en.
Boe'del, boel (*nalatenschap*), m. –s.
Boef (*deugniet, schurk, schavuit*), m. boeven.
Boeg (*voorste ronding van een schip*), m. –en.
Boeg, Bog (rivier: *Russ.-Polen*), v.
Boe'gen (*koers zetten, sturen*), ik heb –boegd.
Boegseeren (*een schip bij stil weder aan één of meer lijnen al roeiende voorttrekken*), ik heb –boegseerd; **–lijn** (*touw*), v. –en.
Boeg'spriet (scheepst. *een over den voorsteven uitstekend rondhout*), m. –sprieten; *de – vormt den hoofdsteun van het tuig.*
Boei (*kluister*), v. –en; *in –en klinken.*
Boei (*drijvende tonneboei van helroode kleur*), v. –en; *een kleur als een –*, d. i. hoogrood b.v. door warmte, drift, enz.
Boei (*reddingswerktuig, leeren gordel met kurk gevuld*), v. –en.
Boei'en (*de zijden van een schip ophoogen*), ik heb –boeid; **–plank,** v. –en.
Boei'en (*vastbinden, in de boeien sluiten*), ik heb –boeid; fig. *de aandacht –*, d. i. kluisteren.
Boei'end (*de aandacht spannend*), bn. en bw.; *een – schrijven, een –e roman*; *– vertellen.*
Boei'er (*soort van pleziervaartuig*), m. –s.
Boek (*leesboek*, enz.), o. –en; **–je** (ook **–ske** en **–sken**), o. –s.
Boek (*papiermaat, 24 vel*), o. –en.
Boek (*sieraad van het oorijzer, uit'stekend aan de slapen, in N.-H. gedragen*), m. –en.
Boekanier' (*buffeljager*; *W.-I. vrijbuiter*), m. –en, –s.
Boek'drukkunst (*typographie, de kunst van drukken*), v. gmv.; *de uitvinding der –.*
Boekerij' (*bibliotheek*), v. –en.
Boek'houden (*ontvangsten en uitgaven boeken*), ik heb –gehouden; **–er,** m. –s.

Boek'staven (*te boek stellen, opschrijven*), ik heb —boekstaafd.
Boek'weit (*plant*), v. gmv.; *zand— en veen—*.
Boek'weitebrood (*van boekweitenmeel*), o. —brooden.
Boek'worm, —wurm (*larve van een mot*, fig. *boekeman, kamergeleerde*), m. —en.
Boel (*menigte*), m. —en; *een — boeken*, massa.
Boel (*boedel*), m. boedels.
Boe'man (*baas kinderschrik*), m. gmv.
Boe'melen (*slenteren, in herbergen loopen*), ik heb —boemeld; **—trein** (*sukkeltrein*), m. —en: het tegengest. van *sneltrein*.
Boen'der (*werktuig*), m. —s; *een platte —*.
Boe'nen (*reinigen, oppoetsen*), ik heb geboend; fig. *ik zal hem —*, wegjagen; **—er** (*man die boent*), m. —s; **—sel** (*olieachtige boenstof*), o.
Boer (*landbouwer*, eig. *gebuur*), m. —en.
Boer'de (*kluchtig verhaal uit het volksleven der middeleeuwen*), v. —n.
Boerderij' (*boerenhoeve*), v. —en; **—tje,** —s.
Boe'renbruiloft (*bruiloft in den boerenstand; luidruchtige en ruwe bruiloft*), v. —bruiloften.
Boe'renhoeve (*boerenhuizinge*), v. —hoeven; **—hofstede** (*boerenhoeve*), v. —steden; **—huis,** o. —huizen.
Boerenkool' (*bladkool met krulbladeren*), v.; ook het moes er van bereid.
Boert (*scherts*), v. gmv.; *iets voor — opnemen*.
Boer'ten (*schertsen*), ik heb —boert; **—erij'** (*kortswijl*), v. —en.
Boe'te (*vergoeding, herstel*), v. —n.
Boe'teling (*persoon, die boete doet*), m. en v. —en; vr. ook **—e.**
Boe'ten (*herstellen, boete doen, voldoen*), ik heb —boet; *een net —, een ketel —*, oplappen; *hij zal voor dat verraad —*, lijden; *zijn lusten —, zijn gouddorst —, zijn leeslust —*, bevredigen.
Boetseeren (*in was of klei nabootsen, een behoorlijken vorm geven*), ik heb —boetseerd.
Boetvaar'dig (*gezind tot boete*), bn.
Boe'zelaar (*voorschoot*), m. —s.
Boe'zem (*borstholte*, fig. *inborst, hart, gemoed*), m. —s.
Boe'zem (*het geheel van plassen, kanalen, tochten, slooten, waarin het polderwater af- en uitloopt*), m. —s.
Boe'zem (*kring van bijeenbehoorende personen*), m. gmv.; *verdeeldheid in eigen —*.
Boezeroen' (*een werkmanskleedingstuk dat als overbloes dient*), o. —en, —s.
Bof (*slag, stoot*), m. boffen.
Bof'fen (stud. *geluk hebben in examens, promotie of zaken*), ik heb —boft; **—fer,** m. —s.
Bo'gen (*roemen, trotsch zijn*), ik heb —boogd; *— op zijn geboorte, — op zijn talenten*.
Boha' (*getier*), tw., en als zn. m.
Boheemsch' (*uit Boheme, dit land betreffend*), bn.; *—e steenen*, bergkristallen; **—miens'** (*zigeuners, heidens, zwervers*), m. mv.
Bojaar' (*vrijheer in Slavonië*), m. —jaren.
Bok (*mannetje der geit*), m. bokken; zegsw. *hij is een —*, een stuursch mensch.
Bok (*zitplaats van den koetsier*), m. bokken,
Bok (*springtoestel bij de gymnastiek*), m. —ken.
Bok (*zeker hijschwerktuig*), m. bokken.
Bok (*groote vergissing, misslag*), m. bokken.
Bokaal' (*groote beker*), v. bokalen.
Bok'keleder, —leer (*boksleer*), o. gmv.
Bok'ke(n)wagen, m. -wagens; een wagentje met éen bok heet bokk**e**wagen.
Bok'kesprong (*grillige sprong*), m.-sprongen.
Bok'kevel (*vel van een bok*), o. —vellen.
Bok'kig (*lomp, stuursch*), bn. en bw.
Bok'king (*gerookte haring*), m. —en; **—-kinkje** (*kleine bokking*), o. —s.
Bok'sen (*vuistvechten*), ik heb —bokst; **—er** (*vuistvechter*), m. —s.
Bol (*bal, omwentelingslichaam*; ook *broodje*), m. bollen.
Bol (*opgezet, pofferig, dik*), bn. en bw.
Bol (*onderaardsch stengeldeel van bolgewassen*), m. bollen; *een tulpen—, een hyacinten—*.
Bol'derik (*onkruid met roodachtig blauwe bloem*), v. —en; ook *boller, dolik, korenroos, korenvlam* geheeten.
Bolk (*een soort v. kleinen schelvisch*), v. —en.
Bolleboos' (*eig. groote baas; knap en schrander mensch*), m. en v. —boozen.
Bollebuis' (*dikke, welgedane knaap*), m. —buizen.
Bol'rond, bn.; *onze aarde is —*; **—heid,** v.
Bol'ster (*kaf, peul, schil, vliesje*), m. —s.
Bo'lus (*zegelaarde; artsenijballetje; slikbrok; gebak van meel, melk en suiker*), m. —sen.
Bolvor'mig (*den vorm hebbende van een bol*), bn.; **—e-driehoeksmeting,** v. gmv.
Bol'werk (*hoog bastion, hoofdwerk*), o. —en.
Bom (*ontplofbare holle kogel*), v. bommen.
Bom (*platbodemde vischschuit*), v. bommen.
Bom (*stop op het bomgat*), v. bommen.
Bom (stud. *groote borrel*), v. bommen.
Bom'bam (*klanknabootsing*), tw.; als z.n. (*de groote torenklok*), v. gmv.: *de groote — luidt*.
Bombardeeren (mil. *beschieten met bommen*), ik heb —bombardeerd; **—dement',** o. —en: *het — van Sebastopol* (1855).
Bomba'rie (*beweging, opschudding*), v. gmv. gmz.; *maak toch zoo'n — niet!*
Bom'bast (*opgeblazen en hoogdravende taal, opgeschroefde en ijle volzinnen*), m. gmv.
Bombazijn' (*gekeperde, bruine, goedkoope katoenen stof (voor arbeiderskleedij)*, o.; (soorten), o. —en.
Bom'gat (*spongat, ronde opening in den buik of de ronding van een vat*), o. —gaten.
Bom'gat (*galmgat in den toren*), o. —gaten.
Bom'mel (*prop*), m. —s; zegsw. *de — brak los*, alles lekte uit van den bedrieglijken toeleg.
Bon (*schriftelijk bewijs, dat goed en geldig is voor de daarin uitgedrukte waarde*), m. —s.
Bon (*kaartje voor vlijt op school*), m. —s
Bonbon' (*suikergoed, allerlei zoetigheidjes*), o.; (soorten), o. —bons.
Bond (*verbond, vereeniging, gilde*), m. —en.
Bon'del (*bundel*), m. —s of —en.
Bond'genoot (*iemand die medehelpt, medestander*), m. —genooten; vr. **—e.**
Bon'dig (*goed verbonden*), bn.; *—e kost*.
Bon'gerd (*boomgaard*), m. —s. gew.
Bonk (*stuk, schonk*), v. —en; m. oud paard, ook zeeman: *een ruwe zee—*, m.
Bon'ne (*kinderjuffrouw, belast met de verzorging van kleine kinderen*), v. —s.
Bonnet' (*muts of hoedje van zachte stof en met slappen rand*), v. —ten; ook kerkhoofddeksel der R. K. geestelijken.
Bons (*slag, stoot*), v. bonzen.
Bont (*gekleurde en geruite katoenen stof*), o.; *Friesch —, Schotsch —*; **—jes,** o. mv.
Bont (*zachtharig bewerkt dierenvel*), o. gmv.; *het — der bevers, marters*, enz.; *een jas met — gevoerd*.
Bont (*gespikkeld, gevlekt, veelkleurig*), bn.; *een —e vogel, een —e ekster, een —e hond*.

Bon'ten (*van bont*), bw.; *een —kraag.*
Bon'zing (*bunzing, roofdier*), m. —s.
Bood'schap (*bericht, tijding*), v. —pen.
Boog (*wapen-, speeltuig*), m. bogen.
Boog (bouwk. *bocht, gewelf*), m. bogen.
Boog (meetk. *deel van den omtrek eens cirkels*), m. bogen; *een — van 90°.*
Boo'gerd, —gaard (*boomgaard*), m. —s.
Boog'lamp (*groote electrische bollamp*), v. -en.
Boom (*gewas met stevig oprijzenden stam*), m. —en.
Boom (*slagboom, tolboom, draaiboom*), m. -en.
Boom (*geslachtsboom*), m. —en.
Boom (*voorwerp, dat op den stam van een boom gelijkt; rolrond voorwerp*), m. —en; *de —en van het weefgetouw.*
Boom (*schippersvaarboom*), m. —en.
Boom (*ijzeren lat, waarmee deuren, luiken of blinden worden afgesloten*), m. —en.
Boom (*een partijtje kaart*), m. —en; *laat ons een nieuw —pje opzetten.*
Boôm (*samentrekking van bodem*), m. —en.
Boo'men (*een schip met een vaarboom voortduwen*), ik heb —boomd.
Boom'gaard (*een tuin of ruimte vol vruchtboomen*), m. —en; *een kersen—, een noten—.*
Boom'leeuwerik (*leeuwerik die in boomen nestelt*), m. —leeuweriken.
Boom'loof (*gebladerte van boomen*), o. gmv.
Boom'loopertje (*grijs vogeltje met spitsen bek*), o. —loopertjes. Ook: *—kruipertje* (insecteneter), o. —kruipertjes.
Boom'marter (*een marter, in de bosschen levende*), m. —marters.
Boom'olie (*olijfolie*), v. gmv.
Boon (*peulgewas, zaad dier peulvrucht*), v. —en; *een sla—, een paarden—, een tuin—.*
Boo'nenbed (*tuinperk m.boonen*), o. -bedden.
Boor (*timm. gereedschap*), v. boren.
Boord (*uiterste rand of kant*), m. —en; *de — van een hemd, de — van een kous; de —en van een rivier, de —en van een woud,* zoom.
Boord (scheepst. *rand van een schip, het schip zelf*), o. gmv.; *over — vallen; kom aan —!*
Boor'devol, bn.; *de tobbe is —; een glas — schenken,* d. i. tot aan den rand.
Boord'sel (*omboording*), o. —s.
Boorn (rivier: *Friesland*), v.
Boos (*kwaadaardig, nijdig*), bn. en bw.
Boos'doener (*snoodaard*), m. -s; **—ster,** v. -s.
Boos'wicht (*boosdoener, misdadiger*), m. —en.
Boot (*vaartuig*), v. —en.
Boot (*halssieraad*), v. —en; *een juweelen —.*
Bootseeren (*boetseeren*). Zie **Boot'sen.**
Boot'sen (*modelleeren*), ik heb —bootst.
Boots'man (*onderofficier ter zee, die het toezicht heeft over het tuig*), m. —lieden, —lui, —mans.
Boo'ze (*de duivel*), m. gmv.
Bord (*schoolbord, houten schrijfplank*), o. —en.
Bord (*eetbord*), o. —en.
Bordes' (*hooge stoep met treden, voorzien van afdak*), o. —sen.
Bord'papier (*kartonpapier*), o. gmv.
Bordu'ren (*met de naald figuren werken in zijde, goud, stramien,* enz.), ik heb —borduurd.
Boreaal' (*noordelijk*), bn. Ook: *—alisch.*
Bo'reas (myth. *noordenwind als godheid*), m. gmv.
Bo'ren (*met een boor een gat maken*), ik heb —boord; *een gat in een plank —.*
Borg (*persoon, die zich aansprakelijk stelt,* ook: *onderpand*), m. —en.
Bor'gen (*goederen op crediet geven, ook wel nemen*), ik heb —borgd.
Born (*bron, bronwater*), v. —en. vero.
Bor'rel (*bobbel of luchtbel; slokje*), m. —s.
Borst (*lichaamsdeel*), v. —en.
Borst (*jongeling, flink jonkman*), m. —en.
Borst'beeld (*nabootsing van de bovenhelft van 't menschelijk lichaam; buste*), o. —beelden.
Bor'stel (*schuier,* ook *één stevig varkenshaar*), m. —s.
Borst'plaat (*gegoten suikertablet*), o. —platen; (als stofnaam), o. gmv.
Borst'weer (*borstbeschutting*), v. —weren.
Borst'wering (mil. *een van aarde opgeworpen beschutting op een stadswal*), v. —weringen.
Bos (*bundel*), m. bossen; *een —je sigaren.*
Bos (*bus*), v. bossen.
Bosch (*woud*), o. bosschen; *een groot —, een somber —, een heilig —, het Haagsche —.*
Bosch'jesman, Bos'jesman (*een in holen en bosch wonend inboorling van Z.-Afrika*), m. —mannen, —mans.
Bosch'varen (*bladachtige varen, mannetjes—*), v. —varens.
Bos'phorus, —porus, —forus (zeestraat: *Europeesch-Turkije*), m.
Bosscha'ge (dicht. *klein bosch*), o. —s.
Bot (*zekere platvisch*), v. botten.
Bot (*knop, scheut, uitspruitsel*), v. botten.
Bot (*been, knook*), o. botten.
Bot (*eind touw, stuk vliegertouw*), o. gmv.
Bot (*slag, klap*), m. gmv.
Bot (*afgestompt, stomp*), bn. en bw.; *een — mes.*
Bota'nica, v. gmv. Ook: **Botanie'.**
Bota'nicus (*plantkundige*), m. botanici.
Botanie' (*kruidkunde, plantkunde*), v. gmv.
Bota'nisch (*de kruidkunde betreffende*), bn.; *een —e tuin,* plantentuin (b.v. te Buitenzorg).
Botaniseeren (*planten zoeken, verzamelen*).
Botanist' (*plantkundige*), m. —en.
Bo'ter (*het vet uit de melk*), v. gmv.
Bo'terbloem (*ranonkel, gele weibloem*), v. —bloemen.
Bo'terdiep (kanaal: *Groningen*), o.
Bo'terham (*een sneetje brood met boter*), v. —hammen.
Bo'terletter (*banketletter*), v. —letters.
Bo'termijn (*afslagplaats van boter*), v. —en.
Bo'tervlootje (*bakje voor boter*), o. —vlootjes.
Bot'je (*oude munt* = ± *5 ct.*) o. —s; zegsw. *botje bij — doen, leggen,* elk zijn evenredig aandeel bijdragen.
Bots (*slag, schok, stoot*), v. —en.
Bot'sen (*met kracht stooten, bonzen*), ik heb —botst; **—ing,** v.: *de —ing van twee treinen.*
Bot'tel (*flesch*), v. —s.
Bot'tel (*vruchtje van de roos*), v. —s.
Bottelarij' (*wijn- of bierkelder*), v. —en.
Bot'telen (*op flesschen aftappen*), ik heb —botteld; **—aar** (*aftapper*), m. —s.
Bottelier' (*keldermeester*), m. —s en —en.
Bot'ten (*uitloopen*), botte, heeft —bot; *bruin —te de beuk; de —de appelboomen.*
Bot'ter (*visscherspink in de Zuiderzee*), m. —s.
Bot'terik (*lomperd*), m. —en.
Botti'ne (*lage laars met elastieken sluiting*), v. —s.
Bot'vieren (fig. *inwilligen*), ik heb —gevierd; *de hartstochten —, de speelzucht —.*
Bot'weg (*kortaf, lompweg*), bw.; *iets — vragen; iets — weigeren.*
Boud (*vol vertrouwen op eigen kracht, kloek, fier*), bn. en bw.; bouder, boudst.

Bouffan'te (*langwerpige gebreide wollen overdas in allerlei kleur*), v. –s. (ou = oe).
Bougie' (*kunstkaars van uitgestoomd vet*), v. –s. Lees: *boe-zjie'*.
Bouilli' (*uitgekookt rundvleesch, soepvleesch*), m. –'s. Lees: *boel-jie'*.
Bouilloi're (*schenkketel*), v. –s. (ou = oe).
Bouillon' (*krachtig vleeschnat*), m. –s; *een kopje –*. Lees: *boeljon'*.
Boulevard' (*singel, breede moderne straat*), m. –s; *de –s van Brussel*. (ou = oe).
Bouquet' (*bloemruiker; wijngeur*), m. en o. –ten. Lees: *boe-ket'*.
Bout (*ijzeren staaf of stang*), m. –en.
Bout (*wilde eendvogel*), m. –en.
Bout (*bovenpoot van kippen, eendvogels*), m.-en.
Bout (*los ijzer in een strijkijzer*), m. –en.
Bouta'de (*wonderlijke inval, vreemde kuur of gril, beleefde hatelijkheid*), v. –n. (ou = oe).
Bouw (*het verbouwen, akkerbouw*), m. gmv.
Bouw (*het bouwen van een huis enz.*), m. gmv.
Bouw (*gestalte*), m. gmv.; *de – van den leeuw*.
Bou'wen (*telen, kweeken, het land bewerken, het verbouwen*), ik heb –bouwd.
Bou'wen (*samenstellen, maken*), ik heb –-bouwd; *een huis –, een kerk –*.
Bouw'kunde (*theoretische kennis van het bouwen van huizen*, enz.), v. gmv.
Bouw'kunst (*practische bekwaamheid in het bouwen*), v. gmv.; *de – der dieren*; verder; *de Grieksche –, de Romeinsche –*, enz.
Bouw'land (*akkerland*), o. –landen.
Bouw'man (*akkerman, boer*), m.–lui, –lieden.
Bouw'meestertje (*witte kwikstaart*), o. –s.
Bouw'orde (*bouwstijl*), v. –orden.
Bouw'val (*puinhoop, ruïne*), m. –vallen.
Bouwval'lig (*oud, vervallen*), bn.; –**heid,** v.
Bovendien' (*behalve dat of daarenboven*), bw.; *geld en gezondheid, wat verlangt ge –?*
Bo'vengemeld (*eenige regels hooger genoemd*), bn.; –**genoemd,** bn. –**gezegd,** bn.
Bo'venrivier (*het meer naar de bronnen gelegen deel eener rivier*), v. –rivieren.
Bo'venst (*het hoogst gelegen*), bn.; *de – lade*.
Bo'venstad (*hooger gelegen deel eener stad*), v. –steden; *de – van Brussel*.
Bo'ventoon (*toon die door hoogte of sterkte boven de andere uitklinkt*), m. –tonen.
Bowl (*ronde kom of schaal waarin dranken worden voorgediend*), v. –s. Lees: *bool*.
Boy'cotten (*uitsluiten, dood verklaren*), ik –cotte, heb –boycot; *een winkelier –*.
Braaf (*dapper, stoutmoedig*), bn. en bw.
Braak (*werktuig tot breking van vlas- en hennepstengels*), v. braken.
Braak (*inbraak, breking*), v.; *diefstal met –*.
Braak (*onbebouwd*), bn.; *die akker ligt –*.
Braak'akker (*braakliggende akker*), m. –s.
Braak'loop (*geweldige diarrhee met braking; roode loop*), m. gmv.
Braak'man (water: *Zeeland*), m.
Braam (*doornstruik, waaraan brummels of braambessen groeien*), v. bramen.
Braam (*brummel, braambes*), v. bramen.
Brabançon'ne (*het Belgische volkslied of nationaal-lied, gedicht in 1830 door Jenneval, op muziek gezet door Campenhout*), v. gmv.
Bra'bander (*iemand geboortig uit Z.-Brabant*), m. –s.
Bra'bant (*provincie*), o.; *Brussel is de hoofdstad van –*.
Brab'bel, v. gmv.; *in de – zijn, raken, brengen, maken*, war, verwarring.

Bracelet' (*armband*), m. –ten.
Bra'ga (Germ. myth. *god der dichtkunst*), m.
Bra'den (*rauw vleesch bereiden op een heet vuur*), ik heb –braden.
Brah'ma (*godheid der Hindoes*), m.
Brahma'nen (Ind. *priesters of leerlingen van Brahma*), m. mv. Ook: **Brahmi'nen.**
Brak (*jachthond, speurhond*), m. brakken.
Brak (*straatjongen, deugniet*), m. brakken.
Brak (*kermistent; barak, houten ziekenloods, kazerne*), v. brakken.
Brak (*zoutachtig, zilt*), bn.; *een –ke poel*.
Bra'ken (*breken van vlas- en hennepstengels*), ik heb –braakt; –**er** (*iemand die vlas braakt*), m. –s.
Bra'ken (*spuwen, overgeven*), ik heb –braakt.
Bral'len (dicht. *pochen, snoeven, pronken*), ik heb –brald; *– op de overwinning*.
Bram (*bovenzeil*), m. brammen; zegsw. *hij is een rechte –*, bluffer, windbuil.
Brahmapoe'tra (rivier: *Britsch-Indië*), v.
Brancard' (*overdekte draagberrie, draagmat*), m. –s. Lees: *bran-kaar'*.
Brand (*het in vlam staan*), m. –en; *het huis stond in –; een boerenhofstede in – steken*; *moord en – schreeuwen*, vreeselijk schreeuwen.
Brand (*zwaard, slagzwaard, kling*), m. –en; *zoo helder als een –*.
Branda'ris (*vuurtoren; groote scheepslantaarn*), m. –sen; *de – van Terschelling*; *de – van het admiraalschip*.
Brand'assurantie (*verzekering tegen brand*), v. –s of – tiën; *in een – zijn*. (t = ts)
Brandemo'ris (*brandewijn*), m. vero.
Bran'den (*in vlam staan*), het heeft –brand; *wij zagen een molen –; mijn oogen –, mijn hoofd brandt*, gloeien b.v. van een koortslijder.
Bran'der (*vlambek eener gaslamp*), m. –s.
Bran'der (*jeneverstoker, distillateur*), m. –s.
Bran'der (*in de dagen van De Ruyter een vaartuig, geladen met brand- en ontplofbare stoffen*), m. –s. vero.
Branderij' (*jeneverstokerij*), v. –en.
Bran'dewijn (*drinkbare alcoholische vloeistof*), m. gmv.
Brand'glas (*lens, bolgeslepen glas*), o. –glazen; *zijn pijp met een – aansteken*.
Bran'ding (*schuimende opstuiving der golven*), v. gmv.; *een schip in de –*.
Brand'kast (*brandvrije ijzeren kast*), v. –en.
Brand'klok (*groote klok, die bij brand geluid wordt*), v. –klokken.
Brand'kraan (*groote kraan der waterleiding, meestal op straat aangebracht*), v. –kranen.
Brand'merk (*ingebrand schandmerk*), o.–en.
Brand'merken (*een stadsmerk inbranden*), ik heb –brandmerkt, inz. *een misdadiger –*.
Brand'netel (*welbekend plantengeslacht, van de familie der netelachtigen*), v. –netels.
Brand'punt (*punt, waar zich de zonnestralen, door de lens gebroken, vereenigen*), o. –punten; fig. bron, uitgangspunt.
Brand'schatten (*schatting opleggen in oorlogstijd om plundering of vernieling af te koopen*), ik heb –brandschat.
Brand'spuit (*persspuit met slangen*), v. –en.
Brand'waarborgmaatschappij' (*vereeniging tot verzekering tegen brand*), v. –en.
Brand'weer (*corps v. brandblusschers*), v. gmv.
Brand'weerman (*lid van het corps der brandweer*), m. –weermannen.
Bra'ni (*pochhans*), m. –'s; *den – uithangen*.
Bran'tas (rivier: *Java*), v.

Bras (scheepst. *een der twee touwen, waarmede men de raas omhaalt of draait*), m. –sen.
Bras'penning (*oude Holl. munt*, ± $6\frac{1}{4}$ *cts.*), m. –penningen.
Bra'sem (*riviervisch, soort van karper*), m. –s.
Bras'sen (*slempen*), ik heb –brast.
Bras'sen (scheepst. *de zeilen richten*), ik heb –brast; *de zeilen vol* –, zoodat n.l. de wind er volop in valt.
Braveeren (*trotseeren, spotten met, tarten*).
Bra'vo (*een gehuurde moordenaar in Italië*), m. –'s, ook *Bravi*.
Breed (*ruim, uitgebreid, groot*), bn. en bw.
Breed'te (aardr. *afstand van een plaats ten N. of ten Z. van den evenaar*), v. –n; *op hooge* –*n*, d. i. zeer noordelijk.
Breed'tecirkel (*meridiaan*), m. –cirkels.
Breed'tegraad ($\frac{1}{90}$ *van den afstand van den evenaar tot een der polen*), m. –graden.
Breedvoe'rig (*omstandig*), bn. en bw.
Breeu'wen (*de naden of voegen van een schip met werk dichten; kalfaten*), ik heb –breeuwd.
Brei'del (*toom, teugel*), m. –s.
Brei'delen (*beteugelen*), ik heb –breideld; fig. *zijn hartstochten* –; –**ing**, v. gmv.
Brei'en (*breiwerk maken*), ik heb –breid; *een kous* –; –**er**, m. –s; –**ster**, v. –s.
Brein (*de hersenen*), o. gmv.; fig. het verstand.
Bre'kebeen (*sukkelaar*), m. –beenen.
Bre'ken (*stuk maken*), ik brak, heb en ben –broken; *zijn woord* –, niet houden.
Bre'ker (scheepst. *hooge golf*), m. –s.
Bre'kespel (*spelstoorder*), m. en v. –spellen.
Brem (*pekel, zoutwater*), v.; *zoo zout als* –.
Brem (*heideplant, vlinderbloemige heester*), v. gmv.; –**struik**, m. –struiken.
Brems, brem'ze (*paardenvlieg*), v. –zen.
Bren'gen, onr. w.w. ik bracht, heb –bracht, fig. *aan het verstand* –, doen begrijpen; *tot den bedelstaf* –.
Bren'ta (rivier: *N.O.-Italië*), v.
Bres (*opening, gat*), v. bressen; *een – van 100 M. in den stadswal*; zegsw. *voor iemand in de – springen*, hem in nood bijspringen, helpen.
Bret (*bord, uithangbord*), o. bretten. gew.
Bretel' (*draagband om de pantalon op te houden*), v. –s en –len.
Breuk (*lichaamsgebrek, het gebroken zijn, uitzakking*), v. –en; –**band**, m. –banden.
Breuk (*oppervlakte van een doorgebroken stuk delfstof*), v. gmv.; *een korrelige* –.
Breuk (rekenk. *gebroken getal*), v. –en.
Brevet' (*koninklijke gunstbrief, aanstelling, vergunning*; ook *octrooi, patent*), o. –ten.
Brevier' (*getijdenboek der R. K. geestelijken*), o.
Brief, m. brieven; *ambts–, handels–, felicitatie–*, enz.; –**kaart**, v. –en.
Brief (*akte, bewijsstuk*), m. brieven; *een koop–*.
Brief (*strook papier*), m. –ven; *een – spelden*.
Bries (*zacht windje*), v. gmv.; *een frissche* –.
Brie'schen (*hinniken*, ook *brullen*), het paard, de leeuw heeft –briescht.
Brie'venmaal (*zak met brieven*), v. –malen; *de conducteur die met de –maal naar binnenging.* (Beets); –**post** (*posterij*), v. –en; –**post** (*–besteller*), m. –en.
Briga'de (*legerafdeeling*), v. –s en –n; *een – infanterie, een – cavalerie.*
Brigadier' (*korporaal bij de ruiterij*), m. –s.
Brij (*een soort van pap*), v.; (soorten), v. –en.
Brij'zel (*kruimel, scherf*), v. –s; *te – vallen*, te pletter, in kleine stukjes.
Brij'zelen (*klein maken, vermorzelen*), ik heb –brijzeld; meest: *Verbrijzelen.*
Brik (*klein zeeschip met twee masten*), v. brikken; *oorlogs–, handels–*.
Brik (*baksteen, metselsteen*), m. brikken.
Brik (*soort van vierwielig rijtuig*), v. brikken.
Briket' (*stuk brandstof, kunstmatig geperst uit kool, hars en gruis*), v. briketten.
Bril (*oogglazen in omlijsting*), m. brillen.
Briljant' (*een met facetten geslepen diamant*), m. –en; *een horloge met –en omzet.*
Brillant' (*schitterend, glinsterend*), bn. en bw.; *een – examen, een –e overwinning*; *iets – winnen.* (ll = lj).
Bril'ledoos, v. –doozen; –**glas**, o. –glazen; –**koker**, m. –s.
Brilleeren (*glinsteren, schitteren*); fig. uitmunten. (ll = lj); *bij een examen* –.
Bril'len (*een bril dragen, ophebben*), ik heb –brild; *knapen, die al* –.
Bril'lenhuisje (*doosje voor den bril*), o. –s.
Bril'slang (*zeer giftige slang*), v. –slangen; *de zwarte* –, in Midden-Afrika. Ook: *Na'ja* of **Co'bra.**
Brink (*grasveld in de kom van 't dorp, als markt dienende, vooral in Drente*), m. –en.
Brits (*lage houten bank als slaapplaats in de wacht, het cachot*, enz.), v. –en.
Brittan'nië (*Engeland*), o.; –**nisch**, bn.
Brocaat' (*zware zijden stof met een schering van zilver- en gouddraad of met ingeweven gouden en zilveren bloemen of andere figuren*), o. gmv. Ook: *Broca'de.*
Bro'che (*doekspeld*), v. –s; *een diamanten* –. Lees: *Brosj.*
Brocheeren (*innaaien van boeken; bloemen, met levendige kleuren, in zijden en wollen stoffen weven).*
Brochu're (*vlugschrift; blauwboekje*), v. –s.
Brod'delen (*knoeien, bederven*), ik heb –broddeld; –**werk**, o. gmv.
Brod'den (*slordig werken, knoeien*), ik heb gebrod. w. i. g.
Broed (*broedsel, jongen v. vogels*), o. gmv.
Broe'den (*het warm houden der eieren door de vogels*), de kip heeft –broed.
Broe'der, m. –s of –en; **de –gemeente**, v. gmv. d. i. die der Moravische broeders en zusters of Hernhutters (Zeist).
Broe'der (R. K. *frater, kloosterbroeder*), m. –s; –**overste** (*het hoofd der broeders*), m. –en; –**school**, v. –scholen.
Broe'der (*huisbak*), m. –s.
Broe'derschap (R. K. *godsdienstige vereeniging, congregatie*), v. –schappen.
Broe'derschap (*bond, wereldlijke vereeniging*), v. –pen; *de – der notarissen.*
Broe'derschap (*de verhouding, betrekking als broeders*), o. gmv.; – *drinken*, met een dronk beloven, dat men elkaar als broeders zal beschouwen: *deze strijders dronken* –.
Broe'dertje (*poffertje, bollebuisje*), o. –s.
Broed'sel (*het gebroed*), o. –s. Ook: **Broed.**
Broei'bak (*kweekbak*), m. –bakken.
Broei'en, de kip heeft –broeid; –**erij'**, v. –en.
Broei'kas (*broeibak*), v. –sen. Ook: –**kast.**
Broek (*kleedingstuk*), v. –en.
Broek (*laag en drassig land*), o. –en.
Broer (*broeder; leekebroer*), m. –s.
Brok (*stuk, afgebroken deel*), m. brokken.
Brok'kelen (*in stukjes breken*), ik heb gebrokkeld; *wat brood in de soep* –.
Brok'ken (*in stukjes breken*), ik heb –brokt.

Bron (*wel*), v. bronnen; fig. *dit is de — van al mijn lijden*, d. i. oorsprong.
Bronchi'tis (*ontsteking van het slijmvlies der luchtpijp*), v. gmv.
Bron'olie (*aardolie, petroleum*), v. gmv.
Brons (*metaalmengsel van koper en tin, waarbij ook zink*), o.; bronzen (*soorten*).
Bron'zen (*een bronskleur geven*), ik heb gebronsd; *een borstbeeld —*.
Bron'zen, bn.; *een — beeldje, kandelaar*.
Brood, o. —en; zegsw. *zijn — verdienen*; *hij heeft daar rijk zijn —*, d. i. onderhoud.
Brooddron'ken (*overmoedig*), bn. en bw.; *een — menigte*, baldadig.
Broos (*treurspellaars, laars*), v. brozen.
Broos (*zwak, breekbaar*), brozer, (het) broost, bn. en bw.; *het broze leven*.
Bros (*brokkelig*), bn. brosser, (het) brost; *een —se taartkorst*; *het sneeuwwijs is —*.
Bros (*naald der leerwerkers*), v. brossen.
Brou'wen (*bier bereiden*), ik brouwde, heb —brouwen; **—erij'** (*bierfabriek*), v. —erijen.
Brou'wen (*kwaad berokkenen*), hij heeft dat —brouwd; *de leugen kan veel kwaad —*, veroorzaken.
Brou'wen (*de r in de keel uitspreken*), ik heb —brouwd.
Brug (*verbinding van twee oevers*), v. bruggen.
Brug'balans (*bascule*), v. —balansen.
Brug'gegeld (*n.l. voor 't overgaan der brug*), o. —gelden.
Brug'genhoofd (*vast gedeelte der brug aan een der oevers, landhoofd*), o. —hoofden.
Brui (*slag, stoot*), m. gmv.; *ergens den — van geven*, zich niet bekommeren om.
Bruid (*verloofde in ondertrouw*), v. —en.
Brui'degom, brui'gom (*de a.s. man der bruid*), m. —s.
Bruik'leen (*het om-niet tijdelijk in gebruik geven*), o. —leenen.
Brui'loft (*trouwfeest*), v. —loften.
Bruin (*bruin paard*), m. —en. Ook: *een beer*.
Bruin (*bruine kleur*), o.; *zij was in 't effen —*.
Bruineeren (*bruin maken, koper met een laagje bruinsel inwrijven*), ik heb —bruineerd.
Bruin'kolen (*brandbare delfstof*), v. mv.
Bruin'visch (*een walvischachtig dier, de kleinste der dolfijnen*), m. —visschen.
Bruis (*schuim*), v. en o. gmv.; gew. *Broes*.
Brui'sen (*schuimen, zieden, borrelen*), het beeft —bruist; fig. *razen, tieren van toorn*.
Bruis'poeder, —poeier, o. —s.
Brul'len (*schreeuwen*), ik heb —bruld; *het — van den leeuw, het — v. d. wind*, huilen.
Brum'mel (*braambes*), v. —s. gew.
Brunet' (*vrouw of meisje met donker of bruin haar*), v. —ten. Ook: **Brunet'te.**
Brunhil'de (*een der Walkyren*), v.
Brutaal' (*onbeschoft, grof, onwellevend*), bn. en bw.
Brutaliteit' (*grofheid, onbeschoftheid*), v. -en.
Bru'to (hand. *het gewicht der waren met de verpakking; onzuiver*), bn. en bw.; *—-bedrag*, het bedrag zonder aftrek der onkosten.
Bru'tus (gesch. *aangenomen zoon van Cæsar en hoofd der saamgezworenen in 44 v. C*), m.
Bucks'kin (*gekeperde, stevig geweven broekstof*), o. gmv.; (*soorten*), o. —s. Ook: **Buks'kin.**
Bud'get (*begrooting der jaarlijksche uitgaven; staatsbegrooting*), o. —s, —ten. Lees: *Bud'zjet*.
Buf'fel (*een soort van rund*), m. —s; *de gewone of Aziatische —, de reuzen— in Oost-Indië, de Kaapsche —*.
Buf'fer (*stootkussen aan spoorwagens: voor-uitstekende ronde plaat of knop, rustend op een veer*), m. —s.
Buffet' (*tapkast, schenk- of aanrechttafel*), o. —ten; **—juffrouw,** v. —juffrouwen.
Bui (*regenvlaag*), v. —en.
Bui'del (*geldzak, beurs, zak*), m. —s, builen.
Bui'del (*bakkerszeef*), m. —s. Ook: **Buil.**
Bui'deldier (*zeker zoogdier in Australië en Z.-Amerika*), o. —dieren.
Bui'en (*regenen, waaien*), het heeft —buid.
Bui'gen (*krommen*), ik boog, heb en het is —bogen; fig. *zich —*, eerbied bewijzen, ook berusten.
Bui'ig (*ongestadig, regenachtig*), bn.; *— weer*.
Buik (*lichaamsdeel*), m. —en; *pijn in den — hebben*.
Buik (*gebogen onderste deel van eenig voorwerp*), m. —en; *de — van een kan*.
Buik'loop (*diarrhee, overvloedige waterachtige darmontlasting*), m. gmv.
Buikpoo'tig, bn.; *de slak is een — weekdier*.
Buik'spreken (*keelgeluiden voortbrengen, die van elders schijnen te komen*), alleen in de onbepaalde wijs, en als zn. het —, o. gmv.
Buikvin'nigen (*beenige weekvinnige visschen*), m. mv.; *de karpers, zalmen en forellen zijn —*.
Buil (*gezwel*), v. —en; *zich een — vallen*.
Buil (*bakkerswerktuig om meel te ziften*), m. —en. Ook: **Bui'del.**
Buil (*geldzak*), m. —en. Ook: **Bui'del.**
Bui'len (*ziften met den builmolen*), ik heb —build; **—er** of **—der** (spreekt.), m. —s.
Buis (*koker*), v. buizen; *een glazen, koperen —*.
Buis (*kleedingstuk*), o. buizen; *een blauw —*.
Buis (*klein vaartuig*), v. buizen; *een haring—*.
Buit (*datgene, wat men den vijand afneemt*), m. gmv.; zegsw. *iets — maken*, op den vijand veroveren; *op — varen*, als kaper varen.
Buit (*prooi van dieren*), m. gmv.
Bui'telen (*tuimelen*), ik heb en ben —buiteld.
Bui'ten (*villa, landgoed*), o. —s; *een fraai —*.
Buitendien' (*daarenboven, daar nog bij*), bw.
Buitendijks' (*aan den buitenkant van den dijk*), bw.; *de — gelegen akkers*.
Buitendijksch' (*buiten den dijk*), bn.; *—e weiden*.
Buitengaats' (*in zee, buiten het zeegat*), bw.; *de schepen liggen —*.
Buitengemeen' (*zeldzaam*), bn. en bw.; *een —e bijval; hij is — verstandig*.
Buitengewoon', bn. en bw.; *een — talent*, zeldzaam; *— tevreden zijn*, in hooge mate.
Bui'tenland (*elk ander land dan het vaderland*), o. gmv.
Bui'tenlandsch, bn.; *een —e reis*, in het buitenland; *minister van —e zaken*.
Bui'tenlui (*menschen van de dorpen*), m. mv.; *boeren en —*; ook: **—lieden,** m. mv.
Bui'tenplaats (*landgoed, buiten*), v. —en.
Buitenshuis' (*niet in huis*), bw.; *hij heeft zijn bezigheden —*; **—lands,** bw.: *de minister toeft —*.
Buitenspo'rig (*onmatig*), bn. en bw.; *een — gedrag*, losbandig; *— veel geld verkwisten*.
Bui'tenste (*het verst naar buiten gelegen*), bn.; *de — wallen, de — gracht*.
Bui'tenstijds, bui'tentijds (*op een ongewonen tijd*), bw.; *geen examens l. o. worden — afgenomen*.
Bui'tenwaarts (*naar buiten*), bw.; *de voeten — zetten*; **—waartsch,** bn.: *een —e beweging, een —e sprong*.

Bui'tenzijde (*buitenkant*), v. —zijden; *de — van een huis, de — van een broekstof.*
Bui'zerd (*valkachtige roofvogel*), m. —s.
Buk'ken (*den rug krommen*), ik heb —bukt; fig. onderdoen, b.v. *— voor geweld.*
Buks (*korte snaphaan met getrokken loop*), v. —en.
Buks'kin (*buckskin, sterk gekeperde wollen broekstof*), o.; (soorten), o. —s.
Bul (*stier*), m. bullen; fig. stuursch mensch.
Bul (*oorkonde, vooral uitgevaardigd door den paus en voorzien van diens zegel*), v. bullen.
Bul'deren (*razen, tieren*), de wind heeft —bulderd, *de kanonnen —.*
Bul'hond (*kettinghond*), m. —en. Ook: —**dog.**
Bul'ken (*loeien van rundvee*), de koe heeft —bulkt.
Bul'le, v. —n. Zie **Bul** (*pauselijke oorkonde*).
Bul'lebak (*schreeuwleelijk*), m. —bakken; fig. kwelgeest, bulderbast, brombeer.
Bulletin' (*bericht, korte bul of bekendmaking*), o. —s. (tin = tèn)
Bul'ster (*beddegoed*), v. —s.
Bult (*bochel, verhevenheid*), m. —en; *een man met een —; het kind viel een — aan het voorhoofd; het ijs is vol —en.*
Bul'tenaar (*gebochelde*), m. —s.
Bult'os (*N.-Amerikaansche bizon*), m. —ossen.
Bun (*beun*), v. bunnen.
Bun'del (*bos, pak*), m. —s; *een — kleeren.*
Bun'der (*landmaat, H.A.*), o. —s.
Bun'zing, bon'zing (*inlandsch roofdier*), m. —s; *de — rooft kippen.*
Burcht (*kasteel*), m. —en; —**heer,** m. —heeren; —**vrouw** (*adellijke meesteres van den burcht*), v. —vrouwen.
Bureau' (*schrijftafel, schrijfkast; schrijfkamer, kantoor voor ambtswerkzaamheden*), o. —'s of —x. (eau = oo)
Bureel' (*publiek kantoor b.v. van eenig ambtenaar of hoofdofficier*), o. bureelen.
Burg (*kasteel, slot, burcht*), m. —en.
Burgemees'ter (*burgerlijk hoofd eener gemeente*), m. —s of —en; —**schap** (*waardigheid*), o. gmv.
Bur'ger (*stedeling*), m. —s; —**es',** v. —essen.
Burgera'vondschool (*avondschool voor middelbaar onderwijs*), v. —scholen; —**dag'-school** (*dagschool voor voortgezet onderwijs*), v. —scholen.
Burgerij' (*de gezamenlijke burgers*), v. —en.
Bur'gerlijke stand (*bureau in het gemeentehuis van boekhouding betreffende geboorten, sterfgevallen, huwelijken*), m. gmv.
Bur'gerschap (*het burger zijn*), o. gmv.
Burg'graaf (*adellijke titel, lager dan graaf; slotbewaarder*), m. —graven.
Burijn' (*graveerstift, graveernaald*), o. —s.
Burlesk', burles'que (*koddig, wonderlijk, grappig*), bn.; als zn.: *het laag-komieke*, o.gmv.
Bur'rie (*berrie, draagbaar*), v. —s.
Bus (*blikken trommel, blikken doos*), v. —sen.
Bus'dokter, m. —dokters; *de —dokter wordt uit de busgelden betaald.*
Bus'kruit (*mengsel van salpeter, zwavel en houtskool*), o. gmv.; zegsw. *hij vliegt op als —.*
Bus'te (*borststuk of borstbeeld*), v. —n, —s; *een — van Napoleon.* Lees: *buuste.*
But (*doel, oogmerk*), o. gmv. Lees: *buut.*
Bu'toor (*steltlooper: roerdomp, moerasvogel*), m. butoren.
Buts (*deuk*), v. —en; *een — in de koffiekan.*
Buur (*nabuur, buurman*), m. buren.
Buur'schap (*betrekking als buur*), o. gmv.
Buur'schap (*gehucht, wijk, buurt*), v. —pen.
Buurt (*huizenrij of -groep*), v. —en; *iets in de — laten aanzeggen; hij woont hier in de —*, nabijheid; *het is in de — van Venloo.*

C.

C, v. c's. De derde letter van het alphabet wordt in het Nederlandsch alleen gebruikt in ch, mede in aan vreemde talen ontleende woorden; in het Romeinsche cijferschrift heeft C de waarde van 100.
Cap. of **C.** — *Ca'put*, hoofd, hoofdstuk.
C°. — *Compagnon'.*
Comp. of **Cie.** — *Compagnie'.*
Cons. — *Con'sul.*
Coup. — *Coupon'*, rentebewijs; ook staal of monster.
C. S. — *Cum su'is*, met de zijnen, of *cum so'ciis*, met zijn deel- of lotgenooten.
Cts. — *Cents.*

Cab (*licht Engelsch huurrijtuig*), v. —s. Lees: *Keb.*
Cabaal' (*geheim verbond; verraderij; sluwe tegenwerking*), o. —balen. Ook: **Kabaal'** (*lawaai, rumoer*), o. —balen.
Caban' (*grove en wijde mantel met kap*), m. —s.
Cabret'leder, —leer (*leder van het jong eener geit, inz. voor handschoenen*), o. gmv.
Cabret'leeren (*van cabretleer*), bn.; *een paar — handschoenen.*
Cabriolet' (*lichte wagen met twee wielen voor één paard*), v. —ten.
Cabriool', capriool' (*luchtsprong, kunstsprong, bokkesprong*), v. —olen.
Cacao' (*de vruchten of vettige boonen van den cacao-boom, die, fijn gemaakt, dienen om er chocolade-poeder van te bereiden*), v. gmv. Lees: *ka-kou'.*
Cachelot' (*potvisch, een soort van walvisch*), m. —ten.
Cachemier' (*zacht gekeperde wollen stof*), o. gmv.
Cachet' (*zegel, signet, zegelstempel*), o. —ten.
Cacheteeren (*verzegelen met een cachet*).
Cachot' (*donker gevangenhok, provoost*), o. —ten.
Cacographie' (*opstel met fouten ter verbetering voor en door de scholieren*), v. —ën.
Cac'tus (*fakkeldistel, uit Amerika afkomstig*), [v. -sen.
Cadanceeren (*afmeten, afronden*).
Cadans' (dichtk. *toonval; klemtoon-valling in haar afwisseling in poëzie*), v. gmv.
Cada'ver (*lijk, dood lichaam, aas*), o. —s.
Cadeau' (*klein vriendschaps- of gelegenheidsgeschenk*), o. —'s. Lees: *ka-doo'.*

Cadet' (*militaire kweekeling*), m. –ten, –s.
Cæ'sar (gesch. *Romeinsche heerscher*, *in 44 v. C. vermoord*), m. gmv.; **–is'me,** o.: *het – van Napoleon I.*
Cæsuur' (dichtk. *vers-snede*; *de stemrust in een versregel*), v. –suren.
Café (*koffiehuis*), o. –'s.
Cahier' (*schrijfboek*, *aantal samengevoegde vellen papier met omslag*), o. –s. Lees: *ka-jé.*
Caisson' (*kruitwagen*, *legerkist*, *proviandwagen*, *kistje onder den bak van een rijtuig*), v. –s. Lees: *kes-son'.*
Calèche (*kales*, *een lichte*, *open reiswagen of koets*), v. –s.
Caleidoscoop' (*kleurenkijker of schoonheidskijker*), m. –copen.
Ca'licot (*gele of witte katoenen stof*, *ook cassa geheeten*, *zoo genoemd naar Calicut in Engelsch-Indië*), o.; (soorten) o. –s. Ook: *Ca'lico.*
Calligraaf' (*schoonschrijver*), m. –grafen.
Calligraphie' (*schoonschrijfkunst*, *schoonschrift*), v. gmv.
Calli'ope (myth. *muze van het heldendicht*), v.
Calorifère (*warmteleider*, *verwarmingsinrichting voor een kerk*, *villa*, *enz*), m. –s.
Calqueeren (*doortrekken*, *doorteekenen*).
Calumet' (*vredespijp der Indianen*), v. –ten; *het van mond tot mond gaan der – bekrachtigt een overeenkomst.*
Calvinis'me (*de leer van Calvijn*), o. gmv.; *het – in Nederland*, *Zwitserland en Schotland.*
Calvinist' (*volgeling van Calvijns leer*), m. en v. –en; vr. ook **–e.**
Camaril'la (*regeering door geheime kuiperijen*; *heerschzuchtige kliek*, *die in het geheim werkt*), v. –'s.
Camée (*kostbare steen met verheven beeldsnijwerk*), v. –ën.
Came'lia (*Chineesche of Japansche roos*), v.-'s.
Ca'mera obscu'ra (*duistere kamer van een photographietoestel*), v. camera's –.
Campa'gne (*wandelplaats*, *verhevenheid op een stoomboot of stoomschip*), v. –s; **–fregat** (*fregat met campagne*), o. –fregatten.
Campê'chehout (*rood verfhout*), o. gmv.
Canail'le (*laag gespuis*, *het grauw*; *Jan Rap*), o. gmv.; (*gemeen vrouwspersoon*), v. –s. Ook: **Kanal'je.**
Canapé (*rustbed*, *slaapstoel*, *rustbank*, *kussenbank*), v. –'s; **–kussen,** o. –kussens.
Canard' (*verzonnen krantenbericht*), m. –s.
Candela'ber (*armluchter*, *kroonkandelaar*), v. –s. Ook: *Candela'bre* en *Kandela'ber.*
Candidaat' (*iemand die bevoegd is om naar een ambt te staan*), m. –daten.
Candidaat'-nota'ris (*iemand die zijn examens heeft afgelegd als notaris*, *maar nog dingende is naar een post*), m. ––notarissen.
Candidaats'-examen, o. –s, –examina.
Candidatuur' (*het dingen naar een ambt*), v.; *een – aanvaarden*, candidaatschap.
Ca'no (*kanoe*, *uit een boomstam vervaardigd vaartuig der wilden*, *Indiaansch bootje*), v. –'s. Ook: **Ka'no.**
Ca'non (*kettinggezang*, *waarin een melodie door alle partijen herhaald wordt*), m. –s.
Ca'non (*geloofsregel*), m. –s.
Canoniek' (*volgens kerkelijke wetten*, *geloofwaardig*), bn.; *het –e recht*; *–e boeken.*
Canta'te (dichtk. *een episch-lyrisch gedicht met lyrisch overwicht*, *met recitatieven en aria's*), v. –s; *Van Alphen's –*, nl. *de Starrenhemel.*

Cantatri'ce (*kunstenares in het zingen*), v. – s.
Canti'ne (*verkoopplaats van ververschingen*, *inzonderheid voor het leger te velde*, *ook in kazernes*, *werk- en verbeterhuizen*), v. –s.
Can'tor (*zanger*, *voorzanger*, *leeraar in den zang*), m. –s.
Caout'chouc (*elastieke gom*), o. gmv. Zie **Kaoet'sjoek.**
Capaciteit' (*inhoudsgrootte*; *bekwaamheid*, *geschiktheid*), v. –en.
Capea'dor (*in het stierengevecht de man*, *die met zijn cape of rooden mantel den stier aanhitst*), m. –s.
Capitool' (*sterkte of hoofdburcht in oud-Rome*), o.; ook: **Kapitool'.**
Capitula'tie (*onderhandeling of overeenkomst o. a. betreffende de hoofdpunten van overgave eener vesting*), v. –tiën, –ties.
Capituleeren (*een verdrag betreffende de overgave aangaan*; *een stad op zekere voorwaarden overgeven*).
Capo'te (*dameshoedje*; *soldatenjas*), v. –n, –s.
Capri'ce (*eigenzinnigheid*, *luim*, *gril*; *een schielijke en bijzondere inval eens kunstenaars*), v. –s.
Caprio'le, –ool' (*bokkesprong*), v. –oles, –olen. Ook: **Cabriool'.**
Capsu'le (*omhulsel*; *hoedje van metaal tot sluiting van wijnflesschen*), v. –n, –s.
Capsu'le (*slaghoedje voor geweren*, *hulskokertje*), v. –s.
Carambo'le (*het raken van twee ballen op het biljart*), v. –s; *hij maakte tien –s.*
Cara'risch (*uit de mijnen van Carrara*, *Italië*), bn.; *een schoorsteenmantel van – marmer*, zuiver wit. Ook: **Carra'risch.**
Car'bol (*ontsmettende vloeistof uit teerolie gestookt*), m. en o.; ook **–zuur,** o. gmv.
Cardinaal' (*voornaamste*; *wat tot de hoofdzaak behoort*), bn.; *het cardinale punt*, het punt, waarop de zaak eigenlijk draait.
Car'ga (*lijst der lading*, *scheepslading*), v. –'s. Ook: **Car'go,** *Cargalijst.*
Caricatuur' (*een spotprent*, *belachelijke voorstelling in een teekening*, *prent of schilderij*; *overdrijving van het gebrekkige*), v. –turen.
Carillon' (*een klokkenspel*, *beiaard*), o. –s.
Car'naval (*vastenavond*, ook *vastenavondpret*), o. –s.
Carnivo'ren (*vleeschetende dieren*), m. mv.
Carot'te (*bundel snuiftabak*), v. –n, –s.
Caroussel' (*het kunstmatig door elkaar rijden*; *mallemolen*), o. –s. Ook: **Carroussel'.**
Carrière (*loopbaan*, *levensloop*, *levenswandel*, *levensweg*), v. –s.
Cartha'go, -thaag' (gesch. *beroemde stad op den N. zoom van Afrika*, *in 146 v. C. door de Romeinen onder Scipio verwoest*), o.
Carton' (*uitgesneden modelblad voor schilders*, *tapijtwerkers*, enz.), o. –s.
Casca'de (*waterval*, *die uit verscheiden kleine vallen bestaat*), v. –n.
Casimir' (*halflaken*, *gekeperde wollen stof*), o.
Casi'no (*een huisje*; *naam van een lust- of gezelschapshuis*; *aangename winter-avondbijeenkomst*, *besloten gezelschap*), o. –'s.
Cas'sa (*geldkas*, *geldvoorraad*), v. gmv.; *per –*, met gereed geld.
Cassa'tie (*vernietiging v. e. vonnis*), v. gmv.
Casset'te (*een koffertje*, *geldkistje*; *bijzondere schat des konings*), v. –n.
Cas'sius (gesch. *een der nijdigste saamgezworenen tegen Caesar in 44 v. C.*), m.

Castagnet'ten (*klaphoutjes in den vorm van noteschelpen*; *duimkleppers*), v. mv.
Casueel' (*toevallig, bij toeval*), bn. en bw.
Catacom'be (*onderaardsche gewelfde begraafplaats der martelaren in het oude Rome*; *bewaarplaats van doodsbeenderen in Parijs*), v. —n, —s.
Cata'logus (*lijst, naamlijst van boeken, munten, schilderijen*, enz.), m. —sen.
Cataloog' (*catalogus*), m. —logen.
Cataract' (*waterval in een groote rivier*), v. —en; *de —en van den Nijl, den Ganges*, enz.
Catar'rhe, catarh' (*zinking, aandoening van het slijmvlies der keel, enz.*), v. gmv.
Cateche'tisch (*vraagswijze, in den vorm van vraag en antwoord*), bn.; — *onderwijs*.
Catechisant' (*iemand, die de catechisatie bijwoont*), m. en v. —en; vr. ook **—e.**
Catechisa'tie (*catechetisch onderwijs in de godsdienstleer*), v. —tiën, —ties.
Catechiseeren (*onderwijs in den godsdienst geven door te vragen en te laten antwoorden*).
Catechis'mus (R. K. *vragenboek*), m. —sen.
Catechis'mus (R. K. *het onderwijs in de christelijke leer, vooral aan kinderen, in vraag en antwoord*), m. —sen.
Categorie' (*klas, afdeeling*), v. —ën.
Catego'risch (*stellig, onvoorwaardelijk, zonder omwegen*), bn.: *een — antwoord*.
Catholicis'me, o. Ook: **Katholicis'me.**
Catholiek', m. en v. —en. Ook: **Katholiek'.**
Cau'satief (spraakk. *w.w., dat een doen uitdrukt*), o. —tieven; *drenken, leggen zijn -tieven*.
Causerie' (*gepraat, gekeuvel, gekout*), v. —rieën, —ries. (au = oo)
Cau'tie (*borgstelling, onderpand, borgtocht*), v.
Cavalca'de (*prachtige optocht te paard, schitterende ruiteroptocht*), v. —s.
Cavalerie' (*ruiterij, paardenvolk*), v. gmv.
Cavalerist' (*krijgsman te paard, ruiter*), m.-en.
Cavalier' (*ridder, begeleider eener dame*), m. —s; lees: *kavaljé*.
Cayen'ne-peper (*peper uit Fransch-Guyana in Z.-Amerika*), v. gmv.
Ce'del, ceêl (*lijstje, briefje, huurcontract*), v. cedelen, cedels, ceêlen.
Ce'der (*groote naaldboom*), m. —s; **—hout,** o. gmv.; **—olie,** v. gmv.; **—wijn,** m. gmv.
Ce'deren (*van ceder*), bn.; *een — doodkist*.
Ceêl (*cedel*), v. —en.
Ceintuur' (*gordel, lendenband*), v. —turen.
Ceintuur'baan (*ringvormige spoor- of trambaan om of in een groote stad*), v. —banen.
Cel (*kamertje, hokje*), v. cellen; **—letje,** o. —s.
Cel (*zeshoekig vakje eener honigraat*), v. —len.
Celebriteit' (*vermaardheid, beroemd persoon, uitstekend talent*), v. —en.
Cellist' (*bespeler van de violoncel*), m. —en.
Cellulair' (*celvormig, in een cel, eenzaam*), bn.; —*e gevangenschap*, eenzame opsluiting.
Cel'sius (*eigenn. Zweedsch sterrenkundige* (1701—1744), *ontwerper van den 100-deeligen thermometer*), m.
Cel'tisch, bn. Ook: **Kel'tisch.**
Cement' (*tras, mortel, metselkalk*), o. —en.
Censeeren (*oordeelen, beoordeelen, berispen*).
Cen'sor (*beoordeelaar, toeziener*), m. -s, -so'ren.
Cen'sus (*belasting, aanslag in de belasting*), m.
Censuur' (*onderzoek, beoordeeling, toezicht op de drukpers*), v. gmv. (s = z)
Cent (*bronzen pasmunt, f* 0.01), m. —en, —s.
Cent (pro of **per)** (*van of ten honderd*), bw.
Centaur' (myth. *paardmensch*), m. -en. (au = ou)
Cen'tenaar (*gewicht van honderd halve ponden of 50 K.G.*), m. —s
Cen'ti (*honderdste deel*), o. —'s.
Cen'tiare (M², *honderdste deel eener vierkante roede*), v. —aren, —ares.
Cen'tigram (*honderdste deel van een wichtje* of 0.00001 K.G.), o. —grammen.
Cen'tiliter (*vingerhoed, honderdste deel van een kan* of 0.01 L.), m. —liters.
Centi'me (*honderdste deel van een frank*; ½ *cent nagenoeg*), v. —n, —s.
Cen'timeter (*duim, honderdste deel van een M.*, 0.01 M.), m. —meters.
Centraal' (*tot het middelpunt behoorend*), bn.; —*-Amerika*, d. i. Midden-Amerika.
Centralisa'tie (*samentrekking der macht, vereeniging in eén punt*), v. gmv. (t = ts)
Cen'trum (*middelpunt, punt van vereeniging*), o. —s, —tra.
Ceramiek' (*kunst om voorwerpen uit kleistof te maken, pottenbakkerskunst*), v. gmv.
Cer'berus (myth. *de driehoofdige helhond*), m. gmv.; — *bewaakte het Elyseum*.
Ceremo'niën (R. K. *kerkelijke plechtigheden in de week vóór Paschen*), v. mv.
Ceremoniëel' (*het geheel der gebruiken bij feesten of openbare plechtigheden*; *plechtige drukte, deftige omslag*), o. gmv.
Ceremo'niemeester (*bestuurder of leider van feestelijkheden, partijtjes, enz.*), m. —s.
Ce'res (myth. *godin van bloemen en kruiden, koren en brood*), v.
Certificaat' (*verklaring, bewijs, getuigschrift*), o. —caten.
Cervelaat'worst (*gekookte en gekruide hersen- en vleeschworst*), v. —worsten.
Chagrijn', —leer (*fijn leder met korrelige oppervlakte*), o. gmv. Ook: **Segrijn'.**
Chambre-cloak (*wijde huisjas meest van gebloemde stof*), m. —s; ook: *robe de chambre*, meestal geheeten: *sjamber-loe'*.
Champa'gne-wijn (*mousseerende wijn uit het departement van dien naam, bruiswijn*), m. —wijnen. Ook enkel: *champagne*, m.
Champignon' (*eetbare paddenstoel, woekerplant*; fig. *snel rijk geworden mensch, opkomeling*), m. —s.
Cham'sin (*gloeiende Z.-W. woestijnwind in Egypte*), m. gmv.
Chanson' (*lied, zang*), v. —s.
Chansonnet'te (*kleine chanson*), v. —n.
Chanta'ge (*geldafpersing, geldafdreiging*), v. gmv.
Chanteur' (*zanger*) m. —s. Lees: *sjan-teur'*.
Chanteu'se (*zangeres*), v. —s. Lees: *sjan-teu'ze*.
Cha'os (*ordelooze massa, warrelklomp, warboel*), m. gmv.
Chao'tisch (*wanordelijk, verward*), bn. en bw.
Chapi'tre (*hoofdstuk*; *onderwerp van een gesprek*), o. —s.
Chara'de (*lettergrepenraadsel*), v. —s.
Charen'te (rivier: *Frankrijk*), v. (en = an).
Char'ge (*last*; *lading bij schietgeweren*; *bediening*; *felle aanval*; *eerepost*), v. —s.
Chari'vari (*allerlei kleinoodiën aan een horlogeketting*), o. —'s. Lees: *sjari'wari*.
Charlatan' (*kwakzalver*; fig. *windbuil, snoeshaan*), m. —s.
Charmant' (*bekoorlijk, zeer aardig*), bn. en bw.
Cha'ron (myth. *veerman der onderwereld aan den Styx*), m.; zegsw. *in —s boot stijgen*, overgaan naar de zalige gewesten of het Elyseum. (ch = k)

Char'ter (*oorkonde, handvest, grondwet*), o. —s.
Charyb'dis (*draaikolk of maalstroom op de N.-O. kust van Sicilië bij den vuurtoren op Faro-punt aan den ingang der straat*), m.; *de — was in de Oudheid zeer gevreesd.*
Chassinet' (*gazen raam met een of ander opschrift om te verlichten*), o. —ten. (ch = sj)
Chauvinist' (*politiek dweper, kleingeestig partijganger*), m. —en. (au = oo)
Check (*kassiersbriefje; order v. betaling*), v. —s.
Chef (*hoofd, aanvoerder, bevelhebber*), m. —s.
Chemica'liën (*scheikundig verkregen stoffen, artsenijen*), v. mv.
Che'micus (*scheikundige*), m. —mici.
Chemie' (*scheikunde, oplossings- of ontbindingskunst*), v. gmv.
Che'misch (*scheikundig*), bn.; *een —praeparaat.*
Chemist' (*chemicus*), m. —en.
Chèque, v. —s. Ook: **Check.**
Che'rub, m. —s, hetzelfde als
Cherubijn' (*vlammenbode; benaming van hemelgeesten of engelen van de tweede orde* d. i. *komende na de Serafijnen die Gods troon omringen*), m. —en; **—tje,** o. —s.
Chevron' (*onderofficiersstreep*), m. —s. (ch = sj)
Chica'ne (*rechtsverdraaiing, boos opzet, haarklooverij*), v. —s; *—s maken*, ruzie.
Chiffonnière (*hooge latafel*), v. —s. w. i. g.
Chijl (*spijsbrij, sap dat door de spijsvertering bereid wordt en dan uit de maag in het bloed overgaat*), v. gmv.
Chimpansé (*groote aap, de W.-Afrikaansche orang-oetan*), m. —'s.
Chinees' (*inboorling van China*), m. Chineezen.
Chineesch' (*de taal*), o.; ook bn.: *de —e zijde.*
Chirurg' (*heelmeester*), m. —en.
Chirurgicaal' (*heelkundig*), bn.; *—cale hulp.*
Chirurgie' (*heelkunde*), v. gmv.
Chirurgijn' (*heelmeester*), m. —s. Ook: **Chirurg', Chirur'gus.**
Chlo'ë (myth. *bijnaam van Ceres*), v.
Chloor (*zoutzuur*), v. gmv.
Chlo'ris (myth. *de Romeinsche Flora*), v.
Chloroform' (*zeker gevoelverdoovend middel*), v. gmv.
Chloroformiseeren (*in een toestand van gevoelsverdooving brengen door middel van chloroform*). Ook: *—formeeren.*
Chocolaad'je (*koekje, tabletje, rond plaatje van chocolade*), o. —s.
Chocola'de (*voedingsmiddel bereid uit suiker en cacao*), v.; *een hart van —, letters van —.*
Cho'lera (*besmettelijke braakloop*), v. gmv.; *de Aziatische of groote —.*
Choleri'ne (*een lichte graad van cholera*), v.
Chrestomathie' (*bloemlezing, verzameling van fraaie stukken van dichters en prozaschrijvers*), v. —ën. Lees: *krestoma-tie'.*
Chris'telijk, bn.; *—e deugden*; **—heid,** v. gmv.
Chris'ten (*belijder der leer van Jezus*), m. —en.
Chris'tendom (*de Chr. leer*), o. gmv.
Chris'tenheid (*de gezamenlijke christenen*), v. gmv.
Chris'tenmensch, m. -en; **—vrouw,** v. -en.
Chro'nicum (dichtk. *gedichtje van 2—4 regels, waarin eenige letters als Romeinsche cijfers een jaartal aanwijzen*), o. —s. (ch = k)
Chro'nisch (*langdurig, slepend*), bn.
Chronologie' (*tijdrekenkunde, tijdleer*), v. —ën.
Chronome'ter (*tijdmeter, zee-uurwerk ter bepaling der geographische lengte; timekeeper bij de Engelschen*), m. —meters.
Chrysant' (*chrysanthemum*), m. —en.
Chrysan'themum (*samengesteldbloemige goudsbloem; sierbloem thans in alle kleuren*), m. —s.
Chrysoliet' (*goudsteen, delfstof*), m. gmv.
Cibo'rie (R. K. *groote zilveren of gouden kelk met deksel*), o. —riën, —s.
Ci'cero (gesch. *Rome's grootste redenaar, tevens staatsman*, 100—43 v. C.), m.
Cicero'ne (*geleider, wegwijzer, gids*), m. —s.
Cichorei' (*plant, welks wortel de suikerij oplevert*), v. gmv.; ook de suikerij zelf.
Ci'der (*appeldrank*), m. gmv.; **—azijn,** m. gmv.
Cij'fer (*getalteeken*), o. —s.
Cij'feren (*met cijfers rekenen*), ik heb —cijferd.
Cijns (*belasting, schatting*), m. cijnzen.
Cilin'der (*zuil, rol, rolrond meetk. lichaam; hooge hoed*), m. —s. Ook: **Cylin'der.**
Cimbaal', cimbel (muz. *klankbekken*), v. cimbalen, cimbels.
Cipier' (*gevangenbewaarder*), m. —s.
Cipres' (*naaldboom uit Z.-Europa*), m. —sen.
Cir'ca (*omstreeks, ongeveer, bijna*), bw.
Cir'ce (myth. *schoone doch vreeselijke tooveres van 't fabeleiland Æœa*), v. gmv. Ook: *Kir'ke.*
Circulai're (*rondgaande brief*), v. —s. (ai = è)
Circula'tie (*omloop, kringloop*), v.; *de — van het bloed, de — van het geld.* (t = ts)
Circuleeren (*omloopen, in omloop zijn, in een kring bewegen*).
Cir'cus (*renperk, worstelperk*, ook *paardenspel*), m. —sen.
Cir'kel (*regelmatigste kromme lijn*, ook *het cirkelvlak*), m. —s; **—boog,** m. —bogen; **—lijn,** v. —en; **—omtrek,** m. —ken.
Ciseleur' (*graveur van drijfwerk*), m. —s.
Citaat' (*aanhaling uit een schrijver, aangehaalde plaats*), o. citaten.
Citadel' (*kleine vesting, hoofdfort*), v. —len.
Citeeren (*aanhalen, vermelden*).
Ci'ter (*snaarinstrument met zes of meer snaren*), v. —s; **—spel,** o.; **—speler,** m. —s.
Citroen' (*vrucht van den citroenboom*), m. -en; zegsw. *iemand knollen voor —en verkoopen*, hem bedriegen, om den tuin leiden; **—hout,** o. gmv.; **—kruid** (*averuit*), o.; **—zuur,** o.
Civet'kat (*roofdier in Azië en Afrika, zoolganger*), v. —katten.
Civiel' (*burgerlijk; billijk, matig, goedkoop*), bn.; *een — ambtenaar; een —e prijs.*
Civiel'-ingenieur' (*burgerlijk bouwkundige*), m. civiele-ingenieurs.
Civiliseeren (*beschaven, ontbolsteren, de zeden verzachten*).
Civilist' (*kenner v. h. burgerlijk recht*), m. —en.
Clandestien' (*heimelijk, bij de wet verboden*), bn.; *—e verkoop van sterken drank.*
Clarinet' (*schelfluit*), v. —ten; **—tist'** (*—speler*), m. —en.
Classicaal' (*op de classis betrekking hebbende*), bn.; bij de Hervormden: *het — bestuur*, d. i. het bestuur eener classis.
Classiek' (*voortreffelijk, van de eerste klas, als richtsnoer dienende*), bn. Ook: **Klassiek'.**
Classie'ken (*dicht- of prozawerken van den eersten rang*), m. mv.; *de werken van Vondel, Hooft en Huygens behooren tot de Ned. —.*
Classie'ken (*de voornaamste schrijvers of dichters*), m. mv.
Classifica'tie (*rangschikking*), v. —s, —tiën.
Clas'sis (Herv. *eenige hervormde gemeenten vormen een ring; eenige ringen vormen een —*), v. classes.
Clas'sisch (*classiek, de classieken betreffende*),

bn.; – *woordenboek* (n.l. der oudheid en der Gr. en Rom. mythologie).

Clausu'le (*beding*, *voorwaarde*, *bepaling*, *voorbehoud*; *toevoegsel*), v. –s.

Cleo'patra (gesch. *koningin van Egypte*, *laatste der Ptolemaeën*, *brengt zich door een adderbeet om 't leven*, *30 v. C.*), v.

Cleriaal' (*aanhanger of voorstander der geestelijkheid*), m. clericalen.

Cle'rus (*de R. K. geestelijkheid*), m. gmv.

Cliënt' (*iemand die zich door een advocaat*, *in rechtszaken*, *laat bedienen*), m. -en; –**e**, v. -n.

Cliëntee'le (*al de klanten samen*), v. gmv.

Cli'max (*opeenvolging van telkens meer zeggende uitdrukkingen*; *klimming van stem of toon in de rede of bij het lezen*), m. gmv.

Cliniek' (*practische geneeskunde*), v. gmv. Ook: **Kliniek'.**

Cli'nisch (*heelkundig*), bn.; –*e les*, geneeskundige les aan 't ziekbed. Ook: **Kli'nisch.**

Cli'o (myth. *muze der geschiedenis*, *voorgesteld met een papierrol*), v.

Cloak (*wijde manteljas*), m. –s. Lees: *klook.*

Closet (*hokje*, *bestekamer*), o. –s. Lees: *kloz't.*

Clown (*hansworst*, *pias*), m. –s. (ow = ou)

Club (*besloten gezelschap*), v. –s.

Cly'de (rivier: *Schotland*), v.

Coadju'tor (letterl. *medehelper*, *ambtshelper*), m. –s of –to'ren; – *eens bisschops*; –**schap** (*het ambt*), o. gmv. of *Coadjuraat'.*

Co'bra (Ind. *naja*, *brilslang*), v. –'s.

Cocar'de (*lint of rozet van bepaalde kleur*, *als partijteeken*), v. –s. Ook: **Kokar'de.**

Cochenil'le, ook: **konzeniel'je** (*scharlakenluis*, *schildluis* (Mexico); *waarvan de bekende scharlakenverf*), v. –s.

Cocon' (*weefsel*, *waarin de larven der nachtvlinders zich inspinnen en verpoppen*), m. –s. In 't bijzonder: *de – van de zijderups.*

Co'de (*wetboek*), m. –s.

Co'dex (*handschrift*, *manuscript*), m. codices.

Coëfficiënt' (alg. *vermenigvuldiger*), m. –en.

Cognac' (*uit wijn gedistilleerde brandewijn uit de stad Cognac*), m. gmv. Lees: *Konjak'.*

Cohae'sie (nat. *kracht van samenhang als eigenschap bij vaste lichamen*), v. gmv.

Cohor'te (gesch. *krijgsschaar van ± 500 man*, *bij de Romeinen* $1/_{10}$ *legioen*), v. –n; *keur*–, dubbele cohorte. Ook: **Kohort'.**

Coiffeur' (*kapper*), m. –s. (oi = oa)

Cokes (*gaskolen*), v. mv. Lees: *Kooks.*

Colbert' (*korte rondsluitende heerenjas*), m.

Col'chis (*landschap aan de Zwarte Zee*, *doel van den tocht der Argonauten*), o.; *de tocht n.* –.

Colise'um (*groote schouwburg in oud-Rome*, *amphitheater*), o. –s, colisea; *het – van Julius Cesar* (44 v. C.). Ook: **Colosse'um.**

Collation' (*maal van koud vleesch*, *gebak*, enz.; *verfrisschingsmaal*), o. –s. (t = s)

Collationneeren (*schriften of boeken doorzien*, *geschriften vergelijken*). (t = s)

Collectant' (*inzamelaar van liefdegaven*), m. –en.

Collec'te (*inzameling*; *het ingezamelde geld*), v. –n of –s. Lees: *kollek'te.*

Collecteeren (*inzamelen van liefdegiften*).

Collecteur' (*ambtenaar d. staatsloterij*), m. –s.

Collec'tie (*verzameling*, *aantal*, *menigte*), v. –s, –tiën. (t = ts)

Collectief' (*verzameld*, *gezamenlijk*, *gemeenschappelijk*), bn. en bw.

Col'lectief (spraakk. *verzamelnaam*), o. –tieven; *leger*, *zwerm*, *troep zijn –tieven.*

Colle'ga (*ambtgenoot*, *medeleeraar*, *medeonderwijzer*), m. –'s.

Colle'ge (*vereeniging van verscheiden personen tot zekere doeleinden*; *lichaam*, *corporatie*), o. –s. (g = zj)

Colle'ge (*les van een hoogleeraar*), o. –s; –**geld,** o. –en; –**kamer,** v. –s. (g = zj)

Col'li (*pak*, *kist*, *baal*, *stukgoed*), o. –'s.

Collier' (*halsketen*, *halssnoer*), m. –s. Lees: *koljé.*

Colonna'de (*zuilenrij*; *rond gebouw op zuilen rustende*), v. –s.

Colon'ne (*kolom*, *zuil*, *pilaar*; *dansfiguur*; *opstelling van troepen*), v. –n of –s.

Colora'do (rivier: *N.-Amerika*), v.

Coloriet' (*kleurmenging*, *kleurschakeering*), o. Ook: **Koloriet'.**

Colorist' (*kleurgever*, *kleurmenger*), m. –en.

Colosse'um (*amphitheater in 't oude Rome*), o. –s, –a. Ook: **Colise'um.**

Colos'sus (*reuzenbeeld van 34 M. in de oudheid aan den ingang der haven van Rhodus*), m. Ook: **Kolos'.**

Colporteur' (*reiziger voor den boekhandel*, *verzamelaar van inteekenaren op een boekwerk*; *iemand die loterijbriefjes voor den collecteur verkoopt*), m. –s.

Colum'bia (rivier: *N.-Amerika*), v.

Combina'tie (*samenvoeging*, *vereeniging*, *verbinding*), v. –tiën, –ties. (t = ts)

Combineeren (*verbinden*, *vereenigen*; *vergelijken*, *berekenen*).

Come'die (*blijspel*), v. –diën, –dies.

Comesti'belen, –ti'bels (*eetwaren*), o. mv.

Comforta'bel (*gemakkelijk*, *behagelijk*, *huiselijk ingericht*), bn. en bw. Lees: –*tee'-ble.*

Co'misch (*boertig*, *lachwekkend*), bn.

Comité (*vereeniging*, *raad*, *bestuur*), o. –s.

Commandant' (*bevelhebber*, *bijzonder van een stad of vesting*), m. –en. Ook: **Kommandant'.**

Commandeeren (*bevelen*, *gebieden*, *aanvoeren*). Ook: **Kommandeeren.**

Commandeur' (*bevelhebber*), m. –s; ook bezitter van een der hoogste rangen eener ridderorde; – *van den Nederlandschen Leeuw.*

Comman'do (*het gebod*, *bevel*, *de aanvoering*; *recht om te bevelen*), o. –'s. Ook: **Komman'do.**

Comman'do-brug (scheepst. *hooge brug boven het dek*; *commando-plaats van den kapitein*), v. –bruggen.

Commensaal' (*dischgenoot*, *kostganger*), m. –salen.

Commentaar' (*ophelderend bijschrift*, *aanteekening*, *verklaring*), m. –taren, –tariën.

Commenteeren (*uitleggen*, *ophelderen*, *verklaren*), –**ta'tor** (*uitlegger*), m. –s.

Commies' (*ambtenaar aan een ministerie*, *de post*, enz.), m. –zen.

Commissariaat' (*diensttijd*, *ook bureel van een politie-commissaris*), o. –riaten.

Commissa'ris (*gevolmachtigde*; *hoofd eener provincie*, *van politie*, enz.), m. –sen; – *der Koningin*; – *van politie.*

Commis'sie (*volmacht*, *last*; *personen tot onderzoek*), v. –siën, –sies.

Commissionair' (*commissie-handelaar*; *die tegen provisie voor een patroon of klant koopt of verkoopt*), m. –s; – *in effecten.*

Commis-voyageur' (*handelsreiziger*, *reizend handelsbediende*), m. –s.

Committent' (*lastgever*), m. –en; –**e,** v. –n.

Commo'de (*kastje met bovenla*), v. –s.
Commodo're (*gezagvoerder over een eskader of smaldeel in Engeland en N.-Amerika; bij ons schout-bij-nacht*), m. –s.
Communaal' (*gemeentelijk*), bn.
Communard', –nist' (*lid der Parijsche commune in 1871*), m. –s, –nisten.
Commu'ne (*gemeente, gemeenschap*), v. –s: ook in 1871 in Parijs het bewind der Communisten; **–mannen** (*Communards*), m. mv.
Communicant' (R. K. *iemand die de H. Communie ontvangt; ook elk lid eener R. K. parochie*), m. en v. –en; vr. ook **–e.**
Communica'tie (*mededeeling; gemeenschap, kennisgeving*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Communiceeren (*mededeelen*; ook: *R. K. het heilige Avondmaal vieren, ter H. Communie gaan*).
Commu'nie (*bij de Katholieken het ontvangen van het H. Sacrament des altaars*), v. –s, –niën; *te – gaan, de eerste H. – doen.*
Compagnie' (*vennootschap; handelmaatschappij, handelsvereeniging van onderscheiden personen*; mil. *afdeeling soldaten*), v. –ën; *de Oostindische –.*
Compagnie'schap (*vennootschap*), v. –pen.
Compagnon' (*hulp, deelgenoot, metgezel, vennoot*), m. –s.
Compagnons'vaart (kanaal: *Friesland*), v.
Com'paratief, –tivus (spraakk. *de vergelijkende trapvorm*), m. –tieven.
Compartiment' (*afdeeling, vak of coupé van een spoorwagen*), o. –en.
Compileeren (*verzamelen, samenbrengen*).
Compleet' (*volledig, voltallig*), bn. en bw.; *een – servies, een –plete uitgave van Bilderdijk; het is – lente.*
Complement' (meetk. *aanvulsel tot één rechten hoek*), o. –en.
Completeeren (*voltallig, volledig of volkomen maken*); **–ing,** v. –en.
Compliment' (*groet, plichtpleging*), o. –en; **–je** (*woord van lof*), o. –s.
Componeeren (*muziekstukken vervaardigen, toondichten*).
Componist' (*vervaardiger van muziekstukken, toondichter*), m. –en; vr. **–e,** –n.
Composi'tie (*samenstelling; metaalmengsel; ordening eener schilderij; toonzetting; muziekstuk; opstel*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Compo'te (*ingelegde gestoofde vruchten*), v. –s.
Compres' (*lap of ander nat belegsel op wonden of lijdende lichaamsdeelen*), o. –sen.
Compres' (*vast, samengedrukt*), bn. en bw.; *een –se druk, een – gedrukt boek.*
Compromis' (*minnelijke schikking, overeenkomst door beslissing van scheidslieden of arbiters*), o. –sen. Lees: *kompromie'.*
Compromis' (gesch. *verbond der Edelen, gesloten in 1565*), o. gmv.
Compromitteeren (*mede in een zaak verwikkelen, aan onaangenaamheden of gevaar blootstellen, in opspraak brengen*).
Comptabiliteit' (*verplichting tot rekenschap, rekenplichtigheid, geldelijke verantwoordelijkheid; de rekenkamer*), v. gmv.
Comptant', contant' (*in gereed geld*), bn. en bw.
Concaaf' (*uitgehold, holrond*), bn.; *een concave lens*, aan den rand dikker dan in 't midden.
Concaaf'-glazen (*lenzen, die holrond zijn*), o. mv.; **–spiegel,** m. –s.

Concentra'tie (*samentrekking op één punt*), v.
Concentreeren (*samentrekken, op één punt vereenigen; dicht worden of maken, versterken*); *een vloot –, een leger –.*
Concen'trisch (*gelijkmiddelpuntig*), bn.; *twee –e cirkels*, hebbende hetzelfde middelpunt.
Concept' (*ontwerp, ruwe schets; begrip, gevoelen*), o. –en; *een –wet, een –reglement.*
Concert' (*samenwerking van verscheiden toonkunstenaars op verschillende instrumenten of i. d. zang, muziekuitvoering*), o. –en.
Conces'sie (*vergunning, inwilliging*), v. –siën, –sies.
Concessiona'ris (*vergunninghebber of –erlanger*), m. –sen; *de – van een spoorweg.*
Conchy'liën (*schaaldieren, tweeschalige weekdieren*), o. mv.
Concier'ge (*bewaarder of portier v. e. bijzonder huis, een hotel, een school*, enz.), m. –s.
Conciergerie' (*cipiers- of portierswoning*), v. –ën. (g = zj)
Conci'lie (*R. K. kerkvergadering*), o. –liën; –lies; *het – van Trente* (1545–1563).
Concla've (*groote zaal, waarin de kardinalen voor de pauskeuze vergaderen, ook de vergadering zelf*), o. –s.
Conclu'sie (*besluit, slotsom; eindvoorstel*), v. –siën, –sies; *tot een – komen, e. – nemen.*
Concordaat' (*overeenkomst tusschen wereldlijke vorsten en den paus over kerkelijke zaken*), o. –daten.
Concor'dia (*eendracht*), v. gmv.
Concours' (*samenkomst van schuldeischers ter indiening van hun vorderingen; wedstrijd naar een prijs*), o. –en. Lees: *–koers.*
Concreet' (*gemaakt van stof, werkelijk bestaand*), bn.
Concurrent' (*mededinger*), m. –en.
Concurren'te (*mededingende vrouw*), v. –n.
Concurren'tie (*mededinging, wedstrijd, wedijver*), v. gmv.; *de – drukt thans den handel.*
Condensa'tie (*samenpersing, verdikking, samendringing*), v. –s. (t = ts)
Condi'tie (*voorwaarde, beding; bediening, post*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Conditiona'lis (spraakk. *voorwaardelijke wijs*), m. gmv. (t = ts)
Condolean'tie (*rouwbeklag*), v. –tiën, –s.
Condoleeren (*beklagen, deelneming toonen; rouwbeklag aanbieden*).
Con'dor (*grijpgier, een der grootste roofvogels, levende op de toppen der Andes*), m. –s. Ook: **Kon'dor.**
Conducteur' (*leidsman; geleider, begeleidend beambte op spoortreinen, diligences, omnibussen*, enz.), m. –en, –s.
Conduc'tor (nat. *geleider aan een electriseermachine; bliksemafleider*), m. –s.
Confec'tie (*vervaardiging in 't groot van kleedingstukken*), v. –s. (t = ts)
Confes'sie (*bekentenis, geloofsbelijdenis*), v. –siën, –s; *de Augsburgsche –* (1530).
Confisca'tie (*verbeurdverklaring, gerechtelijke inbeslagneming*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Confiseur' (*banketbakker*), m. –s. (s = z)
Confi'teor (*ik belijd*, n.l. *schuld*), o.
Confituur' (*in suiker ingelegde vrucht*), v. –turen.
Conflict' (*botsing, gedrang; strijd, gevecht*), o. –en.
Conform' (*overeenkomstig, in orde*), bn. en bw.
Confra'ter (*medebroeder, ambtgenoot, medearbeider*), m. –s.

Confu'sie (*verwarring, ontsteltenis; verlegenheid*), v. —siën, —sies. (s = z)

Congé (*afscheid*), o. gmv. (g = zj)

Conges'tie (*ophooping, aandrang van bloed; verstopping, samenvloeiing van kwade vochten naar eenig edel deel*), v. —tiën, —ties.

Con'go (rivier: *Z.-W. Afrika*), m.

Congrega'tie (*vergadering; R.K. geestelijke broederschap of kloosterorde*), v. —tiën, —ties.

Congres' (*samenkomst tot gemeenschappelijke beraadslaging [tusschen vorsten of hun gezanten, ook van geleerden en letterkundigen]*), o. —sen.

Congressist' (*deelnemer aan een congres*), m. en v. —en; vr. ook **—e.**

Congruent' (meetk. *gelijk en gelijkvormig*), bn.; *—e figuren.*

Congruen'tie (meetk. *het congruent zijn, gelijk- en gelijkvormigheid van figuren*), v. gmv.; *de — van twee driehoeken.* (t = ts)

Conife'ren (*kegeldragende gewassen*), v. mv.

Conjectuur' (*vermoeden, gissing, onderstelling*), v. —turen.

Conjuga'tie (spraakk. *vervoeging van een werkwoord*), v. —tiën, —ties. (t = ts)

Conjugeeren (*vervoegen*); *een werkwoord —.*

Conjunc'tie (*vereeniging, samenkomst*; in de taalk.: *voegwoord*; in de sterrenk. *samenstand in denzelfden meridiaan*), v. —tiën, —s.

Con'junctief, con'junctivus (spraakk. *bij- of aanvoegende wijs*), m. —tieven.

Connex'ie (*verbinding, verband, samenhang*), v. —nexiën, —s; *met iemand in — staan*, betrekking.

Conrec'tor (*onder-directeur van een gymnasium*), m. —to'ren, —s.

Consciën'tie (*geweten, beter gevoel, innerlijke overtuiging*), v. —tiën, —ties. (t = ts)

Consciëntieus' (*gemoedelijk, eerlijk, nauwgezet, volgens geweten*), bn.

Conscrip'tie (*opschrijving, loting van manschappen voor den krijgsdienst*), v. gmv.

Consent' (*toestemming*), o. —en; *met — van.*

Consequent' (*zich zelven gelijk blijvend*), bn. en bw.; *een — man; — handelend*, d. i. naar vaste grondbeginselen.

Conserf' (*in suiker ingemaakte vruchten*), o. —ven. Ook: **Konserf'.**

Conserva'tie (*behoud, instandhouding*), v. gmv.; *— van levensmiddelen*, verduurzaming.

Conservatief' (*behoudend, instandhoudend*), bn.

Conservatief' (*behoudsman*), m. —tieven.

Conservatoi're, conservato'rium (*hoogere muziekschool*), o. —s; —toria.

Conserveeren (*behouden, instandhouden*), *zich —*, zich in acht nemen (gezondheid).

Considera'tie (*overweging; eer, achting*), v. —tiën, —ties. (t = ts)

Consi'gne (*parool; bevel, instructie*), o. —s.

Consisto'rie (Herv. *kerkeraad, geestelijk toezicht*), o. —riën, —ries; **—kamer,** v. —s.

Conso'le (bouwk. *uitspringend versiersel om b.v. een balcon te dragen; steunsel van schoorsteenmantels, muurtafeltjes*, enz.), v. —s.

Consonant' (spraakk. *medeklinker*), v. —en.

Consor'ten (*deelnemers, aanhangers, medewerkers*), m. mv.

Constanti'nus (gesch. *Romeinsch keizer, 306—337 n. C. bijgenaamd de Groote, verhief het christendom tot godsdienst van staat*), m.

Constateeren (*bevestigen, klaar bewijzen, vaststellen, bekrachtigen, staven*).

Consterna'tie (*verlegenheid, verslagenheid, ontsteltenis*), v. —tiën, —ties. (tie = tsie)

Constitueeren (*vaststellen, verordenen*); *de —de Vergadering*, de grondwetgevende in Parijs, van 1789—1791.

Constitu'tie (*staatsgesteldheid, staatsregeling, grondwet; lichaamsgesteldheid*), v. —tiën, —s. (tie = tsie)

Constitutioneel' (*grondwettelijk*), bn. en bw.

Constructeur' (*bouwmeester, inzonderheid van schepen*), m. —s.

Construc'tie (meetk. *samenvoeging van lijnen of vlakken tot vorming van een figuur, die aan bepaalde gegevens voldoet*), v. —s, —tiën.

Construc'tie-winkel (*werkplaats tot het maken van werktuigen, machines*, enz.), m. —s.

Construeeren (*bouwen, oprichten; meetkunstige figuren samenstellen*).

Con'sul (gesch. *in 't oude Rome titel van een der twee hoogste staatsambtenaren*), m. —s.

Con'sul (*van rijkswege benoemd handelsbeschermer; agent, gevolmachtigde; opperste bewindsman in sommige republieken*), m. —s.

Consulaat' (*consuls-ambt, consuls-waardigheid, consuls-woning*), o. —laten.

Consulaat' (gesch. *in Frankrijk de regeering der drie consuls, onder wie Napoleon de eerste was* [1799—1804]), o. gmv.

Consulent' (*deskundig raadgever*), m. —en; *hij is zuivel— in Utrecht.*

Consult' (*beraadslaging van twee of meer doctoren over één zieke; raadpleging*, b.v. *door doctoren*), o. —en.

Consul'ta (gesch. *de achterraad van Margareta van Parma*), v. gmv.

Consulteeren (*raadplegen, te rade gaan*).

Consument' (*verbruiker, afnemer*), m. en v. —en; *producent en —.*

Contant', comptant' (*in gereed geld*), bn.; als zn. o. —en: *wilt ge papier of —en?*

Contenteeren (*bevredigen, tevredenstellen, betalen*).

Con'tinent (*het vasteland*), o. —en.

Continentaal' (*wat tot het vasteland behoort*), bn.; *het — stelsel*, afsluiting van Engelands handel door Napoleon I. (21 Nov. 1806).

Contingent' (mil. *bedrag aan miliciens volgens de conscriptie te leveren*), o. —en.

Continueeren (*vervolgen, voortzetten, voortduren*).

Con'tra (*tegen*), bw. en vz.

Con'trabande (*smokkelwaar*), v. gmv.

Con'trabas (*basviool, groot strijkinstrument*), v. —bassen.

Contract' (*verdrag, schriftelijke verbintenis, overeenkomst*), o. —en.

Contractant' (*iemand die zich bij contract verbindt of verbonden heeft, deelgenoot*), m. —en; vr. **—e,** —n.

Con'tra-remonstrant (*Gomarist, tegenstander van de Arminianen*), m. —en.

Contra'rie (*tegenovergesteld, tegenstrijdig*), bn. en bw.

Contrast' (*tegenstelling, hoogste trap van onderscheid*), o. —en.

Contribu'tie (*schatting, geldelijke bijdrage, opbrengst, belasting*), v. —tiën, —ties. (tie = tsie)

Contrô'le (*toezicht, opzicht, narekening*), v. —s.

Controleur' (*ambtenaar der belastingen, belast met het toezicht op de kantoren*), m. —s.

Convent' (*klooster*), o. —en.

Conven'tie (*overeenkomst, verdrag; samenkomst, vergadering*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Convergeeren (rekenk. *kleiner worden*), b.v. *een –de reeks*, wier termen telkens kleiner worden.
Conversa'tie (*gesprek, onderhoud, omgang*), v.
Conver'sie (*verwisseling, verandering in de rente der effecten; omstempeling*), v. -siën, -sies.
Convex' (*bol, afgeslepen*), bn; *een –e lens*, dun afloopend naar den rand; *–glazen*.
Convoca'tie (*samenroeping*), v. –tiën, –ties.
Convooi' (*gewapend geleide; begeleid wordend getal schepen*, enz.), o. –en. Ook: **Konvooi'.**
Coöpera'tie (*samenwerking*), v. gmv. (t = ts)
Copal' (*harde, eenigszins gele, barnsteenachtige doorzichtige hars*), m. gmv. Ook: **Kopal'.**
Copie' (*afschrift, namaak*), v.-ën. Ook: **Kopie'.**
Copiëeren (*afschrijven, nateekenen, naschilderen*); **–machine,** v. –s. Ook: **Kopiëeren.**
Copiïst', copist' (*naschrijver, nateekenaar*), m. –en. Ook: **Kopiïst'.**
Coquet' (*behaagziek, pronklievend*), bn. (qu = k)
Cornac' (*olifantsoppasser*), m. –s. (c = k)
Corpora'tie (*broederschap, gild, erkende vereeniging*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Corpulent' (*zwaarlijvig, gezet, dik*), bn.
Correct' (*nauwkeurig, juist, zonder fouten of gebreken; wat voldoet aan de eischen der kunst of der wetenschap*), bn.
Correc'tie (*verbetering van drukwerk; terechtwijzing; straf, tuchtiging*), v. –tiën, –ties.
Correc'tor (*verbeteraar van drukproeven*), m. –s.
Correspondeeren (*briefwisseling houden; in betrekking staan met*).
Correspondent' (*briefwisselingvoerder; berichtgever; medewerker*), m. –en; **–en'te,** v.
Corresponden'tie (*briefwisseling*), v. -tiën, -s.
Corridor' (*ruimte waarop de kamers uitkomen; gang achter de loges*), m. –s.
Corrigeeren (*verbeteren, nauwkeurig nazien; straffen*).
Cor'so (*renbaan, optochtbaan*), m. –'s. (s = z)
Coryphee' (*koorleider op het Grieksch tooneel*, fig. *voorganger op 't gebied van kunst of wetenschap*), m. en v. –ën. (ph = f)
Cosmetiek' (*middel tot het glanzend maken van het haar, schoonheidsmiddel*), v. –en.
Cosmographie' (*beschrijving der hemellichamen, van het heelal*), v. gmv.
Cosmopoliet' (*wereldburger*), m. –en.
Cosmora'ma (*draaibaar panorama, de wereld in beeld*), o. –'s.
Coterie' (*kransje, besloten gezelschap*), v. –ën.
Cothurn' (*tooneellaars der ouden, met hooge hakken*), v. –en. (th = t)
Cotillon' (*Fransche gezelschapsdans in de dagen van Lodewijk XIV; onderrok*), m. –s.
Coulis'se (*tooneelscherm, zijscherm*), v. –n.
Coupé (*afgescheiden gedeelte, vak van een waggon*), v. –'s. Lees: *Koepee'*.
Couplet' (*strophe of evenmatig deel van een gedicht of een lied*), o. –ten. (ou = oe)
Coupon' (*interestbewijs, rentebewijs*), v. –s. Lees: *koe-pon'*.
Coupon' (*restant, lapje of snipper*), v. –s.
Courant' (*loopend, gangbaar*), bn.; – *geld, –e waren, –e schulden.* (ou = oe)
Courant' (*nieuwspapier, krant*), v. –en.
Courantier' (*uitgever van of schrijver aan een krant*), m. –s. Lees: *–tier'*.
Courta'ge (*makelaarsloon, provisie*), v. –s.
Couvert' (*omslag om iets; tafelstel voor één persoon*, d.i. *servet, bord, mes, lepel en vork*), o. –s. (ou = oe)
Crayon' (*stift waarmede men teekent; teekenkrijt*), o. –s. Lees: *krei-on'*.
Cre'dit (*heeft te goed; in het boekhouden: de rechterbladzijde, waarop men aanteekent, wat men ontvangen heeft, het tegendeel van debet*), o. mv.: credunt; **–zijde,** v. –n.
Crediteeren (*op vertrouwen geven, borgen, leenen; op de credietzijde boeken*).
Crediteur' (*schuldeischer*), m. –en, –s.
Cremato'rium (*lijkoven met toebehooren*), o. –s, –ria.
Creool' (*persoon in Z.-Amerika, afstammende van Europeesche ouders*), m. creolen; **–ole,** v. –n.
Creosoot' (*bederfwerend middel bij vleesch, hout*, enz., ook: *bekend middel tegen tandpijn*), v. gmv. (s = z)
Crick'et (*stok- en balspel*), o.; lees: *krikt.*
Cri'me (*misdaad*), v. –n.
Criminalist' (*kenner v. h. strafrecht*), m. –en.
Crimineel' (*lijfstraffelijk, schandelijk*), bn.; *het –e recht*, strafrecht.
Crinoli'ne (*hoepelrok*), v. –s, –n.
Cri'sis (*kentering eener zaak; bedenkelijke toestand; ziektehoogte, keerpunt*), v. crises; *de – eener ziekte; een – in den handel.*
Cri'ticus (*streng beoordeelaar, bediller*), m. critici.
Critiek' (*beoordeeling, toetsing*), v. –en.
Cri'tisch (*oordeelkundig, streng en grondig beoordeelend*), bn.; *–e bespiegelingen.*
Critiseeren (*naar den eisch der kunst beoordeelen; toetsen, bevitten, bedillen, hekelen*).
Croq'uet (*bal- en hamerspel*), o. Lees: *krok'it.*
Cru'cifix (*kruisbeeld*), o. –en.
Cultu're (Ind. *teelt van tropische producten voor de Europeesche markt*), v. cultures.
Cultuur' (*verzorging van veld en akker*), v. gmv.; *het land in – brengen; graan–*, graanbouw; *bosch–*.
Cultuur'gewassen (nl. *die worden aangekweekt*), o. mv.
Cu'pido (myth. *minnegod*), m.; **–dootje,** o.
Curaçao' (*drank of likeur, bereid uit oranjeschillen*), m. gmv. Lees: *ku-ra-sou'*.
Curatee'le (*toezicht, voogdij van een curator*), v.; *iemand onder – stellen*, d.i. onder voogdij, hem het beheer van eigen zaken ontnemen.
Cura'tor (*voogd, toezichthouder, beheervoerder, boedelredder*), m. –s en –to'ren; **–schap,** o.
Cu'rie (*het hof; een domhuis*), v.: *de Roomsche –*, het pauselijke hof, de pauselijke kanselarij, de pauselijke omgeving.
Curieus' (*zeldzaam, vreemd, aardig, merkwaardig*), bn. curieuzer, curieust.
Curiositeit' (*zeldzaamheid*), v. –en. (s = z)
Cursief' (*schuin, loopend*), bn.; – *schrift.*
Cur'sus (*loop, leergang, reeks van lessen*), m. cursussen. (s = z)
Cyclist' (*wielrijder*), m. –en.
Cycloon' (*kringstorm in den Atlantischen Oceaan bij de W.-I. eilanden*), m. cyclonen.
Cycloop' (myth. *éénoogige reus, knecht van Vulcaan*), m. cyclopen.
Cyclora'ma (*cirkelvormig panorama*), o. cyclorama's.
Cy'clus (*periode, tijdkring; reeks van sagen, volksoverleveringen, historische verdichtselen*), m. cyclussen.
Cylin'der, cilin'der (meetk. *omwentelingslichaam; rolrond lichaam*), m. –s.

Cylin'der (*ronde zuil, rolsteen; rol*), m. –'s.
Cymbaal' (muz. *instrument, bestaande uit twee holle klankbekkens, die op elkaar worden geslagen*), v. –balen. Ook: *Cym'bel, cim'bel.*
Cynis'me (*onwelvoeglijk, hondsch, onbeschaamd gedrag*), o. gmv.
Cypres', cipres' (*altijd groene naaldboom in Z.-Europa en in Azië*), m. –sen; –**senhout,** o. gmv.; –**senlaan,** v. –lanen.
Czaar (*keizer van Rusland*), m. czaren. Ook: *Tsaar.*
Cza'rewitsj (*oudste zoon des Russischen keizers, troonopvolger*), m. –en. Ook: *Tsa'rewitsj.*
Czarin' (*keizerin van Rusland*), v. –rinnen. Ook: *Czari'na, Tsari'na,* v. –'s.

D.

D, v. d's. Vierde letter van het alphabet; als Romeinsch getal = 500; DC = 600, enz.
dat. – *da'tum,* gegeven, uitgevaardigd; dagteekening. – In de spraakk. *datief,* 3e nvl.
d.d. – *de dato,* van of op den dag der uitgifte.
Del. – *Delinea'vit,* hij heeft het geteekend (op kunstplaten).
Dep., Dept. – *Departement',* afdeeling (van bestuur).
D.H. – *Doorluchtige Hoogheid,* titel v. e. Prins.
d.i. – *dat is.*
D.O.M. – *De'o op'tima max'imo,* aan den besten en hoogsten God.
Dr. – *Doc'tor.*
Ds. – *Do'minus,* heer, predikant.
dv. – *dienstvaardig.*
dw. – *dienstwillig.*
d.w.z. – *dat wil zeggen.*

Daad (*handeling*), v. daden.
Daags (*per dag, iederen dag, een dag*), bw.
Daagsch, bn.; *een –e jas,* voor den werkdag.
Daal'der (*oud-Holl. munt van f 1.50*), m. –s.
Daal'dersplaats (*de eerste rang in den ouden Amst. schouwburg,* fig. *beste plaats*), v. -plaatsen.
Dac'tylus (dichtk. *drielettergrepige versvoet met de betoonde vooraan*), m. dactylen.
Da'del (*dadelpalm, tropische boom van ± 50 voet hoogte*), m.; (*de vrucht*), v. –s.
Da'delijk (*wezenlijk, werkelijk*), bn.; *–e hulp, een –zonde,* die werkelijk of persoonlijk bedreven wordt; bw.: *kom –,* onmiddellijk.
Da'ding (*vergelijk, overeenkomst*), v. –n.
Dæ'mon, de'mon (*goede of booze geest, bovenaardsch wezen*), m. dæmonen.
Dag, m. –en; *vóór – en dauw,* zeer vroeg.
Dag'broer (*hansworst van speculaas*), m. –s.
Dag'dief (*luie werkman*), m. –dieven.
Da'gelijks (*elken dag*), bw.; *wij werken –.*
Da'gelijksch (*v. elken dag*), bn.; *het – brood.*
Da'gen (*dag worden*), het daagt, het heeft –daagd; *de morgen daagt; het daagt in het Oosten.*
Da'gen (rechtst. *voor het gerecht roepen*), ik heb –daagd; **da'ger** (*eischer*), m. –s.
Da'geraad (*vroege morgenstond*), m.; fig. *de – des levens,* de eerste kindsheid.
Dag'ge, dag (d.i. *korte degen*), v. –n, –gen.
Dag'licht (*zonnelicht*), o. gmv.
Dag'orde (*lijst der in een vergadering te behandelen onderwerpen*), v. gmv.
Dag'order (mil. *bekendmaking, afkondiging in het leger*), v. –orders.
Dag'teekenen (*dateeren, dag en jaar plaatsen*), ik heb –dagteekend; *een brief –.*
Daguerreoty'pe (*lichtbeeld, naar de uitvinding van Daguerre,* 1789–1851), v. –typen.
Dag'vaarden (rechtst. *voor het gerecht dagen*), ik heb –dagvaard; **–vaarding** (*oproeping voor den rechter*), v. –en.
Dag'vaart (*vergadering der Staten*), v. –en.
Dag'vlieg (*eendagsvlieg, haft*), v. –vliegen.
Dah'lia (*samengesteldbloemige plant*), v. –'s.
Dak (*bedekking van een gebouw*), o. daken.
Dal (*laagte tusschen bergen, vallei*), o. dalen; *een komvormig –; over berg en –,* naar alle kanten.
Dal-Elf (rivier: *Zweden*), v.
Da'lem (Ind. *woning van een Regent*), m. –s.
Da'len (*omlaag gaan*), ik ben –daald; **–ing,** v.
Dam (*een van aarde opgeworpen waterkeering*), m. dammen.
Dam (*dubbele damschijf*), v. dammen.
Damast' (*gebloemde zijden, wollen of linnen stof*), o.; (soorten), o. –en.
Dam'bord (*geruit bord waarop het damspel gespeeld wordt*), o. –borden.
Da'me (*vrouw van eenigen rang*), v. –s.
Dam'hert (*geweidragende herkauwer, iets kleiner dan het edelhert*), o. –herten.
Damiaat'jes (*eenige klokjes in Haarlem, uit Damiate, volgens de overlevering meegebracht door graaf Willem I,* 1217), o. mv.
Dam'men (*een dam leggen;* ook *dam spelen*), ik heb –damd; **–mer** (*damspeler*), m. –s.
Damp (*wasem, rook, nevel*), m. –en; *de – van kokend water; de – van kruit.*
Dam'pen (*uitwasemen, tabak of sigaren rooken*), ik heb –dampt.
Damp'kring (*luchtruim, atmosfeer*), m. –kringen; *het onweer zuivert den –.*
Dam'sterdiep (kanaal: *Groningen*), o.
Danaï'den (myth. *het vat der – vullen*), een nutteloozen of hopeloozen zwaren arbeid verrichten, als de dochters van Dana'us, die in de onderwereld een bodemloos vat moesten vullen.
Dan'dy (*saletjonker, fat, modegek*), m. –'s.
Da'nig (*erg*), bn. en bw.; *zich – vervelen.*
Dank (*betuiging van erkentelijkheid*), m.; *tegen wil en –,* tegen zin en meening.
Dan'ken (*dank betuigen*), ik heb –dankt.
Dank'zeggen, ik heb dankgezegd; **–ging,** v.
Dans, m. –en; fig. *den – ontspringen,* het doodsgevaar ontkomen.
Dan'sen, ik heb –danst; fig. *naar iemands pijpen –,* aan diens grillen moeten voldoen.
Dap'per (*moedig*), bn. en bw.; **–heid,** v. gmv.
Dar'ling (zijtak: *Murray*), v.
Darm (*buisvormig ingewand*), m. –en.
Dar're (*mannetjes-honigbij*), m. –n.
Dar'tel (*uitgelaten, vroolijk*), bn. en bw.

Das (*zeker roofdier, tot de zoolgangers behoorende*), m. dassen.

Das (*halsdoek*), v. dassen; *een — omdoen.*

Das'hond (*hond voor de dassenjacht*), m. —en.

Das'senhaar, o. —haren; **—huid,** v. —en; **—jacht,** v. -en; **—kwast** (nl. *v. d. verver*), m. -en.

Das'sevel, o. —vellen; **—vet,** o. gmv.

Da'ta (*daadzaken; gegevens*), m. mv. van *datum.*

Dateeren (*dagteekenen*); *een brief —*; **—ing,** v.

Da'tief, —tivus (*derde naamval*), m. —tieven.

Da'tum (*dagteekening*), m. —s en data.

Dauphin' (*vroeger, tot 1830, titel v. d. kroonprins van Frankrijk*), m. —s. Lees: *doo-fèn.*

Dauw (*vochtigheid in de lucht*), m.; *hij was op vóór dag en —*, zeer vroeg.

Dau'wel (*trage, zorgelooze vrouw*), v. —s.

Dau'wen (*het vallen van den dauw*), het heeft —dauwd.

Dauw'worm (*zwerende hoofduitslag bij zeer kleine kinderen*), m. gmv.

Da'veren (*trillen, beven,* ook *dreunen, schokken*), het heeft —daverd; **—ing** (*schudding*), v.

Daviaan' (*veiligheidslamp voor mijnwerkers*), v. davianen; *de — is uitgevonden door Davy* (1815).

Debat' (*beraadslaging; bespreking, woordenstrijd*), o. —ten.

Debatteeren (*redetwisten*).

De'bet (*hij is schuldig*), bn.; *aan iets — zijn.*

De'bet (in het boekhouden: *schuldzijde*), o.; *in het —*, op de linkerzijde, onder de schuldposten.

Debiet' (*aftrek, verkoop, vertier van waren*), o.

Debitant' (*verkooper in 't klein; persoon, die voor den collecteur loterijbriefjes verkoopt*), m. —en.

Debiteur' (*schuldenaar*), m. —s.

Debut', o. Zie **Debuut'.**

Debuut' (*begin, debut, eerste optreding van een acteur, zanger,* enz.), o. gmv.

De'ca (*tien, tienmaal*), bw.

Deca'de (*reeks van 10 dagen*), v. —n, —s.

De'cagram (*10 Ned. wichtjes = 1 Ned. lood*), o. —grammen.

De'caliter (*10 Ned. kop = 1 schepel*; ook: *10 Ned. kan*), m. —liters.

De'cameter (*10 Ned. meter = 1 Ned. roede*), m. —meters

Decanaat' (R. K. *gebied v. e. deken*), o. —naten.

De'castère (*10 Ned. kub. meter*), v. —n of —s.

Decem'ber (*wintermaand*), m.

De'ci (*tiendedeel*), bw. Zie: **—gram, —liter.**

Decideeren (*beslissen, uitspraak doen, beslechten*). (c = s)

De'cigram ($^1/_{10}$ *Ned. wichtje = 1 Ned. korrel*), o. —grammen.

De'ciliter ($^1/_{10}$ *Ned. kan of kop = 0.1 L. = 1 Ned. maatje*), m. —liters.

Decimaal' (*tiendeelig*), bn.; rekenk. *de decimale breuken*, d. i. waarvan de noemer 10 of een macht van 10 is; *het decimale stelsel van maten en gewichten*; **—teeken** (*punt of of komma*), o. —teekens.

De'cimeter ($^1/_{10}$ *Ned. el = 0.1 M. = 1 palm*), m. —meters.

Deci'sie (*besluit; beslissing, rechterlijke uitspraak*), v. —siën, —sies.

De'cistère ($^1/_{10}$ *kub. M. = 100 kub. palm*), v. —stèren of —stères.

Declama'tie (*kunstmatige voordracht, pronkende woordenpraal*), v. —s, —tien. (t = ts)

Declameeren (*voordragen naar de regelen van de goede uitspraak en met gebaren; met smaak en uitdrukking iets voordragen*; ook: *tegen iets uitvaren*).

Declareeren (*verklaren, openbaren; aangeven van goederen; doen weten, bekendmaken*).

Declina'tie (nat. *afwijking van de magneetnaald*), v. —s, —tiën. (t = ts)

Declina'tie (spraakk. *verbuiging der naamwoorden*), v. —s, —tiën.

Decora'teur' (*tooneel-, ook decoratieschilder*), m. —s.

Decora'tie (*versiering, ridderorde; tooneelschilderwerk*), v. —tiën, —ties. (t = ts)

Decreet' (*besluit, verordening*), o. —creten.

De'demsvaart (kanaal: *Overijsel*), v.

Deeg (*aanwas, vermeerdering, voordeel, nut*), v. vero.; *— van iets hebben.* Zie **Dege** en **Terdege.**

Deeg (*gekneed meel*), o.; (soorten), o. —en.

Deel (*gedeelte van iets*), o. deelen.

Deel (*boekdeel, band*), o. deelen.

Deel (*plank in allerlei breedte*), v. delen.

Deel (*dorschvloer*), v. delen.

Deelach'tig (*deel hebbende aan of in*), bn.

Deel'baar (rekenk. *bevattende factoren*), bn., *24 is een — getal.*

Deel'baarheid (*eigenschap der lichamen*), v.; *kleurstof, reukwerk bewijst de —*; (rekenk. *ontbindbaarheid in factoren*), v. gmv.

Dee'len (*splitsen, in stukken deelen*), ik heb —deeld; **—er** (*persoon*), m. —s.

Dee'ler (rekenk. *getal, waardoor men deelt*), m. —s.

Dee'ling (rekenk. *bewerking van het deelen door een deeler*), v. —en; **—inkje,** o. —s.

Deel'nemen (*medewerken aan iets,* fig. *deelen in*), ik nam deel, heb deelgenomen.

Deel'nemend (*medelijdend*), bn.

Deels, bw.; *dit mengsel bestaat — uit goud, — uit zilver*, ten deele.

Deel'tal (rekenk. *te deelen getal*), o. —tallen.

Deel'teeken (spraakk. *teeken dienend om lettergrepen te scheiden* b.v. *Azië*), o. —teekens.

Deel'woord (spraakk. *naamwoordelijke vorm van het werkwoord*), o. —woorden.

Dee'moed (*onderworpenheid*), m. gmv.

Deemoe'dig, bn.; *een —e houding*; **—heid,** v.

Deen (*bewoner van Denemarken*), m. Denen.

Deensch (*uit of van Denen*), bn.; *—e boter.*

Deensch (*taal der Denen*), o. gmv.

Deer'lijk (*jammerlijk, erg*), bn. en bw.

Deern, deer'ne (*dienstmeisje, jongedochter*), v. deernen.

Deer'nis (*medelijden*), v. gmv.

Deerniswaar'dig (*het medelijden opwekkend*), bn.; *een — schouwspel.* Ook: **—waard.**

Dee'sem (*deeg*), m.; (soorten), m. —s.

Defect' (*gebrek*), o. —en.

Defect' (*beschadigd, stuk*), bn.; *de pomp is —.*

Defen'sie (*verdediging*), v. —siën, —sies.

Defensief' (*verdedigend, verwerend*), bn.

De'ficit (*tekort, nadeelig saldo*), o. —s.

Defileeren (mil. *e. engte of een hollen weg doortrekken; in smalle gelederen voorbijrukken*).

Defini'tie (*juiste bepaling, duidelijke omschrijving v. d. begripsinhoud*), v. —tiën, —ties.

Definitief' (*beslissend, afdoend*), bn. en bw.; *een —ve regeling, iets — vaststellen*, bepaald.

Def'tig (*voornaam, statig, kalm, waardig*), bn. en bw.; **—heid** (*statigheid*), v. gmv.

De'ge, deeg, v.; gebruikelijk in: *terdege, terdeeg*, d. i. goed, voortreffelijk; *deeg van iets hebben*, er plezier van hebben. gew.

De'gelijk (*goed, geschikt*), bn. en bw.; **—heid,** v.

De'gen (*stoot- of schermwapen*), m. –s.
Dege'ne, bep. aank. vn. –n.
Degrada'tie (mil. *verlaging in rang als straf*), v. –tiën, –s. (t = ts)
Dei'nen (*langzaam op en neer gaan, zwellen en dalen*), het heeft –deind; *het – der golven.*
Dein'zen (*teruggaan, zacht achterwaarts gaan, wijken*), ik deinsde, heb en ben –deinsd, het is –deinsd.
Dejeuné (*dejeuner*), o. –'s. (j = zj)
Dejeuneeren (*ontbijten*); *gaan we haast –?*
Dejeuner' (*ontbijt*), o. –s. (j = zj)
Dek (*bedekking*), o. dekken; *een – voor koeien of paarden*, deken.
Dek (scheepst. *verdek, scheepsvloer*), o. dekken.
De'ken (*iemand die gesteld is over [tien] anderen*), m. –en, –s; *hij was – van het koekbakkersgild*; R. K. *hij is – en pastoor*; *de – van de orde der advocaten*, gekozen voorzitter.
De'ken (*dekkleed, dekking*), v. –s.
Dekenaat' (R. K. *kring van toezicht van een deken*), o. –aten. Ook: **Decanaat'.**
Dek'ken (*bedekken, overdekken*), ik heb – -dekt; *een dak met stroo –, de tafel –.*
Dek'kleed (*dekkend kleed*), o. –kleeden.
Dek'sel, o. –s; *een pot zonder –.*
Delf'stof, v. –stoffen; *het rijk der –stoffen.*
Delftsch (*uit of van Delft*), bn.; *– aardewerk*; *het – orakel*, nl. Hugo de Groot.
Del'gen (*vernietigen*), ik heb –delgd; *schulden –*, afbetalen.
Delibera'tie (*beraadslaging, overweging*), v. –tiën, –s. (t = ts)
Delicaat' (*fijn, teer, heerlijk*), bn. en bw.
Delicieus' (*kostelijk, zeer aangenaam; lekker*), bn. en bw. –cieuzer. (c = s)
Delinea'vit (*hij of zij heeft het geteekend*).
Delinquent' (*misdadiger, boosdoener, overtreder*), m. –en. (qu = kw)
Deli'rium (*waanzin, razernij, ijlhoofdigheid*), o. –s.
Del'phi (gesch. *stad in Griekenland, landschap Phocis, met het orakel van Apollo*), o. gmv.
Del'ta (aardr. *alluvium bij een riviermond*), v. –'s; *de Nijl–, de Rijn–, de Po–.*
Del'ven (*graven, uit- of omspitten*), ik dolf, heb –dolven; *een graf –.*
De'mer (zijtak: *Dyle*), m.
Demi' (*half*); *à –*, ten halve; *–-fortune*, vierwielig rijtuig voor èèn paard; *–-saison*, dunne overjas in 't voor- en najaar.
Demis'sie (*ontslag*), v. –siën, –sies.
Democraat' (*aanhanger of voorstander der volksregeering*), m. –craten.
De'mon (*geest*), m. –monen. Ook: **Dæ'mon.**
Demos'thenes (gesch. *Griekenlands grootste redenaar, in Athene*, 384–322 v. C.), m.
Dem'pen (*aanplempen, vullen*), ik heb – -dempt; *een gracht –, een put –.*
Dem'pig (*aamborstig, benauwd op de borst*), bn.; *een – paard*; **–heid,** v. gmv.
Den (*naaldboom*), m. dennen; *de fijne –, de gewone –, de grove –.*
Den'der (rivier: *O.-Vlaanderen*), v.
Denk'beeld (*gedachte, begrip*), o. –beelden; *zich een – vormen*; *zijn –en mededeelen.*
Denkbeel'dig (*ingebeeld*), bn.; *een – wezen.*
Den'ken (*peinzen, zich in den geest bezighouden*), onr. ik dacht, heb –dacht.
Denk'wijs of **–wijze** (*meening, gevoelen*), v. –wijzen.
Den'nebast, m. –basten; **–boom,** m. –en.
Den'nen (*van dennenhout*), bn.; *een – paal.*
Den'nenappel (*vrucht*), m. –s; **–bosch,** o. –bosschen; **–hars,** o. en v.; **–hout,** o.
Denominatief' (spraakk. *w.w. van een naamwoord afgeleid* b.v. *eggen, warmen*), o. –tieven.
Departement' (*afdeeling; gewest, landsdeel; werkkring*), o. –en.
Depê'che (*telegram; berichtsbrief*), v. –s.
Depot' (*magazijn van munitie; reservetroepen of hun verblijf;* ook: *winkel van een zetbaas*), o. –s. Lees: *depoo'.*
Depôt-houder (*verkooper van hem toevertrouwde waren*), m. –houders.
Depres'sie (*lage druk of barometerstand*), v. –sies, –siën.
Deputa'tie (*afgevaardigd personental; college van gedeputeerden*), v. –tiën, –ties. (tie = tsie)
Derailleeren (*uit de rails geraken; verongelukken*); *de trein gaat –*, ontsporen. (ll = lj)
Der'de, telw.; *de – dag, ten –n male, Willem de –.*
Der'dehalf (*twee en een half*), telw.; *het kost –halven gulden*, d. i. *f* 2.50.
Der'dendaagsch, bn.; *de –e koorts*, d. i. terugkeerend op den derden dag.
De'ren (*hinderen, schaden*), ik heb –deerd.
Der'gelijk, bv. bepalingaank. vnw.; *ga niet om met – lieden.* Ook: *Diergelijke.*
Derhal've (*om die reden, daarom*), bw.
Der'mate (*in dien graad, in dier voege*), bw.
Der'rie (*zwavelachtige veensoort*), v. gmv.
Der'tien, telw.; *– gulden*; *we zijn met –en.*
Der'tiende, telw.; *de – dag*; *Lodewijk de –.*
Der'tiendehalf (*twaalf en een half*), telw.
Der'tiger (*een man van dertig jaar*), m. –s.
Der'ven (*missen, ontberen*), ik heb –derfd.
Der'waarts (*daarheen*), bw.
Der'wijze (*zoodanig, in die mate*), bw.
Der'wisch (*arme Turksche monnik*), m. –en.
Des'bevoegde (*zaakkundige*), m. en v. –n.
Deserteeren (*zich wegpakken; wegloopen, ontloopen; de plaat poetsen*). (s = z)
Deserteur' (*wegloper, overlooper*), m. –s.
Deser'tie (mil. *het wegloopen, overloopen*), v. –tiën, –ties. (s = z)
Des'gelijks (*op dezelfde wijze, evenzoo*), bw.; *uw broeder handelde braaf, doe gij –.*
Deskun'dige (*zaakkundige*), m. en v. –n.
Despoot' (*onbeperkt gebieder, eigendunkelijk heerscher, dwingeland, tiran*), m. –poten.
Despotis'me, despotis'mus (*eigendunkelijke of onbeperkte heerschappij, verdrukking, dwingelandij*), o. gmv.
Des'sa (*Javaansch dorp of kampong met eigen hoofd*), v. –'s.
Dessert' (*nagerecht*), o. –en.
Destijds' (*te dien tijde*), bw.
Destilla'tie (*overhaling*), v. Ook: **Distilla'tie.**
Destillateur' (*destilleerder*), m. –s. Ook: *Distillateur.*
Des'wege (*daarom, om die reden*), bw.
Detail' (*bijzonderheid, kleinigheid*). o. –s.
Determineeren (*bestemmen, bepalen, beschikken*); *een plant –*, vaststellen uit de kenmerken tot welke familie zij behoort.
Deuca'lion (myth. *koning van Thessalië, tijdens wiens regeering de zondvloed in Griekenland allen verdelgde behalve hem en Pyrrha, zijn vrouw*), m. (eu = ui)
Deugd (*braafheid, innerlijke waarde, voortreffelijkheid*), v.; (soorten), v. –en.
Deug'delijk (*echt*), bn. en bw.; *een –e stof.*
Deugd'zaam (*braaf*), bn. en bw.; **-heid,** v. gmv.

Deu'gen (*braaf zijn; dienstig zijn*), ik heb —deugd; *die jongen deugt niet*, is slecht.
Deug'niet (*slecht persoon*), m. en v. —en; ook slechte knaap.
Deuk (*indruk*), v. —en; *een hoed met een* —.
Deun (*straatwijsje, liedje*), m. —en.
Deur, v. —en.
Deur'waarder, m. —waarders.
Deu'vekater (*drommels!*), tw.
Deu'vik (*tap of spie in een vat*), m. —viken.
Devies' (*toepasselijk zinnebeeld met een kort doelmatig opschrift; zinspreuk, gedenkspreuk*), o. —zen; *het — van ons wapen is: Je maintiendrai*, d. i. Ik zal handhaven.
Devoot' (*vroom, godvruchtig; onderdanig, ootmoedig*), bn. devoter; *de devoten*, de fijnen.
Devo'tie (*vroomheid, toewijding, vereering, godsvrucht*), v. gmv.; R. K. *dag van* —, heiligendag maar geen Zondag. (t = ts)
Dewijl' (*omdat*), vgw.; *ik ga niet, — het regent.*
Dey (*heerscher in Algiers, Tunis*), m. —s.
Diaboliek', diabo'lisch (*duivelsch, duivelachtig*), bn. en bw.
Diaconie' (*kerkelijk armbestuur*), v. —ën.
Diadeem' (*koninklijk hoofdsieraad; vrouwelijk haartooisel*), m. —demen.
Diæ'resis (spraakk. *splitsing van een lettergreep*), m., als in: *dorrep*, dorp; *mellek*, melk.
Diagno'se (geneesk. *onderscheiding eener ziekte naar kenteekenen, ziektekennis*), v. diagnosen. Ook: *Diagno'sis.*
Diagonaal' (*hoekpuntslijn*), v. —gonalen.
Diagonaal' (*overhoeksch, overdwars*), bn.
Dia'ken (*armverzorger*), m. —en, —s.
Dia'ken (R. K. *geestelijke, die de voorlaatste wijding heeft ontvangen*), m. —s, —en.
Dia'kenhuis (*verplegingsgesticht onderhouden door de diaconie*), o. —huizen.
Diakonaat' (R. K. *de wijding tot diaken, de waardigheid van diaken*), o. gmv.
Diakones' (*armverzorgster*; ook *ziekenverpleegster*), v. —sen.
Diakoon' (*ziekenverpleger*), m. —konen.
Dialect' (*tongval, gouwspraak, spraak in eenige streek van ons land*), o. —en.
Dialoog' (*samenspraak, tweespraak, gesprek*), m. —logen.
Diamant' (*de kostbaarste en hardste edelsteen*), m. —en; (*stof*), o. gmv.
Diamant (zwarte) (nl. *de steenkool*), o.; aldus geheeten naar de hooge waarde voor fabriek en oven, enz.
Diaman'ten, bn.; *een — ring*, met een diamant; *een — bootje*, slotje met een diamant; *de — bruiloft*, ter viering van het 75-jarig (thans ook 60-jarig) huwelijk.
Diamant'slijper, m. —slijpers; fig. *hij is grof* —, een straatlooper; **—ij',** v. —en.
Diame'ter (*middellijn, doorsnede*), m. -meters.
Dia'na (myth. *godin der jacht en der maan*), v.
Diarrhee' (geneesk. *buikloop*), v. gmv.
Dicht (*gedicht, vers, poëzie*), o. —en.
Dicht (*vast aaneensluitend*), bn. en bw.
Dicht'ader (*dichterlijk talent*), v. —aderen.
Dich'ten (*dichtmaken, stoppen*), ik heb gedicht; *een lek —, een vat* —.
Dich'ten (*verzen maken*), ik heb —dicht.
Dich'ter, m. —s; **—eres',** v. —sen.
Dicht'kunst (*poëzie*), v. gmv.; *de — beoefenen.*
Dicht'maken (*sluiten, dichtdoen*), ik heb —gemaakt; *een brief —, een jas —, een rijtuig* —.
Dicht'regel (*versregel*), m. —regels, —regelen.
Dicht'stuk (*gedicht, vers*), o. —stukken.

Dicht'term (*woord of uitdrukking als benaming van maat of dichtsoort*), m. —termen.
Dicht'vuur (*bezieling, opgewektheid tot dichten*), o. gmv.
Dicht'werk (*gedicht van eenigen omvang*), o. —werken.
Dictaat' (*iets dat voorgezegd is of wordt ter opschrijving*), o. —aten, —ata.
Dicta'tor (*eigenmachtig gezagvoerder; onbeperkt bewindvoerder in het oude Rome*), m. —s.
Dicta'torschap (*dictatuur, de waardigheid van dictator*), o. gmv.
Dictatuur' (*het ambt of de waardigheid van een dictator*), v. gmv.
Dictee' (*taaloefening in het zuiver schrijven*), v. —s.
Dicteeren (*voorzeggen om op te schrijven*; ook: *ingeven, in de pen geven; een straf opleggen*).
Dic'tie (*zeggingskracht; de schrijftrant, wijs van zich uit te drukken; zeggingskracht*), v. gmv.
Dictionnai're (*woordenboek*), m. —s. (t = s)
Didactiek' (*leerkunst, onderwijskunde*), v. gmv.
Didac'tisch (dichtk. *leerend, onderrichtend*), bn.; *een — gedicht*, een leerdicht.
Dieet' (*geneeskundige leefregel, matige eetregel*), o. gmv.; *iemand op — stellen.*
Dief (*iemand die steelt*), m. dieven.
Dief'stal (*wederrechtelijke toeëigening van eens anders goed*), m. —stallen.
Die'mit (*katoenen stof zonder bepaald patroon met dubbelen draad*), o. gmv. (*soorten*), diemiten.
Die'miten (*van diemit*), bn.; *een — borstrok.*
Die'naar (*ondergeschikte*), m. —s en dienaren.
Dienares', -res'se (*dienende vrouw*), v. —sen.
Dien'der (*agent van politie*), m. —s.
Die'nen (*van of in dienst zijn, voor iemand werken*), ik heb —diend.
Dienovereenkom'stig (*overeenkomend met iets, dat vooraf genoemd is*), bw.
Dienst (*het dienen, bijstand, hulp*), m. —en.
Dienst'baar (*dienende, ondergeschikt*), bn.
Dienst'plicht (*plicht om soldaat te worden*), m. —plichten; *algemeene —, persoonlijke* —.
Dienstvaar'dig (*behulpzaam*), bn.
Dienstwil'lig, bn.; *Uw —e dienaar.*
Dien'tengevolge (*daarom, dus*), bw.
Dien'volgens (*bijgevolg*), bw. Ook: *Diensvolgens.*
Diep (*diepte, kolk*), o. —en; ook bn. en bw.
Diep (*kanaal, water*), o.; *het Zwolsche* —.
Diep'gang (scheepst,) m. gmv.; *een vaartuig van 20 voet* —, afstand tusschen kiel en waterlijn.
Diep'lood (zeew. *werktuig om te peilen*), o. —looden.
Diep'te, v. —n; *de — van een put, van een mijn, van de zee; de — van een huis*, lengte.
Diepzin'nig (*grondig, veelbeteekenend*, ook: *onbegrijpelijk*), bn. en bw.
Dier (*bewerktuigd zelfbewust wezen*), o. —en.
Dier (*dierbaar, kostbaar*), bn. en bw.
Die'renepos (dichtk. *middeleeuwsche dichtsoort met den vos als hoofdpersoon*), o.
Dier'baar (*waard, lief*), bn.
Die'renriem (*zodiak, gordel of band van sterren aan den sterrenhemel*), m. gmv.
Die'renrijk (*al de soorten, geslachten, familiën, klassen der dieren samen*), o. gmv.
Die'rensage (dichtk. *middeleeuwsche sage met dieren als handelende personen*), v. -sagen.
Dier'gaarde (*dierentuin*), v. —gaarden.
Dier'koop (*duur*), bn.; — *weefsel.* w. i. g.

Dier'kunde (*kennis van den bouw en de leefwijze der dieren, zoölogie*), v. gmv.
Dies (*daarom, derhalve*), bw.; ook *daarvan: wat – meer zij.* vero.; ook: *Des.*
Diets (alleen gebruikelijk in: – *maken, wijs maken*), ik heb – gemaakt, d. i. heb wijsgemaakt, op de mouw gespeld.
Dietsch, bn.; *de –e taal*, de volkstaal, in 't bijzonder het Vlaamsch in de Middeleeuwen; *wij zijn van –en stam*; als zn. o.: *het –.*
Die'vegge (*vrouw die steelt*), v. –n.
Die'ven (*stelen*, ook: *snoepen*), ik heb –diefd.
Die'venlantaarn (–taren), (*waarvan het licht door schuiven kan worden afgesloten*), v. –lantaarns.
Dieverij' (*diefstal*), v. –en.
Die'ze (riviertje: *N.-Br.*), v.; *Den Bosch a. d. –.*
Difficiel' (*zwaar, lastig, moeilijk, knorrig*). bn.
Diges'tie (*oplossing, koking; spijsvertering*), v.
Dig'gel (*scherf aardewerk*). v. –s, –en.
Dignita'ris (*waardigheidsbekleeder*), m. -sen.
Digniteit' (*waardigheid, eerepost*), v. –en.
Dij (*lichaamsdeel*), v. –en.
Dij'en (*uitzetten, zwellen*), het dijde, het is –dijd; *erwten en boonen – bij het koken.*
Dij'gen (*uitzetten*), het deeg, is –degen; *gedegen goud*, smeedbaar goud.
Dijk (*hooge aarden dam*), m. –en.
Dijk'graaf (*voorzitter van een dijkbestuur, ook van een polderbestuur*), m. –graven.
Dijk'heemraad (*lid van een dijk- of polderbestuur*), m. –raden; **–schap** (*de waardigheid*), o. gmv.
Dijk'stoel (*dijkbestuur, college van heemraden*), m. –stoelen.
Dij'zig (*mistig, dampig*), bn.; **–heid,** v. gmv.
Dik (*niet dun*), bn.; *een –ke plank.*
Dik'huidigen (*veelhoevige dieren*), m. mv.; *nijlpaard, neushoorn, olifant en zwijn zijn –.*
Dik'kop (*dik mensch*), m. en v. –pen. gmz. Ook: (*kikkervischje*), m. –koppen.
Dik'te (*dikheid, zwaarte*, fig. *zwelling*), v. –n.
Dik'werf (*dikwijls, tal van keeren*), bw.
Dik'wijls (*tal van tijdstippen*), bw. Lees: *dik'w'ls.*
Dilem'ma (*wissel- of voorondersteliende sluitrede*; fig. *zeer moeilijke toestand*), o. –'s.
Dilettant' (*kunstvriend, kunstverzamelaar*), m. –en; vr. **–e.**
Diligen'ce (*post- of reiswagen*), v. –s. vero.
Dille (*schermbloemige plant*), v. gmv.
Diluviaal' (*tot het diluvium of de vloedvorming behoorend*), bn.; *–ale gronden*, b.v. de heiden van Drente.
Dilu'vium (*aloude of voorwereldlijke bezinking of aanslibbing*), o. gmv.
Diminutief' (*verkleinwoord*), o. –tieven.
Diné (*diner*), o. –s; *dineetje*, o. –s.
Dineeren (*het middagmaal gebruiken*).
Di'ner, diné (*middagmaal*), o. –s; **–tje** of **dineetje,** o. –s.
Ding (*zaak, voorwerp, lichaam*), o. –en.
Din'gen (*pleiten, strijden*), ik dong, heb gedongen; *naar iets –*, naar (eenen post) staan.
Din'kel (riviertje: *N.-Br.*), v.
Dins'dag (*derde dag der week*), m. –dagen.
Dins'dags, bw.; – *bezoekt hij de markt.*
Dins'dagsch, bn.; *de –dagsche markt.*
Din'tel (riviertje: *N-Br.*), v.
Dioce'se, v., ook **diocees'** (R. K. *bisschoppelijk gebied, een bisdom*), o. diocesen.
Dio'genes (*wijsgeer te Corinthe, tijdgenoot van Alexander den Grooten, ± 333 v. C.*), m.
Diphtheri'tis (*besmett. keelziekte*), v. gmv. Lees: *dif-te-rie'-tis.*
Diphthong' (spraakk. *tweeklank*), v. –en. Lees: *dif-tong'.*
Diplo'ma (*akte van aanstelling; bewijs van bevoegdheid; oorkonde*), o. –'s.
Diplomaat' (*staatkundig vertegenwoordiger van de eene mogendheid bij de andere, handig onderhandelaar*), m. –aten.
Diplomatie' (*staatkundige vertegenwoordiging in of van het buitenland; kunst om de eene mogendheid bij de andere te vertegenwoordigen*; fig. *geslepenheid*), v. gmv. (t = ts)
Diplomatiek' (*de staatkunde betreffende*), bn.; *de –e bekwaamheid van Jan de Wit.*
Direct' (*rechtstreeks, regelrecht, onmiddellijk*), bn. en bw. (c = k)
Directeur' (*bewindhebber, bestuurder*), m. –en, –s. (c = k)
Directeur'-generaal' (*algemeen directeur*), m. directeurs-generaal; *de – der staatsspoorwegen.*
Direc'tie (*bestuur; bewind, uitvoering of uitvoerende macht*), v. –tiën, –ties. (c = k)
Directri'ce (*bewindvoerster, bestuurster*), v. -s.
Dirigent' (*leider, bestuurder*), m. –en.
Disch (*spijstafel*), m. disschen.
Discipli'ne (*tucht, orde, regel*), v. gmv.
Discon'to (*korting en wel percentsgewijze*), o. –'s; **–bank** (*wisselbank*), v. –banken.
Discours' (*gesprek*), o. –en. Lees: *dis-koers'.*
Dis'crediet (*minachting*), o.; *in – brengen*, in opspraak brengen, kleineeren.
Discreet' (*bedachtzaam, bescheiden, voorzichtig, stilzwijgend*), bn. en bw.; discreter.
Discus'sie (*woordenwisseling, gedachtenwisseling*), v. –siën, –s.
Discuteeren, discutieeren (*bespreken, nauwkeurig nagaan, wikken en wegen*).
Dispensa'tie (*ontheffing, vrijstelling*), v. –s, –tiën. (t = ts)
Disponi'bel (*beschikbaar*), bn.
Disputeeren (*wetenschappelijk woordentwisten, een redestrijd houden, woorden wisselen*).
Dispuut' (*redestrijd*), o. disputen. Ook: *disputeer-gezelschap.*
Dis'sel (*een soort van holle bijl*, n.l. *van wagenmakers en kuipers*), m. –s.
Dis'sel (*wagenboom*), m. –s. Ook: *–boom*, m.
Disserta'tie (*wetenschappelijke verhandeling, academisch proefschrift*), v. –tiën, –s.
Dissimu'latie (*veinzerij*), v. gmv. (t = ts)
Dissol'ving views (*kleurveranderende beelden op een wit doek*), o. mv. Lees: – *wjoes.*
Dissonant' (*wanklank, valsche toon*), m. –en.
Distan'tie (*verwijdering, afstand*), v. –tiën, –s.
Dis'tel (*samengesteldbladige plant*), v. –s.
Dis'telvink (*putter*), m. –vinken.
Dis'tichon (dichtk. *koppelvers, tweeregelig vers*), o. –s, disticha; *elegisch –*, verbinding van een hexa'meter en een penta'meter.
Distillateur, distilleerder (*stoker, brander, overhaler*), m. –s. Ook: **Destillateur'.**
Distilla'tie (*overhaling*), v. –tiën, –s.
Distilleeren (*aftrekken, stoken, overhalen*).
Distinc'tie (*onderscheiding*), v. –tiën, –s.
Distinctief' (*kenteeken van rang of orde*), o. –tieven; *het – van den majoorsrang.*
Distingeeren (*onderscheiden, met achting bejegenen*).
Distrac'tie (*afgetrokkenheid, verstrooiing*; rechtst. *vervreemding, verkoop*), v. –tiën, –s.

Distribu'tie (*uitdeeling, b.v. van brieven, prijzen*, enz.), v. gmv. (tie = tsie)
District' (*rechtsgebied, landstreek, ook afdeeling van kiezers*), o. –en.
Dithyram'be, v. –n. Zie: **–bus.**
Dithyram'bus (dichtk. *verheven lofzang ter eere van Bacchus; vurig lied vol hartstochtelijke vervoering in ongeregelde versmaat*), m. –bae. Ook: *Dithyrambe*, v. –n.
Dit'je, o. –s; *allerlei –s en datjes*, kleinigheden.
Di'to (*het gezegde, het gelijke*), bn. In den handel: *een – jas*, als de pas genoemde.
Di'va (*godin, goddelijke*), v. –'s; vooral: gevierde zangeres.
Di'van (*Geheime Raad van den Grooten Heer van Turkije; ook een in 't Oosten gebruikelijke lage rustbank of sofa met tapijten en kussens*), m. –s.
Diver'sen (*onderscheiden zaken*), v. mv.
Dividend' (*evenredig aandeel in de winst*), o. –en; *een extra –*; **–bewijs,** o. –zen.
Divi'sie (*een soort van deeling in de rekenkunde*; mil. *groote legerafdeeling*), v. –siën, –s.
Djam'bi (rivier: *O.-Sumatra*), v.
Dnjep'r (rivier: *Rusland*), m.
Dnjes'ter (rivier: *Rusland*), m.
Dob'bel (*spel met twee teerlingen*), m. gmv.
Dob'belen (*met dobbelsteenen spelen*, fig. *grof spelen*), ik heb –dobbeld.
Dob'belsteen (*teerling, kleine kubus met oogen van één tot zes*), m. –steenen.
Dob'ber (*drijvertje, pen, sim aan een hengelsnoer*), m. –s.
Dob'beren (*op en neer gaan in 't water*), ik heb –dobberd; fig. *op zee –*, rondzwalken.
Docent' (*leeraar*), m. –en.
Docht (*roeibank*), v. –en. Ook: **Doft.**
Doch'ter, v. –s; *jonge –*, jonge, ongehuwde vrouw; **–schap** (*verhouding als dochter*), o.
Doc'tor (*academische graad*; ook *dokter, geneesheer*), m. –s, docto'ren.
Doctoraal' (*als van een doctor*; fig. *deftig; gezaghebbend*), bn.; als zn. o.: zegsw. *zijn – doen*, n.l. examen als doctorandus.
Doctoraat' (*de waardigheid van doctor*), o. gmv.
Doctoran'dus (*iemand met den doctoralen graad doch nog niet gepromoveerd*), m. –sen.
Doctri'na (*leer, wetenschap*), v. gmv.
Doctrinair' (*bekrompen hechtend aan een eenmaal afgebakende geloofsbelijdenis of leer op staatkundig gebied*), bn.; als zelfst. nw. (*persoon*), m. en v. –en. (ai = è)
Document' (*bewijs, oorkonde*), o. –en.
Dod, dod'de (*plant van het geslacht der rietgewassen; ook waterkolf*), v. dodden.
Dod'derig (*slaperig*), bn. en bw.; **–heid,** v.
Dodecaë'der (meetk. *twaalfvlak*), m. –s.
Dodij'nen (*een kind –, in den arm of in de wieg in slaap maken*), ik heb –dodijnd. Ook: **Doldij'nen.**
Dodo'na (*stad in N.-Griekenland beroemd door 't orakel van Jupiter*), o.
Dod'oor (*suffer, langslaper*), m. en v. –en.
Doe'del (*speeltuig der Tyrolers*), m. –s.
Doe'delen (*op den doedelzak spelen*; fig. *neuriën*), ik heb –doedeld.
Doe'delzak (*pijpzak, doedel, blaasinstrument*), m. –zakken.
Doek (*geweven stof, schilderstuk, vlag*), o. –en.
Doek (*halsdoek, zakdoek, lap*), m. –en.
Doek (*gordijn of tooneelscherm*), o. –en.
Doel (*wit, waarop men mikt*), o.; fig. oogmerk, voornemen, plan: *een – beoogen, zijn – bereiken, treffen, naar een – jagen.*
Doel'einde (*oogmerk*), o. –einden; *tot dat –.*
Doe'len (*oefenplaats der schutters*), m. –s.
Doe'len (*mikken*), ik heb –doeld; *op iets –*, op het oog hebben of zinspelen.
Doelma'tig (*geschikt*), bn.; **–heid,** v. gmv.
Doel'wit (*witte plek op 't doel*), o. gmv.
Doe'men (*veroordeelen*), ik heb –doemd.
Doen (*handelen, uitvoeren, verrichten*), onr. ik deed, heb –daan; **–er,** m. b.v. *boosdoener.*
Doe'niet (*leeglooper, luiaard*), m. en v. –en.
Does (*poedel*), m. gmv.
Does (riviertje: *Z.-H.*), v.
Doe'zelaar (teekenk. *opgerold zacht lederen voorwerp om mee te schaduwen*), m. –s.
Dof (*duw, stoot, riemslag*), m. doffen.
Dof (*niet glanzend, mat*), bn. en bw.
Dof'fen (*slaan, stooten*), ik heb –doft.
Dof'fer (*mannetjesduif*), m. –s.
Dof'fig (*mat, niet glanzig*), bn.
Doft (*docht, roeibank, zitbank*), v. –en.
Dog (*sterke en moedige hond*), m. doggen.
Dog'car, –kar (*licht, tweewielig rijtuig voor één paard, jachtrijtuig met een bak voor den hond*), v. –ren.
Do'ge (gesch. *hertog*, d. i. *bestuurder van Venetië; Genua*), m. –s; vr.: *dogaressa.*
Dog'ger (*visschuit ter kabeljauwvangst*), m. –s. Ook de *kabeljauw* zelf.
Dog'ma (*leerpunt, leerstelling, leerstuk; geloofsartikel*), o. –s, –ta.
Dogmatiek' (*het leerstellige van de geloofsleer*), v. gmv.
Dok (*besloten ligplaats voor schepen*), o. dokken; *een droog –, een drijvend –.*
Dok (*stroopop, dakpanstroowisch*), v. dokken.
Dok'ken (*een schip in het dok halen*), ik heb –dokt.
Dok'ken (*een dak van stroopoppen voorzien*), ik heb gedokt.
Dok'ter (*geneesheer*), m. –s. Ook: **Doc'tor.**
Dok'ter-dja'wa (Java. *inlandsch geneesheer*), m.
Dok'teren (*ziek zijn, den dokter raadplegen; geneeskundig verzorgen*), ik heb –dokterd.
Dol (*draaibare roeipen*), m. dollen.
Dol (*razend, waanzinnig*), bn. en bw.
Doldij'nen (*dodijnen, een kind in den arm schommelen*), ik heb –doldijnd.
Do'len (*dwalen, rondzwerven*), ik heb –doold.
Dolfijn' (*walvischachtig zeedier*), m. –en.
Do'lik (*giftplant*), v. gmv.
Dolk (*moordpriem, ponjaard*), m. –en.
Dol'kruid (*giftplant, bilzenkruid*), o. gmv.
Dol'lar (*daalder in N.-Amerika, bij ons geldende f 2.60*), m. –s. Lees: *doll'r.*
Dol'lard (zeeboezem: *Gr.*), m.
Dolle-honds'beet, m. –beten.
Dolleker'vel (*giftplant, gevlekte waterscheerling*), v. gmv.
Dol'leman (*onbesuisd, wild mensch; dolkop*), m. –mannen, –mans.
Dol'len, ik heb –dold; *een os –*, d. i. hem de hersens inslaan met een bijl of hamer.
Dol'man (*huzarenbuis; met bont afgezet buisje*), m. –s.
Dolzin'nig (*onbezonnen, dwaas*), bn. en bw.
Dom (*heer, eeretitel der edellieden in Portugal en Brazilië*), m. –s.
Dom (*domkerk, bisschoppelijke kerk, hoofdkerk, kathedraal*), m. domkerken.
Dom (*domtoren*), m. –s; *de – van Utrecht.*

Dom (*niet vlug van begrip, stompzinnig*), bn. en bw.; *een — kind*; *zich — houden*, onwetend; *iets — aanleggen.*

Domaniaal' (*van of betreffende het domein*), bn.; *het bestuur der —ale mijnen in Limburg.*

Domein' (*rijksgrond, kroongoed*), o. —en; *er is kroon— en staats—.*

Dom'heer (*stiftsheer, kapittelheer eener domkerk, kanunnik*), m. —heeren.

Domici'lie (*verblijf, huisvesting, woonplaats*), o. —liën, —s; *— kiezen ten huize van.*

Dominee' (*leeraar, predikant*), m. —s.

Domineeren (*heerschen, den baas spelen, gebieden*). Ook: *Domino-spelen.*

Do'mino (*momgewaad, vermommingskleed op vastenavond; heer in een domino*), m. —'s.

Do'mino (*spel*), o. —'s; *zij spelen een partij —*; **—steen,** m. —en.

Dom'kerk (*bisschopskerk*), v. —kerken.

Dom'mekracht (*werktuig, aardwind*), v.

Dom'mel (*bedwelming*), m. gmv.; *in den — zijn.*

Dom'mel (riviertje: *N.-Br.*), m.

Dom'merik (*lomperd*), m. en v. —riken.

Dom'oor (*dom mensch, onnoozele*), m. —en.

Dom'pelen (*onder water plonsen*), ik heb —dompeld.

Dom'pen (*smoren, uitblusschen*), ik heb —dompt; *een kaars —.*

Dom'per (*kaarsendomper*), m. —s; fig. duisterling, bevorderaar van domheid en bijgeloof.

Dom'pig (*dampig, vochtig, somber*), bn.

Don (*heer, eeretitel der edellieden en R. K. priesters in Spanje*), m. —s.

Don (rivier: *Rusland*), m.

Do'ña, Don'na (*Spaansche en Portug. titel van aanzienlijke vrouwen*), v. —'s.

Do'nar. Zie **Thor.**

Donateur' (*begiftiger, schenker*), m. —s.

Do'nau (rivier: *Turkije, Oostenrijk, Duitschland*), m.

Don'der (*donderslag, onweer*), m. —s.

Don'deraar (myth. *dondergod*, n.l. *Jupiter en Thor*), m. —s.

Don'derdag, m. —dagen,

Don'derdags, bw.; **—dagsch,** bn.

Don'deren, het heeft —donderd; *hij hoort het te Keulen —*, d.i. staat erg verbaasd.

Don'ge (riviertje: *N.-Br.*), v.

Don'ker (*duister*), o. gmv.; *tusschen licht en —*, in de schemering.

Don'ker (*duister, somber*), bn. en bw.

Don'na, v. Zie **Do'ña,** alleen in gebruik bij voornamen: *—Clara.*

Dons (*de fijnste vederen*), o. gmv.; *een bed van —.*

Don'zig (*donsachtig*), bn.; *een — bed.*

Dood, m. gmv.; *op straffe des —.*

Dood (*gestorven*), bn.; *een —e boom, een —e taal*; fig. *een — kapitaal*, renteloos.

Dood'arm (*straatarm*), bn.

Dood'doener (*algemeenheid, paradox, machtspreuk*), m. —doeners.

Doode (*lijk*), m. en v. —n; *een treurige —.*

Doode hand, v.; *goederen in de —*, d. i. wier eigendom aan instellingen behoort, zoodat zij buiten den handel zijn en niet door erfrecht worden overgedragen.

Doo'delijk, bn. en bw.; *een — schot*; *hij is — bleek*, fig. in hooge mate; *zich — vervelen.*

Doo'den (*doodmaken*), ik heb —dood, fig. *den tijd —*, d. i. verdrijven.

Doo'denmarsch (*treurmarsch*), m. —en.

Dood'graver (*grafmaker*), m. —gravers.

Dood'graver (*zwarte tor, aastor*), m. —s.

Dood'kist (*lijkkist*), v. —kisten.

Dood'kleed (*lijkwade, kistkleed*), o. —kleeden.

Dood'kruid (*belladonna, wolfkers*), o. gmv.

Doods'angst (fig. *erge angst*), m. —angsten.

Doods'benauwd (*erg benauwd*), bn. en bw.

Doods'bleek (*bleek als een lijk*), bn.

Doodsch (*akelig, naar, eenzaam*), bn.

Doods'hoofd (*ontvleesd menschenhoofd, bekkeneel*), o. —hoofden.

Dood'slag (*manslag*), m. —slagen.

Dood'stroom (scheepst. *dood-tij*), m. —en.

Dood'tij (*geringe vloed, nl. bij het eerste en laatste kwartier*), o. —en; ook: *stilstand in het water tegen den tijd, dat vloed of eb invalt.*

Dood'verf (*grondverf, vooral: eerste aanleg eener schilderij*), v. —verven; *hier zijn twee —verven van dat portret.*

Dood'verven (*een schilderij aanleggen*), ik heb —doodverfd; fig. *iemand met een post of ambt —*, hem als zoodanig noemen.

Dood'water (*stilstand van het zeewater, een verschijnsel aan de kusten van Noorwegen*), o. gmv.

Doof (*hardhoorend*), bn. en bw.; doover.

Doof'pot, m. —potten.

Doof'stom (*doof en stom*), bn.; *een — kind.*

Doofstomme (*iem. die doofstom is*), m. en v. -n.

Dooi (*het dooien*), m. gmv.; *de — valt in.*

Dooi'en, het heeft —dooid; *het begint te —.*

Dooi'er (*het geel van een ei, door*), m. —s.

Dool'hof, o. —hoven; fig. *een — van straten.*

Doo'mig (*vochtig, klam*), bn.; *een — voorhoofd.*

Doop (*kerkplechtigheid, sacrament*), m. gmv.

Doo'pen (*den doop toedienen*), ik heb —doopt.

Doop'sel (*sacrament*), o. gmv.

Doops'gezinde (*volgeling v. Menno Simonsz., 1496—1561; Mennoniet, Menist*), m. en v. —n.

Doop'vont (*doopbekken*), v. —vonten.

Door (*dooier*), m. en o. —en; *zoo geel als een —.*

Door'braak, v. —braken; *de — van een dijk.*

Door'gaans (*gewoonlijk, in den regel*), bw.

Doorkneed' (*geleerd, verstandig, bedreven; geheel op de hoogte van iets*), bn.

Door'laat (*duiker, opening in den dijk*), m. —laten.

Door'loop (*doorgang, overpad*), m. —loopen.

Doorluch'tig (fig. *aanzienlijk, achtbaar*), bn.; **—heid** (*eeretitel van vorstelijke personen en bisschoppen*), v.; *ook hun persoon.*

Doorn, do'ren (*scherppuntig houtig deel eener plant*), m. doornen en dorens.

Doorn'appel (*giftplant met witte bloemen*), m. —appels.

Doorn'struik (*vlinderbloem. plant*), m. —en.

Door'schijnend (*het licht doorlatend*), bn.

Door'slaand (*afdoend*), bn. en bw.; *een — bewijs*, overtuigend.

Door'slag (*vergiettest*), m. —slagen.

Door'snede (*middellijn*), v. —sneden.

Doortas'tend (*snel handelend*), bn. en bw.

Door'tocht (*vrije weg, doormarsch, uitweg*), m. —en; *den — versperren, zich een — banen.*

Doortrapt' (*listig, sluw*), bn.; *een — bedrieger.*

Doortrok'ken, bn.; *een papier met olie —.*

Door'vaart (*doorgang, straat*), v. —vaarten.

Doorvoed' (*welgevoed*), bn., meer —, meest —.

Door'voer, m. —voeren; *rechten van —.*

Doorwrocht' (*goed doordacht; naar alle eischen bewerkt, degelijk*), bn.; *een —e methode.*

Doorzich'tig, bn.; *de lucht is —*; *kristal is —.*

Door'zichtkunde (*leer der perspectief in het teekenen*), v. gmv.

Doos (*een soort van kistje*), v. doozen.

Doo've (*iemand die niet of slecht hoort*), m. en v. dooven.
Doovekool' (*gedoofde kool vuur*), v. —kolen.
Doo'ven (*uitdooven, smoren*), ik heb —doofd; *den glans —, den luister —; het geluid —.*
Doovene'tel (*lipbloemige plant*), v. —netels.
Doo'verik (scherts. *iemand die niet wil hooren*), m. en v. —en.
Doo'zenfabriek, v. —fabrieken.
Dop (*deksel, schil, schaal*), m. doppen.
Dop'erwt (*erwt uit of in den dop*), v. —en.
Dop'heide (*erica met bloemscherm*), v. gmv.
Dop'pen (*van den dop ontdoen*), ik heb —dopt; *boonen, erwten —.*
Dop'per (*doperwt*), m. —s.
Dor (*droog, onvruchtbaar*), bn. en bw.; dorder.
Dora'do (*goudland*), o. gmv. Zie *Eldora'do.*
Dordo'gne (rivier: *Frankrijk*), v.
Do'ren (*doorn*), m. —s.
Dorp, o. —en; *hij woont op een —.*
Dor'pel (*drempel*), m. —s.
Dor'peling (*bewoner van een dorp*), m. en v. —en; vr. ook —**e.**
Dor'per (gesch. *lijfeigene*), m. —s. vero.
Dor'perheid (*boerschheid, onbeschaamdheid*), v.gmv.vero.;het tegengestelde van — is edelheid.
Dor'perlijk (*onedel, laag, gemeen*), bn. vero.
Dorpsch (*dorpachtig*), bn.; *een — jongmensch.*
Dorps'herberg, v. —en; —**kerk,** v. —en.
Dor'ren (*verdorren, verdrogen*), het is —dord.
Dorsch (*kleine schelvisch*), m. —en.
Dor'schen (*de graankorrels uitslaan*), ik heb —dorscht; fig. *hooi —*, nutteloos arbeiden.
Dorst (*behoefte aan drinken*), m. gmv.
Dorst, —en, verleden tijd van het oude *dorren*; *hij — niet komen*, durfde; *zij —en niet.*
Dor'sten, ik heb —dorst; onp. mij dorst, mij dorstte; fig. *— naar bloed; naar wraak —, naar eer —, naar goud —*, d. i. smachten.
Dos (*kleeding, opschik*), m. gmv.; ook van de natuur: *de — van veld en hof; lente—, zomer—.*
Do'sis (*kleine hoeveelheid*), v. —sen, doses.
Dos'sen (*mooi kleeden*), ik heb —dost; fig. versieren, opschikken; *zich —.*
Dot (*suikerpopje voor zuigelingen*), v. dotten.
Dota'tie (*schenking, begiftiging*), v. —tiën, —s.
Douairière (*weduwe van aanzienlijke of hooge geboorte, die een douarie of weduwgoed bezit*), v. —s. Lees: *Doe-ar-jère.*
Doua'ne (*tolhuis, konvooi, de tol*), v. —n; ook (*accijns-kommies*), m. —n; *bezoek der —n.*
Douanier' (*tolbeambte*), m. —en, —s; lees: *Doe-anier'.* (ou = oe)
Douarie' (*weduwgeld, weduwgoed*), v. —ën.
Doublet' (*een dubbel voorhanden stuk*, b.v. *vogeleieren; worp met twee dobbelsteenen, waarbij met beide evenveel oogen worden geworpen*), o. —ten.
Doublon' (*Spaansche goudmunt*), m. —blons. Zie **Dubloen'.**
Doubs (zijtak: *Saone*), v. (ou = oe)
Douceur' (*zoetigheid, zachtheid; drinkgeld, geschenkje, fooi*), v. —s. (ou = oe)
Dou'che (*stortbad*), v. —s; *een —bad nemen.*
Dou'ro (rivier: *Spanje en Portugal*), m. (ou=oe)
Douw (*stoot, duw*), m. douwen. gew.
Dozijn' (*twaalftal*), o. —en; *een — eieren.*
Dra (*spoedig*), bw.; *ik zal — komen.*
Draad (*voorwerp*), m. draden; (*stof*), o. gmv.
Draad'nagel (*lange, taaie spijker*), m. —s.
Draag'baar (*berrie*), v. —baren.
Draag'zeel (*band, helpzeel*), o. —zeelen.
Draai (*keer, wending*), m. —en.
Draai'bank (*werkbank met draaiende horizontale spillen*), v. —banken.
Draai'bas (*draaibus, licht geschut*), v. —bassen.
Draai'en (*keeren, omwentelen*), ik heb en ben —draaid; **—er** (*werkman, die aan een draaibank werkt*), m. —s.
Draai'orgel (*kermisinstrument*), o. —orgels.
Draai'schijf (*platte draaibare schijf op spoor- en tramwegen*), v. —schijven.
Draak (*vliegende hagedis*), m. draken.
Draak (*fabelachtig vuurspuwend dier*), m. draken; zegsw. *den — steken met iemand*, d. i. iemand voor den zot houden.
Draak (*tooneelstuk van weinig kunstgehalte, met onnatuurlijke karakters of gebeurtenissen*), m. draken.
Drab, —be (*grondsop, moer, droesem*), v. gmv.
Drab'big (*troebel, modderig*), bn.; *— nat.*
Drach'me, —ma (*apothekersgewicht, gelijk aan 3,906 gram*), o. —n.
Dracht (*een hoeveelheid; kleederdracht*), v. —en; *een — hout, een — water; een leelijke —.*
Draf (*'t draven*), m. gmv.; *het op een — zetten.*
Draf (*grondsop, voeder*), m. gmv.
Dra'gen (*torsen, wegbrengen*), ik droeg, heb —dragen; *een last —, een pakje —.*
Dragon' (*zeker kruid, nl. keizersalade, in Siberië en Tartarije*), v. gmv.
Dragon'der (*lichte ruiter*), m. —s.
Draineeren (*drooglеggen van weiden en landerijen*), ik heb —draineerd.
Dra'kenbloed (*roode kleurstof*), o. gmv.
Dra'kenkop (*nl. van een draak*), m. -koppen.
Dra'len (*talmen, aarzelen*), ik heb —draald.
Dra'ma (dichtk. *schouwspel, tooneelspel*), o. —'s; *een — is in de eerste plaats een treurspel; een — opvoeren.*
Dramatiek' (*leer der dramatische poëzie*), v. gmv.
Drama'tisch (*tooneelmatig*), bn. en bw.; *een — verhaal, een —e avond.*
Dramatiseeren (*tooneelmatig inkleeden of bewerken*).
Dramaturg' (*tooneelspeldichter, -schrijver, -kenner, -beoordeelaar*), m. —turgen.
Drang (*zacht geweld*), m.; *— naar vrijheid.*
Drang'reden (*dringende reden*), v. —redenen.
Drank (*vloeistof*), m. —en; *spijs en —.*
Drank (*sterke drank*), m. gmv.
Drank'je (*vloeibaar geneesmiddel*), o. —s.
Dras (*natte, weeke grond*), v. gmv.
Dras (*moerassig*), bn.; *een —se grond.*
Dras'sig (*moerassig, slijkerig*), bn.
Dras'tisch (*krachtig, sterk*), bn. en bw.
Dra'ven (*snel loopen*), ik heb —draafd.
Dra'vik (*zeker gras*), v. gmv. Ook: *Dra'verik.*
Drecht (watertje: *N.-Holland*), v.
Dreef (*smalle laan; particuliere weg*), v. dreven; *een wandel—; in velden en dreven.*
Dreg, dreg'ge (*licht werpanker met vier of meer ankerhaken*), v. dreggen.
Dreg'gen (*met een dregge of haak visschen naar iets*), ik heb —dregd; *naar een lijk —.*
Dreigement' (*bedreiging*), o. —en. gmv.
Drei'gen (*het uiten van bedreigingen*), ik heb —dreigd; *met iets —.*
Drei'nen (*plagen, treiteren*), ik heb —dreind.
Drek (*vuilnis, slijk, modder*), m. gmv.
Drem'pel (*dorpel*), m. —s; *iem. — platloopen.*
Dren'keling (*te water geraakt persoon*), m. en v. —en; v. ook —**e.**
Dren'ken (*bevochtigen, te drinken geven*), ik heb —drenkt; *de regen drenkt de planten.*

Dren'te (*Ned. provincie*), o.; *de kanalen van* —.
Dren'telen (*langzaam heen en weer loopen*), ik heb —drenteld; *zij bleef in de kamer* —.
Dren'zerig (*lastig, dwingerig*), bn.; *een — kind.*
Dresseeren (*africhten, vaardig maken*).
Dressuur' (*africhting*), v.; *er is — voor honden en paarden*; ook: — *voor examens*, d. i. klaarmakerij.
Dreu'mes (*kereltje, jongetje*), m. dreumesen.
Dreun (*schudding, schok*), m. —en; fig. *deun.*
Dreu'nen (*schudden met dof geluid*), het huis heeft —dreund; **—ing** (*schudding*), v. —en.
Dreu'tel (fig. *klein ventje, dreumes*), m. —s.
Dre'vel (*puntig ijzer, waarmee men spijkers indrijft, doorslag, drijver*), m. —s.
Drib'belen (*draaiend loopen met kleine pasjes*), ik heb —dribbeld.
Drie, telw.; *met ons —ën*; als zn. (*cijfer*), v.
Drie'daagsch (*durende drie dagen*), bn.
Drie'dekker (*schip met drie verdekken*), m. —dekkers.
Drie'draadsch, bn.; — *katoen, garen touw.*
Drie'dubbel (*drievoudig*), bn. en bw.; *een —e taak, iets — vergoeden.*
Drie'duizendste (*rang- en breukgetal*), bn.
Drieëen'heid, v. gmv.; *de H.* —, de H. Drievuldigheid; *de leer der* —, geloofsleer.
Drie'ërhande, —lei (*van drie soorten*), onverbuigbaar bn.
Drie'hoek (meetk. *vlak, ingesloten door drie lijnen*), m. —hoeken.
Drie'honderd, telw. (aaneen te schrijven).
Drie'honderdste (*bepaald ranggetal*), bn.
Drie'kleur (*Nederl. vlag*), v. —en; **—ig,** bn.
Drieko'ningen, m.; **—dag** (*6 Januari*), m. —dagen; **—feest,** o. —en; **—kaars** (*waskaars, die in drie punten uitloopt*), v. —en.
Drie'kroon (*pausenkroon, tiara*), v. gmv.
Driele'dig, bn.; *een — onderwerp.*
Drie'ling, m. en v. —en; voor het vr. ook **—e.**
Drie'man, m. —mannen; **—schap** (1e en 2e —, *in de Rom. geschiedenis*), o. —pen.
Drie'mast, drie'master (*zeeschip met drie masten*), m. —masten, —masters.
Drie'ponder (*kogel*, ook: *brood van drie pond*), m. —ponders.
Driest (*onbeschaamd, vermetel*), bn. en bw.
Drie'stal (*drievoet, stoeltje des schoenmakers*), m. —stallen.
Drie'tal, o. —len; *een — jaren, een — guldens.*
Drie'tand (myth. *staf van Neptunus*), m. —en.
Drievin'gerig, bn; *een — blad.*
Drie'voet, —poot (*treeft, schraag*), m. —en.
Drie'voetsmaat (dichtk. *trippelmaat*), v. —maten.
Drie'voud, o. —en: *twaalf is een — van vier.*
Drievou'dig, bn.; *het — verbond.*
Drievul'digheid (*de H. Drie-één-heid*), v. gmv.
Drie'werf (*driemaal*), bn. en bw.; *een — hoezee.*
Driezij'dig (*hebbende drie zijden*), bn.; *een —zijdige piramide, een —zijdige zuil.*
Drift (*menigte, troep*), v. —en; *een — ossen.*
Drift (*boosheid, toorn*), v. gmv.; *hij zei het in —.*
Drift (*hartstocht*), v. —en.
Drift (*gang, beweging*), v. gmv.; *er is — in de wolken, er is — in het ijs; met — spreken.*
Drijf'riem (*lederen riem, die de beweging overbrengt*), m. —riemen.
Drijf'til (aardr. *drijvend eiland, uit planten ontstaan in stilstaand zoet water*), v. —tillen.
Drijf'tol (*kinderspeeltuig*), m. —tollen.
Drijf'veer (*springveer*, fig. *beweegreden*), v. —veeren.
Drijf'zand (*welzand langs de kust b.v. van Bretagne*), o. gmv.
Drij'ven, ik dreef, heb —dreven; *de ossen —; een spijker in den muur —*; fig. *den spot —.*
Drij'ver (*drevel*), m. drijvers.
Drij'ver (*zijn wil doordrijvend persoon*, ook: *dweper*), m. —s.
Dril (*een soort van boor*), m. drillen.
Dril, —ling (*driedraadsch weefsel*), v. gmv.
Dril (*gestold kalfsvleeschnat*), v. gmv.
Drill (*Russisch linnen*), o. gmv.; *een attila van* —, huzarenbuis van hoofdofficieren in O.-I.
Dril'len (*ronddraaien*, ook *africhten, dresseeren*), ik heb —gedrild.
Drin'gen (*opeen-, samenstuwen*), ik drong, heb en ben —drongen.
Drin'gend (*geen uitstel lijdend*), bn. en bw.
Drin'kebroer (*slampamper*), m. —broers.
Drin'ken, ik dronk, heb —dronken; fig. *op iemands gezondheid* —, d. i. een toost of dronk instellen.
Drink'gelag (*vertering, samen in een herberg gemaakt*), o. —gelagen.
Droef (*neerslachtig, droevig*), bn. en bw.
Droe'fenis (*droefheid*), v. gmv.
Droefgees'tig (*zwaarmoedig, treurig*), bn.
Droes (*paardenziekte, ettering, die zich door den neus ontlast*), m. gmv.; *de kwade —.*
Droes (*de duivel*), m. gmv.; *de — hale je!*
Droe'sem (*grondsop, bezinksel*), m. —s.
Droe'vig (*droef, treurig*), bn. en bw.
Dro'ge (*oever, kant, wal*), o. gmv.; *op het —.*
Dro'gen (*droog maken of doen worden*), ik heb —droogd; *tabak —, kruit —.*
Drogerij' (*drogistwaren*), v. —en.
Drogerij' (*droogkamer, b.v. in een sigarenfabriek*), v. —en.
Drogist' (*verkooper van gedroogde kruiden, artsenijen*), m. —en.
Drog'man (*Turksche tolk*), m. —s.
Drog'reden (*bedrieglijke reden, valsche redeneering*), v. —redenen.
Drog'redenaar (*valsch wijsgeer, sophist*), m. —redenaren, —redenaars.
Drom (*dichte menigte*), m. drommen.
Dromeda'ris (*eenbultige kameel*), m. —sen.
Drom'mel (*duivel*), m.; *loop naar den —*; fig. *een arme* —, slokkerd; *te* —, tw.
Drom'mels, bw.; *het is* — koud, erg; tw.: —*!*
Drom'melsch, bn.; *die —e jongen.*
Dronk (*teug, slok*), m. —en; *een — water(s).*
Dronk'aard (*proever*), m. —aards, —aarden.
Dron'ken (*bevangen, verbijsterd*), bn. en bw.
Dron'kenschap (*beschonkenheid*), v. gmv.
Droog (*niet nat*), bn. en bw., droger, droogst.
Droog'stoppel (*type van den geldman, prozamensch enkel zinnend op geldbezit*), m. —s.
Droog'te (*erg droog weer*), v. —n.
Droog'voets, droogs'voets (*met droge voeten*), bw.
Droom, m. —en; *iemand uit den — helpen.*
Droo'men (*werkzaamheid der ziel gedurende den slaap*; fig. *ijdel mijmeren*), ik heb —droomd.
Droo'merig (*slaperig, suf*), bn. en bw.
Drop (*drup*), m. droppen; zegsw. *v. d. regen in den — komen*, van kwaad tot erger vervallen.
Drop (*drup, gestold aftreksel van zoethout*), v.
Drop'pel (*kleine drop, druppel*), m. —s.
Drop'pelen (*druppelen*), het heeft en is —droppeld; **—ing,** v. gmv.
Drop'pen (*druipen*), het heeft en is —dropt.
Drosch'ky, —ke (*Poolsch rijtuig met kap voor vier personen*), v. —'s, —kes.

Dros'saard (*hofbeambte met de zorg der tafel belast*, *hofmeester*, later *rentmeester*, *baljuw*), m. —s.
Dros'sel (*zekere lijster*), m. —s.
Dros'sen (*wegloopen*), ik ben —drost; *hij ging —; de soldaat ging —*, deserteeren.
Drost (*baljuw*, *schout*), m. —en; — *is ontstaan uit Drossaard: — van Muiden*; **—in** (*vrouw van den drost*), v. —nen.
Druï'de (*priester der oude Kelten*), m. —n.
Druif (*vrucht van den wijnstok*), v. druiven; fig. *knop*, b.v. *de — van een boor*, *van een kanon*, enz.
Drui'len (*talmen*, *suffen*), ik heb —druild.
Druil'oor (*slaper*, *suffer*), m. en v. —ooren.
Druip (*het druipen*), m. gmv.; *onder den —*.
Drui'pen (*in druppels neervallen*), het droop, heeft en is —dropen; fig. *hij is gedropen*, bij eenig examen afgewezen.
Druip'staarten (*van angst den staart tusschen de achterpooten trekken*, b.v. *een hond*), hij heeft —druipstaart; fig. —*staartend wegloopen*, d. i. beschaamd wegsluipen.
Druip'steen (*een kalksteenvorming*, *door afdruiping ontstaan in bergholen*), o. gmv.; een stuk van dien steen, m. —steenen.
Drui'schen (*luide en met geweld suizen*), het heeft —druischt; *de branding druischt*.
Drui'veblad, o. —bladeren.
Drui'venrank (*wingerd*), v. —ranken.
Drui'vensuiker (*vruchtsuiker*, *dextrose*), v.
Drui'ventros (*een tros bestaande uit druiven*), m. —trossen.
Drui'vepit, v. —pitten; **—schil,** v. —schillen; **—steel,** m. —stelen.
Druk, m. gmv.; *de — der slavernij*, prang, nood, ellende.
Druk (*uitgave van een boek*), m. drukken.
Druk (*barometerstand*), m. gmv.
Druk (*veel te doen hebbende*), bn. en bw. Ook: *Drok*.
Druk'feil, druk'fout (*erratum*), v. —en; *een lijstje van —en*.
Druk'ken (*klemmen*, *persen*, *bezwaren*, *boeken —*), ik heb —drukt.
Druk'kend (*knellend*), bn.; *—e belastingen*.
Druk'king (*werking der zwaartekracht van 't ééne lichaam op het andere*), v. —en.
Druk'kunst (*de kunst om boeken*, *platen enz. te drukken*), v. gmv.
Druk'pers (*werktuig om boeken te drukken*), v. —persen.
Druk'te (*leven*, *beweging*), v. —n; *allerlei —n*.
Drup, m. druppen. Ook: **Drop.**
Drup'pel (*kleine drup*), m. —s. Ook: **Drop'pel.**
Drup'pen. Zie **Drop'pen.** *Het begint te —*.
Drya'de (myth. *boomnimf*), v. —s.
D-trein (*doorloopende trein*, *nl. zóó dat de waggons gemeenschap hebben*, *harmonicatrein*), m. —treinen.
Dub'bel (*tweevoudig*, *tweemaal*), bn. en bw.
Dubbelpunt' (spraakk. *leesteeken*), v. —punten.
Dub'beltje (*pasmuntje van 10 cents*), o. —s.
Dubbelzin'nig (*vatbaar voor twee uitleggingen*), bn. en bw.; *een —e uitdrukking*.
Dubieus' (*twijfelachtig*, *onzeker*), bn.; —euze.
Dubloen' (*Spaansche goudmunt* ± *f 11.—*), m. —en.
Duch'ten (*vreezen*), ik heb —ducht.
Duch'tig (*erg*), bn.; *een —e vermaning*.
Duel' (*tweegevecht*), o. —len, —s.
Duelleeren (*een tweegevecht houden*).
Duet' (muz. *dubbel- of tweegezang*: ook *spel van twee speeltuigen*; *aria van twee stemmen*), o. duetten.
Duf (*vuns*, *muf*), bn. en bw.
Duf'fel (*lakenachtige*, *wollen stof*, *een soort van fries*), o.; (*jas van duffel*), m. —s.
Duf'felsch, bn.; *een —e jas*.
Dui'delijk (*klaar*, *helder*), bn. en bw.
Dui'den (*aanwijzen*), ik heb —duid; *iemand iets ten kwade —*, nemen.
Duif (*hoenderachtige vogel*), v. duiven.
Duig (*zijplankje van een vat of ton*), v. —en.
Dui'kelen (*over het hoofd tuimelen*), ik heb —duikeld; **—ing** (*buiteling*), v. —en.
Dui'ken (*bukken*, *buigen*, *naar omlaag gaan*), ik dook, heb —doken; *hij moest — bij 't binnengaan der hut*.
Dui'ker (*iemand in een duikerpak*, *die onder water gaat*), m. —s; **—pak** (*luchtdicht pak*), o. —pakken.
Dui'ker (*riool*, *gemetselde watergang*), m. —s.
Dui'kerklok (*klokvormig toestel om onder water te kunnen werken*), v. —klokken.
Dui'kertoestel (*duikerklok*), m. of o. —len.
Duim (*de korte en dikke vinger der hand*), m. —en.
Dui'melen (*naar zich toe halen*), ik heb geduimeld; **—ing** (*duim van een handschoen*), m.
Duim'stok (*timmermans-vouwmaatstok verdeeld in duimen of c.M.*), m. —stokken.
Duin (*zandheuvel*), v. —en; (collectief), o.: *wandelen in het —; op jacht in het —*.
Dui'nen (*ketenheuvels van los zand*), v. mv.
Duis'ter (*donker*, *niet licht*), bn. en bw.
Duis'ternis (*het donker*), v. —sen.
Duit (*oude koperen Ned. munt*), m. —en; *een — is het achtste deel van een stuiver*.
Dui'tendief (*gierigaard*), m. —dieven.
Duitsch (*behoorende tot*, *afkomstig van Duitschland*), bn.; *de — taal*, *het —e geld*.
Duitsch, als z. n. o.: *het — is een schoone taal*.
Duit'sche bond (*vereenigde staten van N. Duitschland*), m. gmv.
Duit'sche ridders (gesch. *kruisheeren van adel*), m. mv.
Dui'vel (*booze geest*), m. —s of —en.
Dui'velskunsten (*toovenarij*, *hekserij*), v. mv.
Dui'velstoejager (*bijlooper*, *iemand die 't minste of vuilste werk moet doen*), m. —s.
Dui'venboon, v. —boonen; **—drek,** m. gmv.; **—ei,** o. —eieren; **—hok,** o. —hokken.
Dui'venkervel (*geneeskrachtige plant*, *aardrook*), v. gmv.
Dui'venmelker (*fokker van duiven*, *handlaar in duiven tevens*), m. —melkers.
Dui'venslag (*duivenhok*), o. —slagen; **—til** (*duivenhok op een staak*), v. —tillen.
Dui'zelen (*draaierig worden*, *zijn bezinning verliezen*), ik duizel, ik heb —duizeld.
Dui'zend (*10 × honderd*), telw.; als zn. o. —en.
Dui'zendpoot (*ongevleugeld*, *blinkend donkerbruin insect met meer dan 24 paar pooten*), m. —pooten.
Dui'zendschoon (*anjelierbloemige*), v. —en.
Dui'zendste (*rang-*, *breukgetal*), bn; *een —deel*.
Dui'zendvoud, o.; **—vou'dig,** bn.; **—werf,** bw.
Dukaat' (*gouden munt* = ± *f 5,25*; *zilveren munt* = ± *2,50*), m. dukaten. vero.
Dukaton' (*voormalig zilveren geldstuk* = *f 3,15*, *zilveren rijder*), m. —nen, —s.
Dukdalf' (*paalwerk in voorhavens*, *om schepen aan te meren*), m. —dalven. Ook: *Ducdalf*.
Dulcine'a (*liefje van den dolenden ridder Don Quichotte*, fig. *minnares*), v. —'s.

Dul'den (*verdragen, verduren*), ik heb geduld.

Dun (*van geringe dikte*), bn. en bw.; **–heid,** v.

Du'na (rivier: *Rusland*), v.

Dun'doek (*vlag*), o. –en; *het – wappert.*

Dunk (*meening*), m. gmv.; *een goeden –.*

Dun'ken (*een meening hebben over iets*), mij dunkt, mij docht, mij heeft gedocht.

Dun'nen (*dunner maken*), ik heb gedund; *het haar –*, uitknippen; *salade –.*

Dun'sel (*bij het dunnen uitgetrokken salade*), o.

Du'o (*duet, lied of muziekstuk, uit te voeren door twee personen*), o. –'s.

Duode'cimo (*boekvorm, waarbij het vel in 12 bladen is gevouwen en er dus 24 bladzijden zijn*), o. –'s.

Du'pe (*bedrogene; iemand die zich voor den gek liet houden; hals, sukkel*), m. en v. –s.

Dupeeren (*bedriegen, misleiden, foppen*).

Duplicaat' (*het dubbel van een akte, eensluidend afschrift*), o. –caten.

Dupliek' (*beantwoording van een repliek; ook een verweerschrift*), v. –en.

Du'plo (in) (*dubbel*), bw.; *iets – afschrijven*, d. i. twee afschriften er van maken.

Du'ren (*duurzaam zijn, van duur zijn*), het heeft –duurd; *eikenhout kan lang –.*

Durf'al (*waaghals*), m. en v.; –allen.

Dur'ven (*zich verstouten*), ik durfde, heb gedurfd.

Dus (*alzoo, derhalve*), bw.

Dusda'nig, bijv. bep. aank. vnw.; *–e pennen deugen niet*, zoodanige, dergelijke.

Dus'verre, dus'ver (*zoover*), bw.; *tot – ging alles goed*, den dag van heden.

Dut (*lichte slaap*; fig. *dwaling*), m. dutten.

Dut (*teeken, 'twelk ergens ingeslagen is*), m. dutten; *ergens een – inslaan.*

Dut'ten (*een licht slaapje doen*), ik heb –dut.

Duur (*het voortduren*), m. gmv.; *op den –.*

Duur (*hoog in prijs*), bn. en bw.; **–te,** v. gmv.

Duur'koop (*hoog in prijs, dierkoop*), bn.

Duur'zaam, bn.; *eikenhout is –*, lang v. duur.

Duw (*stoot*), m. –en; *iemand een – geven.*

Du'wen (*stooten, drukken*), ik heb –duwd.

Dwaal (*tafellaken, lijkkleed*), v. dwalen. vero.

Dwaal'licht (*blauwachtig vlammetje boven poel, moeras of kerkhof*), o. –lichten.

Dwaas (*zot, gek*), bn. en bw.; *een dwaze mode.*

Dwa'len (*ronddolen*), ik heb –dwaald.

Dwa'ling (*misverstand, verkeerd inzicht*), v. –en.

Dwang (*overmacht*), m. gmv.; *bukken voor –.*

Dwang'buis (*kleedingstuk om gekken in bedwang te houden, evenzoo misdadigers*), o. –buizen.

Dwar'rel (*warreling*), m. gmv.

Dwar'relen (*kringswijs ronddraaien*), ik heb –dwarreld; **–ing** (*ronddraaiing*), v. –en.

Dwars (*schuin, scheef*), bn. en bw.

Dwars'boomen (*tegen den keer werken*), ik heb –dwarsboomd; *iemand – in iets.*

Dwars'drijven (*tegenwerken*), ik heb gedwarsdrijfd; *hij is weer aan 't –*; **–drijverij',** v.

Dwars'drijver (*iemand die stokstijf eigen wil wil doorzetten, niet luisterend naar rede of billijkheid*), m. –drijvers.

Dwars'fluit (muz. *fluit, die dwars tegen den mond bespeeld wordt*), v. –fluiten.

Dwars'straat (*kleinere straat die op een hoofdstraat uitloopt*), v. –straten.

Dwars'te, v. gmv.; *iets in de – doorsnijden*, d. i. overdwars, in de breedte.

Dweep'zucht (*aan krankzinnigheid grenzende ingenomenheid met personen of zaken*), v. gmv.; *politieke –.*

Dweil (*wollen of grof linnen doek*), v. –en.

Dwei'len (*reinigen met een dweil*), ik heb –dweild; *de stoep –, de gang –.*

Dwe'pen (*overdreven begrippen koesteren in godsdienst, staatkunde, kunst*, enz.), ik heb –dweept; **–er,** m. –s; **–erij'** (*overprikkelde vereering, geestdrijverij*), v. –en.

Dwerg (*onnatuurlijk klein mensch*), m. –en.

Dwi'na (rivier: *Rusland*), v.

Dwin'geland (d. i. *land-dwinger, onderdrukker, tiran*), m. –landen.

Dwingelandij' (*tirannij*), v.; *de – der mode.*

Dwin'gen (*noodzaken*), ik dwong, heb gedwongen.

Dwin'gerig (*lastig*), bn.; *een – kind.*

Dy'le, Dij'le (zijtak: *Netel*), v.

Dyna'mica (*leer der beweging*), v. gmv.

Dynamiet' (*ontploffende stof*), o. gmv.

Dyna'mo (*werktuig voor de levering van electrische drijfkracht of van licht*), m. –'s.

Dynamome'ter (*toestel om de grootte eener kracht te meten door spanning of drukking, die zij voortbrengt*), m. –s; *de gewone brievenweger is een –*, eveneens *de familie-bascule.*

Dynastie' (*rij van regeerende vorsten uit een en dezelfde familie; regeerend stamhuis*), v. –tieën.

Dysenterie' (*roode loop, bloeddiarrhee*), v. gmv.

E.

E. v. e's. De vijfde letter van het alphabet; als getalmerk is E in Rom. opschriften = 250.

E. A. – *Edelachtbaar.*

E. G. A. – *Edelgrootachtbaar.*

Ed. Gestr. – *Edelgestreng.*

E. Gr. M. – *Edelgrootmogende.*

e.k. – *eerstkomende.*

EE. MM. HH. – *Edelmogende Heeren.*

Em. – *Eminen'tie.*

enz. – *en zoo voort.*

etc. – *Et ce'tera*, en zoo voort.

Exc. – *Excellen'tie.*

Eau de colo'gne (*Keulsch reukwater*), v.

Eb, ebbe (*laag getij*), v. gmv.

Eb'beboom (Ind. *boom in de tropische landen*), m. –boomen.

Eb'ben (*het afloopen van den vloed*), het heeft geëbd; *het tij is aan 't –*, vallen.

Eb'benhout (Ind. *fraai zwart hout*), o.; *het beste Ind. – komt van Boeroe (Molukken).*

Eb'benhouten, bn.; *een – meublement.*

Ebenist' (*werker in ebbenhout*), m. –en.

E'bro (rivier: *Spanje*), m.

Ecarté (*zeker kaartspel voor 2 personen*), o.

Ecarteeren (*verwijderen, verstrooien; ter zijde stellen; de kaarten in het spelen verwisselen*).
Echappeeren (*ontsnappen, ontloopen, ontvluchten*).
E'chel (*bloedzuiger*), m. –s.
E'cho (*terugklank, weergalm*), v. –'s.
E'cho-lied (dichtk. *gedicht, waarbij men de laatste lettergreep van elk vers herhaalt, met weglating van den voór-medeklinker, meest in den vorm van een tweespraak*), o. –liederen.
Echt (*huwelijk*), m. gmv.; *in den – treden.*
Echt (*wettig, deugdelijk*), bn. en bw.; –**heid,** v.
Ech'telieden (*echtgenooten*), m. mv.
Ech'telingen (*man en vrouw*), m. mv.
Echt'genoot (*gehuwd man*), m. –genooten.
Echt'genoote (*gehuwde vrouw*), v. –n.
Eclat' (*opzien, ruchtbaarheid*), o.; *– maken,* opschudding baren. (c = k)
Eclips' (*verduistering, vooral van een hemellichaam door een ander*), v. –en. (c = k)
Eclip'tica (*zonsweg, aardbaan*), v. gmv.
Economie' (*huishoudelijkheid, huishoudkunde*; ook: *zuinigheid*), v. gmv. (c = k)
Economiseeren(*besparen,bezuinigen*).(s = z)
Edel, bn. en bw.; *–e metalen; – denken.*
E'delachtbaar (*titel van burgemeester en wethouders*), bn.; *–bare heeren.*
E'delgesteenten (*steenen van groote schoonheid en zeldzaamheid*), o. mv.; *echte –,* als: diamant, saffier, robijn, smaragd, hyacinth, amethist, topaas, granaat; *half-edele –,* als: opaal, turkoois, onyx, jaspis, sardonyx, lazuursteen.
E'delknaap (*page, jonker*), m. –knapen.
E'delman (*man van adel*), m. –lieden.
Edelmoe'dig (*grootmoedig*), bn.; *een – vijand; een –e daad.*
Edelmo'gend (*titel van leden der Staten-Generaal vóor 1848*), bn.; *Uwe* –**heid** (*persoon*), v. –heden.
E'delsteen (*kostbaar gesteente*), m. –en.
E'delvrouw (*adellijke dame*), v. –vrouwen.
E'den (*paradijs*), o. gmv.
Edict' (*vorstelijk openbaar bevel, landsverordening*), o. –en; *het eeuwig –* (1577); *het – van Nantes* (1598 – 1685).
E'dik (*azijn*), m. gmv.
Edi'tie (*uitgave, druk van een werk*), v. – -tiën, –ties. (t = ts)
Educa'tie (*opvoeding*), v. –ties, –tiën. (t = ts)
Ee (aardr. *water*), v.; *– is de naam van rivieren*; ook in plaatsnamen: *E-dam.*
Ee (rivier: *Friesland*), v.
Eed (*plechtige verzekering, beroep op God*), m. –en; *een – afleggen, zijn – breken.*
Ee'ga, ee'gade, m. en v. eegaas, eegaden.
Eek'hoorn, –horen (*knaagdier*), m. –s.
Eel (*bier*), o; (*soorten*), o. –en; ook: m.
Eelt (*verdikking der opperhuid*), o. gmv.
Eel'tig (*eeltachtig*), bn.; *–e handen.*
Eem (rivier: *Utrecht*), v.
Eems (rivier: *W.-Duitschland*), v.
Eems'kanaal (n.l. *van Groningen naar Delfzijl*), o.
Een, telw.; *de helft van één is een half.*
Een, zelfst. nw.; *hij wierp twee eenen.*
Een, onbep. voornw.; *een mijner vrienden.*
Een, lidw.; *een man, eene vrouw.*
Eend (*zwemvogel*), v. –en.
Een'debout (*bout v. e. eend*), m. –bouten.
Een'denei, o. –eren; –**jacht,** v.; –**kom,** v.
Een'denkooi (*inrichting tot het vangen van wilde eenden*), v. –kooien.
Een'denkroos (*groene plant op slooten*), o. gmv.
Een'der (*hetzelfde, gelijk*), bn. en bw.; *die vaasjes zijn –; hij zei het net –; het is mij totaal –,* gelijk, onverschillig.
Een'dracht, v.; *– maakt macht,* oud-vaderl. spreuk; –**ig** (*eensgezind*), bn. en bw.
Een'dracht (rivier: *tusschen N.-Br. en het eiland Tolen*), v.
Eend'vogel (*eend*), m. –vogels.
Ee'nenmale, bw.; *ten –,* geheel en al.
Ee'nerhande (*dezelfde, hetzelfde*), bn.; –**lei** (*gelijksoortig*), bn.: *het is mij –,* hetzelfde.
Een'heid (*aangenomen maat, ook eensgezindheid*), v. –heden.
Eenhoe'vigen (*orde van zoogdieren met enkelvoudigen hoef*), m. mv.; *het paard, de ezel en de zebra zijn –.*
Een'hoorn, –horen (*fabelachtig hert,* ook *sterrenbeeld*), m. –s; –**visch** (*narwal*), m.
Ee'nig, bn. en bw.; *een – kind; het woont hier –.*
Eénig (*een of ander*), onbep. vnw.; *haal mij – boek, te –er tijd.*
Eenigerma'te (*eenigszins*), bw.
Eenigszins' (*een weinig, eenigermate*), bw.
Eenken'nig (*verlegen, schuw*), bn.; *e. – kind.*
Eenpa'rig (*eenstemmig*), bn. en bw.; *met –e stemmen; zij besloten –*; ook: *gelijkmatig: een –e warmte, een –e beweging.*
Eens'deels (*van den éénen kant*), bw.; *– heb je gelijk en anderdeels ongelijk.*
Eensgezind'(*eendrachtig*),bn.;–**heid,**v.gmv.
Eensklaps' (*plotseling*), bw.
Eensklapsch', bn.; *een –e verandering.*
Eenslui'dend (*eenderluidend*), bn.; *een – afschrift*; –**heid,** v. gmv.
Eento'nig (*in steeds denzelfden toon klinkende*), bn. en bw.; *een – getik; hij leest –.*
Eenvor'mig (*denzelfden vorm hebbende*), bn. en bw.; *–e figuren*; –**heid,** v. gmv.
Een'voud, m. gmv.; *– is het kenmerk der waarheid,* ongekunsteldheid.
Eenvou'digheid (*natuurlijkheid*), v. gmv.
Een'zaam (*onbezocht, stil*), bn. en bw.
Eenzel'vig (*in zich zelf gekeerd*), bn.; *een –e man*; fig. niet opgewekt, somber, vervelend.
Eenzij'dig (*partijdig, bekrompen*), bn. en bw.
Eer, eere (*achting, hulde, voorrecht*), v. gmv.
Eer'baar (*kuisch, rein*), bn.
Eer'bewijs (*teeken, dat men iemand eert*), o. –bewijzen; ook: *eereblijk, eereteeken.*
Eer'bied (*achting, ontzag*), m. gmv.
Eerbie'digen (*eerbied hebben voor, berusten in*), ik heb geëerbiedigd; *iemands meening –.*
Ee'reboog (*zegeboog*), m. –bogen.
Ee'redienst (*kerkdienst, godsdienst*), m. –en.
Ee'rekruis (*kruis van eer, decoratie*), o. –en.
Ee'relid (*lid van verdienste*), o. –leden.
Ee'ren (*achting bewijzen*), ik heb geëerd.
Ee'reprijs (*veronica, plantje*), v. gmv.
Ee'reprijs (*eereblijk, belooning*), m. –prijzen.
Eergie'rig (*hechtend aan, prijsstellend op zijn naam en eer*), bn.; *de werkman was te – om gebedeld brood te eten.*
Eer'gisteren (*den dag vóór gisteren*), bw.
Eer'lang (*spoedig*), bw.; *ik hoop u – te zien.*
Eer'lijk (*rechtschapen*), bn. en bw.; *een – man; iets – verdienen.*
Eerst, telw.; *de –e menschen; op de –e bank; de –e Kamer*; bw.: *ik kwam het –; ten –e;*

zelfst. nw.: *de –en zullen de laatsten zijn.*

Eerst'daags (*binnenkort*), bw.; *ik kom –.*

Eer'steling, m. en v. –en; voor het vr. ook –**e.**

Eer'tijds (*voorheen*), bw.

Eer'vol, bn. en bw; *hij vroeg – ontslag; hij werd – vermeld.*

Eerwaard' (*eer verdienend*), bn.; *–e heeren.*

Eer'zaam (*braaf, bescheiden*), bn.; *een – burger; een –zame keukenmeid,* fatsoenlijk.

Eer'zucht (*dorst naar eer*), v. gmv.

Eest (*droogtoestel tot het roosten van graankorrels in de mouterij, ook van cichoreiwortels, gekorven tabak of vlas*), m. –en.

Eeuw (*tijdvak van honderd jaar*), v. –en.

Eeuwenheu'gend (*zeer oud*), bn.; *–e eiken.*

Eeu'wenoud (*overoud*), bn.; *een –e gewoonte.*

Eeu'wig, bn. en bw.; *God is –,* zonder begin of einde; *het –e leven,* het leven hiernamaals.

Effect' (*werking, uitwerksel*), o. –en.

Effect' (*landsschuldbrief, geldswaardig papier*), o. –en.

Ef'fen (*gelijk, vlak, plat*), bn. en bw.

Ef'fenen (*evenen*), ik heb –effend.

Eg (*landbouwwerktuig*), v. eggen. Ook: **Eg'ge.**

E'gel (*zoogdier, insectenetend roofdier*), m. –s; *de gewone – of het stekelvarken.*

Egelantier' (*wilde rozelaar*), m. –s of –en.

E'ger (zijtak: *Elbe*), v.

Eg'ge (*belangrijk landbouwwerktuig, roosterwerk met pinnen*), v. –n.

Eg'gen, ik heb –egd; zegsw. *er is met hem te ploegen noch te –,* d. i. niets aan te vangen.

Egois'me (*zelfzucht, baatzucht*), o. gmv.

Egoist' (*zelfzuchtig mensch*), m. en v. –en.

Egois'tisch (*zelfzuchtig*), bn. en bw.

Ei, o. –eren; –**tje,** o. –tjes en –ertjes.

Ei'ber (*ooievaar, stork*), m. –s.

Ei'erdop, m. –doppen; –**koek,** m. –koeken.

Ei'gen, bn.; *een – dak, een – huis.*

Ei'genaar (*bezitter*), m. –naars en –naren.

Eigenaar'dig (*passend, geschikt, opmerkelijk*), bn.

Ei'genbaat (*eigenbelang, baatzucht*), v. gmv.

Ei'genbelang (*zelfzucht*), o. gmv.

Ei'gendom (*have, goed, bezitting*), o. –dommen; *de –dommen van dien graaf,* goederen, als: landhuizen, hoeven, bosschen enz.

Ei'gendom (*het recht van eigendom*), m. gmv.; *zijn tante hield het vruchtgebruik, hij moest zich tot haar dood met den – tevreden stellen.*

Ei'gendunk (*eigenwaan*), m. gmv.

Eigendun'kelijk (*op eigen gezag, eigenmachtig*), bn. en bw.; *– handelen.*

Ei'genliefde (*liefde tot zich zelf, ingenomenheid met eigen persoon*), v. gmv.

Ei'genlijk (*werkelijk*), bn. en bw.; *de –e beteekenis; dat is – niet waar,* letterlijk.

Eigenmach'tig (*op eigen gezag, willekeurig*), bn. en bw.

Ei'gennaam (*bijzondere naam*), m. –namen.

Ei'genschap (*kenmerk*), v. –schappen.

Ei'genwaan (*verwaandheid*), m. gmv.

Ei'genwaarde, v. gmv.; *het gevoel van –.*

Eigenwijs' (*waanwijs, pedant*), bn.

Eigenzin'nig (*stijf gehecht aan eigen meening*), bn. en bw.

Ei'gir (Germ. myth. *god der zee*), m. Ook: *Ae'gir.*

Eik (*woud- en loofboom*), m. –en.

Ei'keblad, o. –bladeren; –**boom,** m. –en.

Ei'kel (*vrucht van den eik*), m. –s.

Ei'kenappel (*galappel*), m. -appels; –**bosch,** o. –bosschen; –**dreef,** v. –dreven; –**laan,** v. –lanen; –**schors,** v. gmv.

Ei'kenhout (*hout van den eik*), o. gmv.

Ei'kenwoud, o. –wouden.

Ei'ker (*vrachtschip, binnenschip*), m. –s.

Ei'kestam, m. –stammen; –**tak,** m. –takken; –**telg** (*jonge eik*), m. –telgen.

Ei'land (*door water omringd land*), o. –en.

Ei'loof (*soort van klimop*), o. gmv.

Ein'de, eind, end (*het uiterste van een weg,* enz.; *de grens*), o. einden, enden.

Eind (*voornemen, oogmerk, doel*), o. gmv.

Eind (*uitslag, uitkomst*), o.; *dat was nu het – van al onze moeite; dit zal een verkeerd – hebben.*

Ein'delijk (*ten laatste, ten slotte*), bw.

Ein'deloos (*waarvan het eind niet te zien is*), bn. en bw.; *de –e ruimte, een –looze vlakte; een –looze twist.*

Ein'den, ein'digen (*een einde nemen*), het eindde, is –eind, –eindigd.

Ein'dig (*een einde hebbende of nemende*), bn.; *al het aardsche is –.*

Ein'digen (*een einde nemen, afloopen*), het is –eindigd; *mijn lessen zullen spoedig –.*

Eind'paal (*grens, grenspaal*), m. –palen; *de – van het geduld;* fig. *de – des levens.*

Eind'rijm (dichtk. *rijm aan het eind van een versregel*), o. –rijmen.

Eisch (*vordering, ook in rechten*), m. –en.

Ei'schen (*met grond vragen, vorderen, begeeren*), ik heb –eischt; –**er,** m. –s.

Ei'vol (*zeer vol*), bn.; *een –volle zaal.*

Ei'wit, o. gmv.; *er is dierlijk en plantaardig –.*

Ei'witstof (*stof als het wit van een ei*), v. –stoffen.

Ek'ster (*zangvogel, geslacht der raven*), v. –s.

Ek'steroog (*likdoorn*), o. –oogen.

El (*lengtemaat*), v. ellen; –**letje,** o. –s.

E'land (*een soort van hert*), m. –en; *de – is de grootste hertensoort van Europa;* ook: *Eland-hert.*

Elasticiteit' (*veerkracht, spankracht*), v. gmv.

Elastiek' (*rekbaar bandje*), o. –en.

Elastiek', elas'tisch (*rekbaar, veerkrachtig*), bn.

El'be (rivier: *Bohemen en Duitschland*), v.

El'ders (*op een andere plaats, niet hier*), bw.

Eldora'do (*het goudland, het land van belofte*), o. Eigenlijk: *El dora'do.*

Electriciteit' (nat. *de barnsteenkracht, aantrekkende kracht*), v. gmv.

Electriek', elec'trisch (*van of betreffende de electriciteit;* fig. *bliksemsnel*), bn.

Electriseeren (nat. *de electriciteit opwekken,* fig. *onverwachts schokken; aanvuren*). (s = z)

Electriseer'machine (nat. *-toestel*), v. –s.

Electrocu'tie (*het voltrekken van een doodvonnis door middel van electriciteit*), v. –s, –tiën. (tie = tsie)

Elec'tro-magnetisch, bn.; *–e telegraaf.*

Electrome'ter (*meter van den graad van spanning der electriciteit in de lucht*), m. –s.

Electrophoon' (nat. *vèrhoorder*), v. –onen.

E'lefant (*minder algemeen gebruikte naam voor olifant*), m. –en.

Elegant' (*net, sierlijk, smaakvol*), bn. en bw.

Elegie' (dichtk. *treur- of klaagdicht*), v. – -gieën; *van een – vormen droefheid en weemoed den hoofdtoon; een – is een rouw- of treurzang:* b.v. Borger: *Aan den Rijn.* (g = g)

Element' (*toestel, waarin door scheikundige werking electriciteit wordt ontwikkeld*), o. -en.

Elementair' (*grondstoffelijk; de eerste begin-*

selen betreffende), bn.; – *onderwijs.* (ai = è)
Elemen'ten (*oudtijds de vier* –, nl. *lucht, water, aarde, vuur*), o. mv.
Elemen'ten (nat. *de niet-ontleedbare stoffen*; fig. *eerste gronden eener wetenschap*), o. mv.
Elf, telw. elven; – *is het gekkennummer.*
Elf, m.; **El'fe,** v. (Germ. myth. *berg- of aardgeest, alf*), elfen.
Elf'der, *ter – ure*, d. i. op het laatste uur, zoo laat mogelijk, bijna te laat.
Elf-en-der'tigst (*uiterst langzaam en secuur*); komt slechts voor in de bw. uitdr.: *op zijn* –.
Elft (*de meivisch*), m. –en; (*stofnaam*), v. gmv.
El'ger (*aalgeer; groote, drietandige vork om aal of paling te steken*), m. –s.
Eli'sie (spraakk. *weglating van een klinker*), v. als: *binnen* (be-innen), *tevens* (te-evens).
Elix'ir (eig. *toovermiddel, de steen der wijzen*, later *quint'essens, algemeen geneesmiddel*, nog later *afkooksel*), o. –s; ook **Elix'er,** in de volkst. *elixter, elikser, elikster.*
Elk (*een ieder, een iegelijk*), telw.
Elkaar' (af te breken: *elk-aar*), vnw.; *zij bederven –s werk; geef – de hand; help* –.
Elkan'der (af te breken: *elk-ander*), vnw. Zie **Elkaar'.**
El'leboog (*gewricht van den arm*), m. –bogen.
Ellen'de (*onheil, ramp, armoede*), v. –n.
Ellen'dig (*rampzalig, jammerlijk*), bn.
Ellips' (meetk. *kromme lijn van den tweeden graad, kegelsnede; ovaal*), v. –en.
Ellips' (spraakk. *uitlating, verzwijging van woorden of zinnen*), v. –en.
Ellip'tisch (*ellipsvormig*), bn.; *een –e baan.*
Ellip'tisch (spraakk. *onvolkomen*), bn.; *een –e zin*, waaruit een deel b.v. het w.w. is weggelaten, als: *Vrijheid (is) blijheid.*
El'penbeen (*ivoor*), o. gmv.
Els (*berkachtige loofboom*), m. elzen.
Els (*schoenmakerswerktuig, priem*), v. elzen.
Ely'sium, o.; hetzelfde als **Elyzeesche velden**; *het – van tante Stastok*, d. i. scherts. haar kleinsteedsch tuintje.
Elyzee'sche, ely'sische velden (myth. *de woonplaats der zaligen; hemelsche dreven, bij Homeros aan den W. zoom der aarde*; fig. *een bekoorlijk en vroolijk oord*), o. mv.
El'zeblad, o. –bladeren; **–bloesem,** m. –s; **–boom,** m. –en; **–stam,** m. –men.
El'zen (*van elzenhout*), bn.; *een – stok.*
El'zenbast, m. –en; **–bosch,** o. –bosschen.
Email' (*brandverf, glazuur*), o. gmv.
Emancipeeren (*vrijmaken, vrijverklaren; gelijkstellen; meerderjarig verklaren*).
Embal'lage (*verpakking, ompaksel, omwikkeling*), v. gmv.
Embar'go (*beslag op vreemde schepen door den staat, in wiens havens ze zich bevinden*), o. gmv.
Embleem' (*emblema*), o. –blemen.
Emble'ma (*zinnebeeld*), o. –'s, –ta.
Emeritaat' (*ambtsrust met pensioen*), o. gmv.
Eme'ritus (*uitgediend, rustend, gepensioneerd*), bn.
Emier', emir' (*Arabisch hoofd, bevelhebber*), m. –s.
Emigrant' (*uitgewekene*), m. –en.
Eminent' (*uitmuntend, voortreffelijk*), bn.
Eminen'tie (*verhevenheid, vooral de titel der kardinalen*), v. –tiën; *Zijne* –. (t = ts)
Em'mer, m. –s; *een – water.*
Emolumen'ten (*ambtsvoordeelen, buitenkansjes*), o. mv.
Empha'se, –pha'sis (*in den stijl: troop van den nadruk*), v. gmv.; *laten wij ons ongeluk als mannen dragen.* (s = z)
Empirie' (*ondervinding, ervaringsleer*), v. gmv.
Emplacement' (*terrein of plein vóor een gebouw, b.v. een station*), o. –en.
Employé (*beambte, bediende*), m. –'s.
En (*alsook*), vgw.; *Jan – Piet.*
En (*niet*), bw.; *in Morgenland – zijn we niet; zwarte wol – vat geen verven.*
Encycliek' (*pauselijke omzendbrief*), v. –en; *de –en van paus Leo XIII.*
Encyclopedie' (*kort begrip van alle kunsten en wetenschappen, algemeen woordenboek*), v. –dieën. (en = an)
End, en'de (*einde, eind*), o. enden.
Endossement' (*overdracht van een wissel*, enz.), o. –en.
Energie' (*werkkracht*, fig. *vuur*), v. gmv.
Energiek', ener'gisch (*met kracht, met nadruk*), bn. en bw.
Eng (*nauw, klein*), bn. en bw.; *een – vertrek.*
Engagement' (*verloving, verbintenis, aanstelling*), o. –en. (en = an)
En'gel (*hemelgeest*), m. engelen.
Engelbewaar'der (R. K. *persoonlijke beschermengel*), m. –bewaarders.
En'gelenbak (*hoogste en goedkoopste plaats in den schouwburg achter onder het plafond*), m. –bakken.
En'gelendom (*alle engelen samen*), o. gmv.
En'gelsch, bn. en bw.; **–e ziekte** (*gewrichtsziekte bij kinderen, enkelziekte*), v. gmv.
En'gelsche (*vrouw uit Engeland*), v. –n.
En'gelschman, m. Engelschen.
En'gerling (*larve van den meikever*), m. –en.
Eng'te (*nauwe doorgang*), v. –n; *een berg–, een zee–.*
Enjambement' (dichtk. *het overspringen, het dóorloopen van een volzin in een volgenden versregel*), o. –en. (en = an)
En'kel (*knokkel aan den voet*), m. –s.
En'kel (*eenig, afzonderlijk*), bn.; *nog –e uren; een –e gulden*; bw.: *'t is – onwil*, louter.
En'kelvoud, o. –en; spraakk.: *bank is* –.
Enkelvou'dig (spraakk. *staande in het enkelvoud*), bn.; *een – woord.*
Enorm' (*overdreven, uitermate, ontzettend*), bn.
Enquête (*een van overheidswege ingesteld onderzoek* b.v. *naar de wenschelijkheid of noodzakelijkheid van wijziging of verbetering*), v. –n, –s.
Ent (*boomloot, stek, spruit*), v. –en.
En'ten (*veredelen van vruchtboomen door het overbrengen van een tamme loot op een wilden stam*), ik heb –ent.
En'teren (*aan boord klampen*), ik heb –enterd.
Enthusiast' (*dweper, mensch vol geestdrift*), m. –en. Ook: *Enthousiast'*. (u = oe)
Entomoloog' (*beoefenaar der insectenkunde*), m. –logen.
Entrée (*ingang, toegang, toegangsprijs*; muz. *stuk ter opening of inleiding*), v. –s.
Entrepot' (*pakhuis, goederenmagazijn, stapelplaats*), o. –s; *een openbaar* –. (en = an)
Ent'was (*was ter bedekking der boomwonden bij het enten ontstaan*), o. gmv.
Envelop'pe (*omslag voor brieven, hulsel; omwerpmantel*), v. –s, –n. (en = an)
Epac'ta (letterl. *bijgevoegd, nl. het aantal dagen, dat op 1 Jan. verloopen is sedert de laatste nieuwe maan*), m. epacten.
Epaulet' (*vroeger in ons land het onder-*

scheidingsteeken van een officier, thans nog bij de marine), v. –ten. (au = oo)
Epen'thesis (spraakk. *inlassching van één of meer letters*), v., b.v. in: *eitje, beenderen.*
Ephemeri'den (*diertjes, die één dag leven*; fig. *dagbladen, nieuwstijdingen*), m. mv.
Epicurist' (*gastronoom, iemand die zich aan het edelste of voortreffelijkste zingenot overgeeft naar de leer van Epicurius*) (341 – 270 v. C.), m. –en.
Epidemie' (*aanstekende volksziekte, besmettelijke ziekte*), v. –ën; *locale –ën; een typhus –, een pokken –.*
Epide'misch (*besmettelijk, aanstekelijk*), bn.
Epiek' (*leer van het heldendicht*), v. gmv.
Epigram' (eig. *bij- of opschrift*; dichtk. *puntdicht*), o. –grammen; tot het – behooren: bij-, op- en grafschriften, korte omschrijvingen, woordspelingen, berijmde spreuken en anekdoten, raadsels, snel- en leekedichtjes. Men heeft –men van onze beste dichters.
Epiloog' (*slotrede, narede van een gedicht*), v. epilogen.
E'pisch (dichtk. *tot het heldendicht behoorend*), bn.; *een – gedicht*, heldendicht; *–e poëzie*, verhalende dichtsoort.
Episcopaal' (*bisschoppelijk*), bn.
Episcopaat' (*bisdom, bisschoppelijke waardigheid, de bisschoppen*), o. gmv.
Episo'de (*inlassching, los of op zich zelf staand verhaal; kleinere geschiedkundige gebeurtenis*), v. –n, –s.
Epis'tel (*brief, zendbrief*), m. –s.
Epis'tel (R.K. *gedeelte der H. Schrift, nooit ontleend aan de Evangeliën, maar aan de brieven der Apostelen*), m. –s.
Epitheet' (*epitheton*), o. –theten.
Epi'theton (*toevoegsel, bijvoegsel, toenaam, bijnaam, woord dat dient om een eigenschap goed aan te dikken*), o. –theta, –s; b.v.: *de „snelvoetige" Achilles, de „blauwoogige" Juno*, enz,
E'pos (dichtk. *heldendicht, de schoonste en verhevenste afdeeling der epische poëzie*), o. epen.
Equa'tor (*evennachtslijn, denkbeeldige cirkel, welke de aarde in twee gelijke halfronden, nl. N. en Z., deelt*), m. (qu = kw)
Equinox' (*gelijkheid van dag en nacht, dag- en nachtevening*), v. –en. (qu = k)
Equipa'ge (*alles, wat tot gemak en den stoet van de rijken behoort, als: koetsen, paarden, bedienden*, enz.; verder: *de bemanning van schepen en hetgeen tot de uitrusting behoort*), v. –s. (qu = k)
Er (*daar*), bw. van plaats; *ik ben – al.*
Er (*van hen, er van*), pers. vnw.; *ik zie – drie.*
E'ra, ae'ra, v. –'s; *de Joodsche – begint 3761 v. C., de Mohammedaansche 622 na C.*
E'rato (myth. *de liefelijke muze van het minnedicht, voorgesteld met de lier*), v.
Erbar'men (zich) (*zich ontfermen*), ik heb mij erbarmd; **–ing** (*medelijden*), v. gmv.
Eremiet' (*heremiet, kluizenaar*), m. –en.
Erf, er've (*vast goed, dat iemand als erfgoed is nagelaten*; ook *de grond, die bij een huis behoort*), o. erven.
Er'felijk (*kunnende geërfd worden, door erfrecht overgaande*), bn.; *een –e ziekte.*
Er'fenis (*het geheel der nalatenschap; het geheele vermogen van den erflater*), v. –sen.
Erf'genaam (*de persoon, die optreedt als een dergenen, die recht hebben op een erfenis*), m. en v. –genamen.
Erf'huis (*verkoophuis, boedelhuis, venduhuis*), o. –huizen.
Erf'laatster (*vrouw, die een erfenis nalaat, testatrice*), v. –laatsters.
Erf'land (*land, dat ons als erfenis der vaderen toekomt, of waarover een vorst erfelijk regeert*), o. –landen; *Palestina, het – der Joden; de –landen van 't Oostenrijksche huis.*
Erf'later (*man, die een erfenis nalaat, testateur*), m. –laters.
Erf'pacht (*erfpachtrecht; jaarlijksche pacht als erkenning van het eigendomsrecht des eigenaars*), v. –pachten.
Erg (*in hooge mate*), bn. en bw.; *een –e vijand; hij is – ziek; dat is een –e straf*, streng.
Er'gens (*op eenige plaats*), bw.; *ik zag hem –.*
Er'ger (*meer dan erg of kwaad*), bn. en bw.
Er'geren (*aanstoot nemen of geven*), ik heb –ergerd.
Er'gerlijk (*aanstootelijk, zondig, schandelijk*), bn. en bw.
E'rgernis (*kwaad, aanstoot, wrevel*), v. –sen.
Er'go (*gevolgelijk, dus, derhalve*), bw.
E'rica (*inlandsch heideplantje*), v. –'s.
Erin'neren (*in 't geheugen roepen*), ik heb erinnerd. Thans meer: **Herin'neren.**
Erin'nyen (myth. *wraakgodinnen, eumeniden, furiën*), v. mv.
E'ris (myth. *godin der tweedracht*), v.
Erken'nen (*tot inzicht komen, ergens voor uitkomen*), ik heb –kend.
Erken'telijk (*dankbaarheid toonend*), bn. en bw.
Erken'tenis (*dankbaarheid*), v. gmv.
Er'ker (*gesloten torenvormig balkon*), m. –s.
Erlan'gen (*verwerven, bekomen*), ik heb –langd; *om kennis te –.*
Ernst (*bezonnenheid*), m. gmv.
Erra'tum (*drukfout, zetfout*), o. errata.
Erts (*delfstof bevattende metaal*), o. –en.
Erva'ren (*ondervinden*), ik –voer, heb –varen.
Erva'ren (*bedreven*), bn. en bw.; *een – smid.*
Er'ven (*erfgenamen*), m. en v. mv.
Er'ven (*door erfenis verkrijgen*), ik heb –erfd.
Erwt (*vlinderbloemige plant*), v. –en; ook één enkel bolrond vruchtje. Spreekt. *Ert.*
Escamoteur' (*goochelaar, ontfutselaar*), m. –teurs.
Esch (*loofboom*), m. esschen.
Esch (*in Overijsel en Drente een uitgestrekte hoogte van vruchtbaren bouwgrond; ontgonnen markegrond*), m. esschen; *op den – wonen.*
Esch'doorn (*ahornboom*), m. –doornen, of **–doren,** m. –dorens.
Escor'te (mil. *bedekking, geleide*), v. gmv.
Esculaap' (myth. *god der geneeskunde*), m.
Escuriaal' (*koninklijk lustslot, 40 KM. van Madrid met een reusachtig klooster ter eere van St. Laurentius, door Philips II gebouwd; begraafplaats der Sp. koningen*), o.
Eska'der, esca'der (*smaldeel eener vloot onder bevel van een schout-bij-nacht*), o. –s.
Eskadron' (*afdeeling ruiterij*), o. –s.
Esmeraud' (*smaragdgroen*), o. gmv. (au = ou)
Esp (*espeboom*), m. espen; *de – heet ook abeel, ratelpopulier, Canadasche populier.*
Es'peblad, o. –bladeren; **–boom,** m. –en.
Es'penbosch, o. –bosschen; **–hout,** o. gmv.
Esplana'de (*voorplein, exercitie-plein; opene plaats tusschen landsgebouwen, of tusschen de wallen en de huizen der stad*), v. –n, –s.
Essaai' (*keuring, toets, keur*), o. gmv.

Essaieur', essayeur' (*keurmeester, toetser*), m. –s.
Es'scheblad, o. –bladeren; –**boom,** m. –boomen.
Es'schen (*van esschenhout*), bn.; *een – stok.*
Es'schenbosch, o. –bosschen; –**hout,** o. gmv.
Essen'ce (*geest, aftreksel eener plantenstof, vluchtige olie*), v. –s, –n. (en = an)
Estafet'te (*rijdende postbode, renbode*), m. –n.
Es'trik (*vloersteen*), m. –en.
Eta'ge (*verdieping van een huis*), v. –s. (g = zj)
Etagère (*fijn meubelstuk, bestaande uit boven elkaar als in verdiepingen of étages geplaatste plankjes, op welke men snuisterijen enz. kan uitstallen*), v. –s. (g = zj)
E'ten (*voedsel nemen*), ik at, heb –geten.
E'ten (*spijs, maal*), o. gmv.; *– en drinken.*
Et'gras (*etgroen*), o. gmv.
Etgroen (*tweede gras der weide*), o. gmv.
E'ther, ae'ther (*fijne, vluchtige vloeistof*), m.
E'thica (*ethiek, zedenleer*), v. gmv.
Ethnographie' (*beschrijving der volken, volkenkunde*), v. gmv.
Ethnologie' (*volkenkunde*), v. gmv.
Etiket', –quette (*opplakbriefje*), v. –ten.
Etiquet'te (*ceremonieel aan het hof, in voorname gezelschappen; hoofsche zeden, wellevendheid*), v. gmv.; *onbekendheid met de –.*
Et'maal (*2 × 12 uur*), o. –malen.
Ets (*geëtste figuur, afdruk er van*), v. etsen.
Etsch (rivier: *Zwitserland, Tyrol, Italië*), v.; in Italië: **Adi'ge.**
Et'sen (*graveeren, met sterk water op metaal laten inbijten*), ik heb geëtst; –**er,** m. –s.
Et'stoel (gesch. *hoogste gerechtshof in het landschap Drente, opgeheven in Sept. 1791*), m. gmv.
Et'telijk (*eenige*), telw.; *nog –e dagen.*
Et'ter (*dracht van een wond*), m. gmv.
Et'teren (*etter afgeven; dragen*), de wonde heeft –etterd.
Etui' (*koker, overtrek van allerhande gereedschappen, foedraal*), m. en o. –s. Lees: *E-twie'.*
Etymologie' (spraakk. *woordafleidkunde, woordvorsching*), v. –ën.
Etymoloog' (*woordvorscher*), m. –logen.
Eubiotiek' (*de kunst om gezond en gelukkig te leven en ziekten te voorkomen*), v. gmv.
Eumeni'den (myth. *wraakgodinnen*), v. mv.
Eun'jer (*spook*), m. –s. vero.
Euphemis'me, –mus (*verzachtende uitdrukking,* b.v. *overlijden* of *verscheiden* voor *sterven*), o. –mismen.
Euphonie' (*welluidendheid*), v. gmv.
Eupho'nisch (*welluidend*), bn. en bw.
Eu'phraat (stroom: *W.-Azië*), m.
Euro'pa (aardr. *het werelddeel, dat wij bewonen, met ± 400 millioen bewoners*), o.
Europeaan' (*bewoner van het werelddeel Europa*), m. –peanen.
Europeër (*Europeaan*), m. –s.
Europeesch' (*Europeaansch*), bn.; *–e rijken.*
Euter'pe (myth. *muze der lierpoëzie*), v. gmv.
Eu'vel (*kwaad, gebrek, kwaal*), o. –en; *aan een – mank gaan,* lijden, er mede behept zijn.
Eu'vel, bn. en bw.; *duid het mij niet –,* d. i. ten kwade; *iets – opnemen.*
Eu'veldaad (*snoode daad*), v. –daden.
Eu'velmoed (*booze moed, vermetelheid, baldadigheid*), m. gmv.
E'va (*wit morsschortje, klein overvoorschootje*), v. –'s; evaatje. o. –s.
Evange'lie (*blijde boodschap*), o. –liën.
E'vel (*euvel*), o. gmv.
E'ven (*een weinig*), bw.; *wacht –,* d. i. een poosje.
E'ven, bn.; *een – getal,* d. i. *door twee deelbaar.*
E'venaar (*balans eener weegschaal; tongetje of naald eener balans*), m. –s, –naren.
E'venaar (aardr. *evennachtslijn, equator, linie*), m. gmv.
Evena'ren (*gelijken, overeenkomen met*), ik heb geëvenaard.
E'venbeeld (*gelijke naar het uiterlijk of naar aard*), o. –beelden.
E'venen (*gelijkmaken, effenen*), ik heb geëvend.
E'vening, v. –en; *dag- en nacht–,* d. i. 21 Maart en 23 September.
E'venknie (*gelijke, evenboortige*), m. –knieën.
Evenma'tig (*gelijkmatig*), bn. en. bw.; *een – deel van een geheel.*
E'vennachtslijn (*evenaar, equator, linie*), v. gmv.
Evenre'dig (*in gelijke verhouding*), bn. en bw.
Evenre'digen (*evenredig maken*), ik heb geevenredigd.
Eventueel' (*gebeurlijk, mogelijk, voor'komend; misschien*), bn. en bw.
Evenveel'tje (*fijn broodje*), o. –s.
E'venwicht (*gelijkheid van gewicht*), o. gmv.
Evenwij'dig (*gelijkloopend*), bn.; *–e lijnen.*
E'ver (*wild zwijn*), m. –s.
Ev'erlast, ev'erlasting (*wollen schoenstof, die licht, maar zeer sterk is*), o.
E'verzwijn (*wild zwijn*), o. –zwijnen.
Exact' (*nauwkeurig, stipt*), bn. en bw.
Exa'men (*onderzoek*), o. –s en examina.
Examinan'dus (*hij, die examen aflegt*), m. –nandi.
Examina'tor (*ondervrager, examen-afnemer*), m. –to'ren, –tors; vr. –**trice,** –s.
Examineeren (*ondervragen, onderzoeken*).
Excellen'tie (*titel, welken men aan ministers en andere hooggeplaatste ambtenaren of aan opperofficieren geeft*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Excentriek' (werkt. *schijf in stoommachines die zich om een as beweegt, buiten haar middelpunt gelegen en waardoor een rondgaande beweging omgezet wordt in een rechtlijnige*), o. –en.
Excep'tie (*uitzondering, tegenwerping, verwering [in rechten]*), v. –tiën, –ties.
Excuseeren (*verontschuldigen, verschoonen*).
Excuus' (*verschooning, verontschuldiging*), o. –cuses, –cusen. Lees: *eks-kuus'.*
Execu'tie (*uitvoering, ten-uitvoerlegging; vonnis-voltrekking, terechtstelling*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Exege'se (*verklaring, Bijbeluitlegging*), v. –n.
Exem'pel (*voorbeeld, voorschrift, model*), o.-s.
Exemplaar' (*één enkel voorwerp; één boek*), o. –plaren.
Exerceeren (*oefenen in den wapenhandel; krijgs- of wapenoefeningen doen*). (c = s)
Exerci'tie (mil. *oefening, wapenoefening*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Exorcis'me, exorcis'mus (*duivelbezwering, duivelbanning*), o. gmv. (x = ks)
Expedieeren (*verzenden, afvaardigen, verder brengen;* fig. *van kant maken*).
Expediteur' (*afzender, goederenverzender*), m. –en, –s.
Expedi'tie (*verzending; transport-onderneming; een kantoor waar handelszaken bezorgd worden; afschrift van een wettig stuk*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Expedi'tie (mil. *krijgstocht, krijgsonderneming*), v. –s, –tiën. (t = ts)

Expert'(*zaakkundige, deskundige, gezworene*), m. —en. Lees: *exper'*.

Experti'se (*onderzoek en uitspraak der experts*), v. gmv.

Explica'tie (*verklaring, uitlegging*), v. —tiën, —ties; *iemand — geven.* (t = ts)

Expliceeren (*verklaren, uitleggen*).

Exploita'tie (*ontginning, in-werking-brenging of -houding*), v. —tiën, —ties; *Maatschappij tot — van Staatsspoorwegen.* (t = ts)

Exploot' (*feit, daad, heldendaad; beteekening eener dagvaarding*), o. —ploten.

Explora'tie (*onderzoeking, uitvorsching*), v. —s, —tiën. (t = ts)

Exponent' (*aanwijzer*; alg. *het getal, dat de macht van een ander getal of van een andere grootheid aanwijst* b.v. a^6), m. —en.

Exposi'tie (*blootlegging, ontwikkeling, ontvouwing, verklaring; tentoonstelling*), v. — -tiën, —ties. Lees: —*ziet'sie.*

Exposi'tie (dichtk. *de uiteenzetting van het onderwerp v. e. gedicht* b.v. *v. e. heldendicht, e. dichterlijke vertelling of e. drama*), v. —s.

Expres' (*uitdrukkelijk, met opzet, voorbedachtelijk*), bw. Lees: *ekspres'.*

Expres'se (*eigen*, d. i. *bijzondere bode*), m. —n.

Expres'sie (*uitdrukking*). v. —siën, —sies.

Ex'pres-trein (*bijzondere trein*), m. —treinen.

Extem'poreetje (*dichtje voor de vuist gemaakt en gezegd*), o. —s.

Exterieur' (*uiterlijk voorkomen, buitenste*), o.

Externaat' (*dagschool, afdeeling eener kostschool*), o. —naten.

Exter'ne (*scholier eener kostschool buiten kost en huisvesting*), m. en v. —n.

Extincteur' (*brandbluschwerktuig*), m. —s.

Ex'tra (*bijzonder, buitengewoon, uitermate*), bw.; — *duur*, zeer duur.

Ex'traatje (*buitenkansje, meevallertje*), o. —s.

Extract' (hand. *uittreksel uit eenig geschrift of uit een koopmansboek*), o. —en.

Extrê'me (*het uiterste, het ergste*), o. —s.

E'zel (*eenhoevig zoogdier*), m. —s.

E'zel (fig. *lomperd, domoor*), m. —s.

E'zel (*standaard om een bord of schilderij op te plaatsen*), m. —s.

E'zelen (*hard arbeiden*), ik heb —ezeld; *den heelen dag moet hij —.*

Ezelin' (*wijfjesezel*), v. —nen; —**netje,** o. —s.

E'zelsbrug (fig. *loopje, waardoor het studiewerk gemakkelijk wordt gemaakt*), v. —gen.

E'zelsoor (fig. *omgevouwen hoek van een blad, kreuk*), o. —ooren.

F.

F. v. f's. De zesde letter van het alphabet.

F. — *guldens of florins* (vóór cijfers).

Febr. — *Februari.*

Fec. — *Fe'cit*, hij of zij heeft het gemaakt.

fig. — *figuur, figuurlijk.*

fl. — *florijnen*, guldens.

fol. — *fo'lio*, blad van een foliant.

Faam (*roem, vermaardheid*), v. gmv.

Faam (myth. *de godin Fama*), v.

Fa'bel (*verdichte vertelling, meest in poëtischen vorm, handelend over één feit uit de dierenwereld of tusschen levenlooze gepersonifieerde voorwerpen*), v. —s; *de —s van Lafontaine*; ook in proza: *Het Paard en de Stalknecht van Bilderdijk*, enz.

Fa'belleer (*fabelkunde, mythologie*), v. gmv.; *de — der Grieken, der Romeinen; de Germaansche —.*

Fabrica'ge (*het vervaardigen en bewerken van waren*), v. gmv. (g = zj)

Fabriceeren (*vervaardigen, maken*), —**ing,** v.

Fabriek' (*werkplaats in 't groot, meestal met stoomvermogen*), v. —en.

Fabrie'ken (*maken, knutselen, in elkaar zetten, fabriceeren*), ik heb —fabriekt. gmz.

Fabrieks'prijs (*prijs, welken de fabrikant ontvangt*), m. —prijzen; *opruiming tegen —.*

Fabriek'stad (*stad met vele fabrieken*), v. —steden; *Tilburg is een —.*

Fabrikaat' (*product eener fabriek*), o. —katen.

Fabrikant' (*bezitter eener fabriek*), m. —en.

Fa'chingerwater (*zoutachtig koolzuur-bronwater*), o. gmv.; *het — heet naar Fachingen, een dorp in Nassau.*

Fac-si'mile (*teekening, waarin het handschrift eens schrijvers zeer gelijkend nagemaakt is*), o. —'s. Lees: *sie'-mie-lee.*

Fac'titief (spraakk. *werkw. dat een doen uitdrukt*), o. —tieven, b.v. *drenken, leggen*; ook: —*titiva.*

Factoor' (*agent, zaakgelastigde, makelaar*), m. —toren.

Fac'tor (rek. *samenstellend getal*), m. —to'ren.

Factorij' (*stapelplaats, nederzetting, magazijn eener compagnie of maatschappij*), v. —en.

Facto'tum (*een man, die in een zaak alles doet en tot alles bekwaam is, een doe-al*), m. —s.

Factuur' (hand. *rekening van verkochte of verzonden goederen*), v. —turen.

Facultatief' (*rechtgevend, bevoegdmakend, naar goeddunken*), bn. en bw.

Faculteit' (*kracht, vermogen, aanleg, geschiktheid; een van de vijf hoofdafdeelingen der gezamenlijke hoofdwetenschappen; college van professoren b.v. der geneeskunde*), v. —en.

Fagot' (*houten blaasinstrument*), v. —ten.

Fagottist' (*fagotblazer*), m. —en.

Fah'renheit (eigenn. *Duitsch natuurkundige* (1686—1740); *ontwerper van den 180-deeligen thermometer, met het vriespunt 32° onder nul*).

Failleeren (hand. *failliet gaan, zich failliet laten verklaren, ophouden te betalen*). (ll = lj)

Failliet' (hand. *onmacht om zijn schulden te betalen, staat van onvermogen*), o. —en.

Failliet' (*gesprongen, fout*), bn.; —*gaan, zijn.*

Faillissement' (*onvermogen van betaling, bankbreuk*), o. —en.

Fakier', fakir' (*arme Hindoesche kluizenaar en boeteling*), m. —s.

Fak'kel (*toorts, flambouw*), v. —s.

Fa'len (*feilen*), ik heb —faald; *dat kan niet —*, d. i. missen.

Fa'lie (*kapmantel, huik*), v. —liën, —s.

Faliekant' (*verkeerd, mis*), bn. en bw.

Falsa'ris (*bedrieger, bepaaldelijk hij, die door valsche schriften of handteekeningen bedriegt*), m. –rissen.

Fa'ma (*faam, de godin der geruchten*), v.

Fameus' (*uitermate, duchtig, erg*), bn. en bw.

Famiel'je (*familie*), v. –s.

Familiaar' (*gemeenzaam, vertrouwelijk*), bn. en bw.; *al te – zijn; hij doet te –.*

Fàmi'lie (*geslacht, maagschap, gezin; afkomst*), v. –liën, –s.

Fanatiek' (*dweepachtig, geestdrijvend*), bn.

Fanatis'me, –tis'mus (*dweperij*), o. gmv.

Fanfa're (*muziekgezelschap met alleen koperen instrumenten*), v. –s.

Farize'ër (Bijbel. *pharizeër, afgescheidene, schijnvrome*), m. –zeën, –ërs; *een schijnheilige –.*

Farizeesch' (*huichelachtig*), bn.; *een –e lach.*

Far'mer (*pachter, landman*), m. –'s. (a = aa)

Fa'ro (*zwaar Brusselsch bier*), o. gmv.

Fat (*modegek, modepop*), m. fatten.

Fataal' (*verderfelijk, noodlottig*), bn. en bw.

Fatalis'me (*leer van het noodlot*), o. gmv.

Fatalist' (*aanhanger v. h. fatalisme*), m. –en.

Fataliteit' (*ongeluk, noodlot*), v. –en.

Fata-morga'na (*luchtspiegeling, gezichtsbedrog in de woestijn*), v. gmv.

Fatigant' (*vermoeiend, afmattend*), bn.

Fatsoen' (*vorm, snit; vorm waarnaar iets is gemaakt*), o. –en.

Fatsoen' (*goede houding, welgemanierdheid*), o. gmv.; *hij weet zijn – nog niet te houden.*

Fatsoeneeren (*een zekeren vorm geven*).

Fatsoen'lijk (*vormelijk, net*), bn.

Fat'terig (*kwasterig, ingebeeld*), bn. en bw.

Fa'tum (*het onvermijdelijke, het noodlot*), o.

Fau'na (*al de dieren samen*), v. gmv.; *de – van Nederland; de – van Europa.* (au = ou)

Fau'nen (myth. *saters, veld- en boschgoden*), m. mv. (au = ou)

Fauteuil' (*leuningstoel, armstoel*), m. –s.

Favoriet' (*gunsteling, lieveling*), m. -en; vr. –**e.**

Fazant' (*hoenderachtige vogel uit Azië*), m. –en; *de gewone –, de zilver–, de goud–.*

Fazan'tenei, o. –eieren; **–haan,** m. –hanen; **–hen,** v. –hennen; **–hok,** o.–hokken.

Fazan'teveer (*veer v. e. fazant*), v. –veeren.

Februa'ri (*sprokkelmaand*), m.

Federalist' (*iemand, die het federalisme d.i. de statenbond voorstaat*), m. –en.

Fee (Germ. myth. *toovergodin, waarzegster in de gestalte van een nimf of van een oude best*), v. –ën.

Feeks (*boos wijf*), v. –en.

Feest, o. –en; *ter – gaan.*

Feest'dag (*dag ter plechtige viering*), m. – -dagen.

Feil (*gebrek, fout, misvatting*), v. –en.

Fei'len (*een fout begaan*), ik heb –feild.

Feit, o. –en; *het is een –*, een daad.

Fei'tel (*borstdoekje van zuigelingen*), v. –s.

Fei'telijk (*met de daad*), bn. en bw.; *iemand – beleedigen.*

Fel (*hevig, krachtig, sterk*), bn. en bw.

Felicita'tie (*gelukwensch*), v. –tiën, –ties.

Feliciteeren (*gelukwenschen*); *iemand –.*

Fel'lah (*boer in Egypte, ploeger, landbouwende Egyptenaar*), m. –s.

Fe'loek (*roeischip met zeilen, zonder verdek, in de Middellandsche Zee*), v. –en.

Fe'melaar (*kwezelaar, schijnvrome*), m. –s.

Fe'niks, Phoe'nix (*fabelachtige wonderschoone zich door vlammen verjongende vogel*), m. –en.

Fen'ris (Germ. myth. *de groote strijdwolf, vijand der Asen*), m.

Fep (stud. *dronkenschap*), v. gmv.; *aan de – zijn*, feppen, drinken, slampampen.

Ferm (*kloek, onvervaard, standvastig*), bn.

Fermeteit' (*standvastigheid, kloekmoedigheid*), v. gmv.

Fermoor' (*groote steekbeitel*), o. –moren.

Festijn' (*feestmaal*), o. –en; *een luisterrijk –.*

Festiviteit' (*feestplechtigheid, vreugdefeest*), v. –en.

Festoen' (*lofwerk, guirlande*), v. en o. –en.

Festonneeren (*borduren*, d.i. *met bloemwerk of lofwerk opsieren*); *Koosje zat hevig te –.*

Feudaal' (*leenroerig*), bn.; *het –e stelsel.*

Feu'dum (*leen, leengoed*), o. –s, feuda.

Feuilleton' (*mengelwerk in een krant aan den voet der eerste blz. en wel van bellettristischen of novellistischen aard, ook gewijd aan critiek, kunst, historie*, enz.), o. –s.

Fez (*donkerrood mutsje met blauw kwastje*), v.

Fe'ziken (*fluisterend praten*), ik heb –fezikt.

Fia'cre (*huurkoets*), v. –s. Ook: *Fiaker.*

Fias'co, o.; *– maken*, niet slagen, uitgelachen worden b.v. een tooneelspeler.

Fi'at (*gunstige beschikking*), o. gmv.

Fi'che (*speelpenning, beentje*), o. –s.

Fic'tie (*verdichtsel, voorwendsel; zinrijke vinding*), v. –tiën, –ties. (t = s)

Fideel' (*vertrouwelijk; vroolijk, prettig*), bn. en bw.; *– bij elkaar zitten, – praten.*

Fi'del (*ouderwetsche viool, vedel*), v. –s.

Fi'des (myth. *godin der goede trouw, in oud-Rome op munten afgebeeld*), v. gmv.

Fi'dibus (*gevouwen strook papier om de pijp aan te steken*), m. –sen.

Fie'delen, fied'len (*op de viool spelen, zagen*), ik heb –fiedeld. gmz.

Fielt (*schelm, boef, schurk*), m. –en.

Fier (*stout, hooghartig*), bn. en bw.

Fiets (*volksterm voor de velocipède*), v. –en.

Fiet'sen (*op de fiets rijden*), ik heb –fietst.

Figurant' (*bij-persoon; stomme in een tooneelspel*), m. –en; vr. **–e,** –n.

Figuur' (*afbeelding, uitwendige gedaante*), v. figuren.

Figuur' (*houding*), o.; *een goed – maken.*

Figuur'lijk (*zinnebeeldig*), bn. en bw.; *de –e beteekenis van een woord of uitdrukking; zich – uitdrukken.*

Fij'melaar (*kwezelaar, fijne*), m. –s.

Fijn (*niet grof*), bn.; fig. vroom, braaf.

Fijn'te (*fijnheid*), v. gmv.; *de – van een weefsel.*

Fijn'tjes (*op fijne wijze*), bw.; *'t is – koud*, erg koud; *iemand – beethebben.*

Fijt (*ontsteking in het beenvlies van duim of vinger*), v. gmv.

Fik'fakken (*talmen, beuzelen*), ik heb – -fikfakt; **–ker,** m. –s; **–kerij',** v. –en.

Fiks (*flink, vaardig*), bw.; *– werken.*

Fiksch (*ferm, flink*), bn.; *een –e jongen.*

Fiks'hond (*keeshond*), m. –honden.

Filiaal' (*bij-winkel, bij-inrichting*), o. –alen.

Filomeel' (*nachtegaal*), v. –en.

Filozel' (*grove zijde, floretzijde*), v. gmv.

Filter' (*doorzijgstof, zijgdoek*), o. –s.

Finaal' (*om te eindigen*), bn. en bw.; *een – besluit*, eindbesluit; *–ale uitverkoop*, algeheel; *hij was – radeloos*, totaal.

Fina'le (*einde, slotstuk van een opera of ander groot muziekstuk*), v. –s.

Financieel' (*de geldzaken betreffende*), bn.

Finan'ciën (*openbare geldmiddelen, staatsinkomsten; geldzaken*), v. mv. (c = s)
Financier' (*iemand die gelden beheert, uitgaven regelt*, enz.), m. –s of –en. (c = s)
Fiool' (*flesch met langen hals en ronden buik* v. fiolen; fig. *de flolen van zijn gramschap over iem. uitstorten*, hevig tegen iem. uitvaren.
Fir'ma (*handelstitel, bedrijfsnaam*), v. –'s.
Firmament'(*sterrenhemel,uitspansel*),o.gmv
Firmant' (handel. *lid eener firma*), m. –en.
Fit'ter (*werkman aan een gasfabriek*), m. –s.
Fjord (Noorwegen: *smalle insnijding v. d. Oceaan in het rotsachtige strand*), o. –s.
Flacon' (*reukfleschje; flesch met een langen hals; derde gedeelte van een flesch*), m. –s.
Flad'deren (*heen en weer vliegen*), ik heb –fladderd; *vleermuizen, uilen, vlinders –; de zeilen kunnen –*, klapperen; fig. dartelen.
Flak'keren (dicht. *opvlammen, flikkeren van vlammen*), het heeft –flakkerd.
Flambouw' (*fakkel, pekstok, toorts*), v. –en.
Flamin'go (*reigerachtige steltlooper*), m. –'s.
Flaneeren (*straatsslijpen, drentelen, rondslenteren*).
Flanel' (*lichte wollen stof voor lijfdekking*), o. en v. gmv.
Flanel'len (*van flanel*), bn.; *een – lijfje.*
Flank (mil. *linie ter zijde*; fig. *vleugel*), v. –en; *in de – aanvallen.*
Flan'sen (*slordig verrichten*), ik heb –flanst.
Flap (*harde slag*), m. flappen.
Flapuit' (*snapster, iemand wiens hart op de tong ligt*), m. en v. –en.
Flar'den (*afgescheurde lappen,lompen*),m.mv.
Fla'ter (*misslag, misgreep*), m. –s.
Flauw (*laf*), bn. en bw.; *een –e tegenstand.*
Flauwiteit' (*laffe aardigheid, flauwe praat*), v. –en.
Flauw'te (*bezwijming*), v. –n; *in – liggen.*
Flee'men (*vleien, mooipraten*), ik heb –fleemd.
Fleer (*klap, slag*), m. –en; *iem. een – geven.*
Fleer (*lui vrouwspersoon*), v. fleeren.
Fleg'ma (*koelbloedigheid, lauwheid, saaiheid*), o. gmv.
Flegmatiek', flegma'tisch (*koelbloedig*), bn. en bw.; *het – temperament*, een lauwe, onverschillige gemoedsaard.
Flens'je (*dun eierkoekje met krenten*), o. –s.
Flen'ter (*stuk, brok; platte reep, flarde*), m. -s.
Flep, v.; *aan de – zijn*, drank. Ook: **Fep.**
Flerecijn' (*zijdewee, jicht*), o. gmv.
Flesch, v. flesschen; *op de – zijn*, failliet zijn.
Flesch (*Leidsche*), v. flesschen; bepaalde vorm van electrische condensator. Zie **Leidsche.**
Fles'schentrekker (*die koopt met het plan om niet te betalen, oplichter*), m. –trekkers.
Flets (*verschoten van kleur*), bn. en bw.
Flets'heid (*het flets zijn*), v. gmv.
Fleur (*bloei*), m. gmv.; *de – der gezondheid.*
Fleur (*opgerolde lijn, waaraan men snoek vangt*), v. –en.
Fleuret' (*floret, schermdegen*), v. –ten.
Fleu'rig (*gebloemd*; fig. *opgewekt, vroolijk*), bn. en bw.; *er – uitzien.*
Flex'ie (spraakk. *buiging*), v. gmv.; *de – is declinatie of conjugatie.*
Flieus'sen (meer: *Friesland*), v. en o.
Flik'flooien (*laf naar den mond praten*), ik heb –flikflooid.
Flik'je (*rond chocolade-schijfje, chocolaadje, naar Casper Flick aldus genoemd*), o. –s.
Flik'kerbuis (electr. *glazen buis van binnen met ruitvormige stukjes bladtin beplakt, waardoor men in 't duister een heele reeks vonkjes ziet overspringen als er een electrische stroom doorgaat*), v. –buizen; evenzoo: *Flikkerflesch.*
Flik'keren (*schitteren, glinsteren, fonkelen*), het heeft –flikkerd; *de sterren –.*
Flink (*vlug, ferm, kloek*), bn. en bw.
Flits (*pijl, schicht*), m. –en.
Flod'der (*klei, slijk*), v. gmv.
Floers (*rouwkrip*), o. –en.
Flon'keren (*flikkeren, schitteren*), de sterren hebben –flonkerd.
Flo'ra (myth. *godin der bloemen; ook gezamenlijke planten en kruiden*), v.; *de Javasche –, de duin–, de – van Nederland.*
Floret' (*buitenst spinsel der zijderups, halfzijde, grove zijde*), o. gmv.
Floret' (*schermdegen, aan de punt van een knopje voorzien*), v. –ten.
Florijn' (*gulden*), m. –en.
Flotil'le, flotiel'je (*kleine vloot*), v. –s.
Flous (*voorspiegeling, uitvlucht*), v. flouzen.
Flouw (*zeker snippennet*), v. –en.
Fluim (*slijmachtig speeksel*), v. –en.
Fluis'teren (*zacht, nauw hoorbaar spreken*), ik heb –fluisterd.
Fluit (*blaasinstrument*), v. –en.
Fluit (*hoog en smal wijnglas*), v. –en.
Flui'ten (*het bekende scherpe geluid maken*), hij floot, heeft –floten; *zijn hond –.*
Fluitist' (*fluitspeler*), m. –en.
Fluks (*snel, met spoed, gezwind*), bw.; –er, –t.
Fluksch (*vaardig, bij de hand*), bn.; flukscher, fluksсht; *een –e wending.*
Flus (*zooeven, pas*), bw.; **–jes,** bw.
Fluweel' (*fijne zachtharige wollen, katoenen of zijden stof*), o.; *een kraag van zijden –.*
Fluwee'len (*van fluweel*), bn.; *een – lint.*
Fluwijn' (*bunzing, steenmarter*), o. –en.
Fnie'zen (*niezen, proesten*), ik heb –fniesd.
Fnui'ken (*een vogel de slagpennen uittrekken*; fig. *iem. macht te niet doen*), ik heb –fnuikt.
Foedraal' (*los overkleedsel van gewast linnen of zijde, ook om vaandels, fanions enz. te beschermen*), o. –dralen.
Foei (*uitroep van afkeer*), tw.
Foe'lie (*dun uitgeslagen bladtin*), v. gmv.
Foe'lie (*vleezig hulsel der muscaatnoot, kruiderij*), v. gmv.
Foe'lie (*verfoeliesel van een spiegel*; ook: *–, onder een diamant*), v. gmv.
Foe'zel (*slechte jenever*), v. gmv.
Fo'hi (*fabelachtige halfgod der Chineezen*), m.
Fok (scheepst. *een driehoekig zeil aan den voormast*; fig. *bril*), v. fokken.
Fok'kemast (*voorste mast*), m. –masten.
Fok'ken (*aankweeken, grootbrengen van vee*), ik heb –fokt.
Fo'len (*sollen, plagen, kwellen*), ik heb –foold.
Foliant' (*boek van zeer groot formaat*), m. -en.
Folieeren (*de bladzijden in opvolging nommeren*).
Fo'lio (*blad*), o. –'s; *elk – heeft twee zijden: – recto* (vóór- of rechterzij) *en – verso geheeten.*
Folk'lore(*volkskunde: overleveringen, sprookjes, oude volksliedjes, zegswijzen, sagen*), v.
Fol'teren (*kwellen, pijnigen*), ik heb –folterd.
Fondament', fondement', ook: **fundament'** (*grondslag, fondeering*), o. –en.
Fonds (*kapitaal, effect, staatspapier*), o. –en.
Fon'kelen (*schitteren, blinken, ook in overdrachtelijken zin*), het heeft –fonkeld.

Fon'kelnieuw (*splinternieuw*), bn.; *een — kleed*, gloednieuw.
Fontein' (*kunstmatige springbron*), v. —en.
Fooi (*drinkgeld*), v. —en.
Fop (*het foppen, fopperij*), m. gmv.
Foppa'ge (*fopperij*), v. gmv. (g = zj)
Fop'pen (*misleiden, bedotten, verschalken*), ik heb —fopt.
Forceeren (*dwingen, overweldigen; openbreken, verkrachten*).
Forel' (*buikvinnige zalmacht. visch*), v. —len.
Foren'sen (*rondtrekkende kooplui zonder vast verblijf; thans: de buiten een gemeente wonende burgers of handelslui die in de stad hun zaak uitoefenen*), m. mv.
For'ma (*vorm*), v.; *in* —, d. i. in goeden vorm.
Formaat' (*afmeting van papier, boeken*, enz.), o. —maten.
Formaliteit' (*uiterlijke vorm, voorschrift, wettig gebruik*), v. —en.
Forma'tie (*vorming, schepping*), v. —s, —tiën.
Formeel' (*uitdrukkelijk, volgens den vorm, vormelijk*), bn. en bw.; *iets — weigeren.*
Formeeren (*vormen, voortbrengen*).
Formu'le (*vaste regel, voorschrift, regelmaat*), v. —s; *een algebraïsche* —, d. i. een in letters gestelde uitdrukking voor de waarde eener grootheid; *een chemische* —.
Formulier' (*voorschrift, model*), o. —en; *een eeds—, een doop—, een trouw—, een geloofs—.*
Fornuis' (*kookkachel*), o. —nuizen.
Forsch (*krachtig*), bn. en bw.
Fort (*sterkte, schans, gesloten verdedigingswerk*), o. —en.
Fortifica'tie (*vestingwerk*; ook: *de krijgsbouwkunde of versterkingskunst*), v. —tiën, —s.
Fortuin' (*geldelijk vermogen*), o. —en.
Fortuin' (*geluk, lot*), v.; — *zoeken, maken.*
Fortuin' (*geluksgodin, Fortuna*), v. gmv.
Fortu'na (myth. *godin van 't geluk*), v.
Fossiel' (*versteend, uit den grond gedolven*), bn.; *—e schelpdieren, —e planten.*
Fossi'liën (*mineralen, delfstoffen der voorwereld, versteeningen*), v. mv. Enk.: *fossiel'.*
Fou'le (*menigte, volkshoop, gedrang*), v. (ou=oe)
Fou'rage (mil. *paardenvoeder*), v. gmv. (ou=oe)
Fourgon' (*wagen m. e. gaffeldissel; overdekte pakwagen, voorraadwagen*), m. —'s. (ou = oe)
Fourier' (*onderofficier, die voor de levensmiddelen en kleeding enz. der compagnie zorgt*), m. —s. (ou = oe)
Fourneeren (*verschaffen, bezorgen*). (ou = oe)
Fout (*misslag*), v. —en.
Foutief' (*met fouten*), bn. en bw.
Fraai (*schoon, sierlijk*), bn. en bw.
Fraas (*geplooide halskraag*), v. frazen.
Fragiel' (*breekbaar*, fig. *bros, zwak*), bn. (g=zj)
Fragment' (*stuk, brok, uittreksel*), o. —en.
Frak (*zwarte, gekleede rok*), v. frakken. Vl.
Framboos' (*plant, vruchtje*), v. —bozen.
Frambo'zeboom, m. —en; **—struik,** m. —en.
Frambo'zengelei, v. gmv. (g = zj)
Fran'co (*postvrij, vrachtvrij*), bn. en bw.
Fran'je (*afhangend boordsel*), v. —s; *een gordijn zonder —s*; fig. beuzelpraat, verzinsel.
Frank (*ongedwongen*), bn. en bw.; *vrij en —; iemand — de waarheid zeggen.*
Frank (*volksnaam*), m. —en; gesch. *meallen der —en*, d. i. der Vrijen.
Frank (*zilvermunt in Frankrijk en België, in waarde gelijk aan ± 48 van onze centen*), m. —en.
Frankeeren (*vracht- of portvrij maken*).
Fran'kisch, bn.; *het —e rijk onder Charlemagne* (768—814); *de —e koningen.*
Fransch, bn.; *de —e republiek.*
Fran'sche (*een — dame*), v.; *is uw tante e. —?*
Fransch'man, m. Franschen.
Frappant' (*treffend*), bn.; *een —e geschiedenis.*
Fra'ter (*kloosterbroeder, ordebroeder*), m. —s.
Frat'sen (*grillen, grappen, aardigheden*), v. mv.
Frau'de (*smokkelarij, bedrog*), v. —s. (au = oo)
Frauduleus' (*bedrieglijk*), bn. en bw. (au=oo)
Free'-trader (*voorstander van vrijhandel*), m. —s. Lees: *frie'-treder.*
Fregat' (*vierkant getuigd oorlogsschip, met drie masten en 20—60 stukken*), o. —ten.
Frequen'tatief (spraakk. *werkw. van herhaling*), o. —tieven: *stotteren, klapperen, schuifelen zijn —.*
Fres'co, o. —'s; *een schoon* —, muurschildering met waterverf op natte kalk.
Fret (*kleine bunzing om konijnen te jagen*; ook: *een kleine boor*), o. fretten.
Freu'le (*adellijke ongehuwde dame, jonkvrouw*), v. —s.
Frey'a (Germ. myth. *zuster van Freyr, godin der huwelijksliefde*), v.
Freyr (Germ. myth. *god der zon en der vruchtbaarheid*), m.
Fries (*bewoner van Friesland*), m. Friezen.
Fries (bouwk. *vlak gedeelte in de kroonlijst tot dekking der zuilen*), v. friezen.
Fries (*weefsel, een soort duffel*), o. gmv.
Friesch, bn.; *de —e taal; de —e zeden*; als zn. voor: *—e taal*, o.
Friezin' (*Friesche vrouw*), v. —nen.
Frig'ga (Germ. myth. *gemalin van Odin, stammoeder der Asen*), v.
Frikkadel' (*bal van gehakt vleesch*), v. —len.
Frisch (*versch, koel, versterkend*), bn. en bw.
From'mel (*kreuk, ezelsoor*), m. —s.
From'melen (*kreuken, ineendrukken*), ik heb —frommeld; *een zakdoek in elkaar —.*
Frons, fron'sel (*kreuk, rimpel*), v. —en.
Fron'sen (*rimpels trekken*), ik heb —fronst.
Front (*voorhoofd; voorzijde van een gebouw; eerste gelid*), o. —en.
Frontie'ren (*grenzen van een land*), v. mv.
Fruit (*ooft*), v. en o. —en (soorten).
Fuch'sia (*fraaie sierplant met afhangende donkerroode klokbloemen*), v. —'s. (ch = k)
Fuif (*jolige partij*), v. fuiven; *een — geven.*
Fuik (*korfvormig, over hoepels gespannen vischtuig*), v. —en.
Ful'da (rivier: *W.-Duitschland*), v.
Fulmineeren (*razen, tieren, vloeken, schelden*).
Fulp (*pluisfluweel*), o. gmv.
Func'tie (*ambtsverrichting; bediening, werkzaamheid, ambt*), v. —tien, —ties. (t = s)
Fundament', fundement' (*grond, grondslag, grondvesting*), o. -en. Ook: **Fondament'.**
Fundee'ring (*grondslag, fundament, grond*), v. —en; *de —en van een villa.*
Funera'liën (*begrafenisplechtigheden*), v. mv.
Fungeeren (*dienst doen*); — *als voorzitter.*
Fu'rie (*woede, muiterij*), v. —s, —riën; *de Spaansche* —, 1576; *de Fransche* —, 1583.
Fu'rie (*een twistziek, boosaardig wijf*), v. —s, —riën.
Fu'riën (*erinnyen, wraakgodinnen*), v. mv.
Fust (*groot wijnvat*), o. —en; *wijn op —.*
Fut (*kracht, sterkte*), v. gmv.
Fut'selen (*beuzelen, knoeien, talmen*), ik heb —futseld.
Fuut (*duiker, aarsvoet, zwemvogel*), m. futen.

G.

G. v. –'s. De zevende letter van het alphabet.

Gebr. – *Gebroeders.*

Gez. – *Gezang.* – *Gezusters.*

Gl., guld. – *Guldens.*

Gymn. – *Gymna'sium, gymnasiaal'.*

Ga (*gade*), m. en v. gaden.

Gaaf (*gift, geschenk, talent*), v. gaven.

Gaaf (*ongeschonden*), bn. en bw.; – *porselein.*

Gaai (*houten papegaai, waarnaar men schiet*), m. –en.

Gaai'ke, –n (dicht. *vogel, mannetje of wijfje*), o. –s, –ns.

Gaal (*kale streep in weefsels*), v. galen.

Gaan (*zich te voet bewegen*), ik ging, ik heb en ben –gaan; *met snellen pas* –.

Gaanderij' (*galerij*), v. –en.

Gaan'deweg (*van lieverlede*), bw.

Gaar (*naar behooren gekookt*), bn. en bw.

Gaard (dicht. *tuin*), m. –en.

Gaard, gard (*roede, hengelstok*), v. –en.

Gaar'de (*tuin*), v. –n; *een dier*–.

Gaardenier' (dicht. *hovenier*). m. –s.

Gaar'keuken (*spijshuis, ordinaris*), v. –s.

Gaas (*dun en fijn weefsel van garen, zijde, goud, zilver*, enz.), o.; (soorten), o. gazen.

Gaasp (beek: *N.-Holland*), v.

Ga'de (*gelijke, echtgenoot*), m. en v. –n.

Ga'der (te) (*gezamenlijk, vereenigd*), bw. Ook: *Te gaar.*

Ga'deren (*garen, verzamelen*), ik heb –gaderd; **–ing,** v. –en.

Ga'deslaan (*oplettend beschouwen*), ik sloeg gade, heb gadegeslagen.

Ga'ding (*lust, genoegen*), v. gmv.

Gaf'fel (*tweetandige hooivork*; scheepst. *rondhout, dat m.e. gevorkt achtereind tegen den mast steunt en waaraan een zeil hangt*), v. –s.

Ga'ge (*bezoldiging, jaarwedde*; *pensioen van oude of verminkte soldaten*), v. –s. (ge = zje)

Ga'gelen. Zie **Gag'gelen.**

Gagement' (*soldij van mindere militairen*), o. –en. (ge = zje)

Gag'gelen (*snateren van ganzen*), ik heb –gaggeld.

Gal (*bitter vocht door de lever afgescheiden*), v. gmv.

Ga'la (*hofpracht, hoffeest*; *staatsiekleed*), o. gmv.

Galant' (*hoffelijk, wellevend, voorkomend jegens de dames*), bn. en bw.; *een* – *man.*

Galanterie' (*hoffelijkheid, ridderlijkheid, vooral tegenover dames*), v. –ën.

Galanterie'ën (*artikelen van mode*), v. mv.

Gal'appel (*galnoot*), m. –appels; **–eik** (*in Z.-Europa en Klein-Azië*), m. –eiken.

Galate'a (myth. *zeenimf*), v.; fig. schoon meisje.

Gal'blaas (*builvormig ingewand ter verzameling der gal*), v. –blazen.

Galei' (*lang en smal oorlogsvaartuig met laag boord, door riemen voortgedreven, Middellandsche Zee*), v. –en.

Galerij' (*zuilengang, lange overdekte gang rondom een gebouw*), v. –en.

Galg (*eertijds strafwerktuig tot het ophangen van misdadigers*), v. –en.

Gal'genaas (*het lijk van een gehangene*, fig. *persoon, waard aan de galg den vogels tot aas te strekken*), o. –azen.

Gal'genhumor (*wrevelige, snerpende spot*), m. gmv.

Galjoen' (*groot Spaansch zeeschip uit de 17e eeuw met drie of vier masten en hoog boord*), o. –s, –en.

Gallicaansch', bn.; *de –e kerk*, in Frankrijk.

Gallicis'me (*Fransch taaleigen; eigenaardige Fransch getinte uitdrukking*), o. –n; b.v. *op zijn schreden terugkeeren; dat kost duur.*

Gal'lië (*Romeinsche naam voor Frankrijk*), o. gmv.

Gal'liër (*bewoner van Gallië*), m. –s.

Gal'lisch (*van of uit Gallië*), bn.; *de –e taal.*

Gal'lon (*Eng. inhoudsmaat ruim 4,5 L.*), o. –s.

Galm (*weerklinkend geluid*), m. –en.

Gal'men (*een galm voortbrengen*), ik heb, het heeft –galmd; fig. *weerklinken.*

Gal'noot (*galappel, kersvormige uitwas aan de bladeren van eikeboomen, ontstaan door den steek der galwesp*), v. –noten.

Galon' (*weefsel van goud- of zilverspinsel*), o. –s; *wit laken wapenrokken met – gegarneerd*; verder, boordsel tot versiering.

Galop' (*snelle gang van een paard*), m. –s.

Galop' (*Hong. dans in twee tempo's*), m. –s.

Galoppa'de (*vroegere benaming van den galop, ook galopmuziek*), v. –s; *galoppades is ook het mv. van galop.*

Galoppeeren (*den galop dansen*; *in galop rijden*). Fig. overijld te werk gaan.

Gal'pen (*weenen, huilen, janken*), ik heb –galpt; *de vossen* –.

Galva'nisch (*betreffende of door het galvanisme*), bn.; *een –e stroom, een –e ontlading*, – *licht.*

Galva'nisch element, o. –en; ook **Volta'sch element,** middel tot opwekking van electriciteit; zoo genoemd naar *Galvani*, geneesheer te Bologna (1789) en *Volta*, professor te Pavia (1799), door wie de eerste ontdekkingen hierop betrekking hebbende, zijn gedaan.

Galvaniseeren (*galvanische stroomen door een lichaam voeren; het langs galvanischen weg bedekken met een laagje metaal*); *ijzerdraad* –, d. i. met zink omkleeden.

Galvanis'me (*electriciteit, welke ontstaat door inwerking op elkaar van twee ongelijksoortige stoffen, b.v. koper en zink of metalen en zuren*), o. gmv.; het – is genoemd naar den geneesheer Galvani van Bologna, die deze werking in 1789 ontdekte.

Galvonocaustiek' (*de kunst van te etsen door middel van een galvanisch gloeiend gemaakten draad*), v. gmv.

Galvanodu're (*het vergulden langs galvanischen weg*), v.

Galvanoglyphie' (*de kunst om relief-beelden langs galvanischen weg op metalen platen te doen ontstaan*), v. gmv.

Galvanographie' (*de kunst om langs galvanischen weg op een met verf bestreken plaat teekeningen in te bijten, die dan voor de pers kunnen dienen*).

Galvanographeeren (*het maken van platen, prenten* enz. *langs galvanischen weg*).

Galvanome'ter (electr. *werktuig tot meting van de kracht van den electrischen stroom*), m. –meters; *de astatische – van Nobili*; *de*

de spiegel — van Thomson. Zie ook: **Galvanoscoop'.**
Galvanoplastiek' (electr. *'t afdrukken, gewoonlijk in koper, door de chemische werking van den stroom, van munten, medailles, houtsneden en andere voorwerpen*), v. gmv.; *—plastische kopieën van houtsneden, meest gebruikt als figuren in werken over natuurkunde, heeten ook wel clichés.*
Galvanoscoop' (electr. *werktuig om de aanwezigheid en de richting van zwakke stroomen te doen zien*), m. —copen; *een — heet soms ook wel —meter.*
Galvanostegie' (electr. *de kunst om metalen voorwerpen langs galvanisch-electrischen weg met een dun, goed hechtend laagje van een ander metaal bv. zilver, nikkel, goud, koper te bedekken*), v. gmv.
Gam'bia (rivier: *W.-Afrika*), v.
Gam'bir (Ind. *gestold afkooksel in schijfjes van de bladeren en takken van de —plant*), o. gmv.
Ga'melan, gam'lang (Ind. *een soort van glasharmonica*), m. —s. Ook de gezamenlijke slaginstrumenten van een Javaansch orkest.
Gam'ma, —me (*toonladder, toonschaal*), v. —'s, —s; *de —'s of gammes spelen, zingen.*
Gang (*loop, tocht*), m. —en; *met tragen —.*
Gang (*gaanderij, doorloop, deel van een huis*), v. —en; *de — in een mijn, in een berg.*
Gang'boord (scheepst. *waring, smal pad in de volle lengte langs het boord*), o. —boorden; ook: *scheepstrap*, d. i. plaats, waarlangs passagiers het schip verlaten.
Gan'ges (rivier: *Britsch-Indië*), m.
Gang'pad (*voetpad, pad in kerk of school*), o. —paden.
Gang'spil (*een kaapstander op schepen, een soort van loodrecht staand windas*), o. —spillen.
Gan'nef (*dief, schelm*), m. —nefen en —neven.
Gans (*inheemsche zwemvogel*), v. —zen; zegsw. *achter elkaar loopen als de —zen.*
Gansch (*geheel, volkomen, in elk opzicht*), bn. en bw.; *de —e stad, — Amsterdam; — anders.*
Ganymeed', Ganyme'dus (myth. *lieveling van Jupiter, schenker der goden*), m.
Gan'zenbloem (*weidebloem*), v. —bloemen.
Gan'zenbord (*bekend ganzenspel voor kinderen*), o. —borden.
Ga'pen (*geeuwen*), ik heb —gaapt.
Garandeeren, garanteeren (*borgblijven*).
Garan'tie (*waarborg,borgstelling,vrijwaring*), v.; *een rijwiel koopen met een jaar —.* (t = ts)
Gar'de, gard, gaard (*roede, strafwerktuig*), v. garden, gaarden; *de — van St. Nicolaas.*
Gar'de (*de wacht*), v.; *— du corps*, lijfwacht.
Gardero'be (*kleerkast, kleerenvoorraad*), v.-s.
Gareel' (*leeren halsgordel*), o. —en.
Ga'ren (*gesponnen draad*), o. —s.
Ga'ren, ga'deren (*verzamelen*), ik heb -gaard.
Garf (*schoof, bos graanhalmen*), v. garven.
Gar've (*garf*), v. —n; *een — rogge.*
Garnaal' (*kleine zeekreeft, schaaldiertje*), v. —nalen.
Garnituur' (*omzooming, opsiering; alle tot een stel behoorende stukken*), o. —turen.
Garnizoen' (*bezetting eener vesting*), o. —en.
Garon'ne (rivier: *Zuid-Frankrijk*), v.
Garst, gerst (*graangewas*), v. gmv.
Gar'stig (*vettig, tranig, bedorven*), bn. en bw.; *—e boter; — vet*, ransig.
Gar'ven (*in garven binden*), ik heb —garfd.
Gas (*luchtvormige, veerkrachtige brandbare stof*, b.v. *uit steenkolen*), o.; (soorten), o. —sen.
Gast (*iemand dien men onthaalt*), m. en v. —en.
Gast'huis (*huis ter verpleging*, ook *ziekenhuis*), o. —huizen.
Gastronoom' (*lekkerbek, smuller*), m. -nomen.
Gast'vrij (*gul, mild in het onthalen, hergzaam*), bn. en bw.
Gat (*open plaats, opening*), o. gaten; **gaatje,** o. —s; *een — in den dijk; een — in den dag (in den morgen) slapen*, laat opstaan; *het Brielsche, Goereesche —*, open plaats of vaarwater tusschen kusten of banken.
Gauw (*snel, vlug, rap*), bn. en bw.
Ga've (*talent*), v. —n; *de — der welsprekendheid, der poëzie, der talen.*
Gazel' (*zeker hert in N.-Afrika en Z.-W.-Azië, antilope*), v. —len.
Ga'zen, bn.; *een — sluier, gewaad, doek, zeef.*
Gazome'ter (*gasmeter*), m. —meters.
Gazon' (*graszode; groen grasperk of grasvlakte in tuin of bosch*), o. —s.
Gebaar' (*beweging met handen, armen*, enz.), o. —baren; *een deftig — maken.*
Ge'bang (Ind. *waaierpalm*), m. —s.
Gebed' (*de daad van bidden*), o. —beden.
Gebeeld'houwd (*met beeldhouwwerk versierd*), bn.; *een fraai —e kast.*
Gebeen'te (*geraamte, stoffelijk overschot*; scherts. *lichaam*), o. —beenten; *wee je —!*
Geberg'te (*een groep van bergen, een bergreeks*), o. —bergten; *een hoog —, een steil —.*
Gebe'teren (*beter maken, verhelpen*). Alleen gebruikelijk in de onbep. wijs: *iets niet kunnen —.*
Gebeu'ren (*voorvallen, geschieden*), het is —beurd.
Gebeur'tenis (*voorval, feit*), v. —nissen.
Gebied' (*heerschappij, macht, gezag; rijk, staat*), o.; *onder iem. — staan; het — voeren.*
Gebie'den (*bevelen, gelasten*), ik —bood, heb —boden.
Gebin'te, —bint' (*balkwerk, samenstel van balken*), o. —binten; *de —n van een dak.*
Gebit' (*stel tanden en kiezen*), o. —bitten.
Gebla'derte (*al de bladeren*; bij dichters: *gebladert, gebladrte, gebladrt*), o. gmv.
Gebloem'te, o. gmv.; *het — der lente.*
Geblokkeerd' (*door vijandelijke schepen af- of ingesloten*), bn.; *een —e haven, kust.*
Gebod' (*openbare bekendmaking of afkondiging*), o. —boden; *het eerste, tweede, derde —*, openbare, wettelijke huwelijksbekendmaking.
Gebod' (*bevel, last, voorschrift*), o. —boden.
Gebon'den (*niet vrij, bezet*), bn.; *een — leven.*
Geboor'te (*het ter wereld komen*), v. —n.
Geboor'teakte (*wettelijk bewijsstuk*), v. —n.
Geboor'teregister (*legger op den burgerlijken stand, waarin de geboorten worden opgeteekend*), o. —registers.
Gebo'ren, bn.; *ergens — en getogen zijn*, d. i. het levenslicht hebben aanschouwd en opgevoed zijn.
Gebouw' (*een bouwwerk*), o. —en; *een groot —.*
Gebrek' (*behoefte, nood*), o. gmv.; *— hebben, lijden*, d. i. armoede; *het nijpendste —.*
Gebrek' (*fout, verkeerdheid*), o. gebreken.
Gebrek' (*het ontbreken*), o. gmv.; *— aan water.*
Gebrek'kelijk (*gebrekkig, zwakjes*), bn. en bw.; *grootje wordt —; zij praat —.*
Gebrek'kig (*een letsel hebbend*), bn.; *een — mensch, paard*; als zn. **—e,** m. en v.: *kreupelen, lammen en andere —n.*

Gebriesch' (*het aanhoudend brieschen*), o. gmv.; *het – der paarden*, een eigenaardig keelgeluid, ook van leeuwen.
Gebrod' (*geknoei*), o. gmv.
Gebrod'del (*broddelarij*), o. gmv.
Gebroed' (*het broedsel van vogels*), o. gmv.
Gebroe'ders, –broe'deren (*twee of meer broeders samen*), m. mv.
Gebruik' (*wijze van doen, zede*), o. –bruiken.
Gebrui'kelijk (*gewoon, in gebruik, in zwang*), bn.; *de –e plichtplegingen.*
Gebrui'ken (*zich van iets bedienen*), ik heb –bruikt.
Gebruis' (*het aanhoudend bruisen*), o. gmv.; *het – der golven, der wateren, der vloeden*; fig. gegons, geraas, getier.
Gebuur' (*buurman*), m. –buren; *iem. – zijn.*
Gedaag'de (*gedagvaarde, voor de rechtbank geroepene*), m. en v. –daagden.
Gedaan'te (*vorm, gestalte, uiterlijk voorkomen*), v. –daanten.
Gedach'te (*de daad of het resultaat van denken*), v. –dachten.
Gedach'tenis (*herinnering, aandenken*), v. –nissen; *tot een – geven*; *een lieve –.*
Gedach'tenstreep (spraakk. *aandachtstreepje*), v. –strepen; *de – is een liggend streepje.*
Gedecoreerd' (*versierd, inzonderheid met een ordeteeken*), vd. en bn.
Gedeel'te (*deel*), o. –deelten; *een derde –.*
Gede'gen (*zuiver, niet vermengd*), bn.; *– goud, zilver, kwik*, d.i. niet scheikundig verbonden met andere stoffen.
Geden'ken, ik –dacht, heb –dacht; *gedenk mijner*; *aan iets of iemand –.*
Gedeputeer'de (*afgevaardigde*), m. –n.
Gedeputeer'de Staten (*gekozenen uit de Provinciale Staten, onder presidium van den Commissaris, belast met de uitvoerende macht en het gestadig toezicht op de provinciale belangen*), m. mv.
Gedicht' (*gewrocht der dichtkunst, dichtstuk*), o. –dichten; *de –en van Vondel*; *een – maken*; *bruilofts–, gelegenheids–, graf–, lijk–, verjarings–, kindergedichtjes.*
Gedien'de (*geoefend soldaat*), m. –dienden.
Gedien'stig (*dienstvaardig*), bn. en bw.
Gedier'te (*de gezamenlijke dieren*), o. –n; *het – des wouds, der woestijn*; ook één dier: *wat een vreemd, wonderlijk – kruipt daar!*
Gedij'en (*voorspoedig groeien*), het gedijde, het heeft en is –dijd; spreekw. *Gestolen goed gedijt niet*, d.i. levert geen voordeel op.
Geding' (*pleit, rechtzaak, twist*), o. –en.
Gedistilleerd' (d. i. *overgehaald*), bn.; als zn. (*sterke drank*), o. gmv.
Gedoo'gen (*verduren, lijden, dulden, toelaten, vergunnen*), ik heb gedoogd.
Gedrag' (*de wijze hoe iemand zich gedraagt*), o. gmv.; *rekenschap geven van zijn –.*
Gedrang' (*het dringen*), o. gmv.; *een geweldig –.*
Gedrocht' (*monster; afgrijselijk en verschrikkelijk dier, wanstaltig mensch*), o. –en.
Gedruisch' (*geraas, leven, rumoer*), o. gmv.
Gedrukt' (*niet ruim, vooral niet hoog*), bn.
Gedrukt' (*niet opgewekt*), bn.; *een –e stemming*, treurig; *de markt was –*, niet levendig.
Geducht' (*vreeselijk, vreesaanjagend, eerbiedwekkend*), bn. en bw.
Geduld' (*lijdzaamheid, kalme berusting*), o. gmv.; *heb – in lijden, in tegenspoed.*
Gedu'rende (*tijdens*), vz.; *– de wandeling.*
Gedu'rig (*aanhoudend*), bn.; *die –e pijn*; *hij komt – hier*, d.i. telkens.
Gedwee' (*tam, onderworpen, lijdzaam*), bn. en bw.; *een –ë leerling, iemand – volgen.*
Geef (te) (*om niet*), bw.; *dat is –*, spotgoedkoop.
Geel (*een der drie hoofdkleuren*), o. gmv.
Geel (*geelkleurig*), bn.; *een gele das.*
Geel'tje (*goudstuk, gouden tientje*), o. –s.
Geel'zucht (*galziekte*), v. gmv.
Geëmployeer'de (*bediende, beambte*), m. –n; *de –n van den spoorweg.* (em = am)
Geen (*niet eenig, niet één*), vnw. en telw.; *hier is – volk*; *– mensch*, niemand.
Gee'nerhande (*geenerlei, van geen soort*), *op – wijze*; *hier baat – tegenspraak.*
Gee'nerlei (*geen . . . hoegenaamd*), bn.; *ik sta tot hem in – betrekking.*
Geëngageerd' (*verloofd, verbonden*), bn.; *zij zijn –.* (en = an)
Geens'zins (*in geenen deele, volstrekt niet*), bw.
Geep (*snoekachtige zeevisch*), v. gepen.
Geer (*spitsuitloopende lap of strook*), v. –en; *een rok met –en.*
Gee'ren (*een schuinsche richting hebben, schuin loopen, gieren*), het heeft –geerd.
Gee'sel (*tuchtroede of zweep*), m. –en of –s.
Gee'selen (*met roeden slaan*), hij heeft –geeseld; fig. zweepen.
Geest (*hooge, droge zandgrond*), v. –en.
Geest (*de Godheid*), m. gmv.; *God is een –.*
Geest (*ziel, onstoffelijk deel*), m.; *de menschelijke –*; *de vermogens van onzen –.*
Geest (*onstoffelijk maar persoonlijk wezen*), m. –en; *de – van een afgestorvene.*
Geest (*vernuft, scherpzinnigheid*), m. gmv.
Geest (*aandrijvende of stuwende kracht*), m. gmv.; *een – van wraak, een – van wrevel.*
Geest (*stemming, gezindheid, meening*), m. gmv.; *een – van verzet, de – des oproers.*
Geest (*beginselen, karakter*), m. gmv.; *de – eener wet*; *de – van een voorstel.*
Geest (*man van genie, talent*), m. –en; *de groote –en der 17e eeuw.*
Geest (*vluchtige stof, spiritus*), m. gmv.
Geest'drift (*aandrift van het gevoel; bezieling, vervoering*), v. gmv.; *de – van het oogenblik*; *vol –, in –.*
Gees'telijk (*tegenstelling van stoffelijk of zinnelijk*), bn.; *het – overwicht.*
Gees'telijke (*dienaar der kerk*), m. –n; *een lange stoet van –n*; **–heid** (*de gezamenlijke –n*), v. gmv.: *de Belgische –heid.*
Gees'tesgaven (*aangeboren gaven, talenten*), v. mv.; *iemand met de zeldzaamste –.*
Geest'gronden (*zandgronden aan deze zijde van het duin*), m. mv.
Gees'tig (*geest hebbend, begaafd, talentvol*), bn.; *een – man*; *de –e Hildebrand.*
Geest'verwant (*gelijkgezinde, partijgenoot, medestander*), m. en v. –verwanten.
Geeuw (*het geeuwen, een gaap*), m. –en.
Geeu'wen (*den mond openen bij 't gapen*), ik heb –geeuwd.
Geeuw'honger (eig. *gee- of ga-honger*, d. i. *plotseling of gauw opkomende felle honger*), m. mv.
Gefortuneerd' (*rijk, vermogend*), bn.; *een – heer*; *een –e weduwe.*
Gega'digde (*belanghebbende*), m. en v. –n; *de –n oproepen*; *ter inzage voor –n.*
Gege'ven (meetk. *bekende*), o. –s.
Gehal'te (*inhoud, deelen fijn*), o.; *een hoog –*;

het ware –; – *aan iets geven*, kunstwaarde geven aan; – *hebben*, waarde hebben.
Gehas'pel (*geknoei, gesukkel, gemorrel*), o. gmv.; *wat een* –, *eer dat huiswerk af is!*
Gehecht' (*verkleefd, verknocht*), bn.; *de hond is – aan zijn meester.*
Geheel' (*volledig, vol*), bn.; –*of heel de stad*, gansch, niemand ontbrekende; geheele.
Geheel' (*eenheid, alles samen*), o. –en; *een – in deelen splitsen*; *een ondeelbaar* –.
Geheim' (*het tegengestelde van publiek*), bn.; *een –e zaak, iets –s; dat moet – blijven.*
Geheim' (*zaak, die niet publiek mag worden*), o. –heimen; *een groot* –; *in den brief staan geen –en.*
Geheim'houden, ik hield –, heb – gehouden; *zaken* –, d. i. voor anderen verborgen houden.
Geheim'schrijver(*secretaris*),m.–schrijvers.
Geheimzin'nig (*raadselachtig*), bn. en bw.; *een – gonzen*; – *spreken.*
Gehe'melte (*bovenzijde der mondholte*), o. – n.
Gehe'melteletter(spraakk.*schuringsgeluid*), v. –s; *er zijn twee –s:* de *sj* of *ch* in *sjouwen*, *machine*, en de *g* in *horloge*, *plantage.*
Gehen'gen (*gedoogen*), ik heb –hengd; *iets moeten* –, d.i. dulden, lijden, toelaten.
Geheu'gen (*herinnering, gedachtenis*),o.gmv.; – *van iets hebben*; *een goed, sterk, trouw* –.
Gehoor' (*een der vijf zinnen*), o. gmv.
Gehoornd', –ho'rend (*van horens voorzien*), bn.; *een –e slak, de –e kikvorsch in Indië.*
Gehoor'zamen (*den wil, het gebod, het voorschrift enz. van een meerdere volgen*), ik heb –hoorzaamd: *iemand* d. i. *aan iemand* –.
Gehou'den (*verplicht*), bn.; *ik ben – u voort te helpen*; *zich tot iets – rekenen*, verbonden.
Gehucht' (*buurt, verzameling van hofsteden*), o. –en; *dorpen en –en.*
Gehuwd' (*getrouwd*), bn.; *–e lieden zonder kinderen.*
Gehuw'den (*echtgenooten*), m. en v. mv.
Gein'ster (*vonk, genster*), v. –s. vero.
Gei'ser (*heete springbron op IJsland*), m. –s.
Geit (*wijfje van den bok*), v. geiten; *een wilde* –, *een tamme* –; fig. flauw jongmensch, melkmuil.
Gei'teleer (*het leder van de huid der geit*), o. gmv.; *handschoenen van* –; ook: **–enleer; –en,** bn.: *de knaap droeg –en schoenen.*
Gei'tenblad (*kamperfoelie*), o. gmv.
Gei'tenhaar (*een haar v. e. geit*), o. –haren.
Gei'tenmelker (*nachtzwaluw*),m. –melkers.
Gejok' (*gescherts, dartele boert*), o. gmv. Ook: het aanhoudend onwaarheid spreken, b.v.: *Leer het kind dat – toch af.*
Gek (*zot, dwaas*), bn. en bw.; *een – antwoord.*
Gek (*zinnelooze, krankzinnige*), m. gekken; *de –ken krijgen de kaart*; *één – kan meer vragen dan honderd wijzen kunnen beantwoorden.*
Gek (*draaiende kap boven op een schoorsteen*), m. gekken.
Gek'ken (*boerten, jokken, schertsen*), hij heeft –gekt; *hij gekt maar*; *met iets* –.
Gek'ko (Ind. *huishagedis*), m. –'s.
Gekleed', vd. en bn.; *een –e jas, een –e pop*; *hij heeft de armen* –; *fraai* –, *goed* –.
Gekor'ven (*ingesneden, fijn gesneden*), bn.; – *dieren*, nl. met inkervingen tusschen de drie geledingen des lichaams; – *tabak.*
Gekrijsch' (*het aanhoudend krijschen*),o.gmv.
Gek'scheren (*den spot drijven*), ik heb –gekscheerd; *niet met zich laten* –, den draak niet met zich laten steken; *het is maar* –, kortswijlen.
Geks'kap (*narrenkap, zotskap*), v. –kappen.
Geks'kap (*zot, zottin*), m. en v. –kappen.
Gekuischt' (*gezuiverd, kiesch*), bn.; *–e taal.*
Gekun'steld (*gedwongen, gemaakt, onnatuurlijk*), bn.: *een –e stijl*; bw.: *deze acteur spreekt altijd* –.
Gekwan'sel (*geschacher, geruil*), o. gmv.
Gelaarsd', bn.; *de –e kat* (in de vertelling van Moeder de Gans); – *en gespoord*, geheel slag- of reisvaardig.
Gelaat' (*aangezicht, wezen, aanschijn*), o.; *op iemands – iets lezen*; *met ernst op het* –.
Gelach' (*het voortdurend lachen*), o. gmv.
Gelag' (*gezamenlijk verteer*), o. –en; *het – betalen*, fig. de straf voor anderen dragen.
Gelag'kamer (*herbergkamer*), v. –kamers.
Gelag' (*lot*), o.; *een hard* –, lot; *een zwaar* –.
Gelakt' (*met lak vernist*), bn.; *een – tafeltje, een fijn –e Japansche doos.*
Gelang' (naar), vz. d. i. naar mate van.
Gelas'ten (*bevelen, gebieden*), ik heb –last; *iemand iets* –, opleggen.
Gela'ten (zich) (*zich voordoen, zich aanstellen, zich houden, een houding aannemen*), ik geliet mij, heb mij gelaten; *hij geliet zich, als merkte hij geen onraad.*
Gela'ten (*kalm, berustend*), bn. en bw.
Gelati'ne (*kleurlooze lijmsoort, gemaakt uit de pooten van runderen*), v. (g = zj)
Geld (*munt, ruilmiddel, waardemeter*), o. –en; – *slaan*; – *munten.*
Gel'delijk (*geld of geldzaken betreffende*), bn.; *vrees voor –e schade*; *–e opofferingen.*
Gel'den, het gold, heeft –golden; *artikel ... kan hier niet* –, van kracht zijn.
Gel'dend (*gezaghebbend, erkend*), bn.; *algemeen –e redenen.*
Gel'dig (*geldende, waarde hebbende, wettig*), bn.; *dit kaartje is niet meer* –; *dat zijn –e redenen.*
Gele'den, geleên' (*voorbijgegaan*), vd.
Gele'deren (*meer dan één gelid*), o. mv.
Gele'ding (*gewricht, verbinding, aaneensluiting*), v. –en; *de –en der gewervelde dieren.*
Geleed', bn.; *de gelede dieren*, wormen.
Geleen' (riviertje: *Limburg*), v.
Geleer'de (*iemand van uitgebreide studie en grondige kennis*), m. en v. –n.
Gele'gen, bn.; *Arnhem is – aan den Rijn.*
Gele'genheid (*ligging, plaatselijke gesteldheid*), v. gmv.; *de – van e. land, van het slagveld.*
Gelei' (*verdikt of gestold sap van dierlijke of plantaardige stoffen*), v. –en. Lees: *zje-lei'.*
Gelei', geleide, o.; *op 's lots – verlaat ik me aan de baren.* (Bild.)
Geleid'draad, gelei'draad (electr. *vertind ijzerdraad of staaldraad rustend op porseleinen isolatoren of hangend in klok-isolatoren tot voortgeleiding van den electrischen stroom*), m. –draden; *de –draden bij de telegraphie bestaan tegenwoordig bijna algemeen uit vertind ijzerdraad.*
Gelei'de (*het vergezellen, geleiden*), o.; *iemand – doen*; *in Gods* –, hoede; ook: al de personen die uitgeleiden samen: *Elk der mannen van het – was goed gewapend.*
Gelei'delijk (*geregeld, in behoorlijke opvolging*), bn.: *een –e overgang*; bw.: – *kwam het gesprek op een ander onderwerp*, vanzelf.

Gelei'den (*vergezellen en leiden*), ik heb –leid; *een dame –.*
Gelei'ergoed, -werk (*aardewerk, vaatwerk*), o. gmv. Ook: **Gleier'goed, –werk.**
Ge'len (*geel worden, geel maken*), ik heb en het is –geeld; *de halmen –; e. muur –.*
Gelet'terd (*in de letteren bedreven, letterkundig*), bn.; *een –e schare van toehoorders.*
Gelet'terde (*letterkundige*), m. en v. –n.
Gelid' (*rij soldaten*), o. gelederen; *een bataljon in twee gelederen; in het – staan.*
Geliefd' (*bemind, dierbaar*), bn.; *–e ouders.*
Gelie'ven (*behagen, believen*); *het heeft geliefd; het gelieve u,* enz.
Ge'lig (*geelachtig*), bn.; *het papier is – geworden.*
Gelijk' (*dezelfde, evender*), bn.; *met –e wapenen; van –en rang; –en tred of koers houdend.*
Gelijk' (*recht*), o. gmv.
Gelijk' (*evenals, zooals*), vgw.
Gelijkbee'nig (meetk. *hebbende gelijke opstaande zijden*); bn.; *een –e driehoek.*
Gelij'ke (*persoon van denzelfden rang, stand* enz.), m. en v. –n; *ga om met uws –n.*
Gelij'kelijk (*gelijkmatig*), bw.; *– verdeelen.*
Gelij'ken (*evenaren, overeenkomen*), ik –leek, heb –leken; *hij gaat zijnen vader –.*
Gelij'kenis (*overeenkomst in uiterlijken vorm*), v. gmv.; *een sprekende –.*
Gelij'kenis (*parabel, zinnebeeldige voorstelling*), v. –sen; *Christus sprak in –sen.*
Gelijk'heid (*volkomen overeenkomst in eenig opzicht*), v. gmv.; *– van opvoeding.*
Gelijkhoe'kig (meetk. *gelijke hoeken hebbende*), bn.; *twee –e driehoeken zijn gelijkvormig.*
Gelijklui'dend (*denzelfden klank hebbend*), bn.; *een – afschrift*, juist, nauwkeurig.
Gelijk'maken (*effen maken, effenen*), heb –gemaakt; *een weg –, een veld –.*
Gelijkma'tig (*voortdurend of overal gelijk*), bn.; *een –e verwarming, een –e snelheid.*
Gelijkna'mig (*van denzelfden naam*), bn. *twee –e personen*; rekenk. *twee –e benoemde getallen, twee –e breuken.*
Gelijkslach'tig (*van dezelfde soort, gelijkaardig*), bn.; *–e veelterm* (alg.)
Gelijksoor'tig (*gelijkaardig, van dezelfde soort*), bn.; *er zijn veel –e spreuken of spreekwoorden; –e grootheden.*
Gelijkstan'dig (meetk.), bn.; *de –e zijden van twee gelijkvormige driehoeken*, d. i. de evenredige zijden.
Gelijk'stellen (*op één lijn stellen*), ik heb –gesteld, *zich met iem. –.*
Gelijk'teeken (*gelijkheidsteeken, het teeken* =), o. –teekens.
Gelijktij'dig (*op denzelfden tijd gebeurende*), bn. en bw.; *–e voorvallen, gebeurtenissen; die treinen komen – aan.*
Gelijkvloei'end (spraakk. *een regelmatig of gelijk beloop hebbend*), bn.; *een – werkwoord*, d. i. zwak, b.v. *leeren.*
Gelijkvloers' (*gelijkgronds*), bw.; *zij wonen daar –*; **–vloersch',** bn.: *hij woont in de –e verdieping.*
Gelijkvor'mig (*overeenkomstig in gedaante, evenredig in de deelen*), bn.; *–e veelhoeken.*
Gelijkwaar'dig (*van gelijke waarde*), bn.
Gelijkzij'dig (meetk. *met gelijke zijden*), bn.
Gel'ling (*manlijke plant van den hennep*), v.
Gelof'te (*plechtige belofte, verbintenis*), v. –n; *zijn – gestand doen; een – breken, schenden.*
Gelo'ken (*gesloten*), bn.; *met – oogen.*
Geloof' (*vertrouwen op de menschen, God*), o. gmv.; *– hechten aan iemands woorden.*
Geloof' (*vertrouwen op God, onwankelbare overtuiging*), o. gmv.; *het – in God.*
Geloof' (*al de christelijke waarheden door eenige Kerk als aan te nemen gesteld*), o. gmv.
Geloo'ven (*vertrouwen stellen in, voor waar houden*), ik heb –loofd.
Geloo'vige (*belijder van eenig geloof*), m. en v. –n; *de dorpsklok riep de –n.*
Geluid' (*trillende beweging der lucht, klank, toon*), o. –en; *het – voortplanten; het – der krekels; iemands –*, stem.
Geluk' (*de grillige fortuin*), o. gmv.; *het – dient hem; het – begunstigt mij.*
Geluk'ken (*goed uitvallen, meevallen*). het is –lukt; *de podding is goed –lukt.*
Geluk'kig (*voorspoedig, door het lot begunstigd*), bn.; *een – leven; hij acht u –.*
Geluks'godin (myth. *de godin van 't geluk, de Fortuin, Fortuna*), v. gmv.
Geluks'ster (*de ster, van wier stand aan den hemel iemands geluk afhangt*), v. gmv.; *zijn – rijst; Napoleons – ging tanen.*
Geluks'vogel (*vogel, die geluk beteekent of aanduidt*; fig. *gelukskind*), m. –vogels.
Geluk'wenschen, ik heb –lukgewenscht; *mag ik u –? zich zelven met iets –.*
Gelus'ten (*behagen, believen*), het heeft –-lust; *het gelust mij niet, daarvan te spreken.*
Gemaakt' (*niet natuurlijk, gehuicheld*), bn.
Gemaal' (*echtgenoot*), m. –s en –malen.
Gemaal' (*gezanik*), o. gmv.; *is dat een –!*
Gemaal' (*stoomwerktuig om een polder droog te houden*), o. –malen.
Gemaat' (*partner, makker, vooral in 't kaartspel*), m. en v. –maten.
Gemach'tigde (*zaakgelastigde, lusthebber*), m. en v. –n.
Gemak'kelijk (*zijn gemak zoekende, houdende*), bn.; *de man begint wat – te worden; een –e ziekestoel*, gemak gevende.
Gemalin' (*gade, echtgenoote*), v. –malinnen.
Gemanierd' (*beschaafd, welopgevoed*), bn.
Gemar' (*getalm, gedraal*), o. gmv.
Gemarineerd' (*met zuur en uien ingemaakt*), bn.; *een –e haring.*
Gema'tigd (*maathoudend*), bn.; *een – man.*
Gem'ber (*geconfijte wortelstok van een O. I. plant*), v. gmv.
Gemeen' (*toebehoorende aan meer dan één; gemeenschappelijk*), bn.; *een – pad, –e kosten.*
Gemeen' (*algemeen, voor ieder, openbaar, publiek*), bn.; *het –e kerkhof; een – goed.*
Gemeen' (*gewoon, alledaagsch*), bn.; *het –e volk; in 't –e leven; de –e man, een – soldaat.*
Gemeen' (*gering, slecht, laag*), bn. en bw.
Gemeen' (het) (*de lagere volksklasse*), o. gmv.
Gemeenebest' (*republiek*), o. –besten.
Gemeen'heid (*laagheid*), v. –heden.
Gemeen'schap (*het gemeen hebben van iets*), v. gmv.; *wettelijke – van goederen.*
Gemeenschap'pelijk, bn.; *een –e woning; de raderen bewegen –.*
Gemeenslach'tig (spraakk. *mann. of vr. naar de bet.*), bn.; *de zelfst. nw. wees, erfgenaam, gast, gevangene zijn –.*
Gemeen'te (*stad, dorp, parochie, kerspel*), v. –n; ook: de burgerij of de gezamenlijke leden van een kerk.
Gemeen'tebestuur (*Raad, Burgemeester en Wethouders*), o. –besturen.
Gemeen'zaam (*vertrouwelijk, eigen*), bn. en bw.

Ge'melijk (*misnoegd, ontevreden over alles, knorrig*), bn.: *de –e ouderdom*; bw.: *half – hernam hij* ...
Gemet' (*vlaktemaat*, ± 0,4258 H.A.), o. –meten; het eiland: *Tiengemeten*.
Gemis' (*gebrek*), o. gmv.; *bij – van*; *iemand het – van iets vergoeden*, d.i. schadeloos stellen.
Gemoed' (*inborst, hart, stemming*), o. –eren.
Gemoet' (*het samenkomen, samenkomst*), o. Alleen gebruikelijk in: *iemand te– of in 't – komen, loopen, rijden*, enz.
Gems (*klipgeit*), v. gemzen; *de gewone – der Alpen*.
Gem'ze(n)leer, o. gmv.; *handschoenen van –*.
Gem'zenbok (*mannetjesgems*), m. –bokken; –**haar,** o. –haren; –**jacht,** v. –en; –**jager,** m. –s; –**vleesch,** o. gmv.
Genaamd' (*heetende*), bn.; *een vondelinge – Hanna*.
Gena'de (*goedertierenheid, barmhartigheid, onverdiende gunst*), v.; scheepst. *op Gods – drijven*, een schip aan de golven ten prooi laten.
Gena'deslag (eig. *bij 't radbraken de negende slag*, n.l. *op het hart, zóó genoemd omdat die uit het lijden brengt*), m. –slagen.
Gena'dig (*vol genade, goedertieren*), bn. en bw.
Gena'ken (*naderen, nabijkomen*), ik ben genaakt; *hij gaat de poort der stad –*.
Gendar'me (*gewapend man of ruiter ter handhaving van de openbare veiligheid*), m. -s.
Ge'ne, aanw. vnw.; *roep –n man! deze boter is beter dan –; de roos en de lelie zijn beide fraai, deze is het minder dan –*.
Gê'ne (*dwang, verlegenheid*), v. gmv.; *sans –*, zonder complimenten. Lees: *zjène*.
Genealogie' (*geslachtrekening, geslachtsregister*), v. –gieën. (g = g)
Geneeren (*hinderen, storen*); *iemand –*. Lees: *zje-neeren*.
Genees'heer (*dokter, arts*), m. –heeren.
Gene'gen (*gunstig gezind*), bn.; *– tot iets*.
Geneigd' (*gereed, gunstig gestemd*), bn.
Generaal' (mil. *veldheer*), m. –s en –alen.
Generaal' (*algemeen*), bn.; *een –rale waarheid; de –e overste van een kloosterorde*.
Generaal-majoor' (mil. *generaal, titel één rang hooger dan kolonel*), m. –majoors.
Generaliteits'landen (gesch. *de landen, die niet tot de Vereenigde Zeven Provinciën der Unie behoorden, maar rechtstreeks door de Algemeene Staten werden beheerd*, o. a. *Staats-Brabant, Staats-Vlaanderen, Limburg en Gelders Overkwartier*), o. mv. (g = g)
Gene'ren (zich) (*den kost winnen*), ik heb mij –geneerd; *zich met handenarbeid –*. (g = g)
Genet' (*een klein soort van Spaansch rijpaard*), o. –ten. (g = g)
Geneug'te (*genoegen, vermaak, plezier*), v. –n.
Gene'zen (*herstellen*), ik genas, heb en ben –nezen; *van een ziekte –*.
Geniaal' (*scheppend, vindend, begaafd met genie*), bn. en bw.; *een – kunstenaar*. (g = g)
Genie' (*vernuftig persoon*), o. –ën; *Shakespeare is een groot –; een verbazend –*. (g = zj)
Genie' (*vernuft, groot talent*), o. gmv.
Genie' (*krijgsbouwkunst*), v. gmv.; *het wapen der –*. (g = zj)
Geniep' (*in 't geniep*: bw. uitdrukk.: *heimelijk, verborgen*), o. gmv.
Genie'pigerd (*die in 't geheim kwaad doet*), m. –s. gmz. *Uw zoontje is een –*.
Genie'ten (*nemen, ontvangen, krijgen*), ik genoot, heb –noten; *het loon van zijn arbeid –*.
Ge'nitief (*tweede naamval*), m. –tieven.
Ge'nius (*beschermgeest, geleigeest*), m. –niën, genii; *de deugd zij u een goede –!* (g = g)
Genoe'gen (*voldoening, tevredenheid*), o. gmv. *– geven; – nemen met iets*.
Genoeg'lijk (*aangenaam*), bn. en bw.; -**heid,** v.
Genoeg'zaam (*toereikend*), bn. en bw.
Genof'fel (*nagelbloem, anjelier*), v. –s. (g=zj)
Genoot' (*deelgenoot*), m. –en; *ambt–, echt–*; vr. –**e.**
Genoot'schap (*vereeniging*), o. –pen; *het Ned. Onderwijzers–; het Historisch –*.
Genot' (*genieting, vruchtgebruik*), o. gmv.
Gen're (*geslacht, soort*), o. –s. Lees: *zjan-r'*.
Gen'ster (*geinster, vonk*), v. –s. vero.
Gent (*mannetjesgans*), m. –en.
Gentiaan' (*klokje, blauw lelietje*), v. –anen.
Genuees' (*man uit Genua*), m. –eezen.
Genug'te (dicht. *geneugte, genot*), v. –n.
Geodesie' (*land- of veldmeetkunde*), v. gmv.
Geographie' (*aardrijkskunde*), v. gmv.
Geogra'phisch (*aardrijkskundig*), bn.; *de –e lengte en breedte; een – woordenboek*.
Geologie' (*aardleer, aardkunde*), v. gmv.
Geometrie' (*landmeetkunde, aardmeting*), v.
Geoorloofd' (*niet verboden, toegestaan*), bn.; *een – vermaak, een – middel*.
Gepaard' (*een paar vormend*), bn.; *ze zijn –*, gehuwd; *twee –e schelpen*, bijeenbehoorende.
Gepant'serd (*gedekt met een pantser, een harnas of maliënkolder*), bn.; *–e ruiterij*; fig. van dieren: *een –e hagedis*, krokodil.
Gepast' (*geschikt, behoorlijk, goedgekozen*), bn.
Gepeu'pel (*het gemeene volk, het janhagel*), o.
Gepromoveerd' (*tot den doctorsgraad bevorderd*), bn.
Geraam'te (*al de beenderen in samenstel*), o. –n.
Geraam'te (*mager of uitgeteerd mensch*), o.
Geraffineerd' (*gezuiverd, verfijnd*), bn.; *–e suiker*; fig. *doorkneed, sluw*: *een –e kerel*.
Gera'ken (*komen, krijgen*), ik ben –raakt; *tot fortuin –, in verlegenheid –*.
Gerand' (*voorzien van een rand*), bn.; *een – geldstuk, een –e dukaat, –e rijders*.
Gera'nium (*zekere plantensoort, sierplant, potbloem*), v. –s. Vroeger: *Pelargo'nium*.
Gerant' (*verantwoordelijk beheervoerder*), m. –s. Lees: *zjé-ran'*.
Gerecht', -richt' (*justitie, rechtbank*), o. –en.
Gerecht' (*spijs, portie*), o. –en; *een smakelijk –; men at er drie –en*.
Gerechts'hof (*rechtbank van hoogeren rang*), o. –hoven.
Gereed' (*klaar tot iets*), bn.
Gereed'schap (*de verschillende werktuigen, instrumenten*), o. –pen.
Gereformeer'de (*Protestant*), m. en v. –n.
Gere'geld (*geordend, ordelijk*), bn.; *e. – leven*.
Gerei' (*allerlei gereedschap*), o. gmv.; *keuken–*.
Gerei'de (*gerei*, ook: *paardetuig*), o. –n.
Gerekt' (*langdradig, lang aangehouden*), bn.
Gericht' (*gerecht, rechtbank*), o. –en.
Gerief' (*voordeel, genot, gemak*), o. gmv.; *ten –rieve van*, tot gemak van.
Gerie'felijk (*wat gemak geeft*), bn. en bw.
Gerie'ven, ik heb –riefd; *iemand met iets –*, van dienst zijn; *zich met iets –*, helpen.
Gering' (*onaanzienlijk, onbeteekenend*), bn. en bw.; *in het –ste niet*, volstrekt niet.
Germaan' (*oud-Duitscher*), m. –manen.
Germa'nen (*blank ras van N.-W.-Europa*), m. mv.

Germa'nië (*oude naam van Duitschland*), o.
Germanis'me (*Duitsch getint woord of uitdrukking*), o. –n; b.v. *daarstellen*, *vroegjaar*, *eigendommelijk*, enz.
Geron'nen (vd. van *gerinnen*: *dik geworden*, *gestold*), bn.; – *bloed*, – *melk*.
Geron'nen, vd. van *rinnen* = loopen, vloeien; *Zoo gewonnen*, *zoo* –!
Gerst (*graan*), v.; *iemand van haver tot* – *kennen*, d. i. van ouder tot ouder. Ook: **Garst.**
Gerucht', o. –en; *die zaak maakt* –, baart veel opzien.
Geruisch' (*voortdurend ruischen*), o. gmv.
Gerust' (*rustig*, *kalm*), bn. en bw.
Geschaard', bn.; *een* – *mes*, d. i. met schaarden of kepen in het scherp.
Geschal' (*geluid*), o. gmv.; *het* – *der horens*.
Geschenk' (*gift*, *gave*), o. –en.
Geschie'den (*gebeuren*, *voorvallen*), het is –schied.
Geschie'denis, v. –sen; *de vaderlandsche* –; *een heele* –, zaak van veel omhaal; *de letterkundige* –, die der letteren; *een leerboek der* –.
Geschied'kunde (*geschiedenis*), v. gmv.
Geschied'rol (*de geschiedenis*), v. –rollen.
Geschied'schrijver, m. –s; –**verhaal,** o. –verhalen; –**vorscher** (*onderzoeker*), m. –s.
Geschikt' (*bekwaam*, *dienstig*), bn.; –**heid,** v. gmv.
Geschil' (*twist*, *oneenigheid*), o. –len; *een* – *rijst*, *rijst op*, *doet zich op*; *een hangend* –; –**punt** (*twistappel*), o. –punten.
Geschrift' (*het geschrevene*, *handschrift*, *gedrukt werk*), o. –en; *bij* –*e*, door schriftelijke mededeeling; *in* –*e*, akte, wissel, enz.: *valschheid in* –*e*.
Geschut' (*schiettuig*, *oorlogstuig*, *kanon*), o. gmv.; *een stuk* –, een vuurmond, een kanon.
Geslacht' (*familie*, *stamhuis*, *vorstenhuis*), o. –en; *een aanzienlijk*, *doorluchtig* –.
Geslacht' (spraakk. *het mannelijk*, *vrouwelijk of onzijdig taalgeslacht van een woord*), o. –en; *er zijn drie* –*en*; *er is een natuurlijk* – *en een taal- of woord*–.
Geslacht'kunde (*genealogie*, *juiste kennis der verwantschapsbetrekkingen tusschen vorsten of adellijke geslachten*), v. gmv.
Geslachts'lijst, geslacht'lijst (spraakk. *alphab. lijst van woorden met opgave van het geslacht der zelfst. nw.*), v. –lijsten.
Gesla'gen, bn.; *hij is mijn* – *vijand*, d. i. onverzoenlijke vijand.
Gesle'pen (fig. *listig*, *doortrapt*, *ook scherpzinnig*), bn.; *een* – *diplomaat*.
Geslo'ten (*niet geopend*; fig. *niet open*, *niet openhartig*), bn.; *met* – *vizier bestrijden*.
Gesmij'de (*allerlei sieraad gesmeed uit metaal*, ook *parelen en edelgesteenten*), o. vero.
Gesp, m. –en; *de* – *van een vest*.
Gespan' (*paar*, *koppel*, *span*), o.; *een* – *sterke reispaarden*, *een* – *blanke zwanen*.
Gespeel' (*speelgenoot*, *speelmakker*), m. en v. gespelen; vr. ook: *Gespele*.
Gespierd' (*krachtig*, *sterk*), bn.; *een* – *man*; *een* –*e arm*; fig. *een* –*e stijl*.
Gespik'keld, bn.; –*e kousen*, d.i. met spikkels.
Gespoord', bn.; *de ruiter was gelaarsd en* –.
Gesprek' (*mondeling onderhoud*), o. –ken.
Gespuis' (*geboefte*, *gebroed*, *gepeupel*), o. gmv.
Gest (*gist*), v. gmv.
Gestaald', bn.; *door het lijden* –, d. i. gehard.
Gesta'dig, –staag' (*duurzaam*, *vast*), bn. en bw.; –*e vrees*, aanhoudend; – *werken*, steeds.
Gestal'te (*gedaante*, *houding*, *postuur*), v. –n.
Gesta'mel, –sta'mer (*het stamelen*), o. gmv.
Gestand' (alleen gebruikelijk in: – *doen*), bn.; *zijn woord* – *doen*, d. i. nakomen, houden.
Gestarn'te (dicht. *gesternte*, *al de sterren samen*), o. –n.
Ges'te (*gebaar*), v. –s of –n; *de operazanger maakte allerlei* –*s*. Lees: *zjes'te*.
Gesteen' (*gesteun*, *zacht gekerm*), o. gmv. *een klagelijk* – *liet zich hooren*.
Gesteen'te (*een veelheid van steenen*; *edele steen*, *één steen*), o. –n; *een dolkgreep met* –*n omzet*; *het agaat is een zeer hard* –.
Gestel' (*geaardheid des lichaams*), o. –len; *een bloedrijk* –, *zijn* – *ondermijnen*.
Gesteld' (*gehecht aan*, *verzot op*), bn.
Gesteld', bn.; *er worde* –, d. i. ondersteld, aangenomen; – *dat*....
Gesteld'heid (*toestand*), v. –heden; *de* – *des lichaams*, *der ziel*, *des harten*, enz.
Gestel'tenis (*toestand*), v. –sen.
Ges'ten (*oude krijgsverhalen*, *strijdliederen ter eere van een held of van een volk*), v. mv. vero. Lees: *zjes'ten*.
Ges'ten (*gisten*), het heeft –gest.
Gesticht' (*gebouw*), o. –en; *een liefdadig* –.
Gesticuleeren (*gebaren maken*, *inzonderheid met de handen*).
Gestoel'te (*verheven zitplaats*, *troon*), o. –n.
Gestreng' (*niet toegefelijk*, *streng*, *stipt*), bn.
Gestudeerd', bn.; *een* – *persoon*, d. i. iemand van academische studie.
Gesuis' (*het suizen*), o. gmv.; *hij had* – *in de ooren*, *het* – *der bladeren*.
Getal' (*een veelheid*), o. –len; *een groot* –.
Getij', –tij'de (*regelmatig wederkeerende tijd van het vallen en wassen van het water*, *eb en vloed*), o.; *dood* –, de zwakste vloed.
Getij'de (*jaargetijde*), o. –n.
Getij'den (R. K. *de priestergebeden voor elken dag*), o. mv.
Geto'gen, vd. van 't verouderde *tijen* (*trekken*); *ik ben hier geboren en* –, d. i. opgevoed.
Getouw' (*weefgetouw*), o. –en.
Getroos'ten (zich), ik heb (mij) –troost; *bij de studie moet men zich inspanning* –.
Getrouw' (*iemand trouw blijvende*), bn.; *een hond is* –; *een* – *geheugen*, vast; *een* –*e vertaling*, betrouwbaar, juist.
Getuigd' (*van een tuig of toom voorzien*), bn.
Getui'ge (*iemand die tegenwoordig is of was*), m. en v. –n; *iemand als* – *vragen bij zijn huwelijk*; – *zijn van iets*, er bij tegenwoordig zijn.
Getui'ge (*getuigenis*, *verklaring*), o. –n.
Getui'gen (*als getuige een verklaring afleggen*), ik heb –tuigd.
Getui'genis (*het getuigde*), o. en v. –sen.
Getuig'schrift (*attest*, *testimonium*), o. –en.
Geul (*smal water*, *smal kanaal*), v. –en.
Geul (riviertje: *Z.-Limburg*), v.
Geur (*welriekende lucht*, *parfum*), m. –en.
Geu'ren (*geur verspreiden*, fig. *pronken*), ik heb –geurd; fig. *met iets* –.
Geus (*bedelaar*, *partijnaam 1566*), m. geuzen; *de Geuzen*, zie gesch. begin van den 80-jar. oorlog; *een Water*–, *een Bosch*–.
Geus (*kleine vlag*, *die van den boegspriet waait*), v. geuzen; *er woei een* – *van oranje*, *blauw en wit van de boegsteng*.
Geu'zenpenning (*geslagen in 1566*, *en door de Edelen van het Verbond gedragen*), m. –en.
Geu'zenvlag (*de prinsenvlag*: *oranje*, *wit en blauw*), v. –vlaggen.

Gevaar' (*hachelijke kans*), o. gevaren; *een aanslag vol –s; dit is niet zonder –; – loopen*, b.v. van te verdrinken.
Gevaar'te (*reusachtig voorwerp*, b.v. *zeer groot schip, gebouw, hooge rots*, enz.), o. –n.
Geva'der (*peetoom*), m. –s; *als – over een kind staan*, het ten doop houden.
Geval' (*voorval, geschiedenis*), o. –len.
Geval'len (*gebeuren*), het –viel, is –vallen.
Gevan'genis (*huis van hechtenis*), v. –sen; *hij zit al twee jaar in de –*; **–straf** (*het gevangen zijn*), v. gmv.; **–wezen,** o. gmv.
Gevan'genschap, v. gmv.; *hij zucht in –.*
Gevan'kelijk, bw.; *hij werd – weggevoerd*, d. i. als een gevangene.
Gevat' (*geslepen, scherpzinnig, schrander in het antwoorden*), bn. en bw.
Gevecht' (*een treffen, een vijandelijke ontmoeting*), o. –en.
Geve'derd (*gedekt met vederen*), bn.; *een – zanger*, d. i. vogel.
Geve'derte(dicht.*pluimage,gepluimte*),o.gmv.
Geveinsd' (*niet oprecht*), vd. en bn.
Ge'vel (*buitenmuur van een gebouw*), m. –s; *een voor–, een zij–, een achter–.*
Ge'ven, ik gaf, heb –geven; *gehoor – aan*, letten op; *den geest –*, sterven; *wat – en nemen*, zich naar de omstandigheden schikken.
Gevest' (*handvat van een degen*), o. –en.
Geves'tigd (*woonachtig, ergens verblijvende*), bn; *in stad of dorp – zijn.*
Gevierd' (*geroemd, geprezen*), bn.; *e. –e naam.*
Gevlij', o. gmv.; *in 't – spreken*, d. i. tot verzoening van partijen.
Gevoeg', o. gmv.; *met –*, betamelijk.
Gevoeg'lijk (*naar behooren, passend*), bw.; *men zou zoo iets – kunnen vragen.*
Gevoel' (*het voelen*), o. gmv.; *die lamme heeft in dat been geen – meer; de zangeres zong met –*, aandoening.
Gevoe'len, ik heb –voeld; *berouw –, medelijden –*, d. i. ontwaren, het besef er van hebben.
Gevoe'len (*meening, oordeel, opinie*), o.; *naar mijn –, verschil van –, zijn – uitspreken.*
Gevoe'len (*gezindheid, gewaarwording*), o. –s; *met –s van hoogachting, –s van deugd.*
Gevoe'lig (*gevoel hebbend*, fig. *aantrekkelijk, vatbaar*), bn.; *elk dier is – voor pijn; een – hart; iemands –e zijde*, d. i. zwakke zijde.
Gevoel'loos (*geen gevoel hebbende*), bn.: *Zijtje was reeds een – lijk*; bw.: *het was als spotte zij – met ons leed*, d. i. hardvochtig.
Gevoerd' (*van een voering voorzien*), bn.; *een –e jas.*
Gevo'gelte (*allerlei vogels*), o. gmv.; *wild –.*
Gevolg' (*stoet van volgelingen*), o.; *een groot, een talrijk –; zij was in het – der prinses.*
Gevolg' (*involging, gehoor*), o.; *ik zal gaarne – geven aan uw uitnoodiging*; rechtst. *– geven aan een zaak*, ze voor den rechter brengen.
Gevolg' (*wat uit iets voortvloeit*), o. –en; *onze misslagen zijn –en van ons verkeerd denken.*
Gevolg'trekking (*het maken v. e. besluit*), v. –trekkingen; *een stoute –.*
Gevol'machtigd (*bevoegd als plaatsvervanger op te treden*), bn.; *een – Minister*, d. i. van een volmacht voorzien om zijn regeering te vertegenwoordigen.
Gevol'machtigde (*zaakgelastigde*), m. –n.
Gevon'kel (*het verspreiden van vonken*), o. gmv.; *het – van het vuur in de asch.*

Gewaad' (*de kleedij als geheel*), o. –waden; *hij droeg een purperen –; ambts–, boet–, feest–, kerk–, nacht–, rouw–, treur–.*
Gewaar'digen (*goedvinden, gelieven*), hij heeft zich –waardigd; *o, Heer, gewaardig u ons te verhooren.*
Gewaar'worden (*bespeuren, bemerken*), ik werd gewaar, ben –waargeworden.
Gewag' (*melding*), o. gmv.; *– maken van*, d. i. melden; *de hond maakte –*, sloeg aan, blafte.
Gewa'gen (*melding maken*), ik –waagde, heb –waagd; *het vrouwtje gewaagde er niet van.*
Gewa'pend, vd. en bn.; *van top tot teen –; een – oog*, d. i. ziende door een vergrootglas.
Gewa'penderhand (*met of door geweld van wapens*), bw.; *een benting – nemen.*
Gewas' (*plant, kruid, oogst*), o. –sen; *het – te velde*, d. i. de oogst; *een uitheemsch –.*
Gewasch' (*het herhaald wasschen*), o. gmv.
Gewas'schen (*gereinigd*), bn.; *– linnengoed.*
Gewas'sen (*gegroeid, gestegen*), vd.; *wat zijt gij –, het water is nogal –.*
Gewa'terd, bn.; *– lint*, met golvende kleurschakeering; *een schoon –e diamant*, van een helderen glans.
Geweer' (*schietwapen ter verdediging*), o. geweren; *in het –!* onder de wapens.
Gewei' (*de getakte hoorns van een hert*), o. –en.
Gewei'de, –wei' (*het ingewand van dieren*), o. gmv.; ook spoor van wild, bestaande in zijn uitwerpselen: *het – van patrijzen.*
Geweld' (*macht, kracht, hevigheid*), o. gmv.
Gewelddа'dig, bn.; *een – dood*; **–heid,** v.
Gewelf' (*hol-gebouwde zoldering*), o. gewelven; *het – van een kelder, van een kerk.*
Gewe'mel (*gekrioel, dooreengeloop*, enz.), o. gmv.; *het – der mieren.*
Gewen'nen, ik heb –wend; *Jong gewend, oud gedaan; zich –*, zich schikken (naar).
Gewer'veld (*wervels hebbende*), bn.; *–e dieren*, die een wervelkolom hebben.
Gewest' (*landstreek*), o. –en; *de 17 Nederlandsche –en.*
Gewes'telijk (*provinciaal*), bn.; *de –e besturen; –e belangen.*
Gewe'ten (*het besef van goed en kwaad; inwendige stem*), o. –s; *naar plicht en –.*
Gewet'tigd (*gerechtvaardigd*), bn.; *door het gebruik –.*
Gewe'ven, vd. en bn.; *– stoffen, kousen, borstrokken*, enz.
Gewe'zen (*voormalig*), bn.; *een – leerling, een – minister.*
Gewicht' (*zwaarte van een voorwerp*), o. gmv.
Gewicht' (*voorwerp van bepaalde zwaarte om te wegen*), o. –en; *de Nederlandsche maten en gewichten.*
Gewicht'(fig. *belangrijkheid, invloed, waarde*), o. gmv.; *een gebeurtenis van –.*
Gewich'tig (*gewicht hebbend, belangrijk*), bn. en bw.; *een –e bezigheid*; fig. *een –e dag.*
Gewiekt' (*voorzien van wieken*), bn.; *een –e zanger*, zangvogel.
Gewijd' (*geheiligd, gezegend, toegewijd*), bn.
Gewijs'de (*vonnis, uitspraak*), o. –n; *een rechterlijk –.*
Gewikst' (*glad, slim, handig, geslepen*), bn.; *een –e vent.*
Gewild' (*gezocht, verlangd, begeerd*), bn.; *–e waar; Deensche boter is –.*
Gewil'lig (*lijdzaam, gezeglijk, van goeden wil*), bn. en bw.; *een – kind.*
Gewin' (*voordeel, opbrengst*), o. gmv.

Gewin'nen (*verwerven, erlangen*), ik gewon, heb –wonnen.

Gewis' (*stellig, zeker*), bn. en bw.

Gewoel' (*gedrang, drukte*), o. gmv.; *het – der groote steden, in het – zijn.*

Gewon'de (*iemand die gewond is*), m. en v. –n.

Gewoon' (*gewend, gebruikelijk*), bn. –wone.

Gewoon'te (*gebruik, aanwensel*), v. –n; *een slaaf der –, de macht der –; de – is een tweede natuur.*

Gewor'den (*ter hand komen*), het –werd, het is –, het zal –; *uw brief is mij –.*

Gewor'den (*klaarkomen*), ik –werd, ben –; *ik kan er niet mee –; laat hem maar –,* zijn gang gaan.

Gewricht' (*beweegelijke verbinding van twee skeletdeelen*), o. –en; *hand–, schouder–.*

Gewrocht' (*kunstwerk*), o. –en; *de –en der beeldende kunst; een groote spoorbrug is een – van bouwkunst,* kunstig samengesteld geheel.

Gewrocht' (*tot stand gebracht, gemaakt*), vd.; *– door Gods hand.*

Gewron'gen (*niet zooals het moet zijn*), bn. *een – schrift,* verdraaid; *een – stijl,* onnatuurlijk.

Gewulf' (*gewelf*), o. gewulven.

Gezag' (*macht, bewind over anderen*), o. gmv.; *het wettig –, vaderlijk –, misbruik van –.*

Gezag'hebbend (*bekleed met gezag*), bn.

Gezag'voerder (*de kapitein eener zeeboot; persoon die 't bevel voert op een koopvaardijschip*), m. –voerders.

Gezalf'de (*hoogepriester bij de Isr.*), m. –n.

Geza'menlijk (*vereenigd, te zamen*), bn.: *met –e krachten;* bijw.: *iets – deelen.*

Gezang' (*het zingen*), o. gmv.; *dat eentonig –.*

Gezang' (*lied*), o. –en; *fraaie –en.*

Gezang'boek (*boek met gezangen*), o. –en.

Gezant' (*gezondene, afgezant*), m. –en.

Gezant'schap (*de gezamenlijke personen, belast met een zending*), o. –schappen.

Gezeg'de (*prædicaat; ook zegswijze, spreuk*), o. –n; *het – van een volzin; wat bet. dit –?*

Geze'geld, vd. en bn.; *een –e brief,* met een zegel er op.

Gezeg'gen, in de onb. w.: *zich laten –,* d. i. overreden; *hij is niet te –,* te raden.

Gezeg'lijk (*volgzaam, willig*), bn.; *een – kind.*

Gezel' (*makker, vennoot, reisgenoot*), m. –len.

Gezel'lig (*aangenaam, onderhoudend, prettig*), bn.: *een –e reismakker;* bw.: *– praten.*

Gezel'schap (*het samenzijn met anderen; ook al de samenzijnden*), o. –pen.

Gezet' (*zwaarlijvig*), bn.; *een – heer.*

Geze'ten (*een vaste woonplaats hebbend, welgesteld, niet armoedig*), bn.; *een – burger.*

Gezicht' (*het zintuig, waarmede men ziet; de oogen*), o.; *hij is goed, slecht van –.*

Gezicht' (*de ruimte, die men kan overzien*), o.; *dat boschje beneemt ons hier het –,* uitzicht.

Gezicht' (*het zien*), o.; *hij ontstelde op 't – van den politie-agent.*

Gezicht' (*aangezicht, gelaat*), o. –en.

Gezicht'einder (*horizon, gezichtskring, verschiet*), m. gmv.; *de zon verschijnt boven den –; alles hei tot aan den –!*

Gezicht'kunde (*de optica, de wetenschap van de wetten van het zien*), v. gmv.

Gezichts'kring (*gezichteinder, cirkelvormige ruimte binnen onzen horizon gelegen*), m. –en; fig. het gebied van kennis, waarbinnen onze geest zich beweegt.

Gezien' (*geacht, in aanzien*), bn.; *hij is daar zeer –.*

Gezin' (*familie, huishouding*), o. –nen.

Gezind' (*geneigd, genegen*), bn.; *anders–, eens–, goed–, Engelsch–.*

Gezind'te (*kerkgenootschap*), v. –n.

Gezo'den (*gekookt*), bn.; *– koek, – en gestoofd.*

Gezond', bn. en bw.; *– van geest, – van hart, – in de leer; een –e vrucht,* gaaf.

Gezond'heid (*het gezond zijn; de toestand van iemand die gezond is*), v. gmv.; *een goede – genieten, de openbare –.*

Gezus'ters, –zus'teren (*twee of meer zusters*), v. mv.; *de – Loveling.*

Gezwa'tel (*geruisch, gegons*), o. gmv.

Gezwind' (*rap, vlug*), bn. en bw.; *een –e pas; dat gaat –.*

Gezwo'rene (*beëdigde*), m. –n; *een rechtbank van –n,* een jury.

Ghet'to (*jodenwijk te Rome; jodenbuurt*), o. –'s.

Gib'bon (Ind. *langarmige aap op Sumatra en Java*), m. –s.

Gi'chelen (*lachen op hoogen, scherpen toon, giechelen*), ik heb –gicheld; *meisjes – gaarne.*

Gids (*leidsman, wegwijzer, geleider*), m. soms ook v., –en; *iemand tot – verstrekken.*

Gie'gagen (*'t schreeuwen van een ezel*), hij heeft –giegaagd.

Gie'gelen (*gichelen*), hij heeft –giegeld.

Giek (*lange, smalle roeiboot*), v. –en.

Gier (*roofvogel in 't hooggebergte*), m. –en.

Gier (*gil*), m. –en.

Gier (*zwaai, draai, zwenking*), m. –en.

Gier (*vloeibare mest, aal, aalt, mestvocht*), v. gmv.

Gier'brug (*zwaaiende brug: twee schepen onder één dek aan een ketting gierend over den stroom*), v. –bruggen; *de – te Nijmegen.*

Gie'ren (*schuin loopen*), het heeft –gierd.

Gie'ren (*gillen, scherp schreeuwen*), het heeft –gierd; *een roofdier kan van honger –.*

Gie'ren (*slingeren, heen en weer schommelen*), het heeft –gierd; zeet. *op het anker –.*

Gie'ren (*met gier bemesten*), ik heb –gierd; *een weiland kan men –.*

Gie'rig (*geldzuchtig, schraperig*), bn. en bw.

Gie'rigaard (*geldwolf, schraper*), m. –s.

Gier'pont (*gierbrug*), v. –ponten.

Gierst (*graan uit O.-Indië*), v. gmv.

Gie'sen (riviertje: *Z.-H.*), v.

Gie'teling (*zwarte lijster, merel*), m. –en.

Gie'ten (*vocht uitstorten, overstorten, schenken, plengen*), ik goot, heb –goten.

Gie'ter (*persoon, die metaal giet*), m. –s.

Gie'ter (*bleekers- en tuingereedschap*), m. –s.

Gif, gift (*vergift, venijn*), o. giften.

Gift (*gave, ook aalmoes*), v. –en; *een kleine –; leven van –en en gaven.*

Gif'tig (*vergiftig;* fig. *boosaardig*), bn.

Gigan'ten (myth. *monsterachtige reuzen*), m. mv.; *de strijd der – tegen den Olympus.*

Gijk, giek, v. –en; *de – op kleine vaartuigen,* spriet, waarmede een zeil wordt uitgezet; *de – van een handwijzer,* d. i. arm; scheepst. *touw,* ook een *zeil* (lij–zeil).

Gijl (brouw. *gist, schuim*), o. gmv.

Gij'len (*koken, schuimen, gisten van bier*), het heeft –gijld; *het biertje –t.*

Gijn (scheepst. *takel*), o. –en.

Gijp (scheepst. *het plotseling omslaan van de bezaan*), v.; *zich voor de – wachten.*

Gij'pen (scheepst. *omslaan, vooral van de bezaan*), het zeil heeft –gijpt.

Gij'zelaar (*iemand die met zijn lijf borg blijft*), m. –s, –aren.

Gij'zelen (*gevangenzetten voor schulden*), ik heb –gijzeld.

Gil (*schelle kreet*), m. gillen.

Gild, gilde (*vereeniging van lieden van 'tzelfde vak, beroep*), o. gilden; *het bakkers–, het schutters–, het – van rhetorica.* vero.

Gil'dedeken (*overste van het gild*), m. –s.

Gil'demeester (*deken, overman van een gild*), m. –meesters.

Gil'dewezen (*al wat betrekking heeft op de gilden en hun bestaan*), o. gmv.

Gil'len (*een gil geven*), ik heb –gild; *het – van een varken, een spoorfluit kan –.*

Gin'der (*dáár, op gindsche plaats*), bw.; *mijn huis ligt –; daar – staat mijn huis.*

Ginds (*daarheen, daar*), bw.; *wacht – op mij; ga jij hierheen, ik ga –.*

Gindsch (*aan gene zijde*), bn.; *het –e stuk weiland; aan –en kant,* d. i. de overkant.

Gin'negappen, gin'negabben (*spottend, ongemanierd gichelen*), ik heb –ginnegapt.

Gin'niken (*grinniken, hoonend gichelen*), ik heb –ginnikt.

Gips (*zwavelzure kalk*), o.; (*soorten*), o. –en.

Gip'sen (*met gips bepleisteren*), ik heb –gipst.

Giraf'fe (*kameelpardel, hertachtig herkauwend dier met zeer langen hals en gevlekte huid uit Z.- en M.-Afrika*), v. –n, –s. (g = zj)

Girof'fel (*nagelbloem*), v. –s. Ook: *Geroffel.*

Giron'de (*mond van Garonne en Dordogne W.-Frankrijk*), v. (g = zj)

Girondij'nen (gesch. *gematigde partij, naar hun departement n.l. de Gironde geheeten, in de wetgevende vergadering te Parijs tot* 1793), m. mv. (g = g)

Gis (*gissing*), v.; *bij de –; op de – af.*

Gis'pen (*laken, afkeuren, berispen*), ik heb –gispt; *de gebreken in onze maatschappelijken toestand –; de zeden –.*

Gis'sen (*vermoeden, onderstellen*), ik heb gegist; *wij kunnen naar iets –.*

Gist, gest (*schuim, heffe*), v. gmv.

Gis'ten, ges'ten (*schuimen, opbruisen*), het heeft –gist; *een –d mengsel, een stinkende en –de poel, het bloed begon hem te –,* koken.

Gis'teren, gis'ter (*één dag voor heden*), bw.

Git (*zwarte, harde delfstof, steen*), o. gmv.

Git (*vlechtwerk, weefsel van gitwerk*), v. –ten; *een mantel met –ten gegarneerd.*

Gitaar' (*zessnarig instrument*), v. gitaren.

Git'tegom, v. gmv. Zie **Gut'tegom.**

Git'zwart (*zwart als git*), bn.; *–e oogen.*

Gla'ce (*ijs, roomijs*), v. gmv.; (ook *spiegelglas, spiegel*), v. –s. Lees: *glas.*

Glacé (*beglansd leer*), bn.; *–handschoenen,* ook: **Glacé's** of **Glaceetjes.**

Glad (*glibberig*), bn. en bw.; *de –de ijsbaan, een –de aal;* fig. *een –de kerel,* bijdehand.

Gladia'tor (*zwaardvechter in de kampspelen van het oude Rome*), m. –s, –to'ren.

Glans (*fraaie schijn. luister*), m. –en; *een matte –, een zachte –, een milde –.*

Glans'punt (fig. *het schitterendste gedeelte*), o. –punten; *dat was het – van uw leven.*

Glan'zen (*stralen, flikkeren, flonkeren*), het heeft –glansd; *de sterren –.*

Glan'zen (*doen blinken*), ik heb –glansd; *garens –, het papier –, het strijkgoed –.*

Glàn'zig (*glimmend, blinkend*), bn.; *de –e spiegel, de –e vensterruiten, – zilver.*

Glas (*doorzichtige, harde stof*), o. gmv.

Glas (scheepst. *zandlooper, die in een half uur uitloopt, halfuurglas*), o. glazen.

Glas (*beker, kelk, roemer*), o. glazen.

Gla'zenmaker (*waterjuffer*), m. –makers.

Glazuur', glazuur'sel (*verglaassel; glazige stof, waarmede aardewerk bestreken wordt*), o.

Glei'ergoed, gelei'ergoed (*geglazuurd aarden vaatwerk*), o. gmv.

Gleis (*pottenbakkersaarde*), o. gmv.

Glet'scher (*ijsstroom, ijsveld in de wrongen van het hooggebergte*), m. –s. Lees: *glet'sjer.*

Gleuf (*diepsel, lange groeve*), v. gleuven.

Glib'beren (*uitglijden*), ik ben –glibberd.

Glij'den (*schuivend voortbewegen*), ik gleed, heb en ben –gleden.

Glim'hout (*halfvergaan, molmend hout*), o. gmv.

Glim'lach (*lachende gelaatstrek, lieve lach*), m. –lachen; *een minzame –, een gulle –.*

Glim'lachen (*het gelaat tot een glimlach plooien*), ik heb –glimlacht.

Glimp (*bedrieglijke schijn*), m. gmv.

Glim'pen (*blinken, glimmen*), het heeft geglimpt.

Glim'worm (*Johannesworm, schildvleugelige wijfjes-glimkever*), m. –en; **–wormpje,** o.

Glin'ster (*e. glimmende vonk,* fig. *glans*), m. -s.

Glin'steren (*blikkeren*), het heeft –glinsterd.

Glint (*houten schutting, heining*), o. –en. gew.

Glip (*spleet, scheur*), m. glippen.

Glip'pen (*door gladdigheid ontglijden*), het is –glipt; *de alen – uit mijn handen.*

Glis'sen (*glijden*), ik heb en ben –glist.

Globaal' (*over het geheel genomen, ruw*), bn.

Glo'be (*bol, kogel; aardbol*), v. –s.

Gloed (*hitte;* fig. *bezieling, kracht*), m. gmv.

Gloei'en (*warm, heet zijn*), het heeft –gloeid.

Gloei'en (*warm, heet maken*), ik heb –gloeid; *het ijzer –, een stuk draad –.*

Gloei'lamp (*luchtledig glazen ballonnetje met platina-draad, ook met aan platinadraden bevestigde kooldraden, die gaan gloeien, als er een voldoende electrische stroom doorheengaat*), v. –lampen.

Gloei'licht (*kousjes-gaslicht*), o. –lichten.

Glom'men (rivier: *Noorwegen*), v.

Glooi (*afhelling*), m.; *de – der duinen.*

Glooi'en (*schuin afloopen, hellen*), het heeft –glooid; *die heuvels –, een –d bergpad.*

Glooi'ing, v. –en; *langs de – van een heuvel.*

Gloor (*glans;* fig. *roem, eer, luister*), m. gmv.

Glop (*smal straatje, slop*), o. gloppen.

Glo'ren (*glanzen, stralen, flikkeren, glimmen*), het heeft –gloord; *de sterren –.*

Glo'rie (*roem, luister, pracht, praal*), v. gmv.

Gloriet'te (*tuinhuisje, prieëltje*), v. –n.

Glos, glos'se (*geschreven toelichting*), v. –sen.

Glossa'rium (*alphabetische verzameling van glossen; ook beredeneerde verklaringslijst van zinnen of woorden uit een gedicht*), o. –saria.

Glui'pen (*loeren, door een gluip of reet kijken*), ik heb –gluipt; *een –de blik.*

Glui'per, glui'perd (*valschaard, iemand met slinksche streken*), m. –s.

Gluips, bw.; *hij keek mij – aan,* van ter zijde, valsch.

Gluipsch (*valsch*), bn.; *de kat is –,* heimelijk, verraderlijk.

Glun'der (*helder*), bn. en bw.; *een –e boerin; zij lachte –,* vroolijk.

Glu'ren (*bespieden, loeren*), ik heb –gluurd.

Glyptotheek' (*museum van gesneden steenen, ook in 't algemeen van beeldhouwwerk*), v. –theken; *de – te München.*

Gneis (*delfstof, kristallijn gesteente*), o. gmv.

Gnif'felen (*heimelijk of in zijn vuistje lachen*), ik heb –gniffeld.

Gno'me (Germ. myth. *aard- of berggeest*), m.-n.

Gno'me (*zinrijke spreuk*), v. –n.

Gno'misch (*in spreuken*), bn.; *–e dichters.*

Gobelin' (*kostbaar wandtapijt, uitvinder Jean Gobelin, een wolverver, die ± 1450 de fabriek te Parijs stichtte*), m. –s. (lin = lèn)

God (*Opperheer, Schepper, Almachtige, de oneindig volmaakte Geest*), m. gmv.

God (*afgod in het heidendom*), m. goden.

God'delijk (*verheven, zeer schoon*), bn. en bw.

Go'dendom (*al de heidensche goden samen*), o. gmv.; *'t heidensch –.*

Go'dendrank (*nectar, ook drank der zaligen in Walhalla*), m. gmv.; **–leer** (*fabelleer*), v.

Godes', godes'se, soms **goddes'se** (dicht. *vrouwelijke godheid*), v. –dessen.

God'geleerd, bn.; *de –e schrijver*, die veel kennis bezit aangaande God.

God'heid (*goddelijk Wezen, God*), v.

Go'din (*vrouwelijke godheid*), v. –nen.

Gods'dienst (*vereering, aanbidding van God*), m.; bij uitbr.: *geloof, belijdenis, eeredienst.*

Gods'gezant (*profeet*), m. –gezanten.

Gods'oordeel (*proef in beroep op Gods beslissende tusschenkomst, gerechtelijke proef in de Middeleeuwen*), o. –oordeelen.

Gods'penning, goods'penning (*handgift, huurpenning*), m. –penningen.

God'spraak (*uitspraak van wege de godheid*), v. –spraken; ook: **Ora'kel.**

Gods'vrucht (*vreeze en liefde ten opzichte van God, vroomheid*), v. gmv.

God'vergeten (*boos, snood, goddeloos*), bn.

God'vreezend (*vroom, braaf, deugdzaam*), bn.

Godvruch'tig (*godvreezend, vroom*), bn.

Goed (*gepast, bruikbaar, geschikt*), bn. en bw. *beter, (het) best; – gereedschap maakt een – werkman; –e lieden*, braaf, eerlijk.

Goed (*bezitting, koopwaar*), o. –eren.

Goed'achten, ik heb –geacht; *spreek er hem over, als gij het – acht*, nuttig keurt.

Goed'doen (*weldoen*), ik deed goed, heb – gedaan; *een kind –; die reis zal hem –*, baat geven, opknappen.

Goed'dunken (*toestemming*), o. gmv.

Goed'dunken, het dunkt –, dacht en docht –, heeft – gedacht en – gedocht; *het heeft den koning –gedacht u te beloonen.*

Goedendag' (scherts. *middeleeuwsch wapen, knots met scherpe prikkels*), m. –dags.

Goedendag'zeggen (ook: *vaarwel zeggen*), ik heb –gezegd, – gezeid; *iemand –.*

Goe'derenkantoor, o. –kantoren; **–loods,** v. –en; **–trein,** m. –en; **–wagen,** m. –s.

Goe'derhand (van) (*van betrouwbare zijde*), bw.; *van – iets weten.*

Goedertie'ren (*lankmoedig, goed v. aard*), bn.

Goed'geefsch (*goed van geven, mild, niet karig*), bn.; *tante was altijd –.*

Goed'keuren (*verklaren dat iets goed is na onderzoek*), ik heb –gekeurd; *e. werk –.*

Goedkoop' (*voor weinig geld, voor geringen prijs te bekomen*), bn.; –kooper, –koopst.

Goedlachsch' (*spoedig, gaarne lachend*), bn.; *zij is nog al –.*

Goed'leersch, bn.; *die knaap is –*, goed kunnende leeren.

Goed'schiks (*gevoeglijk, behoorlijk*), bw.; *– of kwaadschiks*, met of zonder goeden wil.

Goeds'moeds (*in kalme stemming*), bw.; *hij gaf het kind – een klap*, moedwillig.

Goed'vinden (*verkieslijk achten, noodig achten*), ik vond goed, heb –gevonden.

Goed'vinden (*goeddunken, welbehagen*), o.; *ik zal met uw – van middag vertrekken.*

Goedwil'lig (*dienstvaardig, welwillend*), bn.

Goe'lijk (*vriendelijk, lief*), bn. en bw.

Gof'fer, –ferd (*groot, zwaar persoon*), m. –s.

Golf (*baar*), v. golven.

Golf (*baai, zeeboezem*), v. golven.

Golf'breker (*steenen hoofd, strekdam*), m. –s; **–lijn** (*golvende lijn, kromme lijn*), v. –en; **–slag** (*het slaan der golven*), m. gmv.: *een sterke –slag*, d.i. hooge zee; *een matige –slag*, d.i. rolling, deining; **–stroom** (*zeestrooming*), m. –en.

Go'liath (*reus*, fig. *ruwe gast*), m. gmv.; *die vent is een echte –*, ongelikte beer.

Golp (*gulp*), v. –en.

Gol'ven (*kabbelend vloeien, aanrollen*), het heeft –golfd; *de rivier golfde.*

Gom (*gomstof*), v. gmv.; (soorten), v. –men.

Gomarist' (*aanhanger van F. Gomarus* (1563–1643), *in 't begin der 17e eeuw hoogleeraar te Leiden, die het leerstuk der predestinatie voorstond; contra-remonstrant*), m. –en.

Gom-elastiek', gomlastiek' (*veerkrachtige gom, gedroogd sap van een Ind. palmboom*), o. gmv.

Gon'del (*roeivaartuig in Venetië*), v. –s.

Gong (*Chin. en Ind. muziekinstrument, metalen bekken aan een koord hangend*), v. –s.

Goniome'ter (*hoekmeter*), m. –meters.

Goniometrie' (*meetkunst der hoeken*), v. gmv.

Gon'je (*Bengaalsche plantenvezels*), v.

Gons (*dof geluid, gebrom*), m. gmv.

Gon'zen (*snorren, brommen*), het heeft –gonsd; *het – der bijen, der kachel.*

Goo (in samenstellingen = *gooi*), o., b.v. *Oostergoo, Westergoo.*

Goo'chelen (*vingervlugge kunstjes verrichten*), ik heb –goocheld.

Goo'chem (*slim, bijdehand*), bn.; *een – ventje.*

Goods'penning (*handpenning*), m. –en. Ook: **Gods'penning,** spreekt. *Goos'penning.*

Gooi (*gouw, landstreek*), o. gmv.; **–land,** o.

Gooi (*worp*), v. –en; *de eerste – hebben.*

Gooi'en (*smijten, smakken*), ik heb –gooid.

Gooi'er (*iemand uit het Gooiland*), m. –s.

Goor (*door bederf zuur geworden; morsig, ransig*), bn.; *gore melk, een – varken, – spek.*

Goot (*watergeul, vuurgeul*), v. goten.

Gord, gor'de (*rib van een schip*), v. gorden.

Gor'del (*riem, band*), m. –s.

Gor'deldier (*schildvarken, armadil, tandeloos zoogdier*), o. –dieren.

Gor'den (*een gordel omdoen*), ik heb –gord.

Gordijn' (*voorhangsel*), o. en soms v. –en.

Gor'ding (*omheining, dwarslat*), v. –en.

Go'ren (*zuur of ransig worden*), het is –gord.

Gor'gel (*strottenhoofd, strot, keel*), m. –s.

Gor'gelen (*de keel klokkend spoelen*), ik heb –gorgeld.

Gor'go, Gorgo'ne (myth. *schrikgodin, schrikaanjagend monster*), v. –gonen.

Go'rig (*smerig, vuil*), bn.: *een – dier.*

Goril'la (*Afrikaansche aapmensch, de grootste apensoort*), m. –'s.

Gors (*buitendijks aangeslibd grasland langs de monden der groote rivieren*), v. gorzen.

Gors (*vinkachtige vogel*), v. gorzen; *de geel–.*

Gort (*grutten; gebroken of gemalen gerst*), v.

Gor'tebrij (*gruttenbrij*, nl. *van gepelde gerst*), v. gmv.; *het klein gezin zit rondom de teil met –.* (V. Beers.)
Gor'tenteller (*gierigaard, erwtenteller, keukenpiet*), m. –tellers.
Gor'ter (*gortmolenaar, grutter*), m. –s.
Goth, Got, m. Gothen, Goten. (gesch. *volk*).
Go'tha-Elf (monding der Klara-Elf: *Zweden*), v.
Gothiek', gotiek' (bouwk. *spitsbogenstijl*), v. gmv.; *de – in de Nederlanden.*
Gothiek', gotiek' (*aan de Gothen eigen, Gothisch*), bn.; *een –e kerk, een – portaal.*
Go'thisch, go'tisch (vroeger *Gotsch, Gothsch*), bn.; *de –e taal, de –e grammatica; –e torentjes; een –e letter.*
Goud (*edel metaal van hooggele kleur*), o.
Gou'den (*van goud*), bn.; *een – horloge.*
Gou'denaar (*lange steenen pijp, gouwenaar*), m. –s.
Goudenre'gen (*boomachtig gewas met gele bloemtrossen*), m. –regens.
Goud'laken (*laken met gouddraad doorweven*), o.; *een mantel van –.*
Goudla'kensch (*gemaakt van goudlaken*), bn.; *een –e rijksmantel; een –e fazant*, d. i. met veeren, die aan goudlaken doen denken.
Goud'land (*Californië*), o. gmv.; **–leder** (*verguld leder*), o. gmv.; **–maker** (*alchimist*). m. –s; **–meerle** (*wielewaal*), v. –n; **–mijn** (*goudgroeve*; fig. *iets dat groot voordeel oplevert*), v. –en.
Goud'schaal (*weegschaal om goud te wegen, goudbalans*), v. –schalen.
Goud'smid (*vervaardiger van gouden werken en koopman in goud*), m. –smeden.
Goud'vink (*vink met goudgele borst*), m. –vinken; scherts. officier bij het leger.
Goud'visch (*goudkleurige visch*), m. -visschen.
Goud'vos (*goudkleurig vospaard*), m. –vossen.
Gouvernan'te (*landvoogdes*; ook: *opvoedster, leermeesteres*), v. –s. (ou = oe).
Gouvernement' (*staatsbestuur; regeering eener provincie*), o. –en. (ou = oe)
Gouvernement' (Ind. *afdeeling van bestuur*), o. –en; *het – van Sumatra's Westkust; het – van Atjeh.* (ou = oe)
Gouverneur' (*landvoogd, bestuurder*; ook: *opvoeder, leermeester*), m. –s. (ou = oe)
Gouverneur'-generaal' (*hoogste ambtenaar in onze O. I.*), m. gouverneuren- en gouverneurs-generaal. (ou = oe)
Gouw (*deel eener Frank. provincie*), v. –en.
Gouw, gou'we (*wetering; ook weg er langs*), v. gouwen.
Gou'we (*bloem, speenkruid*), v. –n.
Gou'we (riviertje: *Z.-H.*), v.
Gouw'zee (zeestraat: *N.-H.*), v.
Gou'wenaar, gou'denaar (*lange steenen Goudsche pijp*), m. –s.
Graad, m. graden; *een cirkel–*, het 360ste deel van den omtrek; *een boog van 80°*, d. i. graden; *de thermometer wijst 67°*, graden warmte; *bloedverwanten in den vierden –*; fig. trede, trap: *een hooge – van krankzinnigheid; in hoogen –*, d. i. mate; *een academische –*, titel van doctor, meester; *hij heeft bij het leger alle graden*, d.i. rangen, *doorloopen.*
Graaf (*ambtenaar, rechter; thans adellijke titel*), m. graven; *een gouw–; grens- of mark–.*
Graaf'schap (*gebied v. e. graaf*), o. –schappen; *het beroemde – Holland; de – Zutphen.*
Graag (*hongerig, begeerig*), bn.: *een graye maag*; bijw.: *hij studeert –*, gaarne.

Graan, o. (soorten), o. granen; *rogge, tarwe, is –.*
Graat (*vischbeen*), v. graten.
Grab'bel, v. gmv.; zegsw. *zijn geld te – gooien*, verkwistend leven.
Grab'belen (*grijpen naar iets, zoekend in 't rond tasten*), ik heb –grabbeld.
Gracht (*gegraven water*), v. –en.
Grada'tie (stijlfiguur: *climax, klimming*), v. gmv. (t = ts)
Græcis'me (*Grieksch getinte uitdr.*), o. –n.
Graf (*kerkhofgroeve*), o. graven.
Gra'felijk, graaf'lijk, bn.; *het – gebied*, d. i. aan een graaf toekomend.
Graf'teeken (*gedenksteen, tombe*), o. –s. **–terp** (*kleine aardheuvel*), v. –en; **–tombe** *steenen grafmonument*), v. –s of –n; **–urne, –urn** (*vaas met de asch van een der voor-Germanen*), v. –urnen; **–vaas** (*urne*), v. vazen; **–zang** (*lijkzang*), m. –en; **–zerk** (*liggende steen*), v. –en: *een eenvoudige –*; **–zuil** (*grafteeken in den vorm van een zuil*), v. –en.
Gram (*boos, fel, toornig, verwoed*), bn.
Gram (*een duizendste van een K.G.*), o. –men.
Gramma'tica (*spraakkunst*), v. –'s.
Gramma'tisch, bn.: *een – onderwerp, een – gezegde*, d. i. naar den vorm; *een –e verbinding*, b.v. met de vgw. *dat, of*; bw.: *hij schrijft – juist.*
Gram'schap (*toorn, wrevel*), v. gmv.
Gramsto'rig (*driftig, woedend*), bn.
Granaat' (*boom*), m.; (*vrucht*), v. granaten.
Granaat' (*donkerrood edelgesteente*), m. granaten; (*stof*), o. gmv.
Granaat' (*bom, holle kogel*), v. granaten.
Gran'de (*voornaam Spaansch edelman*), m. –s.
Graniet' (*zeer hard korrelig gesteente*), o.; *een rots van –*; fig. iets, dat zeer hard is.
Grap (*geestigheid, kwinkslag, klucht*), v. grappen.
Gra'phica, graphiek' (*schrijf- of teekenkunst*), v. gmv.
Gra'phisch, bn.; *–e kunsten*, die met de teekenkunst in verband staan.
Gras, o. (soorten), o. grassen; er zijn vele soorten van –, als: *rijst–, zijde–, struik–, riet–.*
Gras'duinen (*duinen, heuvels met gras bezet: gezochte weideplaats*), v. mv.
Gras'duinen (*gaan weiden*), ik heb –grasduind; fig. *in de werken der ouden, daar hebben onze dichters al rijkelijk in gegrasduind*, naar hartelust toetasten.
Graset'ting (*recht van beweiding van 't gras der openbare wegen, der dijken*, enz.), v. gmv.
Gras'groen (*groen als gras*), bn.; *een –e kleur, een –e japon.*
Gras'linnen (*weefsel uit de vezels van het zoogenaamde Chineesche gras*), o. gmv.; *een hemd van –.*
Gras'maand (*waarin het gras ontspruit, April*), v. gmv.
Gra'tias (*dankbetuiging*), v. –assen. (t = ts)
Gra'tie (*bevalligheid; genade*), v. gmv.; *met –; het recht van –.* (t = ts)
Gra'tiën (myth. *de drie bevalligheden: Euphrosine, Thalia en Aglaja*), v. mv. (t = ts)
Gratieus' (*bekoorlijk, bevallig*), bn. en bw.
Gratifica'tie (*vergoeding, belooning, geschenk*), v. –tiën, –ties. (tie = tsie)
Gra'tis (*voor niemendal, kosteloos*), bw.
Grauw (*snauw, hard woord*), m. –en.
Grauw (*het gemeen*), o.; *het – in toom houden.*
Grauw (*grijs, aschkleurig*), bn.; *een –e lucht.*

Grau'wen (*norsch spreken, snauwen*), ik heb –grauwd; *zij doen niets dan schimpen en –.*

Grauw'tje (*ezel*), o. –s.

Graveel' (*nierwee, het steen*), o. gmv.

Graveeren (*letters, figuren in hout, steen of metaal griffen*); *een muntstempel –.*

Graven (*delven, spitten, den grond omzetten*), ik groef, heb –graven; *een kuil –.*

Gravenha'ge ('s-) (*hoofdplaats van Zuid-Holland, en residentie*), o.; *het vorstelyk –.* Ook: **Den Haag.**

Graveur' (*plaatsnijder, stempelsnijder*), m. –s.

Gravin' (*regeerende vorstin met den rang van graaf; ook: titel*), v. –nen; *de jonge – Ada.*

Gravu're (*gegraveerd stuk*), v. –s.

Gra'zen (*weiden*), de koe heeft –graasd.

Gra'zig (*grasrijk*), bn.; *–e weiden; – vee,* met gras gevoed; *–e boter,* grasboter.

Greb, –be (*greppel, smalle sloot*), v. grebben.

Green, m. grenen; *de – is een naaldboom in Skandinavie.*

Green'wichtijd (lees: *grien'-witsj*), m.; de plaatselijke tijd van de Engelsche stad van dien naam; 20 min. bij Amsterdam achter.

Greep (*de daad van grijpen*), m. grepen.

Greep (*handvol, handvat, mestvork*), v. grepen.

Grein (*graankorrel, zaadje, pit*), o. –en.

Grein (*medic. gewicht, $^1/_{20}$ scrupel of 0.65 gram*), o. –en.

Grei'nig (*korrelig, ruw*), bn.; *– papier.*

Grenadier' (*musketier, soldaat*), m. –s.

Gren'del (*sluitbout*), m. –s, –en.

Gre'nenhout (*hout van den zilverden*), o.

Grens (*scheidingslijn, land- of akkerscheiding*), v. grenzen.

Grens'kantoor (*kantoor v. in- en uitgaande rechten, douanenkantoor*), o. –kantoren.

Gren'zen (*palen aan, sluiten aan*), het heeft –grensd; fig. nabijkomen: *dat grenst aan waanzin.*

Gren'zenloos (*onmetelijk groot*), bn. en bw.

Grep (*greppe, grup, greb*), v. greppen.

Grep'pel (*smal droog slootje*), v. –s.

Gre'tig (*begeerig, belust, graag*), bn. en bw.

Gre'velingen (water: *Z.-Holland*), v.

Grief, grie've (*leed, kommer, moeite, druk*), v. grieven.

Griek (*bewoner van, persoon uit Griekenland*), m. –en.

Grieksch, bn.; *de –e taal, de –e bouwstijl.*

Griel (*vogel, steltlooper, doornsluiper*), v. –en.

Grie'melen (*grimmelen*).

Griend (*zandige waard, hoepland, bosch van rijshout*), v. –en.

Griep (*verkoudheid met keelontsteking*), v. gmv.

Gries (*gruis, gebroken graan*), o. gmv.

Griet (*grof zand, steengruis*), o. gmv.

Griet (*vogel, de grutto*), m. –en.

Griet (*scholachtige visch*), v. –en.

Grietenij' (*Friesland: oudtijds vereeniging van dorpen*), v. –en.

Griet'man (*bestuurder, tot 1795, eener grietenij in Friesland*), m. –mannen.

Grie've, grief (*bezwaar*), v. grieven.

Grie'ven (*verdriet doen, beleedigen, plagen*), ik heb –griefd; *iemand diep –.*

Grie'zel (*rilling van afkeer*), m. gmv.

Grie'zelen (*huiveren, rillen*), ik heb -griezeld.

Grif (*vaardig, vlug, spoedig gereed*), bn. en bw.

Grif'fel (*leipen*), v. –s.

Grif'fel (*entlot, entrijs, scheutje*), v. –s.

Grif'felen (*inkrassen, ingraveeren*), ik heb –griffeld; *in marmer, in metaal –.*

Grif'felen (*een entlot of rijsje plaatsen, enten*), ik heb –griffeld; *een wild appelboompje –.*

Grif'fen (*teekens, letters met een stift ergens inkrassen*), ik heb –grift; *in koper –,* enz.

Grif'fen (*boomen enten*), ik heb gegrift.

Grif'fie (*het schrijverskantoor, behoorende by een rechtbank, secretarie der beide Kamers*), v. –fiën, –fies.

Griffier' (*geheimschrijver, secretaris van een hof, van een rechtbank; van een kantongerecht*), m. –fiers.

Griffioen', griffoen' (*de vogel grijp; in de wapenkunde een denkbeeldig dier, half arend en half leeuw*), m. –oenen.

Grift (*griffel*), v. –en.

Grift (*riviertje, gegraven waterweg*), v. –en; *de – tusschen Apeldoorn en Hattem, de Reensche –, de Zeister –.*

Grijn (*oude knorrepot, boeman*), m. –en.

Grij'nen (*krijten, klagend schreien*), ik grijnde, of green, heb –grijnd, heb –grenen. gew.

Grijns (*onaangename vertrekking van 't gelaat*), v. grijnzen.

Grijns (*mom, tooneelmasker*), v. grijnzen.

Grijns'lach (*grijnzende, hatelijke lach*), m. gmv.

Grijns'lachen (*spottend of hatelijk lachen*), ik heb –grijnslacht.

Grijn'zaard (*iemand die grijnst*), m. –s; *een – is een knorrepot.*

Grijn'zen (*de gelaatsspieren boosaardig vertrekken*), ik heb –grijnsd; *een –de lach.*

Grijp (*griffoen, fabelachtig dier*), m. –en.

Grij'pen (*pakken, vatten, vangen*), ik greep, heb –grepen; *naar iets –;* fig. *uit de lucht –,* verzinnen.

Grijp'vogel (*fabelachtig dier, griffoen, vogel grijp*), m. –vogels.

Grijs (*lichtgrauw, witachtig vaal*), bn.

Grijs'aard (*oud man*), m. –aards.

Grij'zen (*grijs worden*), ik ben –grijsd.

Grij'zig (*grijsachtig*), bn.; *een –e lucht.*

Gril (*nuk, dwaze luim, kuur*), v. grillen.

Gril (*rilling, huivering*), m. gmv.

Gril'len (*rillen, huiveren*), ik heb –grild.

Gril'lig (*wispelturig, lostinnig, speelsch, zonderling*), bn.; *April is een –e maand.*

Grim (*toorn, woede*), v. gmv.

Grim (*fel, verbolgen*), bn.; *de –me baren.*

Grimas' (*grijns, koddig gebaar*), v. –sen.

Gri'me (*het gegrimeerd zijn; de gelaatsschildering voor het tooneel*), v. –s of –n.

Grim'lach (*bittere lach*), m. gmv.

Grim'lachen (*valsch lachen*), ik heb –grimlacht; *kwaadaardig –.*

Grim'melen (*krioelen, griemelen, wemelen*), het heeft –grimmeld; *de mieren –.*

Grim'melen (*kriebelen, ongedurig zijn, kriemelen*), ik heb –grimmeld; *de maag grimmelt mij van honger.*

Grim'men (*grimmig zijn, dreigend uitzien*), het heeft –grimd; *een beer kan –;* fig. *de honger grimt hun tegen.*

Grim'mig (*vinnig, boos, tot toorn geneigd*), bn.; *de man is – van spijt; hij is – van karakter.*

Grin'niken (*van genoegen met zeker keelgeluid lachen*), ik heb –grinnikt.

Grint, v. en soms o. Soms nog wel **Grind.**

Groef, groe've (*greppel, sloot, diepte, grafkuil*), v. groeven.

Groei (*het groeien*), m. gmv.; *in vollen – zijn.*

Groei'en (*wassen*), het is –groeid.

Groei'zaam (*groei bevorderend*), bn.; *– weer.*

Groen (*nieuweling onder de studenten*), m. -en.
Groen (*groenkleurig*), bn.; *een –e specht.*
Groen (*de groene kleur*), o. gmv.
Groe'nen (*groen worden*), het heeft en is –groend; *de weiden –.*
Groen'landsvaarder (*schip voor de walvischvangst*), m. –vaarders.
Groen'ling (*vink*, ook *loofkikvorsch*), m. –en.
Groen'te (*plantaardig voedsel uit den moestuin*), v. –n.
Groen'tje (*scheepsjongen, orinbaar*), o. –s; ook: nieuweling, onervarene.
Groen'vink (*groenling*), m. –vinken.
Groen'vlieg (*Spaansche vlieg*), v. –vliegen.
Groep, v. –en; *een – beelden, een familie–.*
Groepeeren (*bijeenplaatsen, tot een groep verzamelen*).
Groe'pen (*bijeenplaatsen*), ik heb –groept.
Groet, m. –en. Ook: *Groete*, v. –n.
Groe'ten (*met een groet eer bewijzen*), ik groette, heb –groet.
Groe'tenis (*compliment*), v. –nissen. gew.
Groe've, groef (*graf*), v. groeven.
Groe'ven (*uithollen, graven*), ik heb –groefd.
Groe'zelig (*onfrisch, smoezelig*), bn. en bw.; *een – gele tint, – linnen.*
Groe'zig (*onzindelijk, morsig, vaal-dof*), bn.
Grof (*niet fijn*), bn. grover, grofst; *– laken.*
Grof'smid (*smid, die grof ijzerwerk vervaardigt*), m. –smeden.
Grof'te (*dikte, zwaarte, grovigheid*), v. gmv.; *de – van garens.*
Grof'wild (*groot wild, als evers, herten, reeen*), o. gmv.
Grog (*mengsel van rum, arak, cognac of jenever met heet water*), m.; **–je** (*grokje*), o. –s.
Grol (*haat, wrok, kuur*), v. grollen.
Grol'len (*grommen, knorren*), het dier heeft –grold; *varkens kunnen –.*
Grom (*ingewand van slacht- en offerdieren, visch*, enz; *vuiligheid*), o. gmv.
Grom'melen, het heeft –grommeld; *den donder hoort men –; de zee –melt in de verte.*
Grom'melig (*vuil, morsig, goor*), bn.; *het waschgoed is niet helder, het ziet er – uit.*
Grom'men (*van ingewand ontdoen*), ik heb –gromd; *visch –.*
Grom'men (*knorren, brommen*), ik heb –gromd; *op een kind –.*
Grom'pot (*grommer, knorrepot*), m. –potten.
Grond (*aarde*), m. gmv., (*soorten*), m. –en; *zand–, klei–, veen–; een vruchtbare –.*
Grond (*bodem*), m. –en; *aan den – zitten, stooten, zeilen* (schip); *– raken, peilen.*
Grond (*grondslag, beginsel, aanleiding*), m.-en.
Grond'beginsel (*richtsnoer, hoofdbestanddeel, stelregel*), o. –en; *de –en onzer spelling.*
Gron'del (*een karperachtig vischje*), m. –s.
Gron'deling (*grondel*), m. –en.
Gron'deloos (*bodemloos*), bn.; *het – diep.*
Gron'den (*grondvesten, doen steunen*), ik heb –grond.
Grond'gebied (*rijk, staat, rechtsgebied*), o. gmv.; *het – der Romeinsche keizers.*
Grond'gesteldheid (*gesteltenis van den bodem*), v. gmv.; *de – van Nederland.*
Gron'dig (*degelijk, weldoordacht*), bn.
Grond'kleur (*de eerste laag verf*), v. gmv.
Grond'legger (*stichter*), m. –leggers.
Grond'lijn (meetk. *basis*), v. –lijnen.
Grond'regel (*voorschrift, fundamenteele regel*), m. –regelen, –regels.
Grond'slag (*fondament*), m. –slagen.
Grond'sap, –sop (*bezinksel*), o. gmv.
Grond'stof (*onbewerkt, ruw materiaal*), v. –stoffen; *vlas is de – voor het linnen.*
Grond'tal (rekenk. *getal dat den grondslag van een talstelsel vormt*), o. –tallen; *het getal tien is het – van ons talstelsel.*
Grond'vest (*grondslag, fundament*), v. –en.
Grond'vesten (*stichten, vestigen*), ik heb –grondvest.
Grond'wet (*hoofdwet, eerste wet*), v. –wetten; *de – van 1815; de – van den staat.*
Grond'woord (spraakk. *stamwoord, grondslag van eenig woord*), o. –woorden.
Groom (*rijknecht, stalknecht, bediende*), m. –s. Lees: *groem.*
Groot (*niet klein, niet kort*), bn.: *een – huis, een –e jongen; een – profeet*, voortreffelijk; *een – koopman*, die uitgebreide zaken doet; *een – man*, door talent uitmuntend; bw.: *wat schrijft ge –! er – van leven*, rijk; *het niet – op iemand hebben*, erg, zeer.
Groot (*oude munt ter waarde van een halven stuiver*), m. –en.
Groot, o.; *in het –: handeldrijven in het –.*
Groot'boek (*hoofdboek van den koopman*), o. –boeken; *het – der nationale schuld*, register.
Groo'telijks (*in erge mate*), bw.; *z. – bedriegen.*
Groo'tendeels (*in grooten getale; voornamelijk, hoofdzakelijk*), bw.
Groo'te Oceaan' (*wereldzee tusschen Azie en Amerika, is 175 millioen KM² groot, d. i. bijna 2 maal zoo groot als de Atlantische Oceaan*), m.
Groot'handel (*koop en verkoop in 't groot*), m. gmv.; *die man drijft – in manufacturen.*
Groot'hans (schimpn. *man van aanzien*), m. –hanzen; bij uitbr. *pronker, bluffer, pocher.*
Groot'heid (*aanzienlijkheid, hoogheid*), v. gmv.
Groot'je (*grootmoeder*), v. en o. –s.
Grootmoe'der (*vaders of moeders moeder*), v. –moeders.
Grootmoe'dig (*edelmoedig, edelaardig*), bn. en bw.; *een – gedrag; – iets vergeven.*
Groot'ouders (*grootvaders en grootmoeders*), m. en v. meerv.; ook: –ouderen.
Grootsch (*prachtig*), bn. en bw.; *e. –e natuur.*
Grootsch (*verwaand, trotsch, hoovaardig*), bn.
Groot'scheepsch (*op grooten voet*), bw.; *– reizen, zich – inrichten.*
Groot'spraak (*snoeverij, overdrijving*), v. gmv.
Groot'spreken (*hoog opgeven, snoeven, overdrijven*); *de reiziger was aan 't –.*
Groot'te (*omvang, uitgestrektheid*), v. –n.
Groot'vader (*vaders of moeders vader*), m. –vaders; *uit –s tijd*, uit den ouden tijd.
Grootvisscherij' (n.l. *die op haring in de Noordzee*), v. gmv.
Groot'vizier (*de Turksche eerste minister*), m. –viziers, –vizieren.
Groot'vorst (*oppervorst*), m. –en.
Grop, grup (*greppel*), v. –pen.
Gros (*twaalf dozijn*), o. grossen; *een – pennen.*
Gros (*de meerderheid, het grootste deel*), o. gmv.
Gros (*muntstukje in Duitschland*), m. –sen.
Grossier' (*groothandelaar*), m. –s.
Grossierderij' (*handel in het groot*), v. –en; *ziedaar een – in wijnen en gedistilleerd.*
Grot (*onderaardsche ruimte, hol*), v. grotten.
Grotesk' (*grillig, dwaas, komiek*), bn en bw.
Grotes'ke (*grillige figuur aan gewelf of zoldering*), v. –n. Ook: **Arabesk'.**
Gro'velijk (*op grove wijze*), bw.; *zich – bezondigen, – liegen.*

Gro'vigheid (*lompheid, ruwheid*), v. gmv.

Grub (*greb, greppel, grup, smalle ondiepe uitgraving*), v. grubben.

Gruis (*brokjes, stukjes, korreltjes*), o.; – *van steenkolen, tot – vergaan; diamant–.*

Gruis (*werktuig der glazenmakers*), v. gruizen.

Grui'zel (*brijzeltje, fragmentje, scherf*), m. –s of –en; *aan –s vallen, stooten*, enz.

Gruizelemen'ten, gruizemen'ten (*gruizels*), o. mv.; *het viel aan –.*

Grui'zelen (*tot gruizels maken*), ik heb gegruizeld.

Grui'zen (*tot gruis maken, vergruizen*), ik heb –gruisd; *iets tot stof –*, vermorzelen.

Grun'sel (*groenvink, groenling*), m. -s. In N.-Brab.

Grup (*grop, greppel*), v. gruppen.

Grup'pel (*greppel*), v. –s.

Grut (*brijzeling, gruis*), v. en o. grutten.

Gruttenbrij' (*melkspijs van grut*, d. i. *van gebroken garst, haver of boekweit*), v. gmv.

Gruttenmeel' (*meel van boekweit*), o. gmv.

Grut'ter (*gortmolenaar, maker van grut uit boekweit, haver, gerst*), m. –s; bij uitbreiding: winkelier in grutterswaren, meel, boonen, erwten, enz.

Grutterij' (*het bedrijf van den grutter*, ook *de gruttersmolen met huis en winkel*), v. –en.

Grut'to (vogel: *griet, grieto*), m. –'s.

Gru'wel (*gruweldaad, misdaad; huivering, rilling, griezel*), m. –en.

Gru'welen (*huiveren, rillen, ijzen*), ik heb –gruweld.

Gru'wen, ik heb –gruwd; *'t is om te –, het doet mij –*, afschuw, walging krijgen.

Guadala'viar (rivier: *O.-Spanje*), v.

Guadal'quivir (rivier: *Z.-W.-Spanje*), m.

Guadia'na (rivier: *Spanje en Portugal*), v.

Gua'no (*vogelmest uit verre landen*), v. gmv.; *op N.-Borneo vindt men –lagen.*

Gueridon' (*een hooge kandelaar*, ook *een fraai gevormd rond hoektafeltje*), m. –s.

Gueril'la's (*ongeregelde troepen van herders of landbouwers in Spanjes bergstreken*), m. meerv.

Gueril'la-oorlog (*ongeregelde oorlog*), m. –oorlogen; *de – in Z.-Afrika.*

Guil (*werkpaard*), m. –en; fig. lafaard, domkop.

Guilloti'ne (*valbijl, onthoofdingswerktuig in de dagen van het schrikbewind (1793–Juli '94) ingevoerd, op voorstel van den geneesheer G. I. Guillotin* † 1814), v. –s. Lees: *giel-jo-tien'.*

Guillotineeren (*onthoofden met de valbijl*).

Guin'je (*oude Engelsche goudmunt*), v. –s. Lees: *gien-je*: *een – is ± f 12.00.*

Guirlan'de (*bloemslinger, festoen*), v. –s.

Guit (*landlooper, schavuit*), m. –en; scherts. oolijke klant, grappenmaker.

Gul (*kleine kabeljauw*), v. gullen.

Gul (*openhartig, mild, gastvrij*), bn. en bw.

Gul'deling (*zekere appel van goudachtige kleur*), m. –en.

Gul'den (*zilveren muntstuk, 100 cents*), m. –s.

Gul'den (*gouden*), bn.; *een – les*, voortreffelijke; *het – Vlies*, ridderorde door Philips van Bourgondië in 1430 ingesteld.

Gulhar'tig (*oprecht, mild, gastvrij, hartelijk*), bn. en bw.; *een –e bekentenis, een –e tante.*

Gulp (*watergolf*; ook: *teug, slok*), v. –en.

Gulp (*opening, spleet*), v. –en.

Gulp (zijtakje: *Geul*), v.

Gul'zig (*happig, gretig*), bn. en bw.

Gun'nen (*toestaan, verleenen*), ik heb –gund.

Gunst (*toegenegenheid, blijk van onverplichte goedheid*), v. –en.

Gun'steling (*persoon, die in hooge mate de gunst geniet*), m. en v. –en; *een – der Fortuin, een – der Muzen*, lieveling.

Gun'stig (*genegen, welwillend, genadig*), bn. en bw.; *de goden waren hem –.*

Guts (*holle beitel, steekbeitel*), v. –en.

Gut'sen (*tappelings wegloopen*), het heeft –gutst; *het bloed gutst uit de wonde.*

Guttaper'cha (Ind. *lederachtige stof uit het sap van den percha-boom op Sumatra, Malakka en Borneo*), v. gmv. Men leest: *guttaper'ka.*

Gut'tegom (*gittegom, een soort van hars*), v. gmv.

Guur (*zeer koud, snerpend*), bn.; *gure winden.*

Gymnasiaal' (*tot het gymnasium behoorend*), bn.; *–ale verordeningen, – onderwijs.*

Gymnasiast' (*leerling van een gymnasium*), m. –asten.

Gymna'sium (*zesl.klass. voorbereidingsschool voor de universiteit*), o. –s, –siën, –sia.

Gymnast' (*leermeester of leerling in de gymnastiek*), m. –en.

Gymnastiek' (*stelselmatige lichaamsoefeningen*), v. gmv.

Gymnas'tisch (*volgens, van of betreffende de gymnastiek*), bn.; *–e oefeningen, –e toeren, –e kunsten.*

H.

H, v. h's. – De achtste letter van het alphabet; als Romeinsch getalmerk is H = 200.

H. – *Heilige.*

H. B. S. – *Hoogere Burgerschool*

H. D. – *Hare Doorluchtigheid* (titel van een prinses of hertogin).

HEd. – *Haar Edele.*

H.E.Geb. – *Hoogedelgeboren.*

H.E.Gestr. – *Hoogedelgestreng.*

HH. – *Heeren.*

H. H. – *Hare Hoogheid.*

HH. EE. MM. – *Hunne Edelmogenden.*

HH. KK. KK. HH. – *Hunne of Hare Keizerlijke of Koninklijke Hoogheden.*

HH. KK. MM. – *Hunne of Hare Keizerlijke of Koninklijke Majesteiten.*

HH. MM. – *Hunne of Hare Majesteiten.*

h. i. – *haars inziens, huns inziens.*

H. K. K. M. – *Hare Keizerlijke of Koninklijke Majesteit.*

H. K. H. – *Hare Koninklijke Hoogheid.*

H. K. M. – *Hare Koninklijke Majesteit.*

H.L. – *Hectoliter*, mud of vat.

H. M. – *Hare Majesteit.*

H. IJ. S. M. – *Hollandsche IJzeren-Spoorweg-Maatschappij.*

Hooggel. – *Hooggeleerde.*

Hoogl. – *Hoogleeraar.*
H.R. – *Hooge Raad.*
H.S. – *Heilige Schrift.*
H.S. – *Handschrift.*
Hun Ed. – *Hun Edelen.*
H.W.Geb. – *Hoog Welgeboren.*

Ha, tw., uitroep van verrassing.
Haag (*heg*), v. hagen; zegsw. *achter de – loopen*, heimelijk de school verzuimen.
Haag (Den), o. Ook **'s-Gravenha'ge.**
Haag'doorn, haag'doren (*meidoorn*), m. –doornen, –dorens. Ook: **Ha'gedoorn.**
Haagsch (*uit of betreffende 's-Gravenhage*), bn.
Haag'winde (*groote winde, klokwinde*), v. gmv.
Haai (*groote zeeroofvisch*), m. –en.
Haai'meete (*langs de duinen gelegen geest- of grasgrond*), v. –meeten. Ook: *Hameete, Haaiman.* gew.
Haak (*omgebogen ijzer*), m. haken.
Haaks (*rechthoekig*), bw.; *een ijzer – ombuigen, iets – bewerken.*
Haaksch, bn.; *dit kozijn is niet –*, rechthoekig; *maak die spiegellijst goed –.*
Haal (*het halen, de daad van halen*), m. gmv.
Haal (*trek met een pen*), m. halen.
Haal (*de ketting, waaraan ketel of pot te vuur hangt*), v. soms o. halen; *zoo zwart als een –.*
Haam (*zakvormig, driehoekig vischnet*), m. hamen. Ook: *Vogelnet.*
Haam (*houten juk om den hals van een trekdier, raamvormig halsjuk*), o. hamen.
Haan, m. hanen; *de – is het mannetje der kippen*; evenzoo: *bij fazanten, kalkoenen.*
Haan'der (*vruchtenkorf*), m. –s.
Haan'derik (*pinksterbloem, koekoeksbloem*), v. –en. Ook: *Haanderikebloem.*
Haar, o. haren; *het – van een mensch.*
Haar (voermanswoord: *links*), bw.
Haar (*hooge begroeide heide*), v. gew.
Haard (*strekdam of pier in zee om den golfslag te breken*), o. –en. Liever: **Haad.**
Haard (*stookplaats*), m. –en.
Haard'stede (*stookplaats, schoorsteen*), v. –n.
Haar'fijn (*uiterst fijn*), bn. en bw.; *een – onderscheid; iets – ontleden, uitleggen.*
Haar'hamer (*gereedschap tot het scherpkloppen van zeisen*), m. –hamers; **haarijzer** (*aambeeldvormig gereedschap, waarop de graszeisen worden gescherpt, haarspit*), o. –ijzers.
Haar'klooven (*kleingeestig onderzoeken, vitterig te werk gaan, overdreven fijne onderscheidingen maken*), ik –kloofde, heb –haarkloofd.
Haarkloo'ver (*vitter, bediller*), m. –kloovers.
Haar'lemmer (*iemand geboortig uit Haarlem of daar wonend*), m. –s. Ook: *hij leest de –*, de krant van dien naam.
Haar'lemmer-o'lie (*olie als geneesmiddel, uitgevonden te Haarlem in 1796*), v. gmv.
Haar'lemsche (*vrouw uit Haarlem*), v. –n; *mijn tante was een –.*
Haar'pijn (scherts. *hoofdwee, katterigheid*), v. gmv.
Haar'rook (*veenrook*), m. gmv.; *de noordoostenwind brengt ons –.*
Haas (*bekend knaagdier*), m. hazen.
Haas, in jagerstaal, o.; *Teun, mag ik het – dragen?* (Beets.)
Haas (*lendenspier van koe of varken, vleezige massa, filet*), m. hazen.
Haasje-o'ver (*springspel der jongens*), o. gmv.
Haast (*drift, jacht, overijling*), v. gmv.
Haast, bw.; *de winter is – in 't land*, bijna.
Haasten (zich), ik heb mij –haast; ook: ik haastte, heb –haast, d. i. haast, voortgang (doen) maken.
Haas'tig (*niet kalm, gejaagd, overijld*), bn.
Haat (*afkeer, vijandschap, wrok*), m. gmv.
Habitué (*vaste klant in een café*), m. –'s.
Hach (*gezel, jonge borst*), m.; alleen wordt gebruikt: **Hach'je,** b.v. *'t is een recht Hollandsch –*; inz. *matroos der marine* of *Jantje.*
Hach (*gevaar, kwade kans*), v., soms o. gmv.
Hachée, hachis' (*stoofsel van gehakt vleesch met uien en kruiderijen*), o. gmv. (ch = sj)
Ha'chelijk (*gevaarlijk, onzeker*), bn.
Hachis' (lees: *Hasji*), o. gmv. Zie **Hachée.**
Hacht (*stuk vleesch of spek*), m. –en.
Ha'des (myth. *de onderwereld, hel*), m.; *in den – geslingerd worden.* Ook: *Tar'tarus.*
Haf, haff (*strandmeer, inham achter een landtong gelegen*). o. haffen; *het Friesche –.*
Haft (*netvleugelig insect, eendagsvlieg, oeveraas, schooraas*), o. –en.
Ha'gar (Bijbel. *Abrahams bijvrouw, moeder van Ismaël, stammoeder der Ismaëlieten of Arabieren*), v.; *Da Costa's –*, een gedicht.
Hagedis' (*kruipend dier*), v. –dissen.
Ha'gedoorn, m. –s. Zie **Haag'doorn.**
Ha'gel (*ijsbolletjes*, ook *kogeltjes*), m, gmv.
Ha'gelen, het heeft –hageld; *het hagelt*, er valt hagel; *het hagelt, dat het klettert*; fig. *het hagelde pijlen, steenen, slagen*, enz.
Ha'geljacht (*jagende hagelvlaag*), v. gmv.
Ha'gelslag (*het slaan der hagelkorrels*), m.
Ha'gelwit (*blank als hagel*), bn.; *e. – mutsje.*
Ha'genaar (*iemand uit Den Haag*), m. –s.
Ha'gepreek (gesch. *eerste openlijke verkondiging v.d. Hervorming i.o. land*), v. –preeken.
Ha'geroos (*wilde roos*), v. –rozen.
Ha'ïk (*lange wollen of katoenen doek der Arabische mannen en vrouwen*), m. –s.
Hak (*het hakken, houw of slag, afgehakt stuk*), m. hakken; *een – met de bijl,*
Hak (*kromme boomtak*), m. hakken.
Hak (*houweel, landbouwwerktuig*). v. hakken.
Hak (*hiel*), v. hakken.
Ha'ken (*vasthechten, vastmaken*), ik heb –haakt; *een katrol aan een kram –.*
Ha'ken (*haakwerk maken*), ik heb –haakt.
Ha'ken (*vurig verlangen*), ik heb –haakt.
Ha'ken (*den grond met den haak bewerken*), ik heb –haakt; *het veen om–*, d.i. omspitten.
Hak'kelaar (*stamelaar, stotteraar*), m. –s.
Hak'kelen (*stotteren, stamelen*), ik heb –hakkeld.
Hak'ken (*met de hak werken, loswerken*), ik heb –hakt; *een veenland, een heideveld –.*
Hak'ken (*kappen*), ik heb –hakt.
Hakkenei' (*paard, dat den telgang gaat; telganger, damespaard*), v. –en.
Hakketeeren (*kibbelen, krakeelen*).
Hak'sel (*fijn gehakte zelfstandigheid*), o. gmv.; inz. van stroo als paardenvoeder.
Hal (*een overdekte marktplaats*), v. hallen.
Hal, hal'le (*hoofdzaal in een paleis*), v. hallen.
Ha'len, ik heb –haald; *den dokter –, hulp –.*
Half (*de helft van een geheel*), bn. en bw.
Halfbak'ken (*slecht gebakken*), bn.; *een – brood*; fig. *een – advocaat, een – wijsgeer.*
Half'god (myth. *heros, de zoon van een god en een aardsche vrouw*), m. –goden.
Half'klinker (spraakk. *medeklinker, die in een klinker kan overgaan*), m. –klinkers; *de j en w zijn –klinkers.*

Half'rond (*halve aardbol, in afbeelding; hemispheer*), o. –ronden.

Half'stok (*halverwegen den vlaggestok*), bw.; *de vlag – hijschen*, nl. ten teeken van rouw. Ook: *Halfstoks.*

Half'uur (*dertig minuten*), o. –uren.

Half'verheven (beeldhouwk. *relief*), bn.

Half'was (*leerling, nog maar den halven wasdom hebbende, jongmaatje*), m. –wassen.

Hallelu'ja (*looft den Heer; loflied, juichkreet*), o. –'s.

Hal'letje (*Haarlemsch kaneelkoekje*), o. –s.

Hal'lo (*uitroep om iemands opmerkzaamheid te wekken*), tw.

Hal'lo, ha'lo (*groote kring om zon of maan*), v. –'s.

Halm (*stengel van grassen en granen*), m. –en.

Hals (*lichaamsdeel*), m. halzen.

Halsstar'rig (*hardnekkig, koppig*), bn. en bw.

Hal'ster (*halsriem der paarden*), m. –s.

Halt (*militair commando*), tw.; *divisie –!*

Hal'te, halt (*wachtpost op spoor- of tramweg*), v. halten.

Hal'ter (gymnastiek: *korte handstaaf, aan weerszijden met een kogel bezwaard*), m. –s.

Halvee'ren (*in tweeen snijden, middendoor deelen*); *een appel –.*

Halvemaan' (*de maan in het eerste en laatste kwartier*), v. –manen; bij uitbreid. *de Turksche macht*, een wassende maan, als veld- en wapenteeken van den Sultan.

Hal'verwegen (*op de helft van den weg, op het midden*), bw.; ook: *–wege, –weg, –wegs.*

Hal'zen (*doorslikken*), ik heb –halsd; *hij at zooveel, als hij kon –.*

Ham (*bout of schink van een varken*), v. hammen; *een vette –*; als stofnaam: *een broodje met –; hou je van –?*

Hamei' (*slag- of tolboom, afsluitboom*), v.

Ha'mel (*gesneden ram*), m. –s. [–en.

Ha'mer (*werktuig*), m. –s, –en.

Ha'meren (*slaan, kloppen met den hamer*), ik heb –hamerd; *metaal –, iets glad –.*

Ha'merslag (*slag met een hamer*), m. –en.

Ha'merslag (*afspringende deeltjes van gesmeed wordend gloeiend ijzer*), o. gmv.

Ham'ster (*groote veldrat*), v. –s.

Han (*Tursche herberg voor karavanen; goederenmagazijn*), m. –s.

Hand (*lichaamsdeel, 't zinnebeeld van macht*), v. –en; *de palm van de –*, binnenzijde; *de rug van de –*, bovenkant; *de holle –, de vlakke –*; fig. *een fraaie – schrijven*, fraaie letters maken.

Hand'breed, o. gmv.; *iets een – verlengen.*

Han'del (*handeling, manier van doen*), m. gmv.; *eerlijk in – en wandel.*

Han'del (*onderlinge koop en verkoop, ruiling van goederen tegen geld*), m. gmv.; *binnenlandsche –, invoer–, de graan–.*

Han'delbaar (*inschikkelijk*), bn.

Han'delen, ik heb –handeld; *– in graan.*

Han'deling (*daad*, ook: *geschrift*), v. –en.

Han'delmaatschappij (*vennootschap van koophandel*), v. –schappijen; *de Nederlandsche –*, (1824, door Willem I).

Han'delshuis (*koopmanshuis, firma*), o. – -huizen.

Han'delsreiziger (*handelsbediende, die buitenaf verkoopt*), m. –reizigers.

Han'delsschool (*vakschool voor den handel*), v. –scholen; *de – te Amsterdam*; **han'delsstad** (*koopstad*), v. –steden.

Han'delwijs, –wijze (*manier*), v. –wijzen.

Hand'geld (mil. *premie in geld*, b.v. *aan kolonialen uit te betalen*), o. –gelden.

Hand'gemeen, bn.; *– zijn*, vechten.

Hand'greep (*greep met de hand*), m. –grepen; *de –grepen van 't geweer, van den degen kennen.*

Hand'haven (*in stand houden*), ik heb – -handhaafd; *den vrede –, het gezag –.*

Han'dig (*vlug, bedreven*), bn.; *een – smid*, ook: *een – boekje*, gemakkelijk in 't gebruik.

Hand'langer (*medeplichtige, ondergeschikt helper*), m. –langers; *een – der politie.*

Hand'schoen (*bekleeding v.d. hand*), m. –en.

Hand'schrift (*met de hand geschreven werk, kopij*), o. –schriften.

Handtas'telijk (*voelbaar, tastbaar*), bn.; *een –e leugen, een – bewijs; een – waarheid.*

Hand'tasting (*belofte bij handslag*), v. –en.

Hand'teekening (*onderteekening als merk van herkomst of van echtheid*), v.-teekeningen.

Hand'vat (*handvatsel*), o. –vatten.

Hand'vatsel (*greep, houvast, oor, steel*), o. –vatsels.

Hand'vest (*oorkonde, keur, privilegie*), v. –vesten.

Handvleu'geligen (*orde der vleermuizen, vampiers*, enz.), m. mv.

Hand'vol, v. handen vol; *een – noten.*

Hand'water (*waschwater*), o. gmv.; zegsw. *dat heeft er geen – bij*, haalt er niet bij.

Hand'werk (*ambacht, bedrijf*), o. –werken.

Hand'werken (*vrouwelijke bezigheden, als breien, stoppen*, enz.), o. mv.

Hand'wijzer (*paal met armen als wegwijzer op een twee- of driesprong*), m. –wijzers.

Hand'woordenboek (*woordenboek in kleiner bestek*), o. –woordenboeken.

Hand'zaag (*kleine zaag van den timmerman*), v. –zagen.

Ha'nebalk (*bint, hoogste horizontale balk*), m. –balken; bij uitbreid. *hij woont in de –balken*, op een zolderkamertje.

Ha'nekam (*kam, koplel van den haan*), m. –kammen.

Ha'nekam (*fraaie sierplant uit Indië afkomstig*), m. –kammen.

Ha'nengevecht (*geliefd vermaak der Inlanders*, b.v. *op Celébes*), o. –gevechten.

Ha'nepoot (fig. *slecht geschreven letter*), m. –pooten.

Ha'nepoot (*schermbloemige plant*), m. –en.

Hang (*bout, ijzer, hengsel waar men iets aan hangt*; ook: *de plaats*, enz.), m. –en.

Hang (*plaats, waar haring opgehangen en gerookt wordt; vischrookerij*), m. gmv.

Han'gen (*ophangen*), ik hing, heb –hangen.

Han'gende (*gedurende*), vz.; *– het proces; – de onderhandelingen.*

Hang'mat (scheepst. *bij wijze van schommel hangende legerstede*), v. –matten.

Han'sa, han'ze (*stedenverbond van de 13e tot de 17e eeuw*), v.

Hanssop' (*nachtkleedij v. kinderen*), m. –pen.

Hansworst' (*grappenmaker*), m. –worsten.

Hanteeren (*behandelen*); *een zwaard –.*

Han'ze (*verbond, koopmansgild*), v. gmv.

Han'zebeker (*groote beker, te ledigen door een nieuw lid*), m. –s; **–stad,** v. –steden.

Hap (*mondvol, beet*), m. –happen; *e. – brood.*

Ha'peren (*blijven steken*), ik heb –haperd.

Hap'pen, ik heb –hapt; *naar iets –.*

Hap'pig (*gretig, verlangend*), bn.; *– z. naar.*

Har, har're (*duim of scharnier van een hengsel*), v. harren. Ook: *Her*, *Herre*.
Hard (*niet week*, *ruw*, *sterk*), bn. en bw.
Hard'draven (*draven van paarden om een prijs*), ik heb —harddraafd; — *op de renbaan.*
Har'den (*hardmaken*, *bestand doen zijn*), ik heb —hard; *hij zal het daar niet* —, uithouden.
Hardhoo'rig (*een weinig doof*), bn.
Hardleersch' (*dom*), bn.; —**heid,** v. gmv.
Hardnek'kig (*koppig*), bn. en bw.; *een —e jongen*; fig. *een — verzet*, *een —e koorts.*
Hardvoch'tig (*ongevoelig*, *hard v. gevoel*), bn.
Ha'rem (*vrouwenverblijf in de aanzienlijke Turksche huizen*; *die vrouwen samen*), m. —s.
Ha'ren (*scherpen der zeis*), ik heb —haard.
Ha'rig (*ruig*), bn.; *een — kleed.*
Ha'ring (*algemeen bekende zeevisch*), m. —en.
Ha'ringbuis (*schuit voor de haringvangst*), v. —buizen.
Ha'ringjager (*snelzeilende schuit*, *die de eerst gevangen haring naar het vaderland brengt*), m. —jagers.
Ha'ringkaken (*haring reinigen en inzouten*), o. gmv.; *uitvinding van het* — (± 1350).
Ha'ringvliet (water: *Z.-H.*), o.
Hark (*tuin- en landbouwgereedschap*), v. —en.
Har'ken (*met de hark bewerken*), ik heb —harkt; *een tuinpad* —.
Har'lekijn (*grappenmaker*, *hansworst*), m. -s.
Harmat'tan (*droge landwind op de W.kust van Afrika*), m.; *de — waait van Dec. tot Maart.*
Harmo'nica (*muziekinstrument*), v. —'s.
Harmo'nica-trein, m. —en. Ook: **D-trein.**
Harmonie' (*welluidendheid*, *overeenstemming*, fig. *vrede*), v. gmv.; — *van tonen*, *van kleuren*; *te zamen in — leven*, eensgezind zijn.
Harmonie' (*zang- of orkestvereeniging*), v. —ën; *de — van ons dorp.*
Harmoniëeren (*overeenstemmen*, *het eens zijn*, *vreedzaam leven*).
Harmo'nisch (*overeenstemmend*), bn.; *de school bedoelt de —e ontwikkeling van hoofd, hart en hand*, evenredig.
Harmo'nium (*klein kamerorgel met tongwerk*), o. —s.
Har'nas (*wapenrusting*), o. —sen; *het — aangespen*; zegsw. *iemand in het — jagen*, hem zeer boos maken.
Harnassuur' (*haam der paarden*, *tuig*), o. —suren.
Harp (*staand snaarinstrument*), v. —en.
Harpij' (myth. *kwelgeest met vleugels en klauwen van een gier*), v. —en.
Harpist' (*harpspeler*, fig. *psalmist*), m. —en.
Harpluis' (*werk van oude touwen om de naden der schepen te kalfaten*), o. gmv.
Harpoen' (*werpspies*), m. —en.
Harpoe'nen, harpoeneeren (*werpen met den harpoen*), ik heb —harpoend.
Harpoenier' (*matroos*, *die den harpoen moet werpen*), m. —s.
Harpuis' (*mengsel van zwavel en hars*, *ter wering van den houtworm in schepen*), o. gmv.
Har'rewarren (*krakeelen*, *kleingeestig twisten*, *kibbelen*), ik heb —harreward.
Hars, v. en o. gmv.; (soorten), —en; *de gewone of gele* —, nl. sap uit den denneboom.
Har'senen, har'sens. vero. Zie **Her'senen.**
Harst (*lendenstuk van een rund*), m. —en.
Hart, harte (*lichaamsdeel*), o. —en; *ter harte.*
Har'telijk (*van harte*), bn. en bw.; *een —e ontvangst*, — *lachen*; *het eten is wat* —, zoutig.
Har'telust, m.; *naar* —, met innig genoegen.
Har'ten (*in het kaartspel*), o. —s; —**aas,** o. —azen; —**boer,** m. —en; —**heer,** m. —en; —**vrouw,** v. —en.
Har'tig (*zout*, *krachtig*), bn.; *een —e soep*, *een — gebed*; *een — woord*; *eens — drinken.*
Hart'jesdag (*feestdag voor de kleine burgerij in Amsterdam en Haarlem*, *den 3den Maandag in Augustus*), m. —dagen.
Harts'tocht (*drift*, *aandrang*), m. —tochten.
Hartstoch'telijk (*met hartstocht*, *vuur*), bn. en bw.; *een —e uitboezeming*, *—e taal*; *Van Lennep had Amsterdam — lief*; — *beminnen.*
Harts'vanger (eig. *hert-dooder: lang jachtmes met greep*), m. —vangers.
Hart'zeer (*verdriet*, *grievend leed*), o. gmv.
Has'pel (*werktuig tot het op- of afwinden van garen*), m. —s, —en.
Haspelarij' (fig. *gekrakeel*, *twisterij*), v. —en.
Has'pelen (*garen afwinden*; fig. *slordig en onhandig te werk gaan*, *verwarren*), ik heb —haspeld; fig. twisten.
Has'sebassen (*kibbelen*, *kijven*), ik heb gehassebast; fig. zijn hoofd breken.
Ha'telijk (*vijandig*, *onpleizierig*), bn. en bw.
Ha'ten (*een hevigen afkeer of wrok hebben tegen*), ik heb —haat; *de leugentaal* —.
Hauw (*peul met vliezig tusschenschot*), v. —en.
Ha've (*bezitting*, *eigendom*), v. gmv.; *zij namen al de tilbare — mede*; *levende* —, vee.
Ha'vel (zijtak: *Elbe*), v.
Ha'veloos (*zonder have*: *arm*, *armoedig*), bn.
Ha'ven (*veilige ligplaats voor schepen*), v. —s.
Ha'venen (*verscheuren*, *toetakelen*), ik heb —-havend; *een boek* —; *er —havend uitzien.*
Ha'ver (*graansoort*), v. gmv.; *iets van — tot gort vertellen*, *weten*, in bijzonderheden.
Haverij' (*zeeschade*), v. —en. Ook: **Averij'.**
Ha'verklap (*beuzeling*), v. gmv.; *om een* —, om iedere kleinigheid, ook: ieder oogenblik.
Ha'vezaat, ha'vezate (*boerenhuis met schuur en stallen*, *landgoed*, *riddergoed*), v. —zaten: *in Drente*, *O. en Geld.*
Ha'vik (*dagroofvogel*), m. haviken.
Hazard'spel (*dobbelspel*, *kansspel*), o. —spelen; *de oneindige schakeeringen van het verderfelijk* —.
Ha'zelaar (*hazelnoteboom*), m. —s, —aren.
Ha'zelnoot (*vrucht*), v.; (*boom*), m. —noten.
Ha'zelworm (*tweeslachtig slangvormig dier van de orde der hagedissen*), m. —wormen.
Ha'zenpad, o.; *het — kiezen*, op de vlucht slaan.
Hazenwind' (*jachthond*), m. —winden.
Ha'zesprong (*de sprong van een haas*, *ook beentje uit den achterpoot tot sigarenpijp of tot pijpenwroeter verwerkt*), m. —sprongen.
Ha'zevel (*vel van een haas*), o. —vellen.
Heb (*bezit*, *het hebben*), m. gmv.; *hij is op den* —.
Heb'belijk (*hebzuchtig*, *inhalig*), bn.
Heb'belijkheid (*gewoonte*, *aanwensel*), v. —heden; *een verkeerde* —.
Heb'ben (*bezitten*), ik had, heb gehad; *hij heeft geld*; ook hulpw.w. van tijd: *ik heb geschreven.*
He'be (myth. *godin der jeugdigheid*, *schenkster der goden*), v.
Hebre'ër (*Israëliet*), m. —s, —breën.
Hebreeuwsch' (*behoorende aan de Hebreërs*), bn.; *de —e taal*; als zn. o.: *het* —, de taal der Hebreën.
Heb'zucht (*inhaligheid*, *schraapzucht*), v. gmv.
Hecht (*sterk*, *vast*), bn. en bw.; *een — vaartuig*; *iets — ineenslaan*; fig. *—e vriendschap*, duurzame.

Hecht, heft (*handvat*), o. —en; *het — van een mes.*

Hech'ten (*vastmaken, verbinden, samenrijgen*), ik heb —hecht.

Hech'tenis (*gevangenisstraf*), v. gmv.; *in — zijn, drie maanden —.*

Hecht'heid (*vastheid, stevigheid*), v. gmv.

Hecht'pleister (*kleef-pleister*), v. —pleisters; *dit is beste Engelsche —.*

Hecta're (*bunder = 100 A. of 10000 M²*), v. —s, —n.

Hectograaf' (*een toestel, om er geschreven stukken honderd keeren op af te drukken*), v. —grafen.

Hectogram' (*Ned. ons of 100 Gr.*), o. —men.

Hectoli'ter (*100 Nederl. kan*), m. —liters.

Hectome'ter (*100 M.*), m. —meters.

Hec'tor (*de dapperste der Trojanen, zoon van Priamus; sneuvelt tegen Achilles*), m.

He'cuba (*gemalin van Priamus*), v.

He'dendaags (*op den dag van heden, thans, tegenwoordig*), bw.; *zoo is — de opvatting der jongelui*, in onze dagen.

He'dendaagsch (*tegenwoordig*), bn.; *de — mode, de —e stijl.*

Heel (*onverdeeld*), bn. en bw.; *een — jaar.*

Heelal' (*de schepping*), o. gmv.

Hee'len (*genezen*), ik heb —heeld.

Hee'lendal (eig. *heel ende al*), bw. gew.

Heel'huids, heels'huids (*zonder letsel*), bw.

Heem, heim (*huis, hoeve, erf*), o. —en.

Heem'hond (*waakhond*), m. —honden.

Heem'raad (*lid van een dijk- of polderbestuur*), m. —raden.

Heems'kinderen (de vier), de vier zonen van Heimijn van Ardennen; nl. *Ritsaard, Writsaart, Adelaart* en *Reinout* in hun strijd tegen Karel den Grooten, geholpen door hun reuzenpaard Beyaard of Beiaart.

Heem'stede (*boerenhuis*), v. —steden.

Heen, he'nen (*ergens naar toe*), bw.

Heep (*snoeimes, kapmes*), v. hepen.

Heer (*de Godheid*), m.; *God de —, de — der Heeren, de — zij met u.* Ook: *Heere.*

Heer (*de Christus, de Heiland*), m. gmv.; *de komst des —en; de Hemelvaart des —en.*

Heer (*meester, gebieder*), m. —en; *Karel V, — der Nederlanden.*

Heer (*leger*), o. heren. Ook: **Heir.**

Heer'baan, heir'baan (*legerweg, koninklijke weg*), v. —banen.

Hee'reboer, heer'boer (*heer en landbouwer*), m. —boeren.

Heeremijntijd' (*uitroep van verbazing*), tw.

Heerenberg' ('s-) (*stadje in Gelderland*), o.

Hee'renknecht (n.l. *v.e. heer*), m. -knechten.

Heer'leger, heirleger (*groot leger, groote menigte*), o. —legers; ook: *een — van engelen.*

Heer'lijk (*van den heer*, fig. *rijk, schoon*), bn.

Heer'schaar, heir'schaar (*leger*), v. —-scharen; *de God der —scharen.*

Heer'schap (*heer, meester*), o. —pen; **—pij'** (*macht, gezag, bewind*), v. —en.

Heer'schen (*heerschappij voeren*), ik heb —heerscht.

Heersch'zucht (*zucht naar macht*), v. gmv.

Heer'vaart, heir'vaart (*krijgstocht, heirban*), v. —vaarten.

Heer'weg, heir'weg (*heirbaan, groote legerweg*), m. —wegen.

Heesch (*schor*), bn.; *een heesche stem.*

Hees'ter (*houtachtige plant met meerdere stammetjes*), m. —s.

Heet, bn. en bw.; *op —e kolen staan*, hoogst ongeduldig zijn; *een — gevecht*, scherp, hevig gevecht.

Hee'ten (*heet maken, heet stoken*), ik heb geheet; *het water —.*

Hee'ten (*noemen en genoemd worden*), ik heette, heb en ben —heeten; *ik heet hem mijn vriend; hij heet de baron.*

Hee'ten (*gebieden, bevelen*), ik heette, heb —heeten; *ik heet u te komen.*

Heet'hoofd (*driftkop, raddraaier*), m. en v. —hoofden.

Hef, hef'fe (*grondsop, droesem, bezinksel*), v. gmv.; fig. uitvaagsel, gemeen.

Hef'boom (*staaf*), m. —boomen; *bij een — onderscheidt men steun-, last- en machtpunt*; fig. werkende kracht: *orde is de — bij klassikaal onderwijs.*

Hef'fen, ik hief, heb —heven; *het been —*, oplichten, optillen; fig. *belastingen —*, opleggen.

Heft, o.; *het — van een mes.* Ook: **Hecht.**

Hef'tig (*driftig, krachtig*), bn.; *een — woord.*

Heg, heg'ge (*tuinhaag*), v. heggen.

Hegemonie' (*staatkundig oppergezag in 't oude Griekenland*), v. gmv.

Hegi'ra (*Mohammeds vlucht in 622; begin der Moh. jaartelling*), v. gmv.

Hei, tw.; *—daar, wacht even!*

Hei (*werktuig of blok om palen in te heien*), v. —en; fig. *aan de — werken*, zwaar arbeiden.

Hei (*heide, heiveld*), v. heiden.

Hei'bei (*twistzieke vrouw*), v. —beien.

Hei'blok (*deel van een heimachine*), o. —ken.

Hei'de, hei (*vlakke zandgrond*), v. heiden.

Hei'den (*afgodendienaar*), m. —en.

Hei'den (*zigeuner*), m. —s.

Hei'dendom (*al de heidenen*), o. gmv.; ook: veelgodendom.

Hei'densch, bn.; *een — feest; een — leven.*

Hei'en (*palen inslaan met het heiblok*), ik heb geheid.

Heil (*geluk, zegen, zaligheid*), o. gmv.

Hei'land (*Zaligmaker, behouder*), m. gmv.

Heil'bot (*groote platvisch in de Noordzee*), v. —botten.

Heil'-gymnastiek (*kunstmatige lichaamsoefeningen ter heeling of genezing*), v. gmv.

Hei'lig (*rein, volmaakt*), bn.; *God is —.*

Hei'lig (*van menschen of zaken: vroom, eerbiedwaardig, zalig; aan God gewijd*), bn.

Hei'lig (*onkreukbaar, onverbreekbaar*), bn.: *een —e eed*; bw.: *het is — waar*, zekerlijk.

Hei'ligdom (*tempel, heilige plaats; ook heilig voorwerp; reliek, reliquie*), o. —dommen.

Hei'lige (R. K. *heilig verklaarde*), m. en v. —n.

Hei'ligen (*heilig maken, toewijden, in eere houden*), heb —heiligd; *den Zondag —.*

Hei'ligschennis (*ontwijding van het heilige*), v. —schennissen.

Heil'loos (*rampspoedig*), bn. en bw.

Heils'leger (*militante vereeniging tot het bewerken van redding en geestelijk heil*), o.; ook: *het leger des heils.*

Heil'soldaat (*laagste rang in de gelederen van het heilsleger*), m. —soldaten.

Heil'wensch (*gelukwensch*), m. —wenschen.

Heil'zaam (*heil of genezing* fig. *geluk aanbrengend*), bn.

Heim'dal (Germ. myth. *de wachter op den godenburcht, met den tooverhoorn*), m.

Hei'melijk (*stil, ongemerkt*), bn. en bw.

Heim'pje (*huiskrekel*), o. —s.

Heim'wee (*zielsziekte, ziekelijk verlangen naar het heem*, d.i. *naar huis*), o. gmv.
Hein'de (*dicht bij*), bw.; — *en ver*.
Hei'ning (*schutting, omtuining*), v. —en.
Heir, heer (*leger*), o. heiren en heren.
Heir'vaart, heer'vaart (*krijgstocht*), v.—en.
Hek (*getralied afschutsel*), o. hekken; spreekw. *het — is van den dam*, er is geen toezicht.
He'kel (*blok met opstaande draadspitsen, vlaskam*), m. —s; fig. *iemand over den — halen*, scherp beoordeelen, gispen.
He'kel (*ekel, tegenzin, afkeer*), m. gmv.
He'keldicht (dichtk. *satire, gedicht, waarin de gebreken, verkeerdheden, ondeugden der menschen d. i. van standen of personen gegispt worden, niet uit zucht tot wraak of uit haat, maar om te verbeteren of te waarschuwen*), o. —dichten.
He'kelen (*het pas uitgetrokken vlas (hennep) bij reepen over den hekel trekken, om de zaadbollen van de stengels te rukken*), ik heb —hekeld; fig. berispen, gispen, bestraffen, over den hekel halen.
Heks (*tooverkol*, scheldn. *leelijk oud wijf*), v. —en; fig. sluw, schalk meisje: *die kleine —*.
Hek'senproces (*rechtsgeding in de Middeleeuwen tegen iemand van tooverij verdacht*), o. —processen.
Hel (*verblijfplaats der verdoemden*), v. gmv.
Hel (*schel, fonkelend*), bn. en bw.; *e. —le glans*.
He'la (Germ. myth. *godin der onderwereld*), v.
Helaas', tw.; uitroep van smart, droefheid.
Held (*dapper strijder*), m. —en.
Hel'der (*klaar, licht, zuiver*), bn. en bw.
Hel'der (Den), o.; — *is een stad in het N. van Noord-Holland; het drukke —*.
Heldhaf'tig (*manmoedig*), bn. en bw.
He'len (*bergen, opbergen, verduisteren*), ik heelde, heb —heeld; *gestolen goed —*.
He'lena (*de schoone vrouw van den Spartaanschen koning Menelaüs, door Paris geschaakt; dit gaf aanleiding tot den Trojaanschen oorlog, die eindigde met den ondergang der stad Troje*), v.
He'ler (*iemand die gestolen goed verduistert*), m. —s; *de — is zoo goed (strafbaar) als de steler; zonder —s geen stelers*.
Helft (*één der twee gelijke deelen*), v. —en.
Hel'hond, m. gmv. Zie **Cer'berus.**
He'licon, de (myth. *zetel der zanggodinnen in Beotië*), m. gmv.
He'lios (myth. *zonnegod, later Apollo*), m. gmv.
Heliotroop' (*tuinbloem*), v. —tropen.
Heliotroop' (*lichtsein-werkt.*), m. —tropen.
Hel'las (*Midden-Griekenland, bevattende 8 landschappen*), o.
Hel'lebaard (*lans of piek met dwarsbijl*), v. —baarden.
Hellebaardier' (*krijger gewapend met een hellebaard*), m. —en, —s.
Hel'len, het heeft —held; *op zijde —*, overhangen; **—ling** (*glooiing*), v. —en.
Hel'lend (*schuin loopend*), bn.; *een — vlak*.
Helle'nen (*naam der oude Grieken*), m. mv.
Hellenist' (*kenner der oud-Grieksche taal en letteren*), m. —en.
Hel'lespont (*doorvaart, Turkije*), m. gmv.
Hel'leveeg (*boosaardige vrouw*), v. —vegen.
Helm (*metalen hoofddeksel*), m. —en.
Helm (*grassoort in de duinen*), v. gmv.
Helmet' (dicht. voor *helm*), o. —ten.
Helm'stok (scheepst. *roerpen, vooral op binnenschepen*), m. —stokken.
Hel'pen, ik hielp, heb —holpen; *van den wal in de sloot —*, nog ongelukkiger, armer maken.
Help'zeel, hulp'zeel (*een uit touw of band kruislings verbonden hulpmiddel voor kruiers*), o. —zeelen.
Helsch (*aan de hel eigen, er thuis behoorend*), bn.; *de —e vijand*, de duivel; *een — leven*.
Helve'tië (*Zwitserland*), o.
Hemd (*lijflinnen, onderkleedingstuk*), o. —en.
He'mel (*het uitspansel, dat zich als een azuren gewelf over de aardvlakte uitbreidt*), m. —en; *de — betrekt; een heldere —*.
He'mel (*het hemelrijk, de woonplaats van God en zijn engelen*), m.; *in den — komen*.
He'mel (*wat op het uitspansel gelijkt*), m. —s; *de — van een ledikant*.
He'melen (*sterven*), het kindje is —hemeld.
He'meling (*engel of gelukzalige*), m. —en; v. ook **—e.**
He'mellichaam (*hemelbol, ster, planeet*), o. —lichamen; *de aarde is een donker —*.
He'melsblauw, bn.; *een — lint*, blauw als de hemel; *een — bloempje*.
He'melsch (*zich in den Hemel bevindende*), bn.; *onze —e Vader; de —e geesten*.
He'melvaart (*vaart ten Hemel*), v.; **—vaartsdag** (*40 dagen na Paschen*), m. —dagen.
Hemispheer' (*halfrond, de O.- of W.-helft van den hemel- of aardbol*), v. —pheren.
Hemisti'che, —ti'chium (dichtk. *halve alexandrijnsche versregel*), v. —n of —s.
Hem'men (*een kuchend geluid maken*, nl. „*hem*”), ik heb —hemd.
Hen (*kip*), v. hennen.
Hendi'adys (*stijlfiguur, één door twee*), v. —sen; *door heide en zand*, zandige heide, *kruid en kleur*, kleurig kruid; *menschenvonden en verfoeisels* (Da Costa), verfoeielijke menschenvonden; *rots en zoom*, rotsige zoom.
Heng (*deurhengsel*), v. —en.
Hen'gel (*vischroede*), m. —s.
Hen'gelen (*visschen m. d. hengel*), ik heb —hengeld.
Heng'sel, o. —s; *het — van een emmer*.
Hengst (*mann. paard*), m. —en.
Hengst (*groot en sterk binnenvaartuig*), v.-en.
Heng'stebron (myth. *bron van Apollo aan den voet van den Helicon, hippocreen*), v.; *uit de — gedronken hebben*, dichter zijn.
Hen'ker (*ophanger, beul*), m. —s.
Hen'nep (*plant*), m.; *de — is een eenjarige plant, de mann. planten heeten* **Gel'ling,** *de vr. heeten* **Zaai'ling.**
Hen'nepbraak (*werktuig om de hennepstengels te breken*), v. —braken.
Hens (Eng. scheepst. *handen*), v. mv.; *er wordt geroepen, al —*, d.i. alle matrozen op 't dek: er is gevaar, nood.
Her, bw.; *van ouds —, van eeuwen —*, sedert oude tijden, sedert eeuwen.
He'ra (*Juno, de koningin der goden*), v.
Herakliet' (*een oud wijsgeer, ± 500 v. C., die om de daden der menschen schreide*), m.
Heral'dica, heraldiek' (*wapenkunde*), v.
Heral'disch (*wapenkundig*), bn.; *een —e bibliotheek*, de wapenkunde betreffende.
Heraut' (*wapenbode, wapenkoning*), m. —en.
Herba'rium (*kruidkundig handboek, kruidboek, plantenboek*), o. —s, herbaria.
Her'berg (*logement*), v. —en; fig. *de waarheid vindt zelden —*, huisvesting.
Her'bergen (*huisvesting geven*), ik heb — -herbergd.

Herberg'zaam (*gasterij, bewoonbaar*), bn. en bw.; *een – oord.*
Herbivo're (*planteneter*), m. en v. –s; *de olifant is een –.*
Herboriseeren (*kruiden zoeken, kruiden verzamelen, botaniseeren*).
Herborist' (*kruidenzoeker, plantenkenner*), m. –en. Ook: **Herbarist'.** Ook: **Botanist'.**
Hercula'num (*stad in den omtrek van Rome, in 79 n. C. met Pompeji en Stabiae onder de lava van den Vesuvius bedolven*), o.
Her'cules (myth. *reus der Grieken, beroemd door zijn twaalftal werken*), m. gmv.; fig. *zeer sterk en groot man*; –**arbeid** (*reuzenwerk*), m.; –**knots** (*groote of zware knots*), v. –en.
Herden'ken (*herdenking*), o.; *het zalig –.*
Her'der (*hoeder van schapen of ander vee*), m. –s; fig. pastoor, priester; Bijbel. *de goede –*, d. i. Christus.
Her'dersspel (dichtk. *tooneelstuk, waarin gebeurtenissen uit het landleven worden behandeld*), o. –spelen.
Hereditair' (*erfelijk*), bn.; *e. –e kwaal.* (ai = è)
Herediteit' (*erfrecht, erfelijkheid*), v. gmv.
Heremiet' (*kluizenaar*), m. –en.
Herfst (*najaar*), m. –en.
Herfst'bloem (*biggenkruid*), v. -en; –**draad** (*zwevend of hangend spinrag*), m. –draden; –**evening** (*20–21 Sept.*), v. –en; –**maand** (*September*), v. –en; –**teekens** (*teekens van den dierenriem in den herfst*, n.l. *Weegschaal, Schorpioen en Schutter*), o. mv.
Herha'len (*overdoen, opnieuw zeggen of ook bestudeeren*), ik heb –haald.
Herha'lingsgetal (spraakk. *woorden op -maal,-reis,-keer*), o. –getallen; *vijfmaal is e. –.*
Herij'ken (*opnieuw ijken*), ik hebt –ijkt.
He'rik (*onkruid met goudgele bloemen op onze bouwlanden, krodde*), v. gmv.
Herin'neren (*weder te binnen brengen*), ik heb –innerd; –**ing,** v. –en.
Herita'ge (*erfgoed, erfenis*), v. –s. (g = zj)
Herkau'wen (*opnieuw kauwen*), ik heb – -kauwd; *runderen, geiten, schapen, herten –.*
Herlei'den (rekenk. *in anderen vorm of onder anderen naam uitdrukken*), ik heb –leid; *breuken –; maten, munten, gewichten –.*
Herle'ven (fig. *opnieuw moed scheppen, herademen*), ik ben –leefd.
Her'mandad (*broederschap der gemeenten in Spanje, tegen rooverij*), v. gmv.; *de heilige –*, thans de rijdende politiewacht.
Hermelijn' (*wezel met witte vacht*), m. –en; *de – leeft vooral in Siberië.*
Hermelijn' (*bont*), o. gmv.; *een mantel van –*, koningsmantel; – *dragen*, koning(in) zijn.
Her'mes (*god van den handel, Mercurius*), m.
Her'men-, Her'meszuil (*Irminzuil, zuil, gekroond met een Hermeskop*), v. –zuilen.
Herme'tisch (*luchtdicht*), bn. en bw.; *een –e sluiting; – sluiten.* (me = mee)
Hermita'ge (*de cel of kluis van een kluizenaar*), v. –s. Ook: **Heremita'ge.**
Hern'hutter (*Morav. broeder te Zeist*), m. –s; *de –s vormen een Evangelische broedergemeente.* Ook: *Moravische broeders.*
Heroï'de (dichtk. *gedicht van episch-lyrischen aard, waarin een of andere persoon sprekend optreedt*), v. –s; *Ter Haar's Abd-el-kader is een –; Staring's Ada van Holland als gevangene op Texel in 1223.*
Heroïek' (*helfdhaftig, dapper*), bn. en bw.; *een – man, een –e daad; – optreden.*
Hero'ïsch (*heroïek*), bn.; al wat betrekking heeft op het heldentijdperk van een volk.
He'ronsfontein (nat. *berustende op de drukking van samengeperste lucht*), v. –fonteinen.
He'ros (*held, halfgod*), m. heroën.
Her'rie (*luidruchtige drukte*), v. gmv.
Her'senen, her'sens (*brijachtige grijs-witte massa, de hersenpan vullende*), v. mv.
Her'senschim (*droombeeld, luchtkasteel*), v. –schimmen; *een – van redding.*
Herstel' (*genezing*), o. gmv.; *hij zoekt overal – van zijn kwaal.*
Herstel'len (*weer in orde brengen, beteren*), ik heb en ben –steld.
Herstel'lingsteeken (muz. *teeken, 'twelk te kennen geeft, dat de kracht van een mol of kruis opgeheven is*), o. –teekens.
Herstem'ming (*tweede stemming*), v. –en.
Hert (*herkauwend, tweehoornig zoogdier*), o. –en; *de familie der –en bevat den eland, het rendier, het damhert, het edelhert*, enz.
Hert (*het vliegend –*), o. d. i. de grootste Europeesche loopkever: het mannetje wordt wel 8 cM. lang.
Her'tenjacht, v. –en; –**kamp,** m. –en.
Her'tevleesch, her'tenvleesch, o. gmv.
Her'tha. Zie **Ner'thus.**
Her'tog (*legeraanvoerder; titel van een regeerend vorst; hoogadellijke titel*), m. –togen.
Her'togdom, o. –men; *het – Limburg.*
Herto'gelijk (*van een hertog, dezen betreffende*), bn.; *het – gezag, de –e waardigheid.*
Hertogenbosch' ('s-) (*hoofdplaats van Noord-Brabant*), o. Ook: Den Bosch.
Hervormd' (*veranderd, vernieuwd, verbeterd*), bn.; *ons – onderwijs*; ook van den godsdienst: *de – kerk.*
Hervorm'de kerk (*gereformeerde kerk*), v. –kerken; *de – in Nederland.*
Hervor'ming (*kerkhervorming*), v. gmv.; *de – begon in Duitschland.*
Her'waarts (*naar hier, naar deze zijde*), bw.; *hij komt –.*
Hes (*blauwe boerenkiel*), v. hessen.
Hesperi'den (myth. *dochters van den nacht, wonende aan den westelijken zoom der aarde, waar haar tuinen lagen*), v. mv.
Hespe'rië (*avondland: Spanje, Italië*), o. (e = ee)
Heterogeen' (*ongelijksoortig*), bn.; *heterogene bestanddeelen*, niet bij elkaar passende.
Het'man (*bevelhebber, legeraanvoerder, hoofdman der Kozakken*), m. –mannen, –mans.
Hetzij', vgw. van toegeving; – *gij eet, – gij drinkt, doe alles met mate.*
Heug (*smaak, zin*), v. alleen gebruikelijk in: *tegen – en meug*, d. i. met tegenzin.
Heu'gen (*herinneren, in de herinnering voortleven*), het heeft – heugd; *mij heugt, het heugt mij; het zal u –*, het zal u berouwen.
Heu'genis (*herinnering*), v. gmv.; *bij menschen –*, ook: *gedachtenis, aandenken.*
Heug'lijk, bn. en bw.; *een – feest*, genoeglijk, verblijdend, gedenkwaardig.
Heul (*slaapbol, papaver*), m. gmv.
Heul (*hulp, bijstand*), o.; *hij vond nergens –.*
Heul (*houten bruggetje*). v. –en.
Heu'len (*samenspannen*), ik heb –heuld; *met den vijand –, zij – met elkaar.*
Heul'sap (*opium, slaapdrank*), o. gmv.
Heup (*deel van 't menschelijk lichaam*), v. –en; *de rechter–, de linker–.*
Heur, vnw. *dichterlijke wisselvorm van* **Haar.** pers. en bezitt. vnw.

Heure'ka (*ik heb het gevonden; de bekende uitroep van Archimedes, toen hij onder het baden de naar hem genoemde wet ontdekte*, nl. *dat een lichaam, in een vloeistof gedompeld, zooveel aan gewicht verliest, als het gewicht van de verplaatste vloeistof bedraagt*).
Heuris'tisch, bn.; *de –e methode*, de zelfvindende. Ook: *Heure'tisch.*
Heusch (*hoffelijk, welleven*d), bn.; *–e manieren.*
Heusch (*vriendelijk, welwillend*), bw.; *iemand – behandelen; het is – waar*, werkelijk, wezenlijk; *zult ge het – doen?* stellig.
Heusch (*echt, wezenlijk*), bn.; *een – paard, in die tent zijn –e leeuwen.*
Heu'vel (*hoogte*), m. –s of –en.
Heu'velkling (*heuvelhelling*), v. –klingen.
He'vel (*gebogen glazen buis om vochten over te schenken*), m. –s.
He'velbarometer (*welke bestaat uit een omgebogen glazen buis met twee ongelijke armen*), m. –barometers.
He'vig (*geweldig, fel*), bn. en bw.; *een – verzet.*
Hexa'meter (dichtk. *zesvoetig dactylisch vers*), m. –meters; in den – worden vaak één of meer dactylen door spondeën vervangen.
Hiaat', hia'tus (*stooting van klinkers*), m. hiaten, bv. *galge(n)-aas.*
Hiaat' (*gaping*), o. hiaten; *zijn haar, waarin op de kruin een aanzienlijk – begon te komen.* (Beets.), kale plek.
Hiber'nia (*Ierland, Erin, het groene eiland*), o. gmv.
Hibri'disch (*van twee soorten komende, bastaardachtig*), bn.; *een – woord.*
Hidal'go (*Spaansch edelman van lageren rang*), m. –'s.
Hiel (*achtereinde van den voet*), m. –en.
Hiërarch' (*aartspriester in de Grieksche kerk*), m. –en.
Hiërarchie' (*rangvolging in het priesterambt; ook het geheel der priesterschap; evenzoo bij ambtenaren en militairen*), v. –ën.
Hiërogly'phe, hiëroglief' (*beeldschrift bij de oude Egyptenaren*), v. –glyphen, –gliefen.
Hiërogly'phisch (*zinnebeeldig, geheimzinnig, raadselachtig*), bn. en bw.
Hij'gen (*moeielijk ademhalen, hoorbaar ademen*), ik hijgde, heb –hijgd.
Hij'schen (*ophalen*, ook: *door middel van een takel*), ik heesch, heb –heschen.
Hik (*krampachtige snik*), m.; *den – hebben.*
Hik'ken (*den hik hebben*), ik heb –hikt.
Hin'de (*wijfje van het edelhert*), v. –n.
Hin'der (*letsel, overlast, schade*), m. gmv.
Hin'deren (*overlast aandoen*), ik heb – -hinderd.
Hin'derlaag (eigenlijk: *achterlaag; verborgen plaats, waar men verdekt ligt*), v. –lagen.
Hin'dernis (*stoornis, belemmering*), v. –sen.
Hin'derpaal (fig. *beletsel*), m. –palen.
Hin'doe (*inboorling van Voor-Indië*), m. –s.
Hin'ken (*mank gaan, springen op één been*), ik heb –hinkt; fig. *op twee gedachten –*, niet kunnen besluiten.
Hin'niken (*brieschen*), het paard heeft – -hinnikt.
Hi'pocras (*kruiderwijn, bereid naar de wijze van Hippocrates*), m. gmv.
Hip'pen (*springen, huppelen*), ik heb –hipt.
Hippo'crates (*beroemdste geneesheer der oudheid, de vader der geneeskunde*, 460–377 v. C.), m.
Hippocreen', Hippocre'ne (myth. *paardebron, hengstebron, dichterlijke bron aan de beneden-helling van den Helicon in Beotië*), v. gmv.
Hippodroom' (*circus, renbaan*), o. –dromen. Ook: *Hippodro'me.*
Hippopo'tamos (*rivierpaard*), m. –sen.
Histo'ricus (*geschiedkenner*), m. –ci.
Histo'rie (*geschiedenis*), v. –s of –riën.
Historieel' (*zijn grond hebbend in de geschiedenis*), bn.; *–e portretten*, de stof is ontleend aan de geschiedenis.
Histo'risch (*betrekking hebbende op de geschiedenis*), bn.; *een –e atlas; een –e roman.*
Hit (*klein paard van Hitland*), m. hitten.
Hit'sen (*aanvuren, opruien*), ik heb –hitst.
Hit'te, het'te (*groote warmte*), v. gmv.
Hoan'go, Hwangho (Gele-rivier: *O.-China*), m.
Hob'bel (*bobbel, oneffenheid*), m. –s.
Hob'belen (*wiegelen*), ik heb –hobbeld; *op de knie –, in een bootje –, op de golven –.*
Ho'bo (*houten blaasinstrument*), v. –'s.
Hoboïst (*hoboblazer, –speler*), m. –en.
Hoed (*hoofddeksel*), m. –en.
Hoed (*inhoudsmaat voor droge waren*, b.v. *steenkolen*, ± 10 H.L.), o. –en.
Hoeda'nig (*op welke wijze, zoodanig als*), vragend en betr. vnw.
Hoeda'nigheid (*eigenschap*), v. –heden.
Hoe'de (*bescherming*), v.; *onder de – van God.*
Hoe'den (*het toezicht houden over, bewaken*), ik heb –hoed; *de koeien –, de ganzen –.*
Hoef (*paardenhoef*), m. hoeven.
Hoef, hoe've (*hofstede*), v. hoeven
Hoef'ijzer (*voetijzer v. paard of ezel*), o. –s.
Hoef'slag (*woning, verblijfplaats*), m. –en.
Hoek (*deel van het platte vlak*), m. –en.
Hoek (*scherpe kant binnen twee vlakken of wanden*), m. –en.
Hoek (*streek, oord*), m. –en; *uit welken – waait de wind?*
Hoek (*haak, vischhaak*), m. –en; *een worm aan den – hebben.*
Hoe'ker (*transport-vaartuig*), m. –s.
Hoe'kig (*vele hoeken hebbende*), bn.
Hoek'schen (gesch. *aanhangers der Edelen*), m. mv.; *– en Kabeljauwschen.*
Hoek'steen (*grondsteen, sluitsteen*), m. –en; *de – van een gebouw*; fig. *de – des geloofs.*
Hoen (*hoenderachtige vogel*), o. –deren, –ders.
Hoep (*hoepel, bandel, ring*), m. –en.
Hoe'pel (*band om vaatwerk*), m. –s.
Hoera' (*uitroep v. aanmoediging, vreugde*), tw.
Hoes (*overtrek van stoel of canapé*), v. hoezen.
Hoest, m. gmv.; *een droge –, een kuch –.*
Hoe've (*hofstede, boerderij*), v. –n.
Hoeveel' (*welk aantal?*), vragend telw.
Hoeveel'heid (*massa, menigte*), v. –heden.
Hoe'ven (*behoeven*), ik heb –hoefd; *gij hoeft niet te komen.*
Hoe'venaar (*pachter, bouwman*), m.-s,-naren.
Hoewel' (*ofschoon*), vgw.
Hoezee' (*uitroep van vreugde*), tw.
Hoezeer' (*hoewel, ofschoon*), vgw.
Hof (*omheinde of omtuinde ruimte*), m. hoven; *bloemen in veld en –, een bloem–.*
Hof (*ruimte, waarbinnen eenvoudige woningen liggen*), o. hoven; *een begijn–.*
Hof (*woning van een aanzienlijke, landhuis, paleis, lustslot*, enz.), o. hoven; ook de personen, die aan het koninklijk hof zijn: de vorst en zijn omgeving.
Hof (*gerechtshof*), o. hoven; ook de gezamen-

lijke raadsheeren van het hof: *de zaak komt voor het* —.

Hof (*eerbiedige oprachting, ceremonieel*), o. gmv.; *de gezanten gingen den koning het — maken.*

Hof'felijk (*beleefd, wellevend*), bn. en bw.

Hofhoo'rig (*behoorende aan de hoeve*), bn.

Hof'je (*kleine tuin*, ook: *vereeniging van woningen voor oude of behoeftige lieden*), o. hofjes; *een — stichten.*

Hof'meester (*persoon, belast met de tafel, ook paleisopzichter*), m. —meesters.

Hof'meier (gesch. *kanselier aan het Frankische hof*), m. —meiers.

Hof'nar (*dwerg, die aan het Fransche hof voor nar speelde*), m. —narren.

Hof'stede (*boerenhuis*), v. —steden.

Hok (*bergplaats, schuurtje*), o. hokken.

Hok'keling (*éénjarig kalf*), m. en v. —en.

Hol (*het hollen*), m.; *op den — raken, slaan.*

Hol (*niet gevuld, ledig*), bn. en bw.

Hol (*grot, spelonk, diepte*), o. holen.

Hol'derdebolder (*het onderst boven*), bw.

Ho'lendrecht (riviertje: *N.-H.*), v.

Hol'lander (*Nederlander; iemand uit de provincie Holland*), m. —s.

Hol'landsch (*van of als in Holland*), bn.; *de —e taal, een —e vrouw, —e kaas, —e degelijkheid.*

Hol'landsch (*de Ned. taal*), o. gmv.

Hol'landsch Diep (stroom: *Z.-H.*), o.

Hol'len (*wild voortrennen*, b.v. *van paarden*), het heeft en is —hold.

Hols'blok (*klomp*), o. —blokken.

Hol'ster (*koker aan 't zadel tot berging van 't pistool*), m. —s.

Hol'te (*holligheid, kuiltje, deuk*), v. —n.

Hom (*inwendig vischdeel*), v. hommen; *inslikken met — en kuit*, d. i. met huid en haar.

Hom'bre (*ombre, kaartspel*), o.

Home'rus (*de grootste Grieksche heldendichter*), m.; *de Ilias van —, vertaald door C. Vosmaer.*

Home'risch, bn.; *een — gelach*, voortdurend, schaterend, onweerstaanbaar.

Hom'mel (*dar, vliesvleugelig insect*), v. —s. Ook: *wilde bij*, b.v. *de aard—, de steen—.*

Hom'mer (*mannetjesvisch*), m. —s.

Homœopathie' (*geneeswijze, waarbij zoodanige middelen worden gebezigd, die bij een gezond mensch juist den ziektetoestand zouden teweegbrengen, welken men wil verwijderen*), v. gmv.

Homogeen' (*van hetzelfde geslacht, van dezelfde soort; gelijksoortig*), bn.; —gene.

Homoloog' (*overeenstemmend, gelijkluidend*), bn.

Homoniem' (*gelijkluidend, gelijkklinkend doch verschillend in beteekenis*), bn.; als: *bal* (m.) en *bal* (o.), *els* (m.) en *els* (v.).

Homonie'men (*woorden, die homoniem zijn*), o. mv.

Homp (*brok, dik stuk*), v. —en; *een — brood.*

Hond (*huisdier*), m. —en.

Hon'denhok (*ook voor één hond*), o. —ken.

Hon'denslager (*kerkeknecht, ordehouder*), m. —slagers.

Hon'denwacht (scheepst. *van middernacht tot 4 uur 's morgens*), v. —wachten; *het was zes glazen in de —*, 's nachts om drie uur.

Hon'derd, telw.; als zn. o. —en: *een gulden het —; bij —en; in 't —*, overhoop, in 't wild.

Hon'derderlei, bn.; *— dingen*, zeer vele.

Hon'derdste, bn.: *het — deel, de — dag*; (als zelfst.nw. o.): *een — van een mud.*

Hon'derdtal, o. —tallen; *een — appelen.*

Hon'derdvoud, o. —vouden; *het — van een cent*; **—ig,** bn. en bw.: *een —ige oogst, iets —g vergelden.*

Hon'derdwerf (*honderdmaal*), bw.; *iets — herhalen.*

Hondsch (*onbeschoft, onvriendelijk, ruw*), bn. en bw.; *een —e behandeling.*

Honds'dagen (*19 Juli—18 Aug.*), m. mv.

Honds'dolheid (*watervrees*), v. gmv.: *de — komt voor bij honden, ook bij wolven, vossen en katten.*

Honds'draf (*kruip-door-den tuin, aardveil*), v. gmv.; *de — is een lipbloemige plant.*

Honds'roos (*wilde roos*), v. —rozen.

Hongaar' (*bewoner van Hongarije*), m. -garen.

Hon'ger (*behoefte aan spijs*), m.; spreekw. *— is een scherp zwaard*, d. i. hevige kwelling.

Hon'geren (*broodsgebrek lijden*), ik heb —hongerd; fig. smachten naar.

Hon'gersnood (*nijpend gebrek aan voedsel*), m. gmv.; *er heerschte —.*

Ho'nig, ho'ning (*zoete zelfstandigheid door de bijen gegaard*), m. gmv.; *— uit de bloemen zuigen of puren.*

Ho'nigraat, ho'ningraat (*schijf of bijenkoek, bestaande uit honigcellen*), v. —raten.

Ho'nigzeem, ho'ningzeem (*het beste deel van den honing, maagdenhoning*), o. gmv.

Honk (*paal, eindpaal van een renbaan, rustpunt*), o.; *van — gaan, bij — blijven*, d. i. van huis gaan, bij huis blijven.

Honneurs' (*eerbewijzen, plichten bij het onthaal*), v. mv. (hon = on)

Honorair', bn.; *—-lid*, eerelid; *een — ambt.*

Honora'rium (*geldelijke vereering, vergoeding in geld*), o. —ria; *welk — kreeg de schrijver voor dat boek?*

Honoreeren (*eerbewijzen; betalen*); *een wissel —*, d. i. als geldig erkennen, accepteeren.

Hono'ris cau'sa (*eershalve, als eereblijk*), bw.; *iemand — tot doctor promoveeren.*

Hoofd, o. —en; *het — van den staat, van het leger, van een school.*

Hoof'delijk (*per hoofd*), bn. en bw.; *— onderwijs, — stemmen.*

Hoof'dig (*koppig*), bn.; *de —e boer*, eigenzinnig.

Hoofd'letter (*kapitale beginletter*), v. —letters; *alle eigennamen schrijft men met een —.*

Hoofd'stuk (*afdeeling v. e. werk*), o. -stukken.

Hoofd'zaak (*voornaamste zaak of punt*), v. —zaken; *dit is de —, al het andere is bijzaak.*

Hoofd'zin (spraakk. *zin, die geen deel is van een anderen*), m. —zinnen.

Hoofsch (*als aan het hof, vriendelijk*), bn. en bw.; *—e manieren; iemand — groeten.*

Hoog, bn. en bw.; *van —e geboorte, een —e stem, —e prijzen; het is — tijd*, meer dan tijd.

Hoog'aars (*klein visschersvaartuig met hoogen boeg*), v. —aarzen.

Hoogdra'vend (*gezwollen*), bn.; *op —en toon; in —en stijl*, opgeschroefd.

Hoog'duitsch, bn.; *een —e spraakkunst*; als zn. voor *Hoogduitsche taal*, o.: *het —.*

Hoo'gepriester (*opperpriester*), m.-priesters.

Hoo'gereind, —einde (*eereplaats*), o. gmv.

Hoo'gerhand (*eereplaats, rechterzij*), v. gmv.

Hoo'gerhuis (*huis der Edelen of Lords in Engeland*), o.; *lid zijn van het —.*

Hoo'geschool (*universiteit*), v. —scholen.

Hoog'heid (*titel van vorsten, prinsen*), v. —heden; *Zijne —, de Prins van Oranje.*

Hoog'land (*land hoog boven den zeespiegel gelegen*), o. –landen; *Spanje is een –.*
Hooglee'raar (*professor*), m. –s, –aren.
Hoog'moed (*trotschheid*), m. gmv.
Hoog'oven (*smeltoven voor ijzer*), m. –ovens.
Hoog'schatten (*hoogachten*), ik heb –geschat; **–schatting** (*waardeering*), v. gmv.
Hoog'te (*het hoog zijn*), v. gmv.; *de – van een huis, de – van den Rigi.*
Hoogte (*heuvel, bergje*), m. –n.
Hoog'vlakte (*plateau, hoogland, tafelland*), v. –vlakten.
Hooi (*gedroogd gras*), o. gmv.
Hooi'berg (*berg of hoop hooi, door een dak van riet op vier palen beschut*), v. –bergen.
Hooi'berg (*schelf of stapel hooi*), m. –en.
Hooi'en (*het hooi bewerken en inhalen*), ik heb –hooid; *de boeren zijn aan 't –.*
Hooi'maand (*de maand Juli, daar dan de hooibouw in gang is*), v. –maanden.
Hooi'mijt (*berg hooi*), v. –mijten.
Hooi'opper (*rook, hoop bijeengeharkt hooi*), m. –oppers.
Hooi'tas (*stapel hooi*), m. –tassen.
Hooi'vork (*vork met twee tanden*), v. –en.
Hooi'wagen (*wagen tot vervoer van hooi*), m. –wagens.
Hooi'wagen (*spinachtig dier op hooge pooten, bastaardspin*), m. –wagens.
Hoon (*smaad, beleediging, krenking*), m. gmv.
Hoo'nen (*lasteren, bespotten*), ik heb –hoond.
Hoop (*stapel, menigte*), m. –en.
Hoop, ho'pe (*verwachting*), v. gmv.
Hoo'pen (*ophoopen*). ik heb –hoopt.
Hoor'der (*die toeluistert*), m. –s; *mijn –s.*
Hoo'ren (*luisteren, zijn gehoor hebben*), ik heb –gehoord.
Hoo'ren (*toebehooren*), het heeft –hoord; *dit boek hoort aan mijn broeder.*
Hoo'ren (*betamen, passen, voegen*), het heeft –hoord; *dat hoort zoo niet.*
Hoorn, ho'ren (*dierlijk uitsteeksel*), m. –en, –s: *de –s der runderen*; (*stof*), o.: *een kam van –, een knoop van –.*
Hoorn (muz. *koperen blaasinstrument*), m.
Hoorn, horn (*punt, uiteinde, uithoek*), m. vero. b.v. *Zuidhorn, Hoorn, Uithoorn.*
Hoorn'sche Diep (kanaal: *Gr.*), o.
Hoorn'vee, ho'renvee (*rundvee*), o. gmv.
Hoos (*spiraalvormige draaiing der lucht, wervelwind*), v. hoozen.
Hoos (*kous, ook laars*), v. hozen.
Hoovaar'dig (*trotsch*), bn. en bw.
Hoovaardij' (*hoogmoed, trots*), v. gmv.
Hoo'zen (*water met een schepper uit een boot opwerpen*), ik heb –hoosd.
Hop (*plant*), v. gmv.; *de bellen van de – dienen bij de bereiding van bier.*
Hop (*gekuifde zangvogel*), m. hoppen.
Ho'pen (*hoop hebben, verwachten*), ik heb –hoopt; *op iets –: op betere dagen of tijden –.*
Hop'je, o. –s; *Haagsche –s*, koffie-ulevellen.
Hop'man (*kapitein, hoofdman*), m. –mans, –lieden. vero.
Hop'pen (*het bier van hop voorzien*), ik heb –hopt; *dit bier is te zwaar gehopt.*
Hor (*raamscherm*), v. horren.
Hor'de (*vlechtwerk van teenen of metaaldraad*), v. –n.
Hor'de (*bende*), v. –n; *de – van Attila.*
Ho'ren (myth. *de godinnen der tijdwisseling*), v. mv.
Ho'ren, hoorn (*blaasinstrument*), m. –s.

Ho'rizon, ho'rizont, m. –zonten; *de zichtbare of schijnbare –*, d. i. de gezichteinder; *de denkbeeldige of ware –*, groote cirkel, wiens polen in het hemeltop- en -voetpunt des aanschouwers liggen.
Horizontaal' (*waterpas*), bn.; *een –tale lijn.*
Hor'lepijp (*blaaspijp, doedelzak; oude Engelsche volksdans*), v. –pijpen.
Horlo'ge (*zakuurwerk*), o. –s.
Horn (*spitse hoek*), m. –en. Ook: **Hoorn.**
Horoscoop' (*planeetlezer, voorspeller*), m. en (*de voorspelling zelve*), o. –copen; *het – trekken*, zijn lot willen lezen op een horoscoop of briefje, dat men trekt.
Hor'rel (*geschil, twist, verwarring*), m. –s.
Hor'relvoet (*misvormde voet*), m. –voeten.
Hor'relvoet (*persoon*), m. en v. –voeten.
Hor'retje (*verplaatsbare vensterhor*), o. –s; *er stonden blauwe –s voor de ramen.*
Hort (*ruk, duw*), m. –en; *met –en en stooten*, op onregelmatige manier, moeielijk.
Horten'sia (*Japansche roos, heester met schoone groene bladeren en rooskleurige bloemtuilen*), v. –'s.
Horticultuur' (*tuinbouw, tuinierskunst*), v. gmv.
Hor'tus (*tuin*), m.; – *botanicus*, plantentuin.
Hor'zel (*wesp, brems*), v. –s, –en.
Hos'pes (*waard, gastheer, huisbaas*), m. –en.
Hos'pita (*gastvrouw, huisbazin*), v. –'s.
Hos'pitaal (*gasthuis, ziekenhuis*), o. –talen.
Hospitant' (*leerling, die zonder admissie-examen enkele lessen van een klas der H. B. S. of van het Gymnasium mag bijwonen*), m. –en.
Hospi'tium (*klooster op de hoogte der Alpenpassen tot herberging*), o. –s. (t = ts)
Hot (*rechts*, in tegenstelling van *Haar*, links, bij paarden), bw.
Hot (*gestremde melk*), v. gmv.
Hôtel' (*groot, voornaam huis; deftige naam voor een herberg of logement*), o. –s.
Hot'tentot (*wilde in Z.-Afrika*), m. –ten.
Hou (*toegenegen*), bn.; *– en trouw.*
Hou'den (*bevatten, vasthouden, bezitten*), ik hield, heb –houden; *die spijker zal niet –.*
Hou'der (*persoon, die iets houdt, d. i. eenige zaak drijft*), m. –s; in samenstell. als: *hotel–, kas–, boek–*, enz.; *de – van aandeelen, de – van een wissel*, bezitter.
Hou'ding (*gestalte*), v. –en; *een nette –.*
Hout (*het hardere deel van boomen, heesters*, enz.), o. gmv.; *droog –, fijn –, dood –.*
Hout'duif (*volksnaam voor de bosch- of woudduif*), v. –duiven.
Hou'ten (*van hout*), bn.; *een – schoolbord.*
Hou'terig (*houtachtig*, fig. *linksch*), bn.; *een mensch*, stijf, onhandig.
Hou'tig (*houtachtig*), bn.; *een –e stengel.*
Hou'ting (*zalmachtige visch, adelvisch*), m. -en.
Hout'je, o.; *iets op zijn eigen – doen*, d. i. op eigen gezag.
Houts'kool (*verkoold hout*), v. –kolen.
Hout'snede, hout'snee (*graveersel in hout*), v. –sneden, –sneeën; *het boek is versierd met houtsneefiguren.*
Hout'snip (*steltlooper, inlandsche vogel der bosschen en moerassen*), v. –snippen.
Hout'vester (*opzichter van bosschen*, b.v. *op een landgoed*), m. –vesters.
Houvast' (*klamp, kram*), o. –vasten.
Houw (*slag met een degen of sabel; ook de wonde zelf*), m. –en.

Houw (*werktuig, kalkklopper*), v. —en.
Houw'blok (*slagers-hakblok*), o. —blokken.
Houweel' (*hakwerktuig*), o. —en.
Hou'wen (*slaan, kappen*), ik hieuw, heb — -houwen; *met een sabel, zwaard, degen* —, slaan; *steen*—, *vleesch*—, *beeld*—, d. i. kappen.
Hou'wer, m. —s; *beeld*—, *vleesch*—, *steen*—.
Houwit'ser (*oud kort kanon*), m. —s.
Ho'veling (*persoon aan het hof*), m. —en.
Hovenier' (*tuinman, gaardenier*), m.—s,—en.
Hugenoot' (gesch. *naam van een Hervormde in Frankrijk*), m. —noten.
Hui (*wei van melk*), v. gmv.
Hui'chelaar (*veinzaard*), m. —s.
Hui'chelen (*voorgeven dat men een andere zienswijze is toegedaan dan men heeft, iets edels veinzen*), ik heb —huicheld; *vriendschap* —, voorgeven; *bewondering* —.
Huid (*vel*), v. —en, *de — afstroopen*, villen.
Hui'dig (*hedendaagsch*), bn.; *de —e mode.*
Huif (*overtrek, hoofddeksel*), v. huiven.
Huig (*deel van het week gehemelte, lelletje achter in de keel*), v. —en.
Huik (*hurk, doorzakking in de knieën*), v. —en; *op de —en zitten.*
Huik (*kapmantel, falie*), v. —en.
Hui'lebalk (*vilthoed met neergeslagen rand*), v. —balken; ook de drager van dien hoed.
Hui'len (*janken van honden en wolven*), zij hebben —huild. Ook: *schreien, weenen.*
Huis (*menschenwoning*), o. —zen; *het heele — was op de been*, gezin; *het Hollandsche* —, *het — van Oranje*, vorstengeslacht; *met de deur in — vallen*, zonder inleiding of geheel onverwachts van iets spreken; *het — des Heeren*, kerk, tempel.
Huis'arme (*huiszittende arme*), m. en v. —n.
Huis'bak (*een thuis gebakken wit tarwebrood*), o.; *is dit wel* —?
Huis'bakken (*in huis gebakken*), bn.; *een — brood*; fig. kleinzielig, onbeduidend, bekrompen: — *meeningen.*
Huis'dier (*tam dier, dat door den mensch gehouden en verzorgd wordt*), o. —dieren.
Huis'dokter (*arts, die den zieke thuis bezoekt*), m. —dokters.
Huis'duif (*tamme duif*), v. —duiven.
Hui'selijk, huis'lijk (*op het huishouden betrekking hebbende*), bn. en bw.; —*e aangelegenheden*, —*e zorgen*; *het — leven*, zooals dat thuis is; *de —e kring, wij zitten hier recht* —.
Huis'genoot (*lid van het gezin, ook die met ons een zelfde huis bewoont*), m. en v. —genooten.
Huis'gezin (*familie, ouders en kinderen*), o. —gezinnen; *een noodlijdend* —.
Huis'goden (*in Rome, de beeltenissen der huisbeschermde goden*, n.l. *de Laren en Penaten*), m. mv.
Huis'heer (*heer des huizes, ook huiseigenaar*), m. —heeren.
Huis'houden (*het huis besturen*), ik hield —, heb —gehouden.
Huis'houden (*gezin; ook huisraad*), o. —s.
Huishou'ding (*huisbestier*), v. —houdingen.
Huis'huur (*de prijs, waarvoor men het huis gehuurd heeft*), v. —huren.
Huis'je (*zeker klein gebouwtje*), o. —s.
Huis'jesmelker (*iemand die vervallen arbeiderswoningen voor te hoogen prijs verhuurt*), m. —melkers; *een hebzuchtige* —.
Huis'jesslak (*slak met een huisje*), v. —ken.
Huis'kapel (*bidkapel in huis*), v. —kapellen.
Huis'krekel (*rechtvleugelig insect der bakkerijen en der bovenwoningen*), m. —krekels.
Huis'man (*plattelandsbewoner, landman, boer*), m. —lieden.
Huis'onderwijs (*lager onderwijs, dat gegeven wordt in de woning van ouders of voogden*), o. gmv.
Huis'raad (*meubels, inboedel*), o. gmv.
Huis'vesten (*wonen, laten wonen*), ik heb en ben —huisvest.
Huis'vlijt (*handbezigheid der kinderen in huis: snijden, zagen, vlechten*, enz.), v. gmv.
Huis'vlijtschool (*school voor het onderwijs in huisvlijt*), v. —scholen.
Huis'werk (*werk dat in het huis*, d. i. *buiten de keuken, moet gedaan worden*; ook *huis-schoolwerk der leerlingen*), o. gmv.
Huis'zittend (*zelden of nooit uitgaande*), bn.; *een — leven*; —*e armen*, tegenstelling van bedelaars.
Hui've (*linnen overtrek*), v. —n. Zie **Huif.**
Hui'ven (*dekken met een huif*), ik heb —huifd.
Hui'veren (*beven, rillen*), ik heb —huiverd; — *van kou*, — *van angst.*
Hui'verig (*huiverachtig, angstig*), bn.
Hui'zen (*wonen*), ik heb en ben —huisd.
Hui'zing (*woning, heerenhuis*), v. —en.
Huk'ken (*huiken, doorzakken in de knieën*), ik heb —hukt.
Hul (*kap, muts, doek, hoofddoek*), v. hullen.
Hul'de (*eerbewijs*), v. gmv.; — *doen wegens een leengoed*, erkenning van den leenheer; — *doen aan de waarheid*, haar erkennen.
Hul'digen (*trouw zweren*), ik heb —huldigd; *men —de Philips in al de steden van Holland.*
Hul'digen (*eer aandoen, erkennen*), ik heb —huldigd; *de waarheid —, de kunst* —.
Hulk (*groot en log koopvaardijschip*), v. —en; vero. fig. *de — van staat*; dichterl.: —**je,** o.
Hul'len (*dekken, omwikkelen met een hul*), ik heb —huld; *in een mantel —huld.*
Hulp (*bijstand, redding, steun*), v. gmv.
Hulp'bende (*een troep soldaten*), v. —benden.
Hulp'kerk (*noodkerk*, d. i. *waar tijdelijk de dienst wordt verricht*), v. —kerken.
Hulp'lijn (meetk. en teekenk. *lijn duidelijkshalve in een figuur getrokken*), v. —lijnen.
Hulp'middel, o. —middelen; *allerlei leer- en —middelen bij het onderwijs.*
Hulp'werkwoord (spraakk. *werkwoord, dat bij de vervoeging van een ander helpt*), o. —woorden; *hebben, zijn, zullen* zijn —en van tijd; *mogen, moeten, kunnen, zullen, laten* zijn —en van wijze; *worden* en *zijn* zijn —en van den lijdenden vorm.
Huls, hul'ze (*schil, koker, buis van papier*), v. hulzen; *een patroon*—.
Hul'sel (*kap, hoofddoek*), o. —s; ook: *bloem*—, *zaad*—, bedekking; dicht. *iemands stoffelijk* —, *ook sterfelijk* —, lichaam.
Hulst (*groene heester of boom met harde, spitse bladeren en roode bessen*), m. —en.
Hul'ze (*bast, omhulsel*), v. hulzen.
Humaan' (*menschlievend, welwillend*), bn. en bw.
Humaniteit' (*menschelijkheid, alles wat den mensch liefdewaardig maakt*), v. gmv.
Hum'ber (mond van Trent en Ouse: *Engeland*), v.
Humeur' (*gemoedsgesteldheid, temperament; luim*), o. —en.
Hum'mer (*groote zeekreeft*), m. —s.

Hu'mor (*vocht*; fig. *zinrijke luim*; *luimige wijze van zeggen of voorstellen*), m. gmv.
Humores'ke (*letterk. opstel in humoristischen stijl*), v. —n.
Humorist' (*luimig schrijver*), m. —en.
Humoris'tisch (*geestig*, *luimig*), bn. en bw.
Hu'mus (*teelaarde*), m. gmv.; **—laag**, v. -lagen.
Hu'nebed. hun'nebed (*steengraf*, *opgeworpen steenmassa*, *oude offer- of begraafplaats in Drente en elders*), o. —bedden.
Hun'keren (*blijkbaar sterk verlangen*), ik heb —hunkerd; — *naar iets.*
Hun'se, —ze (riviertje: *Dr. en Gr.*), v.
Hup'pelen (*vooruitgaan met kleine sprongen*), ik heb en ben —huppeld; *de lammeren* —; fig. *de golfjes* —.
Hup'pen (*dansen*, *springen*), ik heb —hupt.
Hupsch (*voorkomend*, *bevallig*, *wellevend*, *aardig*), bn. en bw.
Hu'ren (*in huur nemen*), ik heb —huurd.
Hurk, v. —en. Zie **Hurken.**
Hur'ken (*op de hurken zitten*), ik heb —-hurkt. Ook: **Hui'ken.**
Hut (*lage*, *armoedige woning*), v. hutten; *de — van een schip*, een soort kamertje of cel.
Hut'selen, hut'sen (*dooreenschudden*), ik heb —hutseld, —hutst.
Huts'pot (*gemengde spijs*: *aardappelen*, *uien*, *vleesch en wortelen*), v. gmv.
Huur, v. huren; *de — van dit huis bedraagt f 500*, huursom; *een huis te* —, te huren.
Huur'cedel of **—ceel** (*huurcontract*), v. —ceelen.
Huur'huis (*gehuurd of te huren huis*), o. -zen.
Huw'baar (*volwassen*), bn. en bw.; *een — meisje.*
Hu'welijk (*echtvereeniging*), o. —en.
Hu'welijk (*den echt betreffende*), bn.; *de —e staat.*
Hu'wen (*in het huwelijk treden*; fig. *vereenigen*), ik heb en ben —huwd; *hij huwt ijver aan kennis*, d. i. paart.
Huzaar' (*licht gewapend ruiter*), m. huzaren.
Hyacint' (*oranjegeel of goudkleurig edelgesteente*), m. —en; voor de stof, o. gmv.
Hyacint' (*lelieachtige bloem*), v. —en.
Hybri'disch (*vreemdsoortig*, *bastaarddachtig*), bn. Ook: **Hibri'disch.**
Hy'dra (myth. *groote*, *giftige slang*; *veelhoofdig monster*; fig. *een gestadig dreigender wordend kwaad*), v. —'s: *de — der revolutie.*
Hydraat' (scheik. *verbinding van water met een zuur*), o. hydraten.
Hydrau'lica (*de wetenschap der beweging van vloeistoffen*), v. gmv. (au = oo).
Hydrographie' (*waterbeschrijving*), v. gmv.
Hydrosta'tica (nat. *leer van het evenwicht der vloeistoffen*), v. gmv.
Hye'na (*roofdier*), v. —'s; *de gestreepte* —.
Hygië'ne (*gezondheidsleer*), v. gmv.; *Tijdschrift voor* —.
Hygie'nisch (*de gezondheid betreffende*), bn.
Hy'men (myth. *de god des huwelijks*; ook: *het huwelijk*, *de echtstaat*), m.
Hymene'ën (*bruiloftszangen*), v. mv.
Hym'ne (dichtk. *gezang of gedicht ter eere van den een of anderen god*; *hooggestemd lied op vorsten of helden*; *loflied*), v. —n.
Hyperbool' (stijl: *troop der overdrijving*), v. —bolen; b.v. *van de daken verkondigen*, *zoo snel als de wind*, *een vloed van tranen*, enz.
Hyperbool' (meetk. *een der kegelsneden*), v. —bolen.
Hypnotiseeren (*iemand in een toestand van hypnose of magnet. slaap brengen*). (y = i)
Hypochondrie' (*miltzucht*; *onderbuiksziekte*; fig. *zwaarmoedig- of zwartgalligheid*), v.
Hy'pocras (*kruiderwijn*), m. gmv. Ook: **Hi'pocras.**
Hypocriet' (*huichelaar*), m. en v. —en.
Hypotenu'sa (*langste zijde van een rechthoekigen driehoek*), v. —'s.
Hypotheek' (*onderpand*, *kusting*, *verbandbrief*), v. —theken.
Hypothe'se (*onderstelling*; *iets dat men als waarheid of feit aanneemt*), v. —n.
Hy'sop (*lipbloemige plant*, *rijk aan oliestof*), v. gmv.

I.

I, v. i's. De derde klinker en de negende letter van het alphabet; als Romeinsch cijfer *één.*
Id. — *I'dem*, dezelfde, hetzelfde.
I. H. S. — *In hoc sig'no* (*vinces*), in dit teeken (des kruises nl.) zult gij overwinnen; ook: *Jesus ho'minum salva'tor*, Jezus, de Heiland, de Redder der menschen; of: *In hoc salus*, hierin het heil.
Imp. — *Impera'tor*, de keizer (eigenlijk de gebieder); ook *Im'peratief.*
I. N. D. — *In no'mine De'i* of *Do'mini*, in den naam van God of des Heeren.
int., intr. — *interest.*
It. — *Item*, insgelijks, evenzoo, ook, nog.

I'bis (*reigerachtige vogel*, *in oud-Egypte vereerd*), m. —sen.
Ichneu'mon (*roofdier*, *Egypt. bunzing*), m. —s; *de Egyptische* —, ook *Pharao-rat.*
Ichthyoloog' (*vischkenner*), m. —logen.
Ideaal' (*de volkomenste voorstelling van iets in 's menschen gedachte*), o. idealen.
Ideaal', idea'lisch, bn.; *een —ale voorstelling*, *een —ale toestand.*
Idea'le (Het), o., d. i. *het denkbeeldige.*
Idealiseeren (*verheven*, *schoon voorstellen*).
Idee' (*denkbeeld*, *gedachte*, *voorstelling*, *droombeeld*), v. en o. —ën.
Ideëel' (*wat alleen in gedachte bestaat*), bn.; *een — doel*, *een —e toestand*, niet werkelijk; *dat is slechts een — nadeel*, denkbeeldig.
I'dem (*dezelfde*, *hetzelfde*), vnw.
Identiek' (*in den grond hetzelfde*, *eenerlei*, *gelijkwaardig*), bn.
Identiteit' (*eenheid van wezen*, *persoonsgelijkheid*), v. gmv.; *zijn — bewijzen.*
Idio'ma, idioom' (*de tongval*, *het spraakeigen*; *zegswijze tot de spreektaal behoorende*; *taaleigen*, *eigenaardige zegswijze*), o. idioma's, idiomen.

Idioot' (*botterik, stompzinnige*; fig. *onnozele*), m. en v. idioten; *idioten-school.*
Idio'ticon (taalk. *woordenboek eener gewestelijke taal of van een dialect*), o. –s.
Idiotis'mus (taalk. *gewestelijke uitdrukking, plat provinciewoord, eigenaardigheid van een dialect*), o. –tismen. Ook: –**tis'me.**
Idu'na (Germ.myth. *godin der eeuwige jeugd*), v.
Idyl'le (dichtk. *land, veld- of herdersdicht*), v. –n; *De Vorstin in het Dorp, De Verjaardag van Staring is een* –; fig. *het kinderleven is een* –.
Idyl'lisch (*landelijk, herderlijk*), bn.; *de –e poëzie*; *een – landschap, –e rust.*
Ie'der (*elk*), telw.; *– jaar, –e maand.*
Ie'dereen (*een ieder*), telw. en onb. vnw.
Ie'mand, onb. vnw.; *daar is – voor u.*
Iep (*een olmboom*), m. –en. Ook: **IJp.**
Ier (*bewoner van Ierland*), m. –en.
Iersch mos (*wier, zeegewas aan de kusten van Ierland*), o. gmv.; *het –e mos dient als voedsel en als geneesmiddel.*
Iets (*eenig ding*), onb. vnw.; *daar hebt gij* –; als bw.: *het is – warmer*, eenigermate.
IJ (water: *N.-Holland*), o.; *A'dam aan het* –.
IJ'del (*leeg, nutteloos*), bn. en bw.
IJ'deltuit (*pronkzieke vrouw*), v. –tuiten.
IJf (*taxis, naaldboom*), m. ijven.
IJ'fel (*boog van ijfelhout*), m. –s.
IJk (*merkteeken op maten en gewichten*), m.
IJ'ken (*van een ijk of merk voorzien*), ik heb –ijkt; *een liter* –.
IJk'meester (*ambtenaar, ijker*), m. –s.
IJl (*haast, spoed*), v. gmv.; *in aller* –.
IJl (*ledig, open*), bn.; *zijn haar wordt* –.
IJl'bode (*renbode, estafette*), m. –boden.
IJ'len (*spoeden*), ik heb en ben –ijld.
IJ'len (*in de koorts onsamenhangend spreken*), ik heb –ijld.
IJlhoof'dig (*verward denkend*, b.v. *in koorts*), bn.
IJ'lings (*met veel spoed*), bw.; *ga toch – !*
IJm, im'me (*honigbij*), v. ijmen, immen. gew.
IJm'ker, im'ker (*bijenhouder, bijker*), m. –s. gew.
IJp, iep (*een soort van olm*), m. –en.
IJ'pelaar, ie'pelaar (dicht. *voor iepeboom*), m. –s.
IJs, o. gmv.
IJs'baan (*geveegde rijweg op het ijs*), v. -banen.
IJs'blink (*weerschijn der ijsvelden*), m. gmv.
IJs'breker (*stoomvaartuig om het ijs in een kanaal te breken*), m. –brekers.
IJ'sel (rivier: *Gelderland, Z.-Holland*), m.
IJ'selijk (*afgrijselijk*), bn. en bw.; –**heid,** v.
IJs'gang (*vaart der ijsschollen*), m. gmv.
IJs'landsch (*van of betreffende IJsland*), bn.; als zn. o.: *het –e dialect.*
IJs'tap (*ijskegel*), m. tappen.
IJs'zee (*Oceaan, Poolzee*), v. –zeeën; *de Noordelijke –, de Zuidelijke –: samen bijna 34 millioen KM².*
IJ'ver (*vuur, geestdrift, zucht*), m. gmv.
IJ'veren (*krachtig naar iets streven*), ik heb –ijverd.
IJ'verig (*driftig, vurig, werkzaam*), bn. en bw.
IJ'verzucht (*jaloezie*), v. gmv.
IJ'zegrim (*knorrepot*), m. –s, –men; in de diersage *de Wolf.* Ook: **I'segrim.**
IJ'zel (*bevroren nat*), m. gmv.
IJ'zelen (*bevriezen van fijnen regen*), het heeft –ijzeld.
IJ'zen (*beven van vrees*), ik heb –ijsd; –**ing,** v.
IJ'zer (*metaal*), o. gmv.; zegsw. *– met handen willen breken*, het onmogelijke beproeven; *'t is lood om oud* –, het een is niet beter dan 't ander en beide deugen niet.
IJ'zer (*ijzeren voorwerp*), o. –s; *een hoef*–.
IJ'zerdraad (*getrokken draad van allerlei dikte*), o. gmv.; *dat is dun* –; als voorwerpsnaam, m. –draden.
IJ'zererts (*ijzer met andere stoffen scheikundig verbonden*), o. gmv.
IJ'zeroer (*een soort van ijzererts, moerasijzererts*), o. gmv.
IJ'zervreter (*vervaarlijk krijger, barsch vechter*), m. –vreters.
IJ'zig (*scherp koud*), bn.; *het – Noord.*
Ik'ker (*nikker, zwarte duivel*), m. –s.
I'lias, Ilia'de (*heldendicht van Homerus, bevattende de beschrijving van de verovering van Ilium door de Grieken*), v. iliaden; fig. *een – van rampen*, d. i. een reeks.
I'lium (*het Troje der oudheid*), o. gmv.; *het hooge –, het trotsche* –.
Illumina'tie (*algemeene feestelijke verlichting*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Illumineeren (*feestelijk verlichten*).
Illu'sie (*zinsbedrog, verblinding, begoocheling*), v. –siën, –sies. (s = z)
Illustra'tie (*opluistering, versiering, plaatwerk*), v.-tiën,-s. Ook: *Maandwerk.* (tie = tsie)
Illustreeren (*met plaatwerk sieren, verluchten; beroemd of uitstekend maken*).
Imita'tie (*navolging, nabootsing, de copie*), v. –tiën, –ties. (tie = tsie)
Im'ker (*bijenhouder*), m. –s. Zie **IJm'ker.**
Im'mer (*altoos, steeds*), bw.; *voor – verlaten.*
Im'mergroen (*duizendschoon*), o. gmv.
Immoreel' (*zedeloos, tegen de zedenwet*), bn.
Immortel'le (*stroobloem*), v. –n.
Immuniteit' (*onschendbaarheid, vrijdom van belasting, dienstplichten, enz.*), v. gmv.
Im'peratief, imperati'vus (spraakk. *gebiedende wijs*), m. –tieven.
Impera'tor (*zegevierend veldheer; gebieder, heerscher, keizer*), m. –to'ren of –s.
Im'perfectum (spraakk. *onvoltooid verleden tijd*), o. –tums, –ta. Ook: **Im'perfect.**
Imperiaal' (*bovendeel op koets of omnibus*), v. –alen.
Impertinent' (*onbeschoft, onbeschaamd, onhebbelijk, vermetel*), bn. en bw.
Imponeeren (*achting, ontzag inboezemen*).
Important' (*gewichtig, van aanbelang*), bn.
Importeeren (*vreemde waren invoeren*, b.v. *sigaren*; fig. *van belang zijn*).
Imposant' (*indrukwekkend*), bn. en bw. (s = z)
Im'post (*accijns van waren*), m. –posten.
Impressa'rio (*ondernemer van publieke voorstellingen of vertooningen b.v. van concerten, opera's*), m. –'s.
Impres'sie (*indruk, invloed, aandoening*), v. –siën, –sies; *– maken.*
Improvisa'tie (*voor de vuist uitgesproken dichtstuk, redevoering, toespraak voor de vuist*), v. –ties, –tiën. (t = ts)
Improvisa'tor (*voor de vuist sprekend dichter of redenaar*), m. –tors –to'ren; –**tri'ce,** v. –trices. (s = z)
Improviseeren (*verzen voor de vuist of onvoorbereid maken, dichten*; *idem een redevoering*). (s = z)
Inacht'neming (*nakoming*), v.; *met – van.*
In'ademen, ik heb –geademd; *stof* –.
Inaugureeren (*plechtig inwijden*).

In'beelden (zich) (*zich iets voorstellen, verwaand zijn*), ik heb mij –gebeeld.
In'begrip, o.; *met – van,* dàt er bij opnemende.
In blan'co (*wit, onbeschreven, oningevuld*), bw.; *– iets teekenen.*
In'boedel, in'boel (*gezamenlijke meubels*), m. –boedels, –boelen.
In'boezemen (*ingeven, inprenten*), ik heb –geboezemd; *belangstelling –.*
In'boorling (*die geboren is, waar hij woont*), *vooral inlander*), m. en v.; voor het v. ook –**e.**
In'borst (*karakter, geaardheid*), v. gmv.
In'braak (*het inbreken*), v. gmv.; *diefstal met –.*
In'breuk (*schending van recht*), v. gmv.
Incasseeren (*geld innen; iets omlijsten*).
In'che (sport. $^1/_{12}$ *Engelsche voet, 2,54 cM.*), v. –s. Lees: *intsj.*
In'choatief (spraakk. *werkw., dat een aanvangende handeling of het overgaan in een anderen toestand uitdrukt*), o. –tieven; b.v. *bekoelen, bevriezen, sterven,* enz.
Incident' (*toeval, geschil, bijkomend of tusschenkomend iets*), o. –en.
Inclina'tie (*helling van de magneetnaald in een verticaal vlak en wel met haar noordpool naar de aarde*), v. (t = ts)
Inclina'tiekaart (*kaart waarop de inclinatie der magneetnaald voor verschillende plaatsen wordt aangegeven*), v. –kaarten.
Inclinato'rium (*toestel tot meting van de inclinatie van de magneetnaald voor verschillende plaatsen*), o. –toriums, –toria; ook: **Inclina'tie-kompas'.**
Incluis' (*met insluiting van, medegerekend*), bn.
Inclinome'ter (*werktuig, dat gebruikt wordt om te waterpassen*), m. –meters.
Incog'nito (*onbekend*), bw.; *hij reist –,* d.i. onder een aangenomen naam; als zn. (*het aannemen van een vreemden naam*), o.: *zijn – bewaren op reis, aan tafel,* enz.
Incompara'bel (*onvergelijkelijk, voortreffelijk*), bn.
Incompetent' (*onbevoegd*), bn.; *zich – verklaren.*
Incompleet' (*onvolledig, onvoltallig*), bn.
Inconsequent' (*ongerijmd, tegenstrijdig, zich zelven niet gelijk blijvend*), bn. en bw. (qu = kw.)
Incourant' (*niet gangbaar, uit de mode*), bn.; *–e fondsen, –e artikelen.* (ou = oe)
Incuna'belen (*wiegedrukken, eerste voortbrengselen der boekdrukkunst uit de 15e eeuw*), v. mv.
Indach'tig (*aan iets denkende*), bn.; *wees mijner –; hij werd mijne(r) voorspelling –.*
In'dagen (*dagvaarden*), ik heb –gedaagd.
Indecent' (*onwelvoeglijk, zedenkwetsend, onkiesch, oneerbaar*), bn. (c = s)
Indemniteit' (*schadeloosstelling, vergoeding*), v. –en
Independent' (*onafhankelijk*), bn.
In depo'sito (*in bewaring*), bw.; *gelden bij een bankier – geven.* (s = z)
Inderdaad' (*werkelijk*), bw.; *hij heeft het – gezegd; het is – waar.*
Inderhaast' (*in aller ijl*), bw.
In'dertijd (*in vroegeren tijd*), bw.
In'dex (R.K. *lijst van verboden boeken*), m.; *dat werk is op den – geplaatst.* (x = ks)
In'dex (*bladwijzer; register, lijst; inhoudsopgave*), m. indices. (x = ks)
Indiaan' (*oorspronkelijk bewoner van Amerika*), m. –anen.

In'dicatief, indicati'vus (spraakk. *aantoonende wijs, werkelijkheidswijs*), m. –tieven.
In'dië, o.; *de beide Indiën,* nl. O.- en W.-Indië.
In'diër (*inboorling van O.- of W.-Indië*), m. -s.
In'digo (*blauwe kleurstof*), v. gmv.
In'dijken (*binnen dijken leggen*), ik heb –gedijkt; *een polder –.*
In'direct (*middellijk, zijdelingsch, niet rechtstreeksch, langs omwegen*), bn.: *–e belastingen*; bw.: *iets – bewijzen.*
In'disch (*behoorende tot, overeenkomende met, betreffende Indië*), bn.
In'dische Oceaan' (*wereldzee, ten O. van Afrika, is bijna 75 millioen KM² groot*, m.
Indiscreet' (*onbescheiden, onvoorzichtig, onbezonnen, praatziek*), bn.; *–crete vragen.*
Individu' (*elk wezen, ieder mensch of persoon op zich zelf; enkeling*), m.; (*minachtend*), o. –en, –'s.
Individualiteit' (*persoonlijkheid, karakter, aard*), v. gmv.
Individueel' (*afzonderlijk, op zich zelf, persoonlijk*), bn. en bw.
In'do-germaansch, bn.; *de –e talen,* d. i. de talen van W.-Europa en Voor-Indië.
Indone'sië (*insulinde, de eilanden van den O.-I. archipel*), o. (s = z)
In dor'so (*op de keerzijde des wissels*), bw.
Indossant', –seeren, –sement'. Zie **Endossant',** enz.
In'droog (*tot in het binnenste droog*), bn.; *die turf is –; –droge sigaren,* kurkdroog.
In'druischen (*in verzet komen, in botsing zijn*), het heeft –gedruischt; *tegen de waarheid –.*
In'druk (*merk, merkteeken*), m. –drukken; *een sterken, een diepen – maken.*
In du'bio (*in twijfel*), bw.; *– staan.*
Induc'tie (*aanleiding, gevolgtrekking, besluit, slotsom*), v. –ties, –tiën; *iets door – bewijzen,* d. i. uit voorbeelden of feiten. (t = s)
Induc'tie (*het magnetisch worden van een geleider of van week ijzer door invloed van een nabijzijnden electrischen stroom*), v. gmv.
Inductief', inducto'risch (*uit bijzondere gevallen afleidend*), bn.; *een –ieve methode volgen,* b.v. in de natuurkunde uit de feiten opklimmend tot de algemeene wet.
Induc'tieklos (*draadklos, waarin men door inductie een stroom kan doen ontstaan, door in een anderen draadklos in de nabijheid een stroom te sluiten of te verbreken*), m. –klossen. (t = s)
Induc'tie-rol, v. –rollen. Zie: **–klos.**
Induc'tie-stroom (*stroom, die in een geleider door inductie ontstaat, in 1831 door Faraday ontdekt*), m. –stroomen. (t = s)
Induc'tie-werktuig (*toestel, waarvan de werking berust op het verschijnsel der inductie*), o. –werktuigen. (t = s)
Induc'tor (electr. *toestel van Ruhmkorf, 1851, tot het opwekken en meten van inductiestroomen met zeer groote electro-motorische kracht, waardoor het mogelijk is zeer lange vonken te verkrijgen en batterijen te laden*), m. –ductors. (c = k)
Indulgen'tie (*toegeeflijkheid, verschooning*; R.K. *kerkelijke aflaat*), v. –tiën, –s. (t = ts)
In duode'cimo (*in zeer klein boekformaat van 24 bladzijden per vel*), bw. (c = s)
In du'plo (*in twee eensluidenden, dubbel*), bw.; *een afschrift –.*
In'dus (rivier: *Voor-Indië*), m.

Industrie' (*nijverheid, werkzaamheid, kunstvlijt*), v. –en; *Chevalier d'–*, gelukzoeker.
Industrieel' (*nijver, werkzaam*; ook: *den handel betreffende*), bn.
Industrieel' (*fabrikant, uitoefenaar van een tak van nijverheid*), m. –en.
Ineen', bw. in samenstellingen, als: *–draaien, –persen, –krimpen*, enz., d. i. in elkaar, te zamen.
In'enten (*een ent inzetten*), ik heb –geënt; ook: *de pokken –*, kunstmatig pokken doen ontstaan.
Iner'tie (nat. *volhardingsvermogen van een in beweging zijnd lichaam, volharding in den toestand, waarin het is*; fig. *traagheid*), v. gmv. (t = ts)
In exten'so (*in zijn geheel, breedvoerig*), bw.
Infaam' (*eerloos, snood, schandelijk*), bn. en bw.
Infant' (*koninklijke prins in Spanje en Portugal*), m. –en; vr. **–e.**
In'fanterie (mil. *voetvolk*), v. gmv.
In'fanterist (*soldaat te voet*), m. –en.
Infecteeren (*besmetten, aansteken, verpesten*).
Inferieur' (*ondergeschikte*), m. en v. –en; vr. ook **–e.**
In'finitief, infiniti'vus (spraakk. *onbepaalde wijs der werkwoorden*), m. –tieven.
Infirmerie' (*ziekenhuis voor soldaten*), v. –ën.
Influen'za (*zinkingkoorts, griep*), v. gmv.
In fo'lio (*in groot formaat b.v. een boek*), bw.; fig. *een gek in –*, ir. een zeer groote zot.
Informa'tie (*inlichting; bericht*), v. –tiën, –ties; *–s ontvangen, –s inwinnen.* (t = ts)
Informeeren (*berichten, kennis geven, melden, inlichtingen inwinnen*).
Infu'sie-diertjes (nat. *kleine diertjes in vloeistoffen, alleen voor het gewapend oog zichtbaar*), o. mv. (s = z)
In'gaarder (*inzamelaar, inner*), m. –s.
In'gaderen (*inzamelen*), ik heb –gegaderd.
In'gang (fig. *begin*), m. –en; *met – van 1 October*; fig. *zijn taal had –*, vond weerklank, maakte indruk.
In'gebeeld (*denkbeeldig, niet wezenlijk*), bn.; *een – geluk, een –e zieke, –e zorgen.*
In'gebeeld (*verwaand*), bn.; *een –e gek.*
In'geborene (*landzaat*), m. en v. –n.
In'geland (*die eenig land in een bedijkten polder heeft*), m. –landen; vr. **–e.**
In'gelascht (*ingevoegd*), bn.; *een –e letter.*
Ingenieur' (*iemand die het diploma als zoodanig bezit*), m. –s. (g = zj)
In'genomen (*houdende van*), bn.
In'getogen (*zedig, stemmig*), bn. en bw.
In'geven (*in den mond geven*, fig. *inblazen*), ik gaf –, heb –gegeven.
Ingevol'ge (*naar aanleiding van*), vz.
In'gewand (*binnenste deel van het lichaam; inwendige organen, gedarmte*), o. –en.
In'geweide (*ingewand van een dier*), o. gmv.
In'gewijde (*persoon het geheim eener zaak kennend*), m. en v. –gewijden.
In'gewikkeld (*moeielijk, lastig*), bn.; **-heid,** v.
In'gezetene (*inwoner*), m. en v. –n.
In'greep (*inbreuk*), m. –grepen.
Inha'lig (*schraapzuchtig, gierig*), bn.
In'ham (*zeetong, baai, inbuiging*), m. –men.
Inhech'tenisneming (*gevangenneming, beroeving van vrijheid*), v. –nemingen.
Inheemsch' (*inlandsch*), bn.; *een –e plant; de –e kleederdracht*, in het land behoorende.
In'houd (*grootte, ruimte, inhoudsopgave*), m. –houden.
In'houden (*behelzen*), het hield –, heeft –gehouden; *een paard –*, intoomen.
In'houdsmaat, v. –maten; *– voor natte en droge waren.*
In'huldigen (*hulde bewijzen, erkennen*), ik heb –gehuldigd; *een nieuwen vorst –.*
Initia'len (*aanvangsletters*), v. mv. (t = ts)
Initiatief' (*de aanleiding [begin] tot een zaak; het recht om iets te ondernemen, op touw te zetten; de eerste stap*), o. –tieven. (ti = tsie)
In'kalven (*wegzakken van zand bij graafwerk*), het is –gekalfd.
Inkarnaat' (*vleeschkleur*), o.; *het – van het morgenrood.* Ook: *Incarnaat'.*
In'keep (*inkerving, insnijding*), v. inkepen.
In'keer (*berouw*), m. gmv.; *tot – komen.*
In'keeren (*berouw gevoelen*), ik ben –gekeerd; *tot zich zelven –.*
In'kepen (*insnijden*), ik heb –gekeept.
In'klaren (*aangifte doen van inkomende goederen*), ik heb –geklaard; *een schip –.*
In'klinking (*bij aardwerken de inkrimping der verwerkte aarde*), v. gmv.
In'komen (*inkomsten, bestaanmiddelen*), o.
In'komend, bn.; *–e rechten*, belasting op den invoer van goederen.
In'komst (*blijde –*), v. –en; *de blijde – der Hertogen van Brabant*, d. i. de feestelijke intocht in Brussel, gevolgd door het schenken van één of meer privilegiën.
In'komsten (*renten, verdiensten*), v. mv.
In'koop, m. –koopen; *de – van goederen.*
In'koopen (*inslaan*), ik kocht –, heb –gekocht; *manufacturen –.*
In'korten (*kleiner maken*), ik heb –gekort; *de stijgbeugels –.*
Inkt (*zeker vocht, waarmee men schrijft*), m.
Inkt'visch (*koppootig weekdier met 10 pooten, zeekat, sepia*), m. –visschen.
In'kwartieren (*soldaten bij burgers inlegeren*), ik heb –gekwartierd.
In'laag (*inlage*, d. i. *geldsom*), v. –lagen.
In'lander (*inboorling*), m. –s; *de –s van Java, van Sumatra*, enz. d. i. de bruinen tegenover de blanken.
In'landsch, bn.; *een –e vrouw*, d. i. b.v. een Javaansche; *onze –e onderdanen; –e planten, –e visschen.* Ook: in het Vaderland gemaakt: *– fabrikaat*; verder: *de –e nijverheid*, in ons land bestaande.
In'lasschen (*tusschenvoegen*), ik heb –gelascht; *een letter –*, b.v. bevrij-d-en.
In'leg (*geld, inlaag*), m. gmv.
In'lichten (*ophelderen, duidelijk maken*), ik heb –gelicht.
In'lijven (*een land vereenigen met een ander*). *Holland werd –gelijfd bij Frankrijk* (1810); ook: *soldaten bij een bataljon –.*
In lo'co (*op de plaats zelve*), bw.; *een onderzoek in –.*
In'loodsen (*in de haven brengen*), ik heb –geloodst; *een schip –.*
In'maak, v. gmv.; *de – van augurken.*
In memo'riam (*ter nagedachtenis*), bw.
Inmid'dels (*onderwijl, ondertusschen, in dien tusschentijd*), bw.
In natu'ra (*in natuurlijken toestand*), bw.
Inne'mend (*beleefd*), bn.; *–e vriendelijkheid.*
In'nen (*invorderen van gelden*), ik heb geïnd; *belastingen –, schulden –.*
In'nerlijk (*zich van binnen bevindende*), bn.;

de —e deelen der aarde; de —e deelen van het hart.

In'nerlijk (*waar, wezenlijk, echt*), bn. en bw.; *de —e waarde*, wezenlijke waarde; *de —e aard van iets.*

In'net (*keurig net*), bn.; *een — dienstmeisje.*

In'nig (*vurig, oprecht*), bn. en bw.; *een — gebed, —e vriendschap; — vereeren.*

In octa'vo (*in het boekformaat van 8 bladen of 16 bladzijden per vel*), bw.

In quar'to (*in het boekformaat van 4 bladen of 8 bladzijden per vel*), bw. (qu = kw)

Inquisiteur' (*rechter der Inquisitie*), m. —en.

Inquisi'tie (*gerechtelijk geloofsonderzoek, geloofsgericht of geestelijke rechtbank*), v. gmv. Lees: *in-kwie-ziet'-sie.*

In'rakelen (*met gloeiende asch bedekken*), ik heb —gerakeld; *een turf —.*

In'rekenen (*inrakelen*, ook: *in de gevangenis zetten*), ik heb —gerekend.

In'richten (*in orde brengen*), ik heb —gericht.

In'rit (*het inrijden*), m. gmv.; *— en stalling.*

In sal'do blijven (*nog schuldig blijven*), bw.

Inschik'kelijk (*toegevend*), bn. en bw.; *— jegens of voor iemand zijn.*

Inscrip'tie (*inschrijving, opschrift*), v. —tiën, —ties. Lees: *in-skrip'-sie.*

Insect' (*gekorven diertje*), o. —en; *de —en hebben drie paar pooten*, b.v. *vliegen, muggen.*

Insecta'rium (*bewaarplaats v. insecten*), o. —s, —ria; *het — te Amsterdam in Artis.*

Ins'gelijks (*op gelijke wijze*), bw.; *handel nu —.*

Insi'gne (*eere- of rangteeken, kenteeken*), v. insigniën, —s; *scepter en kroon, rijksappel en zwaard zijn de —s der Europeesche monarchen.* Ook: *Insi'gnia.*

Insinueeren (*bedekte zinspelingen maken*); *zich —*, zich in iemands gunst indringen.

In'slag (*het inslaggaren van een weefsel*), m.; *schering en —*, fig. de hoofdbestanddeelen, het voornaamste van iets; *dat is bij die lui schering en —*, dat zeggen, dat doen zij gestadig.

Insolvent' (*onvermogend om zijn schulden te betalen*), bn.; *iemand — verklaren.*

In'spannen (*voor den wagen spannen*), ik heb —gespannen; *een paard —*; fig. *al zijn krachten —*, aanwenden.

Inspecteeren (*bezichtigen, in oogenschouw nemen, keuren, nazien*).

Inspecteur' (*opziener, opzichthouder*), m. —s, —en; *een — van het onderwijs.*

Inspec'tie (*schouwing, in-oogenschouw-neming, monstering*), v. —tiën, —ties; *ook het ambtsgebied: ons land bevat drie —ties van l. o.*

In'spraak (*ingeving*), v. gmv.; *de — van het geweten*, de stem; *de — van het bloed.*

Installateur' (*aanlegger van electrische geleidingen in huis of fabriek; persoon, die electrische verlichting aanlegt in huis, fabriek of op straat; iem. die electriciteit als beweegkracht weet toe te passen*), m. —s.

Installa'tie (*plechtige bevestiging in een ambt*), v. —ties, —tiën; *de — van een rechter.*

Installeeren (*openlijk en plechtig in een ambt bevestigen*).

Instal'lig (*in een kwaden naam*), bn.; *een huis — maken, iemand — maken*, d. i. veel kwaads zeggen van.

Instan'telijk (*dringend*), bw.; *iemand — verzoeken, iemand — iets verbieden.*

In sta'tu quo (*in vorigen toestand of zooals het tot hiertoe geweest is*), bw.; als zn. o.

Instinct' (*natuurdrift, dierlijke aandrift*), o. gmv.; *— is elke diersoort aangeboren*, b.v. *de begeerte om te zwemmen aan de watervogels.*

Instinctma'tig (*uit natuurdrift, onwillekeurig*), bn. en bw.; *de dieren handelen —.*

Institu'ten (*Romeinsche wetboeken, op last van keizer Justinianus (O. R.) van 528–534 verzameld*), o. mv.

Instituteur' (*kostschoolhouder*), m. —s, —en.

Institutri'ce (*kostschoolhouderes*), v. —s.

Instituut' (*inrichting, kostschool, opvoedingsgesticht*), o. —tuten.

Instructeur' (*onderrichter, exercitiemeester*), m. —s. Ook: *Instruc'tor.* (c = k)

Instruc'tie (*onderricht of voorschrift*), v. —tiën, —ties; *rechter van —*, de rechter, die belast is met een voorloopig onderzoek in een strafzaak. (c = k)

Instruc'tie-bataljon (*militaire school te Kampen*), o. —s. (c = k, tie = sie)

Instructief' (*leerrijk, onderwijzend*), bn.

Instrument' (*werktuig, muziekspeeltuig; toestel, gereedschap; doktersgereedschap*), o. —en.

Instrumentaal' (*door middel van muziekinstrumenten voortgebracht*), bn.; *—ale muziek.*

Insubordina'tie (*weerspannigheid, verzet tegen de krijgstucht*), v. gmv.; *zich schuldig maken aan —.* (t = ts)

Insulin'de (*eilandenrijk*), o. gmv.; dichterlijke naam voor onze O.-I.

Insulteeren (*beleedigen, hoonen, beschimpen*).

In sum'ma (*in het geheel, alles saamgenomen*).

Insurgent' (*ontevredene, opstandeling*), m.-en.

In'teekenen (*inschrijven*), ik heb —geteekend.

Inte'gendeel, bw.; *hij luiert niet, —, hij werkt hard.*

Integree'rend (*onmisbaar, onafscheidelijk*), bn.; *een — deel van iets.*

In'tellect (*verstand, denkkracht*), o. gmv.

Intellectueel' (*verstandelijk, geestelijk, schrander*), bn.; *—e vorming.*

Intelligent' (*verstandig, ervaren, vol doorzicht; vernuftig*), bn. (g = zj)

Intendan'ce (mil. *corps van officieren, belast met de verzorging, b.v. de voeding der troepen*), v. gmv.; *hij is kapitein bij de —.*

Intendant' (*opziener, bestuurder, rentmeester*), m. —en.

Intendant' (mil. *officier of militair ambtenaar, die de zorg heeft voor kleeding en voeding*), m. —en.

Intens' (*krachtig, sterk, hevig, geweldig*), bn. en bw.; *de scherpe —e stank van het uitgepompt wordende grondwater des schips; — mooi*, innerlijk; *iets — gevoelen*, innig.

In'tensief (spraakk. *werkw. met versterkte bet.*), o. —sieven; *nikken* (nijgen), *spillen* (spelen), *bibberen* (beven) zijn —sieven.

In'ter-communaal' (*tusschen verschillende gemeenten onderling*), bn.; *een —ale telephoondienst.*

In'ter-continentaal' (*tusschen de vastlanden of continenten*), bn.; *een — spoorweg.*

Interessant' (*belangwekkend, belangrijk*), bn. en bw.; *een — gesprek, — kijken.*

In'terest, in'trest (*rente van een kapitaal*), m. —en; *geld op — zetten; het kapitaal met de wettige —en; — op —*, d. i. de rente komt telkens bij het kapitaal.

Interieur' (*innerlijk, inwendig*), bn.; als zn. o.

Interjec'tie (spraakk. *tusschenwerpsel*), v. —ties, —tiën; *de —s zijn gevoelsklanken of klanknabootsingen.* (j = zj)

Interlineair' (*tusschen de regels geschreven of gedrukt*), bn.; *een –e vertaling van den Vos Reinaerde*; *–e verklaringen.*

In'terlinie (*ruimte tusschen twee regels*), v. -s.

Intern' (*inwendig, innerlijk, van binnen; inwonend*), bn. en bw.

Internaat' (*school met kost en inwoning*), o. –naten.

Internationaal' (*twee of meer volken betreffende*), bn.; *het –ale verkeer.* (ti = tsie)

Inter'ne (*kostleerling; inwonend arts*, enz.), m. en v. –ternen.

Interpella'tie (*mondeling verzoek b.v. van een volksvertegenwoordiger in de Kamer om opheldering*), v. –tiën, –ties. (tie = tsie)

Interpelleeren (*om opheldering vragen*).

Interpola'tie (*inlassching, tusschenvoeging*), v. –tiën, –s; *de – van drie termen tusschen twee termen eener reeks*; *– formule* (wisk.), v. -s.

Interpunc'tie (*plaatsing der schei- en zinteekens, ook de leer er van*), v. gmv. (tie = tsie)

Interreg'num (*tusschenbestuur, tusschenregeering*), o. gmv.

Interrup'tor (*instrumentje, dat zorgt voor de automatische verbreking en sluiting van een electrischen stroom*), m. –s; *de – van Foucault, de – van Wehmelt* (1899).

In'terval (muz. *tusschenruimte, tusschentijd, tusschenvoorval; toonafstand*), o. –vallen.

Interven'tie (*tusschenkomst, bemiddeling*), v.

In'terview (lees: *in'terwjoe: vraaggesprek*), v. en o. –s; *een –*, gesprek van een dagbladcorrespondent om iemand uit te vragen.

In'terviewen (*vragen, hooren over, uithooren*); *een gezant –*, een dagbladcorrespondent gaat een gesprek met hem houden.

Intiem' (*vertrouwelijk, innig*), bn.; *-e vrienden.*

Intimiteit' (*vertrouwelijkheid, innige vriendschap*), v. –en.

In'tocht (*plechtige inkomst*), m. –en; *zijn – houden.*

Intolerant' (*onverdraagzaam ten opzichte van andersdenkenden*), bn. en bw.

Intransigent' (*onverzoenlijk partijganger*), m. –en.

In'transitief (spraakk. *onovergankelijk, onzijdig*), bn.; *de –tieve werkwoorden*, nl. dezulke, die geen lijdend voorwerp bij zich kunnen hebben; als zn. o.

In'trede, in'tree (*inkomst, binnenkomst*), v. gmv.; *de winter had zijn – gedaan.*

In'trek (*verblijf*), m. gmv.; *zijn – nemen.*

Intrigant' (*arglistig, indringerig*), bn.; *een – man*; als zn. m. of v. (vr. ook *Intrigante*): persoon vol slinksche streken, vriend van kuiperijen. (g = g)

Intri'ge (*verwikkeling, bedrog, kunstgreep; eigenlijke strik of knoop van een roman, van een tooneelstuk, enz.*), v. –s. (g = g)

Intrigeeren (*zich met kuiperijen afgeven*).

In tri'plo (*drievoudig, in drievoudig afschrift*), bw.

Introduceeren (*invoeren of inleiden*).

Introduc'tie (*inleiding*), v. –tiën, –ties.

Inundeeren (*onder water zetten, doen onderloopen; overstroomen*).

Inutiel' (*nutteloos, ondienstig, doelloos*), bn.

In'val, m. –vallen; *dat is een goede –*, opkomende gedachte; gesch. *– der Franschen in ons land* (1794), vijandelijke binnenkomst.

Invali'de (*verminkt of gebrekkig soldaat, soldaat die geen dienst meer kan doen*), m. –liden. Ook: *Invalied'*, m. –en.

Invali'denhuis (*huis of gesticht, waarin de invaliden samenwonen*, b.v. *te Bronbeek voor het O.-Indische leger*), o. –huizen.

Inventa'ris (*notarieel opgemaakte staat of lijst van voorhanden goederen, boedelbeschrijving*), m. –sen.

Inven'tie (*uitvinding, verdichtsel, vond, kunstgreep*), v. –tiën, –ties. (t = ts)

Inver'sie (*omkeering, zinsomzetting*, b.v. *God is goed* in *Goed is God*), v. –siën, –s.

Invita'tie (*uitnoodiging*), v. –tiën, –ties.

Inviteeren (*uitnoodigen, te gast vragen*).

In'vloed (*gezag, vermogen*), m. –vloeden; *– hebben, oefenen, uitoefenen, zijn – (overwicht) doen gelden, zijn – aanwenden.*

Invoca'tie (dichtk. *aanroeping der Muze of van anderen hoogeren bijstand aan 't begin van een heldendicht of van een leerdicht*), v. –ties, –tiën. (t = ts)

In'voer (*het invoeren*), m.; *de – van waren.*

Invrij'heidstelling, v. gmv.

In'vullen (*een ledige ruimte vullen*), ik heb –gevuld; *een belastingbiljet –.*

In'wateren (*insijpelen*), het heeft –gewaterd; *die muur watert –*, wordt vochtig.

Inwen'dig (*van binnen*), bn. en bw.

In'wijden (R. K. *plechtig inzegenen*), ik heb –gewijd; *een kerk –, een kapel –.*

In'wikkelen (*in een omslag*, enz. *doen*), ik heb –gewikkeld; *een kind –.*

In'willigen (*toestemmen*), ik heb –gewilligd.

In'winnen (*herwinnen, inhalen*), ik won –, heb –gewonnen; *verzuimden tijd –.*

In'winnen (*bekomen, zien te verkrijgen*), ik won –, heb –gewonnen; *berichten –, den raad van iemand –*, vragen.

In'wonen (*bij iemand gehuisvest zijn*), ik heb –gewoond.

In'wortelen (*diep wortel vatten*), het is – -geworteld; fig. *het kwaad is –geworteld*, heeft diep wortel geschoten.

In'zage (*daad van inzien*), v. gmv.; *ter –*, ter visie, op beziens.

In'zamelen (*al verzamelende bijeenbrengen*), ik heb –gezameld; *gelden –.*

In'zegenen (*door zegenen inwijden*), ik heb –gezegend; *een huwelijk –.*

In'zenden (*toezenden*), ik zond –, heb –gezonden; *gelden –.*

In'zet (*eerste bod*), m. –zetten; *de – van een huis.*

In'zicht (*bedoeling, oogmerk*), o. –en.

In'zijpelen. Ook: **In'sijpelen.**

Inzon'derheid (*vooral, in 't bijzonder*), bw.

In'zouten (*in het zout leggen*), ik heb –gezouten; *vleesch –.*

Io' vivat! (*ho, ho, ik leef!*); de eerste woorden van het bekende studentenlied; als zn. o. de naam van het heele lied.

Ire'ne (myth. *godin des vredes*), v. gmv.

Ire'nisch (*vredestichtend, bemiddelend*), bn.

I'ris (myth. *de bodes der goden*), v. gmv.

I'ris (*regenboogvlies van 't oog*), v. –sen.

I'ris (*zwaardlelie, lischbloem*), v. –sen.

Ir'min (Germ. myth. *god van hemel en aarde en der veldslagen*, nl. *Wodan, één der Saksische hoofdgoden*), m.

Ir'minzuil, v. –en. Ook: **Her'menzuil.**

Ironie' (*spotternij, spotspraak, bedekte scherts*), v.; *met blijkbare – spreken, de goedhartige –.*

Ironie' (stijl. *troop der tegenstelling*), v.; tot een luiaard: *Wat ben je vlug!*

Ironiek', iro'nisch (*spottend, fijn schertsend*), bn.
Irrawa'di (rivier: *Achter-Indie*), m.
Isabel', isabel'kleurig (*bruinachtig geel, vuilgeel*), bn.; *een —kleurig paard*. Ook: **—geel.**
I'segrim (*in de dierenfabel de wolf*), m. —s; fig. knorrig, lastig man.
I'sis (*Egypt. godin der natuurkracht*), v.
Is'lam (*de leer van Mohammed*), m. gmv.
Islamis'me, Islamis'mus (*de Mohammedaansche godsdienst*), o. gmv.
Is'maël (*zoon van Abraham en Hagar*), m. gmv.; **—ieten** (*nakomelingen van Ismaël*, n.l. *de Arabieren*), m. mv.
Isocli'nen (*kromme lijnen als verbinding op de wereldkaart van die plaatsen, waar de helling of inclinatie der magneetnaald, in het zwaartepunt opgehangen, even groot is*), v. mv.
Isocli'nisch, bn.; *—e lijnen*. Zie **Isocli'nen.**
Isogeother'men (*kromme lijnen op de wereldkaart gedacht tot verbinding van die plaatsen, welke gelijke temperatuur hebben*), v. mv.
Isogo'nen (*kromme lijnen op de wereldkaart gedacht, ter verbinding van plaatsen, welke dezelfde declinatie of afwijking (miswijzing) der magneetnaald hebben*), v. mv.
Isogo'nisch, bn.; *—e lijnen*. Zie **Isogo'nen.**
Isohyp'sen (*lijnen op de kaart gedacht of geteekend, ter verbinding van de punten op dezelfde hoogte boven de zee gelegen*), v. mv.
Isola'tor (electr. *slechte geleider of niet-geleider van electriciteit*, bv *droog glas, porselein*), m. —s, —to'ren; *bij de telegraphie rusten of hangen de draden op porseleinen —s.*
Isoleeren (*afzonderen, alleen stellen, op zich zelven plaatsen*).
Isolement' (*afzondering*), o. gmv.
Is'raël (*de aartsvader Jacob*), m.; **—iet'** (*afstammeling van Jacob, Hebreër, Jood*), m. —en.
Israëlie'tisch (*behoorende tot, betrekking hebbende op de Israëlieten*), bn.; *de —e geschiedenis, een —e vrouw, het —e volk.*
Israëlitis'me (*de zedenleer, de godsdienstleer der Israëlieten*), o. gmv.
Isth'misch, bn.; *de —e spelen*, om de 3 of 5 jaar gevierd op de landengte van Corinthe.
Isth'mus (*landengte, smalle toegang*), m. -sen.
Is'sa, I'sa (*de naam van Jezus in den Koran*), m.
Italiaan' (*persoon uit Italië geboortig*), m. —anen.
Italiaansch', bn.; *de —e schilderschool, het — of dubbel boekhouden*; als zn. (*de It. taal*), o.
Italie'ken (*cursieve letters*), v. mv.
I'tem (*desgelijks, evenzoo*), bw. Zie **It.,** zn. o.
Itera'tie (stijl. *figuur der herhaling*), v. gmv.; *Scipio verwoestte Carthago, Scipio vernielde Numantia, Scipio bevocht den vrede, Scipio redde den Staat.* (t = ts)
I'teratief (spraakk. *werkwoord van herhaling, frequentatief*), o. —tieven.
Ivoor' (*olifantstand, elpenbeen*), o. gmv.; *— van Sumatra, — van Afrika.*
Ivo'ren (*van ivoor*), bn.; *een — waaier.*
Izabel'kleur, v. gmv.; **—ig,** bn.: Zie: **Isabel'.**

J.

J, v. j's. De tiende letter van het alphabet.
J. C. — *Jezus Christus.*
j. d. w. — *jaar der wereld.*
Jhr. — *Jonkheer.*
J.l. — *Jongstleden.*
Jr. — *Ju'nior*, de jongere.
Jz. — *Janszoon, Jacobszoon*, enz.

Jaap (*snede*), m. japen, gmz.; *iem. een — geven.*
Jaap (*Jacob*), m. Japen; —je, o. —s.
Jaar (*tijdsverloop van twaalf maanden*), o. jaren of jaar; *dit kind is acht jaar.*
Jaar'boek (*kroniek*), o. —boeken.
Jaar en dag (*voortdurend, onverpoosd*), bw.; *de heer Van Naslaan studeerde — in Wagenaar.* Ook: *Jaar en eeuw.*
Jaar'gang (*al de afleveringen van een tijdschrift voor één jaar*), m. —gangen.
Jaar'getij, jaar'getijde (*seizoen*), o. —getijden; *het jaar wordt in vier sterrenkundige —getijden verdeeld.*
Jaar'getij (R. K. *jaarmis, -dienst*), o. —en.
Jaar'kring (*twaalf maanden*), m. —kringen.
Jaar'lijks (*ieder jaar*), bw.; *hij gaat — op reis.*
Jaar'lijksch (*van ieder jaar*), bn.; *de —e afrekening, een — inkomen.*
Jaar'wedde (*salaris, jaarloon*), v. —wedden.
Ja'broer (*ja-knikker*), m. —broers.
Jacht (*het jagen*), v.; *op — zijn.*
Jacht (*verdekt snelzeilend vaartuig*), o. —en.
Jacht'delict (*—overtreding*), o. —delicten.
Jach'ten (*aanzetten, haasten*), ik heb —jacht.
Jacht'hoorn (*jagershoorn, waldhoorn*), m. —hoorns.
Jach'tig (*haastig, gejaagd*), bn. en bw.
Jack Pud'ding (*hansworst, Jan Klaassen*), m. —s. Lees: *dzjek.*
Jaco'ba-kannetje (*kastanjebruin verglaasd aarden kannetje, zóó genoemd naar gravin Jacoba van Beieren*, † 1436), o. —kannetjes.
Jacobijn' (*heftige raddraaier der groote Fransche omwenteling*), m. —en.
Jaco'bus (*oud Eng. goudstuk*, ± *f* 15), m. —s.
Ja'gen (*vooruitdrijven*), ik joeg of jaagde, heb —jaagd.
Ja'gen (*op jacht zijn*), ik jaagde, heb —jaagd.
Ja'ger (*persoon die jaagt*, ook *soldaat der lichte infanterie*), m. —s.
Ja'ger of **—tje** (*persoon, die het paard vóór de trekschuit ment*), m. of o. —s.
Ja'ger (*haringjager, snel zeeschip*), m. —s.
Ja'guar (*Z.-Amerikaansche panter*), m. —s.
Jak (*kort vrouwenkleed*), o. jakken.
Jak'hals (*wolfachtig roofdier*), m. —halzen.
Jak'keren (*afjagen*), ik heb —jakkerd.
Jalap'pe, v. **—wortel,** m. (*een op een ramenas gelijkende wortel uit Mexico, met harsig, purgeerend sap*). (j =zj)
Jaloersch' (*ijverzuchtig*), bn. en bw.; **—heid,** v.
Jaloezie' (*jaloerschheid, minnenijd*), v. gmv.

Jaloezie' (*binnen- of buitenzonneblind*), v. -ën.
Jam (*een soort van aardappel*), v. jammen.
Jam (*vruchtengelei*), v. gmv. Lees: *djzem.*
Jam'be (dichtk. *versvoet bestaande uit een onbetoonde lettergreep gevolgd door een betoonde*, b.v. *ge-voel*), v. –n.
Jam'mer (*ellende, nood*), o. (ook m.) –en.
Jam'meren (*weeklagen*), ik heb –jammerd.
Jan (*bediende in hotel of koffiehuis*), m. –nen.
Janha'gel (*koektabletjes overstrooid met bolletjes suiker, die op hagelkorrels lijken*), v. gmv.
Janha'gel (*het gemeene volk*), o. gmv.; *het – kwam op de been*, dat is een groote menigte gemeen volk, alsof het uit de lucht hagelde.
Janhen' (*keukenpiet*), m. –hennen.
Janitsaar' (*bevoorrechte klasse van Turksche soldaten, opgericht in 1829*), m. –saren; *den 17 Juni 1826 werd het corps der –aren voorgoed ontbonden verklaard en vernietigd.*
Jan'ken (*jammerend huilen*), ik heb –jankt; *de honden begonnen te –.*
Jan'maat (*matroos*), m.; *de –*, de zeelieden.
Janrap' (*janhagel*), o. gmv.; als persoonsnaam, m.: *Jan Rap en zijn maat*, het plebs, de straatvlegels; mv.: *de Jan Raps.*
Jansa'lie (*droomer*), m. –salies.
Jansenist' (*volgeling van bisschop Jansenius*, †1638, *officiëel Oud-Roomsche geheeten*), m. -en.
Jans'lot (*nieuwe scheut aan planten, zich na St. Jan ontwikkelend*), o. –lotten.
Jantje-van-Lei'den (*machtspreuk.paradox*), o. gmv.; *zich met een – van iets afmaken*, evenals Jan van Leiden als profeet bij twistgedingen deed in Munster (1533 – '35).
Janua'ri (*1e maand, louwmaand*), m. gmv.
Ja'nus (myth. *de god van 't menschelijk lot; hij opent het jaar, de eerste maand is hem gewijd*), m.
Japannees' (*persoon uit Japan*), m. –neezen.
Japanneesch', Japansch', bn.; als zn. o.: *het –*, de taal.
Japon' (*lang vrouwenkleed*), v. –nen, –s.
Jas (*heeren-bovenkleedingstuk*), v. jassen.
Jas (*dames-morgenjapon*), v. jassen.
Jas (kaartspel: *troefboer*), m. gmv.
Jasmijn' (*heester, siergewas*), v. –en.
Ja'son (myth. *aanvoerder der Argonauten*), m.
Jas'pis (*bewerkte jaspissteen*), m. –sen.
Jas'pis (*stof: rood, groen, bruin*), o. gmv.
Ja'tagan, m. –s. Zie **Ya'tagan.**
Ja'va (*het belangrijkste der groote Soenda-eilanden, viermaal zoo groot als ons land met ± 23 millioen bewoners*), o.
Javaan' (*inboorling van Java*), m. –vanen.
Javaansch', bn.; *de –e taal*; als zn. o.
Ja'vaasch, bn.; *de Javasche bank.*
Ja'va-koffie (*koffie van Java*), v. gmv.; *de residentie Pasoeroewan levert de helft der –.*
Javelijn' (*werpschicht*), v. –en. (j = zj)
Jean pota'ge (*Fransche hansworst*), m. –s.
Je'gens (*ten aanzien van*), vz.; *onze plichten – ons zelf; lief, aardig zijn – iemand.*
Jeho'va (*de Onveranderlijke, Eeuwige*), m.
Je'ker (riviertje: *Limb.*), v.; *Maastricht aan de –*; in België: *Jaar*, (lees: *zjaar*).
Jek'ker (*overkleedingstuk voor mannen, pijjakker*), m. –s.
Jene'ver (*sterke drank, moutwijn doortrokken van jeneverbessen-olie*), v. gmv.
Jene'verstruik (*kegeldragende heester der heide*), m. –en; *de – levert de jeneverbessen.*
Jeremia'de (*klaaglied, klacht*), v. –n of –s.
Jeru'zalemmer (*een soort van appel*), m. –s.

Jeu (*vleeschsap, saus*), v. gmv. Lees: *zjeu.*
Jeugd, v.; *in de eerste –, onderwijzer der –.*
Jeuk (*jeukte*), m. gmv.
Jeu'ken (*prikkelen der huid, joken, krieuwelen*), het heeft –jeukt; *e. heelende wonde –t.*
Jezuïet' (*lid der societeit van Jezus*), m. –en.
Jezuïe'tisch, bn.; *de –e beginselen.*
Jezuïtis'me (*den Jezuïeten toegedichte leer- en handelwijze*), o. gmv.
Jicht (*pijn in de gewrichten*), v. gmv.
Jich'tig (*met jicht gekweld, pijnlijk*), bn.
Jin'go (*Engelschman met overdreven nationaal gevoel van eigenbelang*), m. –'s.
Jin'go (*Engelsch gezinde Afrikaander of zijn handlanger in Europa*), m. –'s.
Jobs'bode (*ongeluksbode*), m. en v. –boden.
Jobs'tijding (*ongelukstijding*), v. –tijdingen.
Joc'key (*rijknecht*), m. –s; *de – berijdt bij wedrennen het renpaard.* Lees: *zjok'kie.*
Jo'dendom (*de gezamenlijke Joden*), o. gmv.
Jo'denlijm (*aardpek, asphalt*, schertsend: *speeksel*), v. gmv.
Jodin' (*Joodsche vrouw*), v. –nen.
Joe'delen (*zingen der Tirolers*), ik heb –joedeld; *zij –, dat het in de bergen schatert.*
Joe'len (*vroolijk tieren, leven maken*), ik heb –joeld.
Joel'feest (*groot Germaansch-heidensch winterfeest, 22 – 25 Dec.*), o. –feesten; *in Zweden heet Kerstavond nog altijd –.*
John Bull' (*spotnaam van den Engelschman*), m. Lees: *dzjoon boel'.*
Jok (*boert, scherts, spel*), m. gmv.
Jok'ken (*boerten, schertsen*; vooral: *onwaarheid spreken*), ik heb –jokt.
Jok'ken (*leugen*), m. –s; *een heel klein –tje.*
Jok'ker (*leugenaar*), m. –s.
Jokkernij' (*boert, scherts*), v. –en.
Jol (*scherpgebouwde sloep, ook voor zeiltuig ingericht*), v. jollen.
Jo'len (*pret maken, joelen*), ik heb –joold.
Jo'lig (*prettig*), bn. en bw.; *een – feest.*
Jol'leman (*schipper, die o.a. in A'dam met een roeiboot overzet*), m. –mannen, –mans.
Jo'nassen (*op en neer werpen*), ik heb –jonast; *iemand –*, jongensspel.
Jo'nathan (*broeder Jonathan: spotnaam voor den N.-Amerikaan*), m.
Jong (*jeugdig, onervaren*), bn. en bw.
Jong (*pas geboren dier, jong dier*), o. –en.
Jongedoch'ter (*ongehuwde vrouw*), v. –s.
Jongeheer', jongenheer', m. jongeheeren.
Jongejuf'frouw, v. –juffrouwen.
Jon'geling (*jongmensch*), m. –en.
Jon'gelingschap (*de leeftijd, waarin men jongeling is*), v. gmv.; *de gelukkige dagen der –.*
Jon'gelingschap (*de gezamenlijke jongelingen*), v. gmv.; *Napoleon riep de – op.*
Jon'gen (Ind. *mann. bediende op Java*), m.; *huis–, stal–, tuin–, gras–, lijf–.*
Jon'gen (*knaap, kind*), m. –s; **–getje,** o. –s.
Jon'ger (*leerling*), m. –s, –en.
Jon'geren (*leerlingen, discipelen van Christus*), m. mv.; *de – werden later de Apostelen.*
Jonggezel' (*ongehuwd man*), m. –gezellen.
Jong'maatje (*leerling bij eenig ambacht, vooral in dat van boekdrukker*), o. –maatjes.
Jongmensch', o. jongelieden en jongelui.
Jongs'ke, jongs'ken (*kleine jongen*), o. –kes, –kens.
Jongstle'den (*laatstleden*), bn. Zie **Jl.**
Jonk (*Chineesch vaartuig*), v. –en.
Jon'ker (*jonkheer*), m. –s.

Jonk'heer (*adellijk heer*), m. —heeren.
Jonk'heid (*jeugd*; ook collectief), v. gmv.
Jonk'man (*jongeling, ongehuwd persoon*), m. jongelie'den, jongelui'.
Jonk'vrouw (*adellijk meisje, freule*), v. —en.
Jonkvrou'welijk, bn.; *—e bedeesdheid.*
Jood (*Israëliet*), m. joden.
Joodsch, bn.; *het —e volk*; als zn. (*de taal*), o.
Jool (*halve gek, zotskap, suffer*), m. jolen.
Jool (*jolige partij vooral onder studenten*), v. jolen; *een studenten rij—, een kroeg—.*
Joon (*reusachtige vischdobber, breel of bakenton met rood vlaggetje aan 't einde van den reep der uitgezette haringvleet*), v. jonen.
Joos'je, joost (*Chin. duivel*), o. of m.; *dat mag — weten*, dat weet niemand.
Jordaan' (*rivier in Palestina*; *buurt in Amsterdam*), v. en m. gmv.
Jorda'ner (*bewoner van den jodenhoek in Amsterdam*), m. —s.
Jor'den (*onnoozele knaap*), m. —s.
Jo'ris (*Georgius*), m. *St. — is de patroon der boogschutters*; **—gild** (*gild der voetboogschutters*), o. —en.
Jormungan'dur (Germ. myth. *wereldslang, broeder van Fenris en Hela*), v.
Jo'ta (*kleinigheid*), v. —'s; *een — is de kleinste Grieksche letter, n.l. I*; fig. *hij weet er geen — van*, d. i. niet het minste.
Jou'en (*gemeenzaam spreken*), ik heb —joud; *iemand jijen en —*, zeer familiair met hem spreken.
Journaal' (*dagboek, dagblad, tijdschrift*), o. —nalen: *een mode—.* Lees: *zjoer-naal'.*
Journalist' (*dagbladschrijver, dagbladuitgever*), m. —en. Lees: *zjoer-na-list'.*
Jouw (*uitjouwing, bespotting*), m. —en.
Jou'wen (*naschreeuwen, hoonend en smadelijk schimpen*), ik heb —jouwd.
Joviaal' (*vroolijk, opgeruimd*), bn. (j = zj)
Joyeuse entrée (*blijde incomste*), v. —s.
Ju'bel (*vreugdekreet*), m. —s.
Ju'belen (*vreugdekreten aanheffen*), ik heb —jubeld.
Ju'beljaar (*het 50e jaar als feestelijk jaar in Kanaän*), o. —jaren.
Jubila'ris (*iemand tot wiens eer een feest gevierd wordt*), m. —sen; vr. **—se.**
Jubilee', jubilæ'um, jubile'um (R K. *kerkelijk feest tot heil van alle geloovigen*), o.; jubilees, jubiléums, jubiléa.
Jucht'leder, jucht'leer (*Russisch sterkriekend met wilgenschors gelooid leder*), o. gmv.; *het — is waterdicht, zacht en lenig.*
Ju'das (*verrader*; fig. en schertsend: *beursdrager, penningmeester*), m. —sen.
Ju'daspenning (*kruisbloemige tuinplant met paarse bloemen*), m. —penningen.
Ju'dassen (*plagen in het geniep, treiteren*), ik heb —judast.
Juf (*juffrouw*), v. gmv. gmz. als aanspreking.
Juf'fer (*jonge juffrouw*), v. —s, —en.
Juf'fer (*spar, dunne paal of mast*), v. —s.
Juf'fer (*kleine soort van waternimf, libel*), v. —s; *het blauwe —tje.*
Juf'fertje-in-'t-groen (*ranonkel met witte of blauwe bloempjes*). o. juffertjes-in-'t-gr.
Juf'frouw (*meisje, burgervrouw, onderwijzeres*), v. —en.
Jui'chen (*luid en jubelend zijn vreugd te kennen geven*), ik heb —juicht.
Jui'len (*joelen*), ik heb —juild.
Juin (*ajuin*), m. —en; (*stofn.*), v.
Juist (*nauwkeurig, precies*), bn. en bw.
Juju'be (*roode borstbezie van den jujubeboom*; *nu meestal hoestballetje van suiker en gom*), v. —n. (j = zj)
Juk, jok (*draagwerktuig*), o. —ken.
Juk'been (*been onder het oog*), o. —beenderen.
Ju'li (*hooimaand*), m.
Juliaansch', bn.; *de —e tijdrekening*, nl. van Julius Cæsar (het jaar = 365 dagen en 6 uren).
Jul'lie (*jelui, gij lieden*), pers. en bezitt. voornw. *Wat doen ze —? Hier zijn — boeken.*
Jumel'les (*dubbel oogglas, binocle, tooneelkijker*), v. mv. (j = zj).
Ju'ni (*zomermaand*), m.
Ju'nior (*de jongere*), m.
Ju'no (myth. *gemalin van Jupiter, de pauw is haar gewijd*), v.
Ju'piter (myth. *de opperste god, de arend is hem gewijd*), m.
Juridiek', juri'disch (*overeenkomstig de rechtsleer, rechtsgeldig*), bn. (j = j).
Jurispruden'tie (*rechtsgeleerdheid*), v. gmv.
Jurist' (*rechtskenner, rechtsgeleerde*), m. —en.
Jurk (*japonnetje*), v. —en.
Ju'ry (*rechtbank van gezworenen*; *commissie van beoordeeling*), v. —'s. (j = zj).
Jus (*krachtig vleeschsap, jeu*), v. Lees: *zjuu.*
Justi'tia (myth. *godin der gerechtigheid*), v.
Justi'tie (*gerechtigheid, het recht, de rechterlijke macht*), v. gmv. Lees: *jus-tiet'-sie.*
Jut (*peer*), v. jutten; (*boom*), m. jutten.
Ju'te (*vezel van een plant uit de Gangesvlakte, ongeveer behandeld als bij ons de hennep*), v. gmv.; *overgordijnen van —.*
Jut'mis, Jut'temis, v. *Met St. —*, en dan nog wel: *als de kalveren op het ijs dansen*, d. i. nooit.
Jut'tepeer (*saprijke peersoort*), v. —peren.
Juweel' (*elk geslepen edelgesteente, vooral diamant*), o. —en.
Juwee'len, bn.; *een — broche*, met diamanten.
Juwelier' (*juweelwerker, handelaar in juweelen*), m. —s.

K.

K. v. —'s. De elfde letter van het alphabet.
K. v. K. en **F.** — *Kamer van Koophandel en Fabrieken.*
Kant. — *Kantoor.*
Kapt. — *Kapitein.*
K.G. — *Kilogram.*
Kil. — *Kilogram.*
Kilom. — *Kilometer.*
K.K. — *Keizerlijk of Koninklijk.*
K.M. — *Kilometer*, mijl van 1000 M.
K.M. — *Keizerlijke of Koninklijke Majesteit.*
Kon. — *Koninklijk.*
Kub. — *Kubiek.*

Ka, ka'de, kaai (*straat, weg of voetpad langs een water*), v. kaden, kaaien.
Ka (*bonte kraai, kauw*), v. kaaien.
Kaag (*platboomd vaartuig met één mast*), v. kagen.
Kaai (*kade*), v. –en.
Kaai'man (*krokodil van Z.-Amerika, alligator*), m. –mans, –mannen.
Kaak (*wang*), v. kaken; *een –slag.*
Kaak (*schandpaal*), v. kaken; *aan of op de – stellen.*
Kaak (*harington*), v. kaken. vero.
Kaak'je (*meelkoekje*), o. –s.
Kaak'ton (scheepst. *ton tot bewaring der scheepsbeschuit*), v. –tonnen.
Kaal (*onbegroeid*), bn. en bw.; **–heid,** v. gmv.
Kaam (*schimmel op bier, wijn*, enz.), v. gmv.
Kaan (*platbodemd vaartuig, bootje*), v. kanen.
Kaan (*kleine bruine stukjes, die overblijven bij 't uitbraden van reuzel, rund- of kalfsvet*), v. kanen.
Kaap (*in zee uitloopend gebergte*), v. kapen.
Kaap (*zeeroof*), v. gmv.; *ter – varen.*
Kaap (*hoog toestel van balken, gedekt met een kap, als herkenningsteeken voor den zeeman*), v. kapen.
Kaap'stander (*windas met verticalen stand der draaispil*), m. –standers.
Kaap'vaarder (*schip, dat naar de Kaap vaart*), m. –vaarders.
Kaar (*vischbootje met gaatjes*), v. karen.
Kaar'den (*de wol al krassend zuiveren en gladden*), ik heb –kaard.
Kaars, v. –en; *een smeer–, een was–.*
Kaart (*speelkaart, land- of zeekaart*), v. –en.
Kaar'ten (*kaartspelen*), ik heb –kaart.
Kaart'legster (*waarzegster*), v. –legsters; overdr.: *oude best.*
Kaas (*voedingsmiddel uit melk bereid, al of niet gekruid*), v. (voorwerp), v. kazen.
Kaas'mijt (*mijt, die in of op oude kaas leeft*), v. –mijten.
Kaats (*plaats van den bal*), v.; **–baan,** v. –banen; **–bal,** m. –ballen.
Kaat'sen (*het kaatsspel spelen*), ik heb -kaatst.
Kabaai', kaba'ja (Ind. *een soort van kamerkleeding van lichte stof*), v. –en, –ja's.
Kabaal' (*cabaal, lawaai*), o. kabalen.
Kabas' (*hengelmandje*), v. kabassen.
Kab'belen (*met zachten golfslag stroomen*), het beekje heeft –kabbeld.
Ka'bel (*dik touw, scheepstros, ankertouw*), m. kabels.
Ka'bel (*telegraafkabel, op een scheepskabel gelijkend, waardoor een telegraafdraad loopt en neergelaten op den bodem der zee*), m. –s: *de transatlantische –*, telegraphische verbinding tusschen Europa en Amerika: zulk een kabel bestaat uit een kern van zeven samengevlochten koperdraden, door een dikke isoleerende laag guttapercha omgeven, waaromheen weer eenige lagen van met teer gedrenkten hennep, terwijl het omhulsel gevormd wordt door tien met hennep omwonden ijzerdraden; de stroom gaat alleen door de kern.
Kabeljauw' (*groote zeevisch*), m. –jauwen; (*als stofnaam*), v. gmv.
Kabeljauw'schen (gesch. *aanhangers van graaf Willem V*, 1349), m. en v. mv.
Kabinet' (*ouderwetsch fraai meubelstuk, ladenkast met bovendeuren*), o. –ten.
Kabinet' (*zaal of galerij, verzameling*), o. -ten; *– van schilderijen, munten, penningen.*
Kabinet' (*werkvertrek v. e. vorst*; fig. *de regeering*), o. –ten: *–sbrief, –sorder*, bevel van wege den koning; *–sraad*, raad van ministers.
Kabou'ter (*aardmannetje, werkdwerg*), m. –s; **–mannetje,** o. –s.
Kabuis' (*scheepskeuken*), v. kabuizen. Ook: **Kombuis'.**
Ka'chel (*verwarmingsvoorwerp*), v. kachels.
Kadas'ter (*openbaar register der eigendommen*, ook *de rijks-bewaarplaats er van*), o. gmv.
Kadastraal' (*tot het kadaster behoorende*), bn.; *een –trale omschrijving; –ale opmetingen.*
Ka'de, ka (*muurdijk langs havens, meren* enz. *opgetrokken*), v. kaden. Ook bebouwde rivieroever in een stad: *Rijnkade, IJselkade.*
Ka'der (*lijst*; mil. *omlijsting door officieren en onderofficieren*), o. –s.
Kadet' (*fijn en klein broodje*), v. –ten; meestal: *kadetje*, o. –s.
Ka'di (*rechter van lageren rang bij de Mohammedanen*), m. –'s.
Kaf (*afval van stroo*), o. gmv.
Kaf'fer (*inboorling van het Kafferland in Z.-Afrika*; eig. *kafir* d. i. *ongeloovige*), m. –s.
Ka'fir (*niet-Mohammedaan, ongeloovige*), m.-s.
Kaf'tan (*Turksch overkleed, eerekleed*), m. –s.
Ka'jak (*klein en zeer licht Groenlandsch vaartuig voor de vischvangst*), v. –s.
Kajuit' (*scheepskamer*), v. –en.
Kakatoe', v. –s. Ook: **Kakketoe'.**
Ka'kelbont (*schreeuwende kleuren toonende of hebbende*), bn.; *e. –e versiering, e. –e haan.*
Ka'kelen (*het geluid van kippen, die gelegd hebben*), zij heeft –kakeld; fig. babbelen, snateren: *hou toch op met dat – !*
Ka'ken (visscherij. *het met een scherp mesje verwijderen van een deel der inwendige organen van den haring terstond na het binnenhalen der vangst, hem daarna inzouten in een kaak of ton*), ik heb –kaakt.
Kak'kerlak (*insect, bakkerstor*), m. –lakken.
Kakketoe' (*gekuifde papegaai*), v. –s.
Kalamink', kalmink' (*geglansde en gestreepte wollen stof*), o.; *een rok van –.*
Kalan'der (*snuittor, korentor*), m. –s.
Kalan'der (*machine tot glanzing van gebleekt katoen of linnen; katoen- of linnenglanzer*), v. –s. Ook de glans zelf.
Kalebas', kalbas' (*pompoen*), v. –bassen.
Kalefa'ten. Ook: **Kalfa'ten.**
Kalen'der (*almanak, tijdwijzer*), m. –s.
Kales' (*open vierwielige korts of calèche*; ook *kapstok*), v. –sen.
Kalf (*jong rund*), o. kalveren, kalven.
Kalf (*al te goedige man, onnoozele bloed*), o. kalven; *een – van een jongen, een goed –.*
Kalfa'ten, kalefa'ten (*het herstellen van een vaartuig, het dichtmaken der naden met uitgeplozen touw of met werk en pik*), ik heb –kalfaat.
Kalfa'teren, ik heb – kalfaterd; **–fa'tering,** v. –en. Ook: *Kalefateren.* Ook: **Kalfa'ten.**
Ka'li (beek, rivier: *O.-Java*), v. –'s.
Kali'ber (*middellijn van de cilindrische ruimte in een kanon*), o. gmv.; *een kanon van groot –.*
Kali'ber (*gewicht, grootte, afmeting*), o.; *metselsteenen van groot –*; fig. soort, aanzien, stand: *menschen van 'tzelfde –.*
Ka'lief (*titel van de opvolgers van Mohammed, tegenwoordig gevoerd door den sultan van Turkije*), m. –liefen.
Kalifaat' (*rijk der kaliefen*), o. gmv.; *het*

Westersch — of het — van Cordova (762-1492), *het Oostersch —* (Bagdad).
Ka'lis (*schooier, bedelaar*), m. kalissen.
Kalk (*alkalische aarde, metselspecie*), v. gmv.
Kal'ken (*met kalk besmeren*), ik heb —kalkt.
Kalkoen' (*hoenderachtige vogel uit Kalikoet of Calcutta, familie der fazanten*), m. —en.
Kalkoen' (*punt van een hoefijzer*), m. —en.
Kalkoe'nenei (*ei v. e. kalkoen*), o. —eieren.
Kalkoensch', bn.; *een —e haan, een —e hen.*
Kal'len (*babbelen, snappen*), ik heb —kald.
Kalm (*rustig, stil, tevreden*), bn. en bw.; *een — antwoord, wees —; hij sprak zeer —.*
Kalmeeren (*stillen, doen bedaren*), ik heb —kalmeerd; *iemand —.*
Kalm'pjes (*bedaard*), bw.; *zich — amuseeren.*
Kalm'te (zeew. *windstilte*), v. gmv.; *— op zee.*
Kalmuk'ken (*Mongoolsche stammen aan de Wolga, Tartaren*), m. mv.
Kal'mus (*geneeskrachtige waterplant*), m. gmv.; **—olie** (*etherachtige olie*), v.
Ka'long (*vliegende hond op Java*), m. —s.
Kalot' (*mutsje, kapje*), v. —ten.
Kalot'ten (*afvalsdeelen bij 't vlaszwingelen*), v. mv.; *van de — maakt men grof weefsel.*
Kal'verliefde (*kinderachtige liefde*), v. gmv.
Kalvijn' (*appel*), v. —en; *roode en witte —en.*
Kam (*getand werktuig*), m. kammen.
Kam (*weverskam, deel v. h. getouw*), m. —men.
Kam (*bovenste lijn van een bergtop*), m. —men.
Kameel' (*toestel om schepen te lichten, in 1691 uitgevonden*), o. —meelen.
Kameel' (*herkauwend schaapachtig zoogdier*), m. —meelen. Ook dicht. **Ke'mel.**
Kameel'pardel (*giraffe*), m. —s. Ook: *-paard.*
Kameleon' (*kleurveranderend hagedisje*), o. —s; *het — leeft vooral in N.-Afrika.*
Kameleon' (fig. *persoon, die telkens een andere partij aanhangt*), m. —s.
Kameleon'tisch (*veranderlijk van kleur*, d. i. *richting*), bn.; *een —e politiek.*
Ka'men (*kamig worden, schimmelen van bier*), het bier heeft —kaamd.
Kamenier' (*kamerjuffer, helpster eener aanzienlijke dame*), v. —s.
Ka'mer (*deel van een huis, besloten ruimte*), v. —s; fig. *de — van een kanon, van het hart; van een mijn* (waar het buskruit geborgen is).
Kameraad' (*kamergezel, makker*), m. en v. —raads, —raden.
Ka'merdoek (*Kamerijksch doek*), o. gmv.; *katoenen —*, zeer fijn hemdenkatoen.
Ka'mergeleerde (*theorieman*), m. —geleerden; *hij is maar een droge —.*
Ka'mergymnastiek (*lichte lichaamsoefeningen, zonder toestellen, die binnenskamers kunnen uitgevoerd worden*), v. gmv.
Ka'merheer (*edelman in hofdienst*), m. —heeren; *deze baron is — des konings.*
Ka'merlid (*lid van een der beide Kamers der Staten-Generaal*), o. —leden.
Ka'mermuziek (*vocale of instrumentale lichte muziek*), v. gmv.
Kam'fer (*brandbaar hars*), v. gmv.; *— van Baros op Sumatra.*
Kam'ferboom (Ind. *een der hoogste woudboomen, een soort van laurier*), m. —boomen.
Kam'garen (*garen van gekamde wol*), o.; (soorten), o. —garens.
Ka'mig (*schimmelig*), bn.; *— bier.*
Kamil'le (*geneeskrachtige plant*), v. —millen.
Kamizool' (*vest, buis zonder mouwen*), o. —zolen.
Kam'men (*met een kam het haar of de wol bewerken of ontwarren*), ik heb —kamd.
Kamoes'leer, kamuis'leer (*gemsleer*), o. gmv.; *schoenen van —.*
Kamp (*leger, legerplaats in 't open veld*), o. —en; *het — betrekken.*
Kamp (*afgepaald stuk gronds*), m. —en; *een — weiland; die grond wordt bij —en geveild.*
Kamp (*strijd, gevecht, worsteling*), m. gmv.
Kampan'je (*licht verdek bij of op den achtersteven, campagne*), v. —s.
Kampeeren (*gelegerd zijn*); *de troepen lagen op de heide —kampeerd.*
Kam'pen (*strijden, vechten*), ik heb —kampt.
Kamperfoe'lie (*slingerplant, heester met windenden stengel, geiteblad*), v. —foelies.
Kampernoe'lie (*eetbare paddenstoel*), v. —s.
Kam'perstukje (*lachwekk. handeling*), o. —s.
Kampioen' (*kampvechter*), m. —en; *de — der Ned. wielrijders*, de eerste, de allerbeste.
Kampioen'schap (*het overwinnaar-zijn in een wedstrijd*), o.; *het — van Europa in 't wielrijden; het — van Nederland.*
Kam'pong (Ind. *Javaansch gehucht, bestaande uit hutten van hout of van bamboe, met pannen of met atapbladen gedekt en altijd door vruchtboomen en bamboebosschen overschuduwd*), v. —s.
Kan (*vaatwerk, liter*), v. kannen.
Kanaal' (*gegraven waterweg*), o. kanalen; fig. bron: *uit welk — hebt gij dat?*
Kanaal' (aardr. *zeestraat tusschen Engeland en Frankrijk*), o.; *storm in het —.*
Kanalisa'tie (*het bevaarbaar maken van een beek, rivier*, enz.), v. gmv. Lees: *zaat'-sie.*
Kanaliseeren (*het bevaarbaar maken van beken, rivieren*); *het — der Mark in N.-Br.*
Kanal'je (*ondeugend vrouwspersoon*), v. —s; (*gespuis*), o. Ook: **Canail'le.**
Kana'rie (*kamervogel*), m. —s; *de — leeft in 't wild op de Canarische eilanden.*
Kana'rievogel (*kanarie*), m. —vogels.
Kanas'ter (*varinas-tabak*), m. Ook: **Knas'ter.**
Kandeel' (*kruiderwijn*), v. gmv.
Kan'delaar, m. -s, -laren; *een veelarmige —.*
Kandela'ber (*kroonlichter*), v. -s. Ook: **Cand.**
Kan'dij (*gekristalliseerde suiker, klontjes*), v.
Kaneel' (Ind. *specerij*), o. en v. gmv.; *het — is de gedroogde binnenbast v. d. kaneelboom.*
Ka'nefas (*ruwe katoen voor voering*), o. gmv.
Kan'goeroe (*buideldier, springhaas*), v. —s; *de — leeft in Nieuw-Holland.* Ook: *Ken'goeroe.*
Ka'nis (*vischkorf met deksel*), v. —sen.
Kan'ker (*woekergezwel*), m. gmv.
Kan'kerbloem (*koornbloem, klaproos*), v. —bloemen.
Kan'nebladen (*gele plomp*), o. mv.
Kannibaal' (*menscheneter*), m. —balen.
Ka'no (*Indiaansch schuitje van boomschors of uit een boomstam, dat voortgepagaaid, wordt*), v. —'s.
Kanon' (*stuk geschut*), o. kanonnen; *de —nen losbranden, het dreunen der —nen.*
Kanonna'de (*voortgezet kanonvuur*), v. —nades.
Kanonneer'boot (*oorlogsvaartuig, plat met één mast en zeiltuig, ter kustverdediging*), v. —booten.
Kanonnier' (*soldaat der artillerie*), m. —s.
Kans (*goede gelegenheid*), v. —en.
Kan'sel (*predikstoel*), m. —s.
Kanselarij' (*griffie van een gezantschap, consulaat; kantoor van den kanselier*), v. —en.

Kanselier' (*hoofd eener kanselarij*; ook: *groot-zegelbewaarder des rijks, eerste minister*), m. –s, –en.

Kant (*zijde, rand, zijvlak*), m. –en; *aan dezen –, aan den – van het water.*

Kant (*speldenwerk*), v. –en.

Kant (*naar behooren, in orde*), bn. en bw.

Kant (*frisch, krachtig*), bn.; *de jongen is –.*

Kanteel' (*schietgat, uitgetand muurwerk*), m. –teelen.

Kan'telen (*wentelen, omkeeren*), ik heb gekanteld; *een kist –, een balk –,* d. i. op de zijden voortwentelen.

Kan'ten, ik heb –kant; fig. *zich tegen iets –,* heftig verzetten.

Kan'ten (*van kant*), bn.; *een – kraagje.*

Kan'tig (*hoekig, scherp*), bn.; *een –e liniaal.*

Kanton' (rechtst. *afdeeling, district*), o. –s; **–gerecht** (*laagste rechtbank*), o. –en; **–rechter** (*rechter van het kanton*; vroeger: *vrederechter*), m. –rechters.

Kantoor' (*vertrek, kamer, bureau*), o. –toren; *het – der belastingen, een notaris–.*

Kant'teekening (*aanteekening op den witten kant van een blad*), v. –teekeningen.

Kant'zuil (meetk. *driehoekige zuil, prisma*), v. –zuilen.

Kanun'nik (R. K. *domheer of stiftsheer*; *wereldlijk geestelijke, die lid is van het kapittel*), m. –en; *de –en gaven ook onderwijs aan de kapittelschool.*

Kap (*hoofddeksel*), v. kappen.

Kap (*dek, bedeksel, dak* enz.; *alles wat aan een kap kan doen denken*), v. kappen; *de – van een dak, de – van een koepel.*

Kap'blok (*slagershakblok*), o. –blokken.

Kap'doos (*toiletdoos*), v. –doozen.

Kapel' (*bidplaats, kerk van een klooster, kleine kerk*), v. kapellen; ook deel eener R. K. kerk meestal met altaar bv. in een kathedraal.

Kapel' (*dagvlinder*), v. kapellen.

Kapel' (*korps muzikanten*), v. –len.

Kapelaan' (*R. K. geestelijke onder den pastoor eener parochie*), m. –lanen, kapelaans.

Kapel'meester (*orkest-directeur*; *hoofd van een korps militaire muzikanten*), m. -meesters.

Ka'pen (*rooven, stelen, zeeroof plegen*), ik heb –kaapt.

Ka'per (*vrijbuiter, zeeroover, rooverschip*), m. –s.

Ka'per (*vrouwen- of kinder-hoofddeksel*), v. -s.

Ka'perbrief (*vrijbrief tot kapen in oorlogstijd*), m. –brieven.

Kapitaal' (*hoofdsom, som gelds*), o. –alen.

Kapitaal' (*groot, voornaam, aanzienlijk*), bn.; *een – heerenhuis, een –ale onderneming.*

Kapitaliseeren (*bij een kapitaal voegen, een kapitaal laten aangroeien*). (s = z)

Kapitalist' (*rentenier, rijke*), m. –en.

Kapiteel' (*bovenstuk eener zuil*), o. –en

Kapitein' (*hoofdman, bevelhebber*), m. –s.

Kapitool' (*hoofdburcht van het oude Rome*), o.

Kapitool' (*Huis van afgevaardigden in Washington*), o. gmv.

Kapit'tel (*hoofdstuk, vooral uit de H. Schrift of den Bijbel*), o. –s, –en.

Kapit'tel (*de gezamenlijke kanunniken of stiftsheeren*; *raad van geestelijke heeren, die den bisschop in het bestuur des bisdoms voorlichten*; *het lichaam, dat den nieuwen bisschop kiest*), o. –s of –en.

Kapit'telen (*streng berispen, gispen, met woorden bestraffen*), ik heb –kapitteld.

Kapit'telheer (R. K. *kanunnik*), m. –heeren.

Kapit'telstok (*stokje, waaraan de linten zijn bevestigd, die de hoofdstukken* (capita) *van een boek aanwijzen*), m. –stokken. Ook: *suikerstokje.*

Kapitula'tie, v. -s, -tiën. Ook: **Capitula'tie.**

Kap'mantel (*vrouwenmantel, huik*), m. –s.

Kap'mes (*hakmes*), o. –messen.

Kapoen' (*gesneden jonge haan*), m. –en.

Kapoets' (*kapoetsmuts, monnikskap, ook schippersmuts met bont*), v. –en. Ook: *Karpoets', Kapuits'.*

Kapok' (Ind. *wollige vezels rondom de pitten van den wolboom*; *bedvulling*), v. gmv.

Kapot' (*stuk, gebroken*), bn.; *het slot is –, iets – slaan*; fig. onthutst, van streek.

Kapot'jas (*lange soldatenjas, schanslooper*), v. –jassen. Ook: *Kapot'*, v. –ten.

Kap'pen (*vellen, omhouwen*), ik heb –kapt.

Kap'pen (fig. *snijden, fijnhakken, klein maken*), ik heb –kapt.

Kap'pen (*het haar opmaken, optooien*), ik heb –kapt; *zich laten –, zich zelf –.*

Kap'per (*coiffeur, haarsnijder*), m. –s.

Kap'per (*een bloemgewas*), v. –s.

Kap'per (*biermaat, ½ pint, ¼ Liter*), m. –s.

Kaproen' (*hoofddeksel, kap, muts*), v. –en.

Kap'sel (*haartooisel, coiffure*), o. –s.

Kap'stok (*lat met knoppen om er den kap of mantel aan te hangen*), m. –stokken.

Kapucij'ner (*e. soort v. grauwe erwt*), m. –s.

Kar (*tweewielige wagen*), v. karren.

Karaak', kraak (*Spaansche koopvaardijer*), v. karaken en kraken.

Karaat' (*goudgewicht = 4 grein = ± 2 d.G.*), o. karaten of karaats.

Karabijn' (*ruitergeweer, buks*), v. –en.

Karaf', kraf (*waterflesch*), v. –fen.

Karak'ter (*letter-type*; fig. *inborst, aard*), o. –s; *een man van –,* beginselen.

Karakteriseeren (*kenmerken, kenschetsen*).

Karakteristiek' (*kenmerkend*), bn.

Karavaan' (*troep woestijnreizigers*), v. -anen.

Karavansera' (*Oostersche pleisterplaats der karavanen*), v. –'s.

Karbeel' (*steunlat, schoor*), m. –s, –beelen.

Karbona'de (*een gebraden runds- of varkensrib*), v. –s; **–naad'je,** o. –s.

Karbon'kel (*hoogroode robijn*), m. –en, –s; (*stofnaam*), o. gmv.

Karbouw' (*Indische buffel*), m. –en. *Kerbo.*

Kardinaal' (R. K. *geestelijke, onder den paus van den hoogsten rang*), m. –nalen. Ook: **Cardinaal'.**

Kardinaal'vogel (*N.-Amerikaansche vink met roode kuif en rooden snavel*), m. –vogels.

Kardoes' (*poedelhond*), m. –doezen.

Kardoes' (*met kruit gevulde papierrol, patroon voor kanon en houwitser*), v. –doezen.

Ka'rig (*gierig, zuinig*), bn. en bw.; *e. – loon.*

Karkant' (*halssnoer van edelgesteenten, breed afhangende juweelen halsketting*), m. –en.

Karkas' (*geraamte, rif*), v. –sen.

Karkas' (*omwoeld dun koperdraad*), v, gmv.

Karmeliet' (*monnik*), m. –en; **–esse,** v. -n.

Karkiet' (*rietlijster, rietzanger*), m. –en.

Karmijn' (*wijnroode verf*), o. gmv.

Karmozijn' (*een soort van purperverf*), o. gmv.

Karn (*karnvat, boterton*), v. –en.

Kar'nen (*boter maken*), ik heb –karnd.

Karon'je (*slechte, ondeugende vrouw*), v. –s.

Karos' (*staatsiewagen*), v. –sen.

Karot' (*rol snuiftabak*), v. –ten.

Kar'per (*weekvinnige zoetwatervisch*), m. –s.
Karpet' (*langwerpig los vloerkleed*), o. –ten.
Karpoets' (*kapoetsmuts*), v. –en.
Kar'tel (*kerf, insnijding, neep*), m. –s.
Kar'telen (*inkepen, rondachtig inkerven*), ik heb en het is –karteld; *een geldstuk met gekartelden rand.*
Kartets' (*blikken bus met schroot*), v. –en.
Kartof'fel (*aardappel*), v. –s, –en. gew.
Karton' (*licht bordpapier*), o. gmv.
Kartonneeren (*een boek met bordpapier inbinden*).
Kartouw' (*oud-kanon, 25-ponder*), v. –en.
Kartui'zer, m. –s. Ook bn.: *een – monnik, het – klooster.* Ook: **Karthui'zer.**
Karveel' (*klein snelzeilend schip in Spanje en Portugal*), v. en o. –s, –en.
Karwats' (*lederen zweep met riemen*), v. –en.
Karwei' (*werk, zware arbeid*), v. en o. –en.
Karwij' (*wilde komijn*), v. gmv.; **–zaad,** o.
Kas, v. kassen; *niet bij – zijn*, geen geld hebben; *de – opmaken*, de gelden natellen en zien of alles accoord is.
Kas'boek (*kassiersboek*), o. –boeken.
Ka'sian (Mal. *uitdrukking van medelijden*), m.; *ik heb – met den kerel.* Ook: *Kas'sian.*
Kas'sie (*geneesmiddel, –kruid*), v. gmv.
Kassier' (*kashouder*, ook *commissionair of handelaar in effecten*), m. –s, –en.
Kast (*meubel, getimmerde bewaarplaats*), v. –en; *een boeken–, de porselein–.*
Kastan'je (*boom*), m. –s; (*vrucht*), v. –s.
Kas'te (Hindostan en Egypte: *erfelijke stand, familiestam*), v. –n; *de – der krijgslieden.*
Kasteel' (*slot, ridderhuis*), o. –en; fig. *–en in de lucht bouwen,* hersenschimmen najagen.
Kastelein' (oudt. *slotvoogd*, nu *herbergier*), m. –s; **–es',** v. –sen.
Kastie' (*jongensbalspel*), o.; **–spel,** o. gmv.
Kastij'den (*tuchtigen*), ik heb –kastijd.
Kastoor' (*beverstof*), o.; (*hoed*), m. –toren.
Kastrol' (*groote braadpan*), v. –trollen.
Kat (*verscheurend dier, onze poes*), v. katten; *de tamme –* (huiskat); *de Cypersche –* (grijs met zwarte dwarsstrepen, van het eiland Cyprus); *de Angora–* (zijdeachtig wit van haar); *de wilde –.*
Kat (*stormkat, hoogte op bastions, op wallen*), v. katten.
Kat'aas (*deugniet, kwajongen*), o. –azen.
Katafalk' (*lijkstellage, rouwtoestel*), v. –en.
Katapult' (*Romeinsch oorlogswerptuig*), v. –en. Ook: **Catapult'.**
Katarakt' (*stroomval met trappen in groote rivieren*), v. –en; *de –en van den Nijl.* Ook: **Cataract'.**
Ka'ter (*mannetjeskat*), m. –s.
Katern' (*zes blaadjes postpapier*), v. en o. –en.
Kathe'der (*leerstoel*), m. –s. **Cathe'der.**
Kathedraal' (*kerk, waarin de bisschop zijn zetel* [cathedra] *heeft; hoofdkerk*), v. –dralen.
Kathe'ten (meetk. *zijden eens rechthoekigen driehoeks*), v. mv.
Katho'de (*negatieve pool van een electrische batterij*), v. –s; het woord – bet. eigenlijk afgang, d. i. plaats waar de electriciteit een oplossing of ruimte verlaat.
Katholicis'me (*godsdienst der R. K. kerk, ook de beginselen*), o. gmv. **Catholicis'me.**
Katholiek', Catholiek, bn.; *het – geloof.*
Katholiek',Catholiek'(*persoon*),m.en v.-en.
Katij'vig (*rampzalig, ellendig*), bn.
Kat'je (*bloeiwijze in den vorm eener aar*), o. –s; *de wilg heeft tot –s vereenigde bloemen.*
Kat'jesspel (*ruzie*), o.; *het zal – worden.*
Katoen' (*boomwol, als stof*), o. gmv.; (*als handelswaar, weefsel*), v.; **–tjes,** o. mv.
Katrol' (*blok met rolschijven*), v. katrollen.
Kat'tebak (*bakvorm achter aan een rijtuig voor den lijfknecht*), m. –bakken.
Kat'tegat (*zeeëngte tusschen Zweden en Denemarken*), o. gmv.
Kat'tekwaad (*allerlei jongensbaldadigheid*), o. gmv.
Kat'tengeslacht (*vingerloopende roofdieren*), o.; *de leeuw, de tijger, de panter, de hyena enz. behooren tot het –.*
Kat'tenmeppen (*katten opvangen of stelen, dooden en afstroopen*), hij heeft –gemept.
Kat'tenmuziek (fig. *krijschend geschreeuw, ketelmuziek*), v. gmv.; *iemand – brengen.*
Kat'terig (*haarpijn hebbende, misselijk*), bn.
Kat'testaart (*smalbladige basterdwederik*), m. –staarten.
Kat'uil (*groote nachtroofvogel*), m. –uilen.
Kat'visch (*allerlei kleine visch*), m. –visschen; (*stof*), v. gmv.
Kauka'sisch, bn.; *het –e ras*, het blanke, het eerste der vijf menschenrassen. (s = z)
Kauw (*kleinste inlandsche kraai*), v. –en. Ook: *kerkkauw, torenkauw, bonte kraai.*
Kau'wen (*vermalen met de tanden*), ik heb –kauwd; *op een strootje –*, knabbelen.
Kauwoer'de (*een soort van pompoen of kolokwint-komkommer*), v. –n.
Kaval'je (*afgeleefd paard*), v. en o. –s. Ook: *een versleten voorwerp, een bouwvallig huis.*
Ka'vel (*lot, deel, aandeel*), m. –s of –en.
Ka'velen (*deelen, splitsen*), ik heb –kaveld; fig. nauwkeurig berekenen; zeew. *tij –*, eb en vloed berekenen; fig. *tijd en tij –*, zich naar den tijd en de omstandigheden schikken.
Ka'veling (*koop, partij, deel*), v. –en; *de koffie zal bij –en geveild worden.*
Kaviaar' (*ingezouten steurkuit, Russische spijs*), v. gmv.
Kazak' (*overrok, reismantel*), v. –zakken.
Kazemat' (*bomvrij gewelf*), v. –matten.
Kazemir', kazimir' (*fijne wollen stof*), o.
Kazemi'ren, kazimi'ren (*van kazemir* of *kasjmir*), bn.; *een – vest.*
Kazer'ne (*soldatenhuis*), v. –s of –n.
Kazua'ris (*een soort van struis uit Nieuw-Guinea en de Molukken*), m. –sen.
Kazui'fel (R. K. *misgewaad, opperkleed zonder mouwen*), v. –s, –en; *de – is wit, rood, zwart of paars.*
Keel (*lichaamsdeel, strot*), v. kelen.
Keel (*lange smalle strook v. e. plank*), v. kelen.
Keel (wapenk. *rood*), o.; *een leeuw van –.*
Keer (*wending, verandering; maal*), m. –en.
Keer'dicht (dichtk. *dicht met telkens terugkeerenden slotregel, refrein*), o. –dichten.
Kee'ren (*wenden, draaien*), ik heb –keerd.
Keer'kring (*denkbeeldige aardcirkel*), m. –kringen; *de Steenboks–*, $23\frac{1}{2}°$ ten Z. van den Evenaar; *de Kreefts–*, $23\frac{1}{2}°$ ten N.
Keer'punt (*punt van ommekeer, van kentering; crisis*), o. –punten; fig. *het – eener ziekte.*
Keer'zijde (*ommezijde*), v. –zijden.
Kees (*spitshond*), m. keezen.
Kees (*spotnaam voor patriot*), m. keezen.
Keest (*kern, pit, merg*), m.; fig. *het fijnste.*
Keet (*loods, planken huis*), v. keten. Ook: *zoutziederij*, zoutkeet.

Kee'ten (vaarwater: *Zeeland*), o.
Kef'fen (*blaffen*, fig. *babbelen*), ik heb –keft.
Keg, keg'ge (*wig*), v. keggen.
Ke'gel (meetk. *lichaam met plat cirkelvormig grondvlak, en uitloopend in een punt*), m. –s; *de top van een –, de hoogte van een –.*
Ke'gel (*één der negen houten kegels van het kegelspel*), m. –s, –en; *met –s spelen.*
Ke'geldragenden (*naaldboomen*), m. mv.
Ke'gelen (*het kegelspel spelen*), ik heb –-kegeld; –**baan,** v. –banen.
Kei (*straatsteen*), m. –en; –**grond,** m. –en.
Keil (*keg, wig*), m. –en.
Kei'len (*over het water scheren*), ik heb –-keild. Ook: *Kis'kassen, Keil'deren.*
Kei'zel (*rolronde, gladde keisteen*), m. –s.
Kei'zer (*de hoogste vorstelijke waardigheid*), m. –s; *de – van Oostenrijk*, monarch.
Kei'zerrijk (*gebied, land eens keizers*), o. –rijken; *Frankrijk werd een – in 1810.*
Kei'zershof (*de residentie, ook de omgeving des keizers*), o. –hoven; –**huis** (*stamhuis eens keizers*), o. –huizen: *het Habsburgsche –huis.*
Kei'zerskroon, v. –kronen; *Otto I vereenigde de – voorgoed met de Duitsche koningskroon* (962); –**stad,** v. –steden.
Ke'ker (*soort van peulerwt*), v. –s.
Kel'der (*ondergrondsche ruimte van een huis*), m. –s.
Ke'len (*de keel afsteken, slachten*), ik heb het varken –keeld.
Kelk (*beker*), m. –en; *een gouden –.*
Kelk (*bloemkelk, het groene bloembekleedsel; beschutting van meeldraden en stampers*), m.
Kelkstan'digen (*planten met bloembladen en meeldraden op den kelk ingeplant*), v. mv.
Kell'ner (*bediende in hotel of café*), m. –s.
Kel'ten (*oudste bewoners van W.-Europa*), m. mv. Ook: *Celten.*
Kel'tisch, bn.; *de –e taal*, nl. die der Kelten of Celten. Ook: **Cel'tisch.**
Ke'mel (dicht. *kameel*), m. –s.
Ke'melsgaren (*draden van kameelharen gesponnen*), o. gmv.; –**haar** (*harige wol van den kemel*), o. gmv.
Kemp, ken'nip (*hennep*), v. gew.
Kemp'haan (*steltlooper, snipachtige vogel*), m. –hanen.
Ke'nen (*klooven*), het is –keend; *het zaad begint te –*, openspringen, ontkiemen.
Ken'goeroe (*buideldier*), v. –s. Ook: **Kan'goeroe.**
Ken'lijk, ken'nelijk (*in 't oog vallend, blijkbaar*), bn.; *een – bewijs*, duidelijk.
Ken'merk (*kenteeken*), o. –merken.
Ken'nen (*weten, verstaan, bevatten*), ik heb –kend; *zijn les –, iets van nabij –.*
Ken'nis (*wetenschap, kunde*), v. gmv.; *een man van –*, geleerdheid; *hij sprak met groote – van zaken*, verstand.
Ken'nis (*bekende, vriend*), m. en v. –sen.
Ken'nisgeving (*mededeeling, bericht*), v.-en.
Ken'spreuk (*zinspreuk, leus*), v. –spreuken.
Ken'teeken (*kenmerk*), o. –teekens.
Ken'teren (*kantelen, omrollen*), het heeft en is –kenterd; *een kast, een balk –*; –**ing,** v.-en.
Ken'vermogen (*een der zielskrachten, begripsvermogen*), o. gmv.; *de onderwijzer werkt vooral op het –.*
Ke'pen (*insnijdingen maken*), ik heb –keept.
Ke'per (*opgewerkte draad bij een weefsel*), v. –s; *de – van die zijde is fraai; iets op de – beschouwen*, nauwkeurig, van nabij.
Ke'per (*bintbalk*), v. –s; *een hoek –*, d. i. verbindingsbalk.
Ke'peren (*met een keper weven*), ik heb gekeperd; *gekeperd laken, gekeperde zijde.*
Ke'pi (mil. *hoofddeksel der Fransche soldaten in Afrika, lichte schako-pet*), m. en v. –'s.
Kerati'ne (muz. *kromhoorn, bazuin*), v. –s.
Ke'rel (*manspersoon, sterke vent*), m. –s; *wat lompe –! Ben jij nou een –!* man v. moed.
Ke'ren (*den vloer reinigen met een bezem*), ik heb –keerd; *de meid gaat de straat –.*
Kerf (*keep, insnijding*), v. kerven.
Kerf'stok (*houtje om op aan te teekenen*), m. –stokken; *brood op den – halen*, d. i. op krediet; fig. *veel op zijn – hebben*, veel schuld hebben, fig. veel misdreven hebben.
Kerk (*bedehuis, tempel*), v. –en.
Kerk'dorp (*kerspel, kerkelijke gemeente in Drente*), o. –dorpen.
Ker'ker (*onderaardsche gevangenis*), m. –s.
Ker'keraad (*vertegenwoordiger der gemeente; consistorie*), m. –raden; *lid van den –.*
Ker'keren (*in een kerker opsluiten*), ik heb –kerkerd.
Kerk'hervorming (*reformatie*), v. gmv.
Kerk'hof (*begraafplaats*), o. –hoven.
Kerk'kauw (*bonte kraai*), v. –kauwen.
Kerk'klok, v. –klokken; –**kroon** (*lichtkroon*), v. –kronen; –**leer** (*godsdienstleer*), v. gmv.: *de Calvinistische, de Luthersche –*; –**meester** (R. K. *lid van het kerkbestuur*), m. –s; –**patroon** (R.K. *de beschermheilige eener kerk*), m. –tronen; –**provincie** (R. K. *kerkgebied*), v. –s of –ciën: *Nederland met een aartsbisdom en vier suffragaan-bisdommen is een –provincie*; –**recht** (R. K. *het canonieke recht*), o. gmv.
Ker'men (*kreunen, weeklagen*), ik heb gekermd; *– van pijn.*
Kermes' (*schildluis in Z.-Europa*), v. –sen; *de – levert de grondstof van het karmozijn.*
Ker'mis (*jaarmarkt, vroeger ter gelegenheid van het feest der kerkwijding*), v. –sen.
Kern (*karnton*), v. –en. gew. Ook: **Karn.**
Kern (*pit, steen eener vrucht*), v. –en.
Kern'achtig (*pittig, vol gehalte*), bn.; *een – pleidooi, een –e toespraak, een – gezegde.*
Kern'spreuk (*krachtig en kort gezegde*), v. –spreuken; *de meeste deviezen zijn –en.*
Ker'rie (Ind. *groengele specerij*), v. gmv.
Kers (*kerseboom*), m. –en; (*vrucht*), v. –en.
Kers (*kruisbloemig kruid, bitterkers*), v. gmv.
Ker'sebloei (*bloesem of het bloeien van den kers*), m. gmv.; –**bloem,** v. –en.
Ker'senboomgaard, m. –boomgaarden.
Ker'spel (*kerkdorp, parochie, kerkelijke gemeente*), o. kerspelen, kerspels.
Kerst'avond (*de avond vóór of van Kerstdag*), m. –avonden.
Kerst'dag (*één der twee feestdagen van Kerstmis, nl. 25 of 26 Dec.*), m. –dagen.
Kerst'feest (*het feest van de geboorte van Christus*), o. –feesten.
Kerst'mis (*christelijke feestdag van de geboorte van Christus*), v. –missen.
Kers'versch (*geheel versch*), bn. en bw.; *deze boter is –*; fig. *wij komen – van de reis*, pas.
Ker'vel (*schermbloemige plant*), v. gmv.
Ker'ven (*inkepen, insnijden, in reepjes snijden*), ik korf, heb –korven; *tabak –, visch –.*
Ke'tel (*vaatwerk*), m. –s.
Ke'telboeter (*ketellapper*), m. –boeters.

Ke'teldiep (*IJselmond: Overijsel*), o.
Ke'telen, kit'telen, ik heb geketeld, gekitteld. Ook: *Kietelen.*
Ke'tellapper (*iemand die oude ketels oplapt, herstelt*), m. —lappers.
Ke'telmuziek (*helsch lawaai met pannen en ketels als bespotting*), v. gmv.; — *brengen.*
Ke'telsteen (*aardachtige korst aan den binnenwand eens stoomketels*), o. gmv.
Ke'teltrom (*halve bol bespannen met ezelsleer, pauk*), v. —trommen.
Ke'ten (*reeks van in elkaar geschakelde ringen, ketting*), v. —s of —en.
Ke'ten (*zout raffineeren*), ik keette, heb —keet.
Ke'tenen (*in ketenen slaan*), ik heb —ketend; fig. *zijn hartstochten —.*
Ket'sen (*niet afgaan, weigeren*), het geweer heeft geketst.
Ket'ter (*afvallige van het R. K. geloof, onrechtzinnige*), m. —s.
Ketterij' (*dwaalleer, afval van eenige geloofsleer*), v. —en; fig. — *op 't gebied van kunst of wetenschap*, grove dwaling.
Ket'tersch, bn.; —*e leeringen*, —*e beginselen*, d. i. in strijd met de geloofs- of zedenleer eener kerk.
Ket'ting (*een reeks of rij van verbonden schakels*), m. —en; *een — van goud*; —**tinkje,** o.-s.
Keu (*biljartstok*), v. —s of —en.
Keu (*wijfjes-varken*), v. —en.
Keu'ken (*plaats waar het eten bereid wordt*), v. —s; bij uitbr. *de Fransche —*, wijze van spijsbereiding.
Keu'kenbeschuit (*grove en harde beschuit*), v. —beschuiten; —**boek** (*kookboek*), o. —en; —**fransch,** o.; —**latijn** (*slecht latijn*), o. gmv.
Keu'kenzout (*het gewone zout, verbinding van chloor en natrium*), o. gmv.
Keu'le (*boonenkruid*), v. gmv.; gew.: *Keu'ne.*
Keu'lenaar (*persoon uit Keulen*), m. —s, —aren.
Keu'lenaar (*platte lange aak, samoreus*), m. —s.
Keulsch (*van of uit Keulen*), bn.; *dit is — aardewerk, een —e pot, een —e aak.*
Keur (*keus, het beste*), v. gmv.; — *van bloemen.*
Keur (*handvest, privilegie*), v. —en.
Keur (*merk op goud- of zilverwerk*), v. —en.
Keur'bende (*uitgelezen bende soldaten*), v. —benden; *een Romeinsche —.*
Keu'ren (*beoordeelen, onderzoeken, toetsen*), ik heb —keurd; *goud —, zilver —, paarden —.*
Keu'rig (*fijn, kostelijk, schoon*), bn. en bw.
Keur'lijk (*uitgelezen, fijn*), bn. en bw.
Keur'mede (gesch. *het beste stuk van den lijfeigene, dat bij diens dood door den heer werd genaast*), v. —meden.
Keur'medige (*hoorige, aan keurmede onderworpen*), m. en v. —medigen.
Keur'meester (*stadsbeambte met het keuren van voedingsstoffen belast*), m. —meesters.
Keur'prins (gesch. *zoon van een keurvorst*), m. —prinsen.
Keurs (*korset*), v. keurzen; —**lijf** (*rijglijf*), o. —lijven.
Keur'verwantschap (*scheikundige verwantschap, affiniteit*), v. gmv.
Keur'vorst (gesch. *rijksvorst, gerechtigd om den keizer van Duitschland te kiezen*), m. —vorsten.
Keus (*de daad van het kiezen*), v. keuzen.
Keu'vel (*hoofddeksel der geestelijke zusters; vrouwenkap*), v. —s. Ook: **Ko'vel.**
Keu'velen (*gezellig praten, kouten*), ik heb —keuveld.
Keu'ze, keus, v. keuzen.
Ke'ver (*tor, schildvleugelig insect*), m. —s.
Ke'vie (*teenen korfkooi*), v. —s. gew.
Kib'belen (*twisten, krakeelen*), ik heb gekibbeld; *kinderen raken licht aan 't —.*
Kib'beling (*ingezouten kopdeelen van den kabeljauw, afval van zoutevisch*), v. gmv.
Kid, kid'de (*hitje*), v. kidden. Ook: *Ked, Kedde.*
Kie'ken, kui'ken (*jong hoen*), o. —s.
Kie'kendief (*wouw, roofvogel*), m. —dieven.
Kiek'je (*photographische opname, vooral koddig, genoemd naar den studenten-photograaf Kiek te Leiden*), o. —s; *een — nemen.*
Kiel (*bodembalk, grondbalk van een schip*), v. —en; *de — van een schip leggen*; bij dichters: *het schip zelf*, b.v. *Daar komt de — met goud, d. i. haring, belaân!*
Kiel (*overkleed voor werklieden en boeren; ook jongenskieltje*), m. —en.
Kiel'halen (*iem. onder de kiel doorhalen; zware straf in vroegere dagen op oorlogsschepen*), ik heb —kielhaald. Ook: *een schip —*, d. i. kielen of op zij leggen.
Kiel'water (*zog; spoor, dat een schip in het water achterlaat*), o. gmv.; zegsw. *iemand in zijn — zeilen*, hem op de hielen volgen.
Kiem (*oorspronkelijk, inwendig beginsel*), v. —en; *de — van het zaad; de — v. e. plant.*
Kie'men (*ontwikkelen, ontspruiten*), het heeft —kiemd.
Kie'nen (*het kienspel spelen*), ik heb —kiend.
Kien'hout (*fossiel hout, uit het veen opgedolven*), o. gmv.
Kien'spel (*doos met een lottospel*), o. —spellen.
Kiep'je (*glad mutsje van een bestje*), o. —s.
Kier (*reet, nauwe opening*), m. —en.
Kie'reboe (*plezierrijtuig, bankwagen; zeker ouderwetsch licht bankwagentje*), v. —s. gew.
Kies (*maaltand, baktand*), v. kiezen.
Kies (*verbinding van zwavel met een metaal*), o. gmv.
Kiesch (*net, keurig, smaakvol*), bn. en bw.
Kies'kauwen (*zonder graagte of met tegenzin eten*), ik heb —kieskauwd.
Kieskeu'rig (*fijn van smaak*), bn.
Kies'recht, o. gmv.; **kies'stelsel,** o. —s.
Kie'telen (*zachtjes streelen*), ik heb —kieteld; *zij moet dat kind niet zoo onder de kin —.* Ook: **Ke'telen, Kit'telen.**
Kieuw (*ademhalingswerktuig der visschen*), v. —en; —**deksel,** o. —s.
Kie'vit (*moerasvogel*), m. —en; ook: **Kief'te.**
Kie'zel (*steengruis, grint*), o. gmv.
Kie'zen (*keus doen*), ik koos, heb —kozen.
Kie'zer (*die gerechtigd is tot kiezen*), m. —s.
Kijf (*geschil, twist*), v.; *buiten —.*
Kijk (*het bezien*), m. gmv.; *een —je nemen.*
Kij'ken (*zien, loeren, staren*), ik keek, heb gekeken; *naar iets staan —.*
Kij'ker (*verrekijker, vergrootglas*), m. —s.
Kij'ker (*menschenoog*), m. —s; *levendige —s.*
Kijk'kast (*kinderspeelgoed, rarekiek*), v. —en; ook: tuinhuisje met veel ramen en glasdeuren.
Kijva'ge (*kijverij, gekibbel*), v. gmv. (g = zj)
Kij'ven (*hevig, nijdig twisten*), ik keef, heb gekeven.
Kik (*flauw geluid*), m. kikken; *hij gaf geen —.*
Kik'ken, ik heb gekikt; *gij moogt er niet van —*, geen enkel woord van zeggen.
Kik'ker (*kikvorsch*), m. —s.
Kik'vorsch (*kruipend dier, amphibie*), m.

–en; *de bruine land–, de groene water–.*
Kil (*geul, rivierbed, watersleuf tusschen twee hoogten*), v. killen.
Kil (riviertak: *Z.-H.*), v.; *de Dordsche –.*
Kil (*nattig, koud*), bn.; *met kille hand.*
Ki'lo, kilogram' (d. i. *1000 gram, Nederlandsch pond*), o. –'s, –grammen.
Ki'loliter (*10 Ned. vaten, 10 Ned. mudden*), m. –liters.
Ki'lometer (*mijl = 1000 Ned. ellen*), m. –s.
Ki'lostère (*1000 M³*), v. –s.
Kim, –me (*rand boven den gezichteinder, wolkenbank aan den horizon*), v. kimmen.
Kin (*onderste deel van het gelaat*), v. kinnen.
Ki'na, kini'ne (*'t werkzame bestanddeel uit den kinabast als koortsdrijvend middel*), v. gmv.; *er bestaat bruine, gele en roode –.*
Kind (*zuigeling, jongetje, meisje*), o. –eren, –ers; *een pas geboren –, een eenig –.*
Kin'deken, kin'deke, o. –s; *het – Jezus.*
Kin'derachtig (*flauw, laf*), bn. en bw.
Kin'derlijk (*oprecht, openhartig, eenvoudig*), bn. en bw.; *een – gebed. – antwoorden.*
Kin'derloos (*zonder kinderen*), bn.
Kin'derpokken (*kinderziekte, besmettelijke ziekte*), v. mv.
Kin'derziekte (*de pokken*), v. gmv.
Kinds'been, *van – af*, bw. d. i. van de prille jeugd af.
Kindsch (*van een kind, als kind*), bn.; *in mijn –e jaren.*
Kindsch (*onnoozel*), bn.; *grootvader is –.*
Kindsch'heid (*sufheid van den ouderdom*), v.
Kinds'heid (*jeugd, het kind zijn*), v. gmv.
Kinematograaf' (*groote tooverlantaarn, die snel achtereen een reeks levende beelden op een scherm werpt*), v. –grafen.
Kini'ne (*extract van kinabast*), v. gmv.
Kink (*draai, kreuk, bocht, wrong*), v. –en.
Kink (*harde slag, stoot*), m. –en.
Kin'kel (*boer, lomperd*), m. –s.
Kink'hoest (*kiekhoest, kikhoest*, d. i. *stikhoest*), m. gmv.; *de – is een kinderziekte.*
Kink'hoorn, –horen (*kegelvormige, eenschalige schelp*), m. –s.
Kin'nebak (*wang, kaak*). v. –bakken.
Kin'nebakken (*kinnebak*), o. –bakkens.
Kin'netje (*vaatje van ± 39 Liter* d. i. ± ¼ *ton biers*), o. –s.
Kiosk' (*open muziektent, luchtig houten huisje op de boulevards in Parijs, Luik*, enz., *waar dagbladen enz., ook bloemen en sigaren worden verkocht*), v. –en.
Kip (*band, knip*, enz.), v. kippen.
Kip (*vogel, hoen, hen*), v. kippen.
Kip'pen (*snijden*, fig. *vangen, grijpen*), ik heb gekipt.
Kip'pig (*bijziend, kort van gezicht*), bn. en bw.
Kir'ren (*het trillend roepen der duiven*), de duif heeft –kird; fig. zuchten.
Kis'kassen (*het huppelen van een plat steentje over het water*), het heeft –kiskast. Ook: **Kei'len.**
Kist (*houten of ijzeren koffer*), v. –en.
Kit (*oliekruikje, waterkannetje*; fig. *kroeg, slecht huis*), v. kitten.
Kit (*kleefmiddel, ook tot lijming van glas en porselein*), o. en v. gmv.
Kit'telen (fig. *streelen*), ik heb –kitteld; fig. *iemands hoogmoed –.* Ook: **Ke'telen, Kie'telen.**
Kitteloo'rig (*lichtgeraakt*), bn.; *e. – man.*
Kit'tig (*aardig, puntig*), bn.; *een – meisje.*
Klaag'lied (*treurzang, jeremiade*), o. –liederen; *de –eren van Jeremia.* (628–570 v. C.).
Klaag'zang (*treurige zang, boetzang*), m. –zangen.
Klaar (*helder, duidelijk, gereed*), bn. en bw.;
Klaas (*jongensnaam*), m.; fig. *een houten –*, een onbeholpen jongen; *een stijve –.*
Klabak' (studententerm. *klapwaker*), m. –s.
Klacht (*beklag, aanklacht*), v. –en.
Klad (*vlek, smet*), v. kladden.
Klad (*ruw opstel of schets*), o.; *een – maken.*
Klad'den (*knoeien, morsen, slecht schrijven*), ik heb –klad.
Klad'papier (*ongelijmd papier, vloeipapier*), o. –papieren.
Klad'schilder (*prulschilder*), m. –schilders.
Klad'schilderen (*slecht schilderen*), ik heb –kladschilderd.
Kla'gen (*jammeren, kermen*; fig. *een klacht uiten*), ik heb –klaagd.
Klak'kebus (*jongensklapbus*). v. –bussen.
Klak'keloos (*onverwacht, onvoorziens*), bw.
Klam (*eenigszins vochtig en koud*), bn.; *– linnen*; bij uitbr. *het –me zweet.*
Klamp (*bindlat, bindhout*), m. –en.
Klandi'zie (*winkelnering*), v. gmv.
Klank (*geluid, toon*), m. –en; *een heldere –.*
Klank'ladder (muz. *toonladder*), v. –ladders.
Klank'leer (*leer van het ontstaan en den aard der klanken, phonetiek*), v. gmv.
Klank'verplaatsing (spraakk. *metathesis*), v. –en; b.v. *gort* en *grut, naald en nadel.*
Klank'verschuiving (spraakk. *overgang van medeklinker*), v. –en; *de – leert het verband der vermaagschapte talen inzien*, b.v. *pater, father; frater, frère*, enz.
Klank'wijziging (spraakk. *overgang van klinker*), v. –en, b.v. *logen* en *leugen, plat* en *pletten, konst* en *kunst.*
Klank'wisseling (spraakk. *verspringing van stamklinker*), v. –en, b.v. in de hoofdvormen der sterke werkwoorden.
Klant (*kooper*), m. en v. –en. Ook: *gezel, jongmensch*; fig. *een rare –*, zonderling man.
Klap (*slag*), m. klappen; *een – met de zweep.*
Klap (*gepraat, gesnap*), m. gmv.; *ijdele –.*
Klap (*klep van den klepperman*), v. klappen.
Klap'bes, –bezie (*kruisbes*), v. –bessen, –beziën, *een mandje –bessen.*
Klap'looper (*tafelschuimer*), m. –s; *hij is een –*, bij is overal, waar wat te halen valt.
Klappei' (*snapster*), v. –en.
Klap'pen (*een klappend geluid maken*; fig. *babbelen, praten; verklikken*), ik heb –klapt.
Klap'per (*klikker, snapper*), m. –s.
Klap'per (*naamlijst voor eenig koopmansboek in alphabetische volgorde*), m. –s.
Klap'per (*vuurwerk: voetzoeker*), m. –s; *een zeven–.*
Klap'per (Mal. *kokosnoot*), v. –s.
Klap'perboom (*kokospalm*), m. –boomen.
Klap'peren (*herhaald kleppen*), de tanden hebben –klapperd; *die deur staat te –.*
Klap'pernoot (*kokosnoot*), v. –noten.
Klap'perolie (*olie, bereid uit de kokosnoot*), v. gmv.
Klap'pertanden (*met de tanden klappen*), ik heb –klappertand; *– van de koude, van de koorts, van angst of schrik.*
Klap'pertuin (Ind. *gaard of park van kokospalmen*), m. –tuinen.
Klap'perwater (Ind. *kokosmelk*), o. gmv.
Klap'roos (*papaverachtige, kol*), v. –rozen.

Klap'wieken (*met de vleugels klappen*), de duif heeft –klapwiekt.
Kla'ra-Elf (rivier: *Zweden*), v.
Kla're (*klare jenever*), v. gmv.; *een glaasje –*.
Kla'ren (*zuiveren*), ik heb –klaard; *ik zal het wel –*, in orde brengen.
Klarijn' (*klankbord i. e. instrument*), m. –en.
Klarinet' (*clarinet, houten blaasinstrument, in 1690 uitgevonden*), v. –ten.
Klarinettist' (*klarinetspeler*), m. –en.
Klaroen' (*schelle trompet*), v. –en.
Klas'se (*afdeeling*). v. –n, –s. Ook: *Klas*, v. –sen.
Klassiek' (*wat op 't gebied van kunst, tot het hoogste en beste behoort en boven alles uitschittert: buiten eenige gedachte aan tijd, school of richting*), bn.; *–e letteren*. Ook: **Classiek'.**
Klassie'ken. Ook: **Classie'ken.**
Klassikaal', bn.; *het onderwijs in onze scholen is thans –*, d. i. niet-hoofdelijk.
Kla'ter (*ratel, rammelaar*), v. –s.
Kla'terabeel (*witte populier, esp*), m. –en.
Kla'teren (*rollend weergalmend klinken*), de donder heeft –klaterd.
Kla'tergoud (*valsch bladgoud*), o. gmv.
Klau'teren (*klimmen met handen en voeten*), ik heb –klauterd; *naar den top e. heuvels –*.
Klauw (*haakvormig uiteinde aan de pooten van roofdieren en roofvogels*), m. –en.
Klauwier' (*schroefvormig stengeldeel bij klimplanten*), m. –en; *de – van een erwt*.
Klauw'zeer (*besmettelyke runderziekte, ontsteking van het huidweefsel nabij de klauwen*), o. gmv.; *het mond- en –*.
Klavecimbaal', klavecim'bel (*klavier, ouderwetsche piano*), v. –balen, –bels.
Kla'ver (*vlinderbloemige plant*), v. gmv.
Kla'veren (*op kaarten*), v. mv.; **–aas,** o. gmv.
Kla'veren (*klauteren*), ik heb –klaverd.
Klavier' (*ouderwetsche piano*; ook *de rij van toetsen*), o. –en.
Kleed (*dekkleed, vloerkleed*), o. –en.
Kleed (*kleedingstuk*), o. –eren, kleeren, kleertjes.
Klee'den (*kleeren aantrekken*), ik heb – kleed; *ik ga me –, zich –; de armen –*, kleeren geven.
Klee'derdracht (*wat als kleeding gedragen wordt, de wijze van kleeden*), v. –drachten.
Klee'dermaker, kleer'maker, klee'renmaker (*persoon die kleeren maakt, tailleur*), m. –makers.
Kleedij' (*al wat noodig is om zich te kleeden*), v. gmv.; *hij bezit een rijke –*.
Klee'ding (*het kleeden, kleedij, al de kleedingstukken*), v. gmv.; *geld voor –*.
Kleef (*kleefkruid*), v. gmv.
Kleef, m.; *hij is van –*, gierig.
Kleef'kruid (*een soort van walstroo*), o. gmv.
Kleemsch (*kleverig, pappig*), bn.; *dat brood is –*, niet goed gaar of niet doorbakken.
Kleen (dicht. *klein*), bn.; **–e,** v. –n: *lieve –e*, meisje, kind, voor: **Klei'ne.**
Kleer, in samenstellingen als: **–bak,** m. –bakken; **–borstel,** m. –borstels; **–kast,** v. –en; **–klopper,** m. –s; **–maker,** m. –makers; **–makersjongen,** m. –jongens.
Klei (*een soort van vetachtige aarde*), v. gmv.; *vette –; rivier–, zee–*.
Klein (*gering van omvang, niet-groot*), bn. en bw.; *een – huis, hij is – voor zijn jaren, iets – snijden; – schrijven*.
Klein'achten (*geringschatten*), ik heb – -kleinacht.
Klein-Azië (aardr. *W.-Azië aan de Middellandsche Zee, de Levant*), o. gmv.
Klein'dochter (*kindsdochter*), v. –dochters.
Kleinduim'pje (*uiterst klein ventje uit een verhaal van Moeder de Gans*), o. gmv.
Klei'ne (*jongetje, meisje*), m. en v. –n.
Kleineeren (*iemands achting of gezag verkleinen*); *iemands verdiensten –*.
Kleingees'tig (*hechtend aan nietigheden, bekrompen van geest*), bn. en bw.
Klein'geld (*pasmunt*), o. gmv.; **–goed** (*lekkers, koekjes*), o. gmv.
Klein'kind (*kindskind*), o. –kinderen.
Klei'nood (*kostbaar voorwerp*), o. kleinooden.
Kleinoo'diën (*edelgesteenten, parelen*, enz.), o. mv.
Kleins (*zijgdoek, zeef*), v. –zen. Ook: **Klens.**
Klein'schrift (*klein lettersoort*), o. –schriften.
Kleinzee'rig, bn.; *het – lammetje*.
Klein'zen (*laten doorzijgen*), ik heb –kleinsd. Ook: **Klen'zen.**
Klein'zoon (*kindszoon*). m. –s, –zonen.
Klem (*voetbeugel, voetangel*), v. klemmen.
Klem (fig. *verlegenheid*), v. gmv.
Klem (fig. *nadruk*), v. gmv.; *hij sprak met kracht en –*; ook klemtoon.
Klem (*kramp*), v. gmv.; *de – in den mond*.
Klem'men (*nijpen, persen, knellen*), ik heb –klemd; *de deur is vochtig en –t*.
Klem'toon (spraakk. *nadruk, verzwaring van toon, accent*), m. –tonen.
Klem'toonteeken (spraakk. *aanduidend den nadruk op woord of lettergreep*), o. –teekens; *nog één dag; canapé; is hij er nóg al!*
Klep (*overslag, uitstek*), v. kleppen.
Kle'pel (*hamer in de klok*), m. –s.
Klep'pen (*een klappend geluid maken*), ik heb –klept; *hoor die klokken eens –!*
Klep'per (*moedig paard, draver*), m. –s.
Klep'per (*nachtwacht, klapperman, ratelwacht*), m. –s; **–man,** m. –lui.
Klep'pers (*jongensspeelgoed*), m. mv.
Klep'peren (*aanhoudend kleppen*), ik heb –klepperd; *de molens –*.
Klep'stoel, m. –stoelen. Ook: **Klap'stoel.**
Kleptomaan' (*iemand die steelt uit ziekelijken aandrang*), m. en v. –manen.
Kleptomanie' (*ziekelijke aandrang tot stelen*), v. gmv.
Klerk (*kantoorbediende, schrijver*), m. –en.
Klets (*klap, slag*), v. –en. Ook als tw. *klets!*
Klet'sen (*met de zweep slaan*; fig. *beuzelpraat uitslaan*), ik heb –kletst.
Klet'teren (*klinken met korten, scherpen klank*), het heeft –kletterd; *het – der sabels*.
Kleu'men (*krimpen van kou*), ik heb -kleumd.
Kleur (*verf, tint*), v. –en.
Kleu'ren (*kleur geven, een blos krijgen*), ik heb –kleurd; *een prent –, het meisje –de*.
Kleu'renblind (*geen kleur kunnende onderscheiden*), bn.; *een spoorwegambtenaar mag niet – zijn*.
Kleu'renblindheid (*daltonisme*), v. gmv.
Kleu'rendruk (*kunst om bij het drukken op de prenten of gravures kleur aan te brengen*), m. gmv.
Kleu'rig (*frisch, gezond, vol kleur*), bn.
Kleur'lingen (*afstammelingen van negers of inboorlingen en blanken*), m. en v. mv.; *de – in de West*.
Kleu'ter (*klein, aardig kind*), m. en v. –s.

Kle'ven (*plakken*), het heeft –kleefd; *pek kleeft aan de vingers*; ook: *doen hechten.*

Kle'wang (Ind. *Atjineesch slagwapen, houwdegen*), v. –s.

Kliek (*bent, club*), v. –en; *de gansche –.*

Kliek (*restje van eten*), v. –s; –**je,** o. –s.

Klier (*een zakvormige poreuze dierlijke zelfstandigheid*), v. –en.

Klie'ven (*splijten, vaneenscheiden*), ik kliefde. heb –kliefd; *het schip klieft de golven.*

Klif (*helling, hoogte aan de kust, rotssteilte*), o. kliffen; *het Roode – bij Stavoren.*

Klik (*voorslag eener klok*), m. klikken.

Klik'ken (*aanbrengen, verklikken*), ik heb –klikt; –**ker** (*klikspaan*), m. –s.

Klik'spaan (*klapspaan in een molen*), m. –spanen.

Klik'spaan (*scheldn. voor knaap of meisje, die klikt, klapspaan*). m. en v. –spanen.

Klim (*het klimmen*), m. gmv.; *een heele –.*

Klimaat' (*gemiddelde weersgesteldheid op een plaats*), o. –maten. Bij uitbr.: *het – van Nederland, het – van Europa.*

Klimaat'schieten (Ind. *niets-doen, ook niet denken*). *Mijnheer de Resident zat te –.*

Klimatologie' (*klimaatleer*), v. gmv.

Klim'men (*opklauteren, ergens opstijgen*), ik klom, heb en ben –klommen.

Klim'mer (*klimop, klimmerplant*), v. –s.

Klimop' (*voor het loof*), o.; (*voor den boom*), m.

Klimop'staf (myth. *de met klimopranken omslingerde staf van Bacchus en van de bacchanten*), m. –staven.

Klim'vogels (*orde van vogels met twee teenen vóór en twee achter*), m. mv.; *de papegaai en de specht zijn –.*

Kling (*kale duinheuvel*), v. –en.

Kling (*lemmer, blank of scherp van de sabel*), v. –en; zegsw. *de bezetting over de – jagen,* vermoorden, geen kwartier geven.

Klinick' (geneesk. *inrichting bij een academie, waar de medische studenten de ziekten aan bed practisch kunnen bestudeeren*), v. –en; *de heelkundige –, een oogheelkundige –.* Ook: **Cliniek'.**

Kli'nisch, bn.; *een –e les,* welke in een hospitaal aan het bed der zieken gegeven wordt. Ook: **Cli'nisch.**

Klink (*klap, oorveeg*), m. –en.

Klink (*staafje of ijzeren boutje*), v. –en; *de – van een deur*, ouderwetsche sluiting.

Klink (*omgeslagen eind van een ijzeren bout*), v. –en.

Klink'dicht (dichtk. *14-regelig dichtstukje van vier coupletten*), o. –dichten. Ook: **Sonnet'.**

Klin'ken (*luiden klank geven, galmen*), het klonk, heeft –klonken; *die tonen – valsch.*

Klin'ker (spraakk. *spraak- of taalklank, ontstaan door trilling der stembanden*), m. –s; *de aa is een –; onze taal bevat zeven –s.*

Klin'ker (*metselsteen, baksteen*), m. –s; *een –pad, een –weg, een rollaag van –s.*

Klin'kerd (*sonnet, klinkdicht*), m. –s.

Klinket' (*kleine deur in een poort*), o. –ten.

Klink'klank (*woorden of verzen zonder zin*), m. gmv.; *een redevoering vol –.*

Klink'letter (spraakk. *klinker, vocaal*), v. –s.

Klip (*steile, harde rots, aan of in zee*), v. klippen; *een blinde –*, nl. onder den waterspiegel; fig. hinderpaal, beletsel.

Klip'per (*smal, snelzeilend koopvaardijschip met drie masten*), m. –s.

Klip'zwaluw (*salangane*), v. –zwaluwen.

Klis (*kladdewortel*), v. klissen.

Klis (*verwarde knoop, samengewarde massa*), v. klissen; *een – menschenhaar.* Ook: *Klit.*

Klit (*kladdewortel*), v. klitten. Ook: **Klis.**

Klod'der (*klomp, homp*), v. –s; *een – vet.*

Kloek (*flink, moedig*), bn. en bw.

Kloen (*kluwen*), o. en v. –en.

Kloet (schipperst. *vaarboom, schippersboom*), m. –en. vero.

Kloe'ten (scheepst. *boomen, voortduwen*), ik heb het schip –kloet.

Klok (*broeihen*), v. klokken. gew. **Kloek.**

Klok (*klokbloem*), v. klokken. Ook: *Klokje*, o. –s.

Klok (*zeker dof keelgeluid*, ook *teug*), m. –ken.

Klok (*metalen bel in den toren*), v. klokken.

Klok (*uurwerk, slingeruurwerk*), v. klokken; *een staande –, een Friesche –.*

Klok (*glazen stolp*), v. klokken.

Klok'bloem, v. –bloemen. Ook: **Akolei'.**

Klo'ker (*pijpenwroeter*), m. –s.

Klok'huis (*perkamentachtig zaadhuis van appels, peren en kweeën*), o. –huizen.

Klokkenist' (*bespeler der klokken*), m. –en.

Klok'kenspel (*beiaard*), o. –len. **Carillon'.**

Klok'slag (*het slaan der klok*), m. –slagen.

Klok'spijs (*lichte kost, waar geen kauwen bij noodig is*), v. gmv.; bij uitbr. lekkernij.

Klomp (*holsblok, houten schoeisel*), m. –en.

Klomp (*stuk, klont, brok*), m. –en.

Klont (*kluit*), v. -en; *een – aarde, een – suiker.*

Klon'ter (*gestold vocht of hardigheid in een vloeibare massa*), m. –s.

Klon'teren (*stremmen, verdikken*), het is –klonterd; *de melk gaat –.*

Kloof, klove (*gaping, spleet*), v. kloven.

Kloos'ter (*verblijf voor geestelijke zusters, paters*, enz.), o. –s.

Kloos'terling (*bewoner van een klooster*), m. en v. –en; vr. ook –**e.**

Kloot (*aardbol, kogel, bal*), m. –en.

Kloo'ven (*doen splijten*), ik heb –kloofd; *hout –, diamant –.*

Klop (*klap, doffe slag*), m. kloppen; *– geven, krijgen*, d. i. slaag; *een – op de deur.*

Klop'jacht (*groote drijfjacht*), v. –jachten.

Klop'je (*begijntje, zustertje*), o. –s.

Klop'pen (*slaan, tikken, ranselen*), ik heb –klopt.

Klop'pen (*overeenkomen*), het heeft –klopt; *die cijfers –, de rekeningen – met het boek*, sluiten.

Klop'per (*werktuig om mee te kloppen*), m. –s; *een ouderwetsch huis met een – op de deur.*

Klop'zee (*stortzee, hooge bruisende golf*), v. –zeeën.

Klos (*langwerpig houtrolletje*), m. klossen.

Klos'sen (*klotsen*); *met de klompen –.*

Klot'sen (*loopen met zware en lompe stappen*), ik heb –klotst; *de werklieden – in mijn huis langs trap en gangen.*

Klo've (*kloof*), v. –n.

Klovenier', kolvenier' (*kolfdrager, boogschutter*), m. –s. vero.

Klucht (dichtk. *tooneelspel, kort van beloop met laag-komischen inhoud*), v. –en.

Klucht (*menigte, troep*), v. –en; *e. – patrijzen.*

Kluch'tig (*grappig*), bn. en bw.; *een – voorval, hij keek mij – aan.*

Kluif (*het kluiven*), m. gmv.

Kluif (*klauw*), v. kluiven.

Kluis (*enge, eenzame woning*), v. kluizen.

Kluis'ter (*boei*), v. –s; *in –s slaan.*

Kluis'teren (*boeien*), ik heb –kluisterd.
Kluit (*inlandsche strandvogel, strandruiter*), *sabelbekvogel*), m. –en.
Kluit (*brok aarde*), v. –en.
Klui'ven (*afknagen*), ik kloof, heb –kloven, ook: ik kluifde, heb –kluifd.
Klui'zenaar (*bewoner van een kluis, heremiet*), m. –s, –aren.
Klun'gel (*nietswaardig voorwerp, klongel*, fig. *straatloopster*), v. –s.
Klup'pel (*knuppel, kneppel, dikke knoestige stok*), m. –en, –s.
Klup'pelspel (*gezelschapsspel, waarbij het de vraag is om uit een reeks van lichtbeweegbare staafjes of kegeltjes er één weg te halen, zonder de andere aan te raken of te beroeren*), o. –spellen. Ook: **Knib'belspel.**
Klup'pelvers (dichtk. *vers met een refrein, stokrijm*), o. –verzen.
Kluts (*slag*), v.; *de –kwijt zijn*, het spoor bijster zijn, den slag of draad kwijt zijn.
Klut'sen (*slaan, kloppen*), ik heb –klutst; *eieren –.*
Klu'wen (*een bal garen*), o. –s.
Knaag'dier, o. –dieren; *de haas, de rat, de bever zijn –dieren.*
Knaap (*jongen, knecht*), m. knapen.
Knaap (*een houten stander*), m. knapen.
Knab'belen (*met de voorste tanden gaandeweg afbijten*), ik heb –knabbeld; *de kinderen zaten op een harde korst te –.*
Kna'gen (*knabbelen*), ik heb –knaagd; *muizen, ratten, houtwormen –.*
Knak (*breuk, scheur*), m. knakken.
Knak'ken (*knikken, breken*), ik ben en heb –knakt; *zijn gezondheid is –knakt*, ondermijnd; *die bloemstengel is –knakt*, gebroken.
Knal (*kort afgebroken geluid*), m. knallen; *de – van een geweer, van den donder*, felle slag.
Knal'len (*ontploffen*), het heeft –knald; *de geweren –, de musketten, de karabijnen –.*
Knap (*slag, geluid*), m. knappen.
Knap (*welgevormd*, ook *vlug*), bn. en bw.
Knap'per (*iets, dat knapt*), m. –s.
Knap'zak (*tasch voor eten, bedelzak*), m. –zakken.
Knar'pen (*knarsend geluid geven*), het knarpte, heeft –knarpt; *het rijtuig –te.*
Knar'ren (*een krakend geluid maken*), het knarde, heeft –knard.
Knars'been, knar'sebeen (*kraakbeen*), o. –beenen; –beenderen, –beenders.
Knar'sen (*knersen, stroef en krassend klinken*), ik heb –knarst; *met de tanden –.*
Knar'setanden (*met de tanden knersen*), ik heb –knarsetand. Soms: *tandenknarsen.*
Knas'ter (*rieten korf, kanaster*), m. –s.
Knauw (*beet, hap; grauw, snauw*), m. –en.
Knau'wen (*met de tanden bewerken*), ik heb –knauwd; *aan een been –, zoethout –.*
Knecht (*dienstbare, handwerksgezel*), m. –s of –en.
Knecht (vroeger: *gewapend man*), m. –en; *een lans–, een wapen–.*
Knecht (*bij overdracht, voorwerp dat dienst bewijst*), m.; *een stomme –*, een aanrechttafeltje, *een laarzen–*, om er de laarzen op uit te trekken; *een kleeren–*, kleerknaap.
Kne'den (*al persende dooreenwerken*), ik kneedde, heb –kneed; *het deeg –, klei –.*
Kneep (*heimelijke neep*), v. knepen.
Kneip'pen (*de waterkuur volgens wijlen pastoor Kneipp doen*), ik heb –kneippt.

Kne'kel (*doodsbeen, kneukel, bot*), m. –s.
Kne'kelhuis (*beenderhuis op een kerkhof*), o. –huizen.
Knel (*beklemming*), v. gmv.; *hij zit in de –*, verlegenheid. Ook: *klem, val, vossenval.*
Knel'len, ik heb –kneld; *waar knelt hem de schoen?* waar zit de oorzaak van zijn kwelling.
Knep'pel, m. –s; **knep'pelen.** Ook: **Knup'pel,** m. –s; **knup'pelen.**
Kner'sen (*stroef en hard klinken*). Ook: **Knar'sen.**
Knet'teren (*knitteren*), het heeft –knetterd; *de vlammen –; zout knettert in het vuur.*
Kneu (*zangvogel*), v. –en. Ook: **Kneu'ter.**
Kneu'kel (*vingerbotje*), m.-s. Ook: **Knok'kel.**
Kneu'ter (*hennepvink, vlamsijs*), v. –s.
Kneu'teren (*brommen, knorren; stamelen, mompelen*), ik heb –kneuterd.
Kneu'terig (*verdrietig*). bn. en bw. Ook: aangenaam, prettig, aardig: *wij zaten – bij elkaar.*
Kneu'zen (*kwetsen, blutsen*), ik heb en ben –kneusd; *een hand –, een perzik –, ooft –.*
Kne'vel (*bovenlipbaard*), m. –s.
Kne'vel (*handboei, spanstokje*), m. –s.
Kne'velen (*in boeien slaan*), ik heb –kneveld.
Knib'belen (*krakeelen*), ik heb –knibbeld.
Knib'belspel (*zeker gezelschapsspel*), o. -spellen. Ook: **Klup'pelspel;** ook: *Knip'pelspel.*
Knic'kerbocker (*bewoner van New-York, voor zoover hij van oud-Ned. oorsprong is*), m. –bockers.
Knie (*kniegewricht*), v. –ën.
Knie'len (*de knie buigen*), ik heb en ben -knield.
Knier (*scharnier van een kist*), v. –en.
Knies'oor (*gemelijk mensch*), m. en v. –ooren,
Knie'zen (*verdrietig morren, ontevreden mokken*), ik heb –kniesd.
Knijf (*mes, ponjaard, knipmes*), o. knijven.
Knijp (*engte, knel*), v. gmv.; *in de – zitten*, verlegenheid.
Knijp (*bierhuis-kelder*), v. –en; *in de – zitten.*
Knijp'bril (*lorgnet*), m. –brillen.
Knij'pen (*samendrukken of -persen met een werktuig of met de vingers*), ik kneep, heb –knepen.
Knij'per (*voorwerp dat knijpt*), m. –s, b.v. *een knijpbril of –*, ook *lorgnet*; *de –s of scharen van een kreeft*, enz.
Knijp'tang (*nijpwerktuig*), v. –tangen.
Knik (*knak, breuk*), m. knikken.
Knik (*teeken van instemming*), m. knikken.
Knik'kebollen (*met het hoofd knikken van slaap*), ik heb –knikkebold; *hij zat te –.*
Knik'ken (*groeten met een knik*), ik heb –knikt; *met het hoofd –.*
Knik'ken (*breken*), ik heb –knikt; *een bloemsteel –, een ei –.*
Knik'ker (*steenen balletje*), m. –s; ook: *hoofd van een mensch*, b.v. *een kale –.* scherts.
Knip (*lichte slag of knipping met de vingers*), m. knippen; *een – voor den neus.*
Knip (*werktuig*), v. knippen; *een vogel–.*
Knip'mes (*zakmes, dat in e. hecht sluit*), o. –messen.
Knip'muts (*neepjesmuts*), v. –mutsen.
Knip'oogen (*met de oogen knippen*), ik heb –knipoogd; *dolle Gerrit knipoogt tegen de heeren*, teeken van vertrouwelijkheid geven.
Knip'oogje, o. –oogjes; *iemand een – geven*, een vertrouwelijk teeken.
Knip'pen (*met een schaar af- of doorsnijden*), ik heb –knipt; *de haren laten –.*

Knip'pen (*met een schaar den vereischten vorm geven*), ik knipte, heb –knipt; *een hemd –, een japon –.*
Knit'telvers (dichtk. *luimig, in lossen stijl geschreven gedicht, b.v. in den trant van den Schoolmeester*), o. –verzen.
Knob'bel (*knolvormige uitwas, verharding*), m. –s; *een – aan het hoofd; een eelt–.*
Knoe'del (*meelballetje, deegklompje*), m. –s.
Knoei (fig. *knel, klem, verlegenheid*), m. gmv.; *in den – zitten.*
Knoei'en (*slordig bewerken, broddelen*; fig. *bedrieglijk te werk gaan*), ik heb –knoeid.
Knoest (*hardigheid in hout, kwast*), m. –en.
Knoet (*Russische karwats of zweep*), m. –en.
Knoet (*lomperd, grove kerel*), m. –en.
Knof'felen (*drukken, knuffelen, knijpen*).
Knof'look (*een ui of bolplant, tot de leliën behoorende*), o. gmv.
Knok (*knook, been, bot*), m. knokken; **–ig**, bn.
Knok'kel (*vingerbeentje*), m. –s.
Knol (*veldvrucht*), m. –len; *iemand – len voor citroenen verkoopen*, d.i. bedriegen, bedotten.
Knol (*oud, afgewerkt paard*), m. knollen.
Knol'lentuin, m. –tuinen; fig. *hij is in zijn –*, hij heeft het recht naar zijn zin.
Knook (*been, bot*), m. knoken. Zie **Knok.**
Knoop (*voorwerp in een knoopsgat passend*), m. –en; *een koperen –, een beenen –.*
Knoop (*lis, strik*), m. –en.
Knoo'pen (*vast- of dichtknoopen*), ik heb –knoopt; *zijn mantel dicht–.*
Knop, m. knoppen; *de – van een deksel.*
Knop'pen (*uitbotten*), de plant heeft –knopt.
Knor (*zeker geluid*), m. knorren.
Knor'been (*kraakbeen*), o. -beenders, -beenen.
Knorf (*knoop, verharding in den stengel der grassen, rieten, biezen*), m. knorven.
Knor'haan (*stekelvinn. zeevisch*), m. –hanen.
Knor'ren (*een dof, grommend keelgeluid voortbrengen*), het heeft –knord.
Knor'repot (*pruttelaar, grompot*). m. –ten.
Knor'rig (*boos, gemelijk, pruttelachtig*), bn.: *een – antwoord, een – humeur.*
Knot (*bosje*), v. knotten. Ook *Knut*, als: *een – sajet, een – haar, een – vlas.*
Knots (*dikke, topzware stok*), v. –en.
Knot'ten (*den top, de punt er afslaan; inkorten, afsnijden*), ik heb –knot; *een wilg –.*
Knot'wilg (*lage waterwilg*), m. –wilgen.
Knuist (*vuist*), m. –en. gmz.
Knul (*lomperd*), m. knullen; *een – van een vent.*
Knup'pel (*kneppel, knots*), m. –s.
Knup'pelvers (*slecht vers*), o. –verzen.
Knus, knus'jes (*aardig, lief, gezellig*), bw.; *wij zaten zoo – bij elkaar.*
Knut'selen (*het werken aan kleine, fijne dingen, die niet veel beteekenen*), ik heb –knutseld.
Knut'tel (scheepst. *kluwen touw*), v. –s.
Knut'terig (*aardig, lief*), bn. en bw.
Ko'bold (*aardgeest, kabouter*), m. –en.
Kod'de (*aardigheid, snakerij*; ook *knuppel, knots*), v. –n.
Kod'debeier (*boschwachter*), m. –beiers.
Kod'dig (*grappig, lachwekkend*), bn.
Koe (*vrouwelijk rund*), v. koeien.
Koe'da (Jav. *paard*), m. –'s.
Koeionneeren (*plagen, treiteren, het leven zuur maken*), ik heb –koeionneerd.
Koek (*gebak*), m.; ook voorwerp in den vorm van een koek, m. –en; als stofnaam, v.
Koek'bakker, koe'kenbakker (*koekenmaker*), m. –bakkers; **–bakkerij',** v. –-bakkerijen.
Koekeloe'ren (*uitkijken, gluren*), ik heb –koekeloerd.
Koe'kenpan (*bakpan met langen houten steel*), v. –pannen.
Koe'koek (*trek- en klimvogel*), m. –en.
Koe'koek (bouwk. *uitstekend dakvenster*), m. –en; scheepst. open luik om licht in de hutten te doen vallen. Ook: *Koek'uit.*
Koe'koeksbloem (*pinksterbloem*), v. –en.
Koel (*niet warm, lauw*), bn. en bw.; fig. *een – onthaal; iemand – ontvangen; in – en bloede*, met kalm overleg.
Koel'bak (smed. *bak vol koud water om heet ijzer te koelen*), m. –bakken.
Koelbloe'dig (*kalm, niet boos, rustig*), bn. en bw.
Koe'len (*koud maken*), ik heb –koeld; *een gloeiend ijzer –*; fig. *zijn drift –, zijn wraak –*, d.i. bevredigen.
Koe'lie (Ind. *Maleische of Chineesche daglooner*, ook *gehuurde lastdrager*), m. –s.
Koel'te (*frischheid*), v. gmv.
Koel'tje (*verfrisschend windje*), o. –s.
Koen (*moedig, dapper, stout*), bn. en bw.
Koe'pel (*rond bouwwerk, gewelfde dakkap; rond tuinhuisje*), m. –s.
Koer, Kur (rivier: *Rusland*), v.
Koe'ren (*het kirren der duiven*), de duif heeft –koerd.
Koer'huis (*badhuis, grootsch gebouw voor de badgasten*), o. –huizen.
Koerier' (*renbode, ijlbode*), m. –s.
Koers (*loop, vaart, richting van een schip*), m. –en; *de afgelegde – bedroeg dien dag 250 mijlen.*
Koers (*gangbaarheid of waardij van munten*), m. –en; *munten buiten – stellen; de – van het zilver, den – verlagen.*
Koer'sen (*richten, stevenen, regelen*), ik heb –gekoerst; *iets –*, klaren, in orde brengen.
Koer'zaal (*groote zaal tot gezellige bijeenkomst der badgasten*), v. –zalen. Ook: **Kur'zaal.**
Koes, koest (*stil, doodstil*), bw.; *zich – houden*, niets zeggen.
Koes'koes (*allegaartje van spijzen, lievelingsgerecht in N.-Afrika*), v. gmv.
Koes'teren (*troetelen*), ik heb –koesterd.
Koet (*kleine zwarte eend, meerkoet*), v. –en.
Koe'teren (*gebrekkig praten, kromspreken*), ik heb –koeterd.
Koeterwaalsch' (*onverstaanbaar, brabbelig*), bn.; als znw. (*brabbeltaal*), o. gmv.
Koets (*overdekt rijtuig*), v. –en.
Koets (*bed*), v. –en; *naar de – gaan.*
Koetsier' (*voerman van een koets*), m. –s.
Koe'voet (*werktuig, ijzeren hefboom*), m. –en.
Kof (*tweemaster, rondgebouwd koopvaardijzeeschip*), v. koffen.
Kof'fer (*reiskist*), m. –s; *zijn – pakken.*
Kof'fie (*zaad der koffieplant, oorspronkelijk uit Abessinië en Soedan*), v. gmv.
Kog, kog'ge (*Middeleeuwsch plat koopvaardijschip met ronden boeg*), v. koggen.
Ko'gel (*ijzeren, looden bal*). m. –s; *met –s schieten.*
Ko'gelflesch (*flesch voor kunstwater, met een glazen kogeltje gesloten*), v. –flesschen.
Ko'gelvorm (*vorm, waarin kogels gegoten worden*), m. –vormen.
Kog'ge (*zeeschip*), v. –n. Zie **Kog.**
Kohier' (*belastingregister*), o. –en.

Kohort' (*krijgsbende, troepenafdeeling*), v. —en. Ook: **Cohor'te.**
Kok (*spijsbereider*), m. —s.
Kokan'je (*luilekkerland*), o.; *het land van* —. Ook: **Coca'gne.**
Kokan'jemast (*bij volksspelen versierde en in top met prijzen behangen mast*), m.—masten.
Kokar'de (*rozetje met de nationale kleuren*), v. —s. Ook: **Cocar'de.**
Ko'ken (*spijs bereiden*), ik heb —kookt.
Ko'kend (*zeer warm*), bn. en bw.; — *water.*
Ko'ker (*rolrond hol voorwerp of busje*), m. —s; *een — voor pennen, pijlen* enz.
Kokin'je (*stroopbal*), v. —s; *gerekt als* —.
Kok'kerd (*dikkerd*), m. —s; *wat een — van een neus!* Ook: *Kok'ker.*
Ko'kosboom (*klapperboom, palmboom*), m. —boomen.
Ko'kosnoot (Ind. *zeer groote palmnoot*), v. —noten.
Ko'kosolie (Ind. *olie, bereid uit de kokosnoot*), v. gmv.
Ko'kospalm (Ind. *algemeen voorkomende palmboom, 15—20 M. hoog*), m. —palmen. Ook: **Klap'perboom.**
Kol (*hamerslag tegen den kop van een te slachten rund*), m. kollen.
Kol (*heks*), v. kollen.
Kol (*witte plek, bles*), v. kollen.
Kol (*bloem, klaproos*), v. kollen.
Kol'bak (*huzarenmuts*), m. —bakken.
Kol'der (*lederen harnas als dekking van rug en borst*), m. —s.
Kol'der (*een paardenziekte*), m. —s; *dat paard heeft den — in den kop*, dolheid.
Ko'len (*steenkolen*), v. mv.; *wat kosten die — ?*
Ko'lenaak (*schuit voor steenkolen*), v. —-aken.
Kolf (*kolfstok*), v. kolven.
Kolf (*ondereinde van een geweer*), v. kolven.
Kolf (*een soort van flesch met wijden buik en gebogen hals*), v. kolven; b.v. *distilleerkolf.*
Kolibrie' (*vogel der Amerikaansche keerkringen*), m. —s.
Koliek' (*buikkramp*), o. gmv.
Kolk (*poel, waterdiepte, afgrond*), v. —en.
Kolokwint' (*bittere, pompoenvormige vrucht*), m. —kwinten; *een —appel.*
Kolom' (*zuil, pilaar*), v. —lommen; fig. *de —lommen van een dagblad*, rij, spijl.
Kolonel' (*hoofdofficier, het hoofd van een regiment*), m. —s.
Koloniaal' (*soldaat voor den dienst in Indië*), m. —alen; *hij gaat als — naar Indië.*
Koloniaal' (*eigen aan, betreffende of uit de koloniën*), bn.; *het —ale stelsel, de —ale troepen, —ale waren*, kruidenierswaren.
Kolo'nie (*volkplanting*), v. koloniën.
Kolonisa'tie (*het stichten van koloniën*), v. —saties, —satiën. Lees: *—zaat'sie.*
Koloniseeren (*volkplantingen in een landstreek vestigen*). (s = z)
Kolonist' (*volkplanter*), m. —en; *Chineesche —en vindt men ook op Borneo.*
Kolon'ne (mil. *opstelling van troepen*), v. —s. Ook: **Colon'ne.**
Koloriet' (*kleurentoon op schilderijen*), o. gmv.; *het gloeiend — van Rembrandt.* (Potg.) Ook: **Coloriet'.**
Kolorist', m. —en. Ook: **Colorist'.**
Kolos' (*reuzenbeeld; ontzaglijk groot gevaarte*; fig. *man buitengewoon van kracht of genie*), m. —sen; *Napoleon, de — der 19e eeuw.*
Kolossaal' (*buitengewoon groot*), bn. en bw.; *een — gebouw.*
Kol'ven (*in de kolfbaan spelen*), ik heb —kolfd; zegsw. *hij heeft gelukkig —kolfd*, het is hem meegeloopen in de wereld.
Kolvenier' (*oud-Amsterdamsche schutter*), m. —s. Ook: **Klovenier'.** vero.
Kom (*schotel, schaal*). v. kommen; fig. *de — van het dorp*, het dichtstbebouwde gedeelte, waar zich kerk en raadhuis en aansluitende straten bevinden.
Kom'baars (*scheepsdeken, wollen velddeken*), v. —baarzen.
Kombuis' (*stookplaats, scheepskeuken*, ook *kachel of fornuis*), v. —buizen.
Komediant' (*tooneelspeler*), m. —en.
Kome'die (*schouwburg*), v. -s. Zie **Come'die.**
Komeet' (sterrenk. *staartster*), v. kometen.
Ko'men, ik kwam, wij kwamen, ben —komen.
Komfoor' (*vuurpot*), o. komforen.
Komiek' (*koddig, grappig*), bn. en bw.
Komijn' (*schermbl. eenjarige plant*), m. gmv.
Komij'nekaas, komijn'kaas, v. —kazen.
Komkom'mer (*kalebasachtige vrucht*), v. —s.
Kom'ma (*leesteeken*), v. en o. —'s.
Komma'liebehoefte (*keukengerief, tafelbenoodigdheden aan boord*), v. —behoeften.
Kommandant', m.-en. Ook: **Commandant'.**
Kommandeeren (*het bevel voeren*). Ook: **Commandeeren.**
Kommandeur', m.-s. Ook: **Commandeur'.**
Komman'do, o. —'s. Ook: **Comman'do.**
Kommapunt' (*leesteeken*), v. —punten.
Kom'mer (*zorg, gebrek, nood*), m. gmv.
Kommies' (*ambtenaar bij de belastingen, die waakt tegen smokkelarij*), m. —miezen.
Kommies'brood (*soldatenbrood*), o. —en.
Kompan'je (*speelnoot, vriendin, eega*), v. —s.
Kompas' (*magneetnaald, die zich vrij beweegt op en om een verticale as en zich plaatst in de richting* Z.N.), o. —passen; **—naald** (*magneetnaald*), v. —naalden; **—roos** (*windroos, aanduidend 32 streken*), v. —rozen; **—streek** (*een der 32 streken van 't kompas*), v. —streken.
Komplot' (*geheim verbond, samenspanning*), o. —plotten; *een — smeden*; ook: troepje makkers.
Kompres' (*natte doek*), o. —pressen. Ook: **Compres'.**
Komst (*het komen*), v. gmv.; *hij is op* —.
Kond (*bekend*), bn.; — *doen*, kennisgeving.
Kond'schap (*bericht, naricht*), v. -schappen.
Kond'schappen (*melden, berichten*), ik heb —kondschapt; *iemand iets* —.
Konfijt' (*in suiker ingelegd ooft*), o. gmv.
Konfij'ten (*in suiker inleggen*), ik heb gekonfijt; *vruchten —, citroenschillen* —.
Konijn' (*haasachtig knaagdier*), o. —en.
Konij'nevel, o. —vellen; **—vleesch,** o. gmv.
Konijns'haar, o.; ook: konijnenhaar.
Ko'ning (*souverein*, fig. *eerste, hoogste*), m. —en.
Koningin' (*gemalin des konings; vrouw, die als koning regeert*), v. —ginnen.
Koningin'nenkroon, v. —kronen; **—mantel,** m. —mantels.
Koningin'nepage (*een onzer fraaiste dagvlinders*), m. —pages.
Ko'ningsgezind (*gestemd vóór den koning of zijn huis*), bn.
Ko'ningsslang (*reuzenslang, boa*), v. —-slangen.

Ko'ningstijger (Ind. *groote gestreepte tijger op Java en Sumatra*), m. –tijgers.
Ko'ninklijk (*van of als een koning*), bn. en bw.; *het – paleis, een –e houding, het – wapen; iemand – beloonen.*
Ko'ninkrijk, o. –rijken; *het – der Nederlanden*; fig. *het – der hemelen.*
Kon'kel (*knoeister, vrouw vol listen en streken*), v. –s.
Kon'kelen (*slordig werken*), ik heb –konkeld.
Konserf' (*een stroopje, conserf, likkepot*), o. –ven. Ook: **Conserf'.**
Konsta'bel (*onderofficier der zeeartillerie*), m. –stabels.
Konterfei'ten (*afschilderen*), ik heb gekonterfeit; –**feit'sel** (*portret*), o. –s.
Konvooi' (*begeleiding, bedekking, bescherming van koopvaardijschepen op zee*), o. –en.
Konzeniel'je (*volksterm voor cochenille*), v. gmv. Zie **Cochenil'le.**
Koog (*ingedijkt land, polder*), v. kogen.
Kooi (*vogelkooi*), v. –en; –**tje,** o. –s.
Kooi (scheepst. *vaste slaapstee getimmerd binnen langs de zijden van het schip*), v. –en; *naar de – gaan, te – gaan*, naar bed.
Kooi (*schaapstal; planken loods of schuur als werkplaats der vlasbereiders*), v. –en.
Kooi'ker (*eendenkooihouder*), m. –s; **kooiman** (*kooihouder*), m. –mannen.
Kook, v.; *aan de – zijn*, d.i. koken.
Kook'hitte (*hitte, waarop iets kookt*), v.; *de – van water is 100° Celsius.*
Kook'punt (*het punt van den thermometer, waarop een vloeistof kookt*), o. gmv.
Kook'sel (minacht. *gekookte spijs*), o. –s.
Kool (*brandstof*), v. kolen.
Kool (*bekend veldgewas*), v. koolen.
Kool'mees (*groote, groene mees met zwarten kop, een onzer standvogels*), v. –meezen.
Kool'raap (*knol*), v. –rapen.
Kool'stof (*scheik. element*), v. gmv.; *in steenkool enz. vindt men veel –.*
Kooltje-vuur' (*een kleine roode bloem, sierplantje*), o. gmv.
Kool'witje (*een soort van dagvlinder*), o. –s.
Kool'zaad (*oliezaad*), o. –zaden.
Kool'zuur (*scheik. verbinding van koolstof en zuurstof*), o. gmv.
Koomenij' (*kruidenierswinkeltje*), v. –en.
Koomenijs'winkel (*koomenij*), m. -winkels.
Koon (*wang, kaak*), v. koonen.
Koop, m. –en; *te – bieden; den – breken.*
Koo'pen (*voor geld in zijn bezit krijgen*), ik kocht, heb –kocht; *een huis –.*
Koop'man (*handelsman*), m. –lieden, –lui.
Koopvaardij' (*scheepvaart ten behoeve van den handel*), v. gmv.
Koop'vaart (*koopvaardij*), v. gmv.
Koor (R. K. *afgezonderde, meestal verhoogde plaats i. d. kerk, waar het hoogaltaar staat of vroeger gestaan heeft*), o. koren. Ook: *Hoogkoor* of *Priesterkoor.*
Koor (R. K. *zangkoor met orgel*, n.l. *boven, tegenover het hoogaltaar*), o. koren.
Koor (*rei van zangers, welke een veelstemmig stuk uitvoeren*), o. koren; *de koren der opera, in de koren meezingen, een mannen–, een vrouwen–.*
Koor'bank (*kanunnikenbank*), v. –banken.
Koord (*touw, stevige vlasdraad*), v. en o. –en; *dansen op de slappe –.*
Koor'de (meetk. *lijn in den cirkel, die de beide einden van een boog vereenigt*), v. –n.
Koor'dedansen (*het dansen op de koord*); –**danser** (*acrobaat*), m. –s.
Koorn, –koren (*rogge*), o. gmv.
Koorts (*ziekte*), v. –en; –**ig** (*koortsachtig, koortshebbend*), bn.
Koot (*hielbeentje, bikkel*), v. kooten.
Koo'ten (*een spel met kooten spelen, bikkelen*), ik kootte, heb –koot.
Koo'zen (*met zoete vertrouwelijkheid praten*), ik koosde, heb –koosd.
Kop, m. koppen; *de – van een dier*, hoofd; *een schip, bemand met vijftig koppen*, d. i. matrozen.
Kop (*Liter, droge waren*), m. koppen.
Kop (*bakje om uit te drinken*), m. koppen.
Kop (*afbeelding, buste*), m. koppen; *de koppen op de schilderijen van Fr. Hals* (1584–1666).
Kop (*een man van grooten aanleg*), m. –pen.
Kopal' (*zekere hars, copal*), m. gmv.
Kopek', m. –ken; **kope'ke** (*Russisch koperen muntje*, $^1/_{100}$ *van een zilv. Roebel*, ± *1.3 cent*), v. kope'ken, kopekken.
Ko'per (*metaal*), o. gmv.; *rood –, geel –.*
Ko'peren (*met koper bekleeden*), ik heb gekoperd; *een schip –.*
Ko'peren (*van koper*), bn.; *een – blikje, een – slot, een – ketting, – vaatwerk.*
Kopie' (*nabootsing*), v. –ën; *dit schilderstuk is een – van Rubens* (1577–1640).
Kopieeren (*naschrijven, naschilderen*), ik heb –kopieerd; ook: **Copiëeren.**
Kopiist' (*afschrijver*), m. –en. Ook: **Copiist'.**
Kopij' (*handschrift voor de pers*), v. –en; *deze – is keurig geschreven*; –**recht,** o. –en.
Kop'pel (*bandelier*), m. –s; *de sabel hangt a. d. –, den – omdoen*, leeren soldatengordel.
Kop'pel (*paar*), o. –s; *een – duiven.*
Kop'pelen (*vereenigen, samenbinden tot een koppel of paar*), ik heb –koppeld.
Kop'pelteeken (spraakk. *streepje, aanduidend dat twee of meer woorden een eenheid of samenstelling vormen*), o. –teekens, b.v. in: *Java-koffie, vergeet-mij-niet.*
Kop'pelwerkwoord (spraakk. *werkw., dat onderwerp en prædicaat verbindt*), o. –en; in: *De hemel is blauw* noemt men *is* een –.
Kop'pensnellen (*sneltochten om menschenkoppen te verzamelen*), o. gmv.; *het – is een laaghartige sluipmoord op Borneo.*
Kop'pensneller (*moordenaar op Borneo onder de Dajaks*), m. –snellers.
Kop'per-, kop'pertjesmaandag (*de tweede Maandag van het jaar, feestdag, vooral voor de boekdrukkers*), m. –maandagen.
Kop'pig (*eigenzinnig, hoofdig*), bn.; fig. *dat bier is –*, zwaar; –**heid,** v. gmv.
Kop'pootigen (*orde van weekdieren, met acht of tien vangarmen rondom den kop*), m.mv.
Kop'stuk (*deel van den toom der paarden*), o. –stukken; scherts. leider, aanvoerder.
Koraal' (*koraalgezang*), o. koralen.
Koraal' (*zanger, koorknaap*), m. koralen.
Koraal' (*poliepenstok, koraalstof*), o. gmv.
Koraal' (*kraaltje, balletje*), v. koralen; *een snoer koralen, bloedkoralen.*
Ko'ran (*heilig boek der openbaring bij de Mohammedanen*), m. –s.
Korbeel' (bouwk. *vooruitstekende steen, waarop een balk rust, stutsteen*), m. –beelen.
Kordaat' (*dapper, onverschrokken*), bn.; *Jan –*, krijgsman; –**heid,** v. gmv.
Kordon' (*geweerband, snoer*; fig. *grensbezetting*), o. –s.

Ko'ren, koorn (*graan*), o. gmv.
Ko'renbloem (*wildgroeiende blauwe bloem der korenakkers*), v. —bloemen.
Ko'renschoof (*garf, een bos roggehalmen*), v. —schooven.
Korf (*hengselmand*), m. korven.
Kor'haan (*boschhaan*), m. —hanen.
Kor'hoen (*boschhoen*), o. —ders, —deren; *het — leeft op de heidevelden van Drente.*
Korian'der (*plant*), m. gmv.; *de zaadjes van den — worden gebruikt in muisjes*, enz.
Korint', korent', v. —en. Ook: **Krent.**
Korist' (*koorzanger in de opera, lid van een zangkoor*), m. —en; vr. **—e,** —n.
Kor'nak (*olifants-oppasser en -geleider*), m. kornaks.
Kornet' (*vaandrig te paard*), m. kornetten.
Kornet' (*een hoorn*, ook: *dienstmeisjesmuts*, b.v. *in A'dam*), v. kornetten.
Kornet' (*klephoorn*), v. kornetten.
Kornis' (*kroonlijst*), v. kornissen.
Kornoel'je (*steenvrucht, aangenaam zuur en eenigszins lijkende op een kers*), v. —s; ook de plant zelve, b.v.: *de gewone —(boom).*
Kornuit' (*makker, kameraad*), m. —en.
Kor'oester (*groote oester*), v.—s. Ook: **Kor're.**
Korporaal' (*militair van den laagsten rang*), m. —s, —alen; **—s'strepen** (*gele mouwstrepen*), v. mv.
Korps (*legerkorps*), o. —en; *het — ponteniers, het — torpedisten, het — mariniers.*
Kor're (*sleepnet bij de oestervisscherij*), v. —n.
Kor'rel (*rondachtig vast lichaampje*), v. —s, —en; *een zand—, een — graan.*
Kor'rel (*klein gewichtje, d.G.*), v. —s.
Korset' (*keurslijf*), o. —ten; *een — dragen.*
Korst (*droog omkleedsel*), v.-en; **—achtig,** bn.
Korst'mos (*bedekt bloeiend kruid*), o. —sen; *het IJslandsch mos behoort tot de —mossen.*
Kort (*niet lang*), bn. en bw.
Kor'tegaard (*hoofdwacht; wachthuis; tijdelijke verblijfplaats voor 's nachts aangehouden personen*), v. —gaarden.
Kortelas' (*korte en breede sabel*), v. —sen.
Kor'teling (*dwarsbalk in steigerwerk*), m. -en.
Kor'telings (*onlangs*), bw.; *ik heb hem — nog gezien.*
Kor'ten (*korter of kort maken*), ik heb en het is —kort; *den tijd, den avond —.*
Kort'jan (scheepst.*zakmes*), o. gmv.; — *trekken.*
Kort'sluiting (*het elkaar te veel naderen der geleiddraden, zoodat de electrische stroom onderbroken wordt en er zich groote hitte op een bepaald punt ontwikkelt*), v. —en.
Kortston'dig (*kort van duur*), bn.; *een — bezoek, een —e vrede.*
Korts'wijl (*boert*), v.; *is het ernst of —?*
Korts'wijlen (*schertsen, grappen maken*), ik heb —kortswijld.
Kortswij'lig (*grappig*), bn. en bw.; *een — verhaal; iets — vertellen.*
Kort'wieken (*de wieken korten*), ik heb gekortwiekt; *een kip —*; fig. *in toom houden.*
Kortzich'tig (*bijziende*), bn.; fig. *dom, zonder doorzicht*; **—heid,** v. gmv.
Korvet' (*snelzeilend oorlogsschip met drie masten*), v. —vetten.
Kor'zel (*lichtgeraakt*), bn. en bw.; *—v. humeur.*
Kor'zelig (*lichtgeraakt, gemelijk, nukkig*), bn.
Kos'sem (*halskwab van runderen*), m. —s.
Kost (*spijs*), m. gmv.; *in den —; hij verdient f 50 en den —.*
Kost'baar (*duur*), bn. en bw.; **—heid,** v. gmv.
Kost'baarheid (*kleinood*), v. —heden.
Kos'telijk (*heerlijk, voortreffelijk*), bn. en bw.; **—heid,** v.: *de —heid dier wijnen.*
Kos'teloos (*niets kostende, gratis, om niet*), bn. en bw.; *— onderwijs; iets — verzenden.*
Kos'ten (*te staan komen op*), het heeft gekost.
Kos'ten (*uitgaven*), m. mv.
Kos'ter (*bewaarder v. e. kerk*), m. —s; **—es',** v. —sen; ook *Kos'terse*; **—ij'** (*woning, kamer*), v.
Kostuum' (*kleedij*), o. —tumen, —tumes.
Kot (*hok, hut, ellendig huisje*), o. kotten.
Kotelet' (*gebraden ribbetje*), v. —letten.
Kothurn' (*tooneellaars voor het treurspel met hooge hakken en dikke zolen, bij de ouden*), v. —en. Ook: **Cothurn'.**
Kot'ter (*vaartuig met één mast*), m. —s.
Kou'beitel (*beitel om koud ijzer te hakken*), m. —beitels.
Koud (*niet warm*), bn. en bw.
Kou'de, kou (*het koud zijn*), v. gmv.
Koud'vuur (*doodelijke ontsteking of bederf in een wonde*), o. gmv.
Kou'kleum (*kouwelijk kind*), m. en v. -en.
Kou'mis (*bedwelmende drank, door de Tartaren uit melk bereid*), v. gmv.
Kous, v. —en; *zijden —en, wollen —en.*
Kou'seband (*band of elastiek om de kous op te houden*), m. —banden.
Kou'sevoet (*voet of zool v. d. kous, de kous zelf*), m. —voeten; *de knaap liep op zijn —voeten of op zijn kousen.*
Kous'je (*lampewiekje*), o. —s; ook: *een gloei— of gas—*, gaasvormig overtrekje van een gaspit.
Kous'voeteling (*de voet v. d. kous*), m. —en.
Kout (*gezellige praat*), m. gmv.; *aangename —.*
Kou'ten (*gezellig praten*), ik heb —kout; **—er** (*prater*), m. —s.
Kou'ter (*ploegmes*), o. —s; *het blinkend —.*
Kouw (*kevie, vogelkooi*), v. —en.
Kou'welijk, bn.; *een — man,* vatbaar, zeer gevoelig voor kou.
Ko'vel, v. —s; *kap en — af werken,* zeer hard. Zie **Keu'vel.**
Kozak' (*licht Russisch ruiter*), m. kozakken.
Kozijn' (*deur- of vensterraam*), o. kozijnen.
Kraag, m. kragen; *de — van een jas.*
Kraai (*vaartuig voor de Oostzee*), v. —en.
Kraai (*boschvogel*), v. —en; *de bonte —.*
Kraai'en (*schreeuwen*), de haan heeft —kraaid.
Kraak (*krak, gekraak*), m. kraken.
Kraak (*Spaansch of Portugeesch zeeschip*), v. kraken.
Kraak'been (*blauwachtige, veerkrachtige beenzelfstandigheid*), o. gmv.
Kraak'porselein (*Chin. of Japansch porselein, door Spaansche kraken aangevoerd*), o. gmv.; *zoo teer als —.*
Kraak'steen (*steen van kernvruchten*), m. —steenen.
Kraak'zindelijk (*kraaknet, zeer proper, hoogst zindelijk*), bn. en bw.
Kraal (*koraal*), v. kralen.
Kraal (Ind. *afgeperkte ruimte voor buffels*), v kralen.
Kraal (Z.-Afrika. *Hottentotsch dorp of gehucht van kaffers*), v. kralen.
Kraam (*los opgeslagen winkeltent*), v. kramen; *de markt staat vol kramen.*
Kraan (*kraanvogel, reigerachtige steltlooper*), m. kranen; *de — trekt in Oct. over ons land.*
Kraan (*tap met een sleutel*), v. kranen.
Kraan (*kijschtoestel aan havens en spoorwegen*), v. kranen.

Kraan (fig. *iem. die zich onderscheidt*), m. kranen; *'t is een – van een vent*, d. i. een ferme man vol werkkracht, moed, volharding.
Kraan'oog (*braaknoot, zaad van een Ind. boom*), o. –oogen.
Kraan'vogel (*steltlooper, kraan, trekvogel*), m. –vogels.
Krab, –be (*tienpootig schaaldier, kortstaartige kreeft*), v. krabben.
Krab (*schram op de huid*), v. krabben.
Krab'bel, v. –s; *een brief met –s*, onleesbare letters.
Krab'belen (*krabben*, fig. *slecht schrijven*), ik heb –krabbeld.
Krab'ben (*scherp met de nagels krauwen*), ik heb –krabd; *de poes zal u –*, krabbend bezeeren.
Krab'ber (*werktuig om te krabben, schrapijzer*), m. –s.
Krach (hand. *groote beurscrisis*), m. –s.
Kracht (*sterkte, vermogen*), v. –en.
Krach'tens (*uit kracht van*), vz.; *– de wet.*
Krach'tig (*sterk, deugdelijk*), bn. en bw.
Kracht'meter (*dynamometer*), m. –meters.
Kraf (*karaf, waterflesch*), v. kraffen.
Krak (*het kraken*), m. krakken; *een – geven.*
Krakeel' (*twist, kibbelarij*), o. –en.
Krakee'len (*kibbelen*), ik heb –krakeeld.
Kra'keling (*gebak, een 8-vormig koekje*), m. –en; **–lingetje,** o. –s.
Kra'ken (*een scherp geluid doen hooren*), ik heb –kraakt.
Kra'ker (*werktuig*; b.v. *in samenstellingen als: notenkraker*), m. –s.
Krak'ken (*een krak krijgen*), het is – krakt.
Kram (*metalen haak*), v. krammen; **–metje,** o. –s.
Krambam'boli (*Dantziger kersenbrandewijn, met suiker verzoet*), v. gmv.
Kra'mer (*venter, marskramer*), m. –s.
Kramerij' (*kramerswaren*), v. –en.
Kra'merslatijn, kra'merlatijn (*keukenlatijn, potjeslatijn*), o. gmv.
Kram'men (*met een kramdraad verbinden*), ik heb –kramd; *een gebarsten schaal –.*
Kram'mer (rivier: *Z.-Holland*), v.
Kramp (*spierpijn, buikpijn*), v. –en.
Krampach'tig (*alsof men kramp heeft, als in kramp*), bn. en bw.; **–heid,** v. gmv.
Krams'vogel (*winterlijster*), m. –vogels.
Kra'nig (*kloek, flink van uiterlijk en voorkomen*), bn. en bw.; *een – onderofficier.*
Krank (*ziek, zwak*), bn.
Kran'ke (*zieke*), m. en v. –n.
Krank'te (*in hoogeren stijl: ziekte*), v. –n.
Krankzin'nig (*gek, niet wijs*), bn.; **–heid,** v.
Krankzin'nige (*iem. die gek is*), m. en v. –n.
Krankzin'nigenhuis (*–gesticht*), o. –zen.
Krans (*vlechtwerk*), m. –en; *een – van rozen*; *een – van bloemen*; fig. *een vrienden–*, d. i. vriendenkring.
Krant, courant' (*nieuwsblad*), v. –en.
Krap (*meekrap*), v. gmv.
Krap (*slot, knip van een boek*), v. krappen.
Krap (*varkensrib*), v. krappen.
Krap (*bekrompen, eng, schraal*), bn. en bw.
Krap'jes, bw.; *zij hebben het maar –*, d. i. niet breed, schraal; *zij doen – aan.*
Kras (*schrap m. e. scherp voorwerp*), v. –sen.
Kras (*kloek*), bn.; *een –se grijsaard*; *dat is –*, d. i. sterk, ongewoon.
Kras'sen (*schrappen, lichte insnijdingen maken*), ik heb –krast.

Krat (*loshangend laddervormig achterschot van een boerenwagen*), o. kratten.
Kra'ter (*opening, uitbarstingsmond van een vuurspuwenden berg*), m. –s.
Kra'tes (*gedrochtje*), m. –sen; *ik houd u voor een mismaakt schepsel, voor een kleinen –.*
Kra'ton (Ind. *ommuurd vorstenverblijf, soms een uur in omtrek*), m. –s.
Krauw (*schrap, krab*), v. –en; *de kat gaf hem een –.*
Krau'wel (*kromme gaffel, klauw met krommen nagel*), m. –s.
Krau'wen (*zacht krabben*), ik heb –krauwd; *Kopje–, riep de papegaai*; **–er,** m. –s.
Kreatuur' (*mensch; gunsteling*), o. –turen.
Kreb (*krib*), v. krebben.
Krediet' (*vertrouwen*, enz.), o. –en; *goederen op –*, goederen, die niet dadelijk betaald worden; *iemand – of geen – geven*, termijn van betaling.
Kreeft (*tienpootig schaaldier met gestaart achterlijf*), m. –en; *er zijn zee- of rivierkreeften.*
Kreeft'dicht (*retrograde*), o. –dichten.
Kreef'tengang (*gang van den kreeft*), m. gmv.; fig. *den – gaan*, d. i. achteruitgaan (in zaken).
Kreefts'keerkring ($23^1/_2$° *ten N. v. d. evennachtslijn*), m. gmv.
Kreek (*inham, smalle vaargeul*), v. kreken.
Kree'kerak (water: *Zeeland*), o.
Kreet (*schreeuw, gil*), m. kreten.
Kre'gel (*kwaad, gramstorig*), bn. en bw.; fig. flink, kras, pittig.
Kre'gelig (*kregel*), bn.; **–heid,** v. gmv.
Kreits (*kring, omtrek, afdeeling, landstreek, district*), m. –en.
Krek (*precies, juist*), bw. gew.
Kre'kel (*rechtvleugelig insect, familie der springers*), m. –s.
Kre'kelzang (*het luid gesjirp v. d. krekel*), m. –zangen.
Krem (*dwergvalk, steenvalk*), m. kremmen.
Krem'lin (*keizerlijk slot te Moskou, van wallen en muren omgeven*), o. gmv.
Kreng (*rottend dier, aas*), o. –en.
Kren'ken (*beschadigen*), ik heb –krenkt.
Kren'king (*beleediging, hoon*), v. –en.
Krent (*krint, korent*), v. –en.
Krep (*rouwfloers, krip*), o. gmv.
Kre'pel (*kreupel*), bn. en bw.; *een – paard.*
Kreuk (*valsche vouw, krook*), v. –en.
Kreu'kel (*kreukje, ook alikruik*), v. –s.
Kreu'kelen (*frommelen, met kreuken maken*), ik heb en het is –kreukeld.
Kreu'ken (*kreuken hebben of bekomen, frommelen*), ik heb –kreukt; *een japon –*; *een riet –*, knakken.
Kreu'nen (*zacht en ingehouden kermen*), ik heb –kreund.
Kreu'pel (*krepel, mank*), bn. en bw.
Kreu'pele (*manke*), m. en v. –n.
Kreu'pelhout (*laagstammig houtgewas, kruipend gewas*), o. gmv.
Kreut'zer (*Oostenr. koperen muntje van ± een cent*), m. kreutzers. Lees: *kruit-ser.*
Krib, krib'be (*voederbak van een paard*), v. kribben: *de – stond voor de herberg.*
Krib, krib'be (*slaapplaats*), v. kribben.
Krib, krib'be (*gevlochten rijswerk ook rijsdam in een rivier*), v. kribben.
Krib'bebijter (fig. *twistziek persoon*), m. –s.
Krib'bekat (*kribbig meisje*), v. –katten.

Krib'belen (*slordig en klein schrijven*), ik heb —kribbeld; —**schrift,** o. gmv.
Krib'ben (*krakeelen*), ik heb —kribd; —**erij'**, v.
Krib'big (*twistziek*), bn.; *een — kind.*
Krib'werk (*al de rivierkribben*), o. —werken.
Krie'belen (*zacht krabben, kietelen, jeuken*), het heeft —kriebeld.
Krie'belen (*slecht schrijven*), ik heb —kriebeld.
Krie'belig, bn. en bw.; — *schrift, een —e hand,* peuterig; — *schrijven,* te klein, onleesbaar.
Kriek (*krekel*), v. —en.
Kriek (*wilde kleine zwarte kers, vogelkers*), als boom), m., (als vrucht), v. —en.
Krie'ken (*piepen van een kriek of krekel*), hij heeft —kriekt.
Krie'ken (*het aanbreken v. d. dag*), het —te; heeft —kriekt; *als de dag nauwelijks —te.*
Kriel (*kort en dik mensch*), m. en v. —en.
Kriel (*vischmand*), v. krielen.
Kriel (*uitschot, klein goed*), o. —en; *dat zijn —en van aardappels,* d. i. zeer kleine.
Kriel (*dartel, uitgelaten*), bn. en bw.
Krie'len (*krioelen*), het heeft —krield.
Kriel'haan (*dwerghaan*), m. —hanen.
Krie'melen (*wriemelen, krioelen*), het heeft —kriemeld; —**aar** (*talmer, draler*), m. —s.
Krie'melig (*beuzelachtig*), bn. en bw.
Krieu'wel (*jeukte*), v. gmv.
Krieu'welen (*jeuken*), het heeft —krieuweld.
Krieu'welig (*jeukerig, prikkelend*), bn.; fig. — *worden,* boos.
Krieu'wen (*kibbelen, elkaar boos maken*), zij hebben —krieuwd; *die kinderen moeten altijd —,* krakeelen.
Krie'zel (*brokje*), v. —s; *gij krijgt er geen — van,* kleinigheid. gew.
Krijg (*oorlog, strijd*), m. —en.
Krij'gen (*ontvangen*), ik kreeg, heb —kregen.
Krij'gen (*oorlogen, oorlogvoeren*), ik krijgde, heb —krijgd; *tegen iemand —.* vero.
Krij'ger (*strijder, oorlogsman, soldaat*), m. —s; *een moedig —.*
Krij'gertje (*zeker kinderspel*), o. gmv.; — *spelen.*
Krijgs'god (myth. *de god Mars*), m.; —**godin** (myth. *de Romeinsche godin Bellona*), v.
Krijgshaf'tig (*gaarne oorlog voerende*), bn.; ook: **Krijgs'haft,** b.v. *de —e Galliërs; de —e Germanen.*
Krijgs'man (*oorlogsman*), m. —lieden, —lui.
Krijgs'raad (*rechtbank of jury uit militairen samengesteld*), m. —raden.
Krijgs'volk (*legervolk, soldaten*), o. gmv.
Krijgs'wet (*het beschreven recht der militairen*), v. —wetten.
Krijgszuch'tig (*oorlogszuchtig, gaarne oorlog voerend of hebbend*), bn.; *een — volk.*
Krijsch (*schreeuw, gil*), m. krijschen.
Krij'schen (*gillen*), ik kreesch, krijschte, heb gekreschen, gekrijscht.
Krijt (*stof*), o.; *er is rood en zwart —.*
Krijt (*kring, kampplaats, strijdperk*), o.; *in het — treden,* den kamp aanvaarden; *iemand uit het — jagen,* hem als eerloos wegjagen.
Krij'ten (*klagend schreien*), ik kreet, heb —kreten; bij uitbr. schreeuwen: *het akelig — der gekwetsten.*
Krijt'waarder (*in de middeleeuwen bewaker van het krijt tijdens den kamp*), m. —waarders.
Krik'kemik (*beuzelarij, kleinigheid*), v. —-mikken.
Krik'krakken (*kraken*), het heeft —krikkrakt; *de mast krikkrakte luid in den storm.*
Krim (aardr. *schiereiland in het Z. van Rusland*), v.; *er was in 1855 oorlog in de —.*
Krimp (*gebrek*), v.; *daar is geen —.*
Krimp (*levend, versch,* b.v. *van visch*), bn.
Krim'pen, ik kromp, heb, het is —krompen; *laken — of doen —; de wind gaat —,* wordt minder ruim, d. i. draait in een richting tegengesteld aan den loop der zon.
Kring, m. —en; *de kinderen stonden in een —; een — om zon of maan;* fig. *een jaar—, vrienden—; in den — der zijnen,* familiekring.
Kring'loop (*cirkelgang*), m.; *de — der jaargetijden.*
Kring'storm (*draaiende stormwind, cycloon*), m. —stormen.
Krin'kel (*kronkelende bocht*), m. —s; *een — in een kabel, in een darm.*
Krin'kelen (*kronkelen*), ik heb —krinkeld.
Krioe'len (*wemelen, krielen*), het heeft —-krioeld; *op die markten krioelt het van volk.*
Krip (*floers, krep*), o. gmv.
Kris (Ind. *slangvormige platte dolk*), v. —sen.
Krisch'na, Krisj'na (*Indische godheid*), m. gmv.
Kris'sen (*met een kris doorsteken*), ik heb —krist; *zich —.*
Kristal' (*delfstoffelijke formatie met regelmatige platte vlakken*), o. kristallen.
Kristal' (*een fijn soort van geslepen glas*), o. gmv.; *een romer van —, een karaf van —;* fig. ijs: *op het spiegelgladde — zich wagen;* ook helderheid: *het — der beek.*
Kristal'helder (*helder als kristal*), bn.; *het —e water;* fig. *een — betoog,* zeer duidelijk.
Kristal'lens (*ooglens, zeer voornaam deel van het oog*), v. —lenzen.
Kristallijn' (eig. *uit kristallen bestaande,* fig. *groote helderheid; wat in hooge mate helder is*), o. gmv.; *het — der bergbeken, der vlieten,* enz.
Kristallij'nen, bn.; *de — vliet,* d. i. het glasheldere beekwater.
Kritiek' (*hachelijk*), bn.; *een — oogenblik,* d. i. netelig, moeielijk, zorgelijk.
Krocht (*hol, onderaardsche ruimte of kroft*), v. —en.
Krod'de (*een soort van onkruid*), v. gmv.
Kroeg (*gemeene herberg;* student. *sociëteit*),
Kroep (*keelvliesziekte*), v. gmv. [v. —en.
Kroes (*beker zonder voet*), m. kroezen.
Kroes (*gekruld*), bn. en bw.; *een neger heeft — haar,* dicht of fijn gekruld.
Kroft (*krocht*), v. —en.
Krok (*onkruid, wilde wikke*), v. gmv.
Kro'ken (*kreuken*), ik krookte, heb —krookt.
Krokodil' (*tweeslachtig monster, geschubde hagedis in den Nijl, de Roode Z.,* enz.), m. -len.
Krokodil'lentranen (*gehuichelde tranen*), m. mv.
Kro'kus (*lentebloem*), m. —sen.
Krom, bn. en bw.; *een —me spijker.*
Krom'bek (*zekere snijboon*), m. —bekken.
Krom'hals (*glazen kolf, retort*), v. —halzen.
Krom'hout (*een stuk krom hout; kniehout*), o. —houten.
Krom'men (*doen buigen*), ik heb en ben —-kromd; zegsw. *het recht —,* inbreuk maken op het recht, onrechtvaardig handelen.
Krom'staf (*bisschopsstaf*), m. —staven; fig. de bisschoppelijke macht, het bisschoppelijk gebied: *onder den — wonen.*
Krom'taal (*gebroken taal*), v.; fig. een gebrekkig spreker: *hij is een —.*

Krom'tong (*persoon, die kromtaal spreekt*), m. en v. –tongen.

Krom'zwaard (*gebogen zwaard*), o. –zwaarden; *het Turksche – bracht schrik aan Weenen* (1683).

Kro'nen (*tooien, sieren met een kroon*), ik heb –kroond; zegsw. *Het einde zal het werk –*; *kroning*, inhuldiging van een vorst.

Kroniek' (*jaarboek, uitgebreide tijdtafel*), v. –en.

Kro'ning (*het kronen*), v. –en.

Kro'ningsfeest, o. –feesten; **–plechtigheid,** v. –heden.

Kron'kel (*kromming*), m. –s; *een – in een touw, in een darm*, enz., draai, plooi, bocht.

Kron'kelen (*kronkels maken*), ik heb en het is –kronkeld; *een beekje –kelt.*

Kron'kelig (*bochtig*), bn.; *een – pad.*

Krook, kreuk (*verkeerde vrouw*), v. –en.

Kroon, v. kronen; *de – van Frankrijk.*

Kroon'prins (*vermoedelijk troonopvolger*), m. –prinsen; **–prinses,** v. –prinsessen.

Kroos (*water- of moeraslinze, eendengroen*), o. gmv.

Kroos'je (*kleine pruim uit Damascus*), o. –s.

Kroost (*kinderen*), o. gmv.; *het – van Adam.*

Kroot (*beetwortel*), v. kroten.

Krop (*salade*), v. kroppen.

Krop (*ongebuild meel*), o. gmv.

Krop (*zakvormige verwijding van den slokdarm of voormaag van vogels*), m. kroppen.

Krop (*gezwel onder de kin*), m. kroppen.

Krop'gans (*een soort van pelikaan, grootste zwemvogel in Klein-Azië*), v. –ganzen.

Krop'perd (*kropduif*), m. –s.

Krop'salade (*slapant, kropsla*), v. gmv.

Krot (*armoedig huisje, morsige hut*), o. –ten.

Kru'chen (*kreunen, klagen, sukkelen*), ik heb –krucht.

Kruid (*plant, al wat geen bloem, heester of boom is*), o. –en; **–kenner,** m. –s; **–kunde,** v. gmv.

Krui'den, ik heb –kruid; *de spijzen –, den wijn –*; fig. *een verhaal –*, veraangenamen.

Kruidenier' (*handelaar in specerijen*), m. –s; **–swaren,** v. mv.; **–swinkel,** m. –s.

Kruiderij' (*specerij*), v. –en.

Krui'dig (*specerijachtig gekruid*), bn.; *een –e saus*; fig. *een – meisje*, een keurig net meisje; bw.: *ze is – gekleed.*

Kruidje-roer'-mij-niet (*plantje*), o. kruidjes-roer-mij-niet of kruidje-roer-mij-niets; fig. *een netelig, kribberig meisje*; *een kregelig persoon.* In plaats van *mij* ook *me.*

Kruid'koek (*peperkoek*), m. –koeken.

Kruid'nagel (Ind. *gedroogde nog ongeopende bloesem; specerij*), m. –nagels; **–boom** (Ind. *boom op de Molukken*), m. boomen.

Kruid'noot (*muskaatnoot*), v. –noten.

Krui'en (*met een kruiwagen vervoeren*), ik krooi, kruide, heb –krooien, –kruid; **–er,** m. –s: *de Amsterdamsche kruier.*

Krui'en (*door den stroom voortgestuwd worden en op elkaar schuiven van schotsen ijs*), de rivier heeft al een dag –kruid.

Kruik (*aarden flesch, urn*), v. –en.

Kruil, v.; *iets zeggen om de –*, voor de grap.

Krui'ling (*kleine fijne appel*), m. –s, –en.

Kruim (*het zachte binnenste van brood*), v. –en; fig. *daar zit – in*, pit, kern, geest.

Krui'mel (*kleine kruim*), v. –s, –en.

Krui'melen (*het kruimelsgewijze breken van brood*), ik heb en het is –kruimeld.

Krui'men (*in kruim vallen*), ik heb en het is –kruimd.

Kruin (*schedel*, fig. *top*), v. –en; *de – van een berg, de – van een dijk*; *de – van het hoofd.*

Kruip'-door-den-tuin (*zeker onkruid, hondsdraf, aardveil*), o. gmv.

Krui'pen, ik kroop, heb en ben –kropen; zegsw. *in zijn schulp –*, bang worden, zich terugtrekken.

Krui'pend (fig. *laag, verachtelijk; al te vleiend*), bn. en bw.; *–e taal, een –e houding.*

Krui'pende dieren (*gewervelde, tweeslachtige*), o. mv.; *salamanders, padden, kikvorschen zijn –.*

Kruiperij' (*laaghartige vleierij*), v. –en.

Kruip'wilg (*zekere kleine wilg*), m. –wilgen.

Kruis (*werktuig tot voltrekking der doodstraf bij Romeinen*, enz.), o. –en.

Kruis, o. –en; *elk moet zijn – dragen*, leed, kommer; *orde van het IJzeren –*, Oostenrijksche ridderorde; *het Roode –*, vereeniging tot verpleging van gekwetsten op het slagveld; *het Metalen –*, Nederlandsch eereteeken uit den Tiendaagschen veldtocht.

Kruis'band (*kruislings over elkaar gehechte strooken*), m. –en; *iets onder – verzenden.*

Kruis'beeld (*kruis met Christusbeeld er aan gehecht, crucifix*), o. –beelden.

Kruis'bek (*zangvogel, kruissnavel*), m. –bekken; *de – is rood van kleur.*

Kruis'bes (*heester met groote behaarde groengele bessen*), v. –bessen; ook de *vrucht* zelf.

Kruis'besseboom (*heester, waaraan de kruisbes groeit*), m. –en; **–struik,** m. –en.

Kruis'bessenvla (*Limburgsch tarwegebak met gekookte kruisbessen overdekt*), v. –vlaas.

Kruis'bezie (*kruisbes*), v. –s of –ziën; **–boom,** m. –boomen; **–struik,** m. -struiken.

Kruis'bloemigen (*familie van 200 geslachten en 1600 soorten*), v. mv. Aan de kruiselings geplaatste bloembladen dankt deze familie haar naam. *Rapen, radijs, kool zijn –.*

Kruis'boog (*groote boog met stalen boogveer*), m. –bogen.

Krui'seling, bw.; *de beenen – over elkaar geslagen*, bij wijze van een kruis. Ook: *Kruislings, Kruiselings.*

Krui'sen (*kruiswijze plaatsen, voorbijgaan*, enz.), ik heb –kruist; *de armen op de borst –, de beenen –*; *onze brieven hebben (elkaar) gekruist*; *De Ruyter moest in de Middellandsche Zee –*, op en neer varen, op de zeeroovers uitzien.

Krui'sen (*aan 't kruis hechten*), ik heb –kruist.

Krui'ser (*snelzeilend lichtgebouwd oorlogsschip*, ook *kruisend schip*), m. –s.

Kruis'heer (*lid eener geestelijke orde, genaamd: Orde van het H. Kruis*), m. –heeren.

Krui'sigen (*aan het kruis slaan*), ik heb –kruisigd; **–ing,** v.: *de –ing van Christus.*

Kruis'kerk (*kerk in den vorm van een kruis*), v. –kerken; *de St. Jan in Den Bosch is een grootsche –.*

Kruis'ridder (*ridder-kruisvaarder*), m. –s.

Kruis'spin (*groote tuinspin met een wit kruis op den rug*), v. –spinnen.

Kruis'straat (*dwarsstraat*), v. –straten.

Kruis'tocht (*krijgstocht in de Middeleeuwen tot verovering van het H. Land*), m. –tochten.

Kruis'vaarder (*deelnemer aan een der zeven kruistochten*), m. –vaarders.

Kruis'verbond (R. K. *matigheidsvereeniging*), o. gmv.
Kruis'vuur (*elkaar kruisende kogels*), o.; fig. *een – van vragen*, die n.l. van verschillende zijden komen.
Kruit (*schietkruit, buskruit*), o. gmv.
Kruit'damp, m. –en; –**fabriek,** v. –en; –**hoorn,** –**horen** (*in gebruik bij jagers*), m. –hoorns, –horens.
Krui'wagen (*kruikar*), m. –wagens.
Krui'zeel (*leeren helpzeel*), o. –zeelen.
Kruizemunt' (*welriekend kruid*), v. gmv.
Kruk (*knoeier, broddelaar*), m. en v. –ken.
Kruk (*krukstok, handvat*), v. krukken.
Kruk (*kleine stoel zonder leuning*), v. –ken.
Kruk'ken (*op een krukje loopen*, fig. *sukkelen*), ik heb –krukt.
Krul (*krulvormig iets*), v. krullen; *een schaaf–, een haar–; een – aan een letter.*
Krul'lebol (*knaap of meisje met krulhaar*), m. en v. –bollen.
Kubeeren (*een getal tot de derde macht verheffen*).
Kubiek' (*in den vorm van den teerling*), bn.
Kubiek' (*teerling*), o. –en; –**wortel** (*derdemachtswortel*), m. –wortels.
Ku'bus (*teerling, zesvlak*), m. kuben.
Kuch (*droge hoest*), v. kuchen.
Kuch (*droog kommiesbrood*), o. gmv.
Ku'chen (*kort en droog hoesten*), ik heb -kucht.
Kud'de (*menigte*), v. –n; *een – schapen.*
Kui'er (*wandeling*), m. gmv.; *op den – zijn.*
Kui'eren (*wandelen, slenteren, drentelen*), ik heb –kuierd.
Kuif (*haarbos, vedertop*), v. kuiven.
Kuif'bal (*speelbal, volant*), m. –ballen.
Kui'ken (*kieken, jonge kip*), o. –s.
Kui'kendief (*sperwerachtige roofvogel, wouw*), m. –dieven.
Kuil (*diep en breed gat in den grond*), m. –en.
Kuin'der (ook: *Tjonger*, rivier: *Friesl.*), v.
Kuip (*houten vat*), v. –en.
Kui'pen (*een vat maken*), ik –te, heb –kuipt.
Kui'pen (*knoeiend handelen*), ik heb –kuipt.
Kui'per (*vaten- of tonnenmaker*; fig. *omkooper, intrigant*), m. –s.
Kuiperij' (*het kuipen*, ook: *de werkplaats*; fig. *omkooperij, intrige, arglistige bedriegerij*), v. –en.
Kuis (*knots, kolf*), v. kuizen.
Kuisch (*rein, zuiver*), bn. en bw.
Kui'schen (*reinigen*), ik heb –kuischt.
Kuit (*beendeel, lichaamsdeel*), v. –en.
Kuit (*zaad van een visch*), v.; *– schieten.*
Kui'tendekker (*zeer lang afhangende ouderwetsche lakensche jas*), m. –dekkers.
Kui'ter (*wijfjesvisch*), v. –s.
Kun'de (*kennis, geleerdheid*), v. gmv.
Kun'dig (*bedreven, ervaren, geleerd, wetende*), bn.; *een – man, een – onderwijzer.*
Kun'ne (*geslacht, sekse*), v. gmv.
Kun'nen (*in staat zijn, vermogen*), ik kan, wij kunnen, ik kon of konde, ik heb –kund; *zij – niet buiten sterken drank (leven).*
Kunst (*het kunnen, ook in aesthetischen zin*), v. –en; *de beeldende –en*: schilder-, beeldhouw-, teeken–; *dat zijn maar –en*, fratsen.
Kun'stenaar (*man der kunst*), m. –naars, –naren. Ook: **Artist'.**
Kun'stenmaker (*kermisgast*), m. –makers.
Kunst'geschiedenis (*wetenschappelijk tafereel van de ontwikkeling der beeldende kunst*), v. –geschiedenissen.
Kun'stig (*met kunst, handig, bedreven*), bn. en bw.; *een – nest; iets – nadoen.*
Kunst'magneten (*kunstmatig vervaardigde magneten*, n.l. *door strijking van week ijzer, steeds in dezelfde richting met een natuurmagneet of een anderen kunstmagneet*), m. mv.; naar den vorm worden de – onderscheiden in staafmagneten, hoefmagneten en magneetnaalden.
Kunstma'tig (*volgens de kunst*), bn.: *de –e opschik onzer begraafplaatsen*; bw.: *– gezuiverde olie.*
Kunst'nijverheid (*nijverheid, waarbij de kunst wordt toegepast*), v. gmv.
Kunst'reis (*rondreis van een beroemd zanger, tooneelspeler, artist*), v. –reizen.
Kunstvaar'dig (*bekwaam, vaardig uit aanleg*), bn.; *met –e hand.*
Kunst'vorm (*uiterlijke vorm van een kunstvoortbrengsel*), m. –vormen.
Kuras' (*borstharnas*), o. kurassen.
Kurassier' (*cavalerist met borstharnas van vóór 1841*), m. –s.
Ku'ren (*fratsen, grappen maken*; *onnatuurlijk doen*), ik heb –kuurd; *zich –.*
Kurk (*stof*), o.; (*stop*), v. –en: *zes –en.*
Kur'ken (*van kurk*), bn.; *een – vloerkleed.*
Kur'ketrekker (*werktuig om de kurk van een flesch te trekken*), m. –trekkers; bij overdracht: *lange haarkrul.*
Kur'kuma (*geelwortel*), v. gmv.
Kus (*zoen*), m. –sen; –**handje,** o. –handjes.
Kus'sen (*een kus geven*), ik heb –kust.
Kus'sen (*hoofdkussen*), o. -s; –**sloop,** v. -en.
Kust (*oever*), v. –en; *een steile –, een lage –.*
Kust (*verkiezing*), v.; alleen gebruikelijk in: *te – en (te) keur*, naar verkiezing en wensch.
Kus'ting (*hypotheek of onderpand*), v. –en.
Kuun (*boonenkruid, keule*), v. gmv.
Kuur (*geneeswijze*), v. kuren; *een bad–, een melk–, een Kneipp–, een – doen.*
Kuur (*grap, gril, luim, nuk*), v. kuren.
Kwaad (*het niet-goede*), o. kwaden; *men moet van twee kwaden het minst erge kiezen.*
Kwaad (*slecht, verkeerd*), bn. en bw. erger, (het) ergst; *iemand een kwaden raad geven.*
Kwaad (*boos, toornig*), kwader, (het) kwaadst, bn. en bw.; *zich – op iemand maken.*
Kwaad'schiks (*met onwil, verzet*), bw.; *goedschiks of –*, tegen wil en dank.
Kwaadwil'lig (*wederstrevend*), bn.
Kwaal (*ziekte*, fig. *gebrek*), v. kwalen.
Kwab, kwab'be (*een aanhangend stuk vet of vleesch*), v. kwabben; *de hals– v. runderen.*
Kwab'aal (*zoetwatervisch, puitaal*), m. –alen.
Kwadraat' (*zuiver vierkant*), o. –draten.
Kwadrant' (*hoekmeter*), o. –en.
Kwak (*nachtraaf*), m. kwakken.
Kwak (*vischschuit op de Zuiderzee*), v. –ken.
Kwa'ker (*lid van het gezelschap der Vrienden*), m. –s; *men vindt de –s in Engeland en Amerika; deze sekte werd gesticht door George Fox in het midden der 17e eeuw.*
Kwak'kel (*wachtel, kwartel*), m. –s, –en.
Kwak'kelen (*sukkelen*), ik heb –kwakkeld.
Kwak'kelwinter (*winter zonder kou of vorst*), m. –winters.
Kwak'kelziekte (*slepende ziekte*), v. –n.
Kwak'ken (*ploffend werpen of vallen*), ik heb –kwakt; *hij viel zoo hard, dat hij kwakte.*
Kwak'zalven (*geneesmiddelen, onbevoegd, voorschrijven of ter hand stellen*), ik heb –kwakzalfd; –**ver** (*boerenbedrieger*), m. –s.

Kwal, —le (*weekdier*), v. kwallen.
Kwa'lijk (*niet goed, niet wel*), bn. en bw.; *iets — nemen*, iets euvel duiden.
Kwalm (*dikke damp, vette walm*), m. gmv.
Kwal'men (*walmen*), de lamp heeft —kwalmd.
Kwal'ster (*fluim, vet speeksel, rochel*), m. —s.
Kwal'steren (*het uitspuwen van speeksel*, enz.), ik heb —kwalsterd.
Kwan'sel (*geknoei, geruil*), m. gmv.
Kwan'selen (*ronselen, knoeiend handelen*), ik heb —kwanseld; —**aar** (*iemand die kwanselt, schacheraar*), m. —s.
Kwansuis', kwanswijs', (*in schijn, voor de leus, geveinsd*), bw. Ook: *Kwansijs'*.
Kwant (*snaak, vroolijke Frans*), m. —en.
Kwar'rel (*misgroeide vrucht*), m. —s.
Kwar'rel (*zooi, rommel*), m. —s.
Kwart (*vierde deel*), o. —en.
Kwart (muz. $^1/_4$ *heele noot*), v. —en.
Kwartaal' (*vierendeeljaars*), o. kwartalen.
Kwar'tel (*trekvogel, kwakkel*), m. —s; *zoo doof als een —*, d. i. stokdoof.
Kwar'tet, o. —tetten. Ook: **Quartet'**.
Kwartier' (*vierendeel*, b.v. *van een uur*), o. kwartieren. Ook: *onderdeel, stadswijk, woning*.
Kwartier' (*streek, landstreek, oord*), o. —en; *zij gingen wonen in het Zutphensche —*.
Kwartier'meester (mil. *officier van administratie*), m. —meesters.
Kwartijn' (*boek in 4°*), m. —en.
Kwar'tje (*25 cents*), o. —s; —**svinder** (*bedrieger, valsche speler*), m. —vinders.
Kwarts (*een steensoort, kiezelzuur*), o. —en; —**achtig**, bn.
Kwast (*vezelknoop, knoest in hout*), m. —en; *die plank zit vol —en*; —**ig** (*knoestig*), bn.
Kwast (*limoen- of citroendrank*), m. gmv.
Kwast (*borstel, gereedschap om te verven*), m. —en.
Kwast (*franje tot een bundel verdicht*), m. —en; *een troonhemel met fraaie —en*.
Kwast (*zot, gek, modepop*), m. —en; —**erig** (*verwaand, ijdel*), bn.: *een — ventje*.
Kwas'tig (*knoestig*), bn.; *— hout*.
Kwee (*kwee-appel of -peer*), v. —ën.
Kwee-kwee' (Mal. *inlandsch gebak*), v.; *zij hadden reeds drie dagen lang — bereid*.
Kweek (*zekere grassoort, puingras*), v. gmv.
Kwee'keling, m. en v. —en; voor het v. —**e**.
Kwee'ken (*den wasdom bevorderen*), ik heb —kweekt; fig. opleiden, vormen.
Kweek'school (*vakschool, opleidingsschool*), v. - scholen; *een — voor onderwijzers*.
Kwee'len (*lieflijk zingen van vogels*), zij hebben —kweeld.
Kweern (*handmolen*), v. —en.
Kweer'nen (*met een handmolen malen*), fig. *herkauwen*.

Kwel (*wel, bron*), v. kwellen.
Kwel'dam, ook: **kwel'dijk, kwel'kade** (*dam binnen den rivierdijk gelegen*), m.; de —dam dient om het water, dat door den dijk dringt tegen te houden.
Kwel'der (*buitendijks gelegen land*), v. —s; *een — is een aanslibbing, die bij gewonen vloed boven water blijft*.
Kwel'dergras (*zeebeemdgras*), o. gmv.; *het — groeit veel op de kwelders onzer Wadden*.
Kwel'len (*plagen, ongemak aandoen, pijnigen lastig vallen*), ik heb — -kweld.
Kwen'del (*wilde tijm, heidebloem*), v. gmv.
Kwes'tie (*geschil, quaestie, ruzie*), v. —s.
Kwets (*langwerpige blauwe pruim*), v. —en.
Kwet'sen (*verwonden*), ik heb —kwetst.
Kwet'send (fig. *beleedigend*), bn.: *—e woorden, op —en toon*.
Kwet'suur (*wonde*), v. —suren.
Kwet'teren (*snappen, kakelen; een zangerigen toon voortbrengen*), ik heb —kwetterd.
Kwe'zel (*vroom zusje*), v. —s.
Kwi'bus (*zot, fat, kwast*), m. —bussen; *een — van een vent*.
Kwi'dam (*zonderling mensch*), m. —s.
Kwijl (*speeksel, zeever*), v. gmv.
Kwij'len (*zeeveren*), ik heb —kwijld.
Kwijn (*getreur, verdriet*), m. gmv.
Kwij'nen (*langzaam wegteren*), ik heb — -kwijnd.
Kwijt (*zoek, verloren*), bv.; *mijn boek is —*.
Kwij'ten (*voldoen*), ik kweet, heb —kweten; *zich — van een plicht*, nl. dien vervullen.
Kwijt'schelden (*ontheffen, vergeven*), ik schold —, heb —gescholden.
Kwik (*beweeglijk, vlug, levendig*), bn. en bw.
Kwik (*beuzeling*), v. kwikken; *dat is maar —*.
Kwik (*kwikzilver*), v. en o. gmv.
Kwik'staart (*vogel, bouwmeestertje*), m. — -staarten; fig. drukke knaap.
Kwik'zilver (*metaal*), o. gmv.
Kwinkeleeren (*zingen, vroolijk zijn; met trillend geluid zingen*); *de zangvogeltjes —*.
Kwink'slag (*geestig gezegde, aardige zet*), m. —slagen; *zich met een — van iets afmaken*.
Kwint (*quint, vijfde toon*), v. —en.
Kwispedoor' (*spuwbakje*), o. —doren. Ook: *Kwispeldoor*.
Kwis'pel (*kwast, pluimpje*), m. —s; fig. losbol.
Kwis'pelen (*bewegen, spelen*), ik heb —kwispeld; *wat kwispel je toch met die zweep!*
Kwis'pelstaarten (*met den staart heen en weer slaan*), de hond heeft —kwispelstaart.
Kwis'tig (*zeer mild*), bn. en bw.; *m. —e hand*.
Kwitan'tie (*kwijtbrief, quitantie*), v. —s, —tiën.
Kwiteeren (*voor voldaan teekenen*); *een rekening —*. Ook: **Quiteeren.**

L.

L. v. l's. De twaalfde letter van het alphabet, als Romeinsch getalmerk 50.
L. — *Livre*, pond.
Lat. — *Latijn, Latijnsch*.
l.l. — *laatstleden*.
L. O. — *Lager Onderwijs*.
log. — *logarith'mus, —me*.
L. S. — (boven aan het blad of een brief): *Lecto'ri salu'tem*, Heil (zij) den lezer!
l. s. — *lo'co secretaris*, waarnemend secretaris.
L. St. — *Livre ster'ling*, pond sterling (= *f* 12,60).

La (*lade*), v. laden; laatje, o. –s.
Laag, bn. en bw.; *een lage toon, een lage prijs; lager onderwijs*, beginnend onderwijs.
Laag (*bedding*), v. lagen; *een – steenkolen.*
Laag (*hinderlaag, valstrik*), v. lagen.
Laag'te (*diepte, vallei*), v. –n.
Laai, laaie (*vlam*), v. vero; *het huis stond in lichter –e* of *lichterlaaie*, in volle vlam.
Laai (*vlammend*), bn.; *een –e brand.*
Laak'baar (*berispelijk*), bn. en bw.
Laan (*wandeldreef*), v. lanen.
Laars (*stevig leeren schoeisel*), v. laarzen.
Laat (*niet vroeg*), bn. en bw., later, (het) laatst of lest; *beter – dan nooit!* als zn. o.: *Lest heugt best!*
Laatdun'kend (*verwaand*), bn. en bw.; *een – mensch*, aanmatigend, trotsch.
Laatst, bn. en bw.; *de –e dag der maand; zij kwam het – van allen.*
Laat'ste, m. en v. –n; *de eersten zullen de –n zijn*, laatstkomende.
Laatst'leden (*jongste, pas geleden*), bn.
Laatst'maal (*onlangs, kort geleden*), bw.
Labbei' (*klappei, klapster*), v. –en. vero.
Labberdaan' (*abberdaan, zoutevisch*), v. gmv.
Lab'beren (*zacht waaien*), het heeft –labberd; **–koelte,** v. gmv.; **–koeltje,** o. –s.
Lab'berlot (*sloep van een oorlogschip*), v. –ten.
Labia'ten (*lipbloemigen*), v. mv.
Laborato'rium (*werkplaats, inzonderheid van een natuur- en scheikundige, of van een apotheker*), o. –s, –ria.
Laboreeren (*moeite hebben, sukkelen*); *aan een ziekte, een kwaal –*, d. i. lijden.
Labyrint' (*doolhof, dwaaltuin*), o. -en; zegsw. *in het – zijn*, in moeilijkheid verkeeren.
Lach (*het lachen*), m. gmv.
La'chebek (*persoon*), m. en v. –bekken.
La'chen, ik lachte (soms nog: loeg), heb –lachen; zegsw. *met iets –*, er niet om geven.
Laconiek', laco'nisch (*kort en bondig, kernspreukig, naar de wijze der oude Spartanen of Lacedemoniërs*), bn. en bw.
Laconis'me (*zinrijk gezegde*), o. gmv.; fig. *onverschilligheid: het volmaaktste –.*
Lad'der (*klimwerktuig met sporten*), v. –s.
La'de, la, v. laden; *de – van een tafel, kast*, enz.
La'den, laadde, geladen; *een schip, een kar –*, bevrachten; *een pistool, een geweer –.*
La'ding (*inhoud van een schip*), v. –en.
La'ding (electr. *de voorhanden electriciteit in een electrisch toestel*), v. –en; *bij een geleider bevindt zich de lading steeds op de oppervlakte.*
Ladro'nen (*straat- of zeeroovers in Italie*), m. mv.
La'dy (*Eng. dame, voorname Eng. vrouw*), v. lady's. Lees: *Lee'-di.*
Laf (*zouteloos, lafhartig*), bn. en bw.; laffer.
Laf'aard (*lafbek, durfniet*), m. –s.
La'fenis (*verkwikking, verlichting*), v. –sen.
Lafhar'tig (*bang, bloode*), bn.; **–heid,** v. gmv.
Lage, v.: *geleider lage*, met opzet, met voorbedachten rade.
La'gerhand (*linkerhand*), v.; *hij zit aan de –*, d. i. links van den gastheer.
La'gerhuis (*huis der gemeenten in Engeland*), o. gmv.
La'gerwal (*oever, waar de wind op staat*), m. zegsw. *aan – zijn, raken*, met zijn zaken te niet zijn of gaan, schipbreuk lijden.
Lagu'ne (*ondiepe waterplas langs de kust der Adriatische Zee; strandmeer*), v. –n.
Lahn (zijtak: *Rijn in Duitschland*), v.
Lak (*lastering, smet*), m. gmv.; *iemand een – aanwrijven*, blaam.
Lak (*zegellak*), o. gmv.; (soorten), o. lakken.
Lak, bn.; *'t is al –*, 't is niets waard, fopperij.
Lakei' (*lijfknecht*), m. –en.
La'ken (*effen wollen weefsel*), o. (soorten), o. –s;
La'ken (*groote vierkante lap linnen of katoen, beddelaken, tafellaken*), o. –s.
La'ken (*misprijzen, afkeuren, berispen*), ik heb –laakt; *hij is in dat opzicht te –; zijn gedrag is te –.*
La'kensch (*van laken gemaakt, uit laken bestaande*), bn.; *een –e jas, een – vest.*
La'kensche, m. en v. -n. Zie **La'kenvelder.**
La'kenvelder (*rund, dat gekleurd is, alsof het een wit laken over den rug had hangen*), m. en v. –s; *de –s zijn prachtige stukken vee*; ook **La'kensche:** *een drift.... ossen, de voorste, de lakensche, was wild.* (Potg.)
La'kenveldsch, bn.; *die fraaie –e koeien.*
Lak'ken (*met lak sluiten*), ik heb den brief –lakt; *een pakket –.*
Lak'ken (*met lak vernissen*), ik heb –lakt.
Lak'moes (*roodachtig blauwe kleurstof*), o.
Lakooi' (*violier, witte viool*), v. –en.
Laks (*traag, slap*), bn. en bw.; *hij is in alles even –*; **–heid** (*lauwheid*), v. gmv.
Lam (*jong schaap*), o. lammeren; *–metje*, o., *–metjes* of *–mertjes.*
Lam (*verlamd*), bn. en bw. lammer, (*het*) lamst.
La'ma (*Thibetaansch opperpriester*), m. –s.
La'ma (*Peruaansch schaap*), v. –'s.
Lambrizee'ring (*houten beschot onder langs den wand*), v. –en; *een hooge, grijze –.*
Lam'fer (*rouwsluier*), m. en o. –s.
Lam'mergier (*grootste Europeesche roofvogel, der Alpen*), m. –gieren.
Lamoen' (*inspan van koets of wagen, disselraam, lemoen*), o. –en.
Lamp, v. –en; zegsw. *dat riekt naar de –*, er is veel arbeid aan besteed; *hij liep tegen de –*, hij kwam verkeerd te pas of van de reis.
Lam'pedrager (*toestel, waaraan één lamp hangt*), m. –dragers; **–glas** (*glas voor een lamp*), o. –glazen.
Lam'penfabriek (*fabriek voor lampen*), v. –fabrieken; **–katoen,** o. gmv.; **–maker,** m. –makers.
Lampenist' (*verzorger der lampen bij 't spoor*), m. –en.
Lampet' (*kom of kan voor waschwater*), o. –ten; **–kan,** v. –nen; **–kom,** v. –men.
Lampion' (*illumineerlampje of -glaasje*), v. -s.
Lamprei' (*zeevisch, de zeeprik of negenoog, die ook de rivieren opzwemt*), v. –en.
Lamprei' (*jong konijn, lampreel*), o. –en.
Lams'oor (*Zeeuwsche voorjaarsgroente der schorren*), v. gmv.; *de – behoort tot de melden.*
Lancet' (*laatijzer, laatvlijm*), o. –cetten.
Land (*vaste bodem*), o. –en; zegsw. *iemand het – opjagen*, hem erg boos maken.
Land (*staat, rijk*), o. –en; *de –en van Europa.*
Land'aard (*volkseigenaardigheid, volkskarakter*), m. gmv.
Lan'dauer (*vierwielig rijtuig met neerslaande voor- en achterkap*), m. –s.
Land'bouw (*veldarbeid, het bedrijf*), m. gmv.
Land'bouwschool (*inrichting voor landbouw-onderwijs*), v. –scholen.
Land'dag (*landsvergadering*), m. –dagen, *een Poolsche –*, fig. ontzettend verwarde boel.
Lan'delijk (*dorpsch, boersch*), bn. en bw.

Lan'den (*aan land komen of brengen*), ik ben —land; *waar kunnen wij hier* — ? *de brik liep de haven in om haar talk te* —.
Land'engte (*strook lands, dienende als verbinding*), v. —engten; *de* — *van Panama.*
Lan'derig (*vervelend, gemelijk*), bn.; —**heid**, v.
Landerij'en (*akkers, weiden*, enz.), v. mv.
Lan'des (*moerassige kuststreek aan den mond der Garonne, in W.-Frankrijk*), v. mv.
Land'genoot (*landsman, bewoner van hetzelfde land*), m. —genooten; vr. —**e.**
Land'goed (*buitengoed*), o. —goederen.
Land'graaf (*adellijke titel*), m. —graven.
Land'heer (*landbezitter; heer die op een landgoed woont*), m. —heeren.
Land'hoofd (*vast deel eener brug aan een der oevers, bruggenhoofd*), o. —hoofden.
Land'huis (*buitenplaats, villa*), o. —huizen.
Land'huishoudkunde (*wetenschap van het landbouwbedrijf*), v. gmv.
Land'loopen (*zwerven*), o.; —**looper** (*bedelaar*), m. —s; —**looperij'** (*gebedel*), v. —en.
Land'man (*boer, landbouwer*), m. —lieden.
Landouw' (*streek lands, landschap met vruchtbaar veld of weiland*), v. —ouwen.
Land'schap (*streek, oord; schilderstuk voorstellende een natuurtafereel*), o. —schappen.
Lands'heer (*gebieder, vorst*), m. —en; —**lijk**, bn.: —*e rechten*, n.l. die van den vorst.
Lands'man (*landgenoot*), m. —lieden, —lui.
Land'tong (*smalle strook lands, die in zee uitloopt*), v. —tongen.
Land'volk (*boeren-volk*), o. gmv.
Land'voogd (*stadhouder, plaatsbekleeder des konings*), m. —voogden.
Land'weer (*algemeene volkswapening; al wat dient tot verdediging van het land*), v. —weren.
Land'wind (*wind van het land naar zee waaiend*), m. —winden.
Land'zaat (*ingezetene, inboorling*), m.—zaten.
Landzie'kig (*vervelend, onaangenaam*), bn.
Lang, bn. en bw.; zegsw. *iets op de* —*e baan schuiven*, uitstellen; *zij heeft een* —*e tong*, zij is een kwaadspreekster.
Lang'been (*persoon, spillebeen*), m. en v. —beenen; ook, de ooievaar: m.
Lang'been (*mug*), v. —beenen.
Langdra'dig (fig. *vervelend*), bn.; *e.* —*e stijl.*
Langdu'rig (*lang van duur*), bn.; *een* — *onderhoud.*
Lan'gen (*overreiken*), ik heb —langd; *lang mij het zout eens!*
Lang'hals (*flesch met langen hals*), v.—halzen.
Lang'oor (*ezel*), m. —ooren. Ook: *een haas.*
Langs, vz.: — *een rivier wandelen*, ter zijde van; bw.: *de straat* —*gaan, onder*—, *boven*—.
Lang'tand (*kieskauwer*), m. en v. —tanden.
Lang'tong (*babbelaar, kwaadspreker*), m. en v. —tongen.
Langwer'pig (*uitgerekt van vorm*), bn. en bw.; *Java heeft een* —*en vorm*; *dat is* — *rond.*
Langwij'lig (*wijdloopig, vervelend*), bn.en bw.
Lang'zaam (*traag, talmend*), bn. en bw.
Langzamerhand' (*zachtjes aan*), bw.
Lankmoe'dig (*toegevend, geduldig*), bn.en bw.
Lans (*wapen, spies, speer*), v. lansen.
Lansier' (*ruiter met een lans gewapend*), m.-s.
Lanta'ren, lantaarn', v. —s, —taarnen.
Lan'terfanten (*straatslijpen, leegloopen*), ik heb —lanterfant; *wat loop je te* — !
Lao'coön (*Trojaansch priester, met zijn beide zonen door slangen omkronkeld en gedood*), m.
Lap (*stuk, vel, zeil*), m. lappen.
La Pla'ta (rivier: *Z.-Amerika*), v.
Lap'pen (*verstellen, oplappen*), ik heb —lapt.
La'ren (*huisgoden der Romeinen*), m. mv.
Larf, lar've (*rups, made*), v. larven.
La'rie (*snap, beuzel*, ook *zotte klap*), v. gmv.
La'riks (*terpentijnboom*), m. —en; *de ceder en de lorkenboom zijn* —*en*; —**boom**, m. —en.
Lar've, larf (*rups, made*), v. larven.
La'rynx (*strottenhoofd*), m. —en.
Lasch (*tusschenzetsel*), v. lasschen.
Las'schen (*aaneenvoegen*), ik heb —lascht; *kabels* —, *brieven* —; —**sching**, v. —en.
Las'so (*lang en taai touw met strop, om het over 't hoofd van mensch of dier heen te werpen en ze zoo te vangen of te worgen*), m. —'s.
Last (*vracht*), m. —en; fig. *de* — *der jaren, der zorgen*, d. i. de druk.
Last (*denkbeeldige korenmaat*), o. —en; *een* — *graan is 30 H.L.*
Last (*nagenoeg veertien ton haring*), o. —en.
Las'ten (*bevel geven*, ook *lasten helpen dragen*), ik lastte, ik heb —last; — *en bevelen.*
Las'ter (*eerroof, blaam*), m. gmv.
Las'teren (*kwaad zeggen*), ik heb —lasterd.
Last'post (fig. *lichtmis, ondeugende jongeling*), m. —posten; *een* — *der familie.*
Lat (*smal en dun stuk hout*), v. latten.
La'tafel (*kast met vier laden*), v. —tafels.
La'ten (*niet doen, nalaten; toelaten*), ik liet, heb —laten; *zult gij het* —? *ik kan het rooken niet* — ; *laat mij binnen?*
La'ten (*aderlaten*), ik liet, heb —laten; dit woord *laten* raakt in onbruik.
Latent' (*verborgen, ingesloten, ingekerkerd*), bn.
Lateraan' (*pauselijk paleis te Rome*), o. gmv.
Latier'boom (*spar in den stal tusschen de paarden*), m. —boomen.
Latijn' (*de Latijnsche taal*), o, gmv.
Latijnsch' (*van de Latijnen of Romeinen*), bn. en bw.; als z.n. (*de Lat. taal*), o. gmv.
Latinis'me (*Latijnsche spreekwijze, Latijnsch getinte uitdrukking*), o. —n.
Latinist' (*kenner van het Latijn*), m. —en.
Latoen' (*geelkoper, messing*), o. gmv.
Lato'na (myth. *godin van den nacht*), v.
Latuw' (*melksapplant, wilde sla*), v. gmv.
Laureaat' (*gelauwerd of bekroond dichter, schilder*), m. —aten.
Laurier' (*boom*), m. —en; fig. lauwerkrans.
Laurie'ren (*met lauweren kronen*, fig. *verheerlijken*), ik heb —laurierd.
Lauw (*half warm*), bn. en bw.; fig. *koel, onverschillig*; — *water*; — *in iets zijn.*
Lau'wer (*eerekrans, laurierkrans, zegekrans*), m. —s, —en.
Lau'weren (*met lauweren sieren, tooien*), ik heb en ben —lauwerd: *een gelauwerd overwinnaar, een gelauwerd dichter.*
Lau'werkrans (*lauwer*), m. —kransen.
Lau'wers, Lau'werszee (water: *Friesl.*), v.
La'va (*uitbraaksel van een vulkaan*), v. gmv.
Lavabo' (*kastvorm. waschtafel*), o. en v. —'s.
Laveeren (*zigzagsgewijze tegen den wind op zeilen*; fig. *geven en nemen, schipperen*).
La'ven (*verkwikken*), ik heb —laafd; *zich aan een bron* —; fig. *troost laaft de ziel.*
Laven'del (*lipbloemige specerijachtige heester*), v. —s; —**blad**, o. —bladeren.
Lawaai' (*leven, geraas*), o. gmv.; *er was groot* —.
Lawi'ne (*sneeuwstorting, bergval*), v. —n, —s; *een sneeuw*—, *een steen*—, *een gletcher*—.

Lawnten'nis (*Engelsch balspel in de open lucht op een ruim perk*), o. gmv.; het w.w. is: *lawntennissen* of kortweg *tennissen*.

Laxeeren (*afdrijven, ontlasting doen hebben*).

Lazaret' (*pest- of leprozenhuis*), o. –ten.

Lazarij' (*lepra, melaatschheid of lazaruszeer*), v. gmv.

Lazaro'ni (*bedelaars in Napels*), m. mv. Ook: *Lazzaro'ni*. (z = ts).

Lazu'ren (*van lazuur, als lazuur, azuren*), bn.; *het – gewelf des hemels*.

Lazuur' (*prachtig blauwe, fijn gepolijste steen, azuursteen*), m. –zuren; (*stof*), o. gmv.; **-kleur,** v. gmv.; **–steen,** m. –en.

Lazuur' (*lazuurkleur, azuur*), o.; *een mantel van –, een hemel van –*.

Leb, leb'be (*lebmaag der herkauwende dieren*), v. lebben; ook *stremsel uit die maag bereid*.

Lec'tor (*voorlezer; hulp-hoogleeraar*), m. –to'ren; **–aat',** o. gmv.

Lectuur' (*het lezen, de lezing, belezenheid; stof ter lezing*), v. gmv.; *een uitgebreide –*.

Ledekant', ledikant' (*verplaatsbare bedstede, veldbed*), o. –en.

Le'deman, lee'man (*schildersledepop*), m. –mannen, –mans.

Le'dematen (*armen en beenen*), o. mv. Zie **Lid'maat.**

Le'depop (*kunstmatige draadpop voor schilders, dokters*, enz.), v. –poppen.

Le'der, leer (*bereide dierenhuid*), o. gmv.

Le'deren, leeren (*van leder*), bn.; *een – portemonnaie, een – tasch*.

Le'derwaren, leer'waren (*voorwerpen van leer gemaakt*), v. mv.; *magazijn van –*.

Le'dewater, lee'water (*gewrichtsvocht*), o. gmv.

Le'dig, leeg (*niet gevuld, het tegengestelde van vol*), bn,; als eerste lid van samenstelling met het w.w. aaneengeschreven, b.v. *ledigdragen* (lediggedragen), *–gieten, –loopen, –maken, –pompen, –putten, –gieten*, enz.

Le'dig, leeg (*ongevuld*), bn. en bw.: *–e tijd*, vrije tijd; *een – huis*, niet bewoond.

Le'digen, leegen, ik heb –ledigd; *de glazen –, de flesschen –, een zak –*.

Leed (*verdriet, spijt*), o. gmv.

Leed (*hatelijk, spijtig*), bn.; *iets met leede oogen aanzien*, iets ongaarne zien.

Leed'wezen (*droefheid, berouw*), o. gmv.

Leef'tocht (*levensmiddelen*), m. gmv.

Leeg (*ledig*), bn.; *een leege mand*.

Lee'gen (*ledigen, leeg maken*); *een zak –*.

Leeg'te (*ledige ruimte*), v. gmv.

Leek (fig. *oningewijde, ongeleerde*), m. –en.

Lee'kebroeder (R. K. *werkbroeder, kloosterling, die niet tot priester is gewijd en voor de stoffelijke benoodigdheden zorgt*), m. –s.

Lee'lijk (*niet mooi*), bn. en bw.; *een – beeld*.

Leem (*aardsoort*), o. gmv.; *een hut van –*.

Lee'man (*ledepop*), m. –mans, –mannen.

Lee'men (*van leem, met leem bedekt*), bn.; *een – hut, een – vloer, de – wanden eener hut*.

Leem'te (*gaping, gemis, uitlating*), v. –n; *er is een – in die methode*.

Leen, v.; *ter –; te – vragen, geven*, ontvangen.

Leen (*afhankelijk grondbezit van den leenman*), o. –en; *een spille–, een zwaard–*.

Leen'breuk (*felonie*), v. –breuken.

Lee'nen (*in leen of ter leen geven*), ik heb –leend; *iemand geld –, iemand een boek, een paraplu –*, tijdelijk ten gebruike afstaan.

Lee'nen (*te leen ontvangen*), ik heb –leend; *een boek, geld, een paraplu van iemand –*.

Leen'heer (gesch. *keizer, koning, eigenaar van het leen*), m. –heeren.

Lee'ning (*de daad van leenen*), v.; ook de geldsom die men leent, d. i. in leen geeft of ontvangt: *het land moest – op – sluiten*.

Leen'man (*vazal*), m. –nen; **–schap,** o. gmv.

Leenroe'rig (*afhankelijk als leen*), bn.

Leen'spreuk (*overdrachtelijke uitdrukking*), v. –spreuken.

Leen'stelsel (gesch. *het stelsel van in leen geven*), o. gmv.

Leep (*loos, doortrapt*), bn. en bw.; leeper.

Leep (*druipoogig*), bn.; *met lepe oogen*.

Lee'perd (*looze schalk, slimmerd*), m. –s.

Leep'oog (*persoon met druipoogen*), m. en v. –oogen.

Leer (*leering*), v. gmv.; *dit zij u tot een –*.

Leer (*ladder*), v. –en. spreekt.

Leer, o. gmv. Zie **Leder.**

Lee'raar (*onderwijzer bij het M. O.*), m. –s of –aren.

Lee'raren (*onderwijzen, verkondigen*), ik heb –leeraard.

Leerares' (*vrouwelijke leeraar*), v. –sen.

Leer'boek (*handboek, studieboek*), o. –boeken; *een – der wiskunde*.

Leer'dicht (dichtk. *gedicht, dat in dichterlijke taal een reeks van gedachten over eenig onderwerp uiteenzet*), o. –en; *het onderwerp van een – is wetenschappelijk of ontleend aan kunst, godsdienst of maatschappelijk leven*.

Lee'ren (*onderwijzen; in 't geheugen opnemen; dresseeren*), ik heb –leerd; *iemand iets –; zijn les –; een hondje – springen*.

Lee'ren (*van leder*), bn.; *– handschoenen*.

Lee'ring (*onderrichting*), v. –en.

Leergie'rig (*gaarne leerende*), bn.; **–heid,** v.

Leer'ling, m. en v. –en; voor het v. ook **–e.**

Leer'meester (*onderwijzer*), m. –meesters.

Leer'rede (*preek*), v. –redenen.

Leer'stelling (*grondstelling*), v. –stellingen.

Leer'stoel (*katheder, kansel, ambt van hoogleeraar*), m. –stoelen.

Leer'stof (*de te onderwijzen kundigheden*), v. gmv.; *verdeeling der –, het beklijven der –*.

Leer'stuk (*geloofswaarheid, dogma*), o. –ken.

Leer'toon (*wijze of toon, voortvloeiende uit de persoonlijkheid des onderwijzers*), m. gmv.

Leer'touwen (*het bereiden van leer*), o. gmv.

Leer'vorm (*trant van onderwijs, manier*), m. –vormen.

Leer'wijs, –wijze (*de weg, dien men volgt bij het onderwijzen, methode*), v. –wijzen.

Leer'zaam (*leergierig*), bn.; *een – kind*.

Leest (*schoenvorm*), v. –en; *schoenen op de – zetten, slaan*; fig. *op dezelfde – geschoeid zijn*, van gelijke inrichting zijn.

Lees'teeken (spraakk. *schei- of zinteeken, woordteeken*), o. –teekens.

Leeuw (*roofdier*), m. –en; *zij vochten als –en*, d. i. verwoed.

Leeu'wenbek (*tuinbloem*), m. –bekken.

Leeu'wendeel (*het voornaamste, het grootste deel*), o. gmv.; *het – krijgen of nemen*.

Leeu'wenhart (fig. *buitengewoon v. moed*), o. b.v. *Richard –*, koning van Engeland; **–hol** (*verblijf van een leeuw*), o. –holen; **–klauw** (*klauw eens leeuws*), m. –klauwen.

Leeu'wenwelp (*–jong*), o. –welpen.

Leeu'werik, leeuw'rik (*zangvogel*), m. –en.

Leeuwin' (*wijfjesleeuw*), v. leeuwinnen.

Leg (*het leggen der vogels, der hoenders*), m. gmv.; *de kippen zijn al aan den* –.
Legaat' (*het bij testament toegedacht gedeelte van een nalatenschap, schenking*), o. legaten.
Legaat' (*pauselijk gezant*), m. legaten.
Legalisa'tie (*verklaring, dat iets geldig is*), v. gmv. Lees: –*zaat'sie.*
Legateeren (*bij erflating schenken, vermaken*).
Legeeren (*twee metalen samensmelten*).
Legen'de (*levensbeschrijving van een heilige of van een kerkvader, ook het verhaal van een heilig feit ad legendum* d. i. *ter lezing in de kloosters*), v. –n of –s. Ook voor wereldlijke overlevering: *Nederlandsche legenden door Van Lennep.*
Le'ger (*ligplaats, kamp*), o. –s; –*stede*, rustplaats, bed; *het – van een haas, een wolf.*
Le'ger (*heir, krijgsmacht*), o. –s.
Le'geren (*ergens kampeeren*), ik heb –legerd; –**ing,** v. –en: *de – om de veste.*
Le'ges (*legesgelden; emolumenten, bepaalde bijverdiensten der ambtenaren voor zekere werkzaamheden*), v. mv.
Leg'gen (*doen liggen, in een liggende houding plaatsen, nederleggen*), ik heb –legd (–leid); *de vogels – eieren; de wind zal zich* –, d. i. gaat liggen, bedaren; *den eersten steen –, het fondament, den grondslag* –.
Leg'ger (*steekbalk, vloerbalk*), m. –s.
Leg'ger (*ligger, zwaar register*), m. –s.
Le'gio (*zeer groot aantal*), o. –'s.
Legioen' (*Romeinsche legerafdeeling, keurbende van 3–6 duizend man*), o. –en.
Leg'kaart (*speelgoed*), v. –kaarten; ook: –**prent,** v. –prenten: *een Neurenberger –prent.*
Leguaan' (*kamhagedis*), m. leguanen.
Lei (*voorwerp*), v. –en; (*stof*), o. gmv.
Lei (beekje: *N.-Br.*), v.
Lei'band, m. –banden; zegsw. *aan den – loopen*, de noodige zelfstandigheid missen.
Lei'boom (*oplei- of latboom*), m. –boomen.
Leid'draad (*leiding, volgorde, handleiding*), m. –draden; *een – der geschiedenis*, tijdtafel.
Lei'den (*doen gaan*), ik heb –leid; *een kind –, een ezel –*; bij uitbr. *een boompje –*; fig. *den wil –, leiding geven.*
Lei'ding (sport. *de – nemen*), d. i. voorrijden en daardoor onwillekeurig *gangmaken* voor anderen.
Leid'sel, lei'sel (*toom, lederen riem*), o. –s.
Leids'man (*gids, voorganger*), m. –lieden.
Leid'ster (*begeleidster, leidsvrouw*), v. –s.
Leid'ster, –star (*poolster*, fig. *gids, baak*), v. –sterren.
Leis (*koppelriem voor jagershonden*), v. –en.
Lei'sel (*leireep, leidsel, teugelreep*), o. –s.
Leist (*leizeel, leis, koppelriem*), v. –en.
Lei'zeel (*leireep, teugelreep*), o. –zeelen.
Lek (*water doorlatende*), bn.; *een – vat; het schip raakte –*; fig. *een –ke fluit*, valsche.
Lek (*lekgat*), o. lekken; *het vat heeft een* –.
Lek, de (rivier *in Z.-Holl. en Utr.*), v.
Lek (*het lekken, druipen*), m. gmv.
Le'ken (*afdroppelen*), de traan is –leekt; *het bloed leekt uit de wonde.* dicht.
Lekka'ge, v. –s; *een – aan het dak.*
Lek'ken (*afdruipen in kleine straaltjes, uitdroppelen*), het is en heeft –lekt.
Lek'ken (*likken, met de tong aflekken*).
Lek'ker (*smakelijk, aangenaam*), bn. en bw.; *iemand is – op zijn eten*, d. i. kieskeurig.
Lek'kerbek (*smuller*), m. en v. –bekken.
Lekkernij' (*snoepgoed*), v. –en.
Lek'kers (*allerlei snoepgoed v. d. bakker*), o.
Leid'sche batterij' (electr. *vereeniging van Leidsche flesschen in een met bladtin bekleeden bak*), v. – batterijen.
Leid'sche flesch (electr. *glazen flesch, binnen en buiten tot op zekere hoogte met bladtin bekleed, terwijl het onbedekte gedeelte van het glas behoorlijk is gevernist, een bekende condensator of verzamelaar van electriciteit*), v. – flesschen; *de – is uitgevonden (1746) door Petrus Musschenbroek, hoogleeraar te Leiden.*
Lel (*velletje, lap*), v. lellen; *de oorlel; de lellen van een haan*, afhangende bekvellen.
Le'liaard (*aanhanger der Franschgezinde partij in het oude graafschap Vlaanderen*), m. –aards.
Le'lie (*bloem*), v. –liën, –s; *de gele –, de witte* –; ook figuur in de wapenkunde.
Lem'mer (*het scherp*), o. –en, –s; *het – van een degen, van een sabel, van een mes.*
Lem'met (*kaarsepit, lampekous*), o. –meten.
Lem'ming (*trekmuis in N.-Europa*), m. –s.
Lemoen', lamoen' (*disselboom*), o. –en.
Le'na (rivier: *O.-Siberië*), v.
Len'de, v. –n, –nen; zegsw. *iemand op zijn – geven*, d. i. slaan, afrossen.
Le'nen. Zie **Leu'nen.**
Leng (*soort van kwabaal, stokvisch*), v. –en.
Len'gen (*langer worden*), de dagen zijn –lengd.
Leng'te, v. –n; aardr. *Ooster–, Wester–.*
Leng'tegraad (*het 360e deel van een parallel*), m. –graden.
Leng'temaat (*Meter, zijn deelen en veelvouden*), v. –maten.
Le'nig (*zacht, buigzaam*), bn. en bw.; –**heid,** v.
Le'nigen (*verzachten*), ik heb –lenigd; *iemands leed* –.
Lens (*glasschijf met bol of hol vlak*), v. lenzen; *de – van het oog*; ook schijf aan een slinger.
Lens (*luns, spie of pen van een wagenrad*), v. lensen; ook: *spiets.*
Lens (*leeg*), bn. en bw.; *de pomp is* –.
Len'sen (*met een lens of harpoen doorsteken*), ik heb –lenst; *een zeerob* –.
Len'te (*jaargetijde, voorjaar*), v. –s.
Len'temaand (*Maart*), v. –maanden; *de lente begint 21 Maart.*
Len'teteekens (*teekens van den Dierenriem in de lente, nl. Ram, Stier en Tweelingen*), o. mv.
Len'zen (*ledigmaken*), ik heb –lensd.
Len'zen (scheepst. *bij storm met weinig zeil vóór den wind varen*), ik heb en ben –lensd.
Leo'nidas (*koning van Sparta, 491–480 v. C., de held der Thermopylen*), m.
Le'pel (*keuken- of tafelgereedschap*), m. –s; fig. *de –s van een haas*, de ooren.
Le'pelaar (*steltlooper met platten, lepelvormigen bek, trekvogel*), m. –s, –aren.
Le'pelblad (*kruisbloemige plant aan het noordelijk zeestrand*), o. gmv.
Le'pelen (*eten met een lepel*), ik heb –lepeld.
Lep'pen (*met teugjes drinken*), ik heb –lept.
Lep'peren (*leppen*), ik heb –lepperd; *wijn* –.
Le'pra (*melaatschheid, schilferziekte, huidziekte*), v. gmv.
Leproos' (*melaatsch*), bn.; *leproze mannen.*
Lepro'zenhuis (*hospitaal of verblijf voor melaatschen*), o. –huizen.
Les (*onderwijs*), v. lessen; – *krijgen of geven in de muziek, het teekenen*, enz.

Lesch'bak (*koelbak*), m. –bakken; –**drank,** m. –en; –**trog,** m. –gen; –**water,** o.
Les'schen (*afkoelen*), ik heb –lescht; *de kalk –, den dorst –.*
Les'se (zijtak *Maas, in België*), v.
Les'senaar (*schrijftafel met schuin blad*), m. –naars.
Lest (*laatst*), bw.; *ten langen –e, ten –e.*
Le'the (myth. *stroom der vergetelheid*), v.
Let'sel (*ongemak, nadeel, schade*), o. gmv.
Let'ten (*beletten, hinderen, deren*), ik heb –let.
Let'ten (*acht geven*), ik heb –let; *– op iets.*
Let'ter (*letterklank of -teeken*), v. –s, –en.
Let'teren (*fraaie letteren in proza en poëzie*), v. mv.
Let'teren (*brief*), v. mv.; *in antwoord op uwe – . . . .*
Let'teren (*merken*), ik heb -letterd: *linnen –.*
Let'tergreep (spraakk. *deel van een woord, dat met één mondopening wordt gezegd, sylabe*), v. –grepen.
Let'terkast (*in hokjes verdeelde kast*), v. –en; *de – eener drukkerij; de oude – van meester Prinsen bij het leesonderwijs.* Ook: –**kas.**
Let'terknecht (fig. *slaaf van de eigenl. beteekenis v. e. woord, v. e. zin,* enz.), m. –en.
Let'terkunde (*fraaie letteren in proza en poezie, literatuur*), v. gmv.; *de Nederlandsche –.*
Let'terkundige (*kenner van letteren, dichter of prozaïst*), m. en v. –kundigen.
Let'terlijk (*naar de letter*), bn. en bw.; *een –lijke opvatting; – vertalen.*
Leu'gen, lo'gen, v. –s; zegsw. *iemand een – op de mouw spelden,* hem iets wijs maken.
Leu'genaar, lo'genaar, m. –s, –naren.
Leuk, bn. en bw.; *zich – houden,* zich houden of men van niets weet; fig. *een –e vent,* een schalk; *wat doet hij dat – !* grappig, aardig.
Leuk'weg (*meer of min onverschillig*), bw.
Leu'nen (*rusten op, steunen op*), ik heb -leund.
Leu'ning, v. –en; *de – van een brug, van een trap,* enz.; leuninkje, o. –s.
Leu'ningstoel, leun'stoel, m. –stoelen.
Leu'ren (*groenten of andere waren langs de huizen venten*), ik heb –leurd.
Leus, leu'ze (*wachtwoord, devies*), v. leuzen.
Leu'ze, leus, v. gmv.; *iets voor de – doen,* d. i. voor den schijn.
Levant' (*het Oosten, het Morgenland, de kusten v. Klein-Azië, v. Syrië, v. Egypte*), v. gmv.
Levan'ter, levantijn' (*stormwind op de kust van Klein-Azië*), m. –ters, –tijnen.
Levantijnsch' (*Oostersch, uit de Levant*), bn.
Levantsch' (*Oostersch*), bn.; *de –e handel,* nl. op de Levant.
Le'ven, ik heb –leefd; *– van de hand in den tand; – als vroolijk Fransje,* d. i. zorgeloos, zonder te denken aan de toekomst; *zij – als kat en hond,* d. i. in gedurigen twist.
Le'ven, o. –s; *het – des menschen, de –s van groote mannen:* –**loos** (*zonder leven*), bn.
Le'vend (*niet dood*), bn.; *Jeanne d'Arc werd – verbrand; –e talen, –e strijdkrachten.*
Le'vendig (*vroolijk*), bn. en bw.; *het gesprek werd gedurig –er,* drukker; *een – tooneeltje, een –e handel, een –e havenstad, een – verkeer,* druk; *een – oog,* wakker, helder.
Le'ver (*inwendig lichaamsdeel, ingewand ter afscheiding van de gal*), v. –s.
Leverancier' (*proviand-leveraar*), m. –s.
Leveran'tie (*levering van groote hoeveelheid proviand,* b.v. *voor leger of vloot*), v. –ties, –tiën. (t = ts)
Le'veren (*verschaffen*), ik heb –leverd; *slag –; stof – tot een gesprek,* verschaffen.
Le'vertraan (*olieachtige stof uit de levers van kabeljauwen getrokken*), v. gmv.
Levia'than (d. i. *kronkeldier, monsterachtig waterdier, krokodil*), m. –s. Bijbel.
Leviet' (*hulppriester bij de Israëlieten*), m. -en.
Lex'icon (*wetenschappelijk woordenboek*), o. lexica.
Le'zen, ik las, heb –lezen; *aren –,* d. i. verzamelen, bijeenzoeken; *kruiden, bloemen –; de courant –; waarover zal men vanavond – ?* d. i. een voorlezing houden.
Le'zenaar (*schuinstaand leesbordje, boekstandaardje*), m. –s.
Lia'nen (*slingerplanten der keerkringswouden*), v. mv.
Lias' (*band of pakket schriften; snoer of veter om papieren aan te rijgen*), v. –sen.
Li'banon (*gebergte in Palestina*), m.
Libel' (*waterjuffer, blauw glazenmakertje*), v. –bellen.
Liberalis'me (*staatkundig stelsel der liberalen of vrijzinnigen*), o. gmv,
Liberaliteit' (*liberale daad of hoedanigheid*), v. gmv.
Libertijn' (*losbol, wildzang, vrijgeest*), m. –tijns, –tijnen.
Libret'to (*tekstboekje van een opera*), o. –'s.
Li'chaam, o. –chamen; *het menschelijk en dierlijk –; een stoffelijk –, een – in de ruimte.*
Licht (*glans, schijn*), o. –en; *het – der zon, der maan, der sterren.*
Licht (*– en bruin*), o.; *het – van een schilderstuk,* heldere en lichte tinten.
Licht (*helder*), bn.; *een –e kamer; –e kleuren.*
Licht (*niet zwaar, gemakkelijk*), bn. en bw.
Licht (*waarschijnlijk*), bw.; *– is hij verdwaald.*
Licht'bak (*hulpmiddel voor stroopers*), m. –bakken; een – bestaat uit een blikken doos, aan de voorzijde open en waarin een brandend petroleumlampje is geplaatst, waarvan het licht door de blinkend geschuurde wanden wordt weerkaatst en het wild verblindt.
Licht'beelden (*photograph. beelden door een tooverlantaarn op een wit vlak geworpen*), o. mv.; *een lezing illustreeren met –.*
Licht'blauw (*helder, flauw blauw*), bn.; evenzoo: –**bruin,** –**geel,** –**rood,** enz.
Lich'ten (*licht geven, weerlichten*), het heeft –licht; –**er** (*kandelaar, lantaarn*), m. –s.
Lich'ten (*opheffen*), ik heb –licht; *een last –, een schip –.*
Lich'ter (*praam, schuit om de goederen uit zeeschepen in over te laden*), m. –s.
Lichterlaai'e, lichtelaai'e, bn. en bw.; *het huis brandde –,* d. i. met heldere laai of vlam.
Lichtgeloo'vig (fig. *onnoozel*), bn.
Licht'geraakt (*spoedig boos*), bn.
Licht'hoofd (*zorgelooze*), m. en v. –hoofden.
Lich'ting (*jaarlijksch contingent lotelingen*), v. –tingen; *de – van 1904 moest onder de wapens komen.*
Lichtmatroos' (*jong, onbevaren zeeman*), m. –matrozen.
Licht'mis (R K. *feestdag,* nl. *Vrouwendag, 2 Februari*), v. gmv.
Licht'mis (*losbol*), m. –missen.
Lichtvaar'dig (*ondoordacht*), bn. en bw.
Lichtzin'nig (*onbesuisd, onberaden, roekeloos*), bn. en bw.
Lic'tor (*bijldrager bij de oude Romeinen*), m. –to'ren.

Lid (*deksel*), o. leden; *het – van het oog*; *een kan met een zilveren –*.

Lid (*deel, gedeelte, lidmaat*), o. leden; *de leden van het menschelijk of dierlijk lichaam.*

Lid'maat (*medelid*), m. en v. –maten.

Lid'maat (*een der leden van 't menschelijk lichaam*, b.v. *een arm, een been*), o. ledematen.

Lid'maatschap, o.; *het – eener sociëteit.*

Lid'woord (spraakk. *klein bep. rededeel*), o. –woorden; de, een, het *zijn –woorden.*

Lie'baard (*leeuw in de wapenkunde*), m. –s.

Lied (dichtk. *lyrisch gedicht van minder hooge stemming, van beperkten omvang en meer eenvoud van inhoud*), o. –eren.

Lied (*dichtje dat gezongen wordt*), o. –eren.

Lie'den (*lui, personen*), m. mv.

Lie'derboek (*boek met liederen*), o. –boeken. Ook: *Lie'deboek.*

Lie'derlijk (*zedeloos, ontuchtig, slecht*), bn. en bw.; *een – leven leiden*; *– te werk gaan.*

Lie'dertafel (*zangvereeniging*), v. –tafels.

Lief (*aangenaam, aanvallig, aardig, behaaglijk*), bn. en bw., liever, (het) liefst.

Lief (*al wat lief is*), o. gmv.; *het – en leed dezer wereld.*

Liefda'dig (*weldoende*), bn.; **–heid,** v. -heden.

Lief'de, v. gmv.; *de – tot God, de – tot zijn land*; *geloof, hoop en –*; **-loos** (*zonder liefde*), bn.

Lie'felijk (*aangenaam*), bn. en bw.; **–heid,** v.

Lief'hebben (*beminnen*), ik had –, heb -gehad.

Lief'hebber (*die van iets houdt, die zich met iets bezighoudt zonder vakman te zijn*; *dilettant, amateur*), m. –hebbers.

Lief'hebberen (*voor liefhebber spelen*), ik heb –liefhebberd; *in bloemen –*; *in de taal –.*

Liefhebberij' (*neiging van een liefhebber*), v. –hebberijen.

Lief'koozen (*streelen, vleien*), ik heb –liefkoosd; **–koozing,** v. –en.

Liefta'lig (*lief van taal*), bn. en bw.

Lieftal'lig (*bevallig, gratieus*), bn. en bw.

Lie'gen (*onwaarheid spreken*), ik loog, heb –logen; als zn. o.: *het –.*

Lier (*Grieksch snaarinstrument, lyra*), v. –en.

Lier (scheepst. *horizontaal geplaatste kaapstander, dienende om goederen uit of in het ruim te hijschen*), v. lieren.

Lier'dicht (*dichtstuk, waarin de dichter uitdrukt, wat er omgaat in zijn gemoed: subjectieve poëzie*), o. –dichten; een – werd oudtijds met begeleiding van de lier voorgedragen.

Lier'zang (*lyrisch gedicht, lierdicht*), m. –en.

Lies (*lichaamsdeel*), v. liezen.

Lies (*vlotgras, teekgras*), v. gmv.

Lie'veling, m. en v. –en; voor het v. ook: **–e.**

Lie'ven (*beminnen*), ik heb –liefd.

Lievenheers'beestje (*schildvleugelig torretje*), o. –beestjes; *het zevenstippelig –.*

Lievenheers'haantje (*zevenvlekkig zwart kevertje*), o. –haantjes.

Lie'verd (*lief persoon*), m. en v. –s; **–je,** o. –s; ir. ondeugd, deugniet.

Lieverle'de (*langzamerhand*), bw., alleen gebruikelijk in: *van –*: *veranderingen in Drente komen eerst van – tot stand.*

Lieve-vrou'wenkerk, v. –kerken.

Lif'laf (*smakeloos, laf*), bn. en bw.; als zn. o.

Lift (*stijgwerktuig in hotels*, enz.), v. liften.

Lig'gen, ik lag, heb en ben –legen; *te bed –*, *in het gras –*; fig. *in proces –*, *overhoop –.*

Lig'gend (*gelegen zijnde*), bn.; *een – luik.*

Lig'ger (*rail, dwarsbalk waarop de spoorstaven rusten*), m. liggers.

Li'gue (*eedgenootschap*), v. –s. (gu = g)

Ligus'ter (*heester met zwarte bessen*), m. –s.

Lij (scheepst. *lage zijde van een zeilend zeeschip, de tegenkant van de loefzijde*), v. gmv.

Lij'delijk (*geduldig, gelaten*), bn. en bw.

Lij'den (*dulden*), ik leed, heb –leden; *schipbreuk –*, naar den kelder gaan; *honger –.*

Lij'den (*gaan, voorbijgaan*), het leed, is –leden; *het is een half jaar –*, d. i. een halfjaar is voorbij; *het leed niet lang of*, het duurde niet lang.

Lijd'zaam (*goedaardig*), bn. en bw.; **–heid,** v.

Lijf (*lichaamsdeel*, bij uitbr. *het geheele lichaam*), lijven; *iemand straffen aan den lijve*; *iemand een schrik op het – jagen.*

Lijf (*deel van een japon*), v. lijven.

Lijf'eigene (*dorper*), m. en v. –n. vero.

Lijf'rente (*uitkeering voor het leven per termijn door een levensverzekering*), v. –renten.

Lijfstraf'felijk, bn.; *–e rechtspleging*, die straf aan den lijve of op het lichaam toepaste.

Lijf'tocht (*levensonderhoud*), m. gmv.

Lijf'wacht (*de geheele persoonlijke wacht eens vorsten*), v. –wachten.

Lijf'wacht (*persoon, wachter*), m. –wachten.

Lijk (*touwen boordsel om een zeil*), o. –en.

Lijk (*dood lichaam, in 't bijzonder van een mensch*), o. –en; *een – ter aarde bestellen.*

Lijk'baar (*draagbaar voor lijken en doodkisten*), v. –baren.

Lijk'bus (*urn, waarin de asch van een verbrand lijk bewaard wordt*), v. –bussen.

Lij'ken (*gelijken*), het portret leek, heeft –leken.

Lij'ken (*passen, aanstaan*); dat lijkt mij, leek mij, heeft mij geleken.

Lij'ken (*in schijn zijn*), ik leek, heb –leken.

Lijk'rede (*toespraak bij de begrafenis of aan het graf den doode betreffende*), v. –redenen.

Lijk'verbranding (*het verbranden van een lijk in het crematorium*), v. – verbrandingen.

Lijk'wade (*wit laken over den doode uitgespreid*), v. –waden.

Lijm (*bindmiddel, kleefstof*), v. gmv.

Lij'men (*door lijm verbinden*), ik heb –lijmd; ook: *papier –*, met lijmwater doortrekken.

Lijn (*touw*, ook: *streep*; *linie*), v. lijnen.

Lijn'baan (*touwslagerij*), v. –banen.

Lij'nen (*lijnen trekken op*), ik heb het papier –lijnd.

Lijn'inspecteur (*opzichter bij de telegraphie*), m. –inspecteurs.

Lijn'koek (*veevoeder, bestaande uit uitgeperst lijnzaad*), m. –koeken.

Lijn'recht (*recht als een lijn*), bn. en bw.; *een –e straat*; *de hagel viel –.*

Lijn'slager (*touwslager*), m. –slagers; – **-slagerij'** (*lijnbaan*), v. –en.

Lijn'waad (*linnen*), o. –waden.

Lijn'zaad (*vlaszaad*), o. gmv.

Lijs (*treuzelaar, sukkel*), m. en v. lijzen.

Lijs (*fijn en rank porseleinen kopje met Japansche poppetjes of lijsjes*), v. lijzen.

Lijs (zijtak: *Schelde in België*), v.

Lijs'pond (*15 oude p., Lijflandsch p.*), o. –en.

Lijst (*raam, omraming, omzetsel*), v. lijsten.

Lijs'ter (*zangvogel*), v. –s; *zingen als een –.*

Lijs'terbes (*boom*), m.; (*vrucht*), v. –bessen.

Lij'vig (*dik, zwaar*), bn.; *een – boek.*

Lij'waarts (zeew. *van den wind af*), bw.

Lij'zig (*temerig*). bn. en bw.; *wat praat hij – !*

Lij'zijde (*zijde van den wind af*), v. Zie **Lij.**

Lik (*slag*), m. likken; *een – om de ooren.*

Lik'doorn, –doren (*eeltdorentje*), m. –s.

Likeur' (*fijne geestrijke drank*), v. likeuren.

Likeur'stoker (*–maker*), m. –stokers.

Lik'hout (*glanshout v.d. schoenmaker*), o. -en.

Lik'kebaard (*smuller*), m. –baarden.

Lik'kebroer (*proever, pimpelaar, drinker*), m. –broers, –broeders.

Lik'ken, lek'ken, ik heb –likt (–lekt).

Lik'ken (*gladmaken met het likhout*), ik heb –likt; **–steen,** m. –en; **–stok,** m. –ken.

Lik'kepot (*potje met een stroopachtig geneesmiddel*), m. –potten.

Lil (*gestolde kalfssaus*, ook: *gelatine*), o. gmv.

Li'la (*lichtblauwe, paarsachtige kleur*), o. gmv.

Li'la (Ind. *smal en klein stuk veldgeschut in O.-I.*, ook: *kleine granaatmortier*), v. –'s.

Lil'lebeenen (*waggelen*), ik heb –lillebeend.

Lil'len (*trillen*), ik heb –lild; *–d ingewand.*

Lil'liput (*verdicht landje in Gullivers reizen, beschreven in 1727 door Jonathan Swift,* 1667–1745; *alles is er even popperig*), o. gmv.

Lil'liputter (*bewoner van Lilliput, dwergje*), m. –putters.

Liman' (*breede moerassige monding der Z.-Russische rivieren*), v. –s.

Li'math (zijtak: *Aar in Zwitserland*), v.

Lim'bus (*zoom, boord; graadrand*), m. –sen.

Limiet' (*scheidspaal, grens*), v. –mieten.

Limoen' (*kleine soort van citroen*), m. –en.

Limona'de (*verkoelende drank van water, suiker en limoensap*), v. gmv.

Lin'de (*loofboom met zacht hout*), v. linden.

Lin'de (riviertje: *Friesland*), v.

Lin'deblad, o. –bladen, –bladeren.

Lin'debloesem, m. –bloesems.

Lin'denhout, o. gmv.; **–laan,** v. –lanen.

Lineair' (*lijnvormig*), bn.; *de –e afstand.*

Lin'ge (*rivier in de Betuwe*), v. *Geldermalsen aan de –.*

Lingua'les (*tongletters*), v. mv. (gu = g)

Linguïst' (*taalkenner, taalgeleerde*), m. –en.

Liniaal' (*lange smalle lat van hout enz. om lijnen langs te trekken*), v. –alen.

Li'nie (*evennachtslijn, equator*), v. gmv.

Li'nie (*een rechte lijn vormende slagorde van schepen of troepen*), v. liniën.

Li'nie (*opeenvolgende reeks van geslachten, geslachtsopvolging*), v.; *in opklimmende –.*

Linieeren (*van lijnen voorzien, belijnen*).

Li'nieschip (zeew. *oorlogsschip van de eerste grootte*), o. –schepen.

Li'nietroepen (*staande geregelde troepen*), m. mv.; *Fransche –.*

Liniment' (*zalf, smeersel*), o. –menten.

Link (*striemindruksel, blauwe plek ontstaan door een keten, riem,* enz.), v. linken.

Lin'kerarm (*arm aan de linkerzijde*), m. –-armen; **–been,** o. –en; **–hand,** v. –en.

Links, bw.; *– van den weg; hij schrijft –.*

Linksch, bn.; *dit kind is –*; **–heid,** v. gmv.

Lin'nen (*weefsel van vlasdraad*), o. linnens; *Vlaamsch –, Hollandsch –; gewast –*; **–-fabriek,** v. –fabrieken; **–goed,** o. gmv.; **–kast,** v. –kasten.

Lin'nen (*van linnen*), bn.; *een – zakdoek.*

Lino'leum (*vloerbekleeding van zeildoek, overdekt met kurkafval, gepapt, en verbonden door lijnolie*), o. gmv.

Lins, lin'ze (*peulgewas*), v. linzen.

Lint (*geweven band*), o. linten.

Lint'worm (*ingewandsworm*), m. –wormen.

Lin'ze (*plant, peulvrucht, wikke*), v. linzen.

Lip (*monddeel*; ook: *lipvormig voorwerp*), v.-pen.

Lip'lap (W.-I. *kleurling*), m. en v. –lappen.

Lip'letter (spraakk. *die vooral met de lippen wordt uitgesproken*), v. -letters; *de b is een -.*

Lip'pe (zijtak: *Rijn in Duitschland*), v.

Li'quida (spraakk. *vloeiende letters, b.v. l en r*), v. mv.; lees: *li'kwida.*

Liquida'tie (*vereffening*), v. -s, -tiën. (qu = kw).

Li'ra (*Italiaansche munt*), v. –'s. Ook: *Lire; een – is ± f 0.48; een halve –, een kwart –.*

Lis, lus (*snoer, strikje*), v. –sen.

Lisch (*gele waterbloem*), o. lisschen.

Lis'pelen (*fluisterend of zacht spreken*), ik heb –lispeld.

Lis'pen (*zeer zacht spreken*), ik heb –lispt.

List (*sluwheid, streek, sluw middel*), v. listen.

Lis'tig (*sluw, geslepen, loos*), bn. en bw.

Litanie' (R. K. *dialogisch smeekgebed, bestaande in een reeks van aanroepingen met antwoorden*), v. litanieën.

Li'ten (*hofhoorigen*, d. i. *lijfeigenen met meer persoonlijke vrijheid*), m. mv.; *de – betaalden schot en lot*, d. i. zeker hoofdgeld.

Li'ter (*Ned. kan of kop*), m. –s.

Literair' (*letterkundig*), bn.; *in –e kringen,* wetenschappelijk, geleerd. (ai = è)

Litera'risch (*letterkundig, wetenschappelijk*), bn. Ook: **Littera'risch.**

Litera'tor (*letterkundige, boekenkenner*), m. –to'ren. Ook: **Littera'tor.**

Literatuur' (*letterkunde, letterkundige wetenschappen*), v. –turen. Ook: **Litteratuur'.**

Lithograaf' (*teekenaar op steen, steendrukker*), m. –grafen. (th = t)

Lithographie' (*steenplaatdruk of litho; steenschrijfkunst*), v. –graphieën. (ph = f)

Lito'tes (stijl. *troop der eenvoudigheid*), v., b.v.: *hij is niet dom* (nl. slim, gevat); *een niet te verachten geschenk* (nl. zeer aanzienlijk).

Lit'teeken (*wondteeken*), o.-teekens, -teekenen.

Littera'risch, –air', –a'tor, –tuur'. Zie **Litera'risch,** enz.

Liturgie' (*kerkformulier, kerkenorde, kerkgebruik, voorgeschreven plechtige handelingen en gebeden*), v. –turgieën. (g = g)

Litur'gisch, bn.; *–e formulieren*, d. i. voor kerkelijke handelingen of verrichtingen.

Li'vre (*als Fransche rekenmunt, zooveel als frank; de Engelsche [livre sterling, L. st.] = in waarde gelijk aan f 12.60*), o. livres.

Livrei' (*kleedij van een heerenknecht*), v. –ën.

Llan'o (*stepachtige vlakte in Zuid-Amerika, pampa*), m. llanos. (ll = lj)

Lloyd (*zeevaart-maatschappij*), m. Ook: *Lloids; de maatschappij is genoemd naar den Engelschman Edward Lloyd*; lees: *loid.*

Lob (*plooisel aan kraag of manchet*), v. lobben; ook de manchet zelf.

Lob'bes (*sukkel, sul, goedbloed*), m. lobbesen.

Lob'oor (*hond met lange neerhangende ooren*), m. –ooren; fig. lobbes, lomperd.

Locaal' (*plaatselijk*), bn.; *de –cale belangen; –cale omstandigheden; de –cale kleur.*

Localiteit' (*vertrek, kamer, zaal*) v. –en.

Lo'catief (spraakk. *in sommige talen de naamval van de plaats*), m. –tieven; *de – antwoordt op de vraag: waar?*

Lo'chemer (*uit of van de stad Lochem*), m.

Lock-out' (*het gedaan-geven aan werklieden, het gezamenlijk wegzenden van deze*), o. –outs; *het – te A'dam in 1903 op scheepvaartgebied.*

Lo'co, bw. van plaats. Zie: *In loco.*

Locomobiel' (*verplaatsbaar stoomwerktuig,* nl. *op raderen*), v. –bielen.

Locomotief' (*stoomwagen, machine, sleeper, stoomtrekker*), v. —tieven.
Lod'derig (*kwijnend, slaperig, lief*), bn.
Loe'der (*lomperd, gemeene vent*), m. —s. gew.
Loef (scheepst. *hooge zijde van een zeilend zeeschip, tegengestelde van lij*), v.; *de — afsteken.*
Loei'en (*'t bulken der runderen*), de koe heeft—loeid; fig. huilen van den wind.
Loensch (*een weinig scheel*), bn. en bw.
Loer (*botterik*), m. loeren; *een echte —.* gmz.
Loer (*het loeren*), v.; *op de — staan, liggen.*
Loer (*poets*), v.; zegsw. *iemand een — draaien.*
Loe'ren (*bespieden*), ik heb —loerd; *op iets —*, het trachten te krijgen; fig. *op een ambt —.*
Loe'ven (scheepst. *tegen den wind opzeilen, niet afhouden*), ik heb en ben —loefd.
Loe'ver, loe'vert, alleen gebruikelijk in: *te —*, d. i. loefwaarts, aan de windzijde; *een schip te — bespeuren; de walvisschen gingen ons te — voorbij.* Zie **Loef.**
Lof (*het loof of groen*), o. gmv. vero.
Lof (*eer, lofspraak*), m. *met — van iemand spreken; God —!* spreekw. *Eigen — stinkt.*
Lof (R. K. *namiddag- of avondgodsdienstoefening*), o. loven; *naar het — gaan.*
Lof'dicht (*lovend gedicht*), o. —dichten.
Lof'lied (*lofzang*), o. —liederen.
Lof'psalm (*geestelijk lied om God te loven*), m. —psalmen.
Lof'rede (*redevoering tot lof van iemand*), v. —redenen; *— op Alfred den Grooten.*
Lof'trompet, v. gmv.; *de — over iemand of iemands werk steken*, uitbundig prijzen.
Lof'tuiten (*iemand vleien*), ik heb hem -loftuit.
Lof'zang (*hymne, ode*), m. —zangen.
Log (*zwaar, plomp*), bn. en bw.; **—heid,** v.
Log (zeew. *loglijn*), v. loggen.
Logarith'me (algebra: *exponent van een standvastig getal, b.v. van 10*), v. —rithmen.
Logarith'mentafel (*lijst v. d. logarithmenwaarden der opeenvolg. getallen*), v. —tafels.
Lo'ge (*kamertje in den schouwburg; de besloten kamer der vrijmetselaars*), v. loges. (g = zj)
Logé (*gast die logeert*), m. —'s; **logée,** v. —'s.
Logeeren (*als gast nachtverblijf houden*).
Logement' (*herberg, nachtverblijf*), o. —en.
Lo'gen (*leugen*), v. logens.
Lo'genstraffen (*tot leugenaar maken*), ik heb —logenstraft; *iemand —*, hem bewijzen, dat hij liegt.
Log'gen (*met de log de vaart van het schip bepalen*), ik heb —logd.
Log'ger (*klein, snel oorlogsvaartuig*), m. —s.
Log'gia (*overdekte buitenbovengalerij*), v. —'s.
Lo'gica (*denkkunst, redeneerkunst*), v. gmv.
Logies' (*nachtverblijf*; zeew. *matrozenhut*), o. gmv. (g = zj)
Lo'gisch (*volgens de logica*), bn. en bw.; *een —e gevolgtrekking; dat is — juist.*
Log'lijn (zeew. *lijn, die door knoopen in evenmatige deelen is verdeeld*), v. —lijnen.
Logogrief', logogry'phe (*woordraadsel*, ook *letterraadsel*), v. —griefen, —gryphen.
Loi're (stroom: *Frankrijk*), v. (oi = oa)
Lok (*haarkrul*), v. lokken; *blonde —ken.*
Lokaal' (*vertrek, kamer*), o. lokalen.
Lok'aas (*spijs, om vogels of wild te lokken*), o. —azen.
Lo'ke (Germ. myth. *god des vuurs, der vernietiging*), m.; *de booze —.*
Loket' (*hokje, vakje, raampje*), o. loketten.
Lok'ken (*trachten tot zich te brengen*), ik heb —lokt; *visschen —, vogels —.*

Lok'vink (*gevangen vink, die andere aanfluit*), m. —vinken; fig. misleider, verlokker.
Lol (*grap, pret, aardigheid*), v. gmv.
Lol'len (*mauwen*, ook: *slecht zingen*), ik heb —lold.
Lom (*zwemvogel aan onze N. kust, duikerhoen*), m. lommen.
Lom'bard, lom'berd, m. Zie **Lom'merd.**
Lom'mer (*schaduw*), o. en v. gmv.
Lom'merd (*lomberd, lombard, bank van leening, pandjeshuis*), m. —s.
Lomp (*versleten lap*), v. —en; *in —en gekleed.*
Lomp (*dom, plomp, ruw*), bn. en bw.
Lomp (*aalpuit, kikkervisch, slijmvisch*), v. -en.
Lom'perd (*domoor*), m. —s. Ook: *Lom'perik.*
Long (*ademhalingsorgaan*), v. longen.
Lonk (*schuinsche blik, knipoogje*), m. lonken.
Lon'ken (*eenigermate scheel zien*; ook: *toelonken*), ik heb —lonkt.
Lont (*los ineengedraaid, zeer brandbaar koord*), v. lonten; *de — van een kanon.*
Loo'chenen (*ontkennen*), ik heb —loochend; *de waarheid —*, d. i. niet erkennen.
Lood (*metaal*), o. gmv.
Lood (*D.G.*), o. looden; *een — kaneel.*
Loo'den, bn.; *een — buis*; fig. *met — schoenen gaan, aankomen*, d. i. bezwaard, met angst.
Loo'den (*peilen*), ik heb —lood; *de diepte —.*
Lood'gieter (*werkman, die lood verwerkt en smelt*), m. —gieters.
Lood'glans (*zwavellood, looderts*), o. gmv.
Lood'lijn (*rechtstandige lijn*, ook: *lijn om te looden*), v. —lijnen; **—lij'nig** (*loodrecht*), bn.
Lood'recht (*te lood, rechtstandig*), bn. en bw.
Loods (*gids ter zee om de schepen in en uit de haven te brengen*), m. loodsen.
Loods (*houten schuur*), v. loodsen.
Lood'sen (*een schip uit of in zee brengen*), ik heb —loodst; *een schip in de haven —.*
Loods'mannetje (*makreelachtig zeevischje, dat de schepen in den Atlantischen Oceaan volgt*), o. —mannetjes.
Lood'wit (*koolzuurlood als wit poeder*), o. gmv.
Loof (*mat, moede*), bn.; *iem. — maken. Ik zal het al wie Jan Salie opnemen — maken.* (Potg.)
Loof (*bladeren*), o.; *— van aardappels.*
Loof'hut (*Isr. feesthut, looverhut*), v. —hutten.
Loog (*scherpzoute en bijtende stof*), v. gmv.
Loo'gen (*in loogwater zetten*), ik heb —loogd.
Looi (*run*, d. i. gemalen eikenschors), v. gmv.
Looi'en (*leder bereiden*), ik heb —looid; **—er,** m. —s; **—erij',** v. —en; **—kuip,** v. —en.
Look (*een ajuin- of ui-achtige plant*), o. gmv.
Loo'-lee (beek: *Twente*), v.; *Almeloo a. d. —.*
Loom (*traag*), bn. en bw.; *met —e schreden.*
Loon (*vergelding*), o. loonen; *zijn — ontvangen.*
Loo'nen (*vergelden, betalen*), ik heb —loond.
Loop (*gang, tred*), m. loopen.
Loop (*weg*), m. gmv.; *de — van een rivier.*
Loop (*buis of roer van een vuurwapen*), m. —en; *de — van een geweer, van een buks.*
Loop'baan (*loopkring der hemellichamen*), v. —banen; fig. levensweg, het leven.
Loo'pen (*snel gaan*), ik liep, heb en ben —loopen.
Loo'pend (*in beweging, in gang*), bn.
Loo'per, m. —s; *hij is — op dat kantoor.*
Loop'graaf (mil. *een zigzagsgewijze in den grond gegraven loop of gang om de belegerde vesting te kunnen naderen*), v. —graven.
Loop'je (*kunstgreep*), o. -s; *allerlei —s kennen.*
Loos (*ledig*), bn.; *een looze noot*; fig. *een looze boodschap*, d. i. een gemaakte boodschap.

Loos (*listig, sluw*), bn. en bw.; —**heid,** v.
Loos (scheepst. *waardeloos*), bn.; *een looze streng, looze zeilen*; ook wat dient tot sparing van het bestaande: *looze poorten*, borden, waarmede men de geschutpoorten afsluit.
Loot, lot (*boomscheut*), v. loten.
Loo'ver (*bladerkroon, het groene loof der boomen*), o. —s, —en.
Loo'verhut (*Israëliet. loofhut*), v. —hutten.
Loo'vertje (*blaadje of schilfertje bladgoud*), o. —s; *een muiltje met zilveren —s bezet.*
Loo'zen (*loslaten*), ik heb —loosd; *een zucht —, het polderwater —*, fig. *iemand —*, wegsturen.
Lor (*oude lap*), v. lorren; fig. beuzeling.
Lord (*manstitel van den hoogen adel in Engeland*), m. —s; *het huis der —s.*
Lor'ding (scheepst. *driedraadsch zwaar geteerd garen tot bekleeding der kabels*), v. —s.
Lord-ma'yor (*titel van den burgemeester van Londen, Dublin of York*), m. —mayors. (y = j)
Lorgnet' (*tooneelkijker, tuurglas, thans: knijpbril*), o. lorgnetten.
Lor'keboom (*lariks, een soort van pijnboom*), m. —boomen.
Lor're (*papegaai: als aanspreking*), v.
Lor'retje (*papegaai*), o. —s; zegsw. *hij is van —gepikt* of *getikt*, onnoozel, niet te best wijs.
Lor'rie (*arbeiders-wagentje op de rails van spoorwegen*), v. lorries.
Los (*lynx, katachtig roofdier*), m. —sen.
Los (*vrij, ontslagen, onbezet*, enz.), bn. en bw.
Los (*niet vast, vrij*), bw. In samenstelling met het werkwoord aaneen te schrijven: *losbarsten, losbranden, losgooien*, enz.
Losban'dig (*ongeregeld*), bn.; —**heid,** v. gmv.
Los'barsten (*barstende losgaan*), het barstte —, is —gebarsten; —**barsting** (*ontploffing*), v. —barstingen.
Los'bol (*doordraaier, zwierbol*), m. —bollen.
Los'branden (scheepst. *afschieten, afvuren*), ik heb —gebrand; *een kanon —, een roer —.*
Los'plaats (scheepst. *werf* of *kaai, waar goederen gelost worden*), v. —plaatsen.
Los'prijs (*losgeld*), m. —prijzen.
Los'sen (*los, vrij maken*), ik heb —lost.
Los'spil (zeew. *draagbaar gangspil*), o. —spillen.
Lot (*loterijbriefje*), o. loten; *een heel —, een half —*; fig. *het hoogste —*, de eerste prijs.
Lot (*levenstoestand*), o. gmv.; *een hard —.*
Lot (*boomscheut, loot*), o. loten.
Lot (*belasting in oude dagen*), o.; *schot en —.*
Lot (zijtak: *Garonne*), v.
Lo'teling (*jongeling, die gaat loten, of zich vastgeloot heeft*), m. —lingen.
Lo'ten (*een lot of nummer trekken*), ik heb -loot.
Loterij' (*kansspel*), v. —en; *in de — spelen.*
Lo'ting (*het loten*), v. —en; mil. *in de — zijn gevallen*, dienstplichtig zijn.
Lot'to (*lottospel, kienspel, nommer- of getallenloterij*), o. —'s.
Lo'tus (*Egyptische waterlelie*), m. —sen.
Louis (mansnaam: *Lodewijk*; ook *een Fransche goudmunt*, ± *f 11.50*), m.; lees: *loe-ie'.*
Lou'pe, loup (*handvergrootglaasje*), v. loupen. (ou = oe)
Lou'ter (*onvervalscht, zuiver, rein*), bn. en bw.; *de —e waarheid, het is — goud.*
Lou'teren (*zuiveren, reinigen*), ik heb gelouterd; *iets — in den smeltkroes.*
Lou'vre (*het oude koninklijke paleis te Parijs, thans rijks-museum*), o. (ou = oe)
Louw (*de zeelt*), v. —en. gew.
Louw'maand (*1e maand, Januari*), v.
Lo'ven (*prijzen*), ik heb —loofd; *— en bieden*, een prijs laten zeggen en op dien prijs afdingen.
Loyaal' (*getrouw, eerlijk*), bn. en bw. (y = j)
Lub, lub'be (*plooisel, manchet*), v. lubben.
Lucht (*dampkringslucht*), v. —en; *— scheppen*, ademen; *de — klieven*, snel vliegen.
Lucht, bn. en bw.; *een — huis, een —e kamer*, licht, vroolijk; *iets — opnemen*, licht.
Lucht (*uitspansel*), v. gmv.
Lucht'ballon (*luchtschip*), m. —ballons.
Luch'ten (*in de lucht brengen*), ik heb —lucht; *het beddegoed —*; fig. *nieuw opgedane kennis te — hangen*, uitstallen, voor den dag halen.
Luch'ter (*kandelaar, lantaarn*), m. —s.
Lucht'geest (fab. *sylphide*), m. —geesten.
Luchthar'tig (*opgeruimd*), bn.; —**heid,** v.
Luch'tig, bn. en bw.; *een —en toon aanslaan*, luchthartig, vroolijk.
Lucht'kasteel (*hersenschim, droombeeld*), o. —kasteelen.
Lucht'perspomp, v. —perspompen; de — dient om de lucht in een ruimte te verdichten, b.v. de fietspomp.
Lucht'pomp, v. —en; de — dient om de lucht in een ruimte te verdunnen; —**klok** (*glazen stolp eener luchtpomp*), v. —klokken.
Lucht'schipper (*aëronaut, bestuurder of kapitein van een luchtballon*), m. —schippers.
Lucht'spiegeling (*fata morgana*), v. —en.
Lucht'streek (*zone: elk der vijf aardgordels, begrensd door de poolcirkels of door deze en de keerkringen*), v. —streken.
Lucht'weegkunde (*aërostatica*), v.
Lu'cifer (*de naam van den vorst der duivelen; morgenster*; ook: *strijkzwavelhoutje*), m. —s.
Luc'tor et emer'go (*ik worstel en ontzwem*): devies van het Zeeuwsche wapen.
Ludolphiaansch', bn.; *het — getal*, het getal *pi* = 3.1415926... door Ludolf van Keulen in 35 decimalen berekend (1586). (ph = f)
Lui (*lieden*), m. mv.; *boeren—, burger—*; —**tjes,** o. mv.
Lui (*traag*), bn. en bw.; —**heid,** v. gmv.
Lui'aard (*lui mensch*), m. —aards.
Lui'aard (*aai* of *ai*), m. —aards; *de — is een tandeloos zoogdier in Brazilië.*
Lui'bak (*luiaard*), m. en v. —bakken. gmz.
Luid, o.; *naar — van*, d.i. naar den inhoud van.
Luid (*duidelijk hoorbaar*), bn. en bw.; *een — getier; — roepen.*
Lui'de (*zeer hoorbaar*), bw.; *hij sprak —.*
Lui'den (*de kerkklok trekken*), ik heb —luid; —**er** (*klokluier*), m. —s. Ook: **Lui'en.**
Lui'den, lui (*menschen*), m. mv. Ook: **Lie'den.**
Lui'dend (*klinkend*), bn.; *een —e bel.*
Lui'dens (*volgens, overeenkomstig*), vz.
Luid'keels, luids'keels (*met luide, krachtige keel of stem*), bw.; *— roepen.*
Luidruch'tig (*rumoerig, met geraas, met getier of leven*), bn. en bw.; —**heid,** v. —heden.
Lui'en, enz. Zie **Lui'den,** enz.
Lui'er (*luur, kinderdoek*), v. luiers.
Lui'eren (*lui zijn, dagdieven*), ik heb —luierd.
Lui'fel (*overstek aan den voorgevel*), v. —s.
Luik (*blind*), o. —en; *een zolder —, een kelder —*; *de —en van een schip*, dekplanken.
Lui'ken (*sluiten*), ik look, heb —loken.
Lui'lak (*luiaard*), m. en v. —lakken. gmz.
Lui'lakken (*erg luieren*), ik heb —luilakt.
Luilek'kerland (*denkbeeldig land van weelde*), o. gmv.; *— heet ook het land van Kokanje* of *Cocagne.*
Luim (*gril, kuur*), v. —en; *in goede —*, humeur.

Lui'mig (*grappig, geestig*), bn.; **—heid,** v.
Luip (*luim, loer*), m. gmv.; zegsw. *op zijn —en liggen*, op de loer liggen.
Lui'paard (*panterachtig roofdier*), m. —en.
Lui'pen (*loeren, gluipen*), ik heb geluipt.
Lui'perd (*bespieder, gluiperd*), m. —s; *hij is een —*, een valsch, een huichelachtig mensch.
Luis (*woekerdiertje, snavelinsect*), v. luizen.
Luis'ter (*schittering, glans*), m. gmv.; *de — der zon, de — der diamanten; de — van het Rijk.*
Luis'teren (*oplettend hooren naar iets*), ik heb —luisterd; *— naar een vermaning.*
Luit, lui'te (*snarenspeeltuig met peervormig achtervlak*), v. luiten.
Lui'tenant (*plaatsvervanger*), m. —s; *hij is — bij de infanterie, bij de marine*, officier vervangend den kapitein.
Lui'tenant-generaal', m. —-generaals.
Lui'wagen (*vloerschrobber*), m. —wagens.
Luk (*geluk*), o.; *— of raak*, b.v. — antwoorden, d. i. in het wild, op goed geluk.
Luk'ken (*meeloopen, voorspoedig gaan, goed uitvallen*), het lukte, is —lukt; *het zal wel —.*
Lul (*pijp van een brandslang*), v. lullen.
Lul'len (*praten, snappen*), ik heb —luld.
Lum'me (*nierstuk van een rund*), v. —n.
Lum'mel (scheldn. *lomperd, onbeschaafde jongen*), m. lummels.
Lu'na (*de maan*), v. gmv. Ook de *Maangodin.*
Lunch (*het tweede ontbijt, twaalfuurtje*), o. en v. —en. (ch = tsj)
Lun'chen (*het lunch gebruiken*), ik heb —luncht. (ch = tsj)
Lunet', lunet'te (*oog- of kijkglas; brilschans eener citadel*), v. lunetten.
Luns (*spie of staafje tegen het rad in een wagenas, lens*), v. lunzen.
Lupi'ne (*vlinderbloemige voederplant*), v. gmv.
Lurf (*slip*), v. lurven; zegsw. *iem. bij zijn lurven krijgen, pakken*, d. i. bij den kraag vatten.
Lur'ken (*met kleine teugjes zuigen of drinken*), het kindje heeft —lurkt; **—er,** m. —s.
Lus (*lis*), v. lussen.
Lust (*genoegen, genot, plezier*), m. lusten.
Lus'ten, het lustte, het heeft —lust; *het lust mij niet*, het behaagt mij niet; *hij doe wat hem lust*, wat hem bevalt.
Lus'ten (*houden van*), ik heb —lust; *de hond lust gaarne vleesch.*
Lus'ter (*lichtdrager, luchter*), m. —s. (u = uu)
Lus'tig (*vroolijk, druk, prettig*), bn. en bw.
Lus'tre (*glanzige dunne wollen stof*), v.; *een — zomerjasje.* Ook: **Lus'ter.** (u = uu)
Lus'trum (*tijdruimte v. 5 jaren*), o. —s, lustra; **—feest** (*academiefeest*), o. —en. (us = uus)
Lutheraan' (*iemand die tot de Luthersche kerk behoort*), m. —ranen.
Lu'thersch, bn.; *de —e godsdienst, de —e kerk.*
Lut'tel (*klein, weinig, gering*), bn. en bw.
Luur (*kinderdoek, luier*), v. luren.
Luw (*windstil, beschuttend*), bn.; *een —e plek.*
Lu'wen (*stiller worden*), het heeft —luwd.
Luw'te (*windvrije plaats*), v. gmv.
Lux'e (*pracht, praalzucht, weelde; overvloed*), v.; **—artikelen,** o. mv. (u = uu)
Lycæ'um (*middelbare school in Duitschland*), o. lycæa, —s; lees: *li-cé-um.*
Lycur'gus (*wetgever d. Spartan.*, ± 880 *v. C.*), m.
Lydiet' (*felle ontploffingsstof*), o. gmv.
Lym'pha, —phe (ontl. *een heldere vloeistof uit het bloedvocht ontstaan*), v. gmv.
Lyn'chen (*eigenmachtig, zonder proces vonnissen en dooden*), ik heb —lyncht. (ch = tsj)
Lynx (*los*), m. lynxen. (y = i); lees: *links.*
Ly'ra (*lier der Grieken*), v. —'s. (y = i)
Lyriek' (*lierdichtkunst*), v. gmv. (y = ie)
Lyriek' (*lierdichtmatig, lyrisch*), bn. (y = ie)
Ly'risch (*zangerig, tot de lier behoorende*), bn.; *een — gedicht*; eig. subjectieve dichtkunst, b.v. ode, hymne, cantate, enz.

M.

M. v. m's — De dertiende letter van het alphabet; als Romeinsch getalmerk 1000.
Maj. — *Majesteit.*
M. D. of **Med. Dr.** — *Medici'nae doctor*, doctor in de medicijnen, geneesheer.
Mej. — *Mejuffrouw.*
Mevr.. Mw. — *Mevrouw.*
Mgr., Msgr. — *Monseigneur'* (titel van een prins of van een bisschop).
m. i. — *mijns inziens.*
Mlle. — *Mademoiselle*, mejuffrouw. — *Mlles.* — *Mesdemoiselles*, mejuffrouwen.
M. M. — *Messieurs*, Mijne Heeren.
M. O. — *Middelbaar onderwijs.*
Mr. — *Meester* (academische graad).
Mr. — *Monsieur* (Fr.), *Mister* (Eng.), mijnheer.
M.S. — *Manuscrip'tum*, handschrift.
M. U. L. O. — *Meer uitgebreid lager onderwijs.*
M. W. O. — *Militaire Willemsorde.*

Ma (*verkorting van mama*), v. ma's; **maatje.**
Maag (*bloedverwant*), m. en v. magen.
Maag (*orgaan der spijsvertering*), v. magen.
Maagd (*meisje*), v. —en; **maag'deke,** o. —s.
Maag'delijn (*klein meisje*), o. —lijns.
Maag'denpalm (*altijd groene kleine kruipplant met lichtblauwe of witte bloempjes*), v. —palmen.
Maag'denwas (*een harsachtige stof, door werkbijen uit de knoppen der boomen en planten verzameld om daarmede de openingen van den korf te dichten; witte, zuivere was*), o. gmv.
Maag'schap (*magen, familie*), v.; *hij is van mijn —*; (*vermaagschapping, verwantschap*), o.
Maai'en (*met de zeis afsnijden*), ik heb —maaid.
Maak, v. gmv.; *de schoenen zijn in de —.*
Maal (*keer*), v. malen. Echter: *Dit maal.*
Maal (*kofferzak, brievenzak*), v. malen.
Maal (*eetmaal*), o. malen; *een lekker —.*
Maal (*vlek, teeken*), v. malen; *ijzer— in linnengoed*, roestvlek.
Maal'stroom (*draaikolk*), m. —stroomen; fig. *een — van vermaken, van menschen*, d. i. een groote wirrende en warrende menigte.
Maal'tijd (*middagmaal, feestmaal*), m. —en.
Maan (*duister hemellichaam*), v. manen.
Maand ($1/_{12}$ *deel van 't jaar*), v. maanden.

Maan'dag, m. –dagen; –**dagsch,** bn.
Maan'delijks, bw.; *zij ontvangen – hun loon.*
Maan'delijksch, bn.; *de –e rekening.*
Maand'roos (*roos, die elke maand een bloem draagt*), v. –rozen.
Maand'schrift (*boekwerk, dat per maand-aflevering verschijnt*), o. –schriften.
Maan'eclips (*geheele of gedeeltelijke verduistering der maan*), v. –eclipsen.
Maan'godin (myth. *Luna, Diana*), v. gmv.
Maan'kop (*kop of zaadhuisje*), m.; (*de papaverplant*), v. –koppen; (*slaapmiddel*), o. gmv.
Maar (*tijding, mare*), v. maren.
Maar, bw.: *doe het –*; vgw.: *hij wil wel, – hij kan niet,* doch.
Maar'schalk (*opperveldheer*), m. –schalken.
Maart (*lentemaand*), m. gmv.; *– roert zijn staart.*
Maartsch, bn.; *– weer, –e buien,* als in Maart, van Maart.
Maas (*ruitvormige opening van een net*), v. mazen; zegsw. *door de mazen der wet kruipen,* arglistig een wet ontduiken.
Maas (*hoofdrivier in ons land*), v.; *Rotterdam aan de –.*
Maas'bal (*eivormige houten bal*), m. –ballen.
Maat (*vroeger een matroos; makker, spijsgenoot*), m. –s; zegsw. *Jan Rap en zijn –.*
Maat (*voorwerp, waarmede men meet, meettuig*), v. maten.
Maat (*de juiste afmeting, of grootte of omvang*), v.; *blokjes hout op – zagen.*
Maat (dichtk. *regelmatige opeenvolging in een versregel van betoonde en onbetoonde lettergrepen*), v. maten.
Maat (muz. *indeeling naar tijdruimte; ook door strepen afgedeeld vakje van een muziekstuk*), v. maten.
Maat'flesch (electr. *toestel ter bepaling van de electriciteitshoeveelheden en daardoor van de potentialen*), v. –flesschen; *de – van Lane.*
Maat'jesharing (*een jonge haring*), m. –en; (*stof*), v. gmv.
Maat'jespeer (*bergamotpeer*), v. –peren.
Maat'klank (*versmaat, rhythmus*), m. –en.
Maat'regel (*schikking, ordening*), m. –en, –regels; *zijn –en nemen; een afdoende –.*
Maatschappij' (*samenleving*), v. –en.
Maat'staf (*meter, grondslag*), m. –staven.
Macadamiseeren (*een weg met klein gestooten granietkiezel of steenpuin bedekken, naar de uitvinding van Mac Adam*). (s = z)
Macaro'ni (*meelreepen, gekookte deegdraden: een geliefde volksspijs in Napels*), v. gmv.
Machinaal' (*met behulp van een kunstwerktuig vervaardigd*; fig. *onnadenkend, volgens sleur*), bn. (ch = sj)
Machi'ne (*kunstwerktuig*), v. –s; *een spin–, een stoom–.* (ch = sj)
Machinerie' (*samenstel van machines*), v. –rieën. (ch = sj)
Machinist' (*behandelaar of vervaardiger van een stoomwerktuig*), m. –en. (ch = sj)
Macht (*sterkte, kracht*), v. machten.
Macht (rek. *product van twee of meer gelijke factoren*), v. –en; *de tweede – van 8 is 64.*
Macht'hebbende (*gezaghebbende, heerscher*), m. en v. –hebbenden.
Mach'tigen (*de noodige volmacht geven*), ik heb –machtigd; *iemand – tot iets.*
Macht'spreuk (*gezegde of woord, waaraan een spreker veel bewijskracht toekent*; ook: *dooddoener*), v. –spreuken.
Macken'zie (*riv. in Britsch-N.-Amerika*), v.
Mada'me (*mevrouw, juffrouw*), v. mesdames.
Ma'de (*kaasworm, larve*), v. –n. Ook: **Maai.**
Ma'de (*weide, maailand*), v. maden.
Madei'ra (zijtak: *Amazonenstroom*), v.
Madelief' (*meizoentje, grasbloem*), v. –lieven.
Mademoisel'le (*juffrouw*), v. mesdemoiselles.
Made'ra (*morgenwijn*), v. gmv.; –**raatje,** o. -s.
Madoeree'zen (Ind. *bewoners van Madoera en van de O.-punt van Java*), m. mv.
Madon'na (R. K. *de heilige Maagd*; ook *een Mariabeeld*), v. –'s.
Madrigal' (dichtk. *klein, zinrijk lyrisch gedicht*), o. –s. Ook: *Madrigaal'.*
Madrilleen' (*iemand uit Madrid*), m. –lenen.
Maës'tro (Ital. *elk beroemd toonzetter, componist*), m. –'s.
Maf (*laf, vadsig*), bn. en bw.; *dat is een –fe vent.*
Magazijn' (*voorraadschuur, pakhuis, groote winkel*), o. –zijnen.
Magdale'na (rivier: *Z.-Amerika*), v.
Ma'ger (*schraal, niet vet*), bn. en bw.
Ma'gi (*Oostersche wijzen*), m. mv. Ook: *Magiërs.*
Ma'gicus (*Oostersch toovenaar*), m. magici.
Ma'gie (*tooverij, Oostersche tooverkunst*), v. gmv. (g = g)
Magiërs (*priesters bij Meden en Perzen*), m. mv. Bij uitbr.: *Oostersche wijzen, niet onbekend met tooverij.* (g = g)
Ma'gisch (*tooverkrachtig*), bn.; *een – licht, een –e lantaarn,* tooverlantaarn; *–e cirkels, – kringen.* (g = g)
Magistraat' (*regeering, overheid, overheidspersoon*), m. magistraten. (g = g)
Magistratuur' (*openbaar gezag, rechterlijke macht*), v. gmv.
Magnaat' (*rijksgroote in Hongarije en Polen*), m. magnaten. (g = g)
Magneet' (*zeilsteen*), m. magneten. (g = g)
Magneet'ijzer (*ijzer, dat magnetisch is*), o. gmv.; –**ijzersteen** (*zwartachtig ijzererts, dat van nature magnetisch is*): (als voorwerp), m. –steenen, (als stofnaam), o. gmv.
Magneet'kracht (*aantrekkende kracht eener magneet*), v.
Magneet'naald (*stalen kunstmagneet in den vorm eener naald, welke in 't midden ondersteund naar 't N. wijst en dienst doet als kompasnaald*), v. -naalden.
Magneet'steen (electr. *een soort van ijzererts, thans vooral in Zweden en Noorwegen gevonden, dat ijzer aantrekt*), o.; het – heet naar de stad Magnesia in Klein-Azië, in welker nabijheid het oudtijds gevonden werd; het – heet ook *natuurlijke* magneet. Zie **Kunst'magneet.**
Magne'sia (*talkaarde, bitteraarde, een soort van artsenij*), v. gmv.
Magne'sium (*metaalstof in de magnesia aanwezig*), o. gmv.
Magne'tisch (*de kracht van een magneet hebbende*), bn.; *die stalen priem is –*; ook: door magnetisme veroorzaakt: *een –e slaap.*
Magne'tische aantrekking en **afstooting** (electr. *verschijnsel dat ongelijknamige polen elkaar aantrekken en gelijknamige elkaar afstooten*), v.
Magne'tische as (electr. *de richting van de verbindingslijn der polen van vrij opgehangen kunstmagneten*), v.; *de – as valt nagenoeg samen met de noord-zuidrichting.*
Magne'tische declina'tie (electr. *hoek of afwijking, door den magnetischen meridiaan*

gemaakt met het vlak van den geographischen meridiaan der plaats), v. (t = ts)

Magne'tische meridiaan (electr. *het verticale vlak door de magnetische as gebracht*), m. — meridianen.

Magne'tisch veld (electr. *de ruimte om den kunst- of natuurmagneet*), o. gmv.

Magnetiseeren (*aan eenig voorwerp aantrekkende kracht mededeelen*; ook *in eenig persoon magnetisme opwekken*); **—seerder** (persoon), m. —s; **—seerster** (vr. pers.), v. -s.

Magnetiseur' (*iem. die het magnetisme als genezende kracht weet aan te wenden*), m. —s.

Magnetis'mus, —me (*de aantrekkende kracht, waardoor een magneet zich onderscheidt*), o. gmv.; *dierlijk* —, kracht in dieren, b.v. in den sidderaal en ook in sommige personen voorhanden, welke zij kunnen doen werken op anderen.

Magne'to-electriciteit' (*electrische stroomingen, welke kunnen opgewekt worden met behulp van een magneet*), v. gmv.

Magnetologie' (*de leer van het magnetisme*), v. gmv.

Magne'tometer (electr. *magneetstaaf zoo gesteld als toestel, dat zij dient voor het observeeren van kleine veranderingen in de declinatie of afwijking der magneetnaald*), m. -s.

Magot' (eig. *aap, apengezicht*; *Chineesch koddig poppetje*), m. magots; lees: *ma-go'*. (Fransch.)

Magyaarsch' (*Hongaarsch*), bn.; als zn. o.

Magya'ren (*oorspronkelijke naam voor de Hongaren*), m. mv. (y = ie)

Mah'di (*profeet, die Mohammeds werk zal voltooien, door de ongeloovigen tot den Islam te bekeeren of ze uit te roeien*), m. —'s. (ah = aa)

Ma'homed (*de groote profeet der Islamieten*); **—aan',** m. —anen; **—aansch',** bn.; **—anis'me** (*het Mahomedaansche geloof*), o. Ook: *Moham'med*, enz.

Maho'nie (*bruinrood meubelhout*), o. gmv.

Maho'niehout, o. gmv.; *een tafel van* —.

Mail (*maal, brievenpost van en naar Indië*), v. —s; *een —brief schrijven*; lees: *meel.*

Mail'boot (*zeeboot met de mail aan boord*), v. —booten; lees: *meel.*

Main (zijtak: *Rijn*), m.; *Frankfort aan den* —.

Maïs (*Turksche tarwe*), v. gmv.; *op Madoera is — hoofdvoedsel.*

Maïze'na (*maïsmeel voor podding*), v. gmv.

Ma'jesteit (*hoogheid, souverein*), v. —en.

Majestueus' (*indrukwekkend*), bn.

Majoor' (*hoofdofficier v.d. laagsten rang*), m.-s.

Mak (*tam, niet wild*), bn. en bw.; *e. — paard.*

Maka'me (dichtk. *een soort van rijm doorvlochten met proza*; *een dichtvorm van Arabischen oorsprong*), v. —n; *een —ndichter.*

Makassa'ren (Ind. *bewoners van Z.W.-Celebes*), m. mv.

Ma'kelaar (*tusschenpersoon in den handel*), m. —s, —laren; **—dij',** v.; **—schap,** o. gmv.

Makelij' (*maaksel*), v. gmv.; *zij is van steviger — dan haar zuster*; *een schip van Spaansche* —.

Ma'ken (*doen ontstaan*), ik heb —maakt.

Mak'ker (*kameraad, gezel, maat*), m. —s.

Makreel' (*stekelvinnige zeevisch, in Juli en Augustus op onze kusten*), m. makreelen.

Makro'ne, makron' (*amandelkoek*), v. —s.

Mal (*model in 't klein, vorm*), m. mallen.

Mal (*zot, kinderachtig, dwaas*), bn. en bw.

Ma'laga (*zekere Spaansche wijnsoort*), m. gmv.

Malai'se (*onaangename toestand, gedrukte stemming b.v. in den handel*), v. gmv. (ai = è)

Mala'ria (*moeraslucht, moeraskoorts*), v. gmv.

Mal'contenten (*misnoegden*), m. en v. mv.

Malei'er (*bewoner van de Groote en Kleine Soenda-eilanden tot en met West-Flores*), m. —s; *de Atchineezen zijn —s.*

Maleisch', bn.; *de —e taal*, d. i. die der Maleiers; als zn. (*de taal*), o. gmv.

Ma'len (*fijnmaken*), ik heb -malen; zegsw. *die het eerst komt, het eerst maalt*, de eerstgekomene moet volgens recht het eerst geholpen.

Ma'len (*schilderen, dichterlijk beschrijven*), ik heb —maald; *wie kan hier de angsten — ?*

Ma'len (*zeuren, zaniken, lastig zijn*), ik heb —maald; *lig toch niet te* —.

Ma'len (*mijmeren, peinzen, een idee-fixe hebben*), ik heb —maald; *hij raakte aan 't* —.

Ma'lie (*een ringetje van staal-, ijzer of koperdraad als deeltje van een maliënkolder*; ook *een nestel van een rijgsnoer*), v. —liën, —s.

Ma'lie (*houten kolf, kolfhamer*), v. —liën, —s.

Ma'liebaan (*speelplaats voor het kolfspel*), v. —banen; *de — te Utrecht.*

Ma'liën (*in de maliebaan spelen, kolven*), ik heb —malied.

Maliënkolder (*harnas uit maliën vervaardigd*), m. —kolders. Ook: **—hemd,** o. —en.

Ma'ling (*mijmering, onrust*), v.; *in de — zijn*, d. i. in de war; *iem. in de — nemen*, voor den zot houden.

Malkaar' (afbreken: *malk-aar*), vnw.; *zij bedriegen* —, den een den ander. Ook: *Mekaar'*.

Malkan'der (afbreken: *malk-ander*), vnw.; *zij bederven —s werk*, nl. van elkander.

Mallejan' (*groot voertuig op hooge wielen tot vervoer van boomen*, enz.), m. —s.

Mallemo'len (*kermismolen*), m. —molens.

Mal'len (*dartel stoeien, gekheid maken, dwaas doen*), ik heb —mald.

Malloot' (*malhoofd, dwaas, zot*), m. en v. —loten; meestal vr.: *een oude* —.

Malsch (*zacht, week, sappig*), bn. en bw.: malscher, malscht; — *kalfsvleesch.*

Malten'tig (*zeer nauwgezet, stipt, hoogst kleingeestig*), bn.; *het zijn —e lieden.*

Malte'zer (*ridder van de orde van St. Jan van Jeruzalem*), m. —s. Ook: *Mathe'zer.*

Ma'luwe (*malva, zeker kruid*), v. —n.

Mal'va, —ve (*kaasjeskruid-bloem*), v. gmv.

Malvezij' (*Grieksche zoete wijn*), v. gmv.

Mama', ma (*moeder*), v. —'s; **mamaat'je.**

Mammeluk' (*Egyptisch keursoldaat*), m.-ken.

Mam'mon (*geldgod*), m. gmv.; *den — dienen*, op geld azen, aan aardsche schatten hangen.

Mam'mouth (*voorwereldlijke olifant*), m. —en. Ook: *Mam'moeth*; *—sbeenderen*, o. mv.

Man (*mannelijk persoon*), m. mannen.

Man (*echtgenoot*), m. —s of —nen.

Man'che (la) (*het Kanaal*), v. gmv. (ch = sj)

Man'chester (*katoenfluweel*), o. gmv. (ch = tsj)

Manchet' (*handlubbe of boord*), v. -ten. (ch = sj)

Mand (*korf*), v. —en; fig. *door de — vallen*, de waarheid bekennen, schuld erkennen.

Mandaat' (*bevelschrift, lastbrief, volmacht, opdracht*), o. —daten.

Mandarijn' (*openbaar ambtenaar in China*), m. —en; *er zijn burgerlijke en militaire —en.*

Mandarijn'tje (*kleine sinaasappel uit Malta*), o. —s.

Mandement' (*herderlijke brief, bisschoppelijk rondschrijven*), o. —en.

Mandoli'ne, mandolijn' (*muziekinstrument, kleine gitaar*), v. —s, —lijnen.

Mandril' (*groote aap of baviaan van Guinea en Midden-Afrika*), m. —s.
Mand'vol, v. manden vol; *een — appelen.*
Manége (*rijbaan, rijschool, rijkunst*), v. —s. (g = zj)
Ma'nen (*nekharen van dieren*), v. mv.; *de — van den leeuw, van het paard.*
Ma'nen (*aansporen, aanporren tot betaling*), ik heb gemaand; —**er,** m. —s; —**ing,** v. —en.
Man'gat, man'negat (*ingang tot den stoomketel*), o. —gaten.
Man'gel (*toestel met rollen om waschgoed glad te maken*), m. —s.
Man'gel (*gebrek*), o.; *bij — van*, bij ontstentenis, bij gebrek.
Man'gelen (*gladmaken van linnen*, enz.), ik heb —mangeld; —**bord** (ook: —**plank**), o. -en.
Man'gelen (*ontbreken*), het heeft gemangeld; *het mangelt hem aan moed, aan geld*, enz.
Manhaf'tig (*dapper, strijdlustig*), bn. en bw.; —**heid,** v. gmv.
Manie' (*zielsziekte, hartstochtelijke ingenomenheid, voorliefde*), v. gmv.
Manier' (*wijze van doen, van handelen*), v. -en.
Manifest' (*openlijke bekendmaking, verklaring van een vorst of regeering over een staatsaangelegenheid; een staatsschrijven*; ook *verdedigingsschrift*), o. —en.
Manifestant' (*betooger; persoon die meedoet aan een manifestatie*), m. en v. —en.
Manifesta'tie (*openbare daad, openbare vertooning*, d. i. *betooging met het doel om zekeren indruk te weeg te brengen*), v. —tiën, —s.
Manifesteeren (*openlijk doen blijken*).
Manil'la (*sigaar eener geurige tabaksoort van het Philippijnsche eiland Manilla*), v. —'s.
Manipula'tor (*seingever der telegraaf*), m. —s, —to'ren.
Mank (*kreupel*), bn.; *hij gaat, loopt —.*
Mankeeren (*ontbreken, tekortkomen, tekortschieten; zijn betalingen staken, failliet zijn*).
Mankement' (*fout, gebrek*), o. —en.
Man'lijk, man'nelijk, bn. en bw.; *een — karakter, het — geslacht; een —e houding.*
Manmoe'dig (*dapper, kloek*), bn. en bw.
Man'netjes, o. mv. De diernamen met *mannetjes* verbonden, worden als samenstellingen aaneengeschreven, als: —*gans*, —*vink*, enz.
Manœu'vre (*handeling, handgreep; kunstmatige besturing van een schip, van krijgsvolk*; meerv.: *krijgsoefening*; fig. *slinksche manieren, listen en lagen*), v. —s. (œu = eu)
Manœuvreeren (*bewegingen verrichten, bijzonder met troepen of schepen*). (œu = eu)
Ma'nometer (*werktuig tot het meten van de spanning der lucht*, ook: *tot meting van die van den stoom in den ketel*), m. —meters.
Man'schap (*bemanning*), v.; *de — van een zeeschip*; —**schappen** (*soldaten*), m. mv.
Man'schap (*trouwhuldiging*), v. gmv.; *hij deed zijn heer hulde en —.*
Man'slag (*doodslag*), m. —slagen.
Mans'persoon, o. —personen.
Man'tel (*kleedingstuk*), m. —s.
Mantil'le (*zijden manteltje*), v. -s; lees: -*tiel'je.*
Manufactu'ren (*voortbrengselen, vooral weefsels van handen- of fabrieksarbeid*), v. mv.
Manufacturier' (*winkelier of koopman in manufacturen*), m. —s.
Manufacturist' (*manufacturier*), m. —en.
Manuscript' (*handschrift*), o. —en.
Manzana'res (*riviertje: Spanje*), v.; *Madrid aan de —.*

Map'pe (*omslag van een portefeuille; boeken-, teeken- of brieventasch*), v. mappes.
Mappemon'de (*algemeene wereldkaart*), v. —mondes.
Maraboe' (*ooievaar van Hindostan*), m. —s.
Ma'rannon (*Amazonenstroom*), m.
Maraskijn' (*kersepitten-brandewijn*), m. gmv.
March (*zijtak: Donau*), v.
Marchandeeren (*handelen; afdingen, knibbelen*). (ch = sj)
Marchee'ren (*te voet gaan, een tocht te voet doen, uitrukken*). (ch = sj)
Marco'ni, telegraaf van (electr. *telegraphie zonder draad, in 1897 door Marconi uitgevonden*), v.; ook, *Marconigraaf'; per —.*
Ma're, maar (*tijding*), v. maren; *een treur—.*
Marechaussee' (*korps bereden politie, oorspronkelijk grensbewakers*), v. gmv. (ch = sj)
Marechaussee' (*één persoon*), m. —s; *een — te paard, een — te voet.* (ch = sj)
Marem'men (*westelijke moerassige kuststreken in Italië*), v. mv.
Ma'ren (*meren, een schip met kabels vastleggen*), ik maarde, heb gemaard.
Ma'rentak (*altijd groene woekerplant, vogellijm*), m. —takken.
Margari'ne (*grondstof der kunstboter*, ook *de kunstboter zelve*), v. gmv.
Mari'ne (*het zeewezen van een staat en al wat daartoe behoort*), v. gmv.
Marineeren (*inzouten of inmaken in azijn met kruiden*); *haring —.*
Marinier' (*zeesoldaat*), m. —s.
Mariolein', marjolein' (*lipbloemige plant, in de keuken gebruikt*), v. gmv.
Marionet' (*kunstige ledepop aan een draad, waarmede men comedie speelt*), v. —ten.
Marionet'tenspel (*poppenspel*), o. —len.
Maritaal' (*hetgeen tot een echtgenoot en zijn rechten behoort*), bn.
Maritiem' (*betreffende het krijgswezen ter zee*), bn.; *de —e autoriteiten; de —e macht.*
Marit'za (*rivier: Boelgarije*), v. (z = s)
Mark, mar'ke (*oudtijds Saksische gemeente*), v. marken; *de —e Tubbergen, de —Geesteren in Twente*; —**genooten,** m. mv.
Mark (*gewicht voor edelsteenen, ± 245 Gr.*), o. —en; *een — is 24 karaat, elk van 24 grein.*
Mark (*grensland, grensgewest*), v. —en.
Mark (*Duitsche munt, ± f 0,60*), v. —en.
Mark, Merk (*rivier: N.-Br.*), v.
Marketen'ter (*zoetelaar, koopman in ververschingen voor soldaten*), m. —s; —**tent'ster,** v. —s.
Mark'graaf (*graaf van een grensgewest; met hooger macht en een staand legercorps om de grens te dekken, markies*), m. -graven.
Markies' (*markgraaf*), m. markiezen.
Markiezin' (*vrouw van een markgraaf*), v. markiezinnen.
Markt (*plein of publieke plaats tot koop en verkoop of ruil*), v. —en; *de wol—, de vee—.*
Mar'mel (*knikker van marmer*), m. —s.
Marmela'de (*fijngekookt fruit* b.v. *appels met suiker*), v. —s of —n.
Mar'mer (*fijnkorrelige kalksteen*), o. gmv.
Mar'meren (*als marmer kleuren*), ik heb gemarmerd; *een houten schoorsteenmantel —.*
Marmot' (*bergrat, eekhoornachtig knaagdier*), v. —motten. Ook: *mormel.*
Mar'ne (*zijtak: Seine in Frankrijk*), v.
Marokijn' (*rood bokken- of geitenleder*), eig. *Marocco-leder*), o. gmv.

Marqui'se (*linnen overdekking, glazen afschutting of overdak*), v. –s; lees: *markiez'*.
Mar'ren (*talmen, dralen*), ik heb gemard; *waartoe gemard?*
Marron' (W. I. *boschneger in Suriname*), m. –rons. Ook: *Maroon', Maron'neger.*
Mars(myth. *god des oorlogs*),m. Ook: **Ma'vors.**
Mars (scheepst. *mastkorf, houten vloerring om den mast, ter plaatse waar de hoofdtouwen gespannen worden*), v. –en.
Mars (*rugkorf*), v. –en; zegsw. *hij heeft niet veel in zijn –*, hij weet niet veel.
Marsch (*regelmatige beweging*, b.v. *van troepen*; ook: *de tocht zelf*), m. –en.
Marsch (*kort muziekstuk, door blaasinstrumenten bij het marcheeren uit te voeren*), m. –en; *een krijgs–, een feest–, een kronings–.*
Marsch (*mil. commando*), tw. *Voorwaarts, –!*
Mar'schen (aardr. *zeeklei langs de Duitsche Noordzeekust*), v. mv.
Marsch'land (*broekland, drasland*), o. –en.
Marseillai'se (*krijgslied der Marseillanen, of republikeinen* [*1792*] *uit Marseille*), v. gmv.
Marsepein' (*amandelbrood*), o.; *een letter v. –.*
Mars'kramer (*venter met een rugkorf*), m. –kramers; *een Chineesche –.*
Mar'telaar (*geloofsgetuige*), m. –s, –aren; fig. iemand die lijdt om zijn gevoelens, richting, enz.: *hij werd de – zijner overtuiging.*
Mar'telen (*folteren*), ik heb gemarteld; *iem. op de pijnbank –; een kikvorsch –.*
Mar'ter (*zekere wezel, verscheurend zoogdier*), m. –s.
Mar'ter (*bont van martervel*), o. gmv.
Mar'yland (*zekere tabaksoort uit Maryland in N.-Amerika*), o. gmv.; lees: *mer'rielend.*
Mas'ker (*momaangezicht*), o. –s; *het – afdoen, iemand het – afrukken.*
Maskera'de (*verkleeding op carnaval; studentenfeest*), v. –s.
Mas'keren (*vermommen*), ik heb gemaskerd.
Mas'sa (*hoop, menigte, de door gewicht te bepalen hoeveelheid stof, inhoud van een lichaam*), v. –'s.
Mas'sa (*in negertaal: meester*), m. –'s.
Massaal' (*in massa, door de massa*), bn.; *het – goederenvervoer heeft plaats van uit het nieuwe goederen-station*; fig. *een – effect.*
Massa'ge (heelk. *bewerking d. spieren*),v. gmv.
Masseeren (*het knijpen en wrijven en kneden van zieke lichaamsdeelen*).
Masseur' (*iemand die masseert*), m. –s.
Massief' (*van metalen: zuiver, dicht, vast*), bn.; *een –sieve gouden ring*, d. i. een ring, die niet hol is; ook: *e. – blok steen of marmer.*
Mast (*scheepsmast*), m. –en.
Masteluin'brood (*brood, gebakken uit half tarwe en half rogge*), o. –brooden.
Mas'tik (*welriekende hars uit den stam van den –boom, vooral op Ceilon*), m. gmv.
Mat (*oud Spaansch zilverstuk ter waarde van ± f 2,00*), m. matten.
Mat (*vloermat, dek van biezen*), v. matten.
Mat (*zeer vermoeid, uitgeput*), bn.; *'k ben moede en – gegaan.*
Matador' (*stierendooder in Spanje*), m. –s.
Matador' (*hooge troef in 't omber- of quadrillespel*), m. –s; *hij had drie –s.*
Match (sport. *wedstrijd*), v. –es; lees: *metsj.*
Mate (*maat*), v., b.v. *in hooge –.*
Maten en Gewichten (Stelsel van) (*het algemeen gebruikte tiendeelige stelsel met den Meter als grondslag*), o. gmv.
Ma'ter (*moeder-overste in een klooster*), v. –s.
Materiaal' (*grondstof, bouwstof*), o. –alen.
Materia'len (*bouwstoffen van een huis*), o. mv.
Materialis'me, –lis'mus (*leer, dat de stof het begin en eind is van alle dingen*), o. gmv.
Materialist' (*aanhanger van het materialisme*), m. –en.
Mate'rie (*grondstof; stof; zaak*; geneesk. *etter eener wonde*), v. –riën, –ries.
Materieel' (*lichamelijk, stoffelijk*), bn.; *de –e voor- of nadeelen van den oorlog; –e schade.*
Materieel' (*al wat noodig is tot uitoefening van ambt of bedrijf; bewerkt materiaal*), o. gmv.: b.v. *spoorweg–.*
Mat'glas (*ondoorzichtig glas*), o. gmv.; als voorwerp, o. –glazen.
Mathema'ticus (*wiskunstenaar*), m. –tici.
Mathema'tisch (*wiskunstig*; fig. *onomstootelijk waar*), bn.; *een – bewijs*, zeker, stellig.
Mathe'sis (*wiskunde*), v. gmv.
Ma'tig (*sober, karig, spaarzaam*), bn. en bw.
Ma'tigen (*verminderen, intoomen*), ik heb gematigd; *zich –*, beperken.
Matinée (*morgentijd, voormidddag*), v. –s.
Matras' (*onderbed*), v. –sen; *een – van stroo, van zeegras, van paardenhaar*, enz.
Matres' (*schoolmeesteres*), v. –sen.
Matrijs' (*moer, waarin de schroefspil draait; holle gietvorm, waarin de drukletters gegoten worden; hoofdstempel in de munt*), v. –zen.
Matro'ne (*deftige, bedaagde dame*), v. –s, –n.
Matroos' (*zeeman*), m. matrozen; *licht–*, die het gewone scheepswerk doet.
Mats (*kolfslag*), v. matsen.
Mat'sen (*doodslaan met een knots*), ik heb gematst; **–hamer** (*strijdhamer*), m. –hamers.
Mat'ten (*Zwitsersche bergweiden*), v. mv.
Mat'ten (*stoelen matten*), ik heb gemat.
Mat'ten (*mat maken, afmatten*), ik heb gemat.
Mausole'um (*prachtige graftombe, die Artemisia deed oprichten voor Mauso'lus haar gemaal* [377–353 v. C.] *te Halicarnassus* [*Klein-Azië*]), o. –leums, –lea; lees: *mo-zo.*
Mau'wen, de poes heeft gemauwd; **–ing,** v. Ook: *Miaau'wen, Miau'wen.*
Ma'vors (myth. *oorlogsgod, Mars*), m.
Max'imum (*hoogste graad, die een zaak bereiken kan; hoogste prijs of stand eener zaak*), o. maxima.
Mayonnai'se (*saus van eieren, olie en azijn*), v. gmv.; *een – saus*; lees: *majonèze.*
Ma'zelen (*besmettelijke huidziekte, kinderziekte*), v. mv.
Ma'zen (*met den breisteek herstellen*), ik heb gemaasd; *netten –, kousen –.*
Mazur'ka (*levendige Poolsche dans in 3/8 maat*), v. –'s.
Mean'der (*kromming, slingerlijn, als de vermaarde stroom van dezen naam in Klein-Azië*), m. –s.
Mece'nas (*begunstiger*), m. *Romeinsch patriciër, in de dagen van keizer Augustus, † 14 na C.: begunstiger van Horatius en Vergilius.*
Mecha'nica (*leer van de wetten van evenwicht en beweging*), v. gmv.
Mecha'nicus (*werktuigkundige*), m. –nici.
Mecha'nisch (*werktuigkundig, kunstmatig, werktuiglijk*), bn. en bw.
Mechanis'me, mechanis'mus (*inwendige samenstelling van een werktuig, bewerktuiging*), o. gmv.
Medail'le (*gedenkpenning, eerepenning*), v. –s; lees: *medal'je.*

Medaillon' (*gedenkpenning van ongewone grootte*; *lijst*, *meestal ovaal en verguld*, *om er portretten*, *naamcijfers*, enz. *in te plaatsen*), o. –s; lees: *medaljon'*.
Me'de, mee, bw. Als eerste lid van samengestelde w.w. b.v. *medearbeiden* (in vereeniging met anderen), *mededingen*, enz.
Me'de, mee (*honigdrank door gisting bereid*). v. gmv.; *de Noormannen hielden v. e. beker* –.
Me'de, mee (*meekrap*), v. gmv.
Mede'a (myth. *vrouw van Jason*, *aanvoerder der Argonauten*, *tooverkol*; fig. *schoone doch wreede vrouw*), v.
Me'dedingen (*wedijveren*), ik dong –, heb –gedongen; **–er,** m. –s; **–ing,** v. –en.
Me'dedoogen (*medelijden*,*erbarming*),o.gmv.
Me'deklinker (spraakk. *letter*, *dof geruisch vóór of achter een klinker*), m. –klinkers.
Me'delijden (*lijden met een ander*), ik leed –, ik heb –geleden.
Me'delijden (*deernis*, *ontferming*), o. gmv.
Me'demensch (*evenmensch*), m. – menschen.
Medeplich'tig(*medeschuldig*), bn.; **–heid,**v.
Medeplich'tige (*medepleger*), m. en v. –n.
Me'destander (*helper*, *deelgenoot*), m. –s.
Me'detroonen (*meelokken door mooie praatjes*), ik heb –getroond; *een kind* –.
Mediaan'(*middelgroot papierformaat*),o.gmv.
Medicament' (*geneesmiddel*), o. –en. (c = k)
Medicijn' (*geneesmiddel*), v. –en. (c = s)
Medicinaal' gewicht (*vorig apothekersgewicht*), o.-en; *het medicinaal pond was 375 G.*; *het – pond had 12 ons*, *elk ons 8 drachmen*, *elk drachme 3 scrupel*, *elk scrupel 20 grein*.
Me'dicus (*geneesheer*, *dokter*), m. medici.
Me'dio (*midden*), bw.; – *Mei*.
Me'disch (*geneeskundig*, *tot de geneeskunde behoorend*), bn.; *een – advies*, *een – student*. *de –e faculteit*, *het – toezicht*.
Me'dium (*middel*, *tusschenpersoon bij het spiritisme*), o. –s.
Medu'sa (myth. *gevleugeld monster met slangenhoofd en ijzeren klauwen*), v.
Medu'sahoofd, o.; **–kop** (*gorgo*, *afgrijslijk*, *schrikaanjagend hoofd der Medusa*), m.
Med'way (*riv.*: *Engeland*), v. (ay = ee)
Mee'krap (*plant*), v. gmv.; *uit den wortel der – kan een fraaie roode verfstof bereid worden*.
Meel (*zetmeelpoeder*), o. gmv.
Meel'dauw (*op meel gelijkende stof of een soort van schimmel op de bladeren der stamrozen*, *zekere woekerplant*), m. gmv.
Meel'draad (*orgaan tot vorming van het stuifmeel in bloemen*), m. –draden.
Meel'tor (*schildvleugelig insect*), v. –torren.
Meel'worm (*meeltor*, *pikzwarte kever*), m. –wormen.
Mee'nen, ik heb gemeend; *het wel met iemand* –, zijn belangen voorstaan, hem genegen zijn.
Mee'ning (*denkwijs*, *bedoeling*, *opinie*, *voornemen*), v. –en.
Meent (*gemeentegrond*, *–weide*), v. –en; *de Hilversumsche* –; *beesten*, *die op de – grazen*.
Meen'te, meent (*gemeenschap*, *markgenootschap*, *mark*), v. meenten.
Meer (*natuurlijk waterbekken door land omgeven*), o. meren.
Meer (*drooggemaakt meer*), v.; *de Haarlemmer*–.
Meer (*comparatief van veel*), telw.; – *geld*.
Meer'der (*grooter*, *aanzienlijker*), bn.; *de –e arbeid*, *het –e loon*; als zn.: *het –e*, o.

Meer'dere (*hoogere in rang of stand*), m. en v. –n; *hij of zij is mijn* –, superieur.
Meer'deren (*vermeerderen*), ik heb en het is –meerderd; *om zijn schatten te* –.
Meer'derheid (*grooter aantal*), v. gmv.
Meerderja'rig (*mondig*, *minstens 23 jaar oud*), bn.; **–heid,** v. gmv.
Mee'rendeel (*het grootste gedeelte*), o. gmv.
Mee'rendeels (*voor het grootste deel*), bw.
Meer'gemeld (*vaker genoemd*), bn.
Meer'genoemd, bn.; **–gezegd,** bn.
Meer'kat (*aap met langen staart uit de omstreken van Gibraltar*), v. –katten.
Meer'koet (*meerkol*, *vogel*), v. –koeten.
Meer'kol (*raafachtige roofvogel*, *Vlaamsche gaai*, *Spaansche ekster*), m.-len. Ook: *Meer'kolf*.
Meer'le, me'rel (*zwarte lijster*, *gieteling*), v. meerlen, merels.
Meermin' (*vrouwelijke watergeest met langen vischstaart*), v. –minnen.
Meer'paal (*paal*, *waaraan men een schip meert of met kabels vastlegt*), m. –palen.
Meer'ring (*kaairing*, *ring*), m. –ringen.
Meer'schuim (*weeke*, *lichte*, *wasachtige stof*), o. gmv.; *een pijpekop van* –.
Meerslach'tig (spraakk. *hebbende meer dan één geslacht bij verschil van beteekenis*), bn. Kers is m. als boomnaam, v. als naam van de vrucht.
Meer'val (*weekvinnige riviervisch*), m. –len.
Meer'voud (spraakk. *vorm om meer dan één uit te drukken*), o. –vouden.
Mees (*kleine wakkere zangvogel*), v. meezen.
Mees'muilen (*spottend grimlachen*; *den mond tot een zuren lach vertrekken*), ik heb gemeesmuild.
Meest (*overtreffende trap van veel*), bn. en bw.; *de –e menschen*; *de – mogelijke haast*.
Mees'tendeels (*het grootste gedeelte*), bw.
Mees'tentijds of **meest'tijds** (*meestal*), bw.
Mees'ter (*heer*, *baas*), m. –s, –en.
Mees'terachtig (*als meester*, *met ongunstige bijbeteekenis*), bn. en bw.
Meesterknecht' (*onderbaas*), m. –knechts.
Mees'terlijk (*als meester*, *in gunstige beteekenis*), bn. en bw.; *een – opstel*, *hij zingt* –.
Mees'terschap (*gezag*, *overwicht*, *het zijn van meerdere*; *macht*), o. gmv.
Mee'stoof (*oven voor meekrap*), v. –stoven.
Meest'tijds, mees'tentijds (*meestal*), bw.
Meet (*zichtbare streep*), v. gmv.; *van – aan*, *van – af aan*, van het begin af, van voren af.
Meet'baar (*kunnende gemeten worden*), bn.
Meet'band (*rolmaat*, *band met de Ned. lengtemaat in cM. bedrukt*), m. –banden.
Meet'brief (*scheepsbrief met vermelding der scheepsmaat*), m. –brieven.
Mee'ting (*volksvergadering*, *openbare bijeenkomst*), v. –s; lees: *mie'-ting*.
Meet'kunde (*deel der wiskunde*), v. gmv.; *de lagere* –: (lijnen, vlakken, lichamen).
Meet'kundige (*kenner of beoefenaar der meetkunde*, *geometer*), m. en v. –n.
Meet'kunst (*geometrie*, *meetkunde*, *ook de landmeetkunst*), v. gmv.
Meetkun'stig, bn.: *een –e reeks*, *een – vraagstuk*, *een –e constructie*, *een –e oplossing*.
Meet'lijn (*richtsnoer*, *meetband*), v. -lijnen.
Mee'troonen(*medetroonen*); ik heb -getroond; *iemand met zich* –.
Meeuw (*langvleugelige zwemvogel*), v. –en; **–enei,** o. –eieren; **–ennest,** o. –nesten.
Mee'valler (*buitenkansje*), m. –vallers.

Meewa'rig (*medelijdend*), bn.; *spreken op een —en toon; een — woord van beklag uiten.*
Megéra (myth. *helsche furie*), v. gmv. Ook: *boosaardige vrouw.*
Mei (*bloeimaand*), m. gmv.; fig. *de — van 't leven*, bloeitijd, bloei.
Mei (*loovertak*), m. —en; *iets met —en sieren.*
Mei'boom (*opgesierde den of beuk, in oude dagen op de dorpen geplant den eersten Zondag in Mei, als middelpunt der feestelijkheden*), m. —boomen.
Meid (*dienstmaagd, jongedochter*), v. —en.
Mei'doorn, mei'doren (*doornachtige heester, haagdoorn*), m. —s.
Mei'er (*Frankische hofambtenaar*), m. —s.
Meierij' (*gebied van een meier*), v. gmv. *De — van Den Bosch*, de landstreek zuidwaarts van die stad; *Vechel ligt in de —.*
Mei'kever (*schildvleugelige, bladsprietige kever in Mei*), m. —kevers.
Mein'eed (*valsche eed*), m. —eeden; **—ig,** bn.
Meis'je (*verkleinwoord van meid*), o. —s.
Mei'streel (*menestreel*), m. —en.
Mei'zoentje of **—zoetje** (*algemeen bekend bloempje der weide*), o. —s.
Mejuf'fer (*ongehuwde juffrouw*), v. —s.
Mejuf'frouw (*vrouw uit den middelstand*; ook: *ongehuwde*), v. —en.
Mekaar' (*malkaar, malkander*), vnw.
Mek'ken (*blaten van een geit*), het geitje heeft gemekt. Ook: *Mek'keren.*
Melaatsch' (*lijdend aan melaatschheid*), bn.
Melaat'sche (*iemand die melaatsch is*), m. en v. melaatschen.
Melaatsch'heid (*slepende en besmettelijke huidziekte, lazarij, lepra*), v. gmv.
Melancholie' (*zwaarmoedigheid, droefgeestigheid, neerslachtigheid, treurigheid*), v. gmv.
Melancholiek' (*melancholisch, zwaarmoedig, droefgeestig*), bn.
Melancho'lisch (*zwaarmoedig, droefgeestig*), bn.; *het — temperament*, een zwaarmoedige gemoedsaard.
Melane'sië, o. Ook: **Polyne'sië.** (s = z)
Melane'siërs (*donkerkleurig ras der Australische eilanden*), m. mv. (s = z)
Melat'tie, mela'ti (Ind. *wit bloempje met jasmijngeur*), v. —ties; *welriekende melati's.*
Mel'de (*kruipend eenjarig kruid*), v. —n.
Mel'den (*doen weten, noemen, berichten*), ik heb gemeld; **—ing** (*mededeeling*), v. —en.
Me'lig (*meelachtig*), bn.; *deze peren zijn —.*
Me'lis (*broodsuiker*), v. gmv.
Melk, v. gmv.; *de — der koeien, geiten*, enz,
Mel'ken, ik molk, heb gemolken; *de koeien —*, fig. *duiven —*, d.i. grootbrengen, aanfokken.
Melk'muil (*lafbek, flauwerik*), m. —muilen.
Melk'suiker(*bestanddeel van de melk*),v.gmv.
Melk'tanden (*de 20 eerste tanden*), m. mv.
Melk'weg (*witachtige sterrengordel*), m. gmv.
Melodie' (*zangwijs, welluidendheid, opeenvolgende tonen*), v. —ën: *een fraaie —.*
Melodieus' (*welluidend, zoetklinkend*), bn. en bw.; *melodieuze geluiden.*
Melodra'ma (*tooneelspel, waarin de woorden soms begeleid worden door muziek*), o. —'s.
Meloen' (*tuinbouwgewas, kalebasachtig gewas*), m. —en; *de — is een fijne dessertvrucht.*
Melpo'mene(myth. *muze van het treurspel*),v.
Mel'ter (*moutmaker*), m. —s; **—bak** (*moutvat*), m. —bakken.
Membraan' (*het dunne ijzeren plaatje, dat bij 't spreken in den geluidsbeker der telephoon in trillende beweging wordt gebracht*), o. —branen; de trillingen van het — in den *seingever* (der eerste telephoon), worden door de werking der electrische stroomingen aan den *seinontvanger* (der tweede telephoon) medegedeeld, en aan de lucht wordt daardoor een trillende beweging gegeven, die identiek is (op de sterkte na) met de luchttrillingen in den geluidsbeker.
Me'mel, Nie'men (*rivier: O.-Pruisen*), v.
Memora'bel (*gedenkwaardig*), bn.; *een — feit.*
Memoriaal' (*in de boekhouding het dagboek, het kladboek*), o. —alen.
Memo'rie (*geheugen*), v. gmv.; *een goede —.*
Memo'rie (*geschrift, akte, verzoekschrift*), v. —ries, —riën; *— van toelichting*, b.v. bij een wetsontwerp; **-boekje** (*aanteekenboekje*), o. -s.
Men (*een of ander man of mensch*), onbep.vnw.
Menagerie' (*diergaarde, verzameling van levende dieren*), v. —s, —ën. (**g** = zj)
Menela'us (*broeder van Agamemnon*), m.
Menestreel' (*iemand die in dienst van een voornaam persoon, bv. van een vorst, de dicht- en zangkunst beoefende, troubadour*), m. —en. *Min'streel, Mei'streel.*
Men'geldichten (*gedichten van allerlei aard*), o. mv.; *de — van Staring.*
Men'gelklomp (*baaierd, chaos*), m.; **—moes** (*allegaartje*, b.v. *van spijzen*), o.; **—werk** (*letterarbeid van allerlei aard*), o. gmv.
Men'gen (*dooreendoen*), ik heb gemengd; *oliën —, wijnen —*; bij uitbr.: *koffie —, thee —*, fig. *zich in een gesprek —.*
Me'nie (*rood loodoxyde, zekere roode grondverf*), v. gmv.
Me'niën (*met menie verven of bestrijken*), ik heb gemenied; *ijzerwerk, ijzeren balken —.*
Me'nig (*meer dan één, veel*), onbep. telw.; *ik heb er — uur doorgebracht.*
Me'nigte (*veel menschen, massa*), v. —n.
Menigvou'dig —vuldig (*talrijk, veel, overvloedig*), bn.; *een — oogst.*
Me'nigwerf (*menigmaal, dikwijls*), bw.
Menist' (*Doopsgezinde, Mennoniet, volgeling van de leer van Menno Simonz*, 1496—1561), m. —en. Soms: *Mennist'.*
Menist' (*doopsgezind*), bn.; *dit gezin is —.*
Menis'tenkerk (*bedehuis*), v. —kerken.
Men'nen (*met den toom besturen*), ik heb gemend; *een paard —, een wagen —.*
Mennoniet' (*Doopsgezinde, Menist*), m. —en.
Mensch (*redelijk schepsel Gods*), m. —en.
Mensch (*in kleinachtenden zin*), o. —en.
Mensch'dom (*het menschelijk geslacht, de gezamenlijke menschen*), o. gmv.
Men'schelijk (*van den mensch of dezen betreffende*), bn. en bw.; *een —e zwakheid.*
Mensch'heid (*menschelijk geslacht*), v. gmv.
Men'tor (*leidsman, raadgever, leermeester*), m. —s; *Minerva trad op als — van Telemachus.*
Menu' (*spijskaart*), o. —'s; menuutje, o. —s.
Menuet'(*langzame, statige, bevallige Fransche dans*), v. menuetten.
Mep (*slag*), m. meppen. gmz.; *iem. e. — geven.*
Mephis'to (eig. *de lichtschuwe*; *duivel, verleider*), m. (ph = f)
Mep'pen (*slaan, dooden*), ik heb —mept.
Mercu'rius (myth. *god van den handel en der reizigers*), m.
Mercuur' (*verkorting van Mercurius*), m.
Me'rel, meer'le (*zwarte lijster*), v. —s.
Me'ren (*vastleggen van een schip met een kabel*), ik heb —meerd; *een schip — aan de kade.*

Merg (*weeke, niet vloeibare maar vettige stof in holle dierlijke beenderen*), o. gmv.
Mer'gel (*vette aardsoort*) v. gmv.
Meridiaan' (*middagcirkel, middaglijn*), m. –anen; *de eerste –, de koperen – der globe.*
Meridionaal' (*loopend van N. naar Z.*), bn.; *–ale bergketens.*
Me'rinos (*Spaansche schapen*), m. mv.
Me'rinos (*soort van kleedingsstof, geweven van de bijzonder fijne wol van Spaansche schapen*), o. gmv.
Me'rinossen (*van merinos gemaakt*), bn.
Merk (*teeken, kaartje, lootje, bewijs*), o. –en.
Mer'kelijk (*aanzienlijk, belangrijk*), bn. en bw.
Mer'ken (*met een merk teekenen*), ik heb –merkt; *geld –; zijn schapen –.*
Mer'ken (*bemerken, bespeuren*), ik heb -merkt.
Merkwaar'dig (*belangrijk*), bn.; *een -e vondst.*
Merlijn' (*steen- of dwergvalk*), m. –en.
Mer'rie (*wijfjespaard*), v. –ries, –riën.
Mer'wede, Mer'we (rivier: *Z.-Holland*), v.
Mes (*snijwerktuig*), o. messen.
Messi'as (*de gezalfde, heiland, verlosser*), m. gmv.; *de – der Joden; de – der wereld.*
Mes'sing (*een legeering van koper en zink*), o. gmv.; *klatergoud is –.*
Mest (*meststof, mist*), m.; (soorten), m. –en.
Mes'ten (*bemesten*), ik heb den akker –mest.
Mesties' (*kind van een blanke en een Indiaansche, b.v. van een Europeaan en een Mulattin*), m. en v. mestiezen.
Met, vz.: *schrijven – een pen*, door middel van; bw.: *De schuit wordt van den wal gestooten, – komt een knaap geloopen* (Staring), tegelijkertijd, op datzelfde oogenblik.
Met (*gehakt varkensvleesch*), o. gmv.
Metaal' (*enkelv. lichaam*), o. metalen.
Metamorpho'se (*gedaanteverwisseling*), v. -n.
Metaphoor' (stijl. *verbloemde uitdrukking; niet-uitgewerkte gelijkenis*), v. –phoren; *de kameel is het schip der woestijn; hij is een slaaf zijner hartstochten; bittere spot; in blinde wanhoop*, enz. (ph = f)
Meta'phora (stijl. *troop van de overdracht, metaphoor*), v. –phora's. (ph = f)
Metapho'risch (*overdrachtelijk, zinnebeeldig, figuurlijk*), bn. (ph = f)
Metaphy'sica (*bovennatuurkunde*), v. gmv.
Meta'thesis (spraakk. *omzetting, letterkeer*), v. als in: *gort* (grut), *drie* (dertien), *naald* (nadel).
Meteen' (*terstond, dadelijk, tegelijkertijd*), bw.; *ik kom –, ik help u –.*
Metempsycho'se (*zielsverhuizing*), v. –s.
Me'ten, ik mat, heb gemeten; *een akker –; zich met iemand –*, wedijveren in kennis, enz.; *dat schip meet 750 ton*, den inhoud hebben van.
Meteoor' (*luchtsteen*), m. –oren.
Meteorologie' (*leer of kunde van de dampkringsverschijnselen*), v. gmv.
Meteorolo'gisch (*weerkundig*), bn.
Me'ter (*persoon, die meet*), m. –s.
Me'ter (*peet, doopmoeder, peettante*), v. –s.
Me'ter (*lengtemaat, 40-millioenste deel van een aardmeridiaan*), m. meters.
Met'gezel (*kameraad, reisgenoot*), m. –len.
Metho'de (*leerwijs, wijze van doen, wijze van werken of onderwijzen*), v. –n, –s.
Methodiek' (*leer der methode*), v. –dieken.
Metho'disch (*volgens een methode*), bn. en bw.
Methodist' (*lid eener dweepzieke sekte in Engeland, streng geloovige*), m. –disten.
Metier' (*handwerk, hanteering, ambacht, bedrijf, beroep*), o. –s; lees: *métiee'*.
Metony'mia (stijl. *troop der naamverwisseling*), v. –'s; *wij lezen Vondel; hij werd door het lood, het staal getroffen; hij dronk den giftbeker; dit huis betaalt hooge belasting.*
Metriek' (*wat tot den meter of de el behoort*), v. gmv.; *het –e stelsel.*
Metriek' (*leer van den versbouw*), v. gmv.
Metriek'-stelsel (*10-deelig stelsel, met den M. als grondslag*), o. gmv.
Me'trisch (*in verzen, in gebonden stijl*), bn. en bw.; *de Ilias van Homeros in –e vertaling door C. Vosmaer.*
Metrome'ter (muz. *maatmeter*), m. –meters. Ook: *Metronoom'.*
Metro'polis, v. –sen. Zie **Metropool'.**
Metropolitaan' (*aartsbisschop*), m. –tanen.
Metropool', –po'le, metro'polis (d. i. *moederstad; oudtijds hoofdstad van een provincie, zetel van een aartsbisschop*), v. –polen, –polissen.
Me'trum (*de maat, versmaat*), o. metra.
Met'selaar (*ambachtsman*), m. –laren, –laars.
Met'selen, ik heb –metseld; *een muur –.*
Met'ten (*de vroege gebedsuren in de kloosters*), v. mv.; zegsw. *iemand de – lezen*, hem streng berispen, hem zijn plicht voorhouden; *korte – maken*, weinig omslag met iets maken, een zaak in spoed afhandelen.
Metterdaad', bw.; *zich – belachelijk maken.*
Mettertijd' (*allengskens, in lengte van tijd*), bw.; *alles komt – terecht.*
Metterwoon', bw.; *zich – ergens vestigen.*
Met'worst (*varkensworst*), v. –worsten.
Meu'bel (*stuk huisraad*), o. –en of –s.
Meu'belen, ik heb –meubeld; *een kamer, een huis –*, er huisraad in brengen.
Meubileeren (*inrichten, stoffeeren, van huisraad voorzien*).
Meug (*lust, zin*), v.; *tegen heug en –*, met tegenzin; zegsw. *ieder zijn –*, ieder zijn zin.
Meu'gebet (*klaplooper, duivelstoejager*), m. -s.
Meuken (*week maken, murw worden*), ik heb en het is –meukt; *stokvisch moet men –.*
Meun (*zekere Noordzee-, ook riviervisch*), m. meunen.
Mevrouw' (*gehuwde dame*), v. –vrouwen.
Mias'ma, –me (*smetstof, in de lucht verspreide ziektekiem*), o. miasma's of miasmen.
Miauw', miaauw' (*geluid eener kat*), tw.
Miau'wen, miaau'wen, de poes heeft gemiauwd of gemiaauwd.
Mi'ca (*glimmer, een glasachtig mineraal*), o. gmv.; *het – komt vooral uit Canada.*
Micro'ben (*microscopische organismen, splijtzwammen, smetstoffen*), v. mv.
Microcos'mos (*de wereld in het klein*), m. gmv.; fig. de mensch.
Mi'cro-electrome'ter (*toestel om e. zwakken electrischen toestand nog te kunnen waarnemen*), m. –meters; ook: **–-electroscoop',** m. –-electroscopen.
Mi'cro-galvanome'ter (*werktuig om ook de geringste electrische stroomingen waar te nemen*), m. –meters.
Microme'ter (*toestel tot het meten van kleine voorwerpen of lengten*), m. –meters.
Mi'cron (*duizendste mM.*), m. –s.
Microphoon' (*toestel, door den Amerikaan Hughes in 1878 uitgevonden, waardoor het mogelijk werd van elementen uitgaande electrische stroomen op eene telephoon over te brengen*), v. –phonen; lees: *mi-kro-foon'.*
Microscoop' (*samengesteld instrument, die-*

nende tot reusachtige vergrooting), m. – copen.
Microsco'pisch (*alleen door den microscoop waar te nemen*), bn.; *– e dieren.*
Mid'dag (*het midden van den dag*), m. – en; fig. *de – des levens*, de middelbare leeftijd; **– cirkel** (*meridiaan*), m. – cirkels: **– lijn** (*meridiaan*), v. – lijnen; **– maal** (*diner*, *middageten*), o. – malen.
Mid'dagmalen (*dineeren*), ik heb gemiddagmaald.
Mid'del (*middellijf*), v. en o. -s; *e. sjerp om de –.*
Mid'del (*om tot iets te geraken*), o. – en.
Mid'delaar (*tusschenpersoon*, *inzonderheid de Zaligmaker*), m. – laars, – laren.
Mid'delbaar, bn.; *– onderwijs*, d. i. den overgang vormend tusschen lager en hooger onderwijs; *een welgemaakt man van – bare jaren*; *hij overleed op – baren leeftijd.*
Mid'deleeuwen (*476–1492 na C.*), v. mv.
Mid'delen (*vereffenen*, *bijleggen*, *beslechten*), ik heb – middeld.
Middelerwijl' (*in dien tusschentijd*), bw.
Middelevenre'dig, bn.; *in de evenredigheid 2 : 4 = 4 : 8 is 4 middelevenredig.*
Mid'delevenredige (*wat het midden houdt tusschen*; rekenk.: *getal*, *dat middelevenredig is tusschen twee andere*), v. – evenredigen.
Mid'dellandsch (*midden in het land*), bn.; *de – e Zee*, gelegen midden in de oude wereld.
Mid'dellijk (*door middel van*), bn. en bw.
Mid'dellijn, v. – lijnen; *de – van een cirkel*, *van een' bol*, enz.
Mid'delmaat (*het midden houdende*), v. gmv.
Middelma'tig (*tamelijk*, *redelijk*), bn. en bw.
Mid'delnederlandsch, bn.; *de – e taal*, onze taal van de 12e tot op het einde der 15e eeuw, ook Dietsch geheeten; als zn. o.
Mid'delpunt, o. – en; **– ig,** bn.; **– schuwend,** bn.; **– vliedend,** bn.; **– zoekend,** bn.
Mid'delrif (*spierachtig vlies tusschen borst- en buikholte*), o. – riffen.
Mid'delsoort, v. en o. – en; *een – letter.*
Mid'delweg (fig. *middel tot bevrediging*), m. – wegen; *een – zoeken.*
Mid'delwoord (spraakk. *woord met onbekende afleiding*), o. – woorden; *gezond*, *akker*, *ezel zijn – woorden.*
Mid'den, o. – s; *hij zat te – van de zijnen*, in den schoot zijner familie; *iets in het – laten*, er geen beslissing over uitbrengen; *iets in het – brengen*, te berde brengen, ter sprake brengen.
Mid'denboords (*naar het midden van het boord*), bw.; *het schip kreeg – een knak.*
Mid'dendoor (*in tweeën*, *door midden*), bw.; *iets – breken.*
Mid'den-Europeesch', bn.; *de – e tijd*, nl. die van 15° oostwaarts of 60 minuten vroeger dan de tijd van Greenwich; *Duitschland heeft den – en tijd.*
Mid'denin (*midden tusschen andere*), bw.; *het schip lag –*; *hij liep –.*
Mid'dernacht, m. – nachten; **– elijk,** bn.
Mid'gard, Man'heim (Germ. myth. *de aarde of menschenwereld*).
Midgardslang (Germ. myth. *de wereldslang of Jormungandur*), v.; fig. *de oceaan.*
Mier (*hekel*), v. gmv.; *een – aan iets hebben*, een hekel, een afkeer hebben.
Mier (*vliesvleugelig insect*), v. – en; *de – is het beeld der werkzaamheid.*
Mie'renegel (*vogelbekdier*, *zoogdier*), m. -egels. *de gewone – leeft in Nieuw-Holland.*
Mie'reneter (*tandeloos zoogdier*), m. – eters; *de groote – leeft in Z.-Amerika.*
Mie'renleeuw (*peesvleugelig insect*), m. – en.
Mie'rik (*lepelblad*, ook: *peperwortel*), m. gmv.
Mie'zig, mie'zerig (*dampig*, *nevelig*, *vochtig*), bn. gew.; *het is – weer.*
Migrai'ne (*zenuwachtige hoofdpijn*, *meest aan één kant*), v. gmv. (ai = è)
Mij'den (*uit den weg gaan*), ik meed, heb – meden; *zich –*, zich ontzien, in acht nemen.
Mij'drecht (riviertje: *Utrecht*), v.
Mijl (*lengtemaat voor wegen*, enz.), v. – en; 1 Nederlandsche Mijl of KM. = 1000 M.; 1 geographische of Duitsche Mijl = $1^1/_3$ uur gaans of 7420 M.; zegsw. *een – op zeven*, langs een grooten omweg.
Mijl'paal (*wegpaal*, *afstandspaal op 1000 M.*), m. – palen; ook: *grenspaal*; fig. belangrijke gebeurtenis.
Mij'meren (*peinzen*), ik heb – mijmerd; **– ing,** v. – en.
Mijn (*uitholling onder den grond*), v. – en; *een goud –*, *een steenkolen –*; *een – ontginnen.*
Mijn (*de plaats*, *waar iets bij opbod of afslag wordt verkocht*), v. – en; *de boter –*, *de visch –.*
Mij'nen (*bij een verkooping „mijn” roepen*), ik heb -mijnd; *hij mijnde het huis voor tienduizend gulden*; **– er,** m. – s; **– ing,** v. – en.
Mijnheer', m. mijne heeren, mijnheeren.
Mijn'ontbranding (electr. *het doen springen van mijnen door warmte-ontwikkeling van den electrischen stroom*), v. – en; bij – wordt een dunne draad omgeven door een of ander ontplofbaar mengsel, welke draad bevestigd is aan twee blanke geleidingsdraden, die in verbinding staan met de polen eener ver verwijderde galvanische batterij of dynamo-machine.
Mijt (*houtstapel*), v. – en.
Mijt (*zeer klein spinachtig diertje*), v. – en.
Mij'ter (*bisschopshoed*), m. – s.
Mik (*gaffelvormige stutpaal*), v. mikken.
Mik (*het mikken*), m. gmv.
Mik (*brood*), v. mikken; *wat kost die – ?*
Mika'do, mica'do (*geestelijk en nu ook wereldlijk hoofd van Japan*), m. – 's.
Mik'ken (*doelen*, *turen*, *het geweer aanleggen*), ik heb – mikt.
Mild (*vrijgevig*, *onbekrompen*), bn. en bw.
Mildda'dig (*onbekrompen*), bn. en bw.
Milicien' (*loteling*, *recruut*), m. – s. (c = s)
Militair' (*krijgsman*, *soldaat*), m. – en. (ai = ê)
Militair' (*al wat op den krijgsstand betrekking heeft*), bn.; *de – e academie*, hoogere militaire school te Breda. (ai = ê)
Mili'tie (*krijgswezen*, *landweer*), v. gmv.
Millen'nium (*1000-jarig Godsrijk*), o. gmv.
Milliard' (*duizend millioen*), o. – en.
Milliardair' (*iemand*, *die een milliard rijk is*), m. – s; *de Amerikaansche – s.* (ai = è)
Milligram' (*duizendste deel van een gram*), o. – grammen.
Millime'ter (*duizendste deel van een meter*, d. i. *streep*), m. – meters.
Millioen' (*duizend keer duizend*), o. – en; *hoeveel – kost die spoorweg? hij kost zes –.*
Millionair' (*rijk persoon*, *iemand die een millioen of meer bezit*), m. – s.
Mi'lord (*eeretitel*, *aanspreektitel van den hoogen adel in Engeland*), m. – s. Ook: *My'lord.*
Mil'reis (*Portug. munt*, ± *f 3.00*), v. – zen.
Milt (*klierachtig ingewand*, *ook vischhom*), v. – en.

Mil'ter (*mannetjesvisch, hommerd*), m. –s.
Mimiek' (*de gebarenkunst, het gebarenspel*), v. gmv.
Mi'mir (Germ. myth. *de wijze reus, bewaker der Mimirsbron of wijsheidsbron*), m.
Min (*weinig, gering, laag*), bn.; *er is een gulden te –; zoo'n handelwijze vind ik –.*
Min (*liefde*), v. gmv.; *Amor, de god der –.*
Min, min'ne (*zoogster, voedster*), v. minnen.
Minaret' (*rond torentje eener moskee*), v. –s of –ten.
Min'cio (*zijtak: Po*), m. (c = s)
Min'der (*geringer, in geringer mate*), bn. en bw.
Min'dere (*ondergeschikte*), m. en v. –n.
Min'deren (*afnemen, kleiner worden of maken*), ik heb en het is –minderd; *de voorraad gaat –; de koorts zal wel –.*
Min'derheid, v. –heden; *in de – zijn.*
Minderja'rige (*persoon onder de 23 jaar*), m. en v. –jarigen.
Minderja'rig (*onmondig*), bn.; *–e kinderen.*
Mi'ne (*uitdrukking van 't gelaat*), v. –s of –n; *–s maken*, gezichten trekken.
Mineraal' (*delfstoffelijk*), bn.; *minerale wateren, bronnen*, inhoudend ijzerdeelen: gezondheidswateren.
Mineraal' (*bergstof, mijnstof, erts*), o. –ralen.
Mineralogie' (*bergstofkunde*), v. gmv.
Mineraloog' (*delfstofkundige*), m. –logen.
Miner'va (myth. *godin der wijsheid en kennis, der dapperheid en kracht*), v.
Minerval' (*leergeld, schoolgeld*), o. –valia.
Mi'neur (*kleine terts; zekere toonaard*), v.
Min'ho (*rivier: Portugal en Spanje*), m.
Miniatuur' (*schilderwerk in 't klein*), v. –turen; **–schilder,** m. –s
Miniem' (*klein, bekrompen, laag*), bn.; *een – loon; een –e uitdrukking*, zedelijk min.
Mi'nimum (*het kleinste, het minste; de laagste prijs eener zaak*), o. minima; *hij ontvangt een – loon voor een maximum arbeid.*
Minis'ter (*staatsdienaar, lid der hooge regeering, hoofd van een departement*), m. –s.
Ministe'rie (*departement van algemeen landsbestuur*), o. –riën, –s.
Ministerieel' (*van een minister uitgaande*), bn.; *–eele beschikkingen*; ook: *de –eele partij.*
Minis'ter-resident', m. ministers-residenten.
Min'naar (*geliefde*), m. –s, –naren; fig. *een – van jagen*, liefhebber.
Min'ne (*liefde*), v. gmv. Ook: **Min.**
Min'negod (*Amor, Cupido*), m. gmv.; **–godje,** ook: **–goodje,** o., **–goodjes,** o. mv.
Min'nekoozen (*liefkoozen, liefde bewijzen, over liefde spreken, vrijen*), ik heb –minnekoosd; *Pieter Stastok zat te –.*
Min'nen (*liefhebben, beminnen*), ik heb –mind; *de vrijheid –.*
Min'neschicht (myth. *pijl van den minnegod, nl. geschoten door Amor of Cupido*), m. –schichten.
Min'nezangers (*Germaansche lierdichters en zangers der middeleeuwen, menestreel*), m. mv.
Mi'nor (*de mindere, de jongere; de minderterm in een sluitrede*; ook: *e. jongere persoon van denzelfden naam*), m. –s.
Mi'nos (myth. *rechter in de onderwereld*), m.
Min'stens, bijw.; *ik heb er – tien uur werk aan*, d.i. op zijn minst of kleinst genomen.
Min'streel, mei'streel (*menestreel: Middeleeuwsche minnezanger, rondtrekkend langs de kasteelen*), m. –streelen.
Minuut' (*boog- en hoekmaat; tijdmaat*), v. –nuten; *een – is $1/_{60}$ graad, een – is $1/_{60}$ uur.*
Miöl'ner (Germ. myth. *donderhamer van den god Thor of Donar*), m.
Mirabel'len (*Fransche ronde pruimen*), v. mv.
Miraculeus' (R. K. *wonderdadig, –doende*), bn.; *een – beeld.*
Mira'kel (*wonderwerk*), o. –en of –s.
Mira'kelspel (*middeleeuwsch heiligen-spel*), o. –spelen.
Mir'liton (*rietfluitje aan beide zijden met een vliesje gesloten*), m. –s; lees: *mier-.*
Mir're, myr'rhe (*welriekend gomhars uit Arabië*), v. gmv.
Mirt (*altijd groene heester*), m. –en.
Mir'tekrans (*bruidskrans*), m. –kransen.
Mis, mis'se (*offerande in de R. K. kerk*), v. missen. Ook, *de gezamenlijke Miszangen: een – van Mozart; een – van Verhulst.*
Mis (*jaarmarkt, kermis*), v. –sen; *de Leipziger –.*
Mis (*verkeerd, niet raak*), bw.; *de jager schoot –*, zegsw. *gij hebt het –*, gij vergist u.
Mis (*verkeerd, slecht*), bw. In samengestelde w.w. als eerste lid, b.v. **Misbrui'ken.**
Misanthroop' (*menschenhater*, fig. *verdrietig mensch*), m. –thropen; lees: *mi-zan-troop'.*
Misbaar' (*getier*), o. gmv.; *hij maakte veel –.*
Mis'bak (*mislukt baksel*), o. –bakken.
Mis'baksel (fig. *wanstaltig persoon*), o. –s.
Misbil'lijken (*onbillijk achten*), ik heb gemisbillijkt.
Mis'boek (R. K. *missaal, altaarboek op lezenaar*), o. –boeken.
Mis'bruik (*overdadig, slecht gebruik*), o. –en.
Misbrui'ken (*een slecht gebruik maken van*), ik heb misbruikt; **–er,** m. –s; **–ing,** v.
Mis'daad (*booze daad*), v. –daden.
Misda'diger (*boosdoener*), m. –s.
Mis'diener (R. K. *koorknaap*), m. –s; ook: *–dienaar, –diender.*
Mis'drijf (*slechte daad, misdaad*), o. –drijven.
Misdrij'ven (*zondigen, een misdaad doen*), ik –dreef, heb misdreven.
Mis'druk (*misdruksel, pakpapier, onbruikbaar drukwerk*), o. gmv.
Misera'bel (*ellendig, armzalig, beklagenswaardig*), bn.
Mise'rie (*al wat jammerlijk, ellendig, ongelukkig is*), v. –riën, –s. (s = z)
Mis'gewas (*slechte oogst*), o. –gewassen.
Mis'greep (fig. *dwaling*), m. –grepen.
Misha'gen (*niet behagen*), ik heb mishaagd.
Misha'gen (*afkeer, verdriet*), o. gmv.
Misken'nen (*niet erkennen*), ik heb miskend; *iemands verdiensten –*, d.i. niet waardeeren.
Mismaakt' (*misvormd*), bn.; **–heid** (*wanstaltigheid*), v. –heden.
Mis'mas (*mengelmoes*), m. –massen.
Mismoe'dig (*neerslachtig*), bn. en bw.
Misnoegd' (*ontevreden, uit z'n humeur*), bn.
Misnoe'gen (*ontevredenheid*), o. gmv.
Mis'pel (*mispelaar of mispelboom*), m. –s.
Mis'pel (*vrucht van den mispelaar*), v. -en, -s.
Mis'pelaar (*mispelboom*), m. –s, –aren.
Miss (in Engeland: *jonge* [d.i. *ongetrouwde*] *dame: mejuffrouw*), v. gmv.; lees: *mis.*
Misschien' (*wellicht, mogelijk*), bw.
Mis'sen (*falen, niet bezitten*), ik heb gemist.
Mis'sigit (Ind. *Mohammed. bedehuis*), v. –s.
Missiona'ris (*R. K. zendeling*), m. –sen.
Mississip'pi (*stroom: N.-Amerika*), m.
Missi've (*dienstbrief*), v. –s, –n; lees: *-sieve.*

Mis'slag (*misgreep, fout*), m. –slagen.
Missou'ri (*zijtak: Mississippi*), m. (ou = oe)
Mis'stand (*iets verkeerds*), m. –standen; *dat hooge gebouw is een – in die straat.*
Mis'stap (fig. *overtreding, vergrijp*), m. –pen.
Mist (*dikke nevel*), m. –en.
Mist (*mest, meststof*), m. gmv.
Mis'teltak (*–boom, marentak*), m. –takken.
Mis'ten, het heeft gemist: *het –*, er is mist, het is erg nevelachtig.
Mis'tig (*nevelig, dampig*), bn.; *een –e dag.*
Mistral' (*herige koude N. W.-wind op de Z. O.-kust van Frankrijk*), m. –s.
Mistroos'tig (*ontmoedigd*), bn.; **–heid,** v.
Mis'was (*slecht uitgevallen gewas, wanstaltig mensch, dier of plant*), o. –wassen.
Mitai'ne (*wantje, zomerhandschoen met korte vingers voor dames*), v. –s. (ai = è)
Mits (*op voorwaarde*), vgw.; *– gij uw best doet.*
Mits, o. gmv. fig. *er is een –*, d. i. een uitdrukkelijke voorwaarde, een beding.
Mitsdien' (*derhalve, daarom, alzoo*), bw.
Mitsga'ders (*alsook, alsmede*), bw.
Mobiel' (*beweegbaar, verplaatsbaar*, mil. *gereed om te velde te trekken*), bn.
Mobilair' (*roerend goed, beweegbare have, huisraad*), o. gmv. (ai = ê)
Mobilisa'tie (*het mobiel maken*), v. (s = z)
Modaal' (spraakk. *volgens eenige wijze of een modus*), bn.; *modale bepalingen*, b.v. *hij komt misschien, zij vertrekt stellig.*
Modaliteit' (spraakk. *voorstellingswijze; wijze van zijn of van gesteldheid*), v. gmv.
Mod'der (*derrie, verrotte of rottende stof in grachten, bagger*), v. gmv.
Mod'deren (*modder uithalen*; fig. *knoeien*), ik heb –modderd; **–aar** (*knoeier*), m. –s.
Mo'de (*wijze van kleederdracht*), v. –s; *een oude –, een nieuwe –, de – volgen.*
Model' (*voorbeeld, patroon*), o. modellen.
Model' (bouwk. *op verkleinde schaal vervaardigde voorstelling van eenig bouwwerk*), o. –len; *het – van een trap.*
Modern' (*hedendaagsch, nieuwerwetsch*), bn.
Moderniseeren (*naar den nieuwen smaak of stijl inrichten*). (s = z)
Modest' (*zedig, eerbaar, bescheiden*), bn.
Modieus' (*naar den laatsten smaak*), bn.; *een –euze dame; een –euze kleeding.*
Modis'te (*modemaakster*), v. –n.
Moe (*moede, vermoeid*, ook *afkeerig*), bn.
Moe (*moeder*), v.; *onze –*; **–tje,** o. –s.
Moed (*dapperheid*), m. gmv.; *– hebben.*
Moe'de, moe, bn.; *hij is het leven –; ik ben nu die praatjes moe*, d. i. ik heb er genoeg van, zij vervelen mij.
Moe'der (*huisvrouw, echtgenoot*), v. –s.
Moe'der (*verzorgster, bestuurster*), v. –s; *de – in of van een weeshuis, van een klooster.*
Moe'derland (*land, dat koloniën heeft*), o. gmv.
Moe'dertaal (eig. *taal uit moeders mond geleerd*), v. gmv.; *hij verstaat behalve zijn – nog drie vreemde talen.*
Moe'dig (*dapper, onververvaard*), bn. en bw.
Moed'wil (*boos opzet*), m. gmv.
Moei (*tante*), v. –en; gew.: *meuje, muike.*
Moei'lijk, moei'elijk (*vermoeiend, niet gemakkelijk*), bn. en bw.
Moei'te (*arbeid, inspanning*), v. –n.
Moe'kim (*Mohamm. parochie in Atjeh*), m. -s.
Moel'je (*steenen hoofd of golfbreker aan den ingang van zeehavens*), v. –s; *de – v. Genua.*
Moer (*droesem, grondsop, bezinksel*), v. gmv.
Moer (*schroefmoer*), v. –en.
Moer (*moerassig land, veenaarde*), o. –en.
Moeras' (*drasland*), o. –sen; *een – droogleggen.*
Moer'bezie, moer'bei, v. –beziën, –beien.
Moes (*groente, inzonderheid kool*), o. gmv.
Moeson' (*jaargetijde*), m. –s. Zie **Moesson'.**
Moesselien', v. Zie **Mousseli'ne.**
Moesson, moeson' (*periodieke wind in China en Indië; bestendige wind; het jaargetijde waarin deze wind waait*), m. –s; *de Z. W. –*, ten N. van de linie; *de N. W. –*, ten Z. van de linie.
Moet (*waterlijn, vlek, indruksel*), v. –en.
Moet (*nooddwang*), o. gmv.; *het is een –.*
Moet, in *te –*, bw. b.v. *te – gaan, komen*, tegen.
Moe'ten (*genoodzaakt zijn, gedwongen zijn*), onr. ik moet, ik moest, wij moesten, ik heb –moeten.
Moe'zel (*zijtak: Rijn*), v.; *Coblenz a. d. –.*
Mof (*boer uit Westphalen, scheldnaam voor de Duitschers*), m. moffen.
Mof (*handmof, hand-bontwerk*), v. moffen.
Mof (*arm- of bovenhandbekleeding*), v. moffen.
Mof'frika (scheldn. *Duitschland*), o. gmv.
Mo'gelijk (*kunnende gebeuren; misschien*), bn. en bw.; **–heid,** v. –heden.
Mo'gen (*verlof, vrijheid hebben*), onr. ik mag, wij mogen, ik mocht, wij mochten, ik heb –moogd; ook: *ik heb het – doen.*
Mo'gendheid (*staat, rijk, uitgebreid gebied*), v. –heden; *de groote –heden.*
Mo'gol (*Mongoolsch vorst in Hindostan*), m. –s.
Moham'med (*de profeet*), m.; **–daan',** m.
Moiré, gemoireerd' (*gewaterd, gevlamd*), bn.; *een – lint.* (oi = oa)
Moi'ren (myth. *parcen, schikgodinnen*), v. mv.
Mo'ker (*zware smidshamer*), m. –s.
Mok'ka-koffie (*zeer geurige koffie, Arab. koffie uit Mokka*), v. gmv.
Mok'ken (*misnoegd en wrevelig pruilen*), ik heb gemokt; **–ker** (*pruiler*), m. -s; **–ster,** v. -s.
Mol (*insectenetend zoogdier*), m. mollen.
Mol'dau (*zijtak: Elbe*), v.; *Praag a. d. –.*
Moleculair' (*de moleculen betreffende*), bn.; *cohaesie is een –e kracht.* (ai = ê).
Molecu'le (*kleinste stoffelijk deeltje, ondeelbaar stofdeeltje*), v. –culen. (c = k)
Mo'len (*korenmolen*), m. –s; zegsw. *dat is water op zijn –*, komt hem van pas; *dat is koren op zijn –*, dat is erg in zijn voordeel.
Mo'lenaar, m. –s, –naren; gew. *Mulder.*
Molesteeren (*lastig vallen, overlast of kwelling aandoen*).
Mo'lik (*vogelschrik*), m. moliken.
Mol'la (*Arabische opperrechter*), m. –'s.
Mol'lenval, v. –vallen; **–vanger,** m. –s.
Mol'lepoot (*pootje van een mol*), m. –pooten; **–vel** (*vel van een mol*), o. –vellen.
Mol'lig (*zacht*), bn. en bw.; *–e wijn.*
Mollus'ken (*weekdieren*), m. mv.; *de oester is een mollusk; de in trage rust levende –.*
Molm (*droge stof van turf*), m. en o. gmv.
Mol'men (*stof worden*), het is –molmd.
Mo'loch (*afgod der Philistijnen, de alverslinder, de vuurgod*), m. gmv.
Mo'los (dicht. *jachthond*), m. –sen.
Mols'hoop (*hoopje aarde door den mol in veld of weide opgeworpen*), m. –hoopen.
Mol'ton (*zachte, dikke wollen stof*), o. gmv.; **–nen** (*van molton*), bn.: *een – deken.*
Mom (*masker*), v. –men; fig. *onder de – van vriendschap*, bedrieglijke schijn.

Mom'bakkes (*masker*), o. –bakkesen.
Mom'boor, mom'ber (*voogd*), m. momboren, mombers.
Moment' (*oogenblik, tijdpunt, hoofdomstandigheid*), o. –en.
Moment' (*het bewegende of beweging veroorzakende, ook mate van kracht*), o. –en.
Momentaneel' (*vluchtig, kortstondig*), bn.
Mom'pelen (*binnensmonds en onverstaanbaar spreken*), ik heb –mompeld.
Mo'mus (myth. *god van schimp en spot bij Grieken en Romeinen*), m.
Monarch' (*alleenheerscher*), m. –en.
Monarchaal' (*tot een monarchie behoorend*), bn. en bw.; *een –ale regeering; – regeeren.*
Monarchie' (*alleenheerschappij, een rijk met een monarch*), v. –ën.
Monarchist' (*voorstander van e. monarchie*), m. –en; –**chis'tisch,** bn. en bw.
Mond (*lichaamsdeel*), m. –en; ook m. bij overdracht: *de – van een kelder.*
Mon'dig (*meerderjarig*), bn. en bw.; –**heid,** v.
Mond'stuk (*monddeel van een blaasinstrument*), o. –stukken.
Mond'vol (*bete, hap*), v. monden vol.
Mo'nitor (*geschubde hagedis*), m. –s.
Mo'nitor (*drijvend pantserschip met stoomvermogen ter kustverdediging*), m. –s.
Mon'nik (*kloosterbroeder, kloosterling*), m. monniken.
Mon'nikskap, v. –pen; –**kleed,** o.; –**pij,** v.
Mon'nikskap (*akoniet, giftplant*), v.
Mono'cle (*ooglas*), v. –s. (cle = kel)
Monogram' (*beginletters van een familienaam door elkaar gestrengeld, echter zóó, dat men ze goed kan onderscheiden*), o. –men.
Monoloog' (*alleenspraak*), m. –logen.
Monopo'lie (*alleenhandel*), o. –liën, –lies.
Monseigneur' (*titel van een prins of bisschop*), m. –s. (gn = nj)
Monsieur' (*mijnheer*), m. messieurs. (ns = ss)
Mon'ster (*staaltje, proefje*), o. –s.
Mon'ster (*gedrocht*; fig. *wreedaard*), o. –s.
Mon'steren (*revue houden, schouwing houden*), ik heb –monsterd; *de troepen –.*
Mon'steren (zeew. *zich voor één reis tot den zeedienst verbinden*), ik heb –monsterd.
Monstrans' (R. K. *gouden of zilveren zonvormige vaas ter uitstelling van de gewijde Hostie*), m. –en.
Montagnard' (*bergbewoner*), m. –s. (gn = nj)
Montant' (*bedrag, beloop eener rekening, waarde van iets*), o. gmv.
Monteeren (*stijgen, opwekken, optuigen; bemannen; ineenzetten van een stoommachine*).
Mon'ter (*vroolijk, levenslustig, opgewekt*), bn.
Monteur' (*ineenzetter van machines*), m. –s.
Monument' (*gedenkteeken, openbaar gedenkstuk, grafnaald*), o. –en.
Monumentaal' (*in den vorm van een monument*), bn.; *een – gebouw; e. – praalgraf.*
Mooi (*fraai, aardig*), bn. en bw.
Moor (*Moriaan, zwarte uit N.-Afrika*), m.-en.
Moor (*moiré, stof*), o.; moren (*soorten*).
Moord (*manslag, misdrijf tegen het leven van een mensch*), m. –en.
Moordda'dig (*bloeddorstig, bloedig, wreed*), bn. en bw.; *een – mensch; iemand – om het leven brengen.*
Moor'den (*om het leven brengen*), ik heb gemoord; –**aar,** m. –s.
Moorin' (*vrouwelijke Moor*), v. –nen.
Moor'kop (*zwart paard*), m. –koppen.
Moorsch, bn.; *de –e stijl, de –e taal.*
Moot (*schijf visch*), v. –en; *een – kabeljauw.*
Mop (*een soort van hond, mops*), m. –pen.
Mop (*steen; ook een koekje*), v. moppen.
Mops (*een mopshond*), m. mopsen.
Moraal' (*zedenleer, de leer der plichten en deugden; ook zedenles*), v. gmv.
Moraliseeren (*levensplichten voorhouden en inprenten*). (s = z)
Mora'wa (*rivier: Servië*), v.
Moreel' (*gegrond op de zedelijkheid; zedelijk, deugdzaam*), bn.; *dat is mijn –e overtuiging.*
Morel' (*noordkers, zure kers*), v. morellen.
Mo'res, v. mv.; – **leeren (iemand)** (*iemand hardhandig leeren, hoe hij zich gedragen moet*).
Morga'na (fa'ta-) (*luchtspiegeling in de woestijn*), v. –'s.
Mor'gen (*ochtendstond*), m. –s.
Mor'gen (*oude landmaat*), o. –s; *een Rijnlandsche – is ruim 0.85 H.A.; een – gronds.*
Mor'gen (*op den eerstvolgenden dag*), bw.; *ik zal u – schrijven;* –**avond,** bw.; –**middag,** bw.; –**ochtend,** bw.
Mor'genland (dicht. *het Oosten, de Levant*), o. gmv.
Mor'genrood (*het rood van den dageraad*), o. gmv.
Mor'genster (*dagster of Venus*), v.
Mor'genster (*knots met prikkels*), v. –sterren.
Mor'genstond (*morgenuur*), m. –stonden.
Mor'gue (*gebouwtje, waarin onbekende drenkelingen enz. te Parijs enkele dagen ter herkenning worden nedergelegd*), v. (gue = ke)
Moriaan' (*Moor*), m. –anen; zegsw. *het is den – geschuurd,* alle arbeid is vergeefsch.
Moril'le (*vlies- of schilfzwam, eetbare paddenstoel*), v. –s; lees: *–riel'je.*
Mor'mel (*leelijke hond*), o. –s. *Wat een –!*
Mor'meldier (*marmot*), o. –dieren.
Mormo'nen (*zekere godsdienstsekte aan het Zoutmeer in Noord-Amerika*), m. mv.
Mor'pheus (myth. *god van den slaap; de slaap zelf*), m. gmv.; *in de armen van – liggen,* slapen; lees: *Mor'-fuis.*
Morphi'ne (*opiumzuur, slaapmiddel*), v. gmv.
Mor'ra (*meer: Friesland*), v.
Mor'ren (*knorrig mompelen*), ik heb gemord.
Mors'dood, bn.; *hij viel –,* zonder eenig teeken van leven meer te geven.
Mor'sebel (*vuile huisvrouw*), v. –bellen.
Mor'sen (*knoeien*), ik heb gemorst; –**erij',** v.
Mor'tel (*metselspecie, beslagen kalk*), v. gmv.; *er is kalk– en tras–; –molen.*
Mortier' (*vijzel,* ook *bomketel* [*kanon*]), m. -en.
Mor'zel (*brok, stuk*), m. –en, –s; *te – slaan.*
Mor'zelen (*tot gruis maken*), ik heb gemorzeld.
Mos (*bedekt bloeiende kleine kruipende plant*), o.; (soorten), o. –sen.
Mosasau'rus (*voorwereldlijke reusachtige Maashagedis*), m.; *de – in den St.-Pietersberg.*
Mosch (*musch, standvogel*), v. mosschen.
Mosco'visch (*uit of betreffende Rusland,* d. i. *Moskou*), bn.; *–e matten.*
Moskee' (*Mohammedaansch bedehuis*), v. -en.
Mos'lem (*de ware geloovige, nl. de rechtgeloovige, e. muzelman*), m. moslim, moslemen.
Mos'sel (*tweeschalig koploos weekdier*), v. –s of –en.
Most (*ongegiste wijn, vruchtensap*), m. gmv.
Mos'taard, mosterd (*gemalen mosterdzaadjes op azijn*), m. gmv. (ook v. in de spreektaal).
Mos'terd (*kruisbloemige plant*), m. gmv.

Mot (*vlinderachtig insectje*), v. motten.

Mot (*fijne regen*, *stofregen*), v. gmv.

Mot (*turfmolm*), o. gmv.

Mo'tie (*beweging*; *voorstel*), v. —tiën, —s. (t = ts).

Motief' (*beweegreden*, *aandrift*, *spoorslag*, ook *grondidee*, *b.v. eenig thema op 't gebied van teeken- of toonkunst*), o. —tieven

Motiveeren (*met redenen omkleeden*).

Mo'tor (eig. *beweegkracht*, *beweger*, d. i. *beweegmachine*), m. —s; *een gas—*.

Mo'torboot (*kleine zee- of rivierboot door een motor gedreven*), v. —booten.

Mo'torfiets (*rijwiel met motor of inwendige drijfkracht*), v. —fietsen.

Mot'tig (*door de mot beschadigd*; fig. *door de pokken geschonden*), bn.; —**heid,** v. gmv.

Mot'to (*kernspreuk*, *vers enz. tot opschrift eener verhandeling*, enz.), o. —'s.

Mousseeren (*schuimen*, *opbruisen*, b.v. *van wijn*). (ou = oe).

Mousseli'ne (*zeer fijn neteldoek*), v. gmv.; lees: *moeze-li-ne*. Ook: *Mousselien'*, *Moesselien'*.

Mout (*gedroogde ontkiemde gerst*), o. gmv.

Mout'wijn (*alcoholisch destillant*, *spiritus*, *getrokken uit gerst*, *rogge*, enz.) m. gmv.

Mouw (*deel van japon*, *jas*, enz.), v. —en.

Mozaïek' (*ingelegd tegelwerk*), o. gmv.

Moza'ïsch (*tot de leer van Mozes behoorend*), bn.; *de —e godsdienst*, *de —e wetten*.

Mud (*inhoudsmaat*, *1 H.L.*), v. en o. —den.

Mud'de (*H.L.*), v. —n.

Muf (*duf*, *vochtig*), bn. en bw.; —**heid,** v. gmv.

Muf'ti (*Turksch opperpriester en tevens opperrechter*), m. —'s.

Mug (*tweevleugelig insect*, *langbeen*), v. —gen.

Mug'gebeet (*pik eener mug*), m. —beten.

Mug'genziften (*haarklooven*, *vitterig zijn in het kleine*), ik heb —muggenzift; —**er,** m. —s.

Muil (*muilezel*), m. —en.

Muil (*bek van een groot dier*), m. —en.

Muil (*schoeisel*), v. —en; *een paar leeren —en*.

Muil'band (*touw of riem om den bek van een hond*), m. —banden.

Muil'dier (*jong van een ezelhengst en een merrie*), o. —dieren.

Muil'ezel (*jong van een paardhengst en ezelin*), m. —ezels.

Muil'korf (*veiligheidstoestel om den kop van een hond*), m. —korven.

Muil'peer (*kaakslag*, *oorvijg*), v. —peren.

Muis (*knaagdier*), v. muizen.

Muis'je (*suikerbolletje*), o. —s; *roode —s*.

Mui'teling (*oproermaker*, *rebel*), m. en v. —en; voor het v. ook —**linge.**

Mui'ten (*oproerig worden*, *oproer maken*), ik heb gemuit; —**erij'** (*oproer*), v. —en.

Mui'zen (*muizen vangen*), de kat heeft -muisd.

Mui'zenis (*gepeins*, *getob*, *kommer*), v. —sen.

Mui'zennest, o. —en; fig. *—en in het hoofd hebben*, onpleizierige, verwarrende gedachten.

Mui'zentarwe (*vergiftige tarwe om muizen of ratten te dooden*), v. gmv.

Mui'zenval (*val om muizen te vangen*), v. —vallen.

Mui'zenvalk (*buizerd*), m. —valken.

Mul (*molm*, *droge aarde*, *zand*), v. gmv.

Mul (*los*, *stoffig*, *onsamenhangend*), bn.; *in het —le zand*; —**heid,** v. gmv.

Mulat' (*kleurling*, *kind van een Europeaan en een negerin*), m. —latten.

Mulattin' (*vrouwelijke Mulat*), v. —nen.

Mul'ciber (myth. *bijnaam van Vulcanus*), m.

Mul'der (*molenaar*; *meikever*), m. —s. gew.

Mul'lah (*inlandsch priester in Afghanistan*), m. —'s; elders: *hoofd*, *gebieder*. (u = oe)

Mul'lig (*fijn*, *los*), bn.; *het gebak is —*, d. i. niet hard, maar week; —**heid,** v. gmv.

Mul'tiplet (sport. *rijwiel voor meer personen*), o. —s.

Multiplica'tie (*vermenigvuldigng*, *vermeerdering*), v. —s, —tiën; lees: —*kaatsie*.

Multiplica'tor (*vermenigvuldiger*), m. —s; *electro-magnetische —*, een toestel, dat dient om den electrischen stroom krachtiger te maken. (c = k)

Mum'mie (*gebalsemd en gedroogd Egyptisch lijk*; fig. *iemand die er geelachtig*, *dor*, *mager of droog uitziet*). v. —miën, —mies.

Muni'tie (mil. *krijgsvoorraad*, b.v. *kruit en lood*), v. gmv. (t = ts)

Mun'nik (*monnik*), m. munniken.

Mun'ster (*kloostercel*, *klooster*; *later kloosterkerk*, *of munsterkerk*, *domkerk*, *kathedraal*), m. —s.

Munt (*stuk geld*; *wapen aan de tegenzijde van een stuk geld*), v. —en.

Munt (*gebouw*, *waarin het geld geslagen wordt*), v. —en; *de — te Utrecht*.

Munt (*lipbloemige plant*). v. Ook: *Munte*.

Mun'ten (*geld slaan*), ik heb gemunt.

Mun'ten (*doelen*), ik heb gemunt; *hij heeft het op mij gemunt*, *op mijn leven gemunt*.

Mu'rik (*muurvogelkruid*, *muur*), v. gmv.

Mur'melen (*zacht ruischen*), de beek heeft gemurmeld.

Murmureeren (*morren*; *ontevreden zijn*).

Mur'ray (*rivier Nieuw-Holl.*), v. (ay = ee)

Murw (*week*), bn.; *iets — slaan*.

Musch (*mosch*, *standvogel*), v. musschen.

Mus'cus, mus'kus (*reukwerk*), v. gmv.

Muse'um (eig. *tempel der muzen*; *instelling*, *aan de schoone kunsten of de wetenschappen gewijd*; *kunstkabinet*), o. —s, musea, museën.

Musiceeren (*muziek maken*). (s = z)

Mu'sicus (*toonkunstenaar*), m. musici.

Muskaat' (*fijne wijn uit de muskaatdruif*), m. gmv.; *een flesch echte —*.

Muskaat'noot (Ind. *notemuskaat*, *vrucht van den boom van dien naam*), v. —noten.

Muskadel' (*druif*, *muskaatdruif*), v. —len.

Musket' (*vuurroer*), o. —ten. vero.

Musketier' (*soldaat met een musket*), m. —s.

Muskiet' (*soort v. steekmug*, *in Indië*), m. —en.

Mus'kus, mus'cus (*reukwerk*), v. gmv.

Mus'pelsheim (Germ. myth. *de vuurwereld*), o.

Mus'sel-A (*riviertje*: *Drente*, *Groningen*), v.

Mus'tang (*verwilderd prairie-paard*), m. —s.

Muts (*hoofddeksel*), v. —en.

Mut'saard, mut'serd (*rijsbos*, *takkenbos*), m. [—s.

Mut'senwaschster, v. —waschsters.

Muur (*steenen wand*), m. muren; *een blinde —*, d. i. zonder ramen.

Muur (*murik*, *vogelkruid*), v. gmv.

Muur'bloem (*kruisbloemige plant*), v. —en.

Muur'breker (*stormram*), m. —brekers. vero.

Mu'ze (*zanggodin*, *nimf*; *zangster*), v. —n.

Mu'zelman (*Saraceen*, *Mohammedaan*, *volgeling van Mohammed*), m. —mannen.

Mu'zen (*de zanggodinnen*, *negen in getal*; *de beschermsters van schoone kunsten en wetenschappen*), v. mv.; *de — dienen*.

Mu'zenzoon (*dichter*, ook *student*), m. —zonen.

Muziek' (*toonkunst*, *zangkunst*), v. gmv.

Muzikaal', bn.; — *gehoor*, *gevoel*, *talent*; *hij is —*, heeft talent voor muziek.

Muzikant' (*toonkunstenaar*), m. —en.

My'lord, Mi'lord (*aansprecktitel van een Lord*), m. —s.
Myopie' (*bijziendheid, kippigheid*). v. gmv.
Myria'de (*tienduizendtal*; fig. *een ontelbare menigte*), v. —n; —*n van insecten.*
Myriagram' (*10.000 wichtjes of 10 Nederl. ponden*), o. —grammen.
Myriame'ter (*10.000 Meter of 10 Ned. mijlen*), m. —meters.
Myr'rhe (*mirre*), v. gmv.
Myste'rie (*geheimenis, verborgenheid in den godsdienst*), o. —riën, —s.
Myste'rie-spel (dichtk. *geestelijk tooneelspel der Middeleeuwen*), o. —spelen.
Mysterieus' (*geheimzinnig, raadselachtig*), bn. en bw.; *het —euze*, o. gmv.
Mystiek' (*leer van het hoogere gebed, der meer innige vereeniging met God*), v. gmv.
Mystiek', mys'tisch (*geheimzinnig*), bn.
My'the (dichtk. *vertelling loopende over goddelijke wezens of helden*), v. —n.
Mythologie' (*leer der oude verdichtselen, bijzonder de Grieksche en Romeinsche godenleer; fabelkunde*), v. —logieën. (th = t)
Mytholo'gisch (*de godenleer of de mythen betreffende*), bn.; *een — woordenboek.* (g = g)

N.

N. v. n's. De veertiende letter van het alphabet.
N. — *Noord.*
N.B. — *No'ta be'ne*, let wel.
N.B. of **N.Br.** — *Noorderbreedte.*
Ned. Centr. Sp. — *Nederlandsche Centraalspoorweg.*
Ned. Ct. — *Nederlandsch courant (munt, geldswaarde).*
Ned. Herv. — *Nederlandsch Hervormd.*
N.H.M. — *Nederlandsche Handelmaatschappij.*
N. L. — *Nederlandsche leeuw.*
nl. — *namelijk.*
N.N.O. — *Noord-noord-oost.*
N.N.W. — *Noord-noord-west.*
No. Nr. — *numero, nummer.*
N.O. — *Noord-oost.*
N. O. G. — *Nederl. Onderw.-Genootschap.*
Nov. — *November.*
N. T. — *Het Nieuwe Testament.*
Nto. — *Netto*, juist, zuiver (van gewicht in den handel).
N.W. — *Noordwest.*
N. W. S. — *Nederlandsche werkelijke schuld.*

Naab (*zijtak: Donau in Beieren*), v.
Naad (*plaats van samenvoeging*), m. naden.
Naaf (*deel van een rad, waardoor de as gaat*), v. naven.
Naald (*werktuig om naden te maken*), v. —en.
Naald'boom (*kegeldragende boom*), m. —en; *de cypres, de den, de pijn, de taxis is een —.*
Naald'geweer (mil. *achterlader, die door werking eener naald wordt afgeschoten*), o. —geweren.
Naald'telegraaf (electr. *ontdekking van Oersted en Ampère in 1820 en berustend op de werking zelfs door zwakke stroomen op magneetnaalden uitgeoefend*), v. —grafen; de zeer beweeglijke naald moest dan de in een kring geplaatste letters van het alphabet aanwijzen.
Naam (*benoeming*), m. namen; fig. *het kind bij zijn — noemen*, eenige zaak niet verbloemen.
Naam'loos (*zonder naam*), bn.; *een — artikel.*
Naam'val (spraakk. *vorm van het naamwoord ter aanduiding van zijn betrekking*), m. —len; *er zijn in onze taal nog vier —vallen.*
Naar (*akelig, treurig, doodsch*), bn. en bw.
Naar'dien (*omdat. dewijl*), vgw.
Naargees'tig (*droevig*), bn. en bw.; —**heid,** v.
Naarma'te (*naar gelang, in verhouding van of tot*), vgw.
Naar'stig (*ijverig, arbeidzaam*), bn. en bw.
Naast (*nevens, ter zijde van*), vz.: *hij woont — mij.* Ook bn. en bw.: *hij is mijn —e bloedverwant, de —e prijs; ten —e bij*, d. i. ongeveer.
Naas'te (*evenmensch*), m. en v. —n.
Naas'ten (*benaderen, onteigenen, zich toeeigenen*), ik heb genaast.
Na'bloeier (*laatbloeiende plant*), m. —s.
Na'bob (*stadhouder, bevelvoerder in O.-I., een rijke*, d. i. *e. parvenu uit Eng. Indië*), m. —s.
Na'both, m.; *een kind van —*, fig. een stijfkop.
Na'bootsen (*namaken, naäpen*), ik heb —gebootst; *iemands gang —, iemands spraak —.*
Nabu'rig (*nabijgelegen*), bn.; *een — dorp.*
Na'buur (*buurman*), m. —buren.
Nacht (*het tegengestelde van dag*), m. —en.
Nacht'braken (*'s nachts opzitten bij studie of toeven i d. herberg, enz.*), ik heb -nachtbraakt.
Nach'tegaal (*nachtzanger*), m. —s, —galen.
Nacht'evening (*aequinoctium, 21 Maart en 23 September*), v. —en; *de voorjaars—; de najaars—.*
Nacht'maal (*het heilige maal, het kerkelijk avondmaal*), o. —malen.
Nacht'merrie (*nachtspook, booze geest, benauwend droomgezicht*), v. —merries.
Nacht'schade (*plantengeslacht, waartoe ook de aardappel behoort*), v. —schaden.
Nacht'wacht (*persoon, die gedurende den nacht de wacht houdt*), m. —wachten.
Nacht'wacht (*het houden van de wacht in den nacht*), v.; *wie heeft vandaag de —?*
Nacht'wacht (*de gezamenlijke nachtwachters*), v.; *de geheele — kwam op de been.*
Nacht'zwaluw (*geitenmelker*), v. —zwaluwen.
Na'deel (*schade, verlies*), o. nadeelen.
Nademaal' (*naardien, vermits*), vgw. vero.
Na'denken (*zijn gedachten over iets laten gaan, overwegen*), ik dacht —, heb —gedacht.
Na'derhand (*later, in de toekomst*), bw.
Na'dir (*het neder-aspunt des hemels, het tegenovergestelde van zenith of toppunt*), o. gmv.
Na'druk (*nagedrukt boek*), m. —drukken.
Na'druk (*klem*), m. gmv.; *hij sprak met —.*
Na'galm (*weerklank*), m. —galmen.
Na'gel (*aan vinger of teen*), m. —s.
Na'gel (*spijker*), m. —s, —en.
Na'gelaar (*jongen, die niet eerlijk knikkert*, fig. *geniepigerd*), m. —s.
Na'gelen (*spijkeren, vastslaan*), ik heb genageld; *aan het kruis —.*

Na'he (*zijtak: Rijn*), v. *Bingen aan de –*.
Naïef' (*natuurlijk, ongekunsteld, argeloos, kinderlijk, ongedwongen*), bn.; *een – antwoord.*
Na'ijver (*wedijver*), m. gmv.; *een gepaste –*,
Naïveteit' (*ongekunstelde eenvoud, natuurlijke openhartigheid, onschuld*), v. –en.
Na'ja (*cobra, de zeer giftige brilslang*), v. –'s.
Na'jaar (*herfst*), o. –jaren.
Naja'de (myth. *waternimf, fee van bronnen en rivieren*), v. najaden.
Na'ken (*naderbij komen, naderen*), ik ben genaakt; *het gevaar zal –.*
Na'kend (*naderend*), bn.; *het – gevaar.*
Nako'meling (*afstammeling*), m. en v. –en; **–schap** (*al de nakomelingen*), v. gmv.
Na'kroost (*nageslacht, nakomelingschap*), o. gmv.; *het – zal er van spreken.*
Nala'tenschap (*erfgoed*), v. –schappen; *een – aanvaarden, een – weigeren.*
Nala'tig (*onachtzaam*), bn. en bw.; **–heid,** v.
Na'maag (*naaste bloedverwant*), m. en v. –magen.
Na'maak (*nabootsing, copie*), v. gmv.; *dit schilderij is maar een –.*
Na'meloos (*onnoemlijk*), bn.; *een – lijden, –looze ellende*, d.i. onbeschrijfelijk.
Na'mens (*uit naam van*), vz.; *ik kom – vader.*
Na'neef (*achterneef*), m. –neven. Bij uitbr.: *nakomende, nakomeling.*
Nan'king (*soort van zeer sterk roodgeel katoen, uit Chineesche boomwol vervaardigd*), o.
Nap (*rond houten bakje of kom*), m. nappen.
Naph'tha (*zeer brandbare aardolie*), v. gmv. Lees: *naf'ta.*
Nap'jesdragende (*boom of heester, wiens vrucht gegroeid is in een nap of schoteltje*), v. –n; *de eik is een –.*
Napo'leon (*Fr. goudmunt, ± f 9,50*), m. –s.
Napolitaan' (*bewoner van Napels*), m. – -tanen; **–taansch,** bn.: *–e zangen.*
Nar (*zot, dwaas, grappenmaker*), m. narren.
Nar'cis (*geurige sierplant*), v. –sen. (c = s)
Narcis'sus (myth. *schoon jongeling vol zotten eigenwaan, door de goden tot zijn straf in een bloem van dien naam veranderd*), m. –sen.
Narcoti'ne (*verdoovend vocht uit opium*), v.
Narco'tisch (*bedwelmend*), bn. (c = k)
Nar'dus (*Oostersche welriekende plant*), v. gmv.
Nar'dus (*kostbare balsem uit de bladeren van de nardus getrokken*), v. gmv.
Na'rede (*besluit, sluitrede, epiloog*), v. –nen.
Na'richt (*bericht*), o. –en; *tot –*, tot waarschuwing; *iemand – geven.*
Nar'ren (*arren, in een arreslee rijden*).
Nar'reslede (*arreslee*), v. –sleden. vero.
Nar'wal (*soort van walvisch, een soort van dolfijn, eenhoornvisch*), m. –wals, –wallen.
Nasaal'letter (*neusletter*), v. –letters. (s = z)
Na'schrift (*toevoegsel aan een brief*), o. –en.
Na'slaan (*in een boek opzoeken*), ik sloeg –, heb –geslagen; *een tekst in den Bijbel –.*
Na'sleep (*gevolg, stoet*, fig. *gevolg*), m. gmv.
Na'sleepen (*sleepende meevoeren*), ik heb –gesleept; *een gebroken been –.*
Na'slepen (*slepend volgen*), het heeft –gesleept; *het gebroken been sleepte na.*
Na'sporen (*navorschen*), ik heb –gespoord.
Nat (*niet droog, doorweekt*), bn. en bw.
Nat, o. gmv.; *zij plassen in het –.*
Na'ter (*soort van slang met schilden onder den buik en schubben op den staart*), v. –s.
Na'tie (*volk*), v natiën, naties; lees: *naat'sie.*
Nationaal' (*hetgeen tot een volk behoort of daaraan eigen is*), bn.: *de –nale vlag.* (t = ts)
Nationaliteit' (*volkskarakter, volkszelfstandigheid*), v. –en. (t = ts)
Natura'liën (*natuurzeldzaamheden*), v. mv.
Naturalisa'tie (*erkenning als landsburger*), v. –satiën, –saties. (s = z)
Naturel' (*inboorling*), m. en v. –len.
Natuur' (*de schepping*, ook: *de aard, het karakter, het lichaamsgestel*), v. –naturen.
Natuur'boter (*echte boter, het tegengestelde van kunstboter*), v. gmv.
Natuur'kennis (*de wetenschap der natuurkunde en v. d. natuurlijke historie*), v. gmv.
Natuur'krachten (*in lichamen aanwezige krachten*), v. mv.; *cohaesie en electriciteit zijn –.*
Natuur'kunde (*de wetenschap der physica*, d.i. *van de wetten der onbewerktuigde natuur, behalve scheikunde*), v. gmv.
Natuur'kundig (*wat in verband staat met natuurkunde*), bn.; *een – werk, een – instrument, de –e wetenschap.*
Natuur'kundige (*natuuronderzoeker, -kenner*), m. en v. –kundigen.
Natuur'lijk (*naar of volgens de natuur*; fig. *eenvoudig, ongekunsteld, naïef*), bn. en bw.
Natuur'lijke histo'rie (*wetenschap der dier-, plant- en delfstofkunde*), v. gmv. Ook: *Natuur'historie.*
Nautiek' (*scheepvaartkunst*), v. gmv. Ook: **Nau'tika**, v. (au = ou)
Nau'tilus (*koppootig weekd.*), m. -sen. (au = ou).
Nauw (*eng, bekrompen*), bn. en bw.
Nau'welijks (*ternauwernood, pas*), bw.
Nauwgezet' (*stipt*), bn. en bw.; *een –te plichtsbetrachting; – arbeiden.*
Nauwkeu'rig (*stipt, prompt*), bn. en bw.
Nauwlet'tend (*opmerkzaam*), bn. en bw.; *een – opzichter; – toezien.*
Nauw'te (*engte*), v. gmv.; *in de – zitten.*
Na'vel (*lichaamsdeel*), m. –s.
Naviga'tie (*scheepvaart*, ook *stuurmanskunst*), v.; *acte van –* (1651); *societeit van –.*
Naviga'tor (*zeevaarder, schipper*), m. –s.
Na'zaat (*nakomeling*), m. –zaten.
Na'zin (spraakk. *tweede lid eener periode of van een samengestelden volzin*), m. –zinnen.
Na'zoek (*navorsching*), o. gmv.; *– doen.*
Neb, neb'be (*spitse bek van een vogel*), v. –ben. fig. mond: *haar naaldscherp –je.* (Staring).
Neb'beling (*aal met fijn spits bekje*), m. –en.
Nécessaire (*een licht, gemakkelijk mede te voeren taschje, handwerkkistje*), v. –s. (ai = ê)
Nec'kar, Nec'ker (*rivier: Wurtemburg*), m.
Necrologie' (*levensgeschiedenis van een posgestorvene, doodenlijst of -boek*), v. –logieën.
Necroman'tie (*de zoogenaamde waarzegging door bezwering of oproeping van dooden*, d.i. *de zwartekunst*), v. gmv. Ook: **Nigroman'tie.**
Necro'polis (*doodenstad, begraafplaats*), v.; *de – van Syracuse.* (c = k)
Nec'tar (*godendrank*; fig. *heerlijke wijn of drank*), m. gmv. (c = k)
Ne'der, neer (*in de richting naar omlaag*), bw. Het w.w. aaneen te schrijven, b.v. *nederbuigen* (nedergebogen), *–drukken, –houwen, –ploffen, –storten*, enz.
Ne'derig (*bescheiden, zedig*), bn. en bw.
Ne'derlaag, v. –lagen; *de – lijden*, (in het veld) verslagen worden.
Ne'derland (*ons vaderland, laagland*), o. –en.
Ne'derlander (*burger of inboorling van Nederland*), m. –landers.

Ne'derlanderschap (*de hoedanigheid, het recht van Nederlander*), o. gmv.; *zijn — verliezen.*

Ne'derlandsch, bn.; *de —e wetten, zeden, taal,* d. i. behoorende tot ons volk.

Ne'derlandsch (*onze eigen taal*), o. gmv.

Ne'der-Rijn (*benaming van den Rijn van Bonn tot aan de Noordzee*), m. gmv.

Ne'derzetting (*verblijf, woonstede, kolonie*), v. —en; *een Frankische —, een Romeinsche —.*

Neef (*broers- of zusterskind*), m. neven.

Neef (*nakomeling*), m. neven.

Neef'je (*vliegje, mugje*), o. —s.

Neep (*kneep*), v. nepen.

Neer (*zijtakje: Maas; beekje: Limburg*), v.

Neer'haal (*het dikke van een letter, het tegenovergestelde van een ophaal*), m. —halen.

Neerslach'tig (*verdrietig, terneergeslagen, moedeloos*), bn.; **—heid,** v. gmv.

Neer'slag (nat. *vochtigheid, die uit den dampkring op de aarde nederslaat, als: regen, sneeuw, hagel, enz.*), m. gmv.; ook genoemd: *atmosferische —.*

Neet, niet (*klinknageltje*), v. neeten.

Neet'oor (*kniezerig mensch*), m. en v. —en.

Ne'gatief (*ontkennend, niet-positief*), bn. en bw.; *een —e waarde, —e electriciteit.* (g = g)

Negeeren (*ontkennen, loochenen*); *iets —; iemand —,* doen of men hem niet kent.

Ne'gen, telw.; *hij heeft — kinderen;* **—de** (*ranggetal*), bn.: *op den —den April.*

Ne'gendaagsch (*negen dagen durende,* ook: *om de negen dagen*), bn.; *een — gebed; een — bezoek.*

Ne'genderhande, —lei (*negen soorten zijnde van*), bn.; *ik heb hier — sigaren.*

Ne'genoog (*lamprei,* ook: *kwaadaardige bloedzweer*), v. —oogen.

Ne'genponder (*brood, kogel van negen pond,* ook: *stuk geschut*), m. —ponders.

Ne'genproef (*proef bij de vier hoofdbewerkingen*), v. gmv.; *de — berust op de deelbaarheid van een getal door negen.*

Ne'gentien (*negen en tien*), bep. telw.; **—de** (*ranggetal*), bn.; **—derhande, —derlei** (*soortgetal*), bn.; **—jarig,** bn.; **—maal,** bn. en bw.; **—voud,** o.; **—werf,** bw.

Ne'gentig (*negen maal tien*), bep. telw.; **—er** (*persoon van 90 jaar, wijn van 1890*), m.; **—jarig,** bn.; **—maal,** bw.; **—ste** (*ranggetal*); **—voud,** o.; **—werf,** bw.

Ne'ger (*Afrikaan, zwarte*), m. negers.

Ne'geren (*kwellen, sarren*), ik heb —negerd.

Negerij', negorij' (*verzameling van kampongs,* ook *volkrijke dessa*), v. —en, —'s.

Negligé (*nachtgewaad; ochtendkleed, huiskleedij van dames*), o. —'s; lees: *né-gli-zjee'.*

Negligeeren (*veronachtzamen*).

Negorij' (Ind. *dorp, negerij*), v. —en.

Negotiant' (*koopman, groothandelaar*), m. —anten. (ti = tsie)

Nego'tie (*koopmanschap, handelsbedrijf, handelsverkeer*), v. —tiën, —ties. (t = ts)

Nego'tiepenning (*munt aan koers onderhevig,* b.v. *in Nederland de gouden dukaat*), m. —penningen. (t = ts)

Ne'gus (*vorst van Abessynië*), m. —sen.

Nei'gen (*overhellen tot*), ik heb en ben —neigd.

Nek (*lichaamsdeel*), m. nekken.

Nel (*de negen van troef*), v. nellen.

Ne'men, ik nam, heb —nomen; *de moeite —.*

Ne'mesis (myth. *godin der straffende gerechtigheid, der rechtvaardige wraak*), v. gmv.

Neologis'me (*nieuwgesmeed woord*), o. —n. b.v. *gaskachel, heilsoldaat, kunstboter,* enz.

Nepotis'me (*verwantschap; bevoordeeling van verwanten, begunstiging van familieleden*), o. gmv.

Neptu'nus, Neptuin' (myth. *hoofdgod, god der Oceanen en zeeën*), m.

Nereï'de (myth. *zeenimf*), v. —n.

Nerf (*litteeken, plooi, korst*), v. nerven.

Ner'gens (*op geen plaats*), bw.; *hij was —.*

Ne'ring (*handel, bedrijf, vertier*), v. —en.

Ne'ro (gesch. *naam van den door zijne wreedheden beruchten Romeinschen keizer, 54—68 j. na Chr.;* fig. *wreedaard*), m. fig. *de —'s.*

Ner'thus (Germ. myth. *de moeder der aarde*), v.

Nes (*waterland, schor, aangeslikt land*), v. —sen. Ook in samenstellingen: *-nesse, -nisse.* b.v. *Renesse, Bornesse, Scherpenisse.*

Nes'sushemd, -kleed (myth. *kleed door den centaur Nessus aan Hercules' gemalin gegeven en waarin deze omkomt, vergiftigd kleed;* fig. *iets, dat hevige smart doet en waarvan men zich niet kan ontdoen*), o. gmv.

Nest (*broedplaats, eigengemaakte vogelwoning*), o. —en; *elke vogelsoort bouwt eenzelfde —;* bij uitbr.: *een — van bijen, wespen, ratten, muizen, mieren,* enz.

Nes'tel (*rijgsnoer, schouderversiersel van officieren*), m. —en, —s.

Nes'telen (*een nest bouwen of hebben*), zij hebben —nesteld; *de vinken zijn aan 't —.*

Nes'tor (gesch. *de oudste en wijste der Gr. koningen voor Troje; een schrander, eerwaardig grijsaard;* fig. *de oudste, de eerwaardigste*), m. —s; *de — eener vergadering.*

Net (*knoopwerk met mazen*), o. netten.

Net (*iets, dat op een net lijkt*), o. netten; *een eier—, een bagger—, een haarnetje.*

Net (fig. *samenstel*), o. netten; *een — van spoorwegen, van kanalen.*

Net (*netwerk*), o.; *het — van een piramide.*

Net (*netschrift*), o. gmv.; *iets in het — schrijven.*

Net (*juist, precies*), bw.; *ik kwam — op tijd.*

Net (*keurig, aardig, stipt*), bn. en bw.

Ne'tel (*plant, brandnetel*), v. —s, —en.

Ne'teldoek (*doek van netelgaren*), o. gmv.

Ne'teldoeksch, bn.; *een —e japon,* d. i. van neteldoek; *een — dasje.*

Ne'telig (fig. *moeielijk, bedenkelijk*), bn.

Ne'the (zijtak: *Rupel in België*), v.

Net'jes (*aardig, goed, naar behooren*), bw.; *dat is — in elkaar gezet, iets — doen.*

Net'ten (*nat maken,* ook: *bevochtigen*), ik heb —net; *strijkgoed —, papier —; de veeren —;*

Net'to (*juist; zuiver; na aftrek*), bn. en bw.. *de — winst; hij wint — 12 %.* Zie **Nto.**

Net'vlies (*zenuwvlies, dat de binnenvlakte van den oogappel bekleedt*), o. —vliezen.

Net'werk (vormleer: *vlakke teekening van de afmeting en den samenhang der vlakken van een lichaam*), o. —werken.

Neu'riën (*halfluid of binnensmonds zingen*), ik heb —neuried; *e. wijsje —.* Ook: *Neuren.*

Neus (*reukzintuig*), m. neuzen

Neus'hoorn, neus'horen (*dikhuidig dier, rhinoceros*), m. —hoornen, —horens.

Neus'klank (*klank, waarbij de lucht door den neus trilt, b.v. n of m*), m. —klanken.

Neus'letter (spraakk. *letter, die eenigszins door den neus wordt uitgesproken*), v. —letters. Ook: **Nasaal'letter.**

Neus'vleugel (*zijwaarts uitgebogen benedendeel van den neus*), m. —vleugels.

Neus'wijs (*eigenwijs, dom, verwaand*), bn.; *een –wijze knaap*, vol inbeelding.
Neutraal' (*onpartijdig, onzijdig*), bn.
Neutraliteit' (*onzijdigheid*) v. gmv.
Neu'zen (*nasnuffelen*), ik heb –neusd.
Ne'vel (*verdichte waterdamp*), m. –s, –en.
Ne'ven (*neef zeggen*), *hij is altijd aan 't –.*
Ne'vengeschikt (spraakk. *als gelijken of gelijkwaardigen naast elkaar gesteld*), bn.; *twee –e zinnen of zinsleden.*
Ne'venschikking (*betrekking tusschen gelijksoortige zinnen van gelijken rang*), v. gmv.
Ne'wa (rivier: *N.-W. Rusland*), v.
Newfound'lander (*zeer groote hond, uit N.-Amerika afkomstig*), m. –landers; lees: *njoefound'lender.*
Niaga'ra (stroom: *N.-Amerika*), v.
Nicht (*broeders- of zustersdochter*), v. –en.
Nich'ten (*nicht zeggen*), *ga je alweer aan 't –.*
Nicoti'ne (*vergiftstof, uit tabak getrokken*), v. gmv.; lees: *niekootien'.*
Nie'mand, onbep. vnw.; *er is – meer.*
Nie'men, v. Ook: **Me'mel.**
Nier (*ingewand, lichaamsdeel*), v. –en.
Niers (riviertje: *Limburg*), v.; *Gennep a. d. –.*
Niet (*geen prijs in de loterij*), v. nieten.
Niet (*klinknageltje, neet*), v. nieten.
Niet (*wat niet bestaat*), o. gmv.; *uit het –.*
Nie'tigheid (*onbeduidendheid*), v. –heden.
Nieuw, bn. en bw.; *het –e jaar, een – kleed.*
Nieuwegra'ven (kanaal: *Overijsel*), v.
Nieu'wemaan (*donkere maanzijde*), v. gmv.
Nieuwerwets' (*naar den laatsten smaak*), bw.; *zich – kleeden.*
Nieuwerwetsch' (*nieuwmodisch*), bn.; *een –e japon, de –e mode volgen*, d. i. de hedendaagsche.
Nieuw-Hol'land (*'t vastland v. Australië*), o.
Nieuwjaar' (*de dag van 1 Januari*), o.
Nieuwmo'disch, bn.; *een – kleed*, volgens de nieuwe mode.
Nieuws, o.; *er is goed –, slecht –*, d. i. bericht.
Nieuwsgie'rig (*nieuwsbegeerig*), bn. en bw.
Nieuws'papier (*krant, dagblad*), o. -papieren.
Nieuw-Zee'land (*Australisch eiland ten O. van N.-Holland, 24-maal Nederland*), o. gmv.
Nieuw'zilver (*zeker mengsel van zink, koper en nikkel*), o. gmv.; *een theeservies van –.*
Nie'zen (*fniezen*), ik niesde, heb –niesd.
Nifl'heim (Germ. myth. d. i *nevelheim, folterplaats van de schimmen der meineedigen*), o.
Ni'ger (rivier: *Midden-Afrika*), m.
Ni'hil (*niets*), bw.; als zn. o.
Nihilis'me (*socialistisch stelsel beoogend de vernietiging der maatschappij, in Rusland*), o. gmv.
Nihilist' (*aanhanger van het nihilisme*), m. –listen; **–lis'te,** v. –n.
Nijd (*afgunst, misnoegen*), m. gmv.
Nij'gen (*buigen, 't vroegere groeten door de dames*), ik neeg, heb –negen.
Nij'ging (*buiging*), v. –en; *een – maken.*
Nijl (*hoofdstroom van Afrika in Egypte*), m.; *de bronnen van den –.*
Nijl'meren (*bronnen van den Nijl*), o. mv.
Nijl'paard (*dikhuidig zoogdier, rivierpaard, hippopotamos*), o. –paarden.
Nijl'reiger (*heilige ibis*), m. –reigers.
Nij'pen (*klemmen*), ik neep, heb –nepen.
Nij'ver (*ijverig, arbeidzaam*), bn. en bw.
Nik (*knik, buiging*), m. nikken.
Nik (*snik*), m. nikken; *een laatste –.*
Nik'kel (*blank of wit metaal*), o. gmv.
Nik'ken (*met het hoofd buigen*), ik heb –nikt.
Nik'ker (Germ. myth. *een booze watergeest van lageren rang*), m. nikkers.
Nim'bus (*stralenkroon, lichtkrans*), m. gmv.
Nimf, nymph (myth. *fee, elf*), v. nimfen.
Nim'rod (fig. *een geweldig jager*), m. –s.
Nio'be (myth. *treurende moeder*), v.
Nis (*schulpvormige holte in een muur voor een beeld of ander voorwerp*), v. nissen.
Niveau' (*waterpas, waterspiegel, nivelleerwerktuig*), o. –'s; lees: *ni-voo'.*
Nivelleeren (*waterpas-maken, gelijkmaken*).
Nix (*een waterspook, een nikker*), v. –en.
Njord, Niord (Germ. myth. *de god der wateren en der zeeën*), m.
No'bel (*voormalige Eng. rekenmunt, ± 4 gld. of 1/3 pond sterling*), m. –s, –en.
No'bel (*edel, voornaam*), bn.; *een –e daad.*
Noch (*en niet*), vgw.; *hij heeft – geld, – goed.*
Noch'tans (*niettemin, toch echter*), bw.
Noe'men (*een naam geven, opnoemen, zeggen, uitspreken*), ik heb genoemd.
Noe'mer (rekenk. *aanduider in een breukgetal*), m. –s; *in 5/6 is zes de –.*
Noen (*middag*), m.; *de voor–, de achter–.*
Noest (*knoest, kwast of hardigheid in het timmerhout*), m. noesten.
Noest (*naarstig*), bn.; *–e vlijt, –e arbeid.*
Nog (*tot nu toe, bovendien*), bw.
No'ga (*gebak, uit amandelen en gesmolten suiker*), v. gmv.
Nok (*nik, snik*), m. nokken.
Nok (*het opperste of uiterste van een dakkap, opperlijn van een dak*), v. nokken.
Nok'ken (*snikken, weenen*), ik heb –nokt.
Noma'den (*prairie- of steppenbewoners; rondzwervende woestijnstammen*), m. mv.
Noma'disch (*rondtrekkend, zonder vast verblijf, zwervend*), bn.
Nomina'tie (*voordracht, lijst*), v. –tiën, –s.
No'minatief (spraakk. *eerste naamval*), m. –tieven.
Nom'mer, num'mer, o. –s; **–tje,** o. –s.
Nom'meren, num'meren (*een volgnommer geven*), ik heb –nommerd.
Non (*kloosterzuster, religieuze*), v. –nen.
No'na (*slaapziekte*), v. gmv.
Nonactiviteit' (*de toestand van een officier, die tijdelijk buiten werkelijken dienst gesteld is*), v. gmv.; *– aanvragen.* (c = k)
Nonchalant' (*nalatig, achteloos*), bn. en bw.
No'nius (*werktuig om lengten of hoeken zeer nauwkeurig te meten*), m. –sen.
Non'sens (*onzin, wartaal*), m. gmv.
Noo (*ongaarne, noode*), bw.; *iets – doen.*
Nood (*kommer, ellende*), m. –en.
Nood'druft (*voedsel; al wat direct noodig is tot onderhoud des levens*), v. gmv.
Noo'de (*noo, ongaarne*), bw.; *ik zie het –.*
Noo'den (*uitnoodigen*), ik heb –nood.
Noo'dig (*wat niet kan gemist worden*), bn. en bw.; *het –e geld; ik moet je – eens spreken.*
Noo'dige (*het onontbeerlijke*), o. gmv.
Noo'digen (*uitnoodigen*), ik heb –noodigd.
Nood'lot (*fatum, onafwendbare macht meest ten kwade*), o. gmv.
Noodwen'dig (*noodzakelijk*), bn. en bw.
Nood'zaak (*dwang*), v. gmv.; *dat is geen –.*
Nood'zaken (*dwingen, verplichten*), ik heb –noodzaakt; *iemand tot iets –.*
Noor (*Noorman*), m. Noren.
Noord, bw., *de wind is –.*
Noord (*het Noorden*), o.; (*de noordelijk gelegen*

landen), v.: *om de – houden*, noordelijk opvaren.

Noord (rivierdeel der Maas: *Z.-Holland*), v.

Noord-Bra'bant (*provincie*), o. gmv.

Noordbra'bantsch, bn.; *de -e kleederdracht.*

Noor'delijk, bn. en bw.; *de –e landen van Europa*, d. i. in het N. gelegen.

Noor'den (*noordpunt*), o.

Noor'den (*de deelen der aardoppervlakte naar den noordpoolkant gelegen*), o.

Noor'denwind (*wind uit het noorden, koude ijzige wind*), m. –winden.

Noor'derbreedte (*breedte of afstand van een plaats ten noorden van den evenaar*), v.

Noor'derhalfrond (*de helft v. d. aardbol en wel ten N. v. d. evenaar*), o.

Noor'derkroon (*sterrenbeeld aan 't noordelijk hemelhalfrond*), v. gmv.

Noor'derlicht (*poollicht; magnetisch lichtgevend verschijnsel in de Poollanden*), o. gmv.

Noor'derzon (*middernacht*), v. gmv.; zegsw. *met de – vertrekken*, in alle stilte (om schulden) er van doorgaan.

Noord-Hol'land (*provincie*), o. gmv.

Noordhol'landsch, bn.; *het – kanaal.*

Noord'kaap (*noordelijkste punt van het vastland van Europa*), v. gmv.

Noord'kaper (*walvischachtig zoogdier*), m. –kapers.

Noord'oost, bw.; als zn. o.

Noord'pool (*noordelijk uiteinde van de aardas, ook van de hemelas*), v. gmv.

Noord'poolcirkel (*denkbeeldige cirkel, op* $23\frac{1}{2}°$ *van de Noordpool getrokken*), m. -cirkels.

Noord'poollanden (*gewesten, binnen den noordpoolcirkel gelegen*), o. mv.

Noordsch (*van het noorden*), bn.; *–e landen.*

Noord'waarts (*in de richting naar het N.*), bw.; *de Maas loopt in Limburg –.*

Noord'west, bw.; als zn. o.

Noord'zee, v. gmv.; *de – bespoelt onze kusten.*

Noor'man (*Noor*), m. –mannen.

Noorsch (*Noorweegsch*), bn.; *–e stokvisch.*

Noor'weegsch (*uit of van Noorwegen*), bn.

Noot (*muzieknoot*), v. noten.

Noot (*nota, aanteekening*), v. noten.

Noot (*boomvrucht*), v. noten.

Noot (*noteboom*), m. noten.

Nop (*wolvlok*), v. noppen.

No'pen (*aandrijven, aansporen*), ik heb – noopt.

No'pens (*betreffende, aangaande*), vz.

Norm (*richtsnoer, voorbeeld*), v. gmv.

Nor'ma (*regel, voorschrift*), v. gmv. Ook: *Norm.*

Normaal' (*naar den regel*), bn.; *in –malen toestand*, d. i. in den gewonen toestand.

Normaal'school (*vormschool van onderwijzers en onderwijzeressen*), v. –scholen.

Nor'nen (Germ. myth. *schikgodinnen*), v. mv.

Norsch (*stuursch, barsch*), bn. en bw.; norscht.

No'ta (*teeken, merkteeken; schriftelijke aanwijzing, aanmerking; gewone rekening*), v. –'s.

Nota'bel (*aanzienlijk, voornaam*), bn.

Nota'bele (*voornaam, aanzienlijk burger, eigenlijk in Frankrijk*), m. –n.

No'ta be'ne (*let wel op!*), bw.

Nota'ris, m. –sen; **–riaat',** o. -aten; **–rieel',** bn.: *een –rieele akte*, een authentiek stuk, opgesteld door een notaris.

No'teboom (*vruchtboom*), m. –boomen.

No'tedop (*dop eener noot*), m. –doppen.

Noteeren (*aanteekenen, opteekenen*).

Notemuskaat' (*muskaatnoot*), v. –katen; (*stof*), o. gmv.

No'tenbalk (muz. *vijf evenwijdige lijnen met even kleine tusschenruimten*), m. –balken.

No'tenhout (*hout van den noteboom*), o. gmv.

No'tenkraker (*kraak-tangetje*), m. – krakers.

No'tie (*begrip, denkbeeld*), v. –tiën, –ties.

Noti'tie (*aanteekening, opgaaf*), v. –tiën, –s.

No'tulen (*korte aanstippingen van hetgeen in een vergadering behandeld is*), v. mv.; lees: *no'telen: de – eener vergadering.*

Novel'le (letterk. *verdicht verhaal eener gewone gebeurtenis uit het dagelijksch leven*). v.-n.

Novellist' (*schrijver van novellen*), m. –en; vr. **–liste,** –n.

Novem'ber (*11e maand, Slachtmaand*) m. gmv.

Novi'ce (*nieuweling in een klooster*), m. en v. –n; lees: *no-vie'-se.*

Nuan'ce (*tint, schakeering, aardige kleurmenging, licht en bruin*), v. –s, –n. (c = s)

Nuch'ter, bn. en bw.; *hij is nog –*, heeft nog niets gebruikt; *hij is – thuis gekomen*, d. i. niet dronken.

Nuf (*ingebeeld of preutsch meisje*), v. nuffen.

Nuk (*luim, kuur, gril*), v. nukken.

Nul, v. nullen; zegsw. *hij is daar een – in 't cijfer*, hij heeft daar niets in te brengen; *hij is een echte –*, een onbeduidend mensch.

Nulliteit' (*nietigheid, nieteling*), v. –en.

Numeriek' (*naar het aantal*), bn. en bw.; *de –e meerderheid hebben bij een verkiezing.*

Nu'mero (*nommer, nummer*), o. –'s.

Num'mer, num'meren, enz. Zie: **Nom'mer, nom'meren,** enz.

Num'merbord (electr. *toestel met rijen van beweegbare nummers, die aangeven van welke zijde of plaats, b.v. van welke hotelkamer het sein komt*), o. –borden.

Nun'cius, nun'tius (*pauselijk vertegenwoordiger of afgezant*), m. –sen.

Nurk, nork (*knorrepot*), m. –en.

Nurksch (*vol grillen en kuren, grommig, sarachtig, plaagziek*), bn.

Nut (*voordeel, baat*), o. gmv.

Nut (*nuttig*), bn. en bw.; *-te lessen, -te leering.*

Nut'tig (*voordeelig, winstgevend*), bn. en bw.

Nut'tigen (*spijs of drank gebruiken*), ik heb –nuttigd.

O.

O, v. o's. – De vijftiende letter van het alphabet.

O, – *Oost, Oosten.*

o. a. – *onder anderen.*

Oct. – *October.* – *Octaaf.*

o. i. – *onzes inziens.*

O. I. – *Oost-Indië.*

O.L. – *Oosterlengte.*

o. m. – *onder meer.*

O. M. – *Openbaar Ministerie.*

%$_0$ – *percent'* (pCt), ten honderd.

Openb. - *openbaar.* – *Openbaring* (Johannes).

O. S. – in den almanak: *Oude Stijl.*

Oa'se (*vruchtbare streek in 't midden der zandwoestijn*), v. oasen; lees: *o-a'-ze.*
O'-beenen (*kromme beenen*), o. mv.; *een oud man met —*, naar buiten uitgebogen.
Obelisk' (*spitszuil, graf- of pronknaald*), m. —en; *de —en van Luxor te Parijs en te Londen.*
O'ber (*eerste hotelkellner*), m. gmv. gmz.
O'beron (Germ. myth. *koning der Elfen*), m.
Ob'ject (*voorwerp, zaak of persoon der beschouwing; het doel of eindoogmerk*), o. —en.
Objec'tie (*tegenwerping, bedenking, tegenspraak*), v. —ties, —tiën; lees: *ob-zjek'-sie.*
Objectief' (*werkelijk bestaand, feitelijk, wezenlijk*), bn.; *—tieve poëzie*, verhalende. (j = j)
Oblie' (*dunne ronde wafel*), v. oblieën, —s.
Obligaat' (*muziekstuk, gezet voor ééne stem of één instrument, gewoonlijk met begeleiding voor te dragen*), o. —gaten.
Obliga'tie (*schuldbrief*), v. —tiën, —s. (t = ts)
Obo'lus, obool' (*Grieksche pasmunt*, d. i. 1/8 *drachme of ± 6 cents, penning*), m. obolen.
O'bor (Mal. *brandende fakkel*), m. —s.
Obscuur' (*donker, onbekend, onberoemd*), bn.
Observato'rium (*sterrenwacht*), o. -s, -to'ria.
Obses'sie (*plaag, last, kwelling*), v. —s, —siën.
Obsta'kel (*hindernis, belemmering, beletsel, zwarigheid*), o. —stakels.
Obstinaat' (*eigenzinnig, halsstarrig, koppig*), bn.; *hij is — in de boosheid.*
Occari'na (*blaasinstrument van terra cotta met negen toongaten en fluitklank*), v. —'s.
Occa'sie (*gelegenheid, geschikte tijd, aanleiding*), v. —siën, —sies; *bij —, geen — hebben.*
Occasioneel' (*te gelegener tijd*), bw.; *iets — in eenige les behandelen*, bij gelegenheid. (s = z)
Occident' (*het Westen, het avondland*), o. gmv.
Occidentaal' (*Westersch, naar het W.*), bn.
Occupeeren (*bezetten, innemen; bezighouden*).
Oceaan' (*wereldzee*), m. oceanen.
Och'tend, uch'tend (*morgenstond*), m. —en.
Octaaf' (muz. *de 8e toon van den grondtoon af; omvang van 8 tonen*), v. —taven.
Octaaf' (dichtk. *de acht eerste regels van een sonnet hebbende twee rijmklanken*), o. —taven.
Octae'drum, octae'der (vormleer: *regelmatig achtvlak*), o. —s; lees: *ok-ta-e'-drum.*
Octa'vo (in) (*boekformaat in achten, van acht bladen in een vel, 8⁰*), bw.
Octo'ber (*10e maand, Wijnmaand*), m. —s.
Octogoon' (*achthoek, achtvlak*), m. —gonen.
Octrooi' (*handelsmachtiging, vergunning, een verleend uitsluitend recht tot het maken en verkoopen van zeker iets*), o. —en.
Oculeeren (*enten*); *een roos —.* (c = k)
Oculist' (*oogarts, oogmeester*), m. —en. (c = k)
O'de (dichtk. *hoogste en verhevenste soort van lyrische poëzie, dienend tot verheerlijking*), v. —n; *Feith's — aan De Ruyter.*
Odéon, odéum (*zang- of muziekzaal*), o. —s,
Odeur' (*reukwater, geur*), v.; **—s** (*reukwerken*).
O'din (Germ. myth. *opperste god der Noren*), m.
Odysse'a, —see' (*beroemd Oudgrieksch heldendicht, bevattend de zwerftochten van Ulysses (Odysseus) na den val van Troje*), v.
Odys'seus; zie **Ulys'ses**; lees: *o-dis'suis.*
Oeconomie' (*economie, staathuishoudkunde, spaarzaamheid*), v. gmv. (oe = eu)
Oeconoom' (*staat- [en ook land-] huishoudkundige, econoom*), m. —no'men. (oe = eu)
Oecume'nisch (*algemeen*), bn.; *het — concilie van 1870*, de geheele bewoonde aarde betreffend.
Oe'fening (*het oefenen; opgave*), v. —en.
Oe'lema (*Mohammed. priesters*), m. mv.
Oer (*ijzerhoudende aardsoort*), o. gmv.
Oe'ral (*rivier: Rusland*), m.
Oer'os (*wild rund der Europ. wouden, in de 18e eeuw uitgestorven*), m. —ossen.
Oes'ter (*schaaldier, weekdier*), v. (soms, m.), —s, —en; *de Engelsche, Zeeuwsche —s*; zegsw. *hij leeft als een —*, alleen, eenzaam.
Oe'ver (*kant, zoom van een stroom, meer, rivier, vaart*, enz.), m. —s.
Oe'vervallen (aardr. *het plotseling wegzinken van den oever der Zeeuwsche stroomen*), o. gmv.
Offensief' (*aanvallend*), bn.; *een — verbond.*
Of'fer (*gave, die men aan iets of iem. toewijdt*), o. —s; *een bloedig —; een — brengen.*
Of'ferande (*offer, plechtige offering*), v. —n.
Of'feren (*opdragen, aanbieden, geven*), ik heb geofferd.
Officiant' (*dienstdoend persoon, beambte*), m —en. (c = s)
Officieel' (*van regeeringswege, geloofwaardig, echt*), bn. en bw.; *dit zijn —e berichten.*
Officier' (*krijgsman met den rang van luitenant of hooger*), m. —en, —s.
Officier' (rechtsw. *ambtenaar van het openbaar ministerie*), m. —s, —en.
Officieus' (*dienstwillig, hulpvaardig, gedienstig; onderhandsch*), bn. en bw.; *dit zijn maar officieuze berichten*, niet-officieel, minder zeker of niet zeer geloofwaardig.
Offreeren (*aanbieden*); *een glas wijn —.*
Ogief', ojief' (*spitsboog, vloeilijst*), o. en v. —en.
Oir (*erfgenaam, nakroost*), o. —en. (oi = oo)
O'ker (*gele aardsoort*), v. —s (*soorten*).
O'kernoot, v. —noten. Zie: **Ok'kernoot.**
Ok'kernoot, o'kernoot (*zeer groote noot, walnoot*), v. —noten; (*boom*), m —noten.
Oksaal' (R. K. *galerij, vaste tribune dienend als zangkoor*), o. —salen.
Ok'sel (*holte boven onder den arm*), m. —s, —en; fig. *de — van een blad.*
Oks'hoofd (*wijnvat, ± 220 L.*), o. —hoofden.
Olean'der (*sierplant, laurierroos*), m. —s.
Oleas'ter (*wilde olijfboom*), m. —s.
Oleographie' (*reproductie in olieverf van een schilderij van eenigen meester*), v. —ën.
O'lie (*bekende vettige vloeistof*), v. oliën.
O'liedom (*aartsdom*), bn. en bw.
O'liekoek (*ronde poffer met krenten enz., in raapolie gebakken*), m. —koeken.
O'liën (*met olie bestrijken, insmeren*), ik heb geolied; *men oliet het hout; geolied papier.*
O'lifant (*dikhuidig zoogdier, grootste landdier, in Azië en Afrika*), m. —en.
O'lifantsorde (*ridderorde in Denemarken en Siam*), v. —orden.
O'lifantstand (*een der slagtanden, bestaande n.l. uit ivoor of elpenbeen*), m. —tanden.
Oligarchie' (*regeering van eenige familiën, die zich van het bewind hebben meester gemaakt*), v. gmv.
Olijf' (*voor den boom*), m.; (*voor de vrucht*), v. olijven.
Olijf'olie (*zoete olie uit olijven, boomolie*), v. gmv.; *— uit Genua.*
Olijf'tak (eig. *tak van den olijf, zinnebeeld des vredes*), m. —takken.
Olm (*woudboom, ijp of iep*), m. —en; —pje.
Ologra'phisch (*eigenhandig geschreven*), bn. *een — testament.* (ph = f)
Olym'pia (*vlakte in Z.-Griekenland, beroemd door de Olympische spelen, sedert 776 v. C.*), o.
Olympia'de (*tijdruimte van 4 jaar*), v. —n.
Olym'pus, Olymp' (myth. *berg tusschen*

Macedonie en Thessalie, *verblijfplaats der zalige goden*), m.; *de goden van den* –.
Om'beren (*het omberkaartspel spelen*), ik heb geomberd.
Ombra'ge (*schaduw*, fig. *verdenking*, *argwaan*), v. gmv. (g = zj)
Om'brengen (*dooden*; ook *rondbrengen*), ik heb –gebracht; **–er,** m. –s.
Om'draai (*keer*, *omzwaai*, *wending*), m. –en; *de – van een rad*; fig. *de – der seizoenen.*
Ome'ga (*de laatste letter van het Grieksche alphabet*, fig. *het einde*), v. –'s.
Omelet' (*eierpannekoek*), v. –ten.
Om'gang (*het omgaan*, *gezellig verkeer*), m. gmv.; *hij is aangenaam in den* –.
Om'gang (*galerij*, *trans van een toren*), m. -en.
Om'gekeerd (*omgedraaid*, *in tegengestelden stand*), bn. en bw.; *een –e handschoen.*
Om'gelanden (*eigenaars of bewoners van landen om eenig punt*), m. en v. mv.; *de – van het Sneeker meer.*
Om'gelegen (*omliggend*), bn.; *de – akkers*.
Omge'ven (*omringen*), ik –gaf, heb –geven.
Omge'ving (*kring*, *waarin iemand zich beweegt*), v. gmv.; *onze dagelijksche* –.
Om'haal (*omslag*, *drukte*), m. gmv.
Om'haal (*krul aan een letter*), m. –halen.
Omhei'nen (*met een schutting omringen*), ik heb –heind; *een tuin* –.
Omhei'ning (*schutting*), v. –heiningen.
Om'keer,om'mekeer (*verandering*), m.gmv.
Om'komen (*het leven verliezen*), hij kwam –, is –gekomen; *bij een brand* –.
Omkoud' (*er – zijn*), bw. uitdr.: *reddeloos verloren zijn*, *een kind des doods zijn.*
Omlaag' (*in de laagte*), bw.; *het dal lag* –.
Omlig'gend (*omgelegen*), bn.; *de –e akkers.*
Om'loop, m.; *de – van 't bloed*, circulatie; *de – der aarde om de zon*, omwenteling.
Om'mekant (*keerzijde*), m. –kanten.
Om'meland (*land gelegen rondom een plaats*), o.; *de –en van Groningen*, d.i. de kwartieren Hunsingoo, Fivelgoo en het Westerkwartier
Ommerschans' (vroeger: *bedelaarsgesticht in Overijsel bij Ommen*), v. gmv.
Om'mezijde (*ommekant*), v. –zijden.
Om'nibus (*openbaar rijtuig*, *dat in groote steden de gemeenschap tusschen bepaalde punten der stad onderhoudt*), m. –bussen.
Om'roepen (*bekend maken*), ik riep –, heb –geroepen; **–roeper** (*persoon door het gemeentebestuur aangesteld om iets met bekkenslag bekend te maken*), m. –s.
Omsin'gelen, ik heb –singeld; *een stad*, *een vesting* –, insluiten, dicht omringen, belegeren.
Omslach'tig (*met veel omhaal en drukte*), bn.; **–heid** (*breedvoerigheid*), v. gmv.
Om'slag (*omhaal*, *drukte*), m. gmv.; *hij doet alles met weinig* –, *zonder* –.
Om'slag (*belasting*), m. –slagen; *de hoofdelijke* –, gemeentelijke belasting voor elk hoofd van een gezin.
Om'slag (*omkleedsel*), m. en o. gmv.; *een linnen* –; *natte –slagen.*
Om'stander (*iem. uit het ergens omheenstaande volk*), m. –standers.
Omstan'dig (*breedvoerig*), bn. en bw.
Omstan'digheid (*bijzonderheid die een handeling*, *voorval*, *toestand vergezelt*), v. –heden.
Om'streek (*de omliggende landstreek*), v. –streken; *de –streken van Maastricht.*
Omstreeks' (*ongeveer*, *omtrent*), bw.
Om'trek (*buitenlijn*, *hoofdlijn*, *grens*), m. -ken.
Omtrent', bw.: *geen sterveling* –, d.i. in de nabijheid; vz.: *er zijn veel geruchten – hem in omloop*, d.i. betreffende.
Om'vang (*omtrek*, *grootte*), m. gmv.
Om'vraag, om'vrage (*rondvraag*), v. – -vragen.
Om'wenteling (*revolutie*, *staatkundige omkeering*), v. –en; *de groote – in Frankrijk*, *een bloedige* –.
Om'wentelingslichaam (meetk. *lichaam*, *dat ontstaat door draaiing van eenig plat vlak om een rechte lijn*), o. –lichamen; *een bol ontstaat door een halven cirkel om zijn middellijn te laten draaien.*
Om'wonend (*omgevend*, *omringend*), bn.; *de –wonende volken*, *de –wonende vorsten.*
Om'woners (*omwonenden*), m. mv.; *onze – verschillen 12 uur met ons in tijd.*
Om'zet (*handel*, *afzet*, *verkoop*), m. gmv.
Om'zetsel (*boord of rand van verschillende stof of kleur*), o. –zetsels, –zetselen.
Omzich'tig (*bedachtzaam*), bn. en bw.; *een – bergbestijger*; *hij ging – te werk*; **–heid** (*beleid*, *kalmte*), v. gmv.
Om'zien (*ommezien*, *het omkijken*), o. gmv.
Ona'ger (Bijbel. *wilde woudezel in Tartarije*), m. –s, –en.
Onbedacht' (*onbezonnen*, *onnadenkend*), bn. en bw.; *een – woord*; – *handelen.*
Onbedui'dend (*nietig*, *beuzelachtig*), bn. en bw.; *een – woord*, *een – opstel.*
Onbeheerd' (*buiten beheer of toezicht*), bn.; *de kruiwagen stond – aan den weg.*
Onbehol'pen (*onhandig*, *stumperig*), bn. en bw.; – *manieren*; *zich – uitdrukken.*
Onbehou'wen (fig. *lomp*, *ongemanierd*), bn.; *wat een – lomperd! een – kerel*; bw.: *iets – verklaren*, *zeggen*; **–heid** (*linkschheid*), v. gmv.
Onbekookt' (*niet gaar*), bn.; fig. *een – antwoord*, *voorstel*, d.i. niet rijpelijk overwogen, ondoordacht.
Onbekrom'pen (*overvloedig*, *ruim*), bn. en bw.
Onbera'den (*onbezonnen*, *onbedacht*, *lichtzinnig*), bn. en bw.; *een – jongmensch*; – *handelen*, ondoordacht, onvoorzichtig.
Onberijmd' (*rijmloos*), bn.; *de –e psalmen*, d.i. in proza omgezet.
Onbeschei'den (*onbeleefd*, *aanmatigend*), bn. en bw.; *een – vraag.*
Onbeschoft' (*lomp*, *plomp van manieren*, *brutaal*), bn. en bw.: – *te werk gaan.*
Onbespro'ken (*onberispelijk*, *te goeder naam en faam*), bn. en bw.; *dit meisje is van een – familie*, *hij is – van gedrag.*
Onbestor'ven, bn.; *een – weduwe*, *weduwnaar*, d. i. gescheiden, voorgoed of door uitlandigheid van de(n) echtgenoot; – *vleesch*, d. i. versch, pas geslacht; – *metselwerk*, nieuw.
Onbesuisd' (*doldriftig*, *onstuimig*, *woest*), bn. en bw.; **–heid** (*onbesuisde daad*), v. -heden.
On'bewaakt (*zonder bewaking of toezicht*), bn.; *de gevangene bleef* –, *een paar –e kinderen*; fig. *een – oogenblik*, een oogenblik, waarin men onbezonnen d.i. zonder verstand of niet voorzichtig te werk gaat.
On'bewimpeld (*onverbloemd*, *onverholen*, *openhartig*), bn. en bw.; *een – woord*, *een –e verklaring*; *iets – zeggen.*
On'bewust (*onbekend*, *niet wetende*), bn.; *dat is mij* –, *hij is nog – van het gevaar.*
On'bezield (*levenloos*, *zonder ziel*), bn.; fig.

wat —e taal, koud; *hij sprak —e woorden.*

Onbezwe'ken (*volhardend, standvastig*), bn.; *zij streden met — moed; stand houden met — trouw*, d. i. onwrikbare trouw.

On'bruik, o.; *een woord kan in — raken*, d. i. het wordt niet meer gebruikt.

On'ce (*medicinaal gewicht*), v. —n; *een medicinaal pond had 12 —n.*

On'dank, m. gmv.; *iets met — beloonen.*

On'danks (*niettegenstaande*), vz.; *hij deed het — mijn verbod*, d. i. in weerwil van, spijt.

On'deraardsch (*onder den grond*), bn.; *een — gerommel, een — kanaal.*

On'derarm (*benedenarm, voorarm*), m. —en.

Onderbre'ken (*storen, doen ophouden*), ik —brak, heb —broken; *de vreugde —, den arbeid —, zijn werk —, iemands slaap —, een gesprek —.*

On'derdaan (*een der bewoners van een land, met betrekking tot den vorst*), m. en v. —-danen; *ik blijf uw getrouwe —.*

Onderda'nig (*onderworpen*), bn. en bw.; — *zijn aan zijn vorst, aan de wet; uw —e dienaar* (beleefdheidsformule); *iemand — groeten.*

On'derdeel (*laagste deel, gedeelte van een hoofddeel*), o. —deelen; *het — van iemands gelaat; een der —en van de natuurkunde.*

Ondereen' (*door elkaar, dooreen*), bw.; *de knaap gooide alle boeken —, de kinderen liepen —*; samenstell.: *— gooien, — haspelen, — klutsen, — knoeien, — mengen*, enz.

On'dergaan (*naar beneden gaan*), *de zon ging —. is —gegaan*, is onder den gezichteinder voor het oog verdwenen.

Ondergaan' (*lijden, doorstaan, verduren*), ik —ging, heb —; *een straf —, den dood —.*

On'dergang (*het on'dergaan*), m.; *de — der zon, der maan*; fig. *dat is zijn —*, verderf, val.

Ondergeschikt' (*afhankelijk*), bn.; *een —e betrekking*, niet zelfstandig, lager in rang; —**-heid** (*onderdanigheid*), v. gmv.

On'dergeschoven, bn.; *een — testament*, bedrieglijk, heimelijk, onecht.

On'dergestoken (*heimelijk, bedrieglijk*), bn.; *een — processtuk*, ondergeschoven, valsch.

Ondergetee'kende (*onderteekenaar*), m. en v. —n; scherts. *de spreker zelf.*

On'dergoed (*lijflinnen, onderkleeren*), o. —-goederen.

Onderhan'delaar (*die onderhandelt, middelaar*), m. —laren, —laars.

Onderhandsch', bn.; *een —e koop of verkoop*, d. i. niet openbaar; *een —e aanbesteding.*

Onderhe'vig, bn.; *hij is zeer — aan koorts, aan kiespijn*, d. i. er mede behept.

Onderhoo'rig (*ondergeschikt, hoorende tot het gebied van rijk of kerk*), bn.; —**e** (*onderdaan*), m. en v. —hoorigen.

On'derhoud (*verzorging, verpleging*), o. gmv.

On'derhoud (*gesprek*), o.; *een belangrijk —.*

Onderhou'dend (*aangenaam, gezellig*), bn.

Onderken'nen (*kennen uit elkaar*), ik heb —kend; *inlanders van vreemdelingen —.*

Onderkrui'pen (*werken tegen lager loon dan iemand die reeds in dienst is en dezen daardoor verdringen*), ik —kroop, heb —-kropen; —**er,** m. —s.

On'derleenheer (gesch. *de leenheer van een onderleen*), m. —leenheeren; —**leenman** (*de houder van een onderleen*), m. —mannen.

Onderlegd', onderleid' (*met bekwaamheid toegerust*), bn.; *goed — zijn in de wiskunde.*

Onderlij'nen (*onderstrepen, onderhalen*), ik heb —lijnd; *al de vreemde woorden met rooden inkt —.*

On'derling, bn. en bw.; *het — vertrouwen*, d. i. wederzijdsch; bw.: *de aanwezigen mompelden —*, onder elkaar.

Ondermij'nen (*ondergraven, verzwakken*), ik heb —mijnd; *muren, wallen, gebouwen, grondvesten —*; fig. *dat zal uw gezondheid —.*

Onderne'mend (*durvend, moedig in het wagen*), bn.; *een — man, een —e firma.*

On'derofficier (mil. *een rang beneden luitenant*), m. —s, —en; *een sergeant, een fourier, een wachtmeester is —.*

On'derofficierskleeding, v. gmv.; **-streep,** v. —strepen; —**uniform,** v. —en.

On'derpand (*waarborg*), o. —panden.

On'derricht (*onderwijs, oefening*), o. gmv.

Onderrich'ten (*leeren, oefenen*), ik heb —-richt; —**rich'ter** (*leermeester*), m. —s; —**rich'ting** (*leering, voorlichting*), v. —en.

On'derscheid (*verschil*), o. gmv.

Onderschei'den (*verschillend, uiteenloopend*), bn. en bw.

Onderschei'den (*uit elkaar houden*), ik —-scheidde, heb —scheiden; *zich —*, uitmunten; —**schei'ding** (*achting; eereblijk*), v. —en.

Onderschep'pen (*stuiten, tegenhouden, opvangen*), ik heb —schept; *brieven —.*

On'derschikking (spraakk. *betrekking tusschen zinnen van ongelijken rang*), v. gmv.

Onderschra'gen (*ondersteunen*), ik heb —-schraagd; *een zoldering met stutten —.*

Ondershands' (*niet publiek, in stilte*), bw.

On'derspit (*laatste spit*), o.; *het — delven*, fig. de nederlaag lijden; *in het — geraken, zijn*, d. i. in verval komen of zijn (met zijn zaken).

Onderstaan' (*durven wagen, ondernemen, beproeven*), ik —stond, heb —staan.

On'derstand (*ondersteuning, geldel. hulp*), m.

Onderstel'len (*als waar aannemen*), ik heb —steld; —**stel'ling** (*gissing*), v. —en.

Ondertee'kenen (*aan de onderzijde voorzien van zijn handteekening*), ik heb —teekend; —**teekening** (*handteekening*), v. —en.

On'dertrouw (*wettelijke wederzijdsche huwelijksbelofte*), m. gmv.; *in — opnemen.*

Ondertrouw'de (*bruid of bruidegom*), m. en v. —trouwden.

Ondertrou'wen (*in ondertrouw opnemen of verbinden*), ik heb —trouwd.

Ondertus'schen (*inmiddels, onderwijl*), bw.

Ondervin'den (*leeren kennen*), ik —vond, heb —vonden; —**vin'ding** (*ervaring*), v. —en.

Onderweg', bw.; *hij sprak — geen woord.*

On'derwereld (myth. *het rijk der schimmen*), v. gmv.

On'derwerp (*stof, punt der gedachte, eener verhandeling; wat ten grondslag ligt aan een redeneering*), o. —werpen; *het — van een gedicht, van iemands studie, van een brief.*

Onderwer'pen (*onder gezag brengen*), ik —wierp, heb —worpen; *een volk —, een land —*, afhankelijk maken; —**wer'ping,** v. —en.

Onderwijl' (*inmiddels, in dien tijd*), bw.

On'derwijs, o. gmv.; *iemand ontvangt deugdelijk —, grondig —, slecht —.*

Onderwij'zen (*ontwikkelen, vormen*), ik —-wees, heb —wezen; —**wij'zer,** m. —s; —**wijzeres',** v. —sen; —**wij'zing** (*leering*), v. —en.

Onderwin'den (zich) (*zich vermeten, iets wagen*), ik —wond mij, heb mij —wonden.

Onderwor'pen (*lijdzaam, gedwee*), bn.

On'derzaat (*onderdaan*), m. —zaten.

Onderzeesch' (*onder de oppervlakte der zee zich bevindende*), bn.; *een —e telegraafkabel.*
On'derzoek (*nasporing*), o. gmv.
Onderzoe'ken (*navorschen*), ik —zocht, heb —zocht; **—er,** m. —s; **—ing,** v. —en.
On'deugd (*zedelijk slechte hoedanigheid*), v. —deugden; *huichelarij is een leelijke —.*
On'dicht (*proza*), o. gmv.; *dicht en —.*
Ondich'terlijk (*alledaagsch*), bn.; *een —e opvatting*, zonder eenige dichterlijke vlucht.
On'dienst (*slechte dienst*), m., —diensten; *iem. een — doen*; *ik hoop u geen — te bewijzen.*
On'dier (*schadelijk dier, monster*, fig. *gedrocht*), o. —dieren; *de tijger, dat — !*
On'ding (*iets onbestaanbaars*), o. —dingen.
Ondraag'baar (*te zwaar om te dragen*), bn.
Ondraag'lijk (*niet te verduren*), bn. en bw.; *een —e stank, een —e hitte.*
Onein'dig (*zonder einde*), bn. en bw.
Ongansch' (*ongezond, niet lekker, onwel*), bn.; *ik ben zoo —.* gmz.
On'gebonden (*niet ingebonden*), bn.; *werken van Cats, nog —*; fig. *de — stijl*, niet aan maat of rijm gebonden; *een — levenswijze*, losbandig.
Ongedeerd' (*zonder letsel, gaaf*), bn.
On'gedierte (*schadelijk, walgelijk gedierte*), o.; *slangen en dergelijk —*; inz. van snavelinsecten.
Ongedu'rig (*zenuwachtig, onrustig*), bn.
On'gedwongen (*ongekunsteld, los, vrij*), bn.: *een — houding*; bw.: *hij sprak —*, natuurlijk.
On'gegrond (*niet steunende op eenigen grondslag*), bn.; *een —e vrees*, niet gerechtvaardigd.
On'gekunsteld (*eenvoudig, ongedwongen*), bn. en bw.; *hij zong een — lied, hij sprak —.*
On'gel (*smeer, talk, reuzel*), v. gmv.
On'geleerd (*niet onderricht, niet geoefend*), bn.
On'gelegen, bn.; *de haven was —*, niet gunstig gelegen; bw.: *gij komt —*, niet van pas.
On'gelijk (*niet gelijk, verschillend*), bn. en bw.
On'gelijk, o. gmv.; *gij allen hebt —*, zijt niet in uw recht, hebt het mis.
Ongelijkbee'nig (meetk. *met ongelijke beenen*), bn.; *een —e driehoek, een — trapezium.*
Ongelijkna'mig (rekenk. *van naam verschillend*), bn.; *twee -e grootheden, breuken*, enz.
Ongelijkslach'tig (rekenk. *niet gelijkslachtig*), bn.; M^3 *en* M^2 *zijn —.*
Ongelijksoor'tig (rekenk. *niet van dezelfde soort*), bn.; *7a en 7b zijn —.*
On'gelijkvloeiend (spraakk. *van w.w.* nl. *van stamklinker veranderend, sterk*), bn.; *eten, drinken, loopen zijn —.*
Ongelijkzij'dig (meetk. *niet gelijkzijdig*), bn.; *een —e driehoek*, d. i. geen der drie zijden gelijk hebbende.
On'gelikt (eig. *niet gelikt*, fig. *onbeschoft*), bn.
Ongeloo'felijk (*onaannemelijk*) bn.; *een — geval, met —e moeite, de uitwerking was —.*
Ongeloo'vig (*niet geloovende, blijk geven van wantrouwen*), bn.; *hij is een —e Thomas.*
On'geluk (*rampspoed*), o. —gelukken.
On'gemak (*hinder, last*), o. —gemakken.
On'gemeen (*niet alledaagsch, ongewoon*), bn.; *een —e kleederdracht, een —e denkwijze.*
Ongena'de (*ongunst*), v.; *in — vallen.*
Ongena'dig (*ruw, hard*), bn. en bw.; *een —e straf; iemand — afranselen.*
Ongepast' (*ondoelmatig, onbehoorlijk, onbetamelijk*), bn. en bw.
Ongerept' (*ongedeerd, ongeschonden*), bn.
On'gerief (*hinder, ongemak, last*), o. gmv.
Ongerijmd' (*met het gezond verstand in strijd*), bn.; *een — denkbeeld, zulk een handeling moet — heeten, dat zijn —e leugens*
On'geschikt (*niet passend voor*), bn.
Ongesteld' (*in lichten graad ziek*), bn.
On'gestoord (*niet door iets onaangenaams afgebroken, kalm*), bn.; *een —e rust.*
On'geval (*ramp, ongeluk*), o. —gevallen.
On'gevallenwet (*rijkswet tot verzekering van den werkman bij ongelukken*), v. gmv.
Ongeveer' (*ten naastebij*), bw.
On'geveinsd (*oprecht*), bn.; *een —e liefde.*
Ongewis' (*onvast, onzeker*), bn. en bw.
Ongun'stig (*nadeelig, minder goed*), bn. en bw.
Onguur' (*akelig, schrikwekkend*), bn.
Onheb'belijk (*ongemanierd*), bn. en bw.
On'heil (*ramp, groot ongeluk*), o. —heilen.
On'heilsbode (*berichter van onheil*), m. —n.
Onheilspel'lend (*onheil of ramp beduidend*), bn.; *een — teeken, een — antwoord.*
Onherberg'zaam (*ongastvrij, geen goed onderkomen of verblijf verschaffende*), bn.
Onheug'lijk (*zeer lang geleden*), bn. en bw.; *—e tijden*; *van —e tijden her*; *sedert —e jaren.*
Onheusch' (*onwellevend, niet voorko'mend*), bn. en bw.; *een — antwoord, een — verzoek.*
On'kosten (*extra-kosten*), m. mv.; *iemand op — jagen, — maken voor iets.*
On'kruid (*slecht kruid*), o. —en; zegsw. *— vergaat niet*, wat slecht is, blijft in wezen.
On'kuisch (*onrein van zeden*), bn.
On'kunde (*ongeleerdheid, onwetendheid, onbekendheid*), v. gmv.
Onle'dig (*bezig, aan 't werk*), bn.
On'lust (*kwelling, verdriet, ongerief*), m. gmv.
On'lusten (*woelingen, beroerten*), m. mv.
On'macht (*flauwte, zwakte*), v.; *in — vallen.*
Onmeet'baar, bn.; *de waarde* $\sqrt{2}$ *is —*, kan niet in een getal worden uitgedrukt.
On'mensch (*wreedaard*), o. —menschen.
Onme'telijk (*oneindig groot, zeer groot*), bn.: *het — ruim der schepping*; bw.: *— groot.*
Onmid'dellijk (*terstond, rechtstreeksch, zeer nabij zijnd*), bw. en bn.; *je moet — komen, gaan*, enz.; *in de —e nabijheid des konings.*
On'min (*twist, vijanschap*), v. gmv.; *in — leven.*
Onmon'dig (*minderjarig*), bn.; *een —e wees.*
Onnoem'baar (*geen naam dragende*), bn.; *een — getal sterren, een —bare schat*; dicht. zeer groot: *een — aantal.*
Onnoem'lijk (dicht. *niet te noemen*), bn. en bw.; *de —e God*; bw.: *een stofje — klein*, erg.
Onnoo'zel (*onschuldig, zonder boosheid*: fig. *suf, dom*), bn. en bw.
Onomatopee' (*klanknabootsend woord*), v.-en.
On'paar, bn.; *dit gedicht eindigt met een — rijm*, er ontbreekt een rijmregel.
Onpas'selijk (*onwel, misselijk*), bn.
Onpersoon'lijk (*geen zelfbewustzijn hebbende*), bn.; *de goden der Grieken zijn in ons oog —e wezens*; spraakk. *een — werkwoord, dat behalve in de onbepaalde wijs enkel in den derden persoon enkelvoud voorkomt*, b.v. *het regent, het sneeuwt.*
On'raad (*gevaar, onveiligheid*), m. gmv.; *er broeit —*; mil. *— blazen*, alarm.
On'recht (*onbillijkheid, ongelijk*), o. gmv.
Onre'delijk (*onbillijk*), bn.; *een —e eisch*, onverstandig; bw.: *hij eischt — veel.*
Onregelma'tig (*ongeregeld*), bn. en bw.; *zijn studie was zeer —, een — kerkganger*; spraakk. afwijkend van den regel: *brengen, willen, zijn is een — werkwoord.*
On'rust (*geen rust, angst, bekommering*), v.
Onrus'tig (*voortdurend in beweging*), bn.

en bw.; *de –e golven, de zieke sliep –.*

Ons (*hectogram*), o. –en; *een – boter*, d.i. H.G.

Onschend'baar (*niet te schenden, onverbrekelijk*), bn.; *de wetten zijn –.*

On'schuld (*schuldeloosheid*), v.; *zich beroepen op zijn –; de kinderlijke –*, reinheid.

Onschul'dig (*zonder schuld, argeloos*), bn.;

On'spoed (*tegenspoed*), m. –spoeden.

Onster'felijk (*niet sterfelijk*), bn.; *de ziel is –, de –e goden*; fig. *–e eer, –e roem*, onvergankelijk, eeuwig.

On'sterk (*niet krachtig of stevig*), bn. –garen.

Onstof'felijk (*uit geest bestaande*), bn.; *de gedachte is –; het –e leven*; **–heid,** v. gmv.

Onstui'mig (*hevig, geweldig*), bn. en bw.; *een – verlangen; het volk eischt het –.*

Ontaard' (*verdorven*), bn.; *de –e zonen van Jacob; wat wilt gij, –e dochter?*

Ontaar'den (*verbasteren*), hij is ontaard; **–ing** (*verdorvenheid*), v. –en.

Ontbe'ren (*missen, niet beziten*), ik heb ontbeerd; **–ing** (*gebrek, kommer*), v. –en.

Ontbie'den (*laten komen*), ik –bood, heb –boden; *een notaris –.*

Ontbijt' (*maal, dat men in den morgen of om twaalf uur nuttigt*), o. gmv.

Ontbin'den (*losmaken van iets*), ik –bond, heb –bonden; *de handen van iemand –.*

Ontbla'deren, ik heb -bladerd: *de wind –bladerde de boomen*, d.i. v.d. bladerdos berooven.

Ontbloot' (*niet in het bezit van*), bn.; *zij is niet – van aanleg; het landschap is – van alle schoonheid*, verstoken.

Ontbloo'ten (*bloot maken*), ik heb –bloot; *het zwaard –, het hoofd –.*

Ontboe'zemen (*zijn hart uitstorten, lucht geven aan*), ik heb –boezemd.

Ontbol'steren (fig. *beschaven*), ik heb –bolsterd; *een boerschen knaap –*, wereldwijs maken, ontwikkelen, beschaven.

Ontbran'den (*in vlam geraken*), het is –-brand; **–ing,** v. –en.

Ontbre'ken (*niet voorhanden zijn*), het -brak, heeft –broken; *het ontbreekt hem aan ijver; er ontbreekt niets aan het werk*, mankeeren.

Ontcij'feren (*oplossen, verklaren*), ik heb –cijferd; *oud schrift –, een handschrift –.*

Ontdaan' (*ontsteld, veraltereerd*), bn.; *geheel – kwam hij de kamer binnen; hoe ben je zoo –?* ontroerd, van je stuk.

Ontdek'ken (*vinden, opsporen*), ik heb -dekt; *een eiland –, een ster of planeet –, de waarheid –, een natuurwet –*; **–ker,** m. –s.

Ontdoen', ik –deed, heb –daan; *zich van iets –*, d.i. bevrijden; *zich van zijn kleederen –*, zich uitkleeden.

Ontdui'ken (*ontkomen*), ik –dook, heb –-doken; *hij wist den slag te –, het gevaar –*, ontwijken; *de zorgen des levens willen –.*

Ontee'rend, bn.; *een –e straf, een – vonnis.*

Ontegenzeg'lijk (*onwederlegbaar*), bn. en bw.; *hij heeft – gelijk*, onbetwistbaar.

Ontei'genen (*van hooger hand ontnemen tegen vergoeding*), ik heb –eigend; *een weide –.*

Onter'ven (*de erfenis ontmaken*), ik heb –erfd; *een neef –.*

Ontfer'men (zich), ik heb mij –fermd; **–er,** m. –s; **–ing** (*barmhartigheid*), v. –en.

Ontgaan', het –ging, is –gaan; *dat is mij –*, ik ben het vergeten; *dat voordeeltje ontging hem*, ontsnapte, ging verloren.

Ontgel'den (*boeten, bezuren*), ik –gold, heb –golden; meest onb. wijs: *hij moest het –.*

Ontge'ven (zich) (*zich uit het hoofd zetten*), ik –gaf mij, heb mij –geven.

Ontgin'nen, ik –gon, heb –gonnen; *heidevelden –*, vruchtbaar maken.

Onthaal' (*ontvangst*), o.; *het – was feestelijk*, d.i. maaltijd, feestmaal; *zijn voorstel vond een goed –*, d.i. werd gunstig opgenomen.

Ontha'len (*trakteeren*), ik heb –haald; *zijn vrienden –; iemand op iets –.*

Onthef'fen (*bevrijden, kwijtschelden*), ik –-hief, heb –heven; **–fing** (*vrijdom*), v. –en.

Onthei'ligen (*het heilige schenden*), ik heb –heiligd; *den Sabbat –, den Zondag –.*

Ontheis'terd (*vernield, verwoest*), bn.; *de door den oorlog – valleien; het –e woud.*

Ontheis'teren (*van sieraad, glans berooven*), ik heb –heisterd; *de winter heeft de velden en bosschen –heisterd*, d.i. van tooi beroofd; fig. *plunderen, vernielen.*

Onthoof'den (*met bijl of zwaard gerechtelijk van het hoofd ontdoen*), ik heb –hoofd.

Onthou'den (zich), ik –hield (mij), heb (mij) –houden; *Pompejus –hield zich op zijn buitengoed*, zich ophouden, verblijven, toeven.

Onthou'den (*in het geheugen houden*), ik –hield, heb –; *alles – wat men leest.*

Onthou'den, ik –hield, heb –; *een dienstbode het loon –*, d.i. inhouden, niet geven.

Onthul'len (*ontsluieren, openbaar maken*), ik heb –huld; *een standbeeld –, de waarheid –*; **–ling,** v. –en.

On'tijd, m. –tijden; *bij avond en –en*, op onbehoorlijken tijd; *dat voorstel kwam ten –e*, d.i. op een ongeschikt oogenblik.

Ontij'dig (*niet te rechter tijd*), bn. en bw.; *dat zijn –e vragen*; bw.: *een – verschijnende vlinder.*

Ontken'nen (*loochenen*), ik heb –kend; *een daad –; alle medeplichtigheid –.*

Ontken'nend (*niet toestemmend*), bn. en bw.; *een – hoofdschudden; – antwoorden.*

Ontke'tenen (*bevrijden van de ketens*), ik heb –ketend; *een misdadiger –*; fig. *de winden –, de volksdriften –.*

Ontkie'men (*uit de kiem te voorschijn komen, groeien*), het is –kiemd; *het zaad gaat –*; fig. *de zaden van deugd beginnen te –.*

Ontklee'den (*van de kleeren ontdoen*), ik heb –kleed; *zich –.*

Ontknoo'ping (dicht. *laatste hoofddeel van een drama, waarin de waarheid zich onthult, peripetie*), v. –knoopingen.

Ontko'men (*ontsnappen*), ik –kwam, ben –komen; *een gevaar –*; **–ing,** v. –en.

Ontlaad'tang (*twee in knoppen uitloopende metalen staven, door een scharnier verbonden, voorzien van een glazen handvatsel*), v. –tangen.

Ontla'der (*werktuig tot ontlading van een electrische batterij*), m. –s.

Ontla'ding (*het terugvoeren der beide bekleedsels van den geladen condensator tot den neutralen toestand*), v. –en; *een langzame –; een plotselinge –*: b.v. door middel van een ontlaadtang.

Ontlas'ten (*ontdoen van een last, verlichten, verruimen*), ik heb –last; *wil ik u eens –? het hart –, het gemoed –; zich –.*

Ontle'den (*in leden scheiden*), ik heb –leed; *een dood dier –, een bloem –, een volzin –, een gedicht –*, fig. *een kunstwerk –.*

Ontle'ding (*de daad van ontleden*), v.; *de – of anatomie van een dier, een plant; schei-*

kundige –; – *van kleuren*; *de – of analyse van een volzin*; *de – van een tooneelstuk*; *woord–*, *zins–*; fig. *de – van de personen*, *van de karakters in eenig tooneelstuk.*

Ontleed'kamer (*anatomisch laboratorium*), v. –kamers; **ontleed'kunde** (*wetenschap der anatomie*), v.; –**kundige** (*anatoom*), m. –kundigen.

Ontlee'nen (*leenen van*; fig. *putten uit*), ik heb –leend.

Ontleg' (*uitvlucht*), o. gmv.; *die knaap weet altijd een* –.

Ontlui'ken (*het tegengestelde van luiken of sluiten*; *openen*, *opengaan*), het –look, heeft en is –loken; *die roos gaat haar bladeren* –; fig. *zijn talent begint te* –.

Ontluis'teren (*van luister berooven*), ik heb –luisterd; *de misdaden*, *die zijn bestuur* –.

Ontman'telen, ik heb –manteld; *een vesting* –, haar wallen slechten.

Ontmenscht' (*wreed*, *ontaard*), bn.; *een – woekeraar*, *een – tiran.*

Ontmoe'digen (*moedeloos maken*), ik heb –moedigd; –**ing** (*neerslachtigheid*), v. gmv.

Ontne'men (*afnemen*, *afhandig maken*, *benenemen*), ik –nam, heb –nomen.

Ontnuch'teren (*nuchter maken*, fig. *ontgoochelen*), ik heb –nuchterd; –**ing,** v. –en.

Ontplof'fingsgeluid (spraakk. *ontploffende medeklinker*), o. –geluiden; *de* p, b, t *zijn –en* (zij worden niet aangehouden).

Ontraad'selen (*oplossen*, *verklaren*), ik heb –raadseld; *de geheimen der toekomst willen* –.

Ontra'den (*afraden*, *uit het hoofd praten*), ik –ried, heb –raden; *iem. een onderneming* –.

Ontred'deren (*ontstellen*, *havenen*, *in verwarring brengen*), het is –redderd; als vd.: *een – schip*; *wat ziet gij er – uit*; *een – wrak.*

Ontrie'ven (*gemak*, *genot ontnemen*, *ongemak veroorzaken*), ik heb –riefd; *als ik u niet –rief*, *wil ik de sigaar wel aannemen.*

Ontroerd' (*aangedaan*, *bewogen*), bn.; *al de omstanders waren* –; *hij sprak met –e stem.*

Ontroe'ren (*aangedaan worden*), hij is -roerd; *de vrouw –roerde tot bezwijmens toe.*

On'trouw (*gebrek aan trouw*), v. gmv.

On'trouw, bn. en bw.; *een hond wordt zijn meester nooit* –; –*handelen.*

Ontrui'men (*verlaten of doen ruimen*), ik heb –ruimd; *een zaal* –, *een fort* –.

Ontsche'pen (*aan land doen gaan*), ik heb –scheept; *eenig volk daar ter plaatse te* –; *de lading* –, aan land brengen.

Ontslaan' (*ontheffen*, *vrij geven*), ik –sloeg, heb –slagen; *ik zal mij van die taak zien te* –.

Ontslag' (*handeling*, *waardoor men iemand ontslaat*), o. gmv.; *zijn – vragen*, *verzoeken*, *nemen*, *krijgen*; *zijn – indienen.*

Ontsla'pen (*ontwaken*, *wakker worden*), hij is –; *in 't Voorhout is alle Dier* –. (Huygens)

Ontsla'pen (*in slaap vallen*; fig. *sterven*), hij –sliep, is –; *in Gode*, *in den Heere* –.

Ontsnap'pen (*ontkomen*, *ontgaan*), ik ben –snapt; *de dief is –snapt*; fig. *de gelegenheid laten* –, ontglippen.

Ontspan'nen (*wat gespannen is vrijlaten*), ik heb en het is –; *een boog* –; –**ning** (fig. *verpoozing*, *rust*), v. –en.

Ontspin'nen (*al spinnende te voorschijn brengen*), ik heb –sponnen; *zich* –: *een gesprek kan zich over eenig onderwerp* –, ontwikkelen, kan gevoerd worden.

Ontsprin'gen (*zijn oorsprong hebben*), het –sprong, is –sprongen; *de Rijn –t op de Alpen*; *hier –t een bron*: fig. *een traan –t zijn oog*, ontwellen.

Ontsprin'gen (*springende ontkomen*), het –sprong, is –sprongen; *hij is den dans ontsprongen*, nl. den doodendans, fig. aan het dreigend doodsgevaar ontkomen.

Ontsprui'ten (fig. *ontstaan*, *groeiend worden*), het –sproot, is –sproten.

Ontstaan' (*een begin nemen*), het –stond, is –.

Ontstaan' (*er niet staan*, *afwezig zijn*), ik –stond, heb –; *Schoone nimf*, *ontsta mij niet!* (Staring), begeef, verlaat mij niet.

Ontste'ken (*doen ontbranden*, *aansteken*), ik –stak, heb –stoken; *een vuur* –; fig. opwekken: *Gods toorn* –, *in woede* –; *de wonde is –stoken*, rood opgezwollen; *een – -stoken plek*, zwerende.

Ontstel'len (*ontroeren*), ik heb en ben –steld; –**tenis** (*aandoening*), v. –en.

Ontstemd' (*valsch van toon*), bn.; *een -e viool*; fig. onaangenaam gestemd, uit z'n humeur.

Ontstem'men (*zijn stemming verliezen of niet hebben*), het heeft en is –stemd; *de vochtigheid zal al die pianino's* –; fig. *dat bericht zal vader* –, uit zijn humeur brengen.

Ontsten'tenis (*gemis*, *gebrek*), v.; *bij – van*, bij afwezigheid, bij mangel van; *bij – van opvolgers*, gemis; *bij – van den burgemeester.*

Ontstich'ten (*ergeren*), ik heb –sticht.

Onttro'nen (*van den troon stooten*), men heeft –troond; *een koning* –.

On'tucht (*onzedelijkheid*), v. gmv.

Ontuch'tig (*zedeloos*, *onrein*, *onkuisch*), bn.

Ontval'len (*door vallen uit iemands bereik raken*, *ontglippen*), het –viel, is –vallen; *het wapen is hem* –; *een traan –viel zijn oog.*

Ontvang' (*het ontvangen*, *ontvangst*), m. gmv.; *in – nemen*; *een bewijs van* –. w. i. g.

Ontvan'gen (*in ontvangst nemen*), ik –ving, heb –vangen; *een som gelds* –.

Ontvan'ger (in 't bijz. *ambtenaar*), m. –s; *de – der directe belastingen*, *der accijnzen*, *der registratie*, *der gemeentebelasting*; ook voorwerp dat opvangt, vergaart: *de – van een dakgoot*; *de – van een luchtpomp.*

Ontvangst' (*het ontvangen*, fig. *onthaal*), v. –en; *een vriendelijke* –.

Ontvan'kelijk (*vatbaar b.v. voor indrukken*), bn.; *een – gemoed*, *een kinderziel is zeer – voor 't goede en 't kwade.*

Ontva'ren (*voorbijgaan*, *verstrijken*), ik – -voer, ben –; *de jaren – zoo snel en zoo vlug!*

Ontvein'zen (*niet uitkomen voor*, *verborgen houden*), ik heb –veinsd; *zijn oogmerk* –; *zich iets* –, iets niet aan zich zelf willen bekennen, het voor zich zelf niet willen weten.

Ontvleesd' (*zonder vleesch*; *vermagerd*), bn.; *de arm was daar* –; *haar wangen waren* –.

Ontvlee'zen (*van 't vleesch ontdoen*), ik heb –vleesd; *een kip* –, *een geraamte* –.

Ontvoe'ren (*wegrooven*, *schaken*), ik heb – -voerd; *een dochter haren ouders* –; –**ing** (*schaking*), v. –en.

Ontvol'ken (*berooven van volk*), ik heb -volkt; *de oorlog –volkt de landen.*

Ontvon'ken (*doen ontbranden*), ik heb en het is –vonkt; fig. *de harten* –.

Ontvou'wen (*los vouwen*, *ontplooien*), ik heb –vouwen; *hij heeft het laken* –.

Ontvou'wen (*uitleggen*, *verklaren*), ik heb –vouwd; *hij heeft mij de redenen –vouwd*; *zijn beginselen* –, blootleggen.

Ontvreem'den (*stelen*), ik heb –vreemd; –**ing** (*diefstal*), v. –en.
Ontwa'ken (*wakker worden*), ik ben –waakt; *uit den slaap, uit den droom –.*
Ontwa'ren (*zien, bespeuren*), ik heb –waard.
Ontwas'sen, ik –wies, ben –; *de knaap is de schoolbank –, de roede –, den kinderschoenen –,* d.i. te groot er voor geworden.
Ontwei'den, ontwei'en (*ontdoen van het ingewand*), ik heb –weid; *een visch, een vogel, een stuk wild –.*
Ontwel'digen (*met geweld ontnemen*), ik heb –weldigd; –**er,** m. –s; –**ing,** v. –en.
Ontwerp' (*plan*), o. –en; – *tot droogmaking van de Zuiderzee.*
Ontwer'pen (*iets in schets teekenen*), ik –wierp, heb –worpen; *het model, het bestek van een huis –; een plan –, een wet –,* d.i. beramen, maken, opstellen.
Ontwij'den (*ontheiligen*), ik heb –wijd; *een kerk –, een altaar –;* –**er,** m. -s; –**ing,** v. -en.
Ontwij'ken (*uit den weg gaan*), ik –week, ben –weken; *'t kind scheen hem te –;* fig. *hij tracht alle verklaring te –,* ontduiken
Ontwik'keld (*den vollen wasdom bereikt hebbende*), bn.; *dat meisje is goed –; een – publiek, gehoor,* beschaafd; *een –e geest,* door studie gevormd; *een – volk,* beschaafd.
Ontwik'kelen, ik heb –wikkeld; *den geest –,* d.i. vormen, denkend maken; *een stelling –,* uiteenzetten, verklaren, toelichten.
Ontwik'keling (*wasdom, groei, voortgang, vorming*), v. gmv.; *de – van lichaam en geest; de verstandelijke –; de – der kunst; de – der wetenschap; de – van electriciteit, van gas, van damp,* vorming; *de – mijner denkbeelden, mijner plannen,* uiteenzetting.
Ontwor'telen (*met wortel en tak uit den grond rukken*), hij heeft –worteld; *de storm had den beuk –worteld;* –**ing,** v. –en.
Ontwrich'ten (*uit het gewricht rukken of schokken*), ik heb –wricht; –**ing,** v. –en.
Ontzag' (*eerbiedige schroom, eerbied*), o. gmv.
Ontzag'lijk (*vreeswekkend, geducht*), bn.
Ontzeg'gen (*weigeren*), ik heb –zegd of –zeid; *iemand een recht –,* d.i. betwisten; –**ging.** v.
Ontze'nuwen (*van kracht berooven;* fig. *verzwakken*), ik heb –zenuwd; *de sterke drank –zenuwt den drinkebroer;* fig. *een bewijs, een betoog –.* d.i. krachteloos maken, grondig of zakelijk weerleggen.
Ontzet' (*bevrijding*), o. gmv.; *het – van Leiden, het – van een schip; er daagt – op.*
Ontzet' (*ontsteld*), bn.; *hij was – van schrik.*
Ontzet'ten (*afzetten, een ambt ontnemen*), ik heb –zet; *de stadhouder werd uit zijn ambt –, de burgemeester werd –;* bij uitbr. *berooven: van haard en erf –zet;* bevrijden: *een stad –, een schip –, iemand –.*
Ontzet'tend (*verbazend groot*), bn. en bw.
Ontzien' (*eerbiedigen*), ik –zag, heb –zien; *gij moet hem wat –,* d.i. sparen, verschoonen.
Ontzind' (*dwaas*), bn.; *een –e schaar, – van vreugde, van droefheid, van angst.*
Ontzin'ken, het –zonk, het is –zonken; *de moed –zinkt mij,* d.i. begeeft, verlaat mij: *de krachten –zonken hem.*
Onuitstaan'baar (*onverdraaglijk*), bn. en bw.
Onvat'baar (*niet ontvankelijk*), bn.; *de man is – voor een zachte vermaning; die booswicht is – voor verbetering,* niet geschikt.
On'verbeden (*niet te verbidden*), bn.; *de – storm.* (Tollens). w. i. g.
Onverbid'delijk (*onvermurwbaar*), bn. en bw.; *een – rechter, de wetten zijn –,* streng.
On'verdroten (*niet ontmoedigd, ijverig, volhardend*), bn. en bw.; *met – ijver.*
Onvergelij'kelijk (*alleszins uitmuntend, uitnemend*), bn. en bw.; *een – talent; dit gedicht is – schoon.*
Onverge'telijk (*te belangrijk om vergeten te kunnen worden*), bn.; *een – tijdperk onzer geschiedenis; een – oogenblik.*
On'verhoeds (*onverwachts*), bw.; *hij gaf mij – een slag, iemand – aanvallen.*
On'verhoedsch, bn.; *een –e aanval,* d. i. plotseling; –**heid,** v. gmv.
On'verholen (*niet verborgen, rondborstig*), bn. en bw.; *een – goedkeuring; hij geeuwde –.*
On'verhoopt, bn. en bw.; *een –e verrassing; bij – afsterven,* d. i. alsnog niet te voorzien.
On'verlaat (*slecht mensch, booswicht, snoodaard*), m –laten.
On'verlet (*ongedeerd*), bn.; *zij kwamen – de poort binnen.*
On'vermengd (*zuiver*), bn.; *dat is – zuiver koper;* fig. *– geluk.*
On'vermogen (*zwakte, armoede*), o.; *geldelijk –;* rechtst. *kennelijk –,* d. i. staat van failliet.
On'verricht (*niet afgedaan*), bn.; *laat geen arbeid –; hij keerde –er zake huiswaarts.*
On'versaagd (*onverschrokken*), bn. en bw.; *'t –e Gent; met –en zin; den vijand – onder de oogen zien,* stoutmoedig.
Onverschil'lig. bn. en bw.; *de toekomst is mij –,* zonder belang; *zij sprak eenige –e woorden,* onbeteekenend.
On'verschrokken (*stoutmoedig*), bn. en bw.; *een – volk; met – moed;* bw.: *hij viel – aan.*
On'verstand (*domheid, dwaasheid, onberedeneerdheid*), o. gmv.
On'vertogen (*ondoordacht, ongepast*), bn.; *men hoorde er geen – woord,* plat, leelijk.
On'verwacht (*niet verwacht of voorzien*), bn. en bw.; *een –e uitkomst, – thuiskomen.*
On'verwachts (*plotseling*), bw.; *hij stond – voor mij; het speelwerk begint zoo –.* (Beets)
On'verwijld (*zonder uitstel*), bn. en bw.; *een – vertrek, –e hulp;* bw.: *de knecht moet – komen,* oogenblikkelijk, terstond.
On'verwrikt (*pal, stevig*), bn. en bw.; *de staven bleven –,* vast; *de soldaten stonden –.*
On'verzeld (*alleen*), bn.; *de dame ging – op reis,* zonder gezelschap.
On'voldaan (*onbevredigd*), bn.; *een wensch, een begeerte, een neiging kan – blijven.*
On'voorzien, bn. en bw.; *een –e gebeurtenis,* d. i. niet voorzien, onverwacht.
On'voorziens (*plotseling*), bw.; *hij viel mij – aan,* onverwachts.
On'vrede, on'vree (*twist, vijandschap, oneenigheid*), m. gmv. w. i g.
On'vriend, m. –vrienden; *thans zijn ze –en,* d. i. geen vrienden; *hij stierf van vriend en – beweend; zich –en maken,* tegenstanders.
On'waarde, v. gmv.; *iets van – verklaren.*
Onwaar'dig (*niet verdienende*), bn.; *wij zijn die gunsten –, die goedheid –,* niet waardig.
On'weder, on'weer (*slecht weer, noodweer: donder, bliksem*), o. –weders, onweeren.
Onweer'baar (*zich niet kunnende weren*), bn. *vrouwen en –bare mannen, de –bare vesting.*
On'weeren (*donderen en bliksemen*). het heeft geonweerd; *kom in huis, het gaat –.*

On'wel (*onpasselijk, ziek*), bn.; *zij werd in school –; hij gevoelt zich –*, ongesteld.
Onwe'tend (*onkundig, geen kennis bezittend*), bn.; *wat zijt ge nog –! hij is – van gevaar; – zondigt men niet.*
On'wetens, bw.; *ik heb hem – gegriefd*, zonder dat ik het wist, onbewust.
On'wil (*afkeer, verzet, tegenzin*), m. gmv.
Onwillekeu'rig (*niet opzettelijk*), bn. en bw.
Onwil'lig, bn. en bw.; *een –e manslag*, d. i. door onvoorzichtigheid, zonder boozen wil.
Onwrik'baar (*niet verwrikt kunnende worden*), bn. en bw.; *een –bare muur*; fig. *een – beginsel*, onomstootelijk.
O'nyx (*edele steen, een soort van agaat*), m. –en.
Onze'delijk (*niet volgens zedelijke beginselen*), bn.; *een – boek, –e vertooningen.*
Onze'dig (*niet eerbaar*), bn.; *dat is –e taal.*
On'zeker (*onvast*), bn.; *met –e stappen.*
Onzij'dig, bn.; *een –e vlag; zich – houden*, d. i. geen partij kiezend; *het – geslacht in de taal.*
On'zin (*wartaal, zotteklap*), m. gmv.
Onzin'nig (*dwaas, zot*), bn. en bw.: *e. – woord.*
On'zuiver (*niet rein*), bn. en bw.; *e. – glas.*
Ooft (*boomvruchten, fruit*), o. gmv
Oog (*gezichtsorgaan*), o. oogen; zegsw. *–en in het hoofd hebben*, goed zien; bij overdracht: *de –en van een dobbelsteen.*
Oog'appel (*pupil, het zwarte punt in het oog*), m. –appels; fig. lieveling.
Oo'gelijn (*lieveling*), o. –lijns.
Oo'genblik (*tijdstip*), o., soms m. –blikken.
Oog'jesgoed (*wollen, linnen of katoenen stof, waarin oogjes geweven zijn*), o. gmv.
Oog'lid (*oogdeksel*), o.; –leden.
Ooglui'kend, bw.; *iets – toelaten*, d.i. het verbodene toelaten, doende of men het niet ziet.
Oog'merk (*streven, doel*), o. –merken; *met het –*, met de bedoeling; *een misdadig –.*
Oog'punt, o. -punten; *het – in de perspectief*, punt, waarin het tafereel wordt gesneden door de loodlijn uit het oog daarop neergelaten; *iets uit een bepaald – zien.*
Oogst (*vruchten-lezing*), m. –en; *een rijke –*, opbrengst der inzameling, van het oogsten.
Oog'sten (*den oogst binnenhalen*, ook: *maaien, binden, verzamelen van 't koren*), ik heb geoogst; *het koren –, het vlas –.*
Oogst'feest, o. –feesten; **oogstlied,** o. –liederen; **–maand** (*Augustus*), v. gmv.; **–tijd,** m. gmv.; **–zon** (*Augustuszon*), v. gmv.
Oog'wit (*doel, mikpunt, doeleinde*), o. gmv.; *zijn – bereiken, treffen.*
Ooi (*wijfjesschaap, melkschaap*), v. ooien.
Ooi'evaar (*steltlooper, stork, eiber*), m. – -vaars, –varen.
Ooi'lam (*wijfjeslam*). o. –lammeren.
Oo'lijk (*dwaas, onnoozel*), bn. en bw.; *ik zal me – houden.* (Beets); verder: slim, doortrapt: *jou, –e schalk*; guitig: *de –e meisjes*; ook: zeer erg ongesteld, b.v. *„Hoe gaat het met Barte?" –, dokter, – !* (Beets.)
Oo'lijkerd (*slimmerd, guit*), m. –s.
Oo'lijkheid (*slimheid, guitigheid*), v. -heden.
Oom (*broer van vader of moeder*), m. –en, –s, –pje; *–lief: dat valt in –liefs smaak.*
Oor (*gehoororgaan*), o. ooren; zegsw. *het – scherpen*, aandachtig luisteren; bij uitbreiding: *het – van een pot.*
Oor'baar (*voegzaam, gepast, behoorlijk, welvoeglijk, kiesch*), bn.; *een weinig –bare vraag.*
Oord (*plaats, plek*), o. –en; *de heilige –en*, Palestina; *herstellings–, toevluchts–*, huis.
Oord (*¼ deel van iets*), o. –en. Zie **Oort.**
Oor'deel (R. K. *vonnis, rechtspraak Gods*), o.; oordeelen.
Oor'deel (*meening, gevoelen*), o. gmv.
Oor'deel (*vermogen der ziel, inzicht*), o.; *een helder –, een zuiver –, een gegrond –.*
Oor'deelen (*vonnissen, rechtspreken; meening vormen*), ik heb –oordeeld.
Oor'ijzer (*gouden of zilveren hoofdsieraad*), o. –ijzers: *de Friezinnen dragen –ijzers.*
Oor'konde (*getuigenis, geschreven akte, charter, verklaring*), v. –konden.
Oor'lam (*oorlogsmatroos*), m. –lammen: *in de herberg vond ik drie –men*; fig. *rantsoen jenever voor één matroos: een extra –*, o. –lammen.
Oor'lof (*vergunning, verlof*). o. gmv.
Oor'log (*krijg*), m. –logen.
Oor'logen (*krijg voeren*), ik heb –oorloogd.
Oor'logsgod (myth. *godheid des oorlogs, nl. Mars*), m. gmv.
Oor'sprong (*aanvang, begin, ontstaan*), m.
Oorspron'kelijk, oorspronk'lijk, bn. en bw.; *een –e roman*, d. i. niet vertaald: *een – woud op Java*, d. i. uit de natuur ontstaan; *– Nederlandsch*, niet verbasterd, zuiver.
Oort (*twee duiten, ¼ stuiver*), o. –en.
Oort'je, o. –s; *zijn – versnoepen*; zegsw. *staan kijken als een jongen die zijn – versnoept heeft*, ontnuchterd, spijtig.
Oort'jesband (nl. *van een oortje de el*), o. gmv.
Oortjesdoosje (*spaarpotje*), o. –doosjes.
Oor'veeg, -vijg (*slag om de ooren*), m. – -vegen, –vijgen; *een – krijgen; iemand een – geven, toedienen, toebrengen.*
Oor'worm (*rechtvleugelig insect*), m. –en.
Oor'zaak (*reden, grond, aanleiding*), v. –zaken; *de naaste –; een natuurlijke –.*
Oorza'kelijk, bn.; *het – verband*, de betrekking van oorzaak en gevolg tusschen twee verschijnselen of toestanden.
Oost (*het Oosten*), m. en o. gmv.; *om den – varen*, in oostelijke richting; *de zon rijst in het –.*
Oost (*Nederlands O.I. bezittingen*), v.; *hij heeft zijn fortuin in de – gemaakt.*
Oost, bw.; *zijn weg ging nu west, dan –*, in de richting van.
Oos'telijk, bn. en bw.; *de –e grens; – varen.*
Oos'ten, o.; *de zon komt op in het –.*
Oos'tenwind (*wind uit het Oosten*), m. –en.
Oos'terkim (*de oostelijke gezichteinder*), v. –gmv.; *de – met het morgenrood.*
Oos'terling (thans: *O.-Indiër*), m. en v. –en; voor het v. ook *–linge.* Vroeger: inwoner eener Hanzestad, vooral koopman uit het Oostland: *zelfs –lingen bezochten de Dordtsche markt.* (Fruin.)
Oos'tersch (*in het Oosten gelegen*), bn.; *de –e kooplieden*, uit de Hanzesteden; *de –e hemel*, in het Oosten; fig. *–e grootspraak*, bloemrijke.
Oos'terzon (*de zon zooals die in 't Oosten opgaat*), v. gmv.; *deze kamer heeft de –.*
Oost-In'dië (*de eilanden van den Oostindischen archipel*), o. gmv.; *naar – varen.* Ook: **Oostin'je,** o. gmz.
Oostin'dievaarder (*schip dat op O.-Indië vaart*, ook *de gezagvoerder*), m. –vaarders. Ook: *Oostinjevaarder*, m. –s. gmz.
Oostin'disch, bn.; *de –e Compagnie.*
Oostin'disch, bw.; *– doof zijn.* doen als de

Oosterlingen, nl. alsof men een bevel of woord niet hoorde; ook: *zich – doof houden.*
Oostin'je, o. Zie **Oost-In'dië.**
Oost'land (*de Oostzeelanden*), o. gmv.
Oost'moesson (Ind. *moesson, die uit het O. waait; droge tijd, zomer*), m. gmv. Op Java van half April tot half November.
Oost'passaat (*passaat uit het O.*), m. gmv.; regelmatige O. wind in de tropen.
Oost'waarts (*naar het O. toe*), bw.; *– gaan.*
Oost'zee (*de Baltische Zee*), v. gmv.
Oost'zijde (*de oostelijke kant*), v. gmv.; *men begon de stad aan de – uit te leggen.*
Oo'tje (*kleine letter* o, *nul*), o. –s; *iemand in het – nemen*, hem voor den gek houden; *in 't – knikkeren*, kuiltje.
Oot'moed (*gevoel van kleinheid, nederigheid, onwaardigheid*), m. gmv.
Ootmoe'dig (*nederig, bescheiden*), bn. en bw.; *hij is – van hart; – smeeken.*
Opaak' (*ondoorschijnend; duister, donker*; fig. *droevig*), bn.
Opaal' (*mineraal*), o. gmv.; (*melkblauw, bijna doorschijn. bewerkt edelgesteente*), m. opalen.
Op'bod (*hooger bod*), o. gmv.; *bij – verkoopen*, d. i. aan den meestbiedende.
Op'boeien (*de boorden van een schip ophoogen*), ik heb –geboeid; *eene boot –.*
Op'cent (*toeslag op rechten of belasting*), m. –centen; *men betaalt 1 $^0/_0$ en 38 –centen, dat is per honderd f 1.38.*
Op'dienen (*opdisschen*), ik diende –, heb –gediend; *de meid gaat –.*
Op'disschen (fig. *onthalen*), ik heb -gedischt.
Op'doeken (*samenvouwen, doen eindigen*), ik heb –gedoekt; *dit werk heeft geen aftrek, de uitgever zal het wel –*, d. i. er geen herdruk van geven.
Op'doemen (*te voorschijn komen*), het is –gedoemd; *een eiland zagen we in de verte –*, d. i. uit de nevelen te voorschijn komen.
Op'dracht (R. K. *t ewijding*), v. –drachten.
Opeen' (*op elkaar*), bw.; in samenst.: *–hoopen, – pakken, – stapelen; –gehoopt, –gepakt, –gestapeld.*
O'pen, bn. en bw.; *een – mond, een – wagen, een – kachel*, enz., d. i. niet gesloten; *doe de deur –*, ontsluiten, enz.; *iets – verkondigen.*
Openbaar' (*publiek*), bn. en bw.; *de –bare school, iets – maken; iets – aanbesteden.*
Openba'ren (*doen kennen, onthullen*), ik heb –openbaard; *iemand de geheimen van iets –.*
O'penen (*ontsluiten*), ik heb –opend.
Openhar'tig (*oprecht, rond*), bn. en bw.
O'pening, v. –en: *– van zaken*, openbaring.
O'penlijk (*onverholen, in 't openbaar*), bn. en bw.; *een –e bekentenis, een – verzet.*
Op en top (*door en door, geheel en al*). bw.: *Kapitein Z. was – een zeeman.*
O'pera (dichtk. *zangspel, muzikaal drama, tooneelspel op muziek*), v. –'s; *de dichterlijke waarde der –teksten is in den regel niet groot, daar de muziek hoofdzaak is.*
O'pera (*het gebouw, theater*), v. –'s.
Opera'tie (*heelmeesters-kunstbewerking*), v. –tiën, –ties: lees: *-raat'sie.*
Operet'te (*klein zangspel, operaatje*), v. –s.
Op'gaaf, op'gave (*mededeeling, lijst, vraagstuk, werkstuk*), v. –gaven.
Op'gang (*het opgaan*), m. –en; *de – der zon.*
Op'gave (*opgaaf*), v. –gaven.
Op'geld (*agio, geld-toe*), o. gmv.; *1.5 $^0/_0$ –.*
Op'geruimd (*vroolijk*), bn. en bw.; –**heid,** v.
Op'geschikt (*opgesmukt*), bn.; –**heid,** v.
Op'geschoten, bn.; *een – knaap*, rijzig.
Op'gesmukt (*getooid, gesierd*), bn.; –**heid,** v.
Op'getogen (*verrukt, verheugd, zeer blij*), bn.
Op'gewekt (*vroolijk gestemd*), bn ;*een - mensch.*
Op'gewonden (fig. *in geestdrift, in woede*), bn.
Op'haal (*dunne trek eener letter*), m. –halen.
Op'hakkerig (*blufferig, pocherig*), bn.
Op'halen (*omhoog halen*), ik heb –gehaald: *een brug –, de zeilen –; van 't verleden –.*
Ophan'den (*naderend*), bw.; *de winter is –*, in aantocht; *het is –*, gaat geschieden.
Op'hebben, ik had –, heb –gehad; *veel met iemand –*, veel van iemand houden.
Op'hef (*groote lof*), m. gmv.; *met –*, bluf.
Op'helderen (*verklaren*), het is en hij heeft –gehelderd; –**ing,** v. –en.
Op'hemelen (*verheerlijken*), ik heb –gehemeld; *iemands werk of daden –.*
Op'hitsen (*opstoken*), ik heb –gehitst.
Opiaat' (*pijnstillend middel uit opium, slaapmiddel*), o. gmv.
Opi'nie (*meening, gevoelen, schatting*), v. –nies, –niën.
O'pium (*amfioen, gedroogd slaapbollensap*), o. gmv.; –**kit** (*–kroeg in Indië*), v. –ten; –**schuiver** (*rooker van –*), m. –schuivers.
Op'koop (*samenkoop, aankoop*), m. gmv.
Op'laag, -lage (*getal afdrukken*), v. –lagen.
Op'leiden (*opwaarts leiden*, fig. *vormen, kweeken*), ik heb –geleid; *onderwijzers –.*
Op'letten (*goed toezien*), ik heb –gelet; –**ter** (*iemand die acht geeft*), m. –s.
Oplet'tend (*aandachtig*), bn. en bw.; –**heid,** v.
Op'leukeren (*opvroolijken, doen opleven*), ik heb –geleukerd.
Op'loop (*opschudding*), m. –loopen; *een – op het marktplein*, samenscholing, herrie.
Oploo'pend (*driftig, opvliegend*), bn. en bw.
Op'lossen (*verklaren*), ik heb –gelost.
Op'lossen (*zich in fijne deelen scheiden*), ik heb –gelost; *zout –, suiker – in water.*
Op'luiken (*er beter of gezonder uit gaan zien*), ik look –, ben –geloken.
Op'luisteren (*glans verleenen*), ik heb –geluisterd; *de muziek zal het feest –*; glanzig worden: *Keesjes oogen –den op; Pieters gelaat –de op* (Beets.), opvroolijken.
Opmer'kelijk (*merkwaardig*, ook: *zonderling, vreemd*), bn. en bw.; *een – feit; – bleek.*
Op'merken (*letten op, zien*), ik heb -gemerkt; –**ing,** v. –en: *een juiste –*, blijk van oordeel; *een scherpzinnige –, een geestige –*, blijk van vernuft.
Op'monteren (*opvroolijken, opfrisschen*), ik heb –gemonterd.
Op'name (*het opnemen*), v. –n; *een photogr. – doen; de – van een terrein*, beschouwing.
Op'nemen, ik nam –, heb –genomen; *iets goed –*, er niet boos om worden; *iemand nauwkeurig –*, goed bekijken, waarnemen.
Opnieuw' (*nog eens*), bw.; *iets – schrijven.*
Op'onthoud (*verlet, vertraging*), o. gmv.
Oppas'send, bn.; *een – echtgenoot en vader*, d. i. van goed gedrag.
Op'passer (*iemand die een ander oppast, verzorgt*), m. –passers; *de – van een zieke.*
Op'passer (mil. *soldaat-huisknecht*), m. –s.
Op'per (*hooistapel*), m. –s.
Op'per, op'perd (*opperwal, hooge kant, veilige ligplaats voor schepen, luwe of windstille plaats*), m. –s.
Op'perbevel (*het bevel over 't geheele leger*), o.

Op'peren (*te berde brengen, spreken over iets, in 't midden brengen*), ik heb —opperd.

Op'perhoofd (*algemeen hoofd, chef*), o. — -hoofden; *het — van een wilden stam.*

Op'permajesteit (*de Godheid*), v. gmv.

Op'perman (*helper of handreiker van een metselaar*), m. —lieden, —lui.

Op'pervlak (*al de vlakken samen*), o.; -ken.

Oppervlak'kig (*los, niet grondig*), bn. en bw.; *een —e studie, — denken.*

Op'pervlakte, v. —n; *de — der aarde.*

Opponent' (*tegenstander, bestrijder*), m. —en.

Opportuniteit' (*geschikte tijd of gelegenheid, gunstig oogenblik*), v. gmv.

Opposant' (*tegenstander, bestrijder*), m. —en.

Opposi'tie (*tegenstand, tegenwerking*), v.; *in de — zijn*, tot de tegenpartij behooren; *— voeren*, tegenwerken; lees: *—ziet'sie.*

Op'rakelen, ik heb —gerakeld; *een ouden twist —*, d. i. uit de asch der vergetelheid weer aan den dag brengen.

Op'rapen, ik heb —geraapt; *een appel, een peer —*, d. i. van den grond opnemen.

Oprecht' (*eerlijk*, fig. *rond*), bn. en bw.

Op'richten (*recht doen staan*), ik heb —gericht; *een gedenkteeken —*, doen verrijzen.

Op'rit (*het oprijden*), m. —ten. Ook: *helling.*

Op'roepen (*bijeenroepen*), ik heb —geroepen; *de leden eener vergadering —*; **—ing,** v. —en.

Op'roer (*revolutie, volksverzet, opstand, storing der openbare rust*), o. —en.

Op'ruien (*ophitsen*), ik heb —geruid.

Op'ruimen (*uit den weg ruimen, ordenen, regelen*), ik heb —geruimd.

Op'rukken (*voorwaarts gaan*), ik heb en ben —gerukt; *tegen den vijand —.*

Op'schik (*het opschikken; de tooi*), m. gmv.

Op'schikken (*tooien, sieren*), ik heb —geschikt; *een kamer —; zijn kinderen —.*

Op'schorten (*uitstellen*), ik heb —geschort; *een vonnis, een oordeel, een geding —*, d. i. op een later tijdstip stellen, verdagen.

Op'schrift (*titel, adres, bijschrift*), o. —en.

Op'schroeven (fig. *hoogelijk prijzen*), ik heb —geschroefd; **—ving,** v. —en.

Op'schudding (*alarm, ontsteltenis, beweging*), v. —en; *het heele hotel was in —.*

Op'sjorren (scheepst. *omhoog sjorren*), ik heb —gesjord; *de kisten in 't ruim —.*

Op'slag (*verhooging, vermeerdering, b.v. van prijs, van traktement*, enz.), m. gmv.

Op'smuk (*tooi, tooisel, dos*), m. gmv.

Op'spelen (*uitvaren*), ik heb —gespeeld, gmz.; *de baas ging tegen de knechten —.*

Op'sporen (*vinden, ontdekken*), ik heb —gespoord; *het wild —, den dief —.*

Op'spraak, v. gmv.; *hij is in —*, men spreekt ongunstig over hem; *iemand in — brengen.*

Op'stal, m. —stallen; *de — van een erf*, d. i. de huizingen, stallen, enz.; *de — van een schip*, de masten en het want.

Op'stand (*oproer, revolutie*), m. —standen.

Op'stand (bouwk. *teekening van een gebouw, zooals men er tegen aan ziet*), m. —standen.

Op'standeling (*muiter, rebel, oproerling*), m. en v. —en; voor het v. ook: **—linge.**

Op'standing (*verrijzenis des Heeren*), v. gmv.; *het feest der —*, Paschen.

Op'steken (*in de hoogte steken*), ik stak —, heb —gestoken; *den vinger —, een vaan —*; fig. *het hoofd —*, zich gaan verzetten.

Op'steker (*hooivork met langen steel*), m. —s.

Op'stel (*schets, korte verhandeling, betoog, steloefening*), o. —stellen.

Op'stellen (*ontwerpen, opschrijven*), ik heb —gesteld; *een verzoekschrift —.*

Op'stootje (*relletje in een achterbuurt*), o. —s; *er was daar een —.*

Op'stopper (*oorvijg, slag, stomp, vuistslag*), m. —s. gmz.

Op'stuiven (fig. *toornig worden*), ik ben — -gestoven; *hij stuift op als buskruit.*

Op'stuwen (*het water omhoog drijven*), ik heb —gestuwd; **—er** (*wind die het water opstuwt*), m. —s; **—ing** (*opdrijving*), v. —en.

Op'takelen (*een schip optuigen*), ik heb —getakeld; **—ing,** v. —en.

Op'tassen (*ophoopen, samenstapelen*; fig. *verzamelen*), ik heb —getast.

Op'tatief (*een wensch bevattend of uitdrukkend, wenschend*), bn.

Op'tatief (spraakk. *wenschende wijs*), m. —tieven; b.v. *Lang leve onze vriend! Moge het hem welgaan!*

Op'tellen (*bijeentellen*), ik heb —geteld; **—ler,** m. —s; *een rekening —, getallen —.*

Op'tica, optiek' (*gezichtkunde, kennis der wetten van het licht*), v. gmv.

Op'ticus, opticien' (*gezichtkundige*, ook *slijper van ooglazen, maker van brillen*, enz.), m. —ci, —ciens.

Optimis'me (*optimismus: tevredenheid en ingenomenheid met het bestaande*), o. gmv.

Optimist' (*aanhanger of voorstander van het optimisme*), m. —en.

Op'tisch (*gezichtkundig*), bn.; *een — bedrog.*

Op'tocht (*stoet, processie, feestelijke ommegang*), m. —tochten.

Op'trek (*buitenhuisje*), m. —trekken; **—je:** *een —je huren voor de zomermaanden.*

Op'tuigen (*het tuig aandoen; gereed maken*), ik heb —getuigd; *een paard —, een schip —.*

Op'vijzelen (*zeer prijzen*), ik heb —gevijzeld; *iemands goede daden —*, hemelhoog verheffen.

Opvlie'gend (*oploopend, driftig*), bn.

Op'voeden (*grootbrengen, lichamelijk en geestelijk kweeken, vormen*), ik heb —gevoed.

Op'voedkunde (*leer der opvoeding*), v. gmv.

Op'voedkundige (*iemand die opvoedt*), m. en v. —kundigen.

Op'zeggen (*uit het hoofd zeggen; afzeggen; ontzeggen*), ik heb —gezegd en —gezeid; *een gedicht —; een knecht de huur —.*

Op'zet (*het opgezette, een toestel*), m. —ten.

Op'zet (*beraamd plan, toeleg*), o. gmv.; *met —.*

Opzet'telijk (*met voordacht*), bn. en bw.

Op'zicht (*leiding, toezicht, beheer*), o. gmv.

Op'zicht (*vrees voor, 't opzien tegen*), o.; *hij liet het uit menschelijk —.*

Op'zichter (*opziener*), m. —s; *hij is — bij den Waterstaat*, ambtenaar belast met het practisch toezicht der werken.

Opzich'tig, bn. en bw.; *een —e kleedij; zij is — gekleed*, d. i. bont, vreemd; **—heid,** v. gmv.

Oraal' (*mondeling, woordelijk*), bn. en bw.

Ora'kel (*godspraak: te Dodona (Jupiter) en Delphi (Apollo)*, o. —s, —en.

O'rang-oe'tan (*groote aap, boschmensch op Sumatra*), m. —s.

Oran'je (*boom*), m.; (*vrucht*), v. —s.

Oran'je (*roodachtig gele kleur*), o. gmv.; *— boven!* partijleus.

Oran'je (*geel als een oranjeappel, roodgeel*), bn.

Oran'jekanaal (*vaart in Drente*), o.

Oran'jeklant (*in de nadagen der Republiek, vriend van den stadhouder*), m. en v. —klanten.
Oran'jeman (*Oranjeklant, iemand die Oranjegezind is*), m. —mannen.
Oranjerie'(*wintertuin, broeihuis*), v. —s, —ën.
Ora'tie (*redevoering*), v. —ties, —tiën. (t = ts)
Ora'tor (*redenaar*), m. —s, —to'ren.
Orato'risch (*redekunstig*), bn. en bw.; *—e figuren in den stijl; hij sprak —.*
Or'beren (*nuttigen, opeten, verorberen*), ik heb —orberd; *een eitje —; een kuikentje —.*
Orchest' (*orkest*), o. —en. (ch = k)
Orda'lium, ordaal' (*godsoordeel, vuurproef, ordel*), o. ordaliën.
Or'de (*regel, schikking, geregeldheid*), v.; *een man van —; — is de hefboom van den arbeid.*
Or'de (*afdeeling, klasse een of meer familiën omvattende*), v.; *de — der vogels.*
Or'de (R. K. *geestelijke vereeniging van blijvenden aard, goedgekeurd door den Paus van Rome*), v. —n; *de — der Dominicanen.*
Or'de (*bouworde, bouwtrant*), v. —n; *er bestaan vijf —n wat betreft de kolom of zuil.*
Or'de (*ridderteeken, decoratie*), v. —n; *de — van Oranje-Nassau, de — van den Nederlandschen leeuw, een buitenlandsche —.*
Or'delijk (*geregeld, volgens regel en orde*), bn. en bw.; *een — huishouden; — werken.*
Or'denen (*regelen, in orde brengen, schikken*), ik heb —ordend.
Orden'telijk (*fatsoenlijk*), bn. en bw.; *Meeltje is een heel — meisje.* (Beets.)
Or'der (*bevel, last, opdracht*), v. —s.
Ordinair' (*gering, min*), bn. en bw. (ai = è)
Ordina'ris (*gaarkeuken, restaurant*), v. —sen.
Ordonnans' (mil. *toegevoegd militair, die bevelen moet overbrengen*), m. —en.
Ordonnan'tie (*bevel, voorschrift; aanwijzing ter betaling op 's rijks ontvanger*), v. —ties, —tiën (t = ts)
Ordonnan'tie (*ordening, aanleg, schikking van figuren op een schilderij*), v. —s, —tiën.
Ordonneeren (*bevelen, gelusten, voorschrijven*).
Orgaan' (*werktuig der zinnen; stem van een zanger; een courant van een partij*), o. organen.
Organisa'tie (*inrichting*), v. —tiën, —ties.
Orga'nisch (*wat betrekking heeft op de bewerktuigde natuur*), bn.
Organiseeren (*in orde maken; een staat, een partij, een wet inrichten, vormen*). (s = z)
Organis'me, —nis'mus (*inrichting; ledenbouw, geleding; gestel*), o. —nismen; *het — van mensch en dier, de taal is een levend —.*
Organist', orgelist' (*orgelspeler*), m. —en.
Or'gel (*muziekinstrument, welks tonen worden voortgebracht door een luchtstroom*), o. —s, —en; *een kerk—, een kamer—.*
Or'gelen (fig. *orgelend zingen*), de nachtegaal heeft georgeld.
Orgelist' (*organist*), m. —en.
Oriëntalist' (*kenner van Oost. talen*), m. —en.
Oriënteeren (zich) (*zich naar een der hemelstreken richten, opnemen waar men is om niet te dwalen*).
Origineel' (*oorspronkelijk, onvervalscht*), bn. en bw.; *dit is nu de —e tekst.* (g = zj)
Origineel' (*de oorspronkelijke tekst, het echte stuk*), o. —en. (g = zj)
Origineel' (*zonderling*), m. en v. —en; *de heer Wagenstert was een —.* (Beets) (g = zj)
O'rinbaar (*nieuweling, jong matroos*), m. —baren.
Ori'on (*een schitterend sterrenbeeld*), m. gmv.
Orkaan' (*hevige tropische storm, cycloon, kringstorm*), m. —kanen.
Orkest' (*plaats, waar de muzikanten zitten; de toonkunstenaars zelve*), o. —en.
Ornaat' (*plechtgewaad van geestelijken*), o.
Ornament', ornement' (*sieraad, versierend bijwerk, versiersel*), o. —en.
Ornamentiek' (*de leer van het ornamenteeren*), v. gmv.
Ornitholoog' (*vogelkenner, —beschrijver*), m. —logen. (th = t)
Orographie' (*beschrijving van gebergten*), v. gmv.; **—graphisch,** bn.: *-e kaarten.* (ph = f)
Or'pheus (lees: *or'fuis*), m. een der oudste en beroemdste onder de Grieksche zangers; zijn geschiedenis hangt in de nevelen der grijze oudheid, o.a. vergezelde hij de Argonauten.
Orthodox' (*rechtzinnig, oudgeloovig*), bn. en bw.
Orthodox'e (*rechtzinnige*), m. en v. —n.
Orthodoxie' (*rechtzinnigheid*), v. gmv. (th=t)
Orthographie' (*spelkunst, kunst om juist te schrijven*), v. gmv.; lees: *or-to-gra-fie'.*
Orthopædie' (*leer der middelen tot herstel van lichamelijke verkrommingen*, enz.), v.; **—pæ'disch,** bn.: *—e gymnastiek.* (th = t)
Ortolaan' (*zomervogel, wel broedend in Gelderland en N.-Brabant*), m. —lanen.
Os (*rund*), m. ossen; *een vette —, een span ossen*; zegsw. *van den — op den ezel*, van den hak op den tak.
Osi'ris (*bij de Egyptenaren de zonnegod, gemaal van Isis*), m.; — was een goede, weldoende godheid, die hun den landbouw leerde; hij werd aangebeden in den heiligen stier Apis.
Osma'nen (*Turken, zoo genoemd naar sultan Osman,* ± 1300), m. mv.
Osmo'se, —sis (nat. *de wederkeerige inwerking op elkaar van vloeistoffen, die een homogeen mengsel kunnen vormen, wanneer zij door een poreuzen wand van elkander gescheiden zijn*), v. gmv.
Os'segebraad (*gebraden osseVleesch*), o. gmv.
Os'sekop (*kop van een os*), m. —koppen.
Os'seleer, os'senleer, o. gmv.
Os'sendrift (*een aantal ossen*), v. —driften.
Os'senhaas (*ruggestuk van een os*), m. —hazen.
Os'senoog (*oog van een os*), o. —oogen.
Osteologie' (*leer der beenderen*), v. gmv. (g=g)
Oste'ra, Osta'ra (Germ. myth. *de godin der herlevende natuur, de lentegodin*), v.
Os'terfeest (Germ. myth. *feest ter eere v. Ostara, in April of Maart, ter viering der lente*), o. —en.
Ostracis'me, ostracis'mus (gesch. *het schervengericht in oud-Athene*), o. gmv.
Ot'ter (*wezelachtig roofdier*), m. —s.
Ottoman'nen (*Osmanische Turken in Europa en Klein-Azië*), m. mv. Ook: *Ottomanen.*
Oud (*voormalig*), bn.; *een oud-minister; oudergewoonte; in —e tijden, dagen,* lang geleden.
Oudbak'ken (*belegen, niet versch,* fig. *ouderwetsch*), bn.; *— brood, — denkbeelden.*
Ou'de (*bejaarde*), m. en v. —n; geschied. *de —n,* Grieken en Romeinen.
Ou'dejaar (*de laatste dag des jaars*), o —jaren; **—jaarsa'vond,** m. —en: *—avond vieren.*
Oude-man'nenhuis (*godshuis*), o. —huizen.
Ou'der (*vader of moeder*), m. Zie **Ouders.**
Ou'derdom (*hooge leeftijd*), m. gmv.; fig. oude lieden: *men moet den — eeren.*
Ou'derling (Prot. *lid van den kerkeraad, zorgend voor of lettend op de zuiverheid der leer*), m. —en; *het college van —en.*

Ou'ders, ou'deren, m. mv.; *van ouder tot ouder*, d. i. van geslacht tot geslacht.
Ouderwets' (*naar ouden trant*), bw.; – *gekleed.*
Ouderwetsch', bn.; *een – huis, een – theeservies*; **–heid,** v. gmv.
Oude-vrou'wenhuis (*godshuis*), o. –huizen.
Oud'gast (*oud-Ind. ambtenaar*), m. –gasten.
Oud'gediende (*oud-soldaat*), m. –gedienden.
Oud'heid, v. –heden; *hij is koopman in –heden*, antiquiteiten; *de – van een gebouw*, ouderdom; *in de grijze –*, de oude tijden.
Oudroest' (*oude rommel*), o. gmv.
Oud'tijds (*weleer, in oude dagen*), bw.
Ou'taar, ou'ter (*offerplaats, altaar, offertafel*), o. –taren, –ters.
Ou'ter (*altaar*), o. –s.
Ou'wel (*oud middel tot sluiting van brieven*), m. –s; *een doosje –s koopen.*
Ou'welijk (*als van een oud man*), bn. en bw.; *een – voorkomen.*
Ovaal' (*langwerpig rond*), bn.; *een – gelaat.*
Ovaal' (*langronde gesloten lijn*), o. ovalen.
Ova'tie (*luidruchtig eerbewijs*), v. –tiën, –ties.
O'ven (*bakoven van steen of ijzer*), m. –s.
O'verblijfsel (*overschot*), o. –s, –en.
Overbo'dig (*onnoodig*), bn.; *–e moeite, een –e verklaring, –e drukte, –e hulp.*
O'verdaad (*verkwisting, weelde*), v. gmv.
Overda'dig (*onmatig*), bn. en bw.
O'verdracht, v. –en; *de – van de fabriek zal weldra plaats hebben*, d. i. het overgeven aan een nieuwen eigenaar.
Overdrach'telijk (*figuurlijk*), bn. en bw.
O'verdragen (*afstaan*), ik droeg –, heb –gedragen; *zijn rechten op iets –.*
Overdre'ven (*buitensporig*), bn. en bw.
Overeen' (*gelijk*), bw.; *dat komt – uit.* De w.w. met – samengesteld zijn scheidbaar, doch worden in de onbep. wijs en in het verleden deelwoord als één woord geschreven.
Overeen'komen (*overeenstemmen, afspreken*), ik kwam –, ben –gekomen.
Overeen'komst (*regeling*), v. –komsten.
Overeind' (*rechtop*), bw.; *een paal – zetten.*
O'vergaaf, o'vergave, v.; *de – eener vesting.*
O'vergang (*het overgaan*), m. –gangen.
Overgan'kelijk (*wat kan overgaan*), bn.; spraakk. *een – werkwoord.*
O'vergave (*het overgeven*), v. gmv.
O'vergegeven, bn.; *een – booswicht*, zeer slecht, snood.
O'vergeven, ik gaf –, heb –gegeven; *zich op genade of ongenade aan den vijand –*, d. i. zich in zijn handen stellen.
O'vergeving (*onderwerping*), v. gmv.
O'verhaal (*veer*), m. –halen.
O'verhand (*grooter macht*), v.; *die meening heeft thans de –*, is de heerschende.
Overhan'digen (*ter hand stellen*), heb – -handigd; *iemand een brief –.*
Overhee'ren (*als heer besturen, heer zijn over, veroveren*), ik heb –heerd.
Overheer'lijk (*zeer voortreffelijk*), bn. en bw.
Overheer'schen (*beheerschen*), ik heb – -heerscht; **–ing,** v. –en: *het land zuchtte onder Fransche –ing.*
O'verheid, v. –heden; *de burgerlijke, de militaire –*, d. i. het gezag.
O'verhemd (*fijn bovenhemd*), o. –hemden.
O'verig (*overgebleven zijnde*), bn.; *de –e dagen.*
Overij'len (zich), ik heb mij –ijld; *overijl u niet*, d. i. loop niet te haastig; fig. neem niet te ras een besluit.
Overja'rig, bn.; *dit is – fruit*, d. i. meer dan een jaar oud; fig. bejaard, op leeftijd.
O'verjas (*jas, die over de andere jas heen wordt gedragen*), v. –jassen.
O'verkant (*aan gene zijde*), m. gmv.
Overkap'pen (*met een kap bedekken*), ik heb –kapt; *het terrein bij het station gaat men –.*
O'verkleed (*kleedingstuk, dat over de andere wordt gedragen*), o. –kleederen, –kleeren.
O'verkleed (*dekkleed, kleed van mindere stof*), o. –kleeden; *er lag een linnen – over het kostbare tapijt.*
O'verkomst (*bezoek*), v. gmv.; *ik zag vaders – tegemoet.*
O'verlaat (*waterloozing, kunstmatige inzinking in een dijk om het overtollige water een zij- of uitweg te geven*), m. –laten.
Overland', bw.; *hij reisde – naar Jeruzalem*; *hij reisde met de –mail naar Indië*, d. i. ging pas in Genua, Napels, Brindisi scheep.
Overlangs' (*overdwars*), bw.; *iets – doorsnijden*, d. i. in de lengte.
Overlangsch', bn.; *een –e doorsnede.*
O'verlast (*hinder*), m.; *die bengels doen ons – aan*, moeite, plagerij.
Overle'dene (*afgestorvene*), m. en v. –n.
Overleg' (*nadenken, beraad, regeling vooraf*), o.; – *is het halve werk.*
O'verleggen (*besparen*), ik heb –gelegd (– -geleid); ook: **overleg'gen** (*beraadslagen*), ik –legde (-leide), heb –legd (-leid); **–ging,** v.
Overlij'den (*overgaan*), hij –leed, is –leden; *hij is gisteren overleden*, d. i. gestorven.
Overlij'den (*sterven*), o. gmv.; *na zijn –.*
O'verloop (*te groote hoeveelheid*), m. gmv.
O'verloop (*portaal, doorgang*), m. –en.
Overmaasch', bn.; *de –maassche dorpen.* d. i. aan de zuidzijde der Maas; ook: *-masche.*
Overmaas'sche (*de eilanden ten Z. van de Maas in Z.-Holland*), o. gmv.; ook: *-masche.*
O'vermaat, v.; *tot – van smart, ramp, ellende*, d. i. alsof er nog geen smart enz. genoeg was.
O'vermacht, v.; *het Fransche leger moest in 1813 bij Leipzig zwichten voor de –*, d. i. het vijandelijke leger was veel talrijker.
Overman'nen (*doen bukken*), ik heb –mand; *de wacht werd –mand door de oproerlingen*, d. i. door overmacht overwonnen, overweldigd.
Overma'tig (*de maat te boven gaande*), bn. en bw.; *–e weelde; zij dronken – veel.*
O'vermatig (*te matig*), bn.; *nooit zal hij sterken drank gebruiken, hij is –.*
Overmees'teren (*overweldigen, onderwerpen*), ik heb –meesterd.
Overmits' (*dewijl, aangezien, omdat*), vw. vero.
O'vermoed (*vermetelheid*), m. gmv.
Overmo'gen (*te boven gaan, het winnen van*), ik –mag, –mocht, heb –mocht.
O'vernoeming (*metonymia*), v. -en; b.v. *'t doodend lood* (= kogel), *'t grievend staal* (= dolk).
O'veroud (*zeer oud*), bn.; *in –e tijden.*
Overre'den (*door redeneering overhalen*), ik heb –reed.
Overrom'pelen (mil. *een wacht, een legerafdeeling overvallen*), ik heb –rompeld.
Overscha'duwen, ik heb –schaduwd; *de hut was door lindenloof –schaduwd.*
Overscha'rig (*overschietend, buiten de indeeling vallend*), bn.; *een –e heer.* (Beets.)
O'verschot (*rest, restant*), o. –schotten.
Overschrij'den (*stappen over*), ik –schreed, heb –schreden; *de grenzen –*; fig. *zijn bevoegdheid –*, d. i. te buiten gaan.

O'verseinen (*telegrapheeren*), ik heb —geseind; *ik heb dit bericht doen — aan die krant.*
Overspan'nen (*te zeer inspannen*), ik —spande, heb —spannen; *hij zal zich nog* —, d.i. zijn zenuwgestel ondermijnen.
O'verstaan (ten), o.; *het examen zal afgenomen worden — van den inspecteur*, d.i. in tegenwoordigheid, onder toezicht van.
Overstag', bw.; — *gaan*, *wenden*, over een anderen boeg zeilen, wenden; — *raken*, den wind van voren krijgen; fig. *iemand — werpen*, schrik aanjagen, hem ontstellen.
O'verste (*luitenant-kolonel*), m. —n. Ook: *hoofd*, *bestuurder*, *bestuurster*, als: *de — van een klooster*; *de moeder—*; *de broeder—*.
O'vertocht (*reis te water*), m. —tochten.
Overtol'lig (*boven het noodige getal*), bn. en bw.; *een — boekdeel*, overcompleet; —*e woorden*, overbodig; —*e producten*, te missen.
O'vertoom (*dam met sleephelling*), m. —en.
Overtre'den (*schenden*), ik —trad, heb —treden; *de wet* —, *de geboden Gods* —, d.i. te buiten gaan, niet houden.
Overtref'fen (*te boven gaan*), ik —trof, heb —troffen; *Bilderdijk overtreft al de dichters van zijn tijd*; *de verwachting* —.
O'vertrek (*linnen zak*), o. —trekken.
Overtui'gen (*zekerheid geven*), ik heb —tuigd; *zich van iets* —.
O'verval (*plotselinge of onvoorziene aanval*), m. —vallen; *een vijandelijke* —.
O'vervloed, m.; *hier wast koren in* —, d.i. meer dan noodig is; *de hoorn van* —, zinnebeeld van weelde; *ten —e*, daarenboven.
Overvloe'dig (*in ruime mate*), bn. en bw.; *een —e oogst*; *hij is — van alles voorzien.*
Overvra'gen, ik —vraagde (—vroeg), heb —vraagd; *in een soliden winkel overvraagt men nooit*, d.i. te hoogen prijs vragen.
O'verweg (*kruisende weg*), m. —wegen.
Overweg', bw.; *hij kan met alle menschen* —, d.i. omgaan met.
Overwe'gen (*nadenken*, *overleggen*), ik —woog, heb —wogen.
Overwe'gend (*gewichtig*), bn.; *iets van — belang*, d.i. van zeer groot belang.
Overwe'ging (fig. *overdenking*), v. —en.
Overwel'digen (*met geweld bemachtigen*), ik heb —weldigd; *een stad* —, *een land* —.
Overwel'diger (*iemand die met geweld landen verovert en volken onderwerpt*), m. —s.
Overwel'ven, —wul'ven, ik heb —welfd; *een kelder* —, er een gewelf over maken.
O'verwicht, o. gmv.; *er is een kilo* —, meer gewicht dan vereischt wordt; fig. *macht*, *aanzien*, *invloed.*
O'verwinnen (*oververdienen*), ik —won, heb —gewonnen: *hij heeft een aardig kapitaaltje —gewonnen*, bespaard; ook: overwin'nen (*de zege behalen*), ik heb —wonnen: *den vijand* —, *zijn hartstochten* —.
Overwin'ning (*zegepraal*), v. —en.
Overwin'teren, ik heb —winterd; *de Hollanders moesten op N.-Zembla* —, den winter doorbrengen in 1596—'97.
Overwulfd' (*met een gewelf overdekt*), bn.
Overzeesch', bn.; *in de —e landen*, d.i. aan gene zijde van den oceaan; —*e bezittingen.*
O'verzet (*klein veer*), m. —zetten.
O'verzetten (*overvaren*, *overvoeren*), ik heb of ben —gezet; *de veerman is aan 't* —, *zal ons* —; **—boot,** v. —booten.
O'verzetten (fig. *vertalen*), ik heb —gezet; **—ter** (*vertaler*), m. —s; **—ting,** v. —en.
O'verzicht (*uittreksel*), o. —zichten.
Oxyda'tie (*het verbinden met zuurstof*, *verzuring*), v. —tiën, —ties. (t = ts)
Oxy'de (*metaalzuur*), o. gmv.; lees: *ok-si'-de.*
Ozo'ne, v.; **ozon'** (*sterk riekende actieve zuurstof*), o. gmv.

P.

P, v. p's. — De zestiende letter van het alphabet.
P. of **Pag.** — *Pa'gina*, bladzijde.
P. A. — *Par ami* of *amie*, met of door middel van vriend of vriendin (op adressen).
Pc., Pct. — *Pro cen'to*, percent, ten honderd.
Pl. — *Plaat.*
p. m. — *plus mi'nus*, ongeveer.
P.O. — *per omgaande* (post).
Pres. — *President'.*
Prof. — *Profes'sor*, hoogleeraar.
P.S. — *Post-scrip'tum*, naschrift.
Ps. — *Psalm.*
p.st. — *pond sterling* (Engelsch, *f* 12.60).

Pa (*vader*), m. —'s; **paat'je,** o. —s.
Paai (*oud man*, *oude zeebonk*), m. —en.
Paai'en (*tevreden stellen*), ik heb —paaid; *een kind — met zoetigheid*, stillen, vleien, sussen.
Paal, m. palen; zegsw. — *en perk stellen*, beteugelen, doen ophouden.
Paal (*afstandsmaat in Indië, 1507 M.*), m. palen.
Paan'der (*teenen broodkorf*, *blikken hengselmand*), v. paanders.
Paap'je (*boomsijsje*), o. —s.
Paar (*twee bijeenbehoorende dingen*, *tweetal*, *koppel*), o. paren; *een — handschoenen*, *duiven.*
Paard (*trekdier*), o. paarden.
Paar'dekracht (*de kracht van een paard*), v. —krachten.
Paar'denbloem (*gele bloem der weide*, *hondsbloem*), v. —bloemen.
Paar'denkracht (*eenheid van arbeidsvermogen, om nl. 75 KG. in 1 seconde 1 M. op te heffen*), v. gmv.; *een machine v. zestig* —.
Paar'denvlieg (*daas*, *insect*), v. —vliegen.
Paarl, v. paarlen. Zie **Pa'rel.**
Paarlemoer', parelmoer' (*stof: glimmend bekleedsel der schelp van parelmossels*), o. gmv.
Paars (*violetkleurig*), bn. —er, paarst; als zn. o.
Paasch'dag (*een der twee dagen van het Paaschfeest*), m. —dagen.
Paasch'feest (*het feest van 's Heeren verrijzenis*), o. —feesten.
Paasch'vacantie (*schoolvacantie van 8—21 dagen omstreeks Paschen*), v. —s, —tiën.
Paasch'vuur (*groot veldvuur dat men omtrent Paschen in sommige streken nog ontsteekt*), o. —vuren.

Paat'je (*vadertje*), o. —s. Zie **Pa.**
Pa'cha, pas'ja (*Turksche titel, een der hoogste titels van Turksche ambtenaren*), m. —'s.
Pacht (*huur voor land, weide*, enz.), v. —en.
Pach'ten (*in huur nemen*), ik pachtte, heb —pacht; *een weide* —, *een stuk land* —.
Pach'ter (*iemand die iets pacht, vooral een hoeve met bijbehoorende velden*), m. —s.
Pacht'hoeve (*boerenhofstede, die gepacht is of verpacht wordt*), v. —hoeven.
Pacifica'tie (*vredestichting, bevrediging*), v. —s, —tiën; *de — van Gent (1576)*; lees: *-kaatsie.*
Pad (*voetpad*), o. paden; paadje, o. —s.
Pad, pad'de (*kruipend dier*), v. padden.
Pad'denstoel (*zwamplant, woekerplant*), m. —stoelen. Zie **Champignon'.**
Pa'di (Ind. *rijst zooals ze gesneden wordt*), v. gmv. Ook: *Pa'die.*
Padi'sjah (*heer der Koningen, de groote keizer, de sultan van Turkije*), m. —s.
Paedagogie' (*onderwijskunst*), v. gmv.
Paedagogiek' (*opvoedingskunst*), v. gmv.
Pædago'gisch (*opvoedkundig*), bn.
Pædago'gium (*opvoedingsgesticht*), o. -s; -gia.
Pædagoog' (*onderwijzer, leidsman, opvoeder der jeugd*), m. -gogen.
Paf (*slag, oorveeg*), m. paffen.
Paf (*lusteloos, loom, slap*), bn.
Pagaai' (*Indiaansche losse roeispaak, kort en met breed roeiblad*), v. —en.
Pagaai'en (*met de pagaai roeien, wrikken*), ik heb de sloep —pagaaid.
Pa'ge (*edelknaap*), m. —s. (g = zj)
Pa'ge (*pagina, bladzijde*), v. pages. (g = zj)
Pag'gar, pa'gar (Ind. *omheining, heg*), m. —s; *een bamboezen* —.
Pa'gina (*bladzijde*), v. —'s. (g = g)
Pagineeren (*de bladzijden van volgnommers voorzien*); *een handschrift* —. (g = g)
Pago'de (*Chineesche ook Hindoesche tempel*, ook *afgodsbeeld*), v. —n, —s. (g = g)
Pair (*lid v. h. Hoogerhuis in Engeland; oudtijds een der kroonvazallen*), m. —s; lees: *peer.*
Pair'schap (*de waardigheid van pair*), o. gmv.; lees: *peerschap.*
Pa'jong (Ind. *zonne- of regenscherm*; ook *distinctief van rang in O.-Indië*), m. —s.
Pak (*baal, bundel*), o. pakken.
Paket'boot (*mailboot*), v. —booten.
Pakka'ge (*reisgoed, bagage*), v. —s. (g = zj)
Pak'ken (*inpakken*), ik heb —pakt; *koffers* —.
Pakket' (*klein pak*), o. —ketten.
Pakket'post (*afdeeling der posterijen tot verzending van postpakketten*), v. gmv.
Pal (*zeker werktuigje om een rad vast te zetten, ook zetter, vanger of pen genoemd*), m. pallen.
Pal (*vast, stevig*), bw.; — *staan*, niet wankelen; zegsw. *iemand — zetten*, den mond snoeren.
Paladijn' (*heer van het paleis*), m. —en.
Palæontologie' (*leer der versteeningen van uitgestorven dieren; fossielen-kunde*), v. gmv.
Palame'des (gesch. *een der Grieksche koningen voor Troje, valschelijk door Ulysses van verraad beschuldigd en gesteenigd*), m.; ook treurspel van dien naam, van Vondel, in 1625 verschenen, zinspelend op het onthoofden van Oldenbarnevelt.
Palankijn' (*draagstoel in Indië*), m. —s.
Palatijn' (*paltsgraaf, ook Hongaarsch baron, magnaat*), m. —tijnen; **—latinaat'** (*paltsgraafschap*), o. —naten.
Palei' (*katrol; inzonderheid een oud foltertuig*), v. —en; *iemand aan de — slaan, hangen.*
Paleis', o. paleizen; *het — des konings, het — van justitie, het — voor volksvlijt te A'dam.*
Pa'len (*grenzen, raken aan*), het heeft —paald.
Palet' (*kaatsplankje*), v. —letten.
Palet' (*verfbordje des schilders*), o. —letten; zegsw. *de mannen van 't* —, de schilders.
Paletot' (*korte overjas*), v. —s; lees: *—too'.*
Palet'ten (*het balspel spelen*), ik heb —palet.
Palfrenier' (*koetsbediende*), m. —s.
Pa'ling (*visch, spitser van kop dan de aal, bruiner van kleur, geler aan den buik; fijner*), m. —en; palinkje, o. —s; (*vischstof*), v. gmv.
Palissa'de (*schans- of stormpaal*), v. —n.
Palissan'der (*purper- of violethout*), o. gmv.
Paljas' (*hansworst, pias*), m. —sen.
Palla'dium (*heiligdom; beschermgod; beeld van Minerva [Pallas Athene] in Troje*), o. —s.
Pal'las Athe'ne (myth. *de godin Minerva*), v.
Palliatief' (*pijnstillend middel zonder geneeskracht, tijdelijk middel*), o. —tieven. (t = t)
Palm (*boom der tropen*), m. palmen; *er zijn veel soorten van —en.*
Palm (*palmtak*), m. palmen; *de — is het zinnebeeld der overwinning.*
Palm (*handvlakte*, vroeger ook: *lengtemaat*, 1/10 *el of 1 dM.*), v. —en.
Palm (*struikje*), v. gmv.; *een rand van* —.
Pal'men (*hand over hand hijschen*), ik heb —palmd; *zich aan boord* —, zich palmend aan een touw opwerken.
Palm'zondag (*Zondag vóór Paschen*), m. —en.
Pal'ster (*pelgrimstaf*), m. palsters.
Palts'graaf (eig. *paleisgraaf, vorstelijke titel*), m. —graven.
Pamflet' (*klein, hekelend geschrift, schotschrift, vlugschrift, blauwboekje*), o. —ten.
Pam'pa (*llanos, grasvlakte in Z.-Amerika, b.v. in Argentina*), v. mv.
Pam'pelmoes (O.-I. *8 tot 9 M. hooge vruchtboom*), m. —moezen.
Pam'pus (*ondiepe plaats in den mond van het IJ: N.-Holland*), o.
Pan (*dakpan*), v. —nen; *een dak v. roode —nen.*
Pan (*kookpan*), v. -nen; zegsw. *den vijand i. d. —hakken*, verpletteren, zijn leger vernietigen.
Pan (*rommel, rumoerig en grappig voorval*), v. gmv.; *een aardige* —.
Pan (myth. *de schrikaanjagende bosch- en veldgod*), m.
Panace'a, panacée (*universeel genees- of wondermiddel*), v. gmv. panaceën.
Pa'nama (*donkergele strooheod*), m. —'s.
Pand (*waarborg*, ook: *huis*), o. —en; fig. *kind, echtgenoot: dierbare —en.*
Pand (*zijstuk v. e. jas*), o. —en; *de ambachtsbazen met hooge hoeden en lange —en.* (C.O.)
Pandæmo'nium,-demo'nium (myth. *tempel voor alle goden; verblijf der duivelen*), o.
Pandoer' (*Hongaarsch voetsoldaat*), m. —en.
Pando'ra (myth. *de rijkbegaafde: door Jupiter tot verderf der menschen naar de aarde gezonden met een doos vol kwalen*), v.
Paneel' (*schilderijplankje*), o. —en; *op — schilderen*; **paneel'tje** (*schilderstukje*), o. -s.
Paneel' (*een blad effen geschaafd hout*), o. -en; *de —en van een deur, van een lambrizeering.*
Paneer'meel (*gedroogd en fijngestampt brood of fijngestampte beschuit*), o. gmv.
Pange'ran (Ind. *hoogste titel van Inlandsche edelen in O.-I.; Javaansche prins*), m. —s.
Paniek' (*plotselinge en ongegronde schrik, valsche wapenkreet, loos alarm, algemeene verslagenheid*), v. —en. Zie **Pan.**

Panier' (*mandewagentje*), m. –s; lees: *panieé*.
Pa'nisch (*plotseling, met verbijstering vervullend*), bn. en bw.; *een –e schrik*, d. i. een eensklapsche, ongegronde schrik.
Panop'ticum (*museum van wassenbeelden*), o. –s; *het Nederlandsch – te Amsterdam.*
Panora'ma (*rondtafereel; schilderstuk, hetwelk een stad of landschap als één geheel voorstelt, ook het ronde gebouw zelf*), o. –'s.
Pan'ser (*borstharnas, pantser*), o. –s.
Pantalon' (*lange broek*), v. –lons.
Pan'ter (*roofdier in Afrika*), m. –s.
Pan'theon (*een tempel in 't oude Rome aan alle goden gewijd*, fig. *een eeretempel, een gebouw voor de overleden beroemde mannen van een land, b.v. in* Parijs), o. gmv.
Pantoen' (dichtk. *kunstmatig gedicht, waarin de tweede regel uit de voorgaande strophe in de volgende als eerste terugkeert*), v. –s.
Pantof'fel (*kamerschoeisel*), v. –toffels.
Pantomi'me (*gebarenspel*), v. –mimen, –mimes; **–isch,** bn.; **–ist',** m. –en. Verkeerd is: *pantomine.*
Pant'ser (*panser, borstkuras*), o. –s.
Pap (*vloeibare spijs, brij*), v. pappen.
Papa', pa, m. –'s; **papaat'je, paat'je.**
Papa'ver (*klaproos, maankop, slaapbol*), v. -s.
Papegaai' (*klimvogel*), m. –gaaien.
Paperas'sen (*prulpapieren*), v. mv.
Papier', o.; (soorten), papieren.
Papillot' (*papierreepje om het haar er op te rollen ten einde het krullend te maken*), v. –lotten. (ll = lj)
Pap'je (*papegaaitje*), o. papjes.
Pa'poea (*bewoner van Nieuw-Guinea af tot Nieuw-Caledonië*), m. –poea's.
Papy'rus (*papierplant*), m. gmv.; *de – groeit in ondiep water in Afrika, Syrië*, enz.
Paraat' (*vlug, handig, dadelijk*), bn. en bw.
Para'bel (*gelijkenis*), v. -en, -s; *de – geeft een reeks van feiten en handelt over menschen: de – van den verloren zoon* (Bijbel).
Parabool' (meetk. *kromme lijn van de tweede orde*), v. –bolen.
Parachu'te (*valscherm aan een luchtbol*), v. -s.
Paracleet' (*trooster, de Heilige Geest*), m. gmv.
Para'de (*feestelijke wapenschouw*), v. –s; *–bed*, statie- of pronkbed.
Paradig'ma (*voorbeeld, schema, model*), o. –digma's, –digmata, –digmen. (g = g)
Paradijs' (*lusthof, Eden van 't eerste menschenpaar*), o. paradijzen.
Paradox' (*wonderspreuk; een gezegde, dat schijnbaar tegenstrijdig is*), v. –en. (x = ks)
Parago'ge (*spraakk. figuur: achtervoeging*), v. b.v. in: *iemand, te uwent*; **–go'gisch,** bn.
Paragraaf' (*afdeelingsteeken* [§] *van een hoofdstuk*), v. –grafen.
Parallel' (*vergelijking; breedtecirkel*), v. –len.
Parallel' (*evenwijdig, gelijkloopend*), bn. en bw.
Parallelogram' (*vierhoek, waarvan de zijden twee aan twee evenwijdig loopen*), o. –men.
Parallelopi'pedum (*prisma, met een parallelogram tot grondvlak*), o. –pedums.
Paranimf' (*bruidsjonker, geleider*), m. -nimfen; ook: *speelnoot, ceremoniemeester, begeleider van een promoveerend doctorandus.*
Paraphra'se (*ophelderende omschrijving*), v. –phrasen; *een – maken van een gedicht.*
Paraphraseeren (*in een verklarende omschrijving uitdrukken*); *een gedicht –*. (ph = f)
Paraplu'ie', paraplu' (*regenscherm*), v. -s, -'s.
Parasiet' (*tafelvriend, tafelschuimer, klaplooper*), m. –sieten; (*woekerplant of woekerdier*), v. –sieten. (s = s)
Parasol' (*zonnescherm*), v. –sols. (s = s)
Par'cen (myth. *de drie schikgodinnen, zij regelen 's menschen lot*), v. mv. (c = s)
Par'del (*viervoetig roofdier, panter*), m. –s.
Pardoes', perdoes' (*hals over kop*), tw.
Pardon' (*genade, vergiffenis*), o. gmv. Ook tw.: –, *dat ik u stoorde!*
Pardonneeren (*vergiffenis of genade schenken; door de vingers zien*).
Pareeren (*sieren, opschikken; bij 't schermen een slag, een steek afwenden, keeren*).
Pa'rel, paarl (*rondachtige uitwas in het binnenste bekleedsel van de schelp der pareloester*), v. parels, paarlen; fig. iets dat zeer kostbaar is: *Java is de – onzer O.-I. bezittingen*); *Cuba is de – der Antillen.*
Pa'relen, het heeft -pareld; *de wijn parelt*, d. i. kraalt, fonkelt; *geparelde garst*, zeer fijne garst.
Pa'relhoen (*fazantachtige vogel*), o. –ders.
Parelmoer', o. gmv. Ook: **Paarlemoer'.**
Pa'ren (*vereenigen, huwen*), ik heb en ben gepaard; *ze zijn gepaard*, d. i. gehuwd; *dat ging gepaard met groote onkosten*, d. i. vergezeld.
Parenthe'se (*haakje* ( ) *om een tusschenstelling in te sluiten*), v. –thesen. (th = t)
Paren'thesis (*tusschenrede, tusschenvoegsel*), v. –theses. (th = t)
Par for'ce (*gewelddadig, met geweld*), bw.; *een – hond*, Eng. jachthond; *een – jacht*, groote drijfjacht; *een – paard*, jachtpaard.
Parfumerie' (*reukwerk*), v.; (soorten), v. -ën.
Pa'ria (*onreine, verworpeling*), m. en v. –'s.
Parijsch'-rood (*beste menie*), o. gmv.
Pa'ris (myth. *jongste zoon van Priamus, schaker van de Grieksche Helena*), m.
Park (*groote wandeltuin*), o. parken.
Parket' (*afgesloten ruimte in de gerechtszaal*), o. –ketten.
Parket' (*zitplaats in den schouwburg achter de stalles*), o. –ketten.
Parket' (*ingelegde vloer, inlegwerk*), o. –ten.
Parket' (*bureau van den officier van justitie*), o. –ketten.
Parket'vloer (*ingelegde houten vloer, samengesteld uit dwarspaneelen*), m. vloeren.
Parkiet' (*Australisch vogeltje*), m. –en; *de – is een soort van kleinen papegaai.*
Parlement' (*in Engeland de beide Huizen*), o. –menten.
Parlementair' (*onderhandelaar tusschen twee legers of tusschen een belegerde vesting en de belegeraars*), m. –en, **–s.** (ai = è)
Parlementair' (*van of betreffende het parlement*; fig. *beleefd, omzichtig*), bn. en bw.; *–e gebruiken; hij drukt zich – uit.* (ai = è)
Parlements'huis (*paleis der afgevaardigden in Londen*), o. –huizen; **–lid,** o. –leden.
Parman'tig (*deftig, preutsch*), bn. en bw.
Parnas', -nas'sus (myth. *berg van Apollo en de Muzen, zangberg*), m.; *de – was aan de Muzen geheiligd; den – bestijgen*, als dichter optreden, gaan dichten.
Parochiaal' (R.K. *tot e. parochie behoorend*), bn.; *het – kerkbestuur; een –ale school.*
Parochiaan' (*lid eener R. K. kerkelijke gemeente*), m. –anen. (ch = scherpe g)
Paro'chie (R. K. *kerkelijke gemeente*), v. –chies, –chiën. (ch = scherpe g)
Parodie' (*belachelijk makende nabootsing, koddige tegenhanger van een ernstig lied of tooneelspel, travestie*), v. –ën.

Paroniem' (*stamverwant*), bn.; – (*stamverwant woord*), o. –niemen: *trap* (het trappen) en *trap* (deel van een huis), *gang* (deel van een huis) en *gang* (het gaan).
Parool' (*wachtwoord*, *paswoord*), o. –rolen.
Part (*listige trek*, *streek*, *poets*), v. parten.
Part (*deel*), o. parten.
Parter're (*bak*, *zitplaatsen gelijkvloers in den schouwburg*; *bloemperk in een tuin*), o. –s.
Partici'pium (spraakk. *deelwoord*), o. –s.
Partij' (*onderscheiden dingen van dezelfde soort bijeen*; *een gezelschap*, *een huwelijk*, *een verbintenis*), v. –en.
Partij', v. –en; *een – biljart*; *zullen wij een –tje maken? de procedeerende –en.*
Partij'dig (*niet rechtvaardig*), bn. en bw.; *een – oordeel.*
Partij'schap (*verdeeldheid*), v. –schappen.
Parti'kel (*rededeeltje*), o. –s; *voegwoorden*, *bijwoorden*, *voorzetsels en tusschenwerpsels heeten –s.*
Partituur' (muz. *partitie*, *de zangpartijen bijeen*), v. –turen.
Part'ner (*maat*; *vennoot*, *deelhebber*, *deelgenoot*; *mededanser of -speler*), m. –s.
Partuur' (*persoon*, *geschikt om met een ander een paar te vormen*, *wederga*, *gelijke*), o. –turen. Ook: *Portuur'.*
Paruik' (*pruik*), v. paruiken.
Parvenu' (*gelukskind*, *rijkaard*, *die van niet tot iet gekomen is*), m. –'s.
Pas (*tred*; *dansbeweging*; *bergengte*, *vrijbrief*), m. passen.
Pas (*tijdstip*), o.; *op dat –.* vero.
Pas (*juist*, *even*), bw.; *hij is – vertrokken.*
Pas'ar (Ind. *markt*), m. –s. Ook: *Pas'ser.*
Pa'scha (*Isr. Paschen*), o. gmv.
Pa'schen (*feest van de verrijzenis des Heeren*), v. gmv.
Pas'ja, Pa'sha (*in Turkije titel der hoogste ambtenaren*, *pacha*), m. –'s.
Paskwil' (*schotschrift*, *schimpschrift*, *bespottelijk iets of iemand*), o. –kwillen.
Pas'lood (*schietlood*), o. –looden.
Pas'munt (*pas- of kleingeld*), o. –munten.
Pas'poort (*vrijbrief*, *pas*), o. –poorten.
Pasporteeren (*met een paspoort uit den militairen dienst wegzenden*, *voorgoed ontslaan*).
Passaat' (*passaatwind*, *regelmatige wind tusschen de keerkringen*), m. –saten.
Passa'ge (*doortocht*, *doorvaart*; *een plaats of uitdrukking in een boek*; muz. *zekere variatie met gezwinde loopers*), v. –s. (g = zj)
Passa'ge (*overdekte winkelstraat*), v. –s; *de – te Rotterdam*, *te Luik*, *te Keulen.* (g = zj)
Passagier' (*reiziger*), m. –s. (g = zj)
Passagie'ren (*voor een dag aan wal gaan van zeelui*), ik heb –passagierd. (g = zj)
Passeeren (*doortrekken*, *voort- of voorbijgaan*, *gebeuren*, *geduld worden*, *verdrijven*, *doorbrengen*); *het – der linie* (scheepst.).
Passement' (*belegsel*, *boordsel van goud- of zilverdraad*), o. –en; **–werker**, m. –s.
Pas'sen (*schikken*, *voegen*), ik heb gepast; *die taal past u niet*, voegt u niet; *op iets –*, d. i. letten; *op zijn woorden –*, acht geven, d. i. goed bedenken, wat men zegt.
Pas'send (*van pas zijnd*), bn.; *een – kleedingstuk*; fig. behoorlijk, gepast: *een -e uitdrukking*, *een – gebruik van iets maken.*
Passe-partout' (*hoofdsleutel*, *looper*, *dievensleutel*, *die op alle sloten past*), m. –s; ook: doorloopend tramkaartje; kartonnen lijst om een portret; zes horlogesleutels op één ring, enz. (ou = oe)
Pas'ser (*werktuig*) m. passers.
Passief' (*lijdend*, *lijdzaam*, *lijdelijk*), bn.; spraakk. *een – w.w.*, b.v. geacht worden.
Pastei' (*vleesch-gebakje*), v. pasteien.
Pastel' (*kleurstift*), o. pastellen.
Pastil'le (*meelballetje*, *reukballetje*), v. –s.
Pastinak' (*schermbloemige: witte wortel of een soort van witte peen*; *pinksternakel*), v. –ken.
Pastoor' (*in ons land*, *hoofd eener R. K. kerkelijke gemeente*), m. pastoren, pastoors.
Pastora'le, pastoraal' (*herdersspel of muziekstuk over het landleven*), v. –ralen.
Pastorie', pastorij' (*woning van een pastoor*), v. –rieën, –rijen.
Patakon' (*Spaansch geldstuk*, *kroondaalder*, ± *f 2.50*), m. –kons. Ook: *Patacon'.*
Patent' (*beroepsbrief*, ook *octrooi*), o. –en.
Patent' (*opperbest*, *uitstekend*), bn. en bw.
Pa'ter (d. i. *Vader*; *ordes-geestelijke*), m. –s.
Paternos'ter (*rozenkrans of bidsnoer der R. K.*, ook *rozenhoedje*), o. –nosters.
Paternos'ter (*handboei*, *voetboei*), o. –s.
Patiënt' (*zieke*), m. en v. –en; voor het v. ook: **–e.** (t = sj)
Pat'jol (Ind. *houweelachtige spade*), m. en v. patjols. Ook: *Pat'joel.*
Pa'tois (*platte volkstaal*), o. gmv. (tois = toà)
Pa'tria (*vaderland*), v.; *pro –*, voor het vaderland; *in –.*
Patriarch' (*aartsvader*), m. -en. (ch = scherpe g)
Patriarch' (R. K. *geestelijke*, *na den Paus en de Kardinalen: de derde in rangorde*), m. –en; *de – van Jeruzalem*, *van Venetië.*
Patriarchaal' (*aartsvaderlijk*), bn. en bw.
Patri'ciër (*edelburger in Rome*), m. –s.
Patri'cisch (*aanzienlijk*), bn.; *een – geslacht.*
Patrijs' (*veldhoen*), m. patrijzen.
Patriot' (*vaderlandschgezinde*, *in het laatst der 18e eeuw*, *tegenstander van den stadhouder*, *volksvriend*, *kees*), m. –ten.
Patriot'tisch (*vaderlandlievend*), bn. en bw.
Pa'troclus (*boezemvriend van Achilles*, *door Hector verslagen*), m.
Patronaat' (*beschermheerschap*; ook: R. K. *vereeniging van jonge meisjes of jongelingen onder leiding van geestelijken*), o. –naten.
Patrones' (*beschermvrouw*), v. –sen.
Patroon' (*beschermer*, *beschermheilige*; *meester*, *baas*, *heer*), m. patronen, patroons.
Patroon' (*kokertje met buskruit en kogel*), v. patronen.
Patroon' (*model*), o. patronen; *wat een beeldig –tje van een kraagje!* (Beets).
Patrouil'le (mil. *nachtwacht*, *rondgaande soldatenwacht*, *wachtronde*), v. –s; lees: *-oelje.*
Pats (*klap*, *slag*), v. –en. gmz.
Pauk (muz. *keteltrom*), v. –en. (au = ou)
Pau'ken (muz. *op de keteltrom slaan*, fig. *uitbazuinen*), ik heb –paukt. (au = ou)
Paus (*opperhoofd der R. K. kerk*), m. –en.
Paus (*rust*, *pauze*), v. pauzen.
Pauw (*hoenderachtige vogel*), m. –en; fig. *hij*, *zij stapt als een –*, d. i. trotsch, fier.
Pau'wenei, o. –eieren, –eiers.
Pau'wenoog (*oog van een pauw*; ook *schitterende vlek op zijn staartveeren*), o. –oogen.
Pau'westaart (*staart van een pauw*), m. –en. Ook soort van duif met uitstaanden staart.
Pauw'oog (*vlinder*), m. –oogen.
Pauze, paus (*rust*), v. pauzen.
Paviljoen' (*tentvormig buitenhuisje*), o. –s.

Paviljot' (*papillot*), v. —ten.
Pedaal' (*trapper, voetklavier*), o. pedalen; *het — van een spinnewiel, het — van een orgel.*
Pedagoog', m. —gogen. Ook: **Paedagoog'.**
Pedant' (*verwaand geleerde; opgeblazen schijnweter, betweter, schoolvos*), m. —en.
Pedanterie' (*waanwijsheid*), v. —ën.
Ped'delen (*met korten slag roeien, kort en snel trappen op een fiets*), hij heeft —peddeld.
Pedel' (*bode van een universiteit*), m. —s, —len.
Pedestal' (*voetstuk*), o. —len. Ook: *Piedestal'.*
Peel (*moerassig land*), v. pelen; *de — in het Z. O. van Noord-Brabant;* —**land,** o. —en.
Peen (*schermbloemige: pastinak, gele of roode wortel*), v. penen.
Peer (*vruchtboom*), m.; **peer** (*vrucht*), v. peren.
Pees (*koord*), v. pezen; *de — van den boog.*
Pees (*uiteinde van een spier*), v. pezen.
Peet (*doopgetuige*), m. en v. peten.
Pe'gasus (myth. *gevleugeld paard d. Muzen*), m.
Pe'gel (*meetknopje als merkteeken in een meetkan*), m. —s.
Peignoir' (*morgenjas der dames*), m. —s.
Peil (*hoogtemerk*), o. —en; *Amsterdamsch —.*
Pei'len (*de diepte meten*), ik heb gepeild.
Pein'ture (*schilderkunst*), v. gmv. (ei = ê)
Pein'zen (*overdenken*), ik heb —peinsd.
Pek, pik (*kleverige stof uit 't sap van dennen*), o. gmv.; *pek smet.*
Pek'broek (*matroos*), m. —broeken.
Pe'kel (*zilt vocht*), v.; (*zeewater*), o. gmv.
Pekel-A (*rivier: Groningen*), v.
Pe'kelharing (*visch*), m. -en; (als stofnaam), v.
Pe'kelzonde (*klein vergrijp*), v. —zonden.
Pek'ken, pik'ken (*met pek besmeren*), ik heb gepekt; *de naden van een schip —.*
Pel (*vlies, vel*), v. —len; *de — van een noot, van een ei, boon,* enz.
Peleri'ne (*zijden vrouwenmanteltje*), v. —s.
Pel'grim (*bedevaartganger*), m. —s.
Pelikaan' (*kropgans*), m. —kanen; *de — is het zinnebeeld der zelfopofferende liefde.*
Pel'len (*van de pel ontdoen*), ik heb gepeld.
Pel'len (*servetgoed, een soort van fijn linnen met sterfiguren doorwerkt*), o. —s.
Pellies' (*een met bont gevoerde damesmantel*), v. pelliezen.
Peloponne'sus (*Z.-Griekenl., nu Morea*), m.
Peloton' (*een deel van een compagnie, zeker afgedeelde troep soldaten*), o. —s.
Pels (*dik behaarde dierenhuid*), m. pelzen; *de beer heeft een zeer dikken pels.*
Pels (*bereide harige huid, bont*), m.
Pels (*bontjas, ruime overjas met bont gevoerd en omzet*), m. pelzen; *den — aantrekken.*
Pel'ser (*kleine zeevisch der Noordzee*), m. —s.
Pelterij' (*bontwerk*), v. —en.
Pe'luw (*peuluw, peul*), v. —en.
Pen (*schrijfpen*), v. pennen.
Pen (*houten nagel, pin*), v. pennen.
Penant' (*muurstijl, muurvlakte tusschen twee ramen*), o. —en; *een breed —.*
Pena'ten (myth. *huisgoden der Romeinen*), m. mv.; zegsw. *zijn — opzoeken,* naar huis terugkeeren.
Pendant' (*schilderij, portret, dat als tegenhanger of tegenstuk dient*), o. —en. (en = an)
Pendop'po (Ind. *open achtergaanderij tot ontvangst van gasten; bamboestentje*), v. —'s.
Pendu'le (*slinger; een van een slinger voorziene hangklok, ook staande klok*), v. —s.
Pen'nekunst, v. gmv.; —**likker** (*kantoorschrijver*), m. —s; —**mes,** o. —messen.
Pen'nen (*altijd door schrijven*), ik heb gepend; *hij zat maar te —;* —**ner,** m. —s.
Pen'nenbak, m. -bakken; **pen'nenhouder,** m. —s; —**koker,** m. —s.
Pen'ning, m. —en; —inkje, —ingske; *hij bezit geen —; hij is van — zestien,* d. i. gierig.
Pen'ny (*Engelsche stuiver*), v. pence.
Pens (*maagafdeeling der koe*), v. —en.
Penseel' (*schilderskwastje*), o. —seelen.
Penseelen (*schilderen*), ik heb —penseeld.
Pensioen' (*jaargeld, dat wordt uitbetaald aan eervol ontslagen ambtenaren na 40-jarigen dienst en 65-jarigen leeftijd*), o. —en. (si = sj)
Pensioen'fonds (*rijkskas of privaatbeurs tot pensionneering*), o. —fondsen. (si = sj)
Pensioen'wet (*staatswet de pensioenen betreffende*), v. —wetten. (si = sj)
Pensionaat' (*kostschool, instituut*), o. -naten.
Pensionai're (*kostleerling*), m. en v.-s. (ai = è)
Pensiona'ris (*hij, die een jaarwedde geniet; eertijds de eerste ambtenaar eener stad of van een gewest*), m. —sen.
Pensionneeren (*op pensioen stellen*); *iem. —.*
Pen'tameter (*vijfvoetig dactylisch vers*), m. —meters.
Pe'per (Ind. *Sumatra: overblijvende plant met windenden houtachtigen stengel*), v.; ook als stofnaam, v.
Pe'perbus (*tafelgereedschap*), v. —bussen.
Pe'peren (*met peper bestrooien*), ik heb gepeperd; fig. *duur verkoopen.*
Pe'perland (*Oost-Indië*), o. gmz.; *iemand naar het — wenschen,* d. i. naar de Indiën.
Pepermunt' (*tabletje*), v. —je, o. —s.
Pe'pernoot (*kubusvormig stukje peperkoek*), v. —noten, —neuten.
Pep'pel (*Italiaansche populier*), m. —s. gew.
Pepto'nen (*veranderingsproducten der eiwitachtige stoffen in de maag*), o. mv.
Perceel' (*stuk gronds, akker*), o. —ceelen; fig. persoon: *een raar —.*
Percent' (*rente ten honderd*), o. —en.
Percenta'ge (*het bedrag percentsgewijze berekend*), v. gmv.; lees: —*ta'-zje.*
Perfect' (*volmaakt, uitmuntend*), bn. en bw.
Perfec'tie (*volmaaktheid*), v. gmv.; *alles is in de —.* (t = s)
Perforeeren (*doorboren, met kleine gaatjes doorslaan*); *een blad postzegels is geperforeerd.*
Pe'ri (*beschermgeest bij de Perzen van verwonderlijke schoonheid*), m. en v. peris.
Peri'kel (*gevaar*), o. —s.
Perio'de (*omloop, kringloop, afwisseling der tijden; tijdkring of tijdperk; een kunstig gebouwde volzin met voor- en nazin, een kunstmatig afgeronde volzin*), v. —n.
Periodiek' (*periodisch,* d.i. *op bepaalde tijden verschijnende*), bn.; *—e geschriften,* dag-, week-, maandbladen; *een — woordenboek; —e winden,* geregeld waaiende winden.
Peripetie' (dichtk. *begin der ontknooping in een drama*), v. —tiën (t = ts)
Peripherie' (*omtrek van een cirkel, buitenkant van iets;* fig. *gebied*), v. gmv. (ph = f)
Periphra'se (stijl. *troop der omschrijving*), v. —n, b.v.: *het schip der woestijn,* kameel: *bode der lente,* zwaluw. lees: —*fra'-ze.*
Peristy'le (bouwk. *met zuilen omgeven plaats, zuilengang*), v. —n.
Perk (*afgebakende ruimte*), o. —en; *een — met bloemen;* zegsw. *paal en — stellen,* grenzen stellen, een einde maken aan.
Perkament', perkement' (*als papier*

bereide dierlijke huid), o.; *een band om een boek van* —; *een trommelvel van* —.
Perkament', perkement' (*geschrift op perkament*), o. —en; *hij snuffelt gaarne in —en.*
Permanent' (*voortdurend, onafgebroken, onveranderlijk*), bn. en bw.
Per mil'le (*met de duizend, bij de duizend*).
Permis'sie (*vergunning, verlof*), v. gmv.
Permitteeren (*veroorloven, vergunnen*).
Perpendiculair' (*loodlijn*), v. —s. (ai = è)
Perpendiculair' (*rechtstandig, in 't lood*), bn. en bw. (ai = è)
Perpetueel' (*aanhoudend, levenslang, eeuwig, voortdurend*), bn. en bw.
Perron' (*steenen opstap, doorloopende stoep*), o. —s; —**kaartje** (*toegangskaartje*), o. —s.
Pers (*drukpers*), v. —en; *het boek is ter —e; bij het ter —e gaan; de* —, de dagbladen.
Per'sen (*uitdrukken*), ik heb —perst; *druiven —, olie* —; fig. *iemand tot iets* —, dwingen.
Persen'ning, v. —s. Zie **Presen'ning.**
Per'sico (*likeur van perzikpitten*), v. gmv.
Persien'ne (*zonneblind*), v. —s. (s = s)
Persona'ge (*persoon*), o. —s; *wat dunkt je van dat* —? schertsend voor zonderling.
Personaliteit' (*persoonlijkheid, persoonlijke beleediging*), v. —en; *iemand —en zeggen.*
Personeel' (*persoonlijk*), bn.; *de —e belasting.*
Personeel' (*hoofdgeld, belasting, welke men voor zijn persoon of als hoofd des gezins moet betalen; aantal personen, die men in dienst, aan het werk of bij zich heeft*), o. gmv.
Personifica'tie (*verpersoonlijking*, b.v. *van den Rijn als een godheid of een vader, van den dood als een engel*, enz.), v. —s, —tiën.
Personifieeren (*verpersoonlijken*).
Persoon' (*mensch*), m. en v. —sonen; **persoon'** (in de spraakk. *verhouding*), m. —sonen.
Persoon'lijk, bn. en bw.; *een —e beleediging*, den persoon betreffende; *een — feit.*
Persoons'verbeelding (*personificatie*), v. —en, b.v. *de mildheid, de twist, als persoon doen optreden* (zinnespel der rederijkers).
Perspectief' (*een doorzicht; vergezicht, vooruitzicht*), o. —tieven; (*doorzichtkunde*), v. gmv.
Pertinent' (*stellig, juist, recht naar den eisch*), bn. en bw.; *een —e verklaring.*
Per'zik (*boom*), m. —en; (*vrucht*), v. —en.
Per'zisch (*van of betreffende Perzië*), bn.; *een — tapijt; de —e taal*, der Perzen; als zn. o.
Pessimist' (*iem., die alles in de wereld slecht vindt*), m. —en; —**isch** (*zwartgallig*), bn.
Pest (*besmettelijke builenziekte*), v. —en.
Pet (*plat hoofddeksel*), v. petten.
Pe'ter (*doopvader*), m. —s; —**schap,** o. gmv.
Peterse'lie (*pieterselie, schermbloemige plant, groente*), v. gmv.
Peti'tie (*bede, verzoekschrift*), v. —tiën, —ties.
Petitionement' (*het indienen van verzoekschriften, petitioneering*), o. -en; lees: *petiet'sie.*
Petro'leum (*brandbare aardolie*), v. gmv.
Petroleur' (*iemand, die bij oproer brand sticht met petroleum*), m. —s; —**leuse,** v. —s.
Peu'kel (*puistje*), v. —s. Ook: **Puk'kel.**
Peul (*eenhokkige doosvrucht*), v. —en.
Peul (*peuluw, peluw*), v. —en.
Peu'luw, pe'luw (*hoofdmatras*), v. —en.
Peur (*een tros aardwormen of pieren*), v. —en.
Peu'ren (*op aal visschen met een peur*), ik heb —peurd; —**der** (*persoon*), m. —s.
Peu'ter (*pijpenwroeter*), m. —s.
Peu'teren (*morrelen, wroeten, knutselen*), ik heb —peuterd.
Peu'zel (*treuzelaar, talmer*), m. en v. —s.
Peu'zelen (*langzaam en bij kleine beetjes eten*), ik heb —peuzeld; —**aar,** m. —s; —**ing,** v.
Pe'zerik (*bullepees, varkenspees*), m. —en.
Phænomeen' (*phenomeen, een zeldzaam verschijnsel*, fig. *een genie*), o. —menen, —mena.
Pha'ëton (*een soort van rijtuig, dat licht en gedeeltelijk open is*), m. —s. (ph = f)
Pha'lanx (*driehoekige slagorde van zwaar gewapend voetvolk*), v. —lanxen, —langen; *de Macedonische* —. (ph = f)
Phantaseeren (*met zijn verbeelding rondzwerven, de phantasie laten werken*). (s = z)
Phantasie' (*verbeelding, verdichting*), v. —ën.
Phantast' (*dweper, grillig mensch*), m. —en.
Phantas'tisch (*dwepend, tooverachtig, avontuurlijk, grillig*), bn. (ph = f)
Pharize'ër, m. —s. Zie **Farize'ër.**
Pharmaceut' (*apotheker, artsenijbereider*), m. —en; lees: *farmasuit'.*
Pharmacie (*artsenijkunde; apotheek*), v.
Pha'rus (*vuurtoren, kustlicht*), m. —sen.
Pha'se (*overgangstijdperk, schijngestalte der maan*), v. —n, —s. (ph = f)
Phenomeen' (*luchtverschijnsel*), o. —menen.
Phi'dias (*beroemd beeldhouwer in het oude Athene, 488—432 v. C.*), m. (ph = f)
Philanthroop' (*menschenvriend*), m. -open.
Philip'pica (*hevige strafrede*), v. —'s.
Philippi'ne (*amandel met twee pitten*), v. —pines. (ph = f)
Philis'ter, philistijn' (*burger, niet-student*), m. —s, —tijnen. (ph = f)
Philoloog' (*taalgeleerde*), m. —logen. (ph = f)
Philosoof' (*wijsgeer*), m. —sofen. (ph = f)
Philosophie' (*wijsbegeerte*), v. gmv. (ph = f)
Philoso'phisch (*wijsgeerig*), bn. (ph = f)
Phœ'nix, phe'nix (*feniks*), m. —en. (ph = f)
Phonetiek' (*klankleer*), v. gmv.; *de — der Fransche taal.* (ph = f)
Phone'tisch (*volgens den klank*), bn.: *—schrift: zichtbare afbeelding der uitspraak.*
Phonograaf' (*zang- of spreektoestel*), v. —grafen. (Edison, 1877). (ph = f)
Phospho'risch (*lichtgevend in den donker*), bn. (ph = f)
Phosphoriseeren (*licht-afgeven*), o. gmv.; *het — van het zeevlak of van de golven*, b.v. *op een warmen zomeravond.* (s = z)
Phos'phorus (*lichtdrager, stof, die in het duister licht geeft, phosphor*), m. gmv.
Pho'to (*photogram*), o. —'s. (ph = f)
Photograaf' (*lichtbeeldenmaker*), m. -grafen.
Photogram' (*lichtbeeld, portret*), o. —men. Ook: *Pho'to*, o. —'s. (ph = f)
Photographeeren (*lichtbeelden maken, photographisch afbeelden*). (ph = f)
Photographie' (*lichtbeeldenmakerij, lichtbeeld*), v. —ën. (ph = f)
Photogra'phisch (*van of betreffende de photographie*), bn.; *een — portret.* (ph = f)
Photolithographie' (*de kunst om photographieën op steen over te brengen*), v. gmv.
Photologie' (*de leer van het licht*), v. gmv.
Photomagnetis'me (*magnetisme opgewekt door de werking van lichtstralen*), o. gmv.
Photophoon' (*werktuig, hetwelk dient om een geluid over te brengen door het licht*), v. —phonen. (ph = f)
Photoscoop' (*werktuig, dat dienst doet als lichtmeter*), m. en o. —copen. (ph = f)
Phototypie' (*de kunst om lichtbeelden te maken*), v. gmv. (ph = f)

Photozincographie' (*afdruk van een lichtbeeld op hout, ook de kunst om zulk een afdruk te maken*), v.; in 't eerste geval: –ën (als meerv.) (ph = f)

Phra'se (*volzin, zegswijze*), v. -n, -s. (ph = f)

Phraseologie' (*verzameling van zegswijzen, spreekwijzen*, enz.), v. –logieën.

Phy'sica (*natuurleer, natuurkunde, natuurwetenschap*), v. gmv. (ph = f)

Physiek' (*lichamelijk; natuurkundig*), bn.

Physiologie' (*leer der bezielde natuur, der bezielde lichamen, inzonderheid van het menschelijk lichaam*), v. gmv. (ph = f)

Physioloog' (*kenner van de natuur des lichaams, navorscher in de natuurleer der menschelijke of dierlijke lichamen*), m. –logen.

Physionomie' (*gelaatkunde, gelaatsuitdrukking, gelaat*), v. –ën. (ph = f)

Phy'sisch, physiek' (*natuurlijk, lichamelijk*), bn.; lees: *fie'ziesch, fieziek'*.

Piani'no (*hooggebouwde piano*), v. –'s; als bw.: muz. *zeer zacht*.

Pianist' (*pianospeler*), m. –en; **–e**, v. –n.

Pia'no (*tafelvormig snaarinstrument*), v. –'s.

Pia'no-for'te (*vleugelpiano*), v. piano-fortes.

Pias'ter (*Spaansche munt ± f 2,50*), m. –s.

Pias'ter (*Turksche zilvermunt ± f 0,11*), m. –s.

Pica'dor (*te paard zittend stierenbevechter*), m. –s.

Pic'colo (*klein*), bn.; *–fluit*, kleine dwarsfluit; als zn. m. ––s: *een –*, koffiehuis- of hoteljongen.

Pic'kles (*augurken enz. in het zuur*), o. mv.

Piedestal' (*hoekig of rond voetstuk, pedestal*), o. –stallen; lees: *pi-ee-de-stal'*.

Piek (*spies, lans*), v. –en.

Piek (aardr. *bergspits, spits toeloopende hooge bergpunt*), v. –en; *de – van Teneriffe* (3716 M.); *de – van Lombok* (3800 M.).

Pie'keren (Mal. *ingespannen denken, peinzen, werken*), ik heb –piekerd.

Pie'keval (scheepst. *een touw of tros*), o. –s,

Piel (*jonge eend*), m. –en; ook: roepnaam.

Pie'pen (*zeker geluid maken*), ik heb –piept; *een deur kan –, ratten en muizen –*.

Pie'per (*kwikstaartachtige zangvogel*), m. –s.

Pier (*aardworm*), v. –en.

Pier (*hoofd in zee, havendam*), m. –en.

Pie'ren (*foppen*), ik heb en ben –pierd gmz.

Pierrot' (*grappenmaker, hansworst*), m. –s. Lees: *pier-roo'*.

Piet (*mansnaam*), m. –en.

Pie'terman (*stekelvinnige Zuiderzeevisch*), als voorwerpsnaam, m. –s; als stofnaam, v.

Pieterse'lie (*soepgroente, peterselie*), v. gmv.

Piet'je (*munt van $6\frac{1}{2}$ stuiver*), o. –s. vero.

Piet'jitten (*de Maleische massage, het knijpen en wrijven en buigen der spieren door inlanders, pidjetten*), o. gmv.

Pietlut' (*kleingeestig mensch*), m. en v. –ten.

Pietlut'tig (*kleinzielig*), bn.; *een –e vent*, een erwtenteller, flauwerik.

Pigment' (*kleurstof in de cellen*), o. gmv.

Pij (*wollen of haren overkleed*), v. –en.

Pijjak'ker (*zeemanswambuis*), m. –s.

Pijl, m. –en; *met – en boog, de –en van den laster, als een – uit den boog*, zeer snel.

Pijl'bundel (*teeken van eendracht*), m. –s.

Pij'ler (*zuil*), m. –s; *de – van een spoorbrug.*

Pijn (*pijnboom, denneboom*), m. –en.

Pijn (*lichaamssmart*; fig. *verdriet*), v. –en.

Pijn'boom (*naaldboom, opgaande den*), m. -en.

Pij'ne (*moeite, last, smart*), v.; *de – waard.*

Pij'nen (*drukken, persen*), ik heb –pijnd; *de uit raten geperste honig heet gepijnde honig.*

Pij'nigen (*folteren*), ik heb –pijnigd.

Pijp (*tabakspijp*), v. –en; *een – rooken.*

Pijp (*buis*), v. –en; *een gas–, de – van een dakgoot.*

Pijp (*wat op een pijp lijkt*), v. –en; *een –lak, een – drop, de – van een pantalon.*

Pijp (*pijpvormig hol*), v. –en; *de – van een konijn, das, vos.*

Pijp (*Spaansch wijnvat*), v. –en; *een – Spaansche of Portugeesche wijn.*

Pijp'aarde (*een fijne, taaie soort van klei*), v.

Pij'pen (*op een fluit spelen*), ik peep, heb –pepen. vero.; *naar iemands – moeten dansen*, d. i. alles moeten doen, wat iemands gril of luim hem ingeeft.

Pij'per (*fluitspeler, pijpblazer bij de marine*), m. –s.

Pik (*haat, wrok*), m.; *een – op iem. hebben.*

Pik (*schoenmakerspik, pek*), o. gmv.

Pikant' (*stekend, scherp, bijtend*), bn. en bw.; *een –e saus, zich – uitdrukken*, geestig; *een – woord*, bitter, scherp.

Pikanterie' (*nijd, wangunst, broodnijd*), v.; *iem. e. – zeggen*, hem e.steek onder water geven.

Pik'broek, pek– (*matroos*), m. –broeken.

Piket' (*brandwacht, veldpost*), o. –ten.

Pikeur' (*rijmeester, paardenafrichter*), m. -s.

Pi'kol (*handelsgewicht in Oost-Indië, bijna 62 d. i. 61.76 kilogram*), o. –s.

Pil (*erwtvormig artsenijballetje*), v. pillen.

Pil (scherts. *officier v. gezondheid*), m. pillen.

Pil (*dikke roggeboterham*), m. pillen.

Pilaar' (*zuil*), m. pilaren; *de –aren v. e. kerk.*

Pilas'ter (*zuil, die ten halve uit een muur te voorschijn komt*), m. –s.

Pil'legift (*doopgeschenk van den peter*), v. -en.

Pi'lo (*katoenen weefsel, bombazijn*), o. gmv.

Piment' (*Jamaïca-peper, gedroogde pepervruchtjes*), o. gmv.

Pim'pel (*zekere mees*), m. –s. Zie: **–mees.**

Pim'pelen (*met kleine teugjes drinken*), ik heb –pimpeld; ook: sterken drank drinken.

Pim'pelmees (*een kleine blauwachtige mees*), v. –meezen; zegsw. *het is een –*, een nietig ventje; scherts. *hij is een –*, een drinkebroer.

Pimpernel' (*zeker wild duingewas*), v. –len.

Pim'pernoot (*pistachenoot*), v. –noten.

Pin (*ijzeren of houten lange nagel. pen*), v. -nen.

Pinacotheek' (*kunstverzameling*, b.v. *van beelden of schilderijen*), v. –theken. (c = k)

Pinas' (*lang, smal en licht vaartuig, galei, sloep*), v. –sen.

Pince-nez' (*neusknijper, bril*), m. pince-nez.

Pincet' (*tangetje des wondheelers*), o. –ten.

Pin'darus (*de grootste Grieksche lierdichter, 521–442 v. C.*), m.

Pin'dus (myth. *berg, gewijd aan Apollo en de negen muzen op de grens van Thessalië*), m.

Pink (*kleinste vinger*), m. –en; zegsw. *hij is bij de –en*, bijdehand, vlug, handig.

Pink (*eenjarig rund*), m. en v. –en.

Pink (*visschersvaartuig*), v. –en.

Pin'ker (*ooghaar*), m. pinkers.

Pin'ker (*houtje aan beide zijden afgepunt, dat op een steen liggend in de lucht wordt geslagen, jongensspeeltuig*), m. pinkers.

Pink'oogen (*pinken*), ik heb –pinkoogd.

Pink'ster (*Pinksteren*), v. gmv. In den volksmond nog *Sinx'en*.

Pink'steren (*de 50e dag na Paschen*), v. gmv.; *– is een algemeene christelijke feestdag.*

Pink'sternakel (*pastinak*), v. –nakels.

Pins'bek (*goudkleurig metaalmengsel van koper, tin en zink, spinsbek*), o. gmv.
Pint (*oude vochtmaat van 6 d.L.*), v. pinten.
Pioen', pioe'ne (*boerenroos*), v. pioenen.
Pion' (*schaakstuk, de boer of looper*), m. pions.
Pionier' (*schansgraver*), m. pioniers; fig. *baanbreker, wegbereider.*
Pip (*zekere ziekte v. h. pluimgedierte*), v. gmv.
Pip'peling (*soort van appel, renet*), m. —en.
Pipsch (*ongezond, ziekelijk, flauw*), bn.
Piqué (*soort van weefsel, zoo gewerkt alsof de stof gestikt ware*), o. gmv.; lees: *pi-ké.*
Piraat' (*zeeroover, avonturier*), m. piraten.
Piramidaal' (*in den vorm eener piramide*), bn.; fig. ontzettend, verbazend.
Pirami'de, pyrami'de (*spitszuil*), v. —n.
Pi'sang (Oost-Indië: *paradijsvijgeboom*), m. pisangs; (*als vrucht*), v. pisangs. (s = z)
Pis'sebed (*kauwend schaaldiertje*), v. -bedden.
Pista'che (*groene amandel*), v. pistaches.
Pisto'le (*gevangenis, waar de gevangenen op eigen kosten mogen eten*), v. gmv.
Piston' (*zuiger, luchtklepje*), m. pistons.
Pistool' (*Fransch goudstuk van ± f 9,50 à f 10,00*), v. pistolen.
Pistool' (*schiettuig*), v. en o. pistolen.
Pit (*katoen eener lamp of kaars*), v. pitten.
Pit (*kern*), v. pitten; *de — van een noot.*
Pit (*merg*), o.; *het — van den vlierboom.*
Pi'tea (rivier: *Zweden*), v.
Pi'toor, pu'toor (*roerdomp*), m. pitoren, putoren.
Pit'tig (*degelijk, krachtig*), bn. en bw.
Pittoresk' (*schilderachtig, het oog boeiend*), bn. en bw.
Plaag (*kwelling, straf*), v. plagen.
Plaat (*blad metaal*, enz.), v. platen; *een ijzeren —, een marmeren —*; zegsw. *de — poetsen*, stil op de vlucht gaan, er van door gaan.
Plaat (*gravure, afdruk*), v. platen; *een verzameling platen*; *een schoone koperen —.*
Plaat (*ondiepte in zee*), v. platen; *een droge —*; *de robben lagen zich op een — te koesteren.*
Plaats (*plek, stad, ruimte*), v. plaatsen.
Plaat'sen (*zetten, stellen*), ik plaatste, heb —plaatst; **—ing**, v. —en.
Placaat' (*plakkaat*), o. placaten. (c = k)
Pla'cer (*goudveld*), o. placers.
Plafond' (*vlakke zoldering*; *overpleisterde of gestukadoorde zolder*), o. —s.
Plafonneeren (*van een plafond voorzien*).
Plag, plag'ge (*afgestoken heizode*), v. plaggen.
Pla'gen (*kwellen, lastig maken*), ik heb geplaagd; *zich —*; **—erij'** (*het voortdurend plagen*), v. —en: *een baldadige —erij.*
Plagiaat' (*roof van letterarbeid, letterdieverij*), o. —aten. (g = g)
Plagia'ris (*naschrijver, letterdief*), m. —sen.
Plaid (*geruite wollen doekmantel der Bergschotten, reisdeken*), v. plaids; lees: *pleid.*
Plak (*strafwerktuig in de oude school*), v. —ken; *de ontzettende —*; fig. *onder de — zitten*, beheerscht worden, onder de pantoffel zitten.
Plakkaat' (*aangeplakte kennisgeving der bevoegde overheid of der landsregeering*), o. plakkaten.
Plak'ken (*doen vastkleven*; fig. *ergens lang blijven zitten*), ik heb geplakt; **—ker**, m. —s.
Plak'ker (*koolmees*), m. —s. gew.
Plak'zegel (*5-cents-zegel onder quitanties*), o. —zegels.
Plamuur', -muur'sel (*smeerstof, bestaande uit pijpaarde, loodwit en lijnolie*), o.
Plan (*schets, teekening*), o. —nen, —s; fig. *hij heeft groote —nen*; *het — viel in duigen.*
Planeet' (*hemellichaam, door de zon verlicht en om de zon draaiende*), v. planeten.
Planeta'rium (*toestel, waardoor de beweging der planeten om de zon wordt voorgesteld*), o. —s; *het — van Eisinga te Franeker.*
Planetoï'den (*kleine planeten, asteroïden, die zich tusschen Mars en Jupiter bevinden*), v. mv.
Planimetrie' (*de leer van het platte vlak, lagere meetkunde*), v. gmv.
Plank (*vlak stuk hout*), v. planken.
Planket' (*vloer, beschot, latwerk*), o. —ten.
Plankier' (*bevloering, steigerwerk aan losplaatsen van booten*, enz.), o. —kieren
Plant (*gewas*), v. planten.
Plantaar'dig, bn.; *turf is een —e stof.*
Planta'ge (*in O.- en W.-Indië, uitgestrektheid gronds als kweekplaats van bepaalde producten*), v. —s; lees: *—ta'-zje.*
Plan'ten (*in den grond zetten om te doen groeien*), ik plantte, heb —geplant.
Plan'tenboek (*herbarium*), o. —boeken.
Plan'tenkunde, plant'kunde (*wetenschap, die de plant in haar aard en wezen leert kennen*), v. gmv.
Plan'tenrijk (*een der drie natuurrijken*), o. gmv.; *het — omvat de gezamenlijke plantensoorten.*
Plan'tentuin (*kruidhof, hortus*), m. —tuinen.
Plan'ter (*iemand die in de Oost of West een plantage heeft en ze laat bewerken*), m. —s.
Plantsoen' (*wandelpark, aanleg*), o. —en.
Plas, m. plassen; *een — water, een — bloed*; *een — melk*; zegsw. *de wijde —*, de zee.
Plas'dankje, o. —s; *hij deed het om een — te verdienen*, d. i. een vriendelijk bedankje.
Plastiek' (*beeldhouwkunst, boetseerkunst in gips, klei, was*, enz.), v. gmv.
Plas'tisch (*beeldend, aanschouwelijk*), bn.; *de -e kunst*, beeldende(schilder-, beeldhouw-, bouw-)[kunst.
Plat (*plat dak, terras*), o. platten.
Plat (*vlak*), bn. en bw.; *een — vlak.*
Plataan' (*zekere loofboom uit N.-Amerika*; ook: *waterbeuk*), m. —tanen.
Platbo'demd, platboomd', bn.; *een — vaartuig*, d. i. met platten bodem of weinig diepgang.
Plateau' (*een ruim plein, geschikt tot het aanleggen eener batterij*; aardr. *hoogvlakte*), o. plateau's; lees: *platoo'.*
Plateel' (*aardewerk*), o. —en; *rood —, bruin —, fijn —*, potaarde met verglaassel.
Platform' (*plat huisdak; platte verheffing van den bodem*), v. —formen.
Pla'tina (*wit goud*), o. gmv.
Pla'to (*een der beroemdste wijsgeeren der oudheid, leerling van Socrates en leermeester van Aristoteles, 429—347 v. C.*), m.; *de werken van — zijn in dialogischen vorm.*
Plato'nisch (*bovenzinnelijk*), bn. en bw.; *—e liefde*; *de —e republiek*; *Ot zal — minnen* (Staring), volgens Plato's leer.
Platteform' (*platform*), v. —formen.
Plat'tegrond (bouwk. *grondteekening*), m.-en.
Plat'teland (*buiten, op het dorp, niet in de stad*), o. gmv.; *een meisje van het —.*
Plat'voet (*iemand met platten voet of met effen voetzool*), m. en v. —voeten.
Plavei'en (*bestraten*), ik heb —plaveid.
Plavuis' (*leemen of cementen vloertegel, estrik*), v. —vuizen.

Plebaan' (*pastoor eener bisschopskerk of kathedraal, die nl. als herder van het volk of het plebs aangesteld is*), m. –banen.
Plebe'jer (*gemeen burger of een uit het plebs in het oude Rome*), m. –s.
Plebs (*het volk, de plebejers, het gewone volk*), o. gmv.
Plecht(scheepst.*vast voor- of achterdek*),v.-en.
Plecht'anker (*noodanker*), o. –ankers.
Plech'tig (*deftig, statig*), bn. en bw.
Pleeg'kind (*aangenomen of opgenomen kind in een gezin*), o. –kinderen.
Pleeg'zuster (*liefdezuster, ziekenverpleegster*), v. –zusters.
Pleet (*Engelsch zilver*, d. i. *koper overdekt met een laagje zilver*), o. gmv.; *een lepel van –zilver.*
Ple'gen (*gewoon zijn*), ik placht, heb – te...; vd. ontbr.; *hij placht veel hier te komen.*
Ple'gen (*bedrijven*), ik pleegde, heb gepleegd; *een misdaad –, een moord –.*
Plei (zeew. *landpunt in zee tusschen twee rivierarmen*), v. pleien.
Plei (*foltertuig, palei*), v. pleien.
Pleia'den (*sterrenbeeld, ook Zevengesternte geheeten*), v. mv.
Pleidooi' (*pleitrede v. e. advocaat*), o. –en.
Plein (*geëffende vlakte*), o. pleinen.
Pleis'ter (*uitwendig heelmiddel*), v. –s.
Pleis'ter (*gips*), o. gmv.; *een beeld in –.*
Pleis'teren (*met pleister of gips bestrijken*), ik heb –pleisterd; *een muur –.*
Pleis'teren (*aanleggen, een herberg binnengaan*), de man pleisterde, heeft –pleisterd; *en zijt ge gekomen zonder te – onderweg?*
Pleis'terplaats (*herberg, rustplaats*), v. –en.
Pleis'terwerk (*stukadoorwerk, beeldwerk in pleister*), o.; (soorten), o. –werken.
Pleit (*platbodemd vaartuig*), v. pleiten.
Pleit (*rechtsgeding, proces*), o. gmv.
Plei'ten (*een pleitrede houden*), ik heb gepleit.
Pleizier', plezier' (*vermaak*), o. –en.
Plek (*plaats, vlek*), v. plekken.
Plem'pen (*vullen, dempen, volstorten*), ik heb –plempt; *een kuil –, een sloot –.*
Plen'gen (*uitgieten, storten*), ik heb –plengd; *tranen –, wijn – (als offer); iemands bloed –*, iemand dooden.
Pleonas'me, -mus (*het overtollige*), o. –men; b.v. *ik ben niet in staat u te kunnen helpen; hij pleegt gewoonlijk vroeg op te staan.*
Plet'ten (*platmaken, walsen*), ik heb –plet.
Plet'ter, m. gmv.; *te – slaan*, d. i. vermorzelen; *te – vallen; hij viel te –*, morsdood.
Pleu'ra (*borstvlies, longvlies*), v. gmv.
Pleu'ris (*ontsteking van het borstvlies; zijdewee*), v. –rissen.
Plicht (*zedelijke gehoudenheid, zedelijke gebondenheid*), m. plichten.
Plicht'pleging (*hoffelijkheid*), v. –en.
Plint (*plank onder langs den wand*), v. –en.
Ploeg (*landbouwwerktuig*), m. ploegen.
Ploeg (*ploegschaaf*), v. ploegen.
Ploeg (*afdeeling werklieden*), v. ploegen.
Ploe'gen (*met den ploeg bewerken*), ik heb –ploegd; *het strand –*, nutteloos werk doen.
Ploeg'schaar (*omgebogen spits ijzeren plaat achter aan den ploeg*), v. –scharen.
Ploert (*lichtmis, slecht mensch*), m. –en.
Ploer'terig (*alledaagsch, liederlijk*), bn.
Ploerterij' (*liederlijkheid*, fig. *kleinburgerlijkheid*), v. –en.
Ploe'teren (*in het water omplassen*), ik heb –ploeterd; fig. verward en onhandig werken.
Plof (*doffe slag, val, smak*), m. ploffen.
Plof'fen (*zwaar en dof neervallen*), ik ben of ik heb –ploft.
Plok (*handvol*), m. plokken; *een – klaver.*
Plombeeren (*met lood stempelen*, b.v. *belastbare goederen bij vervoer*; ook *het vullen of volgieten van holle tanden*).
Plomp (*plonzend geluid*), m. plompen.
Plomp (*grof, dom, bot, stomp*), bn. en bw.
Plomp (*waterboterbloem, dotterbloem*), m. -en.
Plom'pen, ik heb en ben –plompt; *iets in het water –*, met dof geluid doen vallen.
Plons (*slag in het water*), m. plonsen.
Plon'zen (*in 't water plassen*), ik heb en ben –plonsd.
Plooi (*vouw*), v. plooien; *een valsche –*; fig. *een goede – aan iets geven*, d. i. wending.
Plooi'en (*in de plooi vouwen*), ik heb –plooid; *een overhemd –, een mutsje –*; fig. schikken, regelen, ordenen, in 't reine brengen.
Plo'ten (*de vellen der schapen van wol ontblooten*), ik plootte, heb –ploot.
Plots (*slag*), m. gmv.; *het gaf een –.*
Plots (*plotseling*), bw.; *de klok bleef- stilstaan.*
Plot'seling, plot'selijk (*eensklaps, onverwachts*), bn. en bw.
Plot'sen (*met een slag vallen*), het is –plotst.
Plug (*stop van een vat*; ook *houten schoenpin, deutel*), v. pluggen.
Pluim (*veder*), v. pluimen; *blanke –en.*
Pluim (*kwastje*), v. pluimen; *e. – a. den staart.*
Pluim (jagersterm. *staart*), v. pluimen; *de – van een haas, van een konijn.*
Pluim (plantk. *bloeiwijze*), v.; *de kastanjebloei is een –.*
Pluima'ge (*gevederte*), v. – mages; lees: *-a'-zje.*
Pluim'strijken (*vleien*), ik pluimstrijkte, heb –pluimstrijkt; **–strijker** (*fleemer*), m. –s.
Pluis (*pluche, stofje, vlokje*), v. pluizen.
Pluis (*geplozen touw of werk*), o. gmv.
Pluis (*in orde, veilig*), bn.; *het is daar niet –.*
Plui'zen (*rafelen, afpluizen*), ik ploos, heb –plozen; *de matroos ploos een eindje touw.*
Plui'zen (*pluizen afgeven*), het heeft –pluisd; *dit servet pluist, die oude zakdoek pluist.*
Pluk (*het plukken, de oogst*), m.
Pluk'haren (*vechten*), ik heb –plukhaard.
Pluk'ken (*afplukken, schoonplukken*), ik heb –plukt; *appels –; een kip, een eend –.*
Plumeau' (*stoffer v. veeren*), m. –'s. (eau = oo)
Plun'deren (*berooven*), ik heb –plunderd.
Plun'je (eig. *zeemanskleedij*; ook voor *kleeding in 't algemeen*), v.; (soorten), plunjes.
Plura'lis (spraakk. *meervoud*), m. en o.
Plus (wisk.: + *of staand kruisje*), v. plussen.
Plu'to, Plu'ton (myth. *oppergod der onderwereld, hellegod*), m.
Plutocraat' (*geldman, aanhanger van den rijkdom*), m. –craten.
Plutocratie' (*regeering der rijken*), v. gmv.
Plu'tos, -tus (myth. *zoon van Ceres, de gever van rijkdommen, van 't gezicht beroofd ten einde blindelings zijn gaven uit te kunnen deelen*), m.
Pluvier' (*regenvogel; snip, welke den regen aankondigt*), v. –en. Ook: *Plevier'.*
Po (rivier: *Italië*), v.
Po'chel (*bochel*), m. pochels.
Po'chen (*bluffen, snoeven, grootspreken*), ik heb –pocht; **–er** (*snoever*), m. –s.
Po'dagra (*voeteuvel, pootje*), o. gmv.
Podagreus' (*met voetjicht behept*), bn.

Pod'ding, pud'ding (*meelgerecht*), m. –en.

Po'dium (*een optree; een kleine planken verhevenheid*), o. podiums.

Poed (*Russisch gewicht, ± 16 K.G.*), o. poeds.

Poe'del (*kroesharige huishond*), m. poedels.

Poe'del (*misslag, fout*), m. poedels.

Poe'der, poei'er (*zeer fijne stof*), o. gmv.

Poe'der, poei'er (*geneesmiddel*), v. –s.

Poëet' (*dichter*), m. poëten; lees: *poo-eet'*.

Poel (*moeras, draskolk*), m. poelen.

Poelier' (*koopman in gevogelte, wild*), m. –s.

Poen (*geld, duiten*), m. gmv. gmz.

Poen (*lomp, onhandig mensch*), m. poenen.

Poe'ren (*peuren, aal vangen met een peur*), ik heb –poerd.

Poe'rim (Isr. *Maartfeest, Hamansfeest*), o.

Poes (*roepnaam van de kat*), v.

Poes (*halsbontje voor vrouwen*), v. poesen.

Poe'saka (Mal. *geliefd erfstuk*), v. poesaka's.

Poes'pas (*mengelmoes, rommelzoo*), m. gmv.

Poes'ta (*dorre grasvlakte in Hongarije, prairie*), v. poesta's.

Poes'ten (*met kracht blazen*), ik heb –poest.

Poes'ter (*blaaspijp*, ook *iem. die poest*), m. –s.

Poëtas'ter (*rijmelaar, pruldichter*), m. –s.

Poë'tica (*theorie der dichtkunst*), v. gmv.

Poëtiek' (*poëtica*), v. gmv.

Poë'tisch (*dichterlijk*), bn. en bw.

Poets (*klucht, grap, pots*), v. poetsen.

Poet'sen (*schoon maken, glimmend maken, reinigen*), ik heb –poetst; *de schoenen –, het zilverwerk –*; zegsw. *de plaat –*, zich uit de voeten maken, er van door gaan.

Poe'zel (*mollig, poezelig*), bn.; *–e handjes.*

Poëzie', poëzij' (*dichtkunst*), v. gmv.

Pof (*krediet*), m. gmv.; *op den – halen.*

Pof (*slag, stoot*), m. poffen; *dat gaf een –.*

Pof'fer (*zakpistooltje*; ook *snoever*), m. poffers.

Pof'fer (*poffertje*), m. poffers.

Pof'fertje (*gebakje, broedertje*), o. –s; *–s eten.*

Po'gen (*trachten, streven naar, zijn best doen, zijn krachten inspannen*), ik heb –poogd.

Pok (*builtje, puistje, zweertje*), v. pokken.

Po'ken (*met den pook morrelen*), ik heb –pookt; *in de kachel –, in 't vuur –.*

Pok'kel (*peukel, pukkel*), v. pokkels.

Polarisa'tie (*het meedeelen of aannemen van polariteit*), v. gmv.; lees: *–zaat'sie.*

Polariteit' (*neiging van vrij zwevende magneten naar de magnetische polen der aarde*), v. gmv.

Pol'der (*ingedijkt laagland*), m. polders.

Polemiek' (*twistgeschrijf, twistleer*), v. gmv.

Polichinel' (*hansworst, Jan Klaassen, grappenmaker*), m. –s. (ch = sj)

Poliep' (*veelvoet, straaldier*), v. poliepen.

Poliep' (*uitwas, slijmvliesgezwel*), v. poliepen.

Poliet' (*beleefd, wellevend; glad, net*), bn, bw.

Polijs'ten (*doen glanzen*), ik heb –polijst; *men kan metaal, hout, steen, glas –*; **–lijs'ter** (*man*), m. –s; **–lijst'ster** (*vrouw*), v. –s.

Po'lis (*verzekerbrief, akte van assurantie*), v. polissen.

Poli'ticus (*staatkundige*), m. politici.

Poli'tie (*openbare orde en veiligheid; volkstucht; instelling voor de openbare veiligheid, de gezamenl. ambtenaren er van*), v. gmv. (t=ts)

Politiek' (*staatkunde*), v. gmv.

Politiek' (*burgerkleeding*), o.; *e. officier in –.*

Politiek' (*staatkundig*; fig. *listig, schrander, doortrapt*), bn.; *een –e partij, een –e zet.*

Politoer' (*glansmiddel, middel tot het oppoetsen van meubels*), o. gmv.

Pol'ka (*Poolsche snelle dans in $^2/_4$ maat*), v. polka's; *de Hongaarsche –, de – mazurka.*

Pollak' (*een soort van visch in de Noordzee*), m. –lakken.

Pol'lepel (*houten keukenlepel met langen steel*), m. –lepels.

Pols (*stoot of slag van een slagader*), m. –en; *iemand den – voelen; de – van den koortslijder slaat, klopt, jaagt; een zwakke –.*

Pols (*springstok*), m. polsen; zegsw. *verder willen springen dan de – reikt.* Ook: *Pols'stok.*

Pol'sen (*met den polsstok roeren in 't water*), ik heb –polst; fig. *iemand –*, uithooren.

Polychromie' (*het beschilderen met allerlei kleuren*), v. gmv. (ch = scherpe g)

Polyglot'tisch (*in vele talen*), bn.; *een -e stijl.*

Polyhym'nia (myth. *de liederenrijke muze*). v.

Polysyn'deton (spraakk. *veelvuldige verbinding door voegw.*), o. gmv., b.v. *Cesar was en veldheer en redenaar en geschiedschrijver.*

Polytech'nisch (*vele kunsten en wetenschappen omvattende*), bn.; *de –e school te Delft.*

Polytheïs'me (*veelgodendom*), o. gmv.

Pomerans' (Italiaansch: *oranjevrucht, goudappel*, ook *stooteinde of dopje aan de punt van de keu of den biljartstok*), v. –en.

Pomma'de (*haarzalf*), v. –mades.

Pomologie' (*ooftkunde*), v. gmv.

Pomo'na (myth. *godin v. tuin en ooft*), v.

Pomp (*werktuig tot het doen oprijzen van water*), v. –en; *er zijn zuig- en perspompen.*

Pom'pelmoes (Ind. *groote vrucht, lijkende op een sinaas-appel*), v. –moezen.

Pom'pen (*het water met een pomp opvoeren*), ik heb –pompt.

Pompernik'kel (*grof zwart roggebrood der Westphalers, soms 30 pond zwaar*), m. –s.

Pompoen' (*pronkappel, kalebas*), m. -poenen.

Pompon' (*wollen kuif op de schako der soldaten*), m. pompons.

Pond (*gewicht*), o. ponden; *het Nederlandsch – of K.G.* (= 1000 gram); ook zekere geldswaarde: *een – Vlaamsch of een – groot*, d. i. *f* 6.00; *een – Parisis of een Parijsch –*, d. i. *f* 0.50; *een – sterling* (Engelsche waarde), d. i. ± *f* 12.60.

Pon'der (*gewicht*), m. ponders; in samenstellingen, als: *zes–, tien–*, enz.

Pondsponds'gewijze,-gewijs (*naar evenredigheid*), bw.; *de winst zal – verdeeld worden*, naar evenredigheid van ieders inleg.

Pon'jaard (*korte degen, dolk*), m. –en.

Pons, punch (*geestrijke drank van citroensap, suiker en rum bereid*), v. gmv.

Pont (*schouw, veerschuit, platboomd overzetvaartuig*), v. ponten.

Pontenier' (*pontonnier*), m. –niers.

Pontificaal' (*opperpriesterlijk*), bn. (c = k)

Ponton' (*groote pont, in gebruik bij de pontonniers om schipbruggen over een rivier te slaan*), v. pontons; **–brug**, v. –bruggen.

Pontonnier' (*soldaat-schipbrugmaker*), m. -s.

Po'ny (*een soort van klein paard*), m. –'s.

Pook (*puntig ijzer om het vuur op te porren*), m. poken.

Pool (*inboorling van Polen*), m. polen.

Pool (*uiteinde der denkbeeldige aardas*), v. polen; *er is een Noord– en een Zuid–.*

Pool (*uiteinde van een magneet*), v. polen.

Pool'cirkel (*parallel op 23½ van de Pool*), m. –cirkels; *de Noord– en de Zuid–.*

Pool'landen (*landen en eilanden binnen een der poolcirkels gelegen*), o. mv.

Poolsch (*uit of als in Polen*), bn. en bw.
Pools'hoogte, v.; *de — is gelijk aan de geographische breedte*; — *nemen*, d.i. fig. zien, waar of hoe ver men is.
Pool'ster, -star (*ster in den Kleinen Beer, nabij de Noordpool des hemels*), v. gmv.
Pool'streken (*gebied binnen de beide poolcirkels, bijna* $4^1/_2$ *millioen* KM^2 *groot*), v. mv.
Poort (*doorgang, groote deur*), v. poorten.
Poor'ter (*middeleeuwsch burger*), m. —s. vero.
Poos (*korte tijd, korte rusttijd*), v. poozen.
Poot (*voet v. e. dier*), m. pooten; bij uitbreiding: *de — of de —en van een tafel, van een schraag.*
Poot (*stekje, lootje, aflegger*), v. poten.
Poo'tig (*sterk, handig*), bn.; *een —e kerel.*
Poot'je (*voetjicht*), o. gmv.; *de man had het —.*
Poo'ver (*arm, kaal*), bn. en bw.; *een — loon; hij ziet er — uit.*
Poo'vertjes (*armoedig, schraal*), bw.
Poo'zen (*verwijlen, blijven*), ik heb —poosd.
Pop (*gulden, zoo genoemd naar den beeldenaar*), m. gmv.; *dat kost mij tien —.* gmv.
Pop (*speelgoed der meisjes*), v. poppen; *poppetje*, o. —s; zegsw. *de —pen waren daar aan het dansen*, de twist was uitgebarsten.
Pop (*wijfje der vogels; cocon, nog-ingewikkelde vlinder*), v. poppen; *—je*, o. —s.
Po'pe (*priester van de Grieksche kerk in Rusland*), m. popen.
Po'pel (*Ital. populier, peppel*), m. popels.
Po'pelen (*kloppen*), mijn hart heeft —popeld; *het hart kan — van vreugd.*
Populair' (*bij het volk geliefd*), bn. (ai = ê)
Populariteit' (*gewildheid bij het volk*), v. gmv.
Popula'tie (*bevolking*), v. —s, —tiën. (t = ts)
Populier' (*loofboom, popel, peppel*), m. —en.
Por (*steek met mes of dolk*), v. porren.
Poreus' (*met uiterst kleine openingen, d. i. poriën of gaatjes; sponsachtig*), bn.; *poreuzer.*
Porfier'steen (*marmerachtig wit of rood gesteente*), o. gmv.
Po'rie (*kleine, haast onzichtbare opening*), v. poriën; *de porien der huid.*
Por'ren (*kloppen*, fig. *aandrijven*), ik heb —pord; **—der,** m. —s: *de Amsterdamsche porder*, morgenwekker.
Porselein', postelein' (*groente*), v. gmv.
Porselein' (*het fijnste aardewerk*), o. gmv.
Port (*wijn van Oporto in Portugal*), m. gmv.
Port (*brievenvracht*), o. —en. Ook: **Por'to.**
Portaal' (*ingang, voorhal*), o. —talen.
Por'te (*het Turksche hof of rijk*), v. *de Ottomanische —, de Verheven —; de — is eigenlijk de deur van het paleis: met — bedoelt men in Oostersche beeldspraak het paleis, en verder den bewoner of Sultan, zijn hof, zijn rijk.*
Portefeuil'le (*brieventasch; ambtsbediening van een minister*), v. —s; lees: *—fuil'je.*
Portemonnaie' (*geldtaschje*), v. —s.
Por'ter (*zwaar Eng. bier*), m. gmv. (o = oo)
Por'tie (*deel, aandeel*), v. —s of —tiën. (t = ts)
Portiek' (*zuilengang, overwelfde deur*), v -en.
Portier' (*deur- of poortwachter*), m. —s.
Portier' (*deur van koets of waggon*), o. —en.
Por'to (*briefport*), o. porto's.
Porto-ri'co (*W.-I. eiland, waar de rooktabak van dien naam vandaan komt*), o. gmv.; (*de tabak zelve*), v. gmv.
Portret' (*geschilderd enz. afbeeldsel van een mensch*), o. portretten.
Portretteeren (*iemands portret maken*).
Portugees', m. —geezen; *zwarte —geezen* (Ind. *op het eiland Flores*), m. mv.
Portugeesch', bn.; *—geesche vaartuigen.*
Portulak' (*tuinbloem*), v. —lakken.
Portuur' (*partuur*), o. —turen.
Port'vrij (*vrij van port, franco*), bn.; **—vrijdom,** m. gmv.: *—vrijdom genieten.*
Port'wijn (*Portugeesche wijn*), m. —wijnen.
Pos (*baarsachtig zoetwatervischje*), v. possen.
Po'se (*houding, stand*), v. -s; *een — aannemen.*
Posi'tie (*stelling, plaatsing; ligging, toestand, gesteldheid, staat van zaken*), v. —s, —tiën.
Positief' (*vastgesteld, bepaald, bevestigend, werkelijk*), bn.; — *recht*; *—ve electriciteit; —ve grootheden*, niet-negatief; (alg.). (s = z)
Positief', positi'vus (spraakk. *stellende trap*), m. —tieven. (s = z)
Positief' (*vast, stellig, zeker*), bw.; *dat is — niet waar.* (s = z)
Positie've (*verstandelijk bewustzijn*), v.; *hij is niet recht bij zijn —n*, niet wel bij 't hoofd of bij zijn zinnen. (s = z)
Posses'sie (*bezitting, have*), v. —siën, —sies.
Post (*deurstijl*), m. posten.
Post (mil. *standplaats, vast punt*), m. posten.
Post (*opgedragen taak of werk*), m. posten.
Post (*onderdeel van een rekening*), m. posten.
Post (*bediening of ambt*), m. posten.
Post (*postbode*), m. posten.
Post (*postpaard of postwagen*), v. posten.
Post (*postpapier*), o. gmv.; *een — blaadje.*
Post (*postkantoor, brievenbus*), v.; *breng dezen brief naar de —.*
Post (*pos, zoetwatervischje*), v. posten.
Posteeren (*plaatsen, stellen*); *zich —*, post vatten.
Postelein', porselein' (*groente*), v. gmv.
Pos'ten (*op de post doen*), ik heb —post; *zijn brieven gaan —.*
Pos'te-restan'te (*aan het postkantoor moetende blijven liggen om afgehaald te worden; posterij-term te stellen op brieven*), bw.
Posterij' (*openbare inrichting tot vervoer van brieven*, enz.), v. posterijen.
Posteriteit' (*nakomelingschap*), v. gmv.
Postiljon' (*postvoerman, postrijder, voorrijder*), m. —jons.
Post'pakket (*pakje onder de 5 K.G., dat met de post verzonden wordt of is*), o. —ketten.
Postscrip'tum (*naschrift*), o. —scriptums.
Postulaat' (meetk. *stelling zonder bewijs aan te nemen; vereischte, vordering, opgave*), o. —laten.
Postulant' (*iemand, die in eenige geestelijke orde wenscht opgenomen te worden*), m. en v. —lanten.
Postuur' (*gestalte, houding*), o. —turen; *een aardig —, klein van —.*
Post'zegel (*frankeerzegel*), o. en m. —s.
Pot, m. potten; spreekw. *De — verwijt den ketel, dat hij zwart is*, de een verwijt den ander een eigen gebrek; zegsw. *hij mag daar een —je breken*, hij heeft daar een streepje voor.
Pota'ge (*ondereengemengde spijs, soep*), v.; (soorten), potages; *Jean —*, hansworst. (g = zj)
Pot'asch (*zoutsoort*), v. gmv.
Po'teling (*te poten boompje*), m. —en.
Po'ten, ik heb —poot; *aardappels —, boompjes —*, enz.
Potentaat' (*macht- of gezaghebber, gekroond hoofd*), m. —taten.
Potentiaal' (*electrisch vermogen, electrische kracht*), m. gmv. (t = ts)
Potentiaal'-verschil, o. —verschillen: als bij twee geleiders na onderlinge verbinding

electriciteit van den één op den anderen, b.v. van A op B overgaat, dan is er –; gaat geen electriciteit over, dan hebben zij denzelfden potentiaal. (t = ts)

Po'ter (*pootaardappel*), m. poters.

Pot'huis (*laag huisje leunend tegen een hoog huis*), o. –huizen.

Pot'jeslatijn (*keukenlatijn*), o. gmv.

Pot'lood (*mengsel van graphiet en leem*), o. gmv.; *een doosje – koopen*, poeier van –.

Pot'lood (*schrijfvoorwerp*), o. –looden.

Potpourri' (*muziekstuk uit onderscheiden aaneengeregen aria's samengesteld*), o. –-pourri's; lees: *potpoerie'*.

Pots (*poets*, *klucht*, *grap*), v. potsen.

Potsier'lijk (*kluchtig*), bn. en bw.

Pot'spel (*oud biljartspel, waarbij ieder speler vier beurten krijgt, met gezamenlijken inleg*), o. –spelen.

Pot'visch (*walvischachtig zoogdier*), m. –-visschen.

Pourboi're (*fooi*, *drinkgeld*), v. –s. (ou = oe)

Pousse-café (*glaasje likeur na de koffie*), m.-'s.

Praai'en (scheepst. *een zeilend schip op zee met den roeper iets toeroepen*), ik heb –praaid.

Praal (*pronk*, *luister*, *vertoon*), v. gmv.

Praam (*plat kustvaartuig*), v. pramen.

Praam (*beklemming*, *knelling*), m. pramen.

Praat (*gesnap*, *gebabbel*), m. gmv.

Pra'chen (*vleiend bedelen*, *smeekend afvragen*), ik heb –pracht; **–er** (*vleier*), m. –s.

Pracht (*luister*, *glans*, *praal*), v. gmv.

Prac'ticus (*ervaren man*), m. –sen, –tici.

Practijk' (*tegengestelde van theorie*), v. gmv.

Prac'tisch (*werkdadig*, *doelmatig*), bn. en bw.

Prædicaat' (spraakk. *naamwoordelijk deel van het gezegde*), o. –caten.

Præfix' (*voorvoegsel*), o. –fixen; lees: *prefieks'*.

Præpareeren (*klaarmaken*, *voorbereiden*); *een hand of voet – voor een anatomische les.*

Præ'sens (spraakk. *de tegenwoordige tijd*), o. gmv. (s = z)

Præ'ses (*president*), m. –sides; *de – opende de bijeenkomst met een kort woord.* (s = z)

Præsi'dium (*voorzitterschap*), o. gmv. (s = z)

Præ'tor (bij de Romeinen: *landvoogd*, *opziener*, *rechter*, *consul*), m. –toren.

Pragma'tisch, pragmatiek' (*algemeen nuttig*, *leerzaam*); *de geschiedenis – behandelen*, d. i. aan de hand der feiten, niet bespiegelend.

Prai'rie (*boomlooze grasvlakte in Noord-Amerika*), v. prairiën.

Prakkezeeren (*peinzen*, *uitdenken*, *verzinnen*). gmz.

Praktijk' (*handeling*), v. –en; *kwade –en.*

Praktijk' (*werkzaamheid of cliënteele van een advokaat, notaris of dokter*), v. gmv.

Praktizeeren (*van geneesheeren en rechtsgeleerden: het vak uitoefenen*).

Praktizijn' (*rechtsoefenaar*, *zaakwaarnemer*), m. praktizijns.

Pra'len (*schitteren*, *glanzen*, *vertoon maken*), ik heb –praald.

Pra'men (*drukken*, *persen*, *knellen*), ik heb –praamd.

Prang (*drukking*, *klemming*, *nood*), v. –en; fig. *kwelling.*

Pran'gen (*klemmen*, fig. *benauwen*; ook scheepst.: *oplaveeren*), ik heb –prangd.

Prat (*trotsch*), bn. en bw., pratter, pratst.

Pra'ten (*spreken*, *kouten*, *babbelen*, *snappen*), ik heb –praat; **–er**, m. –s; **–erij'**, v. gmv.

Prat'ten (*pruilen*, *koppig zijn*), ik heb –prat.

Prauw (*plat Indiaansch vaartuig*), v. –en.

Prax'is (*de praktijk*), v. gmv.; *de – van een vak.*

Pre'advies (*voorafgaand advies*), o. -viezen; *het – van Burgemeester en Wethouders.*

Preala'bel (*voorafgaande*, *voorgaand*), bn.

Preben'de (*kerkelijk ambt*, ook *titel met daaraan verbonden jaargeld*), v. –benden.

Precair' (*twijfelachtig*, *onzeker*, *wankelend*), bn.; lees: *preekêr'*.

Precedeeren (*voorgaan*, *d. voorrang hebben*).

Precies' (*juist*, *nauwkeurig*, *stipt*), bn. en bw.

Precieus' (*kostbaar opgesierd of opgesmukt*), bn.; *een –euze taal, een –euze stijl.*

Precio'sa (*Spaansch heidinnetje, Zigeunerin uit een tooneelspel*), v. –ciosa's.

Preci'sie (*juistheid*, *nauwkeurigheid*), v. gmv.

Predestina'tie (*voorbeschikking*), v.; *de leer der –*, strijdpunt tusschen de Arminianen en Gomaristen (1618); lees: *–naat'sie.*

Predicaat' (*naam*, *benaming*, *eigenschap*, *titel*), o. –caten; *op een examen het – voldoende halen.* (c = k)

Predikant' (*leeraar*, *dominee*), m. –en.

Predikant' (R. K. *kanselredenaar*), m. –en.

Predika'tie (*het prediken*, *preek*, *leerrede*), v. –katies, –katiën. (t = ts)

Pre'diken (*den godsdienst verkondigen*), ik heb –predikt.

Preek (*leerrede*, *predikatie*), v. preeken.

Pree'ken (*een preek houden*), ik heb –preekt.

Prefa'tie (*voorrede*, *voorbericht*), v. –s, –tiën.

Prefect' (*gouverneur*, *bestuurder*, *hoofd*), m. prefecten. (c = k)

Prefereeren (*hooger stellen of achten*, *voortrekken*, *de voorkeur geven*).

Preferen'tie (*voorkeur*), v. –tiën, –ties.

Pre'gel (rivier: *Rusland en Pruisen*), v.

Prei (*soort van groente*, *look*), v. preien.

Prelaat' (R. K. *geestelijke van hoogen rang, die een kerkelijk gebied bezit*), m. –laten.

Prelu'de (muz. *voorspel*, *inleiding*), v. gmv.

Pre'mie (*belooning*, *eereprijs*; *bij kooplieden de verzekeringsprijs, welke aan den verzekeraar betaald wordt*), v. premiën, premies.

Premier' (*eerste*, *voornaamste*), m. gmv.; *hij is de –*, ook de eerste minister; lees: *premiee'*.

Premis'se (*voorafgaande stelling eener sluitrede, waaruit het besluit wordt afgeleid*), v. -n.

Prent (*kinderprent*, *gekleurde plaat*), v. –en.

Pren'ten (*drukken*, *teekenen*), ik heb –prent, fig. *zich iets in het geheugen –.*

Pren'tenboek (*boekje m. prenten*), o. -boeken.

Pren'tenkabinet (*bewaarzaal van platen*, *gravures*, *etsen*, enz.), o. –kabinetten.

Preparaat' (*iets, dat bereid is*), o. –raten.

Preparatief' (*toebereidsel*), o. –tieven.

Prepareeren (*voor- of toebereiden*, *gereedmaken*).

Prerogatief' (*voorrecht d. kroon*), o. –tieven.

Presen'ning, presen'ning (*geteerd zeildoek als dekkleed tegen regen of vocht*), v. –s.

Present' (*geschenk*, *gift*, *gave*), o. –en. (s = z)

Present' (*aanwezig*, ook *helder van geest*), bn.

Presenteeren (*voorstellen*, *toonen*, *aanbieden*; mil. *het geweer vóór houden*). (s = z)

Presen'tie (*tegenwoordigheid*), v.; zegsw. *– hebben*, zwaarlijvig zijn; **–lijst** (*lijst der aanwezigen*), v. –lijsten. (s = z)

Presideeren (*voorzitten*, *een vergadering leiden*). (s = z)

President' (*voorzitter*), m. –en. (s = z)

Presi'dium (*voorzitterschap*), o. gmv. (s = z)

Pres'sen, ik heb –prest; *soldaten –, matrozen –*, met list of geweld tot den dienst aanwerven (in Engeland).
Pres'sie (*drukking, drang*), v. –s, –siën.
Presteeren (*doen, bewijzen, afleggen, vervullen*); *diensten –, een eed –.*
Presti'ge (*overmacht, overwicht, zedelijke meerderheid, invloed*), o.; *te lange aarzeling zou ons – knakken in Indië.* (g = zj)
Pret (*vreugde, plezier*), v.; *– hebben, – maken.*
Pretendent' (*aanspraakmaker; minnaar; eischer; prins die naar de kroon staat*), m. -en.
Preten'sie (*aanspraak, recht; schuldvordering; aanmatiging*), v. –siën, –sies. (s = s)
Pretext' (*voorwendsel, uitvlucht, voorgeven*), o. pretexten. (x = ks)
Pre'tor (*praetor*), m. –tors, –to'ren.
Preto'rianen (*soldaten van de lijfwacht der Romeinsche keizers*), m. mv.
Pret'tig (*aangenaam, vroolijk*), bn. en bw.
Preutsch (*trotsch, nuffig*), bn. en bw.; *wat een –e dame!* gemaakt deftig.
Preut'sche (*gemaakt deftige juffer*), v. –n.
Preu've, pro've (*onderhoud uit een gesticht van liefdadigheid*), v. –n.
Pre'velen (*zacht lispelen*), ik heb –preveld; *gebeden –.*
Preventief' (*voorloopig, verhinderend*), bn.
Prezen'ning, presen'ning (scheepst. *waterdicht dek-zeildoek*) v. –nings.
Priaap', Pria'pos (myth. *tuingod, god der vruchtbaarheid, zoon v. Bacchus en Venus*), m.
Pri'amus (*de oude koning van het door de Grieken belegerde Troje*), m.
Priëel' (*tuinhuisje van groen, weesje*), o. –en.
Prie'gelen (*afrossen*), ik heb –priegeld.
Priem (*breinaald, dolk, els*), m. priemen.
Priem'getal (rekenk. *ondeelbaar getal*), o. –getallen; *13, 17, 19 zijn –getallen.*
Pries'ter (R. K. *geestelijke door den bisschop gewijd*), m. –s of –en.
Pries'terdom (*priesterschaar*), o. gmv.
Priesteres' (*bij de heidenen, een vrouw bekleed met het priesterambt*), v. –sen.
Pries'terschap (*voor de waardigheid of het ambt*), o.; (*collectief voor de priesters*), v. gmv.
Prij (*kreng, aas*), v. -en. Ook: *booze vrouw.* gmz.
Prij'ken (*pralen, pronken*), ik heb –prijkt; *met titels –; zijn naam –t in de geschiedenis.*
Prijs, m. prijzen; *een – trekken*, nl. in de loterij; *voor den – van tien gulden*, d. i. waarde.
Prijs (*buit*), m.; *een schip – maken.*
Prijs'courant (*lijst, waarop de prijs der te leveren koopwaren is uitgedrukt*), v. prijzen.
Prijs'geven (*ten beste geven*), ik gaf –, heb –gegeven; *het schip – aan wind en golven.*
Prijs'kamp (*wedstrijd om een prijs*), m. –en.
Prijs'vraag (*onderwerp, voor welks goede behandeling of beantwoording een prijs wordt uitgeloofd*), v. –vragen.
Prij'zen (*loven, roemen*), ik prees, heb geprezen; *iemands gedrag –, zich zelven –.*
Prij'zen (*van een prijscijfer voorzien*), ik heb –prijsd; *al de waren zijn in dien winkel geprijsd.*
Prijzenswaar'dig (*loffelijk*), bn.; *een -e daad.*
Prik (*steek met een puntig voorwerp*), m. -ken.
Prik (*dun, dor afgevallen takje*), m. –ken.
Prik (visch: *negenoog, lamprei*), m. prikken.
Prik'kel (*spits, naaldachtig puntje*), m. –s, –en; fig. *aansporing.*
Prik'slee (*kleine slee*), v. –sleeën.
Prik'tol (*werptol*), m. –tollen.

Pril (*vroolijk, frisch, vroeg*), bn.; *de –le jeugd.*
Pri'ma (*eerste, hoogste [eener school], de beste, fijnste in zijn soort*), v. prima's.
Primaat' (R. K. *aartsbisschop in de R. K. kerk*), m. –maten; *de – volgt in rang op den Patriarch.*
Primaat' (*eerste of voornaamste*), m. –maten; **–schap,** o. gmv.
Pri'ma-don'na (*eerste tooneelspeelster of opera-zangeres*), v. –donna's.
Primitief' (*oorspronkelijk, allereerst, aanvankelijk*), bn. en bw.
Pri'mo (*vooreerst, ten eerste*), bw.
Pri'mula (*sleutelbloem, sierplant*), v. –'s.
Pri'mus (*eerste prijsbehaler op een school, enz.*), m. primussen.
Principaal' (*patroon, hoofdpersoon, heer, meester, lastgever*), m. –palen.
Principaal' (*voornamelijk, hoofdzakelijk*), bn. en bw.
Princi'pe (*grondbeginsel*), o. principes.
Prins (*koningszoon*), m. prinsen.
Prin'ses (*vrouw van een prins; vrouwelijke prins*), v. prinsessen.
Prinses'senboon, v. –boonen; **–boontjes** (*suikerboontjes*), o. mv.
Pri'or (R. K. *abt, overste in een mannenklooster*), m. priors.
Priores' (R.K. *kloosteroverste in een vrouwenklooster, abdis*), v. prioressen.
Prioriteit' (*voorrang, voorkeur*), v. gmv.
Pris'ma (*kantzuil; driezijdig geslepen glas*), o. prisma's, –mata.
Prismoï'de (*meetkundig lichaam*), o. –n.
Privaat' (*heimelijk gemak*), o. privaten.
Priva'tie (*ontbering, verlies*), v. –tiën, –ties.
Privatief' (*uitsluitend, eigen, afzonderlijk*), bn.; *–ve jacht*, eigen, afgezonderd jachtterrein.
Pri'vatief (spraakk. *werkwoord, dat een berooven, een ontdoen van uitdrukt*), o. –tieven; *schillen, ragen, ontbolsteren, plunderen zijn –.*
Privile'gie, privile'ge (*voorrecht, vergunningsbrief*), o. –gies, –giën, –leges. (g = zj)
Probeeren (*beproeven, toetsen, onderzoeken, bewijzen*).
Proble'ma, probleem' (*opgave, vraagstuk; twijfelachtige strijdvraag, welke nog te onderzoeken is*), o. –mata; –blemen.
Procedeeren (*handelen, te werk gaan, een rechtsgeding voeren*). (c = s)
Procedu're (*rechtsgeding, proces*, ook *handelwijs*), v. –dures, –duren. (c = s)
Procent', o. –centen. Ook: **Percent'.**
Proces' (*rechtsgeding; wijze van behandeling, verloop, gang*), o. –cessen. (c = s)
Proces'sie (R. K. *kerkelijke omgang*), v. -cessiën, -cessies; *de Servaas – te Maastricht.*
Proces'-verbaal' (*een van ambtswege geschreven uiteenzetting van de toedracht eener overtreding, van den gang eener rechtszaak, enz.*), o. –sen-verbaal. (c = s)
Proclama'tie (*openlijke bekendmaking aan het volk, de regeering of de kroon betreffende*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Procrus'tus (myth. *de uitrekker: fabelachtige Grieksche roover, die de reizigers herbergde en mishandelde, door ze uit te rekken of de leden te knotten, tot ze juist in het bed pasten*), m.; fig. *het – bed der critiek.*
Procura'tie (*bezorging, besturing eener zaak; schriftelijke volmacht of lastgeving*), v. -s, -tiën.
Procureur' (*pleitbezorger*), m. -s; **–schap,** o.
Procureur'-generaal' (*officier van justitie*

bij een gerechtshof of den Hoogen Raad), m. procureurs-generaal.

Pro De'o (*om Gods wil, om niet*), bw.

Produceeren (*te voorschijn- of bijbrengen; voortbrengen*).

Producent' (*voortbrenger, maker*), m. –en. Zie **Consument'.**

Product' (*voortbrengsel, opbrengst, vrucht*), o. producten. (c = k)

Product', produkt' (rek. *uitkomst eener vermenigvuldiging*), o. –en.

Produc'tie (*voortbrenging*), v. gmv.

Productief' (*winstgevend, vruchtbaar*), bn.

Proef (*blijk, bewijs*), v. proeven.

Proef (*eerste afdruk ter correctie*), v. proeven.

Proef (*proefje, om iets te keuren*), v.; *een – aardappels, een – wijn, een – sigaren.*

Proef'blaadje (*een stukje goudblad bevestigd aan een glazen staafje, dat de electrische lading van de oppervlakte van een bol welke het deels bedekt, overneemt*), o. –blaadjes.

Proef'naald (*toetsnaald*), v. –naalden.

Proes'ten, ik heb –proest; *wij – van het lachen*, zenuwachtig in lachen uitbarsten.

Pro et con'tra (*voor en tegen*), o.; ook bw.

Proeth, Pruth (zijtak: *Donau*), v.

Proe've (*proef*), v. proeven.

Proe'ven (*smaken; ondervinden, leeren kennen*), ik heb -proefd; *gij moet dien wijn goed –.*

Profaan' (*ongewijd; niet heilig*), bn. en bw.; *de –fane geschiedenis, een – schrijver.*

Profana'tie (*ontheiliging*), v. –ties, –tiën.

Profeet' (*gevolmachtigd woordvoerder in Israël*, verder: *voorspeller, ziener*), m. –feten.

Profes'sie (*geloofsbelijdenis; kloostergelofte; beroep, handwerk*), v. gmv.

Profes'sor (*leeraar, inzonderheid hoogleeraar*), m. –so'ren, –sors.

Professoraal' (*tot het hoogleeraarsambt behoorende*), bn.; fig. allerdeftigst, afdoend, beslissend: *op –alen toon.*

Professoraat' (*hoogleeraarschap*), o. –aten.

Profeteeren (*voorzeggen, voorspellen*).

Profetes' (*vrouwelijke profeet*), v. –sen.

Profetie' (*voorspelling*), v. profetieën. (t = s)

Profe'tisch (*voorspellend*), bn. en bw.; *hij sprak op –en toon.* (t = t)

Profi'ciat! (*Wel bekome het u! Geluk er mee!*).

Profiel' (*beeld van ter zijde, het gelaat op zijde; een gebouw, in doorsnede voorgesteld*), o. profielen.

Profijt' (*voordeel, winst*), o. –en.

Profij'tertje (*klein kokertje o.e. blaker*), o. -s.

Profiteeren (*winnen, voordeel of nut trekken; nuttig, winstgevend doen zijn*).

Pro for'ma (*voor het oog, voor de leus*), bw.

Prognostiek' (*voorzeggingskunst*), v. gmv.

Program'ma (*lijst, overzicht, korte opsomming*), o. –'s.

Progres' (*vordering, vooruitgang*), v. –sen.

Progres'sie (*voortschrijding, voortgang, opklimming*), v. –s, –siën; *– bij jaarwedden.*

Progressief' (*voortschrijdend, opklimmend*), bn. en bw.

Progressist' (*voorstander, aanhanger van den vooruitgang*), m. –sisten.

Project' (*voornemen, ontwerp; plan, voorslag, ter uitvoering eener zaak*), o. –en. (j = j)

Projec'tie (*afbeelding van een voorwerp, vlak of lijn op een plat vlak*), v. –s, –tiën.

Projectiel' (*wat ook door een werktuig geworpen wordt*; ook: *kanon, geweer*), o. –tielen.

Prol (*appelbrij*), v. gmv.

Proleta'riër (*behoeftige, arme*), m. –s.

Prol'lig (*dik als prol*), bn.

Prolonga'tie (*verlenging, later gestelde termijn van afbetaling, uitstel*), v. –tiën, –ties.

Proloog', prolo'gus (*inleiding, voorafspraak*), m. –logen; *de – in het eerste bedrijf van G. van Aemstel telt 162 versregels.*

Pro memo'ria (*ter herinnering*), bw.

Promena'de (*wandeling*; ook: *wandelweg*), v. –nades.

Promes'se (*belofte; schuldbekentenis, acceptatie*), v. –messen; *een – van betaling.*

Promo'tie (*bevordering tot hoogeren rang; toekenning van een academischen graad*), v. –motiën, –moties. (t = ts)

Promo'tor (*voornaamste drijver eener zaak; professor, onder wiens leiding een doctorandus promoveert*), m. –motors.

Promoveeren (*bevorderen, verheffen, verhoogen; een academischen graad verkrijgen*), *iem. –*, hem een academ. graad toekennen.

Prompt (*bereid, gereed; haastig, gezwind, snel; stipt*), bn. en bw.; *een –e bediening.*

Pro'nikgetal (rek. *som van een kwadraat en zijn wortel*), o. –getallen, b.v. $6 = 2 \times 2 + 2$.

Pronk (*sieraad, praal, opschik*), m.

Pron'ken (*vertoon maken*), ik heb –pronkt.

Prono'men (*voornaamwoord*), o. –nomina.

Pronominaal' (*voornaamwoordelijk*), bn.

Prononceeren (*uitspreken, beslissen*). (c = s)

Prononcia'tie, pronuncia'tie (*uitspraak*), v. gmv.; *de – is een afdeeling der taalstudie.*

Pron'selen (*knoeien, schacheren, kwanselen*), ik heb –pronseld.

Pronunciamien'to (*opstandsverklaring van Spaansche of Z.-Amerik. krijgsoversten en soldaten tegen hun regeering*), o. –'s. (c = ts)

Pronuncia'tie (*uitspraak*), v. gmv. Meer: *prononcia'tie.* (t = ts)

Prooi (*buit*), v. prooien; *hij is aan wroeging ter –*, overgegeven.

Proosdij' (*woning van een proost*), v. –en.

Proost (R. K. *kanunnik belast met het beheer der tijdelijke goederen van het kapittel, alsmede met de regeling der tijdelijke zaken*), m. proosten.

Prop (*stop van hooi, werk, stroo, hout*, enz.), v. proppen.

Prop (*kort, dik persoon*), m. en v. proppen.

Propædeu'tisch (*voorbereidend*), bn.: *een examen*, dat de hoogere examens voorafgaat.

Propagan'da (*instelling tot verbreiding van eenige leer*), v. gmv.

Propagandist' (*voorstander met de daad*), m. –disten.

Pro'per (*net, zindelijk*), bn. en bw.; *met –e handen, zich – wasschen.*

Proponent' (*voordrager, voorsteller; candidaat-predikant*), m. –nenten.

Propor'tie (*evenredigheid*), v. –tiën, –ties.

Proposi'tie (*voorstel, stelling*), v. -tiën, -ties.

Proposi'tie (dichtk. *voorstelling des onderwerps bij den aanvang van een heldendicht*), v. –ties, –tiën; lees: *–ziet'sie.*

Prop'pen (*met kracht opvullen*), ik heb -propt; *de jongen propte zijn zakken vol.*

Prop'penschieter (*werktuig, klapbus*), m. –schieters.

Proseliet' (*aankomeling, nieuwbekeerde, een overlooper in 't geloof*), m. –lieten. (s = z)

Proserpi'na (myth. *gemalin van Pluto; de koningin der onderwereld*), v. gmv. (s = z)

Pro'sit! (*Wel bekome het u! Gezondheid!*), tw.

Prosodie' (dichtk. *leer der versmaten*, *leer van de betoning der lettergrepen in een versregel*), v. gmv. (s = z)
Prospec'tus (*voorloopige aankondiging van een werk om in druk uit te geven*, *van een te vestigen zaak* enz.; *beschrijving der voordeelen en voorwaarden eener uit te geven leening*, enz.), o. –tussen.
Protec'tie (*bescherming*, *begunstiging*, *hoede*), v. gmv.; lees: *pro-tek'-sie.*
Protec'tor (*beschermheer*), m. – to'ren, – tors.
Protectoraat' (*beschermheerschap*), o. gmv.
Protégé (*beschermeling*, *gunsteling*), m. en v. –'s. (g = zj)
Protegeeren (*beschermen*, *vooruithelpen*).
Protest' (*tegenspraak*, *verzet*; *formeele weigering tot betaling van een wissel*), o. –en.
Protestant' (*Hervormde*), m. –en.
Protestantis'me (*zedenleer en geloofsleer der Calvinisten of Protestanten*), o. gmv.
Protestantsch' (*Hervormd*), bn.; *een –e vrouw*, *het –e geloof*, *de –e kerk.*
Protesteeren (*zich verzetten*, *opkomen tegen*; *het protest van een wissel gerechtelijk laten opmaken*).
Pro'teus (myth. *een zeegod met voorspellend vermogen en die allerlei gedaanten kon aannemen*), m. (eu = ui)
Pro'thesis (spraakk. *voorvoeging*), v. b.v. in *slinker* (linker), *nijver* (ijver), *tachtig* (acht).
Protocol' (*verslag eener staatkundige vergadering of van een congres*), o. –collen.
Proveniers'huis (*armhuis*), o. –huizen.
Proviand' (*voorraad*, *leeftocht* b.v. *van een vesting*), v. gmv.
Proviandeeren (*van leeftocht of levensmiddelen voorzien*).
Provinciaal' (*gewestelijk*), bn.; *de –ciale Staten*, *het – bestuur*, *een – blad.* (c = s)
Provincialis'me (*gewestelijke uitdrukking*), o. –lismen; *onder de –lismen zijn vooral de Limburgismen eigenaardig.* (c = s)
Provin'cie (eig. *wingewest*; *thans min of meer afgerond deel van een land*), v. –ciën, –cies; *onze elf –ciën.* (c = s)
Provi'sie (*voorraad*; *het loon van makelaar of commissionair*, nl. $^3/_{16}$ $^0/_0$, *het toekomende voordeel*, *de winst*; *aftrekking eener som voor gedane moeite*), v. –siën, –sies. (s = z)
Provisioneel' (*bij voorraad*, *vooruit*, *uit voorzorg*, *voorshands*, *voorloopig*), bn. en bw. (s=z)
Provi'sor (*zaakbezorger*, *of bevoegd waarnemer in een apotheek*; ook *opziener*), m. -s.
Provoost' (*militaire strafcel*), v. –en; *de soldaat kreeg drie dagen –*, opsluiting.
Pro'za (*rechtuitgaande rede*: *ongebonden stijl*, *taal van het gewone leven*), o. gmv.
Proza'isch (*niet-dichterlijk*, *gewoon*, *alledaagsch*), bn. en bw.
Prozaïs'me (*het proza*, fig. *het alledaagsche*), o.
Prozaïst' (*prozaschrijver*), m. en v. –ïsten.
Pruik, paruik' (*behaard hoofddeksel*), v. -en.
Prui'kentijd (*het laatste kwart der 18e eeuw*, *Jan-Salietijd*), m. gmv.
Prui'len (*pratten*, *misnoegen of wrevel toonen*), ik heb –pruild.
Pruim (*vrucht*, ook *stukje of blaadjes tabak om te kauwen*), v. pruimen.
Pruim (*pruimeboom*), m. pruimen.
Pruimedant' (*gekonfijte pruim*), v. –en.
Prui'men (*tabak kauwen*), ik heb –pruimd.
Pruimsch (*ernstig*, *diepdenkend*), bn. en bw.
Pruim'tabak (*nl. om op te kauwen*), v. gmv.
Pruis (*inboorling van Pruisen*), m. Pruisen.
Prui'sen (*koninkrijk in Duitschland*), o.
Prui'sisch, bn.; *hier is wat – geld.*
Prui'sisch-blauw (*Berlijnsch-blauw*), o.
Prui'sisch-zuur (*licht vergift*, *blauwzuur*), o. gmv.
Prul (*nietig ding*, *vod*, *beuzeling*), v. prullen.
Prumel', prunel' (*gekonfijte pruim uit Provence*), v. –len.
Prut (*gestremde melk*, *wrongel*), v. gmv.
Prut'telen (*knorren*, *mopperen*), ik heb –prutteld.
Psalm (*geestelijk loflied of boetelied*), m. – en.
Psalmist' (*dichter van psalmen*, inz. *David*), m. psalmisten.
Pseudoniem' (*verbloemde*, *valsche of verdichte naam*, *schuilnaam*), o. –niemen.
Psy'che (myth. *de vlindervleugelige minnares van Amor*), v. (y = ie)
Psy'che (*groote draaibare spiegel*), v. –s.
Psychologie' (*zielkunde*), v. gmv.
Publica'tie (*bekendmaking*, *openbare afkondiging*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Publiceeren (*bekendmaken*).
Publicist' (*dagbladschrijver*), m. –cisten.
Publiciteit' (*ruchtbaarheid*, *bekendheid*, *openbaarheid*), v. gmv.; *ergens – aan geven.*
Publiek' (*'t algemeen*, *het volk*), o. gmv.
Publiek' (*openlijk*, *openbaar*, *wereldkundig*, *ruchtbaar*), bn.; *iets – maken.*
Publikaan' (*tolpachter bij de oude Romeinen*), m. –blikanen.
Pud, poed (*gewicht van 40 Russische ponden*, *± 16 K.G.*), o. puds.
Pud'ding (*podding*), m. puddingen.
Puf (*lust*, *trek*), v. gmv.; *geen – hebben in iets.*
Puf'fen (*blazen*), ik heb –puft; fig. *snoeven.*
Pui (*al het raamwerk van een winkelgevel*), v. puien.
Puik (*het beste*), o. gmv.; *het –je van iets.*
Puik (*best*, *uitmuntend*, *keurig*), bn.
Puik'dichter (*uitmuntend dichter*), m. –s.
Puik'juweel (*pronkjuweel*), o. –juweelen.
Pui'len (*buitenwaarts uitzwellen*), de oogen hebben uit het hoofd –puild.
Puim'steen (*vulcanische poreuze steen*), m. –steenen; als stofnaam, o. gmv.
Puin (*stukken steen*, *verbrijzelde steen*), o. en v.; *het – opruimen*; *in of tot – vallen.*
Puin'hoop (*ruïne*, *bouwval*), m. –hoopen.
Puist (*zwelling*, *etterzweer*), v. puisten.
Puit (*een visch*, ook *kikker*), m. puiten. gew.
Puit'aal (*aalkwab*, *stekelvinnige zeevisch*, *± 3 dM.*), m. puitalen; *de – leeft in de noordelijke zeeën.*
Puk'kel (*puistje*, *bobbeltje*), v. pukkels.
Pul (*kruikje*, *dikbuikig kannetje*), v. pullen.
Pulp (*fijne aardappelbrij*, ook *geraspte beetwortels*, ook *houtpap*), v. gmv.
Pul'ver (*kruit*, *poeder*), o. gmv.
Pu'ma, poe'ma (*katachtig roofdier*), m. –'s.
Pu'na (*kille hoogvlakte in Peru*), v. puna's.
Punai'se (*koperen steekpennetje met breeden platten kop*), v. punaises; lees: *pu-nè-ze.*
Punch (*pons*), v.; **–-bowl** (*ponskom*, *ponsschaal*), m. –bowls. (ch = sj)
Punctua'tie (spraakk. *de leer der zin- of scheiteekenplaatsing*), v. gmv. (tie = tsie)
Pu'nisch (*Carthaagsch*), bn.; *de –e oorlogen.*
Punt (*spits en leesteeken*), v. punten.
Punt (*onderwerp*, *tijdpunt en wiskundig punt*), o. punten.
Punt'dicht (dichtk. *kort gedicht met een*

geestigen zet in den laatsten versregel), o. —en.
Pun'tig (*spits, scherp, snedig*), bn. en bw.
Pupil' (*onmondige kweekeling, minderjarig pleegkind*), m. en v. pupillen.
Pupil' (*oogappel*), v. pupillen.
Pu'ren (*zuiveren, louteren, ziften, zuigen*), het bijtje heeft honig —puurd.
Purgatief' (*buikzuiverend middel*), o. —ieven.
Pu'rim, Pu'rimfeest (*gedachtenisfeest der Joodsche vrijheid, Hamansfeest in de maand Maart, poerim*), o. gmv. (u = oe)
Puris'me (*taalzuivering*), o. gmv.
Purist' (*taalzifter, -zuiveraar*), m. puristen.
Puritein' (*rechtzinnige; presbyteriaan in de Engelsche kerk*), m. —teinen.
Pur'mer (*drooggemalen plas in Noord-Holland*), v. gmv.
Pur'per (*prachtig paarsroode verfstof, kleur*), o. gmv.; zegsw. *die prelaat heeft het — ontvangen*, is kardinaal geworden.
Pur'peren (*van purper*, ook *purperkleurig*), bn.; *een — mantel, — wolkjes.*
Put (*in den grond gegraven of geboorde welopening*), m. putten.
Puts (scheepst. *lederen scheepsemmer*), v. putsen.
Put'sen (*scheppen met een puts*), ik heb —putst.
Put'ten (*water ophalen*), ik heb —put.
Put'ter (*distelvink*), m. putters.
Put'ting (scheepst. *touwwerk*), v. —tings.
Puur (*zuiver, onvervalscht*), bn.
Pygmee' (*fabelachtige dwerg*), m. —meeën.
Pyramidaal', bn. Ook: **Piramidaal'.**
Pyrami'de, v. —miden. Ook: **Pirami'de.**
Py'thia (*priesteres van het orakel van Apollo te Delphi*), v. gmv. (th = t)
Py'thon (myth. *draak door Apollo gedood*), m.
Py'thon (Ind. *groote, niet vergiftige slang, 8—10 M.*), m. pythons. (th = t)

Q.

Q, v. q's. De zeventiende letter van het alphabet; als Romeinsch getalmerk is Q = 500.
q.q. — *Qualita'te qua*, in hoedanigheid, ambtelijk, met volmacht. (qu = kw)
Quaest. — *Quaes'tio*, een vraag. (qu = kw)
Quat. — *Quatertem'per.* (qu = kw)

Qua (*als, zooveel als*), bw.; — *dokter*, in de hoedanigheid van.
Quadraat' (*regelmatige vierhoek, of vierhoek met gelijke zijden en gelijke hoeken*), o. — -draten. Ook: *Kwadraat', kwadraten.*
Quadrant' (*het vierde gedeelte van een cirkelboog, werktuig om de hoogte op zee te meten*), o. —en. (qu = kw)
Quadratuur', v.; *de — des cirkels*, het veranderen van een cirkel in een vierkant van gelijke grootte.
Quadril'le (*dans of kaartspel voor vier personen*), v. —s; lees: *kadriel'je.*
Quadroon' (*een soort van kleurling in W.-I.*), m. -dronen; vr. ook: **—drone**; lees: *kwadroon'.*
Quadru'pel (*viervoudig*), bn.; *Quadrupel-alliantie*, viervoudig verbond (26 Oct. 1666).
Quæs'tie (*vraagstuk*), v. —tiën, —ties. (qu = kw)
Qualifica'tie (*bepaling; toekenning eener eigenschap, omschrijving, betiteling*), v. —s, —tiën. (qu = kw)
Qualificeeren (*een zaak bepalen, beschrijven, een zekeren titel geven; geschikt, vatbaar, gerechtigd maken*). Ook: *Qualifieeren.* (qu = kw)
Qua'litatief (*volgens de waarde, de gesteldheid, het gehalte*), bn. (qu = kw)
Qualiteit' (*gesteldheid, hoedanigheid, aard, eigenschap van een ding of van een persoon; stand in de maatschappij; titel, die iemands waarde of rang aanduidt*), v. —en. (qu = kw)
Quantiteit' (*hoeveelheid, menigte, bedrag*), v. —teiten. (qu = kw)
Quantiteit' (dichtk. *langere of kortere duur der lettergrepen* b.v. *van een versregel*), v. gmv.
Quan'tum (*zekere som; bedrag, dosis, getal, bedrag, maat*), o. (qu = kw)
Quarantai'ne (*proeftijd of ligtijd voor schepen, die van plaatsen komen, waar men vermoedt dat een besmettelijke ziekte heerscht, vroeger 40 dagen, waarvan de naam* —; ook *de ligplaats zelve*), v. gmv.; *een schip in — plaatsen*; lees: *karantène.*
Quart (muz. *de vierde toon van den grondtoon af*), v. quarten. Ook: **Kwart.**
Quartet' (*muziekstuk voor vier zangers of spelers*), o. —ten. Ook: **Kwartet'.**
Quartijn', m. —en. Meest: **Kwartijn'.**
Quar'to (*ten vierde*), bw. (qu = kw)
Quar'to (*zeker boekformaat*), o. —'s. (qu = kw)
Qua'si (*schijnbaar*); *een — dokter*, d. i. kwakzalver; *een — contract*, een schijncontract.
Quatertem'per (R. K. *vastendag in 't begin van elk jaargetijde, op Woensdag, Vrijdag en Zaterdag*), m. —tempers. (qu = kw)
Qui'bus (*dwaas, gek, kwast*), m. —bussen. Ook: **Kwi'bus.**
Quini'ne, v. gmv. Zie **Kini'ne.**
Quint (muz. *de vijfde toon van den grondtoon; de dunste en helderste snaar op strijkinstrumenten*), v. quinten. Ook: **Kwint.**
Quintaal' (*centenaar*), o. —talen. (qu = kw)
Quint'essence, quint'essens (*het fijnste, edelste, beste, krachtigste eener zaak; het voornaamste, de kern van iets*), v. gmv. (qu = kw)
Quintet' (*muziekstuk v. vijf stemmen*), o. -ten.
Quin'to (*ten vijfde*), bw. (qu = kw)
Qui-pro-quo' (*misverstand, misslag*), o. —'s; lees: *ki-pro-koo'.*
Quirinaal' (*paleis in Rome, verblijf van den koning van Italië*), o. (qu = kw)
Quitan'tie (*bewijs van ontvangst*), v. —tiën, —ties. Ook: **Kwitan'tie.**
Quiteeren (*als voldaan teekenen, ontslaan; verlaten*). Ook: **Kwiteeren.**
Quit'te (*los, vrij, ledig, onbelast*), bn.; lees: *kiet.*
Quo'ta (*evenredig aandeel in de belasting, hetwelk iedere provincie onzer Republiek had bij te dragen*), v. quota's, quoten. (qu = kw)
Quotiënt' (*deelingsuitkomst*), o. -en. (qu = k)

R.

R. v. r's. De achttiende letter van het alphabet; als Romeinsch cijfer is R = 80.
R. C. of **R. K.** – Roomsch-Catholiek.
Rec. – *Recensent'.*
Rechtb. – *Rechtbank.*
Red. – *Redacteur', Redac'tie.*
R. I. P. – *Requies'cat in pa'ce*, hij (of zij) ruste in vrede. (qu = kw)
R. K. of **R. C.** – Roomsch-Katholiek'.

Ra (*oude Egyptische zonnegod, de hoogste en oudste god*), m. gmv.
Ra (scheepst. *rond dwarshout, dat boven aan den mast van een zeeschip hangt om een zeil te dragen*), v. raas; raatje, o. –s.
Raab (zijtak: *Donau in Hongarije*), v.
Raad, m. raden; *hij is – der stad*, lid van den gemeenteraad; *de hooge –*, het hoogste gerechtshof; *de – van State*, college van staatsbestuur; *de – van Indië.*
Raad (*raadgeving*), m. gmv.
Raad'huis (*gemeentehuis*), o. –huizen.
Raad'pensionaris (*in de dagen der Republiek, eerste staatsambtenaar in Holland*), m. –pensionarissen. Te voren: *Lands'advocaat.*
Raad'plegen (*om raad vragen, raad inwinnen*), ik heb –raadpleegd.
Raad'sel, o. –en, –s; *iemand een – opgeven.*
Raads'heer (*rechter i. e. gerechtshof*), m. –en.
Raaf (*kraaiachtige sterke roofvogel*), v. raven.
Raag'bol (*raagborstel*), m. –bollen.
Raag'hoofd, raags'hoofd (*raagbol*), o. -en.
Raak (*achterste deel v. h. gehemelte*), v. raken.
Raak (*geraakt, getroffen*), bn.; *elk schot was –.*
Raak'lijn (meetk. *lijn, die een cirkel in één punt raakt*), v. –lijnen; **–punt,** o. –punten.
Raam (*raming*), m.; *hij deed er een – naar.*
Raam (*deurraam, omlijsting*), o. ramen.
Raap (*knol, koolraap*), v. rapen.
Raar (*ongewoon, zonderling*), bn. en bw.
Raas'kallen (*ijlhoofdig zijn, onzinnig praten*), hij heeft –raaskald.
Raat (*honigraat*), v. raten.
Rabar'ber (*plant*; ook *geneesmiddel*), v. gmv.
Rabat' (*korting boven of onder 't honderd*), o. rabatten.
Rabat' (*zoom, omslag van een gordijn*), o. -ten.
Rabat' (*smal tuin- of bloembed langs een schutting*), o. rabatten.
Rabaut' (*deugniet, schelm*), m.-bauten. (au = ou)
Rabauw' (*grauwe renet, winterappel*), v. –en.
Rab'bi (*aanspreektitel van een rabbijn*), m. -'s.
Rabbijn' (*Isr. godsdienstleeraar*), m. –en.
Ra'ce (sport. *wedstrijd, wedloop, wedren*), v. races; lees: *rees.*
Rad, o. –en, –eren; raadjes, radertjes; *een – van een wagen, van een machine.*
Rad (*vlug*), bn. en bw.; *hij is – van tong; verbazend – spreken.*
Rad'braken (*op het rad breken*), ik heb –radbraakt; fig. *hij –braakt zijn moedertaal*, gebrekkig spreken.
Rad'draaier (*voorvechter, belhamel*), m. –s.
Raden' (Mal. *vorstelijke, prinselijke titel op Java*), m. radens.
Ra'derdiertjes (*microscopisch kleine diertjes*), o. mv.; *aan den kop der vindt men een radvormig orgaantje*

Radicaal' (*wat den oorsprong, grond of wortel eener kracht of eigenschap uitmaakt; grondig*), bn. en bw.; *een –cale hervorming, een –cale genezing, iets – bederven.*
Radicaal' (*aanhanger van een staatspartij, die een algeheele herziening van de grondwet verlangt*), m. –calen; *hij is een – in de politiek.*
Radicaal' (*bevoegdheidsbewijs, diploma, bul*), o. –calen; *het – van arts, dokter, leeraar*, enz.
Ra'dijs (*kruisbloemig knolgewas*), v. radijzen; *er zijn witte en roode –dijzen.*
Ra'diconductor (*toestel van Branly* [1890], *dat gevoelig is voor alle electrische trillingen*), m. –conductors.
Radiome'ter (*vleugelborstel om aan te toonen, dat licht- en warmtestralen beweging voortbrengende kracht bezitten*), m. –meters.
Ra'dius (*licht- of zonnestraal; de halve middellijn van een cirkel*), m. radiussen, radiën.
Ra'dix (*wortel, wortelgetal*), m. –dices.
Rad'ja (Mal. *vorst, regeerend vorst*), m. –s.
Radjetoe' (*ratjetoe, fijngestampte en dooreengekookte soldatenkost*), v.
Ra'fel (*vezel, losse draad*), v. rafels.
Ra'felen (*pluizen, draden uithalen of loslaten*), ik heb en het is –rafeld.
Raf'felen (*slordig en haastig spreken of lezen*), ik heb –raffeld.
Raffinaderij' (*zuiveringsfabriek*), v. –rijen; *suiker–.*
Raffinadeur' (*zuiveraar, suikerzieder*), m. -s.
Raffineeren (*reinigen, zuiveren, louteren*); *geraffineerde suiker.*
Raffineeren (fig. *op iets zinnen*); *een geraffineerde schurk*, listig, doortrapt, sluw.
Rag (*spinrag, spinneweb*), o. gmv.
Ra'ge (*dolheid, razernij, woede*; fig. *verzotheid op iets*), v. gmv. (g = zj)
Ra'gebol, raag'bol (*langharige glazenborstel*), m. –bollen. Ook: *Raags'hoofd.*
Ra'gen (*zuiveren van rag*), ik heb –raagd.
Rag'narökr (Germ. myth. *de wereldbrand d. i. de ondergang van hemel en aarde*), o.
Ragout' (*kleingesneden stukjes vleesch, opgestoofd met gekruide saus*), m. (ou = oe)
Rail (*spoorstaaf, dwarsligger, grondbalk, dwarsbalk*), v. rails; lees: *reel.*
Railleeren (*spotten, schertsen, gekscheren*).
Raillerie' (*scherts, boert, kortswijl*), v. –rieën.
Rail'way (*spoorweg*), m. –ways. (ai, ay = ee)
Rak (*water, rechte vaart*), o. –ken; in samenstell.: *Damrak, Langerak, Gouderak, Skagerak.*
Ra'kel (*pookijzer*), m. rakels.
Ra'kelen (*bijeenscharen*), ik heb –rakeld.
Ra'kelings, bw.; *iemand – voorbijgaan.*
Ra'ken (*treffen, kwetsen, doorboren*; fig. *aandoen*), ik heb en ben geraakt.
Ra'kende (*betreffende*), vz.; *allerlei nieuws – den oorlog.*
Raket' (*kruisbloemig kruid*), v. gmv.
Raket' (*kaatsnetje in een beugel*), o. –ten.
Raket' (*vuurpijl*), v. raketten.
Raket'ten (*kaatsen met den pluimbal*), ik heb –raket.
Rak'ker (*dievenleider, schoutendiender*; ook *lastige kwajongen*), m. rakkers.
Ral'len (*rellen, snappen babbelen*) ik heb gerald.

Ram (*mannetjesschaap*), m. rammen.
Ram (*het eerste teeken i.d. dierenriem*), m. gmv.
Ram (*stormram*), m. rammen. vero.
Ra'men (*bepalen, schatten, berekenen*), ik heb –raamd; *de kosten –.*
Ramenas' (*knolradijs*), v. -sen. Ook: *Ramelas'.*
Ra'ming (*begrooting, schatting*), v. –en.
Rammei' (*stormram, muurbreker*), v. –en.
Rammei'en (*met den stormram beuken*) ik heb –rammeid; *een muur –.*
Ram'mel (*babbelaar*), m. en v. –laars.
Ram'melaar (*babbelaar*; ook *mannetjes-konijn*; ook *kinderbel*), m. –laars.
Ram'melen, het heeft –rammeld; *met de sleutels –; – met zijn boeien.*
Ram'monitor (*monitor met een ram of spits vóór aan den boeg*), m. –monitors.
Ramp (*onheil, groot ongeluk*), v. rampen.
Ram'paard (scheepst. *rolpaard, scheeps-affuit*), o. –paarden.
Rampas'sen (Mal. *rooven, buitmaken, stelen*), hij heeft –rampast.
Ramponeeren (*bederven, beschadigen*).
Rampspoed (*tegenspoed*), m. –spoeden.
Rampza'lig (*ongelukkig, noodlottig*), bn. en bw.
Ran (*gemalin van den zeegod Aegir*), v.
Ranche'ro's (*ruiters en jagers in Mexico*), m. mv.
Rancu'ne (*wrok, ingewortelde haat*), v. –s.
Rand (*boord, kant*), m. randen.
Rand'schrift (*schrift in den smallen rand*), o. –schriften; *God zij met ons is het – van een rijksdaalder en van een gulden.*
Rang (*stand, reeks, rij, regeling*), m. –en.
Rangeeren (*in orde stellen, zetten, plaatsen, leggen, enz.*); *een trein –.* (g = zj)
Rang'getal (spraakk. *telwoord*), o. –getallen; *zevende is een –.*
Rank (*list*), v. –en; *honger zoekt –en.* vero.
Rank (*twijg*), v. –en; *een wijnstok vol –en.*
Rank (*tenger*), bn. en bw.; *een – hert.*
Ranon'kel (*boterbloemachtige plant*), v. –s.
Rans (*garstig*), bn. en bw.; *de boter, het vet is –,* bedorven, tranig, sterk.
Ran'sel (*soldatenrugtasch*), m. ransels.
Ran'sel (*slaag*), m. gmv.; *iemand – geven.*
Ran'selen (*fel en onbarmhartig slaan*), ik heb –ranseld.
Ran'sig (*garstig, rans*), bn. en bw.
Rantsoen', ransoen' (*losgeld*), o. –en.
Rantsoen' (*hoeveelheid spijs of drank voor matrozen, soldaten, enz.*), o. –soenen.
Rap (*vlug, snel, gezwind*), bn. en bw.
Rap (*schurft*), o. gmv.; *Jan – en zijn maat.*
Rapal'je (*gepeupel*), o. gmv. Ook: *Rapaille.*
Rapé (*tot snuif geraspte tabak*), v. gmv.
Ra'pen (*verzamelen, oprapen*), ik heb –raapt.
Rapier' (*lange degen*), o. –en. Ook: *Rappier'.*
Rappeleeren (*terugroepen, herinneren*).
Rapport' (*bericht, verslag*; ook: *overeen-komst, betrekking*), o. rapporten.
Rapporteeren (*berichten, melden*; *verslag doen*).
Rapporteur' (*verslaggever*), m. –teurs.
Rapsodie', rhapsodie' (*allerlei te zamen of aaneengeschreven fragmenten, verzamel-werk*), v. –sodieën; muz. phantasie op een nationale melodie.
Rarekiek' (*kijkkast*), m. –kieken.
Rariteit' (*zeldzaamheid*), v. –teiten.
Ras (*menschen of dierensoort, geslacht*), o. rassen.
Ras (*gezwind*), bw.; *het – vervlogen geluk.*

Rasama'la (Java. *reuzenboom*), m. –'s.
Rasch (*snel, vlug*), bn.; *met rassche schreden.*
Rasp (*werktuig, keukenvijl*), v. raspen.
Ras'pen (*fijnmaken met een rasp*), ik heb –raspt: *een muskaatnoot –.*
Rasp'huis (*gevangenis, vroeger te Amsterdam, waar bedelaars, landloopers enz. Brazilie-hout moesten raspen*), o. –huizen.
Ras'ter (*breede, grove lat*), m. rasters.
Rat, rot (*knaagdier*), v. –ten.
Ra'tel (*werktuig, waarmede men een ratelend geluid maakt*), m. ratels.
Ra'telaar (*Canadasche populier, abeel, esp*), m. ratelaars.
Ra'telen, ik heb –rateld; *met een ratel –; het – van rijtuigen, van den donder,* rammelen.
Ratelier' (*kunstgebit*; *geweerrek*), m. –liers; lees: *ratelje.*
Ra'telslang (*giftslang, Z.-Amerika*), v. –en.
Ratifica'tie (*bekrachtiging van een staats-document*), v. –tiën, ties. (t = ts)
Ratijn' (*zekere geweven frieschachtige stof*), o. gmv.
Rationeel' (*op de rede gegrond*), bn. (t = ts)
Ratjetoe' (*radjetoe*), v. gmv.
Rats (fig. *verlegenheid, angst*), v. gmv.
Rat'tenhol, o. –holen; **–klem** (*knip*), v. –klemmen; **–kruit** (*vergif, arsenicum*), o. gmv.
Rat'testaart (*kleine ronde vijl*), m. -staarten.
Rat'tevel (*huid eener rat*), o. –vellen.
Rauw (*ongekookt*), bn.; *– vleesch, –e visch.*
Ravelijn' (*voorschans, halvemaan*), o. -lijnen.
Ravijn' (*holle weg, bergkloof*), o. ravijnen.
Ravot'ten (*luidruchtig stoeien, spelen*), ik heb –ravot.
Rayeeren, ook **royeeren** (*doorhalen, door-schrappen, doorslaan, uitdoen*).
Ra'zen (*een dol leven maken, tieren, driftig zijn*), ik heb –raasd.
Razernij' (*dolheid*), v. –nijen. Ook: *de drie –en,* furiën der mythologie.
Razijn', v. razijnen. Ook **Rozijn'.**
Raz'zia, ra'zia (*strooptocht*), v. –zia's.
Reaal', reëel' (*zakelijk, wezenlijk*), bn.
Reaal'school (*in Duitschland de naam eener H. B. S. als vakschool*), v. –scholen.
Reac'tie (*terugwerking*), v. gmv. (t = ts)
Reageeren (*tegenstand bieden, terugwerken*).
Realiseeren (*tot een werkelijk bestaan bren-gen*; *waren of effecten te gelde maken*). (s = z)
Realis'me (*richting in de fraaie letteren, waarbij de kunst afhankelijk gemaakt wordt van de getrouwheid aan de natuur*), o. gmv.; *het – is het tegengestelde van het idealisme.*
Re'aumur (eigenn. *Fransch natuurkundige* [1683–1757], *ontwerper van den 80-gradigen thermometer*), m.; lees: *ree'-oo-muur.*
Rebel' (*oproerling, muiter*), m. rebellen.
Rebelleeren (*opstand veroorzaken, muiten*).
Rebellie' (*muiterij, geweldadig verzet*), v. gmv.
Re'bus (*raadselbeeld, figuurraadsel*), m. –sen.
Recapitula'tie (*korte opsomming, herha-ling*), v. –ties, –tiën. (t = ts)
Recenseeren (*beoordeelen, voornamelijk van boeken en geschriften*). (en = en)
Recensent' (*boekbeoordeelaar*), m. –en.
Recen'sie (*critische beoordeeling van boeken,* enz.), v. –siën, –sies. (en = en)
Recept' (*voorschrift ter bereiding van genees-middelen, spijzen, verven,* enz.), o. –en.
Recep'tie (*het ontvangen b.v. bij ondertrouw*; *plechtige ontvangst*), v. –tiën, –ties.

Reces' (*tijdelijke schorsing eener zitting*), o. gmv.; *de vergadering is op – gescheiden.*
Recht (*niet krom*), bn. en bw.; *een –e lijn.*
Recht (*gerechtigheid*), o. (*soorten*) rechten.
Recht (*de wetten, wettelijke bepalingen*), o. -en.
Recht (*belasting*), o. rechten.
Recht'bank (*college v. rechters*), v. –banken.
Rech'tens (*volgens recht, rechtmatig*), bw.
Rech'ter (*lid eener rechtbank; iemand die gehouden is recht te spreken*), m. rechters.
Rech'ter (*het tegengestelde van linker*), bn.; vormt samenstellingen, als:
Rech'terarm, m. –armen; **–been,** o. – -beenen; **–hand,** v. –handen; **–kant,** m. –kanten; **–oever,** m. –oevers; **–slaap** (*hoofdzijde*), m. –slapen.
Rech'terlijk (*eigen aan, betrekking hebbende op een rechter*), bn.; *de –e macht.*
Recht'hoek (meetk. *vierhoek met rechte hoeken*), m. –hoeken.
Recht'huis (*gemeentehuis, ook herberg, waarin de raadkamer is*), o. –huizen.
Rech'tigen (*machtigen*), ik heb –rechtigd.
Rechtma'tig (*volgens recht*), bn. en bw.
Rechts (*naar de rechterzij*), bw.
Rechtsch, bn.; *dit kind is niet –, maar linksch*, d. i. doet met de linkerhand, wat gewoonlijk met de rechter wordt gedaan.
Rechtsch (*bedoeld, gezocht*), bn.; *is dit het –e huis?*
Rechtscha'pen (*eerlijk, oprecht, braaf*), bn.
Rechts'gebied (*streek binnen welke een rechtscollege de rechtspraak uitoefent*), o. –en.
Rechts'geding (*proces*), o. –gedingen.
Rechts'geleerde (*advocaat*), m. –geleerden.
Recht'spreken (*gerechtelijke uitspraak doen*), ik sprak –, heb –gesproken.
Rechtstan'dig (*loodrecht, steil*), bn.
Rechtstreeks' (*regelrecht*), bw.
Rechtstreeksch', bn.; *een –e verbinding.*
Rechtvaar'dig (*rechtmatig, billijk, eerlijk*), bn. en bw.; *een – vonnis.*
Rechtvaar'digen, ik heb –rechtvaardigd;
Recht'zaak (*proces*), v. –zaken.
Recht'zaal (*zittingzaal der rechters*), v. -zalen.
Rechtzin'nig (*rechtgeloovig, orthodox*), bn. en bw.
Recidivist' (*iemand, die reeds één of meer vonnissen tot zijn last heeft*), m. en v. –en.
Reciet' (*voordracht*), o. –en.
Recipieeren (*onthalen, ontvangen*).
Recipient' (*klok van een luchtpomp*), m. –en.
Recita'tie (*voordracht*), v. -tiën, -s. (tie = tsie)
Recitatief' (*voordracht tusschen spreken en zingen in*), o. –tieven.
Reciteeren (*van buiten opzeggen, voordragen in redenaarstoon*); *een gedicht –.*
Recla'me (*terugvordering, klacht*; ook: *artikel in een dagblad ter aanprijzing van iets*), v. -s.
Reclameeren (*terugeischen, aanspraak op iets maken, terugvorderen*).
Recogni'tie (*navorsching eener zaak, herhaald onderzoek; erkenning van ontvangen diensten of v. rechten*), v. -tiën, -s; lees: *kog-.*
Recommanda'tie (*aanbeveling*), v. -tiën, -s.
Recommandeeren (*aanbevelen, aanprijzen; iemand ernstig aanbevelen*).
Record' (sport. *het hoogste of beste*), o. gmv.; lees: *rekoord'.*
Recrea'tie (*verlustiging, uitspanning*), v. gmv.; *het uur van –*, verpoozing, rust. (t = ts)
Recruut' (*nieuw aangeworven soldaat, loteling*), m. recruten. (c = k)
Rectifica'tie (*verbetering, herstelling; herhaalde distillatie*), v. –s, –tiën. (tie = tsie)
Rec'tor (R. K. *geestelijke leider in eenig klooster of godshuis, door den bisschop benoemd*), m. rectors.
Rec'tor (*bestuurder van een Latijnsche school, een gymnasium*), m. recto'ren, rec'tors.
Rec'tor magni'ficus (*voorzitter van een academischen raad of senaat*), m. recto'ren –.
Reçu' (*schriftelijk bewijs van ontvangst*), o. reçu's; lees: *resuu'.*
Recueil' (*verzameling, bundel*), o. recueils; lees: *rekuilj'.*
Redacteur' (*hoofdopsteller, samensteller, leider van een krant of tijdschrift*), m. –s, –en.
Redac'tie (*gezamenlijke redacteuren van een dagblad of tijdschrift; de wijze, waarop een mededeeling enz. onder woorden is gebracht*), v. –tiën, –ties. (t = s)
Red'den (*uit het gevaar helpen*), ik heb –red.
Red'deren (*in orde brengen, regelen*), ik heb –redderd; *een kamer –, een boedel –.*
Red'dingleger (*leger des Heils*), o. gmv.
Re'de (*gesprek, toespraak, vertoog*), v. reden; *iemand in de – vallen; de deelen der –.*
Re'de (*denkvermogen*), v.; *de mensch is begaafd met –.*
Re'dedeel (spraakk. *woordsoort*), o. –deelen; *er zijn tien –deelen.*
Re'dekavelen (*redeneeren; van gedachten wisselen*), ik heb –redekaveld.
Redekun'dig, redekun'stig (*volgens de rede*), bn.; *een –e ontleding.*
Re'dekunst (*wetenschap, die leert wèl te spreken*), v. gmv. Ook: *Re'dekunde.*
Redekun'stig (*betrekking hebbende op de welsprekendheid*), bn.; *-e figuren*, b.v. de tropen.
Re'delijk (*met rede begaafd*), bn.; *de mensch is een – wezen.*
Re'delijk (*tamelijk, genoegzaam, voldoende*), bn. en bw.
Re'deloos (*zonder verstand*), bn.; *het -looze vee.*
Re'den (*beweeggrond, drijfveer, oorzaak*), v. redenen; *wat is de – van uw stilzwijgen?*
Re'den (rekenk. *verhouding*), v. redens; *een meetkunstige –*, getal, dat aanwijst hoeveel maal het ééne getal in het andere begrepen is; *een rekenkunstige –*, verschil tusschen twee getallen.
Re'denaar (*woordvoerder*), m. –s, –naren.
Redeneeren (*betoogen, zijn gevoelen of meening uiten, spreken over een zaak en niet handelen*), ik heb –redeneerd.
Re'dengevend (*den grond aanduidend*), bn.; spraakk. *een – voegwoord*, b.v. *want, omdat.*
Re'derijker (*lid van een tooneelclub, beoefenaar der uiterlijke welsprekendheid*), m. –rijkers; *de –rijkers waren de beoefenaars der rhetorica of rhetoriek.*
Re'derijkerskamer (*vereeniging van rederijkers, reeds dateerend uit de 14e eeuw*), v. –kamers.
Re'detwist (*dispuut*), m. –twisten.
Re'devoeren (*een rede houden*), ik heb geredevoerd.
Redicu'le (*reticule*), v. –s. (c = k)
Redou'te (*kleine veldschans*), v. – s. (ou = oe)
Reduc'tie, reduceering (*verlaging, herleiding, vermindering*), v. –s, –tiën; –en.
Reduplica'tie (spraakk. *verdubbeling*), v. gmv., b.v. *harrewarren, ziegezagen, ik dede.*
Ree (*een soort van klein hert*), v. reeën.

Ree (*reede, buitenhaven*), v. reeën.
Ree'de, ree (*ligplaats voor schepen*), v. reeden, reeën; *de — van Batavia*; *het schip ligt ter —*.
Ree'den (*gereedmaken, toerusten*), ik heb gereed; **—er** (*uitruster van schepen*), m. —s.
Reëel', reaal' (*wezenlijk, werkelijk, zeker, vast, geloofwaardig*), bn.
Reef (scheepst. *plooi in het zeil*), o. reven.
Ree'geit (*wijfjesree*), v. —geiten.
Reek (*kleine egge*), v. reken. Ook: **Riek.**
Reeks (*rij, opeenvolging*), v. reeksen; *een meetkundige —, een rekenkundige —.*
Reep (*smalle strook*, ook: *hoepel, touw*; band van *lood op den nok van 't dak*), m. reepen.
Reep (visscherij. *armdikke kabel, waaraan de vleet of het haringnet hangt*), m. reepen.
Ree'sem (*rist*), m. reesems. gew.
Reet (*plaats, waar het vlas ligt te weeken*), v. reten.
Reet (*spleet, smalle opening, barst*), v. reten.
Reet, re'te (*hennepbraak*), v. reten.
Reeuw (*doodschuim*), o. gmv.
Referaat' (*verslag, rapport*), o. referaten.
Refereeren (*berichten, verslag geven*); *zich — aan*, verwijzen naar een vroeger gezegde.
Referein' (*refrein*), o. —reinen.
Referenda'ris (*berichtgever, voordrager*; *titel van een hoofdambtenaar aan de ministerieele departementen*), m. —sen.
Referen'dum (*verslag, uitslag*; *hoofdelijke stemming in een vereeniging of bond*), o. —s.
Referent' (*verslaggever van ingezonden stukken, boeken, enz.*; *rapporteur*), m. —en.
Referentiën (*inlichtingen, aanwijzingen, aanduidingen*), v. mv.; *voorzien van goede —*.
Refer'te (*verwijzing naar iets*), v. —s; *onder —*, onder verwijzing.
Reflectant' (*reflecteerende*), m. en v. —en.
Reflecteeren (*ergens acht op geven*).
Reflec'tie (*overweging, bedenking*), v. -tiën, -s.
Reflec'tie, reflex'ie (*terugkaatsing van het licht, weerschijn*), v. —s, —tiën. (c = k)
Reflec'tor (*lichtkaatser, spiegeltelescoop*), m. reflectors. (c = k)
Reflex' (*terugwerking, -kaatsing*), m. —en.
Reflexief' (spraakk. *wederkeerend*), bn.; b.v. zich wasschen, zich vergissen; *een — voornw.*
Reflexief' (spraakk. *wederkeerend w.w.*), o. reflexieven. (x = ks)
Reforma'tie (*hervorming*), v.; gesch. *de —*, de kerkhervorming der 16e eeuw.
Refor'me (*hervorming, herschepping*; *vermindering door afdanking of door uitmonstering*), v.; *paarden op — stellen.*
Reformeeren (*verbeteren, een anderen of beteren vorm geven*).
Refrac'tie (*straalbreking*), v. gmv. (t = ts)
Refrein' (dichtk. *herhaling van bepaalde verzen aan 't einde der strophen*; *ook wel de terugkeer van een bepaalden versregel na een zeker aantal andere*; *ook een gedicht met zulk een keerwoord zelf*), o. refreinen.
Ref'ter (*eetkamer of eetzaal in kloosters, godshuizen*, enz.), m. refters.
Refu'ge (*veilige schuilplaats, toevluchtsoord*), o. refuges. (g = zj)
Refugié (*uitgewekene om geloofsvervolging of politiek*), m. refugié's.
Refuus' (*weigering*), o. refuzen.
Regaal' (*koninklijk, voortreffelijk*), bn. (g = g)
Regaal' (*den koning betreffende*), bn.; *—ale rechten.*
Regaleeren (*heerlijk onthalen, vergasten*).
Regardeeren (*beschouwen, acht geven, ontzien*); *dat regardeert mij*, dat betreft mij.
Regat'ta (*roeiwedstrijd*), v. —'s. Ook: *Regat'te.*
Regeeren (*heerschen, besturen*), hij heeft —regeerd.
Regee'ring (*bestuur, beheersching*), v. —en.
Re'gel, m. regelen, regels; *de —s der spelling*, d. i. wetten, voorschriften.
Re'gelen (*schikken, ordenen, in orde brengen*), ik heb —regeld.
Re'gelmaat (*ordelijke schikking*), v. gmv.
Re'gen, m. regens; *er vielen zware —s.*
Re'genboog (*optisch hemelverschijnsel, cirkelvormige, gekleurde boog aan den hemel*), m. —bogen.
Re'genen, het heeft —regend; fig. *het regent scheldwoorden.*
Re'genfluiter (*volksnaam van den regenwulp, e. zomervogel onzer N. kusten*), m. —s.
Regent' (*bestuurder, beheerder*), m. regenten; *de —en van het weeshuis.*
Regent' (*plaatsvervanger van een vorst tijdens diens minderjarigheid, krankzinnigheid*, enz.), m. regenten; **—es'**, v. —essen: *de Koningin-—es Emma.*
Regent' (Java: *inlandsch hoofd van den hoogsten rang, die den adsistent-resident als jongere broeder ter zijde staat*), m. regenten.
Re'gentijd (*jaargetijde van den regen in West-Indië*), m. gmv.
Regie' (*de leiding, het beheer van zekere inkomsten of van het tooneel*), v. gmv. (g = zj)
Regi'me (*leefregel, eetregel, richtsnoer*), o. —s.
Regiment' (*evenmatig deel v. e. leger*), o. —en.
Regisseur' (*beheerder*; *rekeningvoerder, belastingontvanger, tooneelbeheerder, nl. hij die de rollen uitdeelt*), m. —seurs. (g = zj)
Regis'ter (*aktenboek*), o. —s; *een — aanleggen.*
Regis'ter (muz. *stem van het orgel d. i. een bepaald aantal pijpen*), o. registers.
Regis'ter (*bladwijzer in een boek*), o. —s.
Registra'tie (*inschrijving van akten*, enz.), v.; *het kantoor van —.* (g = g)
Registreeren (*in het openbaar register inschrijven*; *inboeken*).
Reglement' (*verordening, voorschrift*), o. -en.
Regressief' (*terugwerkend*), bn. en bw.; *de —sieve gang van het geschiedenisonderwijs.*
Regulariteit' (*regelmatigheid*), v. gmv.
Regulateur (*een zeer regelmatig gaande hangklok*), m. —teurs.
Regulateur' (*ouderwetsche patentolielamp*), m. —teurs. vero.; ook: *—lamp.*
Regula'tor (*regelaar, deel van een stoommachine, dat den toevoer van stoom in den cylinder regelt*), m. —tors, —to'ren.
Rei (*koor van zangers of dansers*), m. reien.
Rei (*dat, wat door den rei werd gezongen*), m. reien; *de —en uit Vondels treurspelen.*
Rei (*reeks van personen*), m. reien.
Rei'en (*dansen, in koor zingen*), ik heb —reid.
Rei'ger (*een ooievaarachtige vogel, steltlooper*), m. reigers.
Rei'gersbek (plantk. *een soort van ooievaarsbek*), m. —bekken. Ook: *Rei'gerbek.*
Rei'ken (*aanbieden, geven*), ik heb —reikt.
Reik'halzen (*smachtend verlangen*), ik heb —reikhalsd.
Rei'len, alleen gebruikelijk in: *zooals het reilt en zeilt*, d. i. met al, wat er toe behoort.
Rein (*schoon, zuiver*), bn. en bw.
Reinet'te (*renetappel*; *zekere plant*), v. gmv.

Rei'nigen (*zuiveren*), ik heb –reinigd.
Reis (*tocht, uitstap*), v. reizen. Ook: **Rei'ze.**
Reis (*keer, maal*), v. reizen.
Reis'gids (*boek met opgaven van reisbijzonderheden*), m. –en; *Baedeker is een goede* –.
Rei'zen (*een reis doen*), ik heb en ben –reisd.
Rei'ziger (*iemand die reist*), m. –s (mann. en vr.); *hij is – voor dat huis*, handelsreiziger; vr. ook: –**zigster,** –s.
Rek (*de daad van rekken*), m. gmv.
Rek (*rekbaarheid*), v.; *er zit geen – in die handschoenen.*
Rek (*lange weg, afstand*), m.; *een heele* –.
Rek (*latwerk, droogrek*), o. rekken.
Re'kel (*mannetjeshond, -vos, -wolf*), m. –s.
Re'kenen (*inrekenen, met asch bedekken*), ik heb –rekend; *het vuur* –.
Re'kenen (*cijferen, met getallen werken*), ik heb –rekend.
Re'kening (*nota, opgave van geleverde goederen*), v. –en; *op – stellen; in – brengen.*
Re'kening-courant' (handel: *staat of lijst van debet en credit*), v. –couranten. (ou = oe)
Re'kenkamer (*afdeeling of college van landsbestuur, dat waakt over het goed beheer van 's lands gelden, door de uitgaven en rekeningen te controleeren*), v. –kamers.
Re'kenkunde, -kunst (*wetenschap der getallen*), v. gmv.
Re'kenraam (*balteller, hulpmiddel bij het elementaire rekenen*), o. –ramen.
Re'kenschap (*verantwoording*), v. gmv.
Rekest' (*verzoekschrift, request*), o. rekesten.
Rek'kelijk (*zacht, soepel, lenig*), bn. en bw.
Rek'ken (*uitrekken, verlengen*), ik heb en het is –rekt.
Rel (*praatje, gerucht*), m. gmv.; *een – letje*, lachwekkende aardigheid; ook: standje, oploop.
Relaas' (*verhaal, verslag*), o. relazen.
Rela'tie (*relaas, verhaal; aanwijzing, vermelding; de betrekking, waarin zaken of personen tot elkander staan*), v. –tiën, –ties.
Relatief' (*betrekkelijk*), bn.
Releveeren (*weder oprichten, weer ter sprake brengen; bevrijden van een verplichting*).
Relief' (*verheven of gedreven beeld- of snijwerk in hout, metaal*), o. reliefs; lees: *re-li-ef'.*
Reliek', v. relieken. Ook: **Reliquie'.**
Reli'gie (*vroomheid in leven en daden, innige godsvrucht*), v. gmv. (g = zj)
Reli'gie (*geloofsleer, eeredienst, kerkleer, godsdienst*), v. religiën; *de oude –, de hervormde* –. (g = zj)
Religieus' (*godsdienstig, vroom*), bn. en bw.
Religieuze (*geestelijke zuster*), v. –s. (g = zj)
Reliquie' (R. K. *overblijfsel van een heilige, b.v. kleederen, beenderen*, enz.; *reliek*), v. –ën.
Rel'len (*snappen, babbelen, druk praten*), ik heb –reld.
Rem (*remtoestel om wagens of waggons in hun loop te doen vertragen*), v. remmen.
Rembours' (*terugbetaling*), o. gmv.; *onder* –, onder dekking van betaling; lees: *ram-boers'.*
Reme'die (*middel; hulp-, geneesmiddel*), v. en o. –diën, –dies.
Remi'se (*zending, overmaking, uitstel, nalating; inzet in sommige spelen*; ook: *schuur, bewaarplaats, bijzonder voor waggons*, enz.; *wagen- of koetshuis*), v. remises. (s = z)
Rem'men (*een der wielen van een wagen vastzetten, zoodat het sleept*), ik heb –remd.
Remonstrant' (*lid van de broederschap der Remonstranten*), m. –en.
Remontoir' (*zakuurwerk met toestel om het met een knop op te draaien*), o. –s. (oi = oa)
Remplaçant' (*plaatsvervanger, vroeger ook in krijgsdienst*), m. –en; –**e,** v. –n.
Rem'schoen (*ijzeren slof om een afrollend voertuig te remmen*), m. –schoenen.
Re'mus (gesch. *medestichter van Rome*), m.
Ren (*snelle loop, galop*), m. rennen.
Ren, ren'ne (*kippenloop*), v. rennen.
Renaissan'ce (*wedergeboorte, herleving*), v.; *de – in de letterkunde*, de hernieuwde studie der klassieke letteren en de invloed er van op de onze in de 17e eeuw; –**stijl,** m. vernieuwing in den trant der bouwkunst, die in de 16e eeuw heerschende was.
Rendeeren (*opleveren, opbrengen*). (en = an)
Ren'dier (*Noordsch hert*), o. –dieren.
Renegaat' (R. K. *afvallige, geloofsverzaker*), m. renegaten.
Renet' (*soort van winterappel*), v. renetten. Ook: *Reinet'te.*
Ren'nen (*zeer snel loopen*), ik heb –rend.
Renon'ce (*ontzegging, verloochening; de ontbrekende kleur in het kaartspel*), v. gmv.
Renon'kel, v. renonkels. Ook: **Ranon'kel.**
Renoveeren (*ver- of hernieuwen, verbeteren*).
Rensch, rinsch, bn. Ook: **Rijnsch.**
Ren'te (*interest, opbrengst van een kapitaal*), v. renten.
Ren'te (*pacht, huur*), v. renten; *de land– op Java*; –**meester** (*ontvanger van de landpacht, administrateur*), m. –s.
Ren'ten (*rente opbrengen*), het heeft –rent; *het kapitaal rent 8%.*
Rentenier' (*iemand die van zijn renten leeft*), m. –niers.
Rep, m. enkel gebruikelijk in de bw. uitdrukking: *in rep en roer*, d. i. in verwarring.
Repara'tie (*herstelling*), v. –ties, –tiën.
Repareeren (*verbeteren, herstellen*).
Re'pel (*vlaskam*), m. repels; *de – dient om de zaaddoozen van de vlasstengels te rukken.*
Re'pelen (*op den repel bewerken*), ik heb –repeld.
Repertoi're (*register, lijst van stukken*), o. –toires. (oi = oa) Ook: **Reperto'rium.**
Reperto'rium (*zaakregister, verzamelboek; lijst van de stukken die in den schouwburg zullen vertoond worden*), o. –ria, –riën.
Repeteeren (*herhalen, herzeggen*).
Repeteer'geweer (*geweer, waarmee men verscheiden schoten achter elkaar kan doen*), o. –geweren.
Repetent' (rekenk. *herhaler, wederkeerend cijfer eener repeteerende breuk*), o. –en.
Repeti'tie (*herhaling, herhaalde oefening*), v. –tiën, –ties.; lees: *-tiet-sie.*
Repeti'tiehorloge (*horloge met slagwerk*), o. –horloges.
Repeti'tor (*herhaler, herhalend leermeester bij een hoogeschool of bij het tooneel*), m. –s.
Repliceeren (*antwoorden, iets wederleggen, ergens iets tegen inbrengen*).
Repliek' (*tegenantwoord, wederlegging, tegenschrift*), v. –en; *iemand van – dienen.*
Repor'ter (*berichtgever van een krant*), m. reporters. (o = oo)
Rep'pen (*spoeden*), ik heb –rept; *zich* –.
Represail'le (*eigen rechtverschaffing; wedervergelding, weerwraak*), v. –s; lees: –*zal'je.*
Representeeren (*vertegenwoordigen, de plaats bekleeden; onder de aandacht brengen, betoogen*). (s = z)

Reproduc'tie (*hernieuwing, wedervoortbrenging*), v. –ties, –tiën. (t = s)
Repti'liën, -lia (*kruipende dieren*), o. mv.
Republiek' (*gemeenebest; staat, waar het oppergezag niet in handen is van een erfelijk vorst, maar bij een gekozen president, een directorium enz. berust*), v. –en.
Republikein' (*gemeenebestgezinde; vrijheidsvriend*), m. –keinen.
Republikeinsch' (*gemeenebestgezind*), bn.
Reputa'tie (*achting, eer, goede naam, aanzien*), v. gmv. (tie = tsie)
Request' (*verzoek- of smeekschrift, rekest*), o. –en. (qu = kw)
Requestrant' (*inzender van een request*), m. –en. (qu = kw)
Requestreeren (*een verzoekschrift indienen*). (qu = kw)
Requiëm (R.K. *rust*), o.; eerste woord van de bede: – *aeternam dona eis, Domine*, Heer, geef hem of haar de eeuwige rust. (qu = kw)
Requies'cat in pa'ce (R.K. *hij of zij ruste in vrede*). (qu = kw). Zie **R. I. P.**
Requireeren (*vorderen, eischen, verzoeken van rechts- of ambtswege, iets begeeren of opeischen*). (qu = kw)
Re'seda (*zeker welriekend bloempje*), v. –'s.
Reser've (*voorbehoud*), v. reserves. (s = z)
Reservoir' (*vergaarbak, waterbak*), o. –s.
Resident' (*zaakvertrouwde in vreemde hoofdsteden; hoofd eener residentie in Oost-Indië*), m. residenten. (s = z)
Residen'tie (*de zetel, hofplaats*, ook *afdeeling, provincie in O.-I.*), v. –tiën, –ties. (s = z)
Resolu'tie (*besluit*), v. –tiën, –ties. (s = z)
Resoluut' (*vastberaden, moedig*, ook: *ronduit, openhartig*), bn. en bw. (s = s)
Resona'tor (*werktuig dienende als secundaire geleider en wel om de electriciteit een sterke beweging te geven, tengevolge waarvan de vonken vrij groot zijn*), m. –tors, –to'ren; het streven bij den – is geweest de dikwijls uiterst kleine vonkjes door beter zichtbare verschijnselen te vervangen. (s = z)
Resoneeren (*terugkaatsen, weergalmen*).
Respect' (*eerbied, ontzag, achting*), o. gmv.
Respectief' (*wederkeerig, wederzijdsch*), bn.
Respectie'velijk (*onderscheidenlijk, ieder afzonderlijk*), bw.
Respijt' (*uitstel*), o. –dagen. vero.
Rest (*overschot, achterstand*), v. resten.
Restant' (*rest, overschot*), o. restanten.
Restaurant' (*gaarkeuken, spijshuis*), o. –en.
Restaurateur' (*hersteller; gaarkok*), m. –s.
Res'ten (*overblijven*), het is –rest; *hem rest niets dan de eer.*
Resultaat' (*uitkomst, gevolg, besluit*), o. -taten.
Resumé (*korte opsomming, beknopt overzicht, samenvatting*), o. resumé's. (s =*z)
Reticu'le (*werkzakje voor dames*), v. –s; *drie dames met lange* –s. (Beets.) Ook: **Redicu'le.**
Retira'de (*bestekamer aan een station*), v. -s.
Retour'biljet (*plaatskaartje dienend tevens voor de terugreis*), o. –biljetten.
Retrogra'de (dichtk. *kreeftdicht, rijmsel, waarvan de verzen even goed van achter naar voren kunnen gelezen worden*), v. –n; *de – behoort tot de gekunstelde poëzie der rederijkers van de 15 en 16e eeuw.*
Retrospectief' (*terugblikkend*), bn.; –*tieve beschouwingen*, nl. het verledene in.
Reu (*mannetjeshond, rekel*), m. reuen.
Reuk (*reukzin; lucht*), m. reuken.
Reünie' (*hereeniging; gezellige vriendenbijeenkomst*), v. –nieën, –nies; lees: *re-unie'.*
Reus (*iemand of iets van zeldzame grootte*), m. reuzen; *de eik is een – onder de planten.*
Reusz (zijtak: *Aar in Zwitserland*), v. (eu = ui)
Reu'te, ro'te (*reet, weekplaats voor vlas en hennep*), v. –n.
Reu'tel (*reuteling*, b.v. *v. e. stervende*), m. gmv.
Reu'telen (*rochelen als een stervende*), fig. *onsamenhangend babbelen, prevelen*), ik heb –reuteld.
Reu'zel (*ingewand, vetbekleedsel, lichaamsvet*), m. reuzels.
Reu'zel (*gesmolten reuzelvet*), v. gmv.
Reu'zel (smal beekje: *N.-Brabant*), v.
Reu'zen (Germ. myth. *vijanden der Asen of goden*), m. mv.
Reu'zenarbeid (*wondergroot werk*), m. gmv.; –**beeld** (*kolossus*), o. –beelden; –**hagedis** (*krokodilvormig dier der voorwereld*), v. –-dissen; –**plan** (*grootsch ontwerp*), o. –nen.
Reu'zenslang (*groote slang in de tropische gewesten*), v. –slangen; *de gewone – heet boa constrictor, 10–13 M. lang.*
Re'velen (*zottepraat uitslaan, zeuren, leuteren*), ik heb –reveld.
Re'ven (scheepst. *de zeilen kleiner maken, inbinden*), ik heb –reefd.
Revenu' (*inkomen, rente*), o. –en, –'s.
Reverbère (*hol geslepen spiegel, welke het licht terugwerpt; veelarmige straatlantaarn met reflectors*), v. –bères.
Reverent' (*eerwaardig*), bn. en bw.
Revi'sie (*herziening; tweede proefblad*), v. –siën, –sies. (s = z)
Revolu'tie (*omkeering; bijzonder de staatsomwenteling*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Revolutionnair' (*omwentelingsgezind*), bn.
Revol'ver (*draaipistool, pistool met zes of meer ladingkamers*), v. revolvers.
Revue' (*wapenschouwing, monstering*), v. –s.
Rhapsodie' (*rapsodie*), v. –sodieën.
Rhe'tor (*redenaar, bij de Romeinen leeraar in de welsprekendheid*), m. –tors, –to'ren.
Rheto'rica, rhetoriek' (*redekunde*), v. gmv.
Rheto'risch (*redekunstig*), bn.
Rheumatiek' (*spieraandoening*), v. gmv.
Rheuma'tisch (*met zinkingen behept*), bn.
Rheumatis'me (*rheumatiek*), o. gmv.
Rhino'ceros (*neushoorndier*), m. –sen.
Rhododen'drum (*alpenroos, bergroos*), m. -s.
Rhomboï'de (*langwerpige ruit, een parallelogram met scheeve hoeken*), v. –n.
Rhône (rivier: *Z.-O. Frankrijk*), v.
Rhythmiek' (*leer der maatsoorten of versvoeten*), v. gmv.
Rhyth'misch (*versmatig, evenmatig*), bn.
Rhyth'mus (dichtk. *regelmatige afwisseling van toon; toonverheffing en toondaling bij het lezen van verzen, cadans*), m. gmv.
Rib, rib'be, v. ribben; ribbetje, o. –s.
Ri'chel (*latje, strookje hout, spoorstaaf*), v. –s.
Rich'ten (*in bepaalde richting brengen*), ik heb –richt; *een stuk geschut* –; *het woord tot iemand* –, d. i. iemand toespreken.
Rich'ter (Bijb. *hoofdman in Israël*), m. -s, -en.
Rich'tig (*juist, naar behooren*), bn. en bw.
Rich'ting (*het richten*), v.; *de – van een kanon.*
Rich'ting (*koers, streek*), v. –en.
Rid'der (gesch. *vrijgeborene, edele strijder; waardigheid of titel door dapperheid en deugd verworven*), m. ridders.
Rid'deren (*tot ridder slaan*), ik heb –ridderd.

Rid'derlijk (*edelaardig*; fig. *net*, *eerlijk*), bn.
Rid'derorde (*geestelijke of wereldlijke vereeniging in de Middeleeuwen*), v. —orden; fig. thans instelling ter onderscheiding van verdiensten.
Rid'derschap (*al de ridders van een land*), v. —schappen.
Rid'derschap (*de waardigheid*, *de stand*), o.
Rid'derslag (*slag met het plat van een ontbloot zwaard*), m. —slagen; *de — verhief een edelman tot ridder.*
Rid'derspoor (*zekere tuinbloem*), v. -sporen.
Rid'ders van de ronde tafel (*dolende ridders van koning Arthur in Engeland, den heiligen Graal*, d. i. *avondmaalschotel van Christus opsporend*), m. mv.; *Lancelot, Percival en Walewein zijn beroemde —.*
Ridicu'le, -cuul' (*belachelijk*), bn. en bw.
Ridicu'le (*reticule*), v. —cules.
Riek (*vork met drie tanden*), v. rieken.
Rie'ken (*reuk verspreiden*), rook, —roken.
Riem (*strook leder*, *leeren band*; *roeispaan*), m. riemen.
Riem (*papiermaat*, *nl. 20 boek*), m. riemen.
Riet (*gewas*, *grassoort*), o. —en; *Spaansch —.*
Rif (*lange smalle zandbank*, ook *koraalbank*), o. riffen.
Rif (*plooi in een zeil*, *reef*), o. reven.
Rif (*geraamte*, *lijk*), o. riffen.
Rij (*reeks*, *rang*, *gelid*), v. —en; *een — huizen.*
Rij (*lat*, *maatstok*), v. rijen.
Rij'den (*zich te paard enz. van de eene plaats naar de andere begeven*), ik reed, heb en ben —reden.
Rij'der (*iemand die te paard rijdt*, *ruiter*), m. —rijders.
Rij'der (*voormalig muntstuk met een ruiter er op*), m. rijders; *een gouden —*, 14 gulden; *een halve gouden —*, 7 gulden; *een zilveren — of dukaton*, *f* 3,15.
Rijf (*rasp*, *geheel houten hooihark*), v. rijven.
Rij'felen (*dobbelen*), ik heb —rijfeld.
Rij'gen (*in of op een rij stellen of brengen*), ik reeg, heb —regen; *de schoenen —.*
Rijk (*bemiddeld*, *aanzienlijk*, *vermogend*), bn. en bw.; *een — heer*, *een — land.*
Rijk (*staat*, *gebied*), o. rijken; *de —en van Europa*; *de drie —en der natuur.*
Rijk'aard (*zeer rijk man*, *millionair*), m. —aards; *het woord — heeft een ongunstige bijbeteekenis.*
Rijk'dom (*bezittingen*, *vermogen*; *overvloed*), m. —dommen.
Rijk'dom (*rijke menschen*), m. gmv.; *de — eener streek.*
Rij'ke (*rijk persoon*), m. en v. rijken.
Rij'kelijk (*overvloedig*), bn. en bw.; *een — maal*, *iemand — beloonen.*
Rij'kelui (*rijke menschen*), m. mv. gmz.; *rijkeluis kinderen*, *rijkeluis wensch.*
Rijks'appel (*bal*, *omsloten met gouden banden en voorzien van een kruisje*; eig. *het insigne der wereldheerschappij*), m. —appels.
Rijks'archief (*openbaar archief van het rijk*, *door rijksambtenaren beheerd*), o. —archieven.
Rijks'archivaris (*bestuurder van een rijksarchief*), m. —archivarissen.
Rijksdaal'der (*Nederl. zilveren standaardmunt van f 2,50*), m. —daalders.
Rijks'dag (*vergadering van de kamer der vertegenwoordigers des volks in Duitschland*, *Oostenrijk*, *Zweden en Denemarken*), m. —dagen.
Rijks'-hoogere burgerschool (*school voor middelbaar onderwijs*, *door het Rijk opgericht en onderhouden*), v. —scholen.
Rijks'insignen, -insignes (*de zinnebeelden der souvereine macht: zwaard*, *rijksappel*, *schepter en hermelijnen mantel*), o. mv.
Rijks'schepter (*een der insignes van de souvereine macht*), m. —schepters.
Rijks'zwaard (*een der insignes van de souvereine macht*), o.
Rijm (*bevrozen dauw*, *rijp*), m. gmv.
Rijm (dichtk. *gelijkheid van klank der laatste betoonde lettergreep in dichtregels*, *benevens der onbetoonde*, *die er op mochten volgen*), o. rijmen; *er is staand —*: in dit geval rijmen de toonverheffingen als slotlettergrepen op elkaar, dit heet ook *mannelijk —*, b.v. *aan — vaan*, *wee — zee*; *er is slepend of vrouwelijk —*: achter de toonverheffing komt nog een toondaling: *vreemden — beemden*; *er is glijdend —*, als er twee onbetoonde lettergrepen achter de betoonde komen: *bladeren — naderen*; *geborenen — verlorenen*; *er is dubbel —*, als twee lettergrepen achter elkaar gelijkklinken: *oordeel — voordeel*; *er is gepaard —*: twee onmiddellijk op elkaar volgende regels rijmen; *er is gekruist —*: de regels rijmen om den anderen; *er is gebroken —*: tusschen de rijmverzen staan rijmlooze verzen; *er is omarmend —*; als een rijmpaar het andere omsluit; *er is slag—*: alle of bijna alle versregels van een strophe rijmen; *er is staf—*, als de betoonde lettergrepen met een zelfden medeklinker beginnen: *Waakzaam*, *werkzaam*, *wachten wij*, *dat het raadsel zich ontknoope*, *wat ons korte leven zij!* (De Genestet); *er is keer—*: als er regelmatige herhaling van bepaalde woorden, regels of strophen plaats heeft.
Rij'melen (*verzen aaneenlijmen*), ik heb —rijmeld.
Rij'men (*rijmpjes maken*), ik heb —rijmd.
Rijm'klank, m. —klanken, b.v. *goed en bloed*, *hoog en droog*, *met pak en zak*, enz.
Rijm'loos (*niet rijmende*, *geen eindrijm hebbende*), bn.; *Starings Verjaardag heeft —looze verzen.*
Rijm'pje (*versje*), o. —s; *een onbeduidend —.*
Rijn (stroom: *Zwitserl.*, *Duitschl.*, *Nederl.*), m.
Rijn'landsch (*eigen aan*, *behoorende tot het Rijnland*), bn.; *de —e polders*: ook: *een —e roede*, d.i. ruim 3.75 M.; *een —e voet*, d.i. 0.3139 M.; *een —e morgen*, d. i. ruim 85 A.
Rijnsch (*zuurachtig als Rijnsche wijn*, *rinsch*, *rensch*), bn.
Rijn'wijn (*geelachtige of goudgele wijnsoort uit het stroomgebied van den Rijn*), m. -wijnen.
Rijp (*rijm*, *bevrozen dauw of nevel*), m. gmv.
Rijp (*rups*), v. rijpen.
Rijp (*volgroeid*), bn. en bw.; *een —e appel.*
Rij'pen (*rijp maken of rijp worden*), het is en heeft —rijpt; *de zon rijpt de vruchten*; *de vruchten —.*
Rij'pen (*in lichten graad vriezen*), het heeft —rijpt; *het rijpt*, er valt rijp.
Rijs (*takje*), o. rijzen; ook: rijzers.
Rij'selen (*uitvallen*), het heeft —rijseld; *de haver*, *de rogge gaat —.* Ook: *Rij'zelen.*
Rijst (*Oostindisch graangewas*), v. gmv.; *op Java is — hoofdvoedsel.*
Rijs'tebrij, v. gmv.; **—meel**, o. gmv.; **—melk**, v. gmv.
Rijst'papier (*een soort van Chineesch papier*), o.; *een teekening op —.* (Beets.)

Rijst'vogel (*Indisch vogeltje van het geslacht der vinken, rijstvink*), m. –vogels.
Rij'ten (*scheuren*), hij reet, hij heeft –reten; *iemande kleeren van 't lichaam –*
Rij'toer (*ritje per rijtuig*), m. –toeren.
Rij'tuig (*voertuig*), o. –tuigen; *– houden.*
Rij'ven (*harken, raspen*), ik reef, heb –reven.
Rij'wiel (*fiets, velo*), o. –wielen; –**hersteller**, m. –herstellers.
Rij'zelen. Ook: **Rij'selen.**
Rij'zen (*hooger worden, stijgen, opkomen*; fig. *in prijs klimmen*), het rees, is –rezen.
Rij'zig (*slank van vorm*), bn. en bw.
Ril (*rilling, het rillen*), m. rillen; *er liep een – over mijn lijf.*
Ril'len (*trillen, beven*), ik heb –rild; –**ling**, v.
Rim'pel (*plooi, groef*), m. rimpels; *een voorhoofd zonder –.*
Rim'ram (*ijdele klap*), m. gmv.; *ik versta geen woord van dien –*, gebabbel, woordenklap.
Ring (*kringvormig voorwerp*), m. ringen.
Rin'gelen (fig. *temmen, bedwingen*), ik heb –ringeld.
Rin'gelooren (fig. *kwellen, plagen; temmen, bedwingen, koeionneeren*), ik heb –ringeloord.
Ring'git (Ind. *geldstuk, Mexicaansche dollar, Spaansche mat*, ± *f 2,50*), v. –gits.
Ring'steken (*volksspel te paard*), o. gmv.
Ring'wormen (*weekdieren*), m. mv.; *de bloedzuigers zijn –.*
Rin'kel (*stukje blik*), m. rinkels.
Rin'kelbel (*speeltuig voor kinderen*), v. -len.
Rin'kelbom (*tamboerijn*), v. –bommen.
Rin'kelen (*een schelklinkend geluid maken*), ik heb –rinkeld; *de glasscherven –.*
Rinket' (*valdeurtje of schuif in een sluisdeur*), o. –ketten.
Rinkin'ken (*klinken*, b.v. *van rammelende kettingen*), de keten heeft –rinkinkt.
Rin'nen (*loopen, vloeien*), het ron, heeft en is –ronnen. vero.
Rinsch (*frisch-zuur*), bn.; *deze wijn is wat –.*
Rio-Gran'de (rivier: *N.-Amerika*), v.
Rio-Ne'gro (zijtak: *Amazonenstroom*), v.
Riool' (*gemetselde vuilnisgang*), o. riolen.
Ris (*rij, reeks*), v. rissen; *een – bloemknoppen.*
Ri'sico (*gevaarlijke kans, waagstuk, gevaar*), o. gmv.; *op – van*; lees: *ri'zikoo.*
Rist (*aantal aaneengeregen voorwerpen*), v. risten; *een – uien, een – vinken.*
Ris'ten (*tot een – maken*), ik heb –rist.
Rit (*tocht, rijtoer te paard, op schaatsen*, enz.), m. ritten.
Rit (*kikkerrit, kikkergroen*), o. gmv.
Rit'meester (*kapitein der cavalerie*), m. –s.
Rit'selen (*zacht, trillend, schuifelend bewegen*), ik heb, het heeft –ritseld; *dorre bladeren –, zijden stoffen –.*
Ritueel' (*bij eenigen eeredienst gebruikelijk*), bn.; *de –e gebeden van den Islam*; als zn. o.
Ri'tus (*kerkgebruik, ceremonieel, plechtigheid*), m.; *volgens den Griekschen, den Roomschen –.*
Rivier' (*stroom, groote beek*), v. rivieren.
Riviéra (Italië. *kust der Ligurische zee*), v.
Rivier'paard (*nijlpaard, hippopotamos*), o. –paarden.
Rob (*zeehond, zeerob*), m. robben.
Rob (*maag van groote visschen*), v. robben.
Robijn' (*roodfonkelende edelsteen*), m. –en; (*als stofnaam*), o.; –**glans**, m.; –**gloed**, m.
Robuust' (*sterk, stevig, grofgespierd*), bn.
Ro'chel (*slijm, fluim*), v. rochels.
Ro'chelen (*spuwen*, ook *reutelen bij 't sterven*), ik heb –rocheld.
Ro'coco (*bastaardbouwstijl der 18e eeuw*), m.
Roe'bel (*Russisch muntstuk*), m. –s; *een zilveren –*, d. i. ± *f* 1.90; *de papieren –*, d. i. *f* 0.50 of *honderd kopeken.*
Roe'de, roe (*stok; ook ijzeren stang voor gordijnwerk; een der vier lange balken, waar bij een molen de zeilen aan bevestigd zijn; lengtemaat van 10 M.*), v. roeden.
Roef (*scheepskamertje*), v. roeven.
Roei'dol (*opstaande pen om de roeiriemen in vast te houden*), m. –dollen.
Roei'en (*met de riemen werken*), ik heb -roeid.
Roei'en (*peilen, het alcoholgehalte bepalen*), ik heb –roeid); *wijn–; jenever–.*
Roei'er (*wijnpeiler, wijnroeier*), m. roeiers.
Roek (*een soort van raaf*), m. roeken.
Roe'keloos (*zorgeloos, vermetel*), bn. en bw.
Roe'koeken (*kirren van duiven*), zij heeft –roekoekt.
Roem (*faam, lof, eer*), m. gmv.
Roe'men (*prijzen, roem dragen op, zich verheffen op*), ik heb –roemd.
Roe'mer, ro'mer (*groot wijnglas*), m. –s.
Roemruch'tig (*vermaard, beroemd*), bn.
Roep (*gerucht, tijding, lof*), m.
Roe'pen (*schreeuwen*), ik riep, heb –roepen.
Roe'per (*spreektrompet*), m. roepers.
Roe'ping (*innerlijke aandrang, neiging*), v.
Roer (*stuur van een schip*), o. roeren, roers.
Roer (*rieten pijp; geweer*), o. roeren, roers.
Roer (*beweging*), m. gmv.; *in rep en –*, in groote opschudding, verwarring.
Roer (zijtak: *Maas in Limburg*), v.
Roer'domp (*reigerachtige watervogel*), m. –dompen; *de – heet ook butoor, domphoorn of reidomp.*
Roe'ren (*omroeren*, fig. *treffen*), ik heb -roerd; *de pap –*; fig. *tot tranen toe geroerd zijn.*
Roe'rend, bn. en bw.; *een – verhaal*, d. i. treffend; *hij sprak –*, aandoenlijk.
Roe'rend (*vervoerbaar*), bn.; *verkoop van –e goederen*, niet vaste, b.v. meubelen.
Roer'ganger (scheepst. *matroos aan 't roer staande*), m. –gangers.
Roer'loos (*onbeweeglijk*; fig. *ongevoelig*), bn.
Roer'pen, roer'pin (*stok om het roer te bewegen, helmstok*), v. –pennen, –pinnen.
Roer'vink (*lokvink*; ook fig. *oproerstoker, belhamel*), m. –vinken.
Roes (*lichte bedwelming door sterken drank*), m. roezen; *hij zei dat in een –.*
Roest (*het roesten*), m. gmv.
Roest (*uitslag op metalen*), o. gmv.; ook: *oud –*, roestige dingen, rommelzoo.
Roest (*woekerzwam, brand in koren*), o. gmv.
Roest (*stok, waarop de hoenders zitten*), v. -en.
Roes'ten (*met roest bedekt worden*), het is –roest.
Roet (*schoorsteenzwart*), o. gmv.
Roe'zemoezen (*getier of levendige drukte maken*), ik heb –roezemoesd.
Roe'zig (*wild, onstuimig, rumoerig*), bn. en bw.; *het is – weer; het ging daar – toe.*
Rof'fel (*schaaf om het ruigste der planken weg te nemen, kleine blokschaaf*), m. roffels.
Rof'fel (*zekere trommelslag*), m. roffels.
Rof'felen (*het ruwe wegschaven*; fig. *slordig werken, afknoeien*), ik heb –roffeld.
Rof'felen (*de trom roeren met bepaalden slag*), ik heb –roffeld.
Rof'felwerk (*knoeiwerk*), o. gmv.

Rog (*dwarsbekkige kraakbeenvisch*), m. —gen. —**gevangst,** v. gmv.; —**gevel,** o. —vellen.
Rog'ge, rog (*graansoort*), v. gmv.; —**brood,** o. —brooden; —**zolder,** m. —zolders.
Rok (*kleedingstuk van mannen; ook van vrouwen*), m. rokken.
Rok (*spinrokken, rokken, vlasstok*), o. gmv.
Rok'ken (*vlas op een spinrokken winden*), ik heb —rokt; fig. veroorzaken, ontwerpen.
Rok'kenen (*op touw zetten, veroorzaken*), ik heb —rokkend.
Rol (*cilindervormig voorwerp*), v. rollen.
Rol (*opgerold iets*), v. rollen; *een — kaartpapier, een — ijzergaas, een — matwerk.*
Rol (*naamlijst, lijst, monsterrol*), v. rollen; *de — der schutters aflezen ter contrôle.*
Rol (rechtst. *lijst van voor de in een zitting te behandelen zaken en te dagvaarden personen*), v. rollen; *een zaak ter —le brengen.*
Rol (*datgene, wat een tooneelspeler in een stuk te zeggen heeft*), v. rollen.
Rol (*landbouwwerktuig tot slechting of pletting der kluiten*), v. rollen; *het geploegde land met de — bewerken.*
Rol (*wijze van zingen van een kanarie*), v. rollen; *de water—, de nachtegaal—.*
Rol (*het rollen*, fig. *het zwieren*), m. gmv.; *hij is weer aan den —*, zwier.
Rol'laag (*rij op kant gemetselde klinkersteenen*), v. —lagen.
Rolla'de (*rollende*), v. —lades, —laden.
Rol'len (*wentelen, draaien*), ik heb en ben -rold.
Rol'len (*ontstelen, ontfutselen*), ik heb —rold; *men heeft hem op de kermis zijn beurs gerold.*
Rol'lende (*rollade, opgerold stuk vleesch*), v.-n.
Rol'ler (scheepst. *zware zeegolf*), m. rollers.
Rol'paard (scheepst. *affuit*), o. —paarden.
Rol'pens (*vleeschspijs*), v. —pensen.
Romaansch' (*eigen zijnde aan of betreffende de Romanen*), bn.; *de —e talen*, d. i. van de Romeinsche taal afstammende; *de —e volken*, d. i. Italianen, Spanjaarden, enz.; *de —e stijl.*
Roman' (*verdicht verhaal in proza*), m. —s.
Roman'ce (dichtk. *dichterlijk verhaal van eenig belangrijk historisch feit, ook van eenig voorval*), v. -s; *Bilderdijk's — Floris IV, Urzijn en Valentijn, Het Wiel van Heusden*, enz.
Roman'ce (*zangstukje*), v. —cen, —ces.
Romancier' (*romanschrijver*), m. —ciers.
Romancière (*romanschrijfster*), v. —s.
Roma'nen (*blank ras van Z.W.-Europa en Italië*), m. mv.
Romanesk' (*als in een roman, avontuurlijk; zonderling*), bn. en bw.; *een — voorval.*
Roman'ticus (*romanschrijver*), m. —tici.
Romantiek' (in letterk. en kunst: *de smaak der middeleeuwen, de herleving daarvan in 't begin van de 19e eeuw*), v. gmv.
Roman'tisch (*dichterlijk, schoon*), bn.; *een — verhaal; een — dal.*
Romantis'me (*richting in de fraaie letteren, waarbij gevoel en verbeelding op den voorgrond treden*), o. gmv.
Ro'me (*oude hoofdstad van het Romeinsche rijk, aan den Tiber, gesticht ± 754 v. C.*), o.
Romein' (*burger van Rome*), m. —en.
Romeinsch' (*van, uit, over Rome*), bn.
Ro'mer, m. romers. Zie **Roe'mer** (*wijnglas*).
Rom'mel (*rommelzoo*), m. gmv.
Rom'melen, ik heb —rommeld; *de donder rommelt*, d. i. gromt.
Rom'melpot (*Keulsche pot, overspannen met een blaas, waarin een rietje, dat door wrijving een dof geluid voortbrengt, foekepot op vastenavond*), m. —potten.
Rom'melzoo, —**zooi** (*allerlei rommel*), v. —zooien; —**zootje,** o. —s.
Romp (*lichaamsdeel, waaraan het hoofd en de ledematen zijn verbonden*), m. rompen.
Romp'slomp (*warboel*), m. gmv.
Ro'mulus (gesch. *stichter van Rome*), m.
Rond (*ringvormig, cirkelrond*), bn. en bw.; *een —e rooster, een —e tafel*; fig. openhartig, oprecht.
Rond (*ronde figuur, cirkel*), o. ronden.
Rond (*in het rond*), bw., b.v. *rond-deelen.*
Rondas' (*ovaalvormig of rond schild*), v.-sen.
Rond'bazuinen, ik heb —gebazuind; *nieuwtjes, berichten —*, d. i. met groot gebluf alom bekend maken.
Rondbor'stig (*openhartig, oprecht*), bn. en bw.
Rond'brieven (*per brief alom bekend maken*), ik heb —gebriefd.
Ron'de (*omgang*), v. ronden, rondes; *de officier der wacht deed de —.*
Rondeau', o.-s of -x. (eau=oo). Ook: **Rondeel'.**
Ron'dedans (*dans hand aan hand*), m. —en.
Rondeel' (*rond voorwerp, rond buitenwerk aan een wal, ronde sterke toren*), o. —deelen.
Rondeel' (dichtk. *dichtvorm uit het Fransch: gedicht van 13 vijfvoetige jambische verzen, loopende over twee rijmklanken; de 1e, 7e en 13e regel moeten gelijk zijn*), o. —deelen.
Ron'den (*rond maken, afronden*), ik heb -rond.
Rond'heid (*het rond zijn*, fig. *oprechtheid*), v. gmv.; *de — der aarde*; fig. *de — van iemands karakter.*
Ron'ding, v. rondingen; *ergens meer — aan geven*, d. i. meer rondheid.
Rond'je, o. —s; *nog een — spelen*, d. i. ieder krijgt nog één beurt; *een — geven*, ieder in den kring een glaasje bier enz. geven.
Ronds (*rad van een drukpers*), v. rondsen.
Rond'sel (*in een uurwerk een klein rad*), o. -s.
Rond'te (*het ronde, kring*), v. rondten.
Rong (*stijl van een ladder*), v. rongen.
Ron'ken (*luid snorken*), ik heb —ronkt.
Ron'selaar (*soldatenwerver*), m. —laars.
Ron'selen (*ruilen*), ik heb —ronseld.
Rönt'gen-stralen (*donkere stralen*, x-*stralen, welke nl. door vaste lichamen worden doorgelaten*), m. mv.; *de — zijn aldus genoemd naar W. H. Röntgen, professor te Würzburg, 1895.*
Ron'zebons (*draagbare poppenkast*), v. — -bonzen.
Rood (*een roode kleur hebbende*), bn. en bw.; als zn. o.: *het —, wit en blauw.*
Rood'aarde (*klei met ijzeroker*), v. gmv.
Rood'bont (*wit met roode plekken*), bn.
Rood'borstje (*zangvogeltje, vink met geelachtig roode borst*), o. —borstjes.
Rood'bruin (*bruin naar 't rood zweemende*), bn.
Roodekool' (*moesplant*), v. —koolen.
Rood'huid (*Indiaan: N.-Amerika*), m. en v.-en.
Rood'kop (*tafeleend*), m. en v. —koppen.
Rood'korst (*Edammer kaasje*), v. —en. gmz.
Rood'krijt (*vermenging van klei met ijzeroker*), o. gmv.; *teekenen met —.*
Rood'staartje (*zomervogel*), o. —staartjes.
Rood'vonk (*besmettelijke huidziekte*), o. gmv.
Roof (*diefstal, prooi, buit*), m. gmv.
Roof (*korst eener wond*), v. roven.
Roof'ridder (middeleeuw. *ridder, die van roof en plundering leefde*), m. —ridders.

Roof'vogel (*vleeschetende vogel*), m. –vogels, –vogelen.
Rooi (*het mikken, het aanleggen*), v. gmv.
Rooi'en (*in de rij zetten*), ik heb –rooid.
Rooi'en (*uitdelven*), ik heb –rooid.
Rooi'lijn (*grenslijn, waar de gevels aan de straat gelegen, niet voorbij mogen uitsteken; richtinglijn*), v. –lijnen.
Rook (*blauwe damp, opstijgend van brandende of smeulende stoffen*), m. gmv.
Rook (*kleine hooistapel*), v. roken.
Roo'ken (*rook geven, tabak rooken*), het heeft en ik heb een sigaar –rookt.
Room (*vet der melk*), m. gmv.
Roo'men (*ontdoen van den room*), ik heb –roomd; *de melk* –, er den room afscheppen.
Roomsch (*betrekking hebbende op de R. K. kerk*), bn.
Roomsch, bn.; *het Heilige –e Rijk*, het oude Duitschland.
Room'sche (*belijder van de leer der R. K. kerk*), m. en v. Roomschen.
Roomsch'gezinde, m. en v. –gezinden.
Roomsch-Katholiek' (*Roomsch*), bn.; **–e** (*Roomsche*), m. en v. –n.
Roos (*bloem*), v. rozen.
Roos (*mikpunt bij 't boogschieten*), v. rozen.
Roos (*zekere vurige huiduitslag*), v. gmv.
Roos'ten (*braden op een rooster*), ik roostte, heb –roost.
Roos'ter (*samenstel van ijzeren staafjes*), m. roosters; fig. *de – van werkzaamheden*, d. i. de dagwerklijst eener school.
Roos'teren (*roosten*), ik heb –roosterd.
Roo'ven (*stelen*), ik heb –roofd.
Ropij' (Britsch-Ind. *zilvermunt van ± f 1.20*), v. ropijen.
Ropij' (*idem, goud = f 18*), v. –en.
Ros (*strijdpaard*), o. rossen.
Ros (*roodachtig*), bn.; *de –se vlammen.*
Rosinant', m. –en. Ook: **Rozinant'.**
Ros'kam (*paardekam*), m. –kammen.
Rosmarijn', rozemarijn' (*lipbloemig heestertje*), m. gmv.; **–olie,** v.; **–zalf,** v. gmv.
Rot (*knaagdier, rat*), v. rotten.
Rot (*gelid, rij soldaten*), o. rotten.
Rot (*rottende*), bn.; *de appel is –.*
Ro'tan, rot'tan (Ind. *rietpalm, rotting*), o. gmv.; *een ladder van – gevlochten.*
Ro'ten, ik heb –root; *hennep –, vlas –*, d. i. in het water losweeken.
Rot'gans (*eendachtige vogel, wilde trekgans*), v. –ganzen.
Roton'de (*een gebouw dat van buiten en van binnen rond is*; ook: *lange ronde damesmantel*), v. –den, –des.
Rots (*steenklomp, bergpunt*), v. rotsen.
Rot'te (riviertje: *Z.-Holland bij R'dam*), v.
Rot'ten (*samenscholen*), zij hebben –rot.
Rot'ten (*tot bederf overgaan, rot worden*), het is en heeft –rot; *mispels moeten –.*
Rot'ting (*rieten stok, wandelstok*), m. –en.
Roulet'te (*naam van zeker hazardspel*), v. –s.
Rou'te (*richting, reis, tocht, marsch van soldaten*), v. routes. (ou = oe)
Routi'ne (*ervarenheid, oefening, vaardigheid, sleur, slender*), v. gmv. (ou = oe)
Rouw (*droefheid, spijt, rouwkleedij*), m. gmv.
Rouw, bn.; *–e klanten*, ruwe kerels. gmz.
Rouw'klagen (*treuren of klagen om iemands dood*), ik heb –rouwklaagd.
Rouw'koop, m. gmv.; *– geven*, een geldsom betalen om een gedanen koop te vernietigen.
Rouwmoe'dig (*berouwvol*), bn. en bw.; *een – zondaar; een –e belijdenis.*
Royaal' (*koninklijk, vorstelijk, mild*), bn. en bw.; *hij handelde –*, d. i. niet karig; *een royale vent*, een niet-kleinzielig man.
Ro'zebottel (*vruchtje der roos*), v. –bottels.
Ro'zelaar (*rozeboom*), m. –laars, –laren.
Rozemarijn' (*heester uit Zuid-Europa*), m. Ook: **Rozemarijn'.**
Ro'zengeur, m. –geuren; **–geurig,** bn.
Ro'zenhout (*welriekende houtsoort uit Brazilië en Siam*), o. gmv.
Ro'zenobel (*oude Engelsche gouden munt*), m. –nobels; *de –nobels zijn geslagen van 1343-'77; de waarde van een – is ± f 10.*
Ro'zerood (*rood als een roos*), bn.
Rozet' (*roosvormig sieraad; symmetrische, door een cirkel te omvatten figuur*), v. –ten.
Ro'zig, bn.; *–e wangen*, rooskleurig; *de huid is daar wat –*, d. i. door roos ontstoken.
Rozijn' (*gedroogde druif, razijn*), v. –en.
Rozinant' (*het knokerige paard van Don Quichot*; fig. *slecht paard, knol*), m. –en.
Rubriek' (*afdeeling, klasse, aanwijzing, opschrift*), v. rubrieken.
Rucht'baar (*bekend*), bn.; *– maken.*
Rug (*lichaamsdeel*), m. ruggen; –getje, –je, o.
Rug'gegraat (*wervelkolom bij mensch en gewerveld dier*), v. –graten.
Rug'gelings, bw.; *hij viel – van het paard*, d. i. achterover.
Rug'gelingsch, bn.; *een –e sprong*, d. i. een achterwaartsche sprong.
Rug'gespraak (*heimelijk beraad*), v. gmv.
Ruhr (zijtak: *Rijn in Duitschland*), v. (u = oe)
Rui (*het ruien der vogels*), m. gmv.
Rui'en (*van vederen wisselen*), de kanarie heeft –ruid; ook, verharen: *de kat gaat –.*
Ruif (*schuin lat- of traliewerk als voederrek in stallen*), v. ruiven.
Ruig (*harig, wollig*), bn. en bw.; **–te** (*allerlei wild gewas*), v. –n.
Rui'ken (*geur opnemen*), ik rook, heb -roken; *aan een bloem –.*
Rui'ker (*bloemruiker, bouquet*), m. ruikers.
Ruil (*het ruilen, wisseling*), m. gmv.
Rui'lebuiten (*ruilhandel drijven in 't klein*), ik heb –ruilebuit.
Rui'len (*wisselen*), ik heb –ruild.
Ruim (*wijd, breed, uitgestrekt*), bn. en bw.
Ruim (*binnenste ladingruimte van een schip*), o. gmv.; ook 2e kajuit.
Rui'men, ik heb -ruimd; *uit den weg –*, op zij zetten, fig. iem. dooden en wel op heimel. wijze.
Rui'men (*uitschieten van den wind*), hij heeft –ruimd; *de wind gaat –*, wordt gunstiger; – is het tegengestelde van **Krim'pen.**
Ruim'schoots (fig. *in ruime mate*), bw.
Ruim'schootsch, bn.; *–e aalmoezen*, overvloedig, meer dan voldoende.
Ruim'te (*wijdte, uitgebreidheid*), v. –n.
Ruin (*paard, gesneden hengst*), m. ruinen.
Ruï'ne (*puinhoop, bouwval*), v. –n, –s; fig. ondergang, verderf; lees: *ru-ie'ne.*
Ruïneeren (*in 't verderf storten, financiëel te gronde richten*); *zijn familie –.*
Rui'schen, het heeft –ruischt; *de bladeren, de takken – in den wind*, een zacht suizend geluid maken.
Rui'schingsgeluid (spraakk. *ruischende medeklinker*), o. –geluiden; *de f, v, s zijn –geluiden of ruischers* (zij kunnen worden aangehouden).

Ruit (*vierzijdige figuur*; ook *glasruit*), v. –en.
Ruit (*wijnruit*, *geneeskrachtige plant*), v. gmv.
Rui'ten (*een der vier kleuren van 't kaartspel*), v. mv.; *in de – spelen.*
Rui'ten (*plunderen*, *rooven*, *uitroeien*), ik heb –ruit. vero.
Rui'ten-A (watertje: *Groningen*), v.
Rui'ter (*paardrijder*), m. -s; *hij is een goed –.*
Rui'ter (*soldaat te paard*, *cavalerist*), m. –s.
Rui'ter (*vogel der Noordpool*, *die des winters op onze N. kusten verblijft*), m. ruiters.
Ruiterij' (*paardenvolk*, *cavalerie*), v. –en.
Rui'terlijk, bn. en bw.; *een – antwoord*, d. i. rond, openhartig, rondborstig; *– naar iets vragen*, zonder omwegen.
Rui'zelen (dicht. *zacht ruischen*), de wind ruizelt in de dorre blaren.
Ruk (*een haal*, *een schok*, *een trek*), m. –ken.
Ruk'ken (*met geweld weghalen*), ik heb -rukt; *te velde –*, ten oorlog trekken.
Rul (zijtak: *Dommel in N.-Brabant*), v.
Rum (*geestrijke drank*, *uit suikerrietsap gestookt*), v. gmv.
Rumoer' (*verward geraas*, *gejoel*, *opschudding*, *gerucht*), o. gmv.
Run (*fijngemalen eikenbast*), v. gmv.
Run (*het rennen*), m. gmv.; *in vollen –.*
Run (zijtak: *Dommel in N.-Brabant*), v.
Rund (*hoorndier*), o. runderen, runders.
Run'de (beekje: *Drente*), v.
Run'derharst (*runderhaas*, *filet*), m. –en.
Run'diep (kanaal: *Drente*), o.
Ru'ne (*oude rechtlijnige letters of teekens der Keltische priesters*, *gewoonlijk in houten staafjes gesneden*), v. runen.
Ru'nenschrift (nl. *in of met runen*), o. gmv.
Run'nen (*loopen*, *vloeien*), het heeft –rund.
Run'sel (*stremsel*), o. gmv.
Ru'pel (zijtak: *Schelde in België*), v.
Rups (*larve van een vlinder*), v. rupsen.
Rus (*ingezetene of bewoner van het Russische rijk*), m. Russen.
Rusch (*waterbiesplant*), m. russchen.
Rus'sisch, bn.; *de –e taal*, *– zilver*; als zn. o.
Rust (*het rusten*, *verpoozing*), v. gmv.
Rust (scheepst. *overstekende zijkant*), v. rusten.
Rus'ten (*stil zijn*, *uitrusten*), ik heb –rust.
Rus'ten (*gereedmaken*, *toerusten*), ik heb –rust; *zich ten strijde –.*
Rus'ting (*wapenrusting*), v. rustingen.
Ruw (*oneffen*, *hobbelig*), bn. en bw.
Ru'waard (*tijdelijk bewindvoerder*, *regent*, *landvoogd*, *rijksbestuurder*), m. –en, –s.
Ru'zie (*twist*, *krakeel*, *gekijf*), v. ruzies.

S.

S, v. – De negentiende letter van het alphabet; zij beteekent als Romeinsch getalmerk 70.
S. – Stère of M^3.
S.D.A.P. – Sociaal-democratische arbeiderspartij.
Sec., secrt. – *Secreta'ris*, geheimschrijver.
Sen. – *Sena'tor.*
Sen. of **Sr.** – *Se'nior*, de oudste.
Sept. – *September.*
Sov. – *Sovereign* (Engelsch goudstuk, ± *f* 12).
S.S. – *Stoomschip.*
S.S. – *Staatsspoorwegen.*
Stbl. – *Staatsblad.*
St.-Generaal – *Staten-Generaal.*
S.V.P. – *S'il vous plaît*, als het u belieft.

Saai (*grove wollen stof*), o. en v. gmv.
Saai (*vervelend*, *langdradig*), bn.
Saai'em (*net voor de garnalen-visscherij*), o. saaiems.
Saai'en (*van saai*), bn.; *– bedgordijnen.*
Saa'le (zijtak: *Main*), v.; *de Frankische –.*
Saam (*samen*), bw.; *–gezworenen.*
Saar (voornaamste zijrivier: *Moezel*), v.
Sab'bat (*rustdag der Israëlieten*), m. –ten.
Sa'bel (*een soort marter in Siberië*), m. sabels.
Sa'bel (*bont*), o. gmv.; *een kraag van –.*
Sa'bel (*zwart in de wapenkunde*), o. gmv.
Sa'bel (*een smal*, *ook klein zwaard*), v. sabels.
Sacchari'ne (*suikerstof*), v. gmv.
Sacrament' (*genademiddel*, b.v. *het doopsel*), o. –en; *in de R. K. kerk zijn zeven –en.*
Sacrificeeren, -ficeeren (*offeren*, *opofferen*).
Sacristie', sacristij' (R. K. *vertrek*, *kamer naast de kerk als bewaar- en kleedplaats*), v. –tieën, –tijen.
Sa'fety (sport. *veiligheids-tweewiel*, *gewone lage fiets*), v. –'s; lees: *see'-fetie.*
Saffier' (*bewerkte steen*, *schitterend donkerblauw van kleur*), m. –en; (*stof*), o. gmv.
Saffraan' (*bolgewas*, *lischbloemige*), v. gmv.
Sa'ge (dichtk. *vertelling ontleend aan mondelinge overlevering*, *door de phantasie uitgebreid en versierd*, *met historischen achtergrond*), v. sagen. (g = g)
Sa'gen (*versagen*, *door vrees ontstellen*).
Sa'go (*bereid merg van den sagopalm*), v. gmv.
Sagrijn' (*segrijn*, *chagrijnleer*), o.
Saha'ra (aardrijksk. *de groote woestijn in N.-Afrika*), v. gmv.
Saillant' (*vooruitspringend*; fig. *treffend*, *in het oog springend*), bn.; lees: *saljant'.*
Sajet' (*getwijnd wollen garen*), v. en o. –ten.
Sak (*ruim dameskleed*, *japon der 18e eeuw*), m. sakken.
Saks (*bewoner van Saksen*), m. Saksen. Ook: *Sak'ser*, m. –s.
Sak'sisch, bn.; *– porselein*, *een –e kanarie.*
Sala'de, sla (*bladplant*, *groente*), v. gmv.
Salaman'der (*kruipend dier in den vorm eener hagedis*), m. –s; *een land–*, *een water–.*
Salam'bria (rivier: *Thessalië*, *Griekenl.*), v.
Salangaan' (Ind. *klipzwaluw*), v. –ganen; *de –ganen bouwen de kostbare vogelnestjes aan Java's zuidkust.* Ook: *Salanga'ne.*
Salarieeren (*een jaarwedde geven*, *bezoldigen*).
Sala'ris (*bezoldiging*, *jaarwedde*), o. –sen.
Sal'do (*overschot*, *restant*), o. saldo's.
Sa'lep (geneesk. *stoppende geneeskrachtige drank*), v. gmv. Ook: *Sa'leb.*
Salet' (*zaaltje*; *bijeenkomst in de 18e eeuw*, *kransje*), o. –ten; **–jonker** (*modegek*), m. –jonkers; **–pop** (*nufje*), v. –poppen.
Sa'lie (*lipbloemige plant*), v. gmv.; *–melk.*
Salmiak' (*salmoniak*), v. gmv.

Salmoniak' (scheik. *loogzout*, *ammoniakzout*), v. gmv. Ook: *Salmiak'*.

Salon' (*groote ontvangzaal*; *ook tot tentoonstelling van schilderijen* enz.), o. en m. –s.

Salpe'ter (*zoutstof*, *aardzout*), o. gmv.

Sal'to (*sprong*), m. salto's; – *mortale*, halsbrekende sprong, b.v. in een paardenspel.

Salueeren (*groeten*, *eer bewijzen*).

Salut' (*heil*, *welzijn*), o. gmv.; lees: *saluu'*.

Salutair' (*heilzaam voor de gezondheid*), bn.

Saluut' (*groet*), o. saluten.

Salva'tor (*redder*, *heiland*), m. gmv.

Sal'vo (*eereschot*, *begroeting door het lossen van het geschut of van klein geweer*; *algemeen handgeklap*), o. salvo's.

Samaar' (*lang slepend vrouwenkleed*), v. samaren. vero.

Sam'bok (*Kaapsche lange ossenzweep*, *een soort van leeren karwats*), v. –bokken.

Sam'bre (zijtak: *Maas in België*), v.

Sa'men, te za'men. Als eerste lid van samenstellingen ook: **saam.**

Sa'menhang (*onderling verband*), m. gmv.

Sa'menleving (*omgang*, *verkeer*), v. gmv.

Sa'menrotten (*vijandig samenscholen*), zij hebben en zijn –gerot.

Sa'menspannen (*een complot smeden*), ik spande –, heb –gespannen.

Sa'menspraak (*tweespraak*), v. –spraken.

Sa'menstellen (*iets maken uit verschillende deelen*), ik heb –gesteld.

Sa'menzweren (*een complot smeden*), ik zwoer –, heb –gezworen.

Sam'melen (*talmen*, *leuteren*), ik heb –sammeld.

Sa'moem, m. –s. Zie **Sa'mum.** (a = à)

Samojeed' (*Mongool*, *bewoner van de toendra's langs de kusten der N. IJszee*), m. -jeden.

Sam'pan, –pang (Ind. *klein Japansch of Chineesch kustvaartuig*), v. –s.

Sa'mum, sa'moem (*Afrikaansche en Aziatische gloeiende*, *ja*, *stikkende woestijnwind*, *waardoor menschen en dieren gedood worden*), m. samums, samoems. (a = à)

Sanato'rium (*gezondheidsinrichting*), o. –riums, –ria.

Sanctioneeren (*bekrachtigen*, *goedkeuren*, *voor wettig verklaren*). (t = s), lees: *sank-*.

Sandaal' (*bindzool*, *schoeisel*, *in de landen van Azië nog in gebruik*), v. –dalen.

San'deren (*in een der etablissementen à la Sander gezondheidsgymnastiek ondergaan*), ik heb –sanderd; *Ben jij ook al aan 't –?*

Sangui'nisch (*bloedrijk*), bn.; *een – temperament*, d. i. een levendige, prikkelbare gemoedsstemming; lees: *san-gie'-nies.*

San'hedrin (*het hoogste nationale gerechtshof in het voormalig Jerusalem*, *71 leden*), o. gmv.

Sanitair' (*op den gezondheidstoestand of de -leer betrekking hebbend*), bn. (ai = è)

Sanskrit' (*aloude taal van Voor-Indië*), o.; *het – is thans een doode taal.* Ook: *Sanskriet'*.

Sant (*heilige*), m. –en; **–je** (*prentje*, *waarop een heilige is afgebeeld*), o. -s; **–in,** v. -innen.

Saône (zijtak: *Rhone in Frankrijk*), v.

Sap (*levensvocht in organische lichamen*), o. sappen; *het sap in boomen*, *bloemen en kruiden.*

Sap'groen (*sapverf*, *groene verfstof uit zekere bessen getrokken*), o. gmv.

Sa'pi (Ind. *tam rund*), m. en v. sapi's.

Sap'pho (*beroemde Grieksche lierdichteres*), – *leefde van ± 628–568 v. C.*; lees: *Saf'-foo.*

Sap'verf (*verf*, *bereid uit het sap van planten*, *bessen of dieren*), v. –verven.

Saraceen' (*Muzelman*), m. –cenen.

Sarcas'me, sarcas'mus (*bittere hoon*, *vinnige spot*), o. sarcasmen. (c = k)

Sarcas'tisch (*bijtend*, *scherp*, *stekelig*, *bitter*), bn. en bw.

Sarcophaag' (*steenen doodkist*), v. –phagen.

Sardijn' (*sardine*, *in olie gelegd haringachtig vischje van Sardinië*), v. sardijnen.

Sar'ge (*wollen stof*, *serge*), v. gmv. (g = zj)

Sa'rong (Ind. *kleedingstuk dat van de heupen afhangt*, *rok van mannen en vrouwen*), v. –s.

Sar'ren (*plagen*), ik heb –sard; *een hond –.*

Sar'the (zijtak: *Loire in Frankrijk*), v.

Sas (*licht ontvlambare stof*, *een soort van kruitmengsel*), v. sassen.

Sas (*sluiskolk*, *schutsluis*), o. sassen.

Sa'tan (*booze geest*, *duivel*), m. satans.

Satelliet' (*wachter*, *begeleider*; *een ondergeschikt medehelper van een voornaam persoon*), m. –lieten; ook: *maan*, *bijplaneet.*

Sa'ter (myth. *Grieksche boschgod*; ook *een zeer leelijk mensch*), m. saters. Ook: **Sa'tyr.**

Satijn' (*glanzige zijde*, *zijden atlas*), o. satijnen.

Satineeren (*op satijn stikken*, *glanzen*).

Satinet' (*geglansde halfzijden stof*), o. gmv.

Sati're (*hekeling*, *spot- of hekeldicht*), v. -n, -s.

Sati'ricus (*spotter*, *schotschriftschrijver*), m. satirici.

Satiriek' (*spottend*, *bijtend*, *hekelend*), bn. en bw. Ook: *Saty'risch: een – weekblad.*

Satraap' (*landvoogd in Oud-Perzië*), m. satrapen; fig. heerschzuchtig mensch.

Saturna'liën (gesch. *Saturnus-feesten in Rome van 17–24 December*), v. mv.

Satur'nus (myth. *oud-Ital. god van landleven en landbouw*, *die de gouden eeuw te voorschijn riep*), m.; *– is de vader der goden.*

Sa'tyr (myth. *boschgod met horens en bokspooten*, *duivelachtig gedrocht*), m. satyrs. Ook: **Sa'ter.**

Saty'risch, bn. en bw. Zie **Satyriek'.**

Sau, Sa've (zijtak: *Donau in Oostenrijk*), v.

Saucijs' (*gekruide worst*), v. saucijzen.

Saus (*vleeschnat*), v. sausen.

Savan'ne (*uitgestrekte boomlooze vlakte of graswoestijn in N.-Amerika*, *prairie*), v. –n.

Savoyaard' (*iemand uit Savoye*), m. –s.

Savoyekool' (*witte sluitkool*), v. –koolen.

Sa'wah (Ind. *door kunstmatige bewatering toebereid nat rijstveld*), v. sawah's.

Scalp (*hoofd- of schedelhuid*), m. scalpen.

Scalpeeren (*de huid met het haar van de herseupan trekken*, *handelwijze der Roodhuiden*).

Scalpel' (*heelkundig vast mes*), o.-s. (sc = sk)

Scandeeren (*verzen in voeten deelen*, *volgens de voetmaat afdeelen*; *zóó verdeeld zeggen*).

Scandina'vië (*Noorwegen en Zweden*), o.

Scandina'visch (*eigen aan Scandinavië*), bn.; *de –e talen*, die van Noorwegen, Zweden en Denemarken; als zn. o.

Scaphan'der (*zwemtoestel of -vest*; *een van kurk of biezen gemaakt zwemkleed*), m. –s; lees: *ska-fan'der.*

Scène (*tooneel*, *schouwplaats*, *tafereel uit een tooneelstuk*; *voorval*), v. –s; lees: *sène.*

Scepticis'me, -cis'mus (*wijsgeerig stelsel*, *waarin de mogelijkheid om tot eenige zekerheid te komen niet bestaat*; *twijfelzucht*), o. (sc = s)

Scha (*schade*, *nadeel*), v. gmv.

Schaaf (*timmermanswerktuig tot het gladmaken van hout*), v. schaven.

Schaak'mat, bn.; *hij is – gezet*, hij kan niet verder, is verloren, weet geen uitweg.
Schaak'spel (*bord met de stukken*), o. –len.
Schaak'spelen (*nl. het spelen op het schaakbord*), o.
Schaal (*weegschaal, teekenschaal*), v. schalen.
Schaal (*ingedeelde maat*), v. schalen.
Schaal (*kalk- of hoornachtig bedeksel*), v. schalen; *de – van een kreeft, de – van een krab; de schalen van een kever*, dekvleugels.
Schaal (*schotel, nap, kom*), v. schalen.
Schaal (*de vlakke borden aan een balans hangende*), v. schalen.
Schaal'dieren (*krabben, kreeften*, enz.), o. mv.
Schaam'te, v. gmv.; *valsche –*, verkeerd geplaatste hoogmoed; *iets met – bekennen.*
Schaap (*woldragend tweehoevig zoogdier*), o. schapen.
Schaap'jes (*lichte wolkjes aan een helderen zomerhemel*), o. mv. Ook: *Schaapjeswolken.*
Schaar (*menigte*), v. scharen. Ook: *Schare.*
Schaar (*knipwerktuig*), v. scharen.
Schaar (aardr. *schaardijk, d. i. dijk zonder voorland*), v. scharen.
Schaard (*kerf*), v. –en; *het mes is vol –en.*
Schaar'den (*met kerven worden*), is -schaard.
Schaar'dijk (aardr. *dijk zonder voorland*), m. –dijken.
Schaar'hout (*hakhout*), o. gmv.
Schaars (*zelden, nauwelijks*), bw.
Schaarsch (*zeldzaam*), bn.; **–heid,** v; **–te,** v.
Schaar'slijp (*scharenslijper*), m. –slijpen.
Schaats (*werktuig om op het ijs te rijden*), v. –en; *een paar Friesche –en.*
Schaâuw (dicht. *schaduw*), v. gmv.
Schabel' (*knielbankje*), v. –len.
Schabrak' (*met goud gestikt paardedek*), v. en o. –brakken.
Schach (*Perzisch koning*), m. –s. (ch = sj)
Scha'cheraar (*iemand die schachert*), m. -s.
Scha'cheren (*kleinhandel drijven*), ik heb –schacherd; *hij schachert in loten.* Ook: *Scha'chelen.* (sch = sj)
Schacht, schaft (*pijp, steel*), v. –en.
Schacht (*mijnput, geboorde koker*), v. –en.
Schad'de (*afgestoken korst hei of veen, gedroogde veenzode, plag*), v. schadden.
Scha'de (*nadeel, verlies*), v.; *door – wordt men wijs; met – ergens afkomen.*
Scha'den (*nadeel toebrengen*), ik heb -schaad.
Scha'duw, v. –en; men onderscheidt: *kern–, half–, slag–.* Dicht. *Schaduw, schâuw.*
Schaf'fen (*bezorgen*), ik heb –schaft; **–fer** (*schaftmeester*), m. –s.
Schaf'ten (*eten, opdisschen*), ik heb -schaft.
Schag'gloen (*reepje komkommer in 't zuur*), m. –oenen. gew.
Scha'kal (*jakhals*), m. schakals.
Schakeeren (*kleurenmengelen, doen ineensmelten van tinten*), het is –schakeerd.
Scha'kel (*schalm, ring eener keten*), v. –s.
Scha'kelen (*verbinden*), ik heb –schakeld.
Scha'kellijm (*vloeibare lijm, zoo genoemd naar den uitvinder Schakel te Amsterdam,* 1870), v. gmv.
Scha'ken (*een meisje met geweld ontvoeren, wegvoeren*), ik heb –schaakt.
Scha'ken (*e.partij schaakspelen*), heb -schaakt.
Schako' (*soldatenhoed*), v. –'s. (sch = sj)
Schal (*geluid, galm, toon*), m. gmv.
Schalk (*guit, deugniet, grappenmaker*), m. -en.
Schalk (*loos*), bn. en bw.; *een – antwoord, een –oog; – omkijkende.*
Schalks, bw.; *zij lachte –*, d. i. op guitige wijze; *iemand – aanzien.*
Schalksch (*guitig, schalk*), bn.; *met een –en lach.*
Schal'lebijter (*loopkever, 't vliegend hert*), m. –bijters. Ook: **Schar'rebijter.**
Schal'len (*galmen, luid klinken*), ik heb –schald; *de vreugdekreten –.*
Schalm (*evenmatig deel van een ketting, schakel*), m. schalmen.
Schalmei' (*herdersfluit*), v. –meien.
Scha'mel (*laag houten bankje*), v. –s. Ook: **Sche'mel.**
Scha'mel (*armoedig, haveloos*), bn. en bw.
Scha'men (zich), ik heb mij –schaamd, schaamte gevoelen.
Schamp (*schampschot, lichte wonde*), m. gmv.
Scham'pen (*van ter zijde even raken*), de kogel heeft –schampt.
Scham'per (*bits, scherp, hoonend*), bn. en bw.; *een – woord, – lachen.*
Schand (*schande, oneer*), v. gmv.
Schandaal' (*ergernis, ergerlijk feit*), o. -dalen.
Schan'de, schand (*oneer, krenking*), v. gmv.
Schand'vlekken (*oneer aandoen*), ik heb –schandvlekt; *iemands goeden naam –.*
Schans (mil. *verschansing, los opgeworpen sterkte*), v. schansen.
Schans'looper (*lange sluitende overjas zonder taille van zeer grove stof*), m. –loopers.
Schap (*plank in een keukenkast*), v. –pen.
Scha'penwolkjes (*schaapjes, d. i. in rijen liggende dunne witte wolkstrepen aan den zomeravondhemel*), o. mv.
Scha'per (*schaapherder, scheper*), m. –s.
Schap'pelijk (*redelijk, fatsoenlijk*), bn.
Schapra'de, schapraai' (*etenskas, kast met planken*), v. –raden, –raaien.
Schar (*kleine platvisch*), v. -ren. Ook: *Scharre.*
Scha're (*menigte*), v. –n. Ook: **Schaar.**
Scha'ren (*rangschikken, in de rij zetten*), ik heb –schaard.
Scharla'ken (*helderrood laken*), o. gmv.
Scharla'ken (*roode kleur*), bn.; *een – tabberd.*
Scharmin'kel, schermin'kel (*lang en broodmager mensch; geraamte*), m. –minkels.
Scharnier' (*geheng van een deur*), o. –en.
Schar'rebier, schar'bier (*dun bier*), o. gmv.
Schar'rebijter, m. –s. Ook: **Schal'lebijter.**
Schar'relaar (*zekere vogel*), m. –s.
Schat (*een groote rijkdom, iets kostbaars*), m. schatten.
Scha'teren (*luid, uitbundig lachen*), ik heb –schaterd.
Scha'terlachen (*schaterend of luidkeels lachen*), ik heb –schaterlacht.
Schat'ten (*taxeeren, waardeeren*), ik heb –schat.
Schaûw (*schaduw*), v. gmv. Ook: **Schaâuw.**
Scha'veling (*schaafkrul*), m. –lingen.
Scha'ven (*gladmaken met een schaaf*), ik heb –schaafd; *een plank –; huiden –.*
Schavot' (*houten getimmerte in de open lucht tot uitoefening der lijfstraffelijke rechtspleging*), o. –ten; *het – bestijgen.*
Schavuit' (*schelm, deugniet*), m. –en.
Sche'del (*hersenpan, hersenkas*), m. –s.
Schee'de, schee, schie (*koker*), v. scheeden, scheeën, schieën; *de – van een sabel.*
Scheef (*houtachtig stukje van den vlasstengel*), v. scheeven; *het vlas zat vol scheeven.*
Scheef (*schuin*), bn. en bw.: scheever, scheefst.
Scheel (*scheiding in het haar, schei*), o. –en.

Scheel (*deksel*), o. -en; *het – van een doodkist.*
Scheel (*dwarsziend*), bn. en bw.; scheler; *een –oog; die man kijkt –.*
Schee'len (*scheiden; reinigen, schoonmaken*), ik heb –scheeld; *darmen –.*
Scheen (*scheenbeen*), v. schenen; *hij liep een blauwe –*, hij werd door het meisje afgewezen.
Scheeps'kompas (*kompas met zeer beweegbare magneetnaald, rustend met een dopje van agaat op een stalen spits, welke op de 32 punten verdeelde windroos zóó is bevestigd, dat haar magnetische as samenvalt met de lijn N.Z. der windroos*), o. –kompassen.
Scheep'vaart (*vervoer per schip*), v. gmv.
Scheer (aardr. *klip- of rotsbank aan de kust van Scandinavië en Finland*), v. scheren.
Scheer'ling (*schermbloemige plant, gevlekte – of dollekervel, erge giftplant*), v. gmv.
Schei (*scheiding in het haar*), v. scheien.
Schei'den (*verdeelen*), ik heb en ben -scheiden.
Schei'ding (*grens, het scheiden*), v. scheidingen.
Scheids'muur (*tusschenmuur*), m. –muren.
Scheik, Sjeik (*Arabisch opperhoofd*), m. –s.
Schei'kunde, -kunst (*chemie, wetenschap van de stoffelijke verscheidenheid der lichamen*), v.
Schei'kundige (*chemicus*), m. –kundigen.
Schei'lijn (*grenslijn, -linie*), v. –lijnen.
Schei'teeken (spraakk. *leesteeken, komma, punt*, enz.), o. –teekens.
Schel (*bel*), v. schellen; –letje, o. –s.
Schel (*bast, vlies*), v. schellen. Zie **Schil.**
Schel (*helder van geluid, klinkend*), bn. en bw.
Schel, elec'trische (*werktuigje in 1853 uitgevonden door Miraud, werkende door een electromagneet en een weekijzeren ankertje met kleinen hamer, die op een schel kan tipperen*), v. schellen.
Schel'de (rivier: *Frankrijk, België en Zeeland*), v.; *de Ooster–, de Wester–.*
Schel'den (*hoonende woorden uiten*), ik schold, heb –scholden; *op iemand –, op de regeering –.*
Sche'len (*verschillen*), het heeft –scheeld; *het scheelt nog maar weinig.*
Sche'len (*schorten, deren*); *wat scheelt u?*
Sche'len (*ontbreken*); *hoeveel scheelt aan de som?*
Schelf, schel've (*hooihoop*), v. schelven.
Schelf'zee (*golf van de Roode Zee*), v. gmv.
Schel'lak (*bruinachtig lak, vernislak*), o. gmv.
Schel'len (*bellen*), ik heb –scheld.
Schel'len (*schillen, van de schil ontdoen*).
Schel'ling (*oud zilverstukje van zes stuivers*), m. –en; –linkje, o. –s.
Schelm (*bedrieger, deugniet*, fig. *guit*), m. –en.
Schelp, schulp (*schaal v. weekdieren*), v. -en.
Schelp'dieren (*weekdieren die in schelpen leven; schaaldieren*), o. mv.
Schel'visch (*een bekende groote visch onzer Noordzee*), m. –visschen; (stof), v.
Sche'ma (*schets, ontwerp, model*), o. –'s.
Sche'mel (*schamel, voetbankje*), m. schemels.
Sche'mer (*schemering*), m. gmv.
Sche'mering (*toe- of afnemend daglicht*), v. –en; *de morgen–, de avond–.*
Schen'den (*bederven, schande aandoen*), ik schond, heb –schonden; *boomen of planten –.*
Schenka'ge (*schenking, geschenk*), v. –s.
Schenk'bord (*presenteerblad*), o. –borden.
Schen'kel, schin'kel (*knook, dijbeen*), m. -s.
Schen'ken (*begiftigen, aanbieden, geven*), ik schonk, heb –schonken.
Schen'ken (*inschenken*), ik schonk, heb –schonken; *een glas wijn –.*
Schen'king (*geschenk van goed, gift*), v. –en.
Schen'nen (*schande aandoen*), ik schon, heb -schonnen; *iemands eer –, het heiligdom –.*
Schen'nis (*onteering, ontheiliging*), v. gmv.
Schep (*menigte, hoeveelheid*), m. –pen; *een – kolen*; fig. *een – vreemdelingen*, menigte.
Sche'pel (*0,1 H.L.*), o. –s; *een – rogge.*
Sche'peling, m. en v. -en; voor het v. ook: **–e.**
Sche'pen (*lid der vroedschap, wethouder, rechter*), m. schepenen. vero.
Sche'per (*schaapherder*), m. schepers. gew.
Schep'pen (*putten*), ik heb –schept; fig. *moed –, adem –, behagen –*, vatten, nemen.
Schep'pen (*uit niet voortbrengen*), schiep, geschapen; *God schiep hemel en aarde*; ook: vormen, doen ontstaan: *nieuwe woorden –.*
Schep'per (*de Godheid, God*), m.
Schep'ping (*het heelal*), v. gmv.
Schep'sel (*mensch, elk wezen*), o. –en, –s.
Schep'ter (*koningsstaf*), m. –s.
Sche'ren (*afsnijden*), ik schoor, heb –schoren.
Sche'ren (*spannen*), heb -scheerd; *een lijn –.*
Sche'ren (*rakelings doen gaan langs*), ik heb –scheerd; *een steentje langs het water –.*
Scherf (*brok aardewerk, diggel*), v. scherven.
Sche'rif, she'rif (*emier, opperhoofd in Arabië*), m. –s. (sch of sh = sj)
Sche'ring (*kettingdraad*), v. –en; *– en inslag*, de bestanddeelen van het weefsel.
Scherm (*bescherming*), m. gmv.
Scherm (*coulisse, tooneelafscheiding*), o. –en; verder: *een regen–, een tocht–.*
Scherm (plantk. *bloeiwijze*), o. schermen.
Scher'men (*den degen hanteeren volgens de regels der schermkunst*), ik heb –schermd.
Scher'mer (*drooggemaakte plas in Noord-Holland*), v. gmv.
Schermin'kel (*scharminkel, lang, mager en knokig persoon*), m. –minkels.
Schermut'selen (*met kleine benden en ongeregeld vechten*), ik heb –schermutseld.
Scherp (*goed snijdend*), bn. en bw.
Scherp (*kogels, schroot, gekapt lood*), o. gmv.
Scherp (*scherpe zijde of kant*), o. gmv.
Scher'pen (*slijpen, wetten, aanzetten, scherp maken*), ik heb –scherpt; *een mes –.*
Scherp'rechter (*beul, meester van den scherpen zwaarde*), m. –rechters.
Scherp'schutter (*uitstekend mikkend en treffend schutter*), m. –schutters.
Scherpzin'nig (*schrander*), bn. en bw.
Scherts (*boert, spotternij*), v. gmv.
Schert'sen (*boerten, jokken*), ik heb -schertst.
Scher'ven (*brokkelen*), het is –scherfd.
Schets (*vluchtige teekening*), v. schetsen.
Schet'sen (*in schets maken*), ik heb –schetst.
Schet'teren (*schaterend klinken, b.v. van trompetten*), het heeft –schetterd.
Scheur (*barst, kloof, breuk, reet, spleet*), v. -en.
Scheur (*deel der Nieuwe Maas*), o.
Scheur'buik (*ziekte uit bloedbederf, zich kenmerkend door gezwollen tandvleesch, onder matrozen, als gevolg van eenzijdige voeding*), v. gmv.; 't woord ontstond uit **Scorbut.**
Scheu'ren (*losrijten, een scheur maken, afrukken*), ik heb en het is –scheurd.
Scheut (*loot, stekje*), m. –en; *een jonge –.*
Scheut (*hoeveelheid uitgegoten vocht, teug uit een flesch te gieten*), m. scheuten; *een – wijn.*
Schib'boleth (*herkenningswoord*), o. –s; lees: *sjib'-bolet.*

Schicht (*pijl, flits*), m. schichten.
Schich'tig (*schuw*), bn.; *het hert is* —.
Schie (*scheede*), v. schieën.
Schie (watertje: *Z.-Holland, bij Schiedam*), v.
Schie'man (*scheepsonderofficier*), m. — -lieden, —lui.
Schier (*bijna*), bw.; *'t gras groeit — overal.*
Schier'eiland, o. —en; *Spanje is een* —.
Schie'ringers en **Vet'koopers** (geschied. *partijnamen in Friesland in de Middeleeuwen*), m. mv.
Schie'ten (*een vuurwapen lossen*), ik schoot, wij hebben —schoten; *met scherp* —.
Schie'ter (*mot, zeker insect in boeken*), m. —s.
Schie'ter (*schietspoel*; ook: *looper van een slot*), m. schieters.
Schiet'katoen (*zeer ontplofbare stof, verkregen door zuivere katoen te drenken in salpeterzuur en dan te drogen*), o. gmv.
Schiet'lood (*paslood; doorboord looden kogeltje aan een draad*), o. —looden.
Schif'ten (*scheiden*), ik schiftte, heb —schift.
Schif'ten (*samenloopen, zuren, omslaan van melk*, enz.), het is —schift.
Schijf (*platrond voorwerp*), v. schijven; *gouden en zilveren schijven*, d. i. geldstukken.
Schijf (*platrond bord als mikvlak*), v. schijven; *de — raken, de — missen.*
Schijf (*dunne snede van een rond voorwerp*), v. schijven; *een appel in schijven snijden.*
Schijf'schieten (*het mikken der scherpschutters op een schijf*), o. gmv.
Schijn (*lichtglans, klaarheid*), m. gmv.
Schij'nen (*licht uitstralen*), het scheen, heeft —schenen; *de zon gaat —, de sterren* —.
Schij'nen (*lijken, voorkomen*), het scheen, heeft —schenen; *hij schijnt een eerlijk man te zijn; het schijnt anders te zijn.*
Schijnhei'lig (*huichelachtig*), bn. en bw.
Schik (*genoegen, pret*), m. gmv.; — *hebben.*
Schik'godinnen (myth. *de Parcen, dochters van den nacht: Clo'tho* [de spinster], *La'chesis* [de lotbeschikster], *A'tropos* [de onafkeerbare], v. mv.
Schik'ken (*ordenen, regelen, plaatsen*), ik heb en het is —schikt.
Schil, schel (*bast, dop, omkleedsel*), v. —len.
Schild (*beukelaar, behoedmiddel tegen houw, stoot en steek*), o. schilden.
Schild'dak (gesch. *dak van samengevoegde schilden*), o. —daken.
Schil'der (*kunstenaar die schildert*), m. —s.
Schil'derachtig (*schoon*), bn. en bw.
Schil'deren (*in kleuren afbeelden, malen*), ik heb —schilderd.
Schil'deren (*op schildwacht staan*), ik heb —schilderd; *wat sta jij daar te — !* wachten.
Schil'derhuis (mil. *verplaatsbaar wachthuisje*), o. —huizen.
Schilderij' (*schilderstuk*), v. en o. —en.
Schild'knaap (geschied. *edelknaap als schilddrager en helper eens ridders*), m. —knapen.
Schild'pad (*vierpootig kruipend dier met rug- en buikschild*), v. —padden.
Schild'pad (*stof*), o. gmv.; *een doosje van* —.
Schild'wacht (*soldaat op wacht*), m. —en.
Schild'wacht (*het wachthouden*), v. gmv.
Schil'fer, schel'fer (*dun, klein plaatje muurkalk, vel enz.*), v. —s.
Schil'len (*van de schil ontdoen*), ik heb —schild; *een appel* —.
Schim (*schaduwbeeld*), v. schimmen.
Schim (*geest, spook, verschijning*), v. —men.
Schim'mel (*een witachtig paard*), m. —s.
Schim'mel (*witachtige uitslag, microscopisch kleine woekerplantjes*), v. gmv.
Schim'menrijk (myth. *verblijf der schimmen, de Elyzeesche velden*), o. gmv.
Schimp (*hoon, smaad, spot*), m. gmv.
Schim'pen (*afgeven op, spotten*), ik heb —schimpt.
Schin, schin'ne (*de schilfertjes roos op het hoofd van sommige menschen*), v. gmv.
Schink (*ham, dijstuk van een varken*), m. schinken. Ook: *Schin'kel.*
Schin'kel (*schenkel, dijbeen*), m. schinkels.
Schip (*vaartuig*), o. schepen; **scheep'je,** o. -s.
Schip (*binnenste hoofdruimte eener kerk*), o.; *het — eener kathedraal.*
Schip'beek (vaart: *Overijsel*), v.
Schip'breuk (*het vergaan of stranden van een schip*), v. —breuken.
Schip'breukeling (*iemand die schipbreuk lijdt*), m. en v. —breukelingen; voor het v. ook: —**breukelinge,** —n.
Schip'brug (*brug rustende op naast elkaar liggende vaartuigen*), v. —bruggen.
Schip'per (*baas op een schip, kapitein, gezagvoerder*), m. schippers.
Schip'peren (*schikken, regelen, beredderen*), ik heb en het is —schipperd.
Schis'ma (*scheuring in de kerk*), o. —'s.
Schismatie'ken (R.K. *scheurmakers*), m. mv.
Schit'teren (*stralen, glanzen, fonkelen*), ik heb —schitterd.
Schob'bejak (*deugniet, schurk*), m. —jakken.
Schoei'en (*schoeisel aandoen*), ik heb -schoeid.
Schoei'en (*bekleeden met hout of steen*), ik heb —schoeid; —**ing** (*waterkant-bekleedsel*), v. —en; —**sel** (*laarzen*, enz.), o. gmv.
Schoel'je (*fielt, schelm, schurk*), m. —s.
Schoen (*leeren voetbekleedsel*), m. —en.
Schoe'ner (zeew. *klein snelvarend tweemastkoopvaardijschip, schooner*), m. schoeners.
Schoen'lapper (*een soort van dagvlinder*), m. —lappers.
Schoep (*bord van een waterrad, schepbord*), v. schoepen.
Schoer (*schouder*), m. schoeren. gew.
Schoer (*een regenbui, onweersvlaag*), m. schoeren. gew.
Schoffeeren (*verkrachten, onteeren, schenden*).
Schof'fel (*tuingereedschap*), v. schoffels.
Schof'felen (*werken met een schoffel*), ik heb —schoffeld.
Schoft (*onbehouwen mensch, vlegel*), m. —en.
Schoft (*bovenste deel van den rug*), v. —en.
Schoft (*werktijd van een arbeider of knecht*, $1/4$ *dag*), v. schoften.
Schof'ten (*rusttijd houden van werklui*), ik schoftte, heb —schoft.
Schok (*stoot*; fig. *sterke gemoedsbeweging*), m. schokken.
Schok (*zestigtal*), o. schokken; *bij het — verkoopen; een — flesschen.*
Schok'ken (*stooten, doen opspringen*), ik heb —schokt; fig. treffen, roeren, aangrijpen.
Schokker (*schipper van 't eiland Schokland; klein visschersvaartuig*), m. —s.
Schol (*drijvend stuk ijs, ijsschots*), v. —len.
Schol (*platte weekvinnige zeevisch*), v. —len.
Scho'len (*vergaren, scharen*), ik heb -schoold; *de vogels beginnen in September te* —.
Scholier' (*leerling eener school*), m. en v. —en.
Schol'levaar (*zekere watervogel*), m. —s.
Schol'verd, schol'levaar (*watervogel*), m.-s.

Schom'mel (*schop, slingerplank*), m. —s.
Schom'mel (*dik vrouwspersoon*), v. —s.
Schom'melen (*op den schommel heen en weer bewegen*), ik heb het kind —schommeld.
Schon'gel (*schommel*), m. —s. gew.
Schonk (*dik been, bot*), v. schonken. gew.
Schoof (*korenschoof*), v. schooven.
Schooi'en (*bedelen langs den weg*), ik heb —schooid.
School (*schoolgebouw; plaats waar onderwijs wordt gegeven aan zeker aantal leerlingen*), v. (en soms o), scholen.
School (*onderwijs, les*), v. gmv.; *er is vandaag geen —; is de — al begonnen?*
School (*de gezamenlijke leerlingen*), v. gmv.; *de — gaat uit, de — was niet rustig.*
School (mil. *reeks oefeningen te doorloopen met een bepaald doel*), v. scholen; *de soldaten—, de pelotons—, de bataljons—*, enz.
School (*richting in letterkunde of kunst*), v. scholen; *de klassieke —, de romantieke —, de Hollandsche schilder—.*
School (*gezamenlijke volgelingen van een meester*), v. scholen; *de — van Rubens, de — van Thorbecke, de — van Pasteur.*
School (*menigte visschen*), v. scholen; *een — haringen.*
Schoon (*fraai, mooi*), bn. en bw.
Schoon'broeder (*zwager*), m. —broeders; **—dochter** (*behuwddochter*), v. —dochters.
Schoo'ner, schoe'ner (zeew. *klein vaartuig, een tweemaster, zonder vierkante zeilen*), m. schooners, schoeners.
Schoon'maak, v. gmv.; *de jaarlijksche —.*
Schoon'moeder (*behuwdmoeder*), v. —s; **—ouders,** m. mv.
Schoon'schrift (*fraai schrift*), o. —schriften.
Schoon'schrijver (*iemand die zeer fraai schrijft, calligraaf*), m. —schrijvers.
Schoon'vader (*behuwdvader*), m.-s; **—zoon,** m. —zoons en —zonen; **—zuster,** v. —s.
Schoor (*stut, schraag, steunbalk*), m. schoren.
Schoor'steen, m. —steenen.
Schoor'voeten (*aarzelen*), ik heb -schoorvoet.
Schoor'voetend (*talmend, dralend*), bn.; *de jongen treedt — nader; iets — doen*, noode.
Schoot (scheepst. *touw, tot reving van het zeil*), m. schooten.
Schoot (*deel van een kleed*), m. schooten.
Schoot (*loot, spruit, scheut*), m. schoten.
Schop (*stoot met den voet*), m. schoppen.
Schop (*schommel*), v. —pen; *op de — zitten.*
Schop (*werktuig om op te scheppen*), v. —pen.
Schop'pen (*figuur op speelkaarten*), v. mv.
Schop'pen (*met den voet trappen*), ik heb —schopt; *naar iets —.*
Schor (*heesch*), bn. en bw.; schorder, schorst.
Schor, schor're (*aangeslibd land*), v. —ren.
Scho'ren (*stutten, steunen*), ik heb —schoord.
Schorf'te (*warkruid*), v. gmv.
Schorpioen' (*spinachtig dier met giftangel*), m. —en; fig. scherpe geesel met stekels.
Schor're, schor (*onbedijkt land*), v. schorren.
Schor'remorrie (*gemeen volk, janhagel, gepeupel*), o. gmv.
Schors (*buitenste deel van den bast*), v. —en.
Schor'sen (*verschuiven, uitstellen*), ik heb —schorst; *een vergadering —*, opschorten; *iemand in zijn ambt —*, tijdelijk ontzetten.
Schorseneer' (*aardwortel*), v. —neren.
Schort (*klein voorschoot, boezelaar*), v. —en.
Schor'ten (*de kleeren opschorten, opkorten*), ik heb —schort.
Schor'ten (*schelen, mankeeren, haperen, ontbreken*), het schortte, het heeft —schort.
Schot (*vaart, voortgang*), o. gmv.; *— geven aan*, d. i. maken, dat het vooruitschiet.
Schot (*schut, beschot*), o. schotten.
Schot (*het schieten* enz.), o. schoten.
Schot (*belasting*), o. gmv.; *— en lot betalen.*
Schot (*bewoner van Schotland*), m. —ten.
Scho'tel (*aarden schaal voor spijzen*; ook: *ovenschop*), m. —s.
Schots (*ijsschol, ijsschots*), v. schotsen.
Schotsch (*de taal der Schotten*), o. gmv.
Schotsch (*dwars geruit*), bn.; *een —e mantel.*
Schotsch'bont (*geruit en bont gekleurd*), bn.
Schot'schrift (*schimpschrift, brochure*), o.-en.
Schot'wilg (*wilgeboom, dien men kan knotten, schietwilg*), m. —wilgen.
Schou'der (*lichaamsdeel*), m. —s of —en.
Schou'deren (*op den schouder nemen*), ik heb —schouderd; *het geweer —.*
Schout (*voorheen grafelijk beambte, baljuw, rechterlijk ambtenaar*), m. schouten.
Schout-bij-nacht' (marine. *rang onder dien van vice-admiraal*), m. schouten-bij-nacht, schout-bij-nachts.
Schouw (*schoorsteen*), v. schouwen.
Schouw (*pont, puntschuit, praam*), v. —en.
Schouw (*schouwing, toezicht*), v. schouwen.
Schouw'burg (*gebouw, waarin tooneelstukken worden opgevoerd, theater*), m. —burgen.
Schou'wen (*bezien, inspecteeren*), ik heb —schouwd; *een lijk —*, geneeskundig onderzoeken.
Schouw'plaats (*tooneel*), v. —plaatsen.
Schouw'spel (*belangwekkend voorval*), o. —spelen.
Schouw'speler (*tooneelspeler, acteur*), m. m. —spelers; **—speelster** (*actrice*), v. —s.
Schraag (*draagezel, kruishout*), v. schragen.
Schraag'te (*schaarschte, gebrek*), v. gmv. gew.
Schraal (*karig, mager*), bn. en bw.
Schraap (*het schrapen*), v. zegsw. *raap en — spelen*, inhalig en vrekkig zijn.
Schrab (*krab, schram, schrap, kras*), v. —ben.
Schrab'ben (*krabben, afschrapen*), ik heb —schrabd; *wortelen —.*
Schrab'ber (*stoepijzer tot reiniging der schoenzolen*), m. schrabbers.
Schra'gen (*ondersteunen, stutten*), ik heb —schraagd; fig. steunen, helpen, bijstaan.
Schram (*lichte wond, openrijting, krab*), v. schrammen.
Schran'der (*scherpzinnig, snedig, vernuftig*), bn. en bw.
Schrank (*schraag*), v. schranken.
Schran'ken (*niet haaksch zijn*), het is geschrankt; *het kozijn schrankt.*
Schran'sen (*smullen, zich te goed doen, gulzig eten*), ik heb —schranst.
Schrap (*krab, schram, streep*), v. schrappen.
Schrap (*scherp*), bw.; *zich — zetten.*
Schra'pen (*afkrabben, schrappen*), ik heb —schraapt; *wortelen —*; fig. *geld —*, bijeenkrabben.
Schrap'pen (*doorstrepen*), ik heb —schrapt.
Schrap'pen (*afkrabben*), ik heb —schrapt.
Schred (*schrede*), m. schreden.
Schre'de (*tred, stap*), v. schreden.
Schreef (*streep*), v. schreven.
Schreef (*lange, smalle opening*), v. schreven.
Schreeuw (*gil, luide roep*), m. —en.
Schrei'en (*weenen, huilen*), ik heb —schreid.
Schriel (*schraal, karig*), bn. en bw.

Schrift (*de Bijbelboeken*), v. gmv.
Schrift (*het geschrevene*, ook *cahier*), o. —en.
Schrift'geleerde (*bij de oude Israëlieten kenner en verklaarder van de boeken van Mozes*), m. —geleerden.
Schriftuur' (*de H. Schrift, de Bijbelboeken*), v. schrifturen.
Schrij'delings, schrij'lings, bw.; *de metselaar zat — op het dak.*
Schrij'den (*met breede stappen loopen*), ik schreed, heb —schreden.
Schrijf'telegraaf (*telegraaf, die blijvende teekens achterlaat*), v. —telegrafen; onder de —telegrafen is die van Morse (1836) de tegenwoordig meest gebruikte: deze bestaat uit batterij, sleutel of seingever, schrijftoestel en geleiding.
Schrijn (*kast, kistje*), o. schrijnen. vero.
Schrij'nen (*afschaven van de opperhuid; branden van wonden*), het heeft —schrijnd.
Schrijn'werker (*kastenmaker*), m. —s.
Schrij'ven (*letters schrijven*), ik schreef, wij schreven, ik heb —schreven.
Schrij'ven (*opstellen*), ik heb —schreven; *een brief —, een opstel —, verzen —.*
Schrij'ver (*klerk; letterkundige*), m. —s; *hij is — op dat kantoor; de —s der 17e eeuw.*
Schrik (*ontsteltenis*), m.; *— op —.*
Schrik'bewind, o.; *het — van Robespierre*, d.i. diens wreede, tyrannieke regeering, terrorisme.
Schrik'keldag (*de dag tusschen 23 en 24 Febr. in een schrikkeljaar*), m. —dagen.
Schrik'keljaar (*jaar met een schrikkeldag er in*), o. —jaren; *1900 was geen —.*
Schrik'ken (*doen schrikken*), ik heb geschrikt; *de jongen schrikte het paard; wat schrikte ik hem!*
Schrik'ken (*met schrik vervuld worden, ijzen*), ik schrok, ben - schrokken (geschrikt); *wat schrok (schrikte) ik bij dat schot!*
Schril (*schraal, schel, scherp*), bn. schriller.
Schrobbee'ring (*scherpe berisping*), v. —en.
Schrob'ben (*den vloer reinigen met bezem of luiwagen*), ik schrobde, heb —schrobd.
Schrob'ber (*boender*), m. schrobbers.
Schrob'zaag (*smalle handzaag*), v. —zagen.
Schroef (*cilindervormig stuk hout of metaal omgeven door een spiraallijn*), v. schroeven.
Schroef (*achter onder aan een stoomschip aangebracht werktuig, waardoor het schip wordt voortgedreven*), v. schroeven.
Schroef'boot (*stoomboot, die door een schroef wordt voortbewogen*), v. —booten.
Schroef'draad (*de spiraallijn, welke om de schroefspil loopt*), m. —draden.
Schroef'moer (*houten of metalen schijfje, dat om de schroef sluit en waarmede men deze aandraait*), v. —moeren.
Schroei'en (*zengen*), ik heb —schroeid.
Schroe'vedraaier (*werktuig*), m. —s.
Schrok (*vraat*; fig. *gierigaard*), m. —ken.
Schrok'ken (*gulzig slokken*), ik heb -schrokt; **—ker** (*gulzigaard*), m. —kers.
Schrok'kig (*gulzig*), bn. en bw.
Schro'melijk (*vreeselijk*), bn. en bw.
Schro'men (*duchten, aarzelen, vreezen*), ik heb —schroomd.
Schrom'pel (*rimpel*), v. schrompels.
Schrom'pelig (*rimpelig*), bn.; *een — bestje.*
Schrooi'er (*schroodijzer, blokbeitel*), m. —s.
Schroom (*angst, bedeesdheid, vrees*), m. gmv.
Schroomval'lig (*angstvallig*), bn. en bw.
Schroot (*brokjes gekapt ijzer*), o. gmv.

Schub, schub'be (*dekplaatje b.v. bij visschen*), v. schubben; **—betje,** o. —s.
Schub'dier (*tandeloos zoogdier in Azië en Afrika met dakpanvormig gelegen groote hoornachtige schubben*), o. —dieren.
Schuch'ter (*bedeesd, schroomvallig*), bn.
Schud'den (*met kracht heen en weer bewegen*), ik schudde, heb —schud.
Schui'er (*borstel, kleerborstel*), m. schuiers.
Schui'eren (*met den borstel reinigen*), ik heb —schuierd.
Schuif (*lade; holle zoom*), v. schuiven.
Schuif (*grendel, deurknip*), v. schuiven.
Schui'felen (*blazen, sissen van een slang*), ik heb —schuifeld.
Schui'felen (*schuifelend bewegen*), ik heb —schuifeld; *de voeten schuifelden.*
Schuif'uil (*uil van de grootste soort*), m. -en.
Schui'len (*zich verbergen*), ik school, heb en ben —scholen; ook: ik heb en ben —schuild.
Schui'levinkje (*kinderspel, verstoppertje*), o. gmv.; *— spelen.*
Schuil'hoek (*verborgen plaats*), m. —hoeken.
Schuil'houden (zich), ik hield mij —, heb mij —gehouden; d.i. zich verborgen houden.
Schuil'naam (*moderne term voor pseudoniem*), m. —namen.
Schuil'plaats (*veilige plaats*), v. —plaatsen.
Schuim (*bruis*), o. gmv.; *— op bier; het — der zee;* fig. *— van volk*, gemeen volk, heffe.
Schuim'bekken (*schuim op den mond hebben*), ik heb —schuimbekt; *— van woede.*
Schui'men (*ontdoen van schuim, zuiveren*), ik heb —schuimd; *ik moet de soep nog —.*
Schui'men (*schuim opwerpen*), het heeft —schuimd; *dit bier wil niet —.*
Schui'mer (*klaplooper; zeeroover*), m. —s.
Schuim'pje (*zeker gebakje*), o. schuimpjes.
Schuim'spaan (*houten of metalen schuimlepel*), v. —spanen.
Schuin (*scheef, dwars*), bn. en bw.; *het licht valt hier — in;* schuiner, schuinst.
Schuins, bw.; *die lijn loopt —; hier — over woonde William.* (Beets.); —er, het —t.
Schuinsch, bn.; —er, meest —.
Schuin'schrift (*het gewone schrift als tegenstelling van het steilschrift*), o. gmv.
Schuinte (*helling*), v. schuinten.
Schuit (*vaartuig*), v. schuiten.
Schui'ven (*langs den grond duwen*), ik schoof, heb —schoven, *een slee —.*
Schui'vuit (*schuifuil, groote uilsoort*), m. schuivuiten.
Schuld (*wat men te betalen of goed te maken heeft*), v. —en; fig. *oorzaak, aanleiding.*
Schul'denaar (*die iets schuldig is*), m. —s, —naren.
Schulp, schelp (*huis van een schaaldier*), v. —en; zegsw. *in zijn — kruipen*, bang worden.
Schu'ren (*blank wrijven, gladmaken*), ik heb —schuurd; **schuur'sel** (*schuurzand*), o. gmv.
Schurft (*besmetielijke huidziekte*), v. en o.
Schu'ringsgeluid (spraakk. *ruischingsgeluid*), o. —geluiden.
Schurk (*schelm, bedrieger*), m. schurken.
Schurk (*wrijfpaal voor het vee*), m. —en.
Schur'ken (*zich wrijven*), ik heb mij -schurkt.
Schut (*scherm, beschot, houten wand*), o. —ten.
Schut'blad (*onbedrukt blad voor en achter in een boek*, ook *dekblad*), o. —bladen.
Schut'kolk (*ruimte tusschen twee paar sluisdeuren in een kanaal*), v. —kolken.
Schuts (dicht. *bescherming*), v. gmv.

Schuts'engel (*beschermengel*), m. – engelen.
Schut'sluis (*waterkeering*; *sluis, dienend om schepen van den eenen waterspiegel over te brengen op den anderen*), v. – sluizen.
Schuts'patroon (*gildeheilige*), m. -patronen; *St. Serverius is de – der wevers.*
Schuts'vrouw (*schutspatrones*), v. -vrouwen.
Schut'ten (*opsluiten, in een afgesloten ruimte brengen*), ik heb – schut; *een losloopend stuk vee –, een paard –.*
Schut'ten (schipperst. *een schip in de schutkolk doen gaan*; *het schip in een sluiskolk laten*), ik heb – schut.
Schut'ter (*lid der burgerwacht*), m. – s.
Schut'teren (*exerceeren, dienst doen als schutter*), ik heb – schutterd.
Schut'teren (*knoeien, poedelen bij een examen*), ik heb – schutterd. spreekt.
Schut'terig (*erg druk en onhandig, zenuwachtig druk*), bn. en bw.
Schutterij' (*gewapende burgerwacht*), v. – en.
Schut'ting (*planken omheining*), v. – en.
Schuur (*bergplaats*), v. schuren; *een turf–.*
Schuw (*beangst, schichtig*), bn. en bw.
Schu'wen (*vermijden*), ik heb – schuwd.
Sciop'ticon (*tooverlantaarn met versterkte lens*), m. – cons. (sci = si)
Scorbut', -buut' (*scheurbuik*), o. gmv.
Scribent' (*schrijver, veelschrijver, prulschrijver*), m. – en. (sc = sk)
Scru'pel (*medicinaal gewicht van* $1/3$ *drachme of* ± *1,3 gram*), o. scrupels. (sc = sk)
Scrupu'le (*bezwaar, angst van het geweten*), v. – s; *–s maken.* (sc = sk)
Scrupuleus' (*al te nauwgezet van geweten, zedelijk te zwaar tillend*), bn. (sc = sk)
Scyl'la (*klip in de straat van Messina aan de Italiaansche kust*), v.; zegsw. *van –*, lees *Silla, in Charybdis*, lees *Karibdis, komen*, van kwaad tot erger vervallen.
Sec (*zware Spaansche wijn uit gedroogde druiven*), m. gmv.; ook: **Sek.**
Se'cans (meetk. *snijlijn*), v. secanten.
Seclu'sie (*uitsluiting*), v. gmv.; gesch. *acte van –* (4 Mei 1654); lees: *se-klu'-zie.*
Secondant' (*helper, bijzonder in een tweegevecht*; *onderwijzer aan een instituut of kostschool*), m. – en.
Secondan'te (*onderwijzeres*), v. – s.
Secon'de, secun'de ($1/60$ *minuut*; *meetk. teeken, nl.* "), v. – n.
Secon'do (*ten tweede*), bw. Ook: *Secun'do.*
Secreet' (*geheim*; *bestekamer*), o. – creten.
Secretai're (*schrijftafel of -kast*), v. – s. (ai = è)
Secretarie' (*bureau van een secretaris*), v. -ën.
Secreta'ris (*geheimschrijver, griffier, ambtenaar*), m. – sen.
Secreta'ris (*een soort van grooten valk met lange veeren aan het achterhoofd*), m. – sen.
Sec'tie (*insnijding, afdeeling*), v. – s, – tiën.
Sec'tor (*gedeelte v. e. cirkel begrepen tusschen twee stralen en een boog*), m. – s, – to'ren.
Seculariseeren (*wereldlijk maken, geestelijke gestichten of goederen verkoopen*). (s = z)
Securiteit' (*zekerheid, onderpand, veiligheid*), v. gmv.
Secuur, sekuur' (*zeker, nauwkeurig, vast*), bn.
Segment' (*afsnijding*; meetk. *gedeelte van een cirkelvlak begrepen tusschen een koorde en een boog*), o. segmenten.
Segrijn' (*fijn gekorreld leder, chagrijn*), o. gmv.
Segu'ra (rivier: *Z.O.-Spanje*), v.
Seigneur' (*adellijk heer*), m. – s; *grand –*, groote hans; lees: *sein-jeur.*
Sein (*een teeken, signaal*), o. seinen.
Sei'ne (rivier: *Frankrijk*), v.; *Parijs aan de –.*
Sei'nen, ik heb – seind; *wij zullen hem het nieuws –*, d. i. telegrapheeren.
Sein'gever (*deel van de schrijftelegraaf van Morse, ook sleutel genaamd*), m. – gevers; de – bestaat uit een metalen hefboom, die om een as draaibaar is, bij dient om den electrischen stroom te openen of te sluiten.
Sein'tooner (*deel van de schrijftelegraaf van Morse, ook schrijftoestel geheeten*), m. – tooners; in den – worden aan het seinontvangend station de berichten opgenomen in den vorm van streepjes en punten, d. i. door inkt worden deze op rollende papierstrooken vanzelf afgedrukt.
Seismome'ter (*toestel ter bepaling van de richting en grootte der krachten, die een aardbeving veroorzaken*), m. – meters.
Seizoen' (*jaargetij*), o. – en; fig. gepaste tijd.
Sek (*zoete Spaansche wijn, sec*), m. gmv.
Sekreet' (*privaat*), o. sekreten. Ook: **Secreet'.**
Sek'se (*kunne, geslacht*), v. – n; *de schoone –.*
Sek'te (*geloofspartij buiten eenige hoofdkerk*), v. sekten.
Sekuur' (*zeker, precies, nauwgezet*), bn.; *een – ventje.* Ook: **Secuur'.**
Sel'derij (*gekweekte soepgroente*), v. gmv.; lees: *sel'derie.*
Semaphoor', m.; **-pho're** (d. i. *teekendrager, optische telegraaf aan het strand*), v. -phoren; *men vindt de – ook bij drukke stations voor kleursignalen bij avond.* (ph = f)
Semes'ter (*halfjaar, zes maanden*), o. – s.
Se'mi (*half*), bn.; **– arts** (*iemand die slechts het eerste deel van het artsexamen heeft afgelegd*), m. – en.
Semie'ten (*afstammelingen van Sem*), m. mv.
Semina'rie (*seminarium*), o. – s, – riën.
Seminarist' (*kweekeling van een seminarium*), m. – en.
Semina'rium (*kweekschool, in ons land voor toekomstige godsdienstleeraars of R. K. priesters*), o. – nariums, – naria.
Senaat' (*de raad der ouden, hooge raadsvergadering*; *Eerste Kamer*), m. senaten.
Sena'tor (*raadsheer*), m. – tors, – to'ren.
Se'negal (rivier: *W.-Afrika*), m.
Se'nior (*de oudere, oudste*), bn. Zie **Sen.** of **Sr.**
Sen'ne (zijtak: *Dijle*), v.
Sen'nen (*Zwitsersche Alpenherders*), m. mv.
Sentimentaliteit', v.; **-teel'heid** (*overgevoeligheid, weekheid*), v. gmv.
Sentimenteel' (*overdreven of belachelijk gevoelig*), bn. en bw.
Se'pia (*de inktvisch*), v. – 's, ook: (*het bruine sap uit de blaas van den inktvisch*; *bruine tint in de schilderkunst*), v. gmv.
Septem'ber (*Herfstmaand*), m.
Se'raf (*engel van den eersten rang om Gods troon*), m. serafs.
Serafijn' (*seraf*), m. – en; *de orde der – en.*
Serafi'ne (*klein huisorgel*), v. – s; **– orgel,** o.
Serail' (*paleis van den Turkschen keizer*; ook: *woning der vrouwen van een Turkschen groote*; *harem*), o. – s. (ai = ei)
Serena'de (*avond- of nachtmuziek, vocale of instrumentale eeremuziek bij avond*), v. – s.
Ser'ge, sar'ge (*lichte gekeperde wollen stof*), v. gmv. (g = zj)
Sergeant' (*onderofficier*), m. -s, -en. (ge = zj)

Sergeant-majoor', m. –majoors. (ge = zj)
Se'rie (*reeks, rij, orde*), v. seriën, series.
Sering', syring' (*kruidnagelbloem*), v. –en.
Sermoen' (*predikatie, preek*), o. –moenen.
Ser'peling (*zekere zoetwatervisch*), m. –en.
Serpent' (*slang*, ook: *zeker slangvormig houten blaasinstrument*), o. serpenten; fig. kwaadaardige vrouw.
Serpent' (Bijbel. *de naam des duivels, die Eva verleidde*), o.; *het booze* –.
Serpent' (*booze vrouw, helleveeg*), o. –en.
Serpent' (*slangvormige blaashoorn*), o. –en.
Ser're (*broeikas, -huis*), v. serres.
Serval' (*tijgerkat in Afrika*), m. servals.
Servet' (*tafeldoek*), o. servetten.
Servi'ce (*dienst, bediening*), v. gmv.
Servies' (*theegoed, koffiegoed*), o. serviezen; ook: *een volledig eet*–, *een porseleinen* –.
Servituut' (*erf- of leendienst; bezwaar, last*, b.v.: *de gedwongenheid, een ander op zijn grond zekere vrijheden toe te staan*), o. –tuten.
Set'ter (jagerst. *patrijshond*), m. setters.
Sev'ern (rivier: *Z.-Engeland*), v.
Sextant' (*hoogtemeter op zee*), v. –tanten.
Sextet' (dichtk. *zes laatste regels van een sonnet, met drie rijmklanken*), o. sextetten.
Sfeer (*een bolrond lichaam; de hemel- of wereldbol*; fig. *de kring, waarbinnen iemands kundigheden of macht zich bepaalt*), v. sferen.
Sfinx (bouwk. *steenen beeld, lichaam van een dier met buste van een mensch*, ook: *ramskop, in Egypte*), v. sfinxen.
Shan'non (rivier: *Ierland*), m.
Sheik, sheich (*sjeik, opperhoofd*), m. –s.
She'riff (*Engelsche landrechter*), m. sheriffs. (sh = sj)
Sher'ry (*Xereswijn, uit Spanje*), m. (sh = sj)
Shil'ling (*Engelsche en N.-Amerikaansche munt = f 0.60*), m. –s. (sh = sj)
Sibil', sibil'le, sibyl'le (*oude waarzegster, tooverkol; profetes*), v. sibillen, sibyllen.
Sibillijnsch' (*waarzeggend, profeteerend*), bn.
Sid'deren (*beven, trillen*), ik heb –sidderd.
Side'risch, sideraal' (*behoorende tot de sterren*), bn.; *het –rische jaar*, sterrenjaar.
Sie'pel (*ui, ajuin*), v. siepels. gew.
Sier, v. gmv.; *goede – maken*, pret.
Sie'raad (*tooi, opschik*), o. –raden, –radiën; fig. roem, eer: *hij was een – der balie*. Bij dichters ook: *sieraad'*.
Sie'ren (*opschikken, tooien*), ik heb –sierd.
Sier'lijk (*fraai, net, elegant*), bn. en bw.
Sier'ra (*gebergte, bergketen*), v. sierra's; lees: *si-er'-ra*.
Sies'ta (*middagslaapje, dutje*), v. –'s; *een – houden*; lees: *sjes'ta*.
Sigaar', v. sigaren; *een – opsteken*.
Sigaret'te (*klein, fijn sigaartje*; ook: *sigaartje met papieren omslag*), v. –retten.
Signaal' (*teeken, sein*), o. signalen; lees: *sien-jaal'*.
Signaleeren, signaliseeren (*door teekens aanduiden, seinen*); lees: *sienjalee'ren*.
Signalement' (*detailbeschrijving v. h. uiterlijk van een persoon*), o. –en. (gn = nj)
Signeeren (*onderteekenen, bestempelen*); lees: *sienjeeren*.
Signet' (*handzegel, cachet, titelvignet*), o. –ten; lees: *sien-jet*.
Si'gnor (*heer, gebieder*), m. signo'ri, si'gnors; lees: *sien'jor*.
Signo'ra (*mevrouw, gebiedster*), v. signora's; lees: *sienjo'ra*.
Sij'felen (*schuifelen, sissen, blazen*), de slang heeft –sijfeld.
Sij'pelen (*onmerkbaar doorlekken*), het heeft en is –sijpeld. Ook: *zijpelen, sijperen*.
Sijs (*snaak, kwant*), m. sijzen; *een rare* –.
Sijs (*een soort van vink*), m. sijzen.
Sik (*kinbaard*), v. sikken.
Sik (*geit*), v. sikken. gmz.
Si-Kiang (rivier: *China*), m.
Sik'kel (*Hebreeuwsche munt*), m. –en, –s; *de zilveren – of zilverling* (= ± *f* 1.75), *de gouden* – (= ± *f* 8.50).
Sik'kel (*Hebreeuwsch gewicht*), m. –s, –en; *een – was ongeveer 16¼ gram*.
Sik'kel (*rond snijmes*), v. –s.
Silhouet', silhouet'te (*schaduwbeeld*; ook *van zwart papier geknipt portret*), v. –ten.
Silves'ter-avond (*31 Dec.-avond*), m. –en.
Sim (*aap*), v. simmen.
Sim (*snoer van een hengel; bovendeel van den drijver aan een hengel*), v. simmen.
Si'naasappel (*appelsien*), m. –appels. Ook: *Chinaasappel*.
Sin'del (*sintel, uitgebrande steenkool*), m. –s.
Sinds (*van dien tijd af*), bw.: *hij viel in 't water, en – is hij sukkelend*; vz.: *– veertien dagen is hij ziek*, gedurende; vgw.: *hij studeert goed, – hij hier is*.
Sinecuur' (*post die bezoldiging geeft, zonder dat men er iets voor doet*), v. –curen.
Sin'gel (*buitenwal als wandeling met plantsoen en vijvers*), m. singels.
Sin'gel (*riem, buikriem van een paard*), m. –s.
Sin'gel (R.K. *zijden of wollen priestergordel*), m. singels.
Singula'ris (*enkelvoud*), m. en o. –sen.
Singulier' (*zeldzaam, ongemeen, zonderling*), bn.: *een – geval, een – man*.
Sinjeur' (*mijnheer, heer*), m. –s.
Sin'jo (Ind. *mann. kleurling, afstammend van een Portugees of ander Europeaan*), m. –'s.
Sink'sen, Sinx'en (volkst. *Pinksteren*), m.
Sino'pel (*groen in de wapenkunde*), o. gmv.
Sint (*heilige*), bn.; – *Jozef*, *–e Agnes*.
Sint (*een heilige*), m. sinten; *de goede* –, Sinterklaas.
Sin'tel, m. sintels. Ook: **Sin'del.**
Sinterklaas', Sint-Ni'colaas, m. **–avond**, m.; **–feest**, o.; **–geschenk**, o.-en; **–goed**, o.
Sint-Ni'colaas, enz. Ook: **Sinterklaas'.**
Si'nus (*zekere meetkundige lijn*), m. –sen.
Sip (*verlegen*), bw.; *wat kijk je –!*
Siphon' (*buis met zwanenhals; hevelfleschje voor spuitwater*), m. –s; lees: *sie-fon'*.
Si're (*aanspreektitel v. e. koning*), m. gmv.
Sire'ne (myth. *zeenimf of meermin, op een eiland bij Sicilië, die iedereen door haar schoonen zang betooverde*; fig. *schoone verleidster*), v. sirenen.
Si'ri, si'rih (Ind. *blad van een rank, dat peperachtig smaakt*), v. gmv. Zie **Be'tel.**
Siroc'co (*brand- of gloeiwind; een heete zuidoostenwind in Z.-Italië*), m. –'s.
Siroop' (*stroop*), v. siropen.
Sis'klank, m. –klanken; **–letter**, v. –s: spraakk., *de s en de z zijn –s*.
Sismograaf' (*toestel tot het meten van de kracht en de richting eener aardbeving*), v. –grafen; ook: **–me'ter**, m. -s. Zie **Seis–.**
Sis'sen, ik heb –sist; *de slang sist*, d.i. maakt een sissend geluid; *het vet sist in de pan*.
Sis'ser (*rolletje van natgemaakt buskruit*; fig. *nietigheidje*), m. –s.

Sits (*gedrukt of gebloemd katoen*), o. sitsen.
Sit'sen (*van sits*), bn.; *een — jakje.*
Sjaal, châle (*omslagdoek*), v. sjaals, châles.
Sjalot' (*kleine ui*), v. sjalotten.
Sjam'pan (*Chineesche boot of bark, kleiner dan een jonk*, ook *sampan*), v. sjampans.
Sjees (*ouderwetsch tweewielig rijtuig op riemen*), v. sjeezen.
Sjeik (*oudste, Arab. opperhoofd, sheik*), m. —s.
Sjerp (*gordel van oranjelint van dienstdoende officieren*), v. sjerpen.
Sjo'fel (*kaal, armoedig*), bn. en bw.; *—e kleeding; de man was — gekleed.*
Sjor'ren (scheepst. *met touwen vastmaken*), ik heb —sjord.
Sjouw (*lastig, moeielijk werk*), v. gmv.
Sjou'wen (*het torsen of verplaatsen van zware lasten*; fig. *doordraaien*), ik heb -sjouwd.
Sjou'wer (*pakkendrager, los werkman*), m. -s.
Skaat, ska'te (*zeker kaartspel*), o. gmv.
Ska'gerrak (doorvaart: *Denemarken*), o.
Skal'de (*dichter der oude Noren*), m. —n.
Ske'ren (*eilanden langs de westkust van Noorwegen*), v. mv.
Skelet' (*ineengezet geraamte*), o. skeletten; fig. broodmager mensch.
Ski (*zeer lange houten sneeuwschaats*), v. —'s.
Sla (*bladgroente, salade*), v. gmv.
Slaaf (*lijfeigene*), m. slaven.
Slaafsch, bn. en bw.; *een —e eerbied, een —e gehoorzaamheid*, als van een slaaf; *de mode — volgen.*
Slaag, m. mv. voor *slage*, in: *slaag krijgen.*
Slaags, bw.; *— raken, — zijn*, in gevecht.
Slaak (*doorvaart, stroom, kil*), o. slaken.
Slaak (water: *Zeeland*), o.
Slaan (*treffen*), ik sloeg, heb en ben —slagen; *touw —*, maken, draaien; *geld —*, munten; *tot ridder —*, verheffen.
Slaap (*zijde van het voorhoofd*), m. slapen.
Slaap (*het slapen*), m. gmv..
Slaap'bol (*papaver, maankop*), m. —bollen.
Slab, slab'be (*morsdoekje*), v. slabben.
Slabbak'ken (*talmen, sukkelen*), ik heb geslabbakt; *die jongens — met hun werk.*
Slab'be (*haring uit de Zuiderzee*), v. —n.
Slab'ben (*drinken, leppen*), ik heb —slabd; *de honden — het water uit den emmer.*
Slab'beren (*slobberen*), ik heb —slabberd.
Sla'boon (*princessenboon*), v. —boonen.
Slacht (*het slachten van mestvee*), v. gmv.; *November is de maand der —.*
Slach'ten (*gelijken, evenaren*), ik heb -slacht; *hij slacht zijnen vader.*
Slach'ten (*slachtvee dooden*), ik heb —slacht.
Slach'ter (*vleeschhouwer*), m. slachters.
Slach'ting (fig. *doodslag, moord*), v. —en.
Slacht'maand (*November*), v. —maanden.
Slacht'masker (*werktuig om een stuk vee plotseling te dooden*), o. —maskers.
Slacht'offer (*offerdier, dat ter eere van God, of bij de heidenen ter eere der goden, op een altaar werd geslacht*), o. —offers; fig. iemand, die iets moet ontgelden.
Slag (*klap, houw*), m. slagen; *iem. een — geven.*
Slag (*veldslag*), m. slagen; *den — wagen.*
Slag (*soort*), o. gmv.; *wat is hij voor een — van een man?*
Slag (*vogelknip*), o. slagen; *een duiven—.*
Slag'ader (*polsader*), v. —aders.
Slag'boom (*horizontaal liggende boom ter afsluiting b.v. van een spoorweg, en dien men opwaarts opent*), m. —boomen.
Sla'gel (*groote houten moker, slegel*), m. —s.
Sla'gen (*zijn pogen gelukt zien*), ik ben -slaagd.
Sla'ger (*slachter*), m. —s; *spek—, varkens—.*
Slagerij' (*vleeschhouwerij*), v. —en.
Slag'hout (*hakhout*), o. gmv.
Slag'net (*vogelnet, knipnet*), o. —netten.
Slag'orde (*linie van troepen*), v. —orden.
Slag'pen (*sterke vleugel- of staartpen*), v. —pennen.
Slag'regen (*plasregen*), m. —regens.
Slag'schaduw (*donkere schaduw*), v. —en.
Slag'veder, -veer (*groote slagpen in staart of vleugel*), v. —vederen, —veeren.
Slag'zwaard (*groot breed zwaard*), o. —en.
Slak, slek (*buikpootig weekdier*), v. slakken.
Slak (*afval van gietijzer*), v. slakken.
Sla'ken (*loslaten, in vrijheid stellen*), ik heb —slaakt; *iem. boeien —*; fig. *een zucht —.*
Slak'kengang (*zeer trage gang*), m. gmv.
Sla'mat (Ind. *plechtstatige groet*), m. gmv.
Slampam'pen (*slempen, brassen*), ik heb —slampampt.
Slang (*kruipend dier, rolrond en zonder pooten*), v. slangen; *er zijn vergiftige en niet vergiftige —en; men schat het aantal soorten van —en op Java op 102.*
Slan'genkruid (*moerasplant, adderkruid, duinplant*), o. gmv.
Slan'genwortel (*soort van duizendknoop, adderwortel*), v. gmv.
Slan'getong (fig. *booze vrouw, kwaadspreekster*), v. —tongen.
Slank (*dun en smal, rijzig*), bn.; *een —e toren.*
Slap (*zwak, los hangend*), bn. en bw.
Sla'pen (*in slaap zijn*), ik sliep, heb —slapen.
Slat'ten (*uitdiepen*), ik heb —slat; *een sloot —.*
Sla'ven (*hard werken, zich afsloven*), ik heb —slaafd.
Sla'ven (*blank ras van O.-Europa*, als: *Russen, Polen, Bohemers*, enz.), m. mv. Ook: **Slavo'nen.**
Sla'venhaler (*slavenschip*: ook: *de kapitein van zulk een schip*), m. —halers.
Slavernij' (*slafelijke dienstbaarheid*), v. gmv.
Slavin' (*vrouwelijke slaaf*), v. slavinnen.
Sla'visch (*de Slaven betreffende*), bn.; *de —e talen; de Russen zijn —e volken*, afstammende van de Slaven.
Slavo'nen (*Slaven*), m. mv.; **-vo'nisch,** bn.
Slecht (*zwak, vervallen, ziekelijk*), bn. en bw.
Slecht (*berispelijk, ondeugend, boos*), bn. en bw.
Slecht (*vlak, effen, glad*, fig. *eenvoudig*), bn.
Slecht (*ongunstig, van mindere waarde, verkeerd*), bn.; *het is — weer, —e tijden.*
Slech'ten (*afbreken, sloopen, effen maken*), ik heb —slecht; *vestingwerken —, wallen —.*
Slechts (*alleenlijk, bloot, enkel*), bw.
Slecht'weg (*zonder omhaal*), bw.
Sle'de (*glijvoertuig*), v. sleden; ook: **Slee,** v. sleeën.
Slee (*wilde pruim; wrange, donkerblauwe steenvrucht*), v. sleeën.
Slee, sleeuw (*zuur, wrang*), bn.; *mijn tanden zijn — van dat onrijpe fruit*, d. i. bot.
Slee'doorn, -doren (*doornachtig heestergewas*), m. —doorns, —dorens.
Sleep, m. slepen; *de — van een japon.*
Sleep'boot (*trekstoomboot*), v. —booten.
Slee'pen (*voorttrekken*), ik heb —sleept.
Slee'per (*iemand die sleept; voerman, die goederen uit de groote zeebooten naar de pakhuizen rijdt*), m. sleepers.
Slee'per (*sleepboot*), m. —s.

Slee'perspaard (*paard van een sleeperswagen*), o. —paarden.
Slee'perswagen (*laagwielig voertuig, om koopgoed op te vervoeren*), m. —wagens.
Slee'pruim, slee (*plant*), m.; (*vrucht*), v. —pruimen, sleeën.
Sleep'voeten (*met de voeten sloffen, log gaan*), ik heb —sleepvoet; *de ossen —.*
Sleet (*het slijten*), v. gmv.
Slee'tje (*prikslee, kleine slee*), o. —s.
Sleetsch, bn.; *kleine jongens zijn erg —,* d. i. verslijten veel kleeren.
Sleeuw, slee (*eggig of bot, van tanden*), bn.
Sle'gel (*groote houten hamer*), m. slegels.
Sleg'ge (*houten hamer, slei*), v. sleggen.
Slei (*slegge*), v. sleien.
Sleip'nir (Germ. myth. *de stormwind, het achtvoetige paard van Odin*), m.
Slek (*slak*), v. slekken. gew.
Slemp (*brasserij, gesmul*), m. gmv.
Slemp (*drank, bestaande uit melk en eieren, suiker en saffraan*), v. gmv.
Slem'pen (*brassen, smullen*), ik heb —slempt.
Slen'der (*slenter, lap, vod*), m. slenders.
Slen'der (*leugen, list*), m. slenders.
Slenk (*moddergat i. e. weg of op strand*), v. -en.
Slen'ter (*flarder, lap, slender*), m. slenters.
Slen'ter (*trage gang, sleur*), m. slenters.
Slen'teren (*langzaam wandelen*), ik heb —slenterd; *over een kermis —.*
Sle'pen (*gesleept worden*), ik heb —sleept; *die japonnen —; een zaak —de houden.*
Sle'ter (*lapje, vliesje, velletje*), m. sleters.
Sleuf (*groef, gootswijze uitholling*), v. sleuven.
Sleur, v. gmv.; *de oude — volgen,* d. i. gewoonte.
Sleu'ren (*langs den grond sleepen*), ik heb —sleurd; *iets door het slijk —.*
Sleu'tel, m. sleutels, sleutelen.
Sleu'telbloem (*primula*), v. —bloemen.
Sleu'telstad (nl. *Leiden, met twee gekruist liggende sleutels in zijn wapen*), v. gmv.
Slib, slib'be, slib'ber (*slijk*), v. (ook o.); gmv.
Slib'beren (*glijden, sullen*), ik heb —slibberd.
Slich'ten (*gladmaken, slechten*), ik slichtte, heb —slicht; *de huiden —,* ontvleezen.
Slier (*glijdende beweging*), m. slieren.
Slier (*lange rij*), m. slieren.
Slie'ren (*glijden*), heb —sliérd; — *over het ijs.*
Sliet (*slappe rechte tak of paal*), v. slieten.
Slij (*zeelt, een visch*), v. slijen.
Slijk, slik (*modder, slib*), o. gmv.
Slijm (*dikvloeiende kleverige afscheiding*), o. slijmen; *de huid der visschen is vol —.*
Slijp (*schuurzand*), o. gmv.
Slij'pen (*scherpen, scherp maken*), ik sleep, heb —slepen; *messen —;* fig. *het oordeel —.*
Slijta'ge (*het slijten*), v. gmv. (g = zj)
Slij'ten (*verslijten*), ik sleet, ik heb, het is —sleten; *hout en turf —,* in 't klein verkoopen.
Slij'ter (*verkooper in 't klein, b.v. van drank*), m. slijters.
Slijterij' (*handel in 't klein vooral van sterke dranken*), v. slijterijen.
Slij'ting (*het vlas-uittrekken op den akker*), v. slijtingen.
Slik (*slijk*), o. gmv.
Slik'ken (*doorslikken*), ik heb —slikt.
Slik'kerig (*slijkerig*), bn.
Slik'nat (*doornat*), bn.
Slim (*loos, sluw*), bn. en bw., slimmer.
Slim'merd (*iemand die loos is*), m. —s.
Slim'merik (*slimme jongen*), m. —en.
Slin'ger (nat. *een aan een vast punt opgehangen koord of draad met kogeltje of schijf, dat in schommelende beweging kan komen*), m. slingers.
Slin'geren (*op en neer gaan*), ik heb —slingerd; *het schip slingerde erg; laat uw boeken niet zoo —!* verstrooid liggen.
Slin'gerlaan (*kronkelende laan*), v. —lanen; —**pad,** o. —paden; —**plant** (*die zich om iets heen slingert*), v. —planten.
Slink (zijtak: *Berkel, in het O. v. Gelderland*), v.
Slin'ken (*inkrimpen*), het slonk, is -slonken; *de groenten — bij het koken.*
Slin'ker (*linker*), bn.; *ter — zijde gaan.*
Slinks (*links,* fig. *oneerlijk*), bw.
Slinksch (*linksch*), bn.; fig. *met —e streken omgaan,* valsche, leelijke.
Slip (*afhangend uiteinde*), v. slippen.
Slip'pen (*glippen*), ik ben —slipt.
Slip'per, m. gmv.; *een — maken,* stilletjes heengaan uit een gezelschap.
Slob'berdoes (*morsebel*), m. en v. —doezen.
Slob'beren (*opslurpen*), ik heb —slobberd.
Slob'kous (*been- en schoenbekleedsel*), v. —en.
Slod'deren (*slonzen*), het heeft —slodderd.
Slod'derig (*slonzig, achteloos, niet net*), bn. en bw.
Slod'derkous (fig. *slordige vrouw*), v. —en.
Slod'dervos (*zeer achteloos mensch, slordevos, slonzig persoon*), m. en v. —vossen.
Sloe (water: Z.), o.; *het — is afgedamd.*
Sloep (*klein roeivaartuig*), v. sloepen.
Slof (*versleten muil*), v. sloffen; *hij doet alles op zijn —jes,* d. i. op zijn dooie gemak.
Slof (*nalatig, achteloos*), bn. en bw.
Slof'fen (*sleepvoeten, nalatig zijn*), ik heb —sloft; *hij sloft op een paar muilen rond.*
Slof'fig (*lui, traag*), bn. en bw.
Slok (*teug*), m. slokken; *een —je,* borreltje.
Slok'darm (*spierachtige buis, waarlangs het eten in de maag komt*), m. —darmen.
Slok'ken (*gulzig slikken*), ik heb —slokt.
Slok'ker, slok'kerd (*slokop, vraat*), m. —s.
Slok'ker, slok'kerd (*sul, sukkel*) m. —s.
Slokop' (*gulzigaard*), m. en v. —oppen.
Slons (*havelooze vrouw, morsebel*), v. slonzen.
Slons'je (*dievenlantarentje*), o. slonsjes.
Slon'zen (*achteloos te werk gaan*), ik heb —slonsd; *met iets —.*
Sloof (*sukkelaarster*), v. sloven.
Sloof (*werk-voorschoot*), v. slooven.
Sloop (*overtrek van een kussen*), v. sloopen.
Sloo'pen (*afbreken, slechten*), ik heb —sloopt; *een schip —, een rij huizen —.*
Sloor (*slordige, morsige vrouw*), v. slooren.
Sloot (*kleine smalle gracht*), v. slooten.
Slop (*straatje dat doodloopt, nauwe doorgang*), o. sloppen; *in een — wonen.*
Slor'dig (*nalatig, achteloos*), bn. en bw.
Slorp, slurp (*slok, teug*), m. —en.
Slor'pen, slur'pen (*hoorbaar opzuigen*), ik heb —slorpt, —slurpt.
Slot (*sluitmiddel*), o. sloten; *doe de deur op —; een kerkboek met gouden —;* slotje, slootje, o. —s.
Slot (*versterkt kasteel*), o. sloten.
Slot (*einde*), o. gmv.; *het — der zaak.*
Slot (*saldo*), o. gmv.; *een batig —, een nadeelig —,* d. i. bedrag in het boekhouden.
Slot (*hartklep eener pomp*), o. sloten.
Slot'bewaarder (*slotvoogd, slotheer*), m. —s.
Slot'klinker (spraakk. *eindklinker*), m. —s.
Slot'som (*eind, eindbesluit*), v.; *de — eener rekening,* fig. *de — eener redeneering.*

Slot'voogd (*slotbewaarder*), m. —voogden.
Slot'zang (*zang of gezang aan het einde van een gedicht, een feest, enz.*), m. —zangen.
Slo'ven (*zwoegen, slaven*), ik heb —sloofd.
Slui'er, m. —s; zegsw. *den — aannemen*, geestelijke zuster worden; fig. *onder den — van den nacht, van het geheim*, d. i. bedekking.
Slui'eren (*bedekken met een sluier, verbergen onder een sluier*), ik heb —sluierd; *zich —*.
Sluik, v. alleen gebruikelijk in: **ter sluik** (*verholen, ongemerkt, heimelijk*), bw. uitdr.
Sluik (*van hoofdhaar, plat op het voorhoofd afhangend*), bn.; *hij droeg de haren —*.
Slui'ken (*ontduiken, smokkelen*), ik slook, heb —sloken; —**er** (*smokkelaar*), m. —s.
Slui'mer (*lichte kortstondige slaap*), m. gmv.
Slui'meren (*dutten, zacht en losjes slapen*), ik heb —sluimerd.
Sluip, v. slechts gebruikelijk in: **ter sluip** (*verholen, in 't geheim*), bw. uitdr.
Slui'pen (*ongemerkt op de teenen voortgaan*), ik sloop, ben —slopen.
Sluip'haven (*vluchthaven voor kapers, zeeroovers enz.*), v. —havens; **sluip'moord** (*verraderlijke moord*), m. —moorden.
Sluip'wesp (*die eieren legt in de larven van andere insecten*), v. —wespen.
Sluis (*waterkeering*), v. sluizen; *een kanaal—, een zee—, een schut—, een waaier—*.
Slui'ten (*dicht doen*), ik sloot, heb —sloten; *een deur —*; fig. *een koop —*, d. i. aangaan.
Slun'gel (*opgeschoten jongmensch*), m. —s.
Slurf (*lange snuit van een olifant*), v. [slurven.
Slurp (*teug, slorp*), m. slurpen.
Slur'pen. Ook: **Slor'pen.**
Sluw (*listig, slim, loos*), bn. en bw.
Smaad (*hoon, beleediging*), m.; —**rede** (*smadelijke toespreking*), v. —redenen; —**schrift** (*schimpschrift*), o. —en.
Smaak, m. smaken; fig. lust, trek, zin; trant.
Smaak'loos (*in eigenlijken zin*), bn.; *zuiver water is —*, d. i. zonder smaak.
Smach'ten (*hevig of vurig verlangen*), ik heb —smacht; *— van dorst, van honger.*
Sma'delijk (*hoonend*), bn. en bw.; *een —e bejegening; iemand — behandelen.*
Sma'den (*beleedigen, hoonen*), ik heb -smaad.
Smak (*geluid met de lippen*), m. smakken.
Smak (*zeker soort van plomp kustvaartuig*), v. smakken.
Smak (*val, bons, harde plof*), m. smakken.
Sma'kelijk, bn. en bw.; *een — gerecht; eet —*, d. i. met smaak.
Sma'keloos (*zonder goeden smaak*), bn. en bw.; *een —looze kleeding; iets — versieren.*
Sma'ken, ik heb —smaakt; *die wijn — goed!* d. i. is van goeden smaak; *die drank smaakt naar citroen*, d. i. heeft den smaak van citroenen; *de genoegens des levens —*, d. i. genieten.
Smak'ken (*gooien, met een bons werpen*), ik heb —smakt; *hij smakte hem tegen den grond.*
Smak'ken (*met de lippen of de tong klappen*), ik heb —smakt.
Smal (*niet breed*), bn. en bw.; smaller.
Smal'deel (*deel eener oorlogsvloot, eskader*), o. —deelen.
Sma'len (*smadelijk schimpen*), ik heb -smaald; *op iemand —*, afgeven, d. i. iemand hekelen.
Smalt (*zekere blauwe verfstof, blauw glazuur*), v. gmv.
Smaragd' (*groen gesteente*), o. gmv.; (*als een geslepen steen*), m. —en.
Smarag'den (*esmerauden*), bn.; *een — armband*; fig. *de kat met haar — oogen*, groen.
Smarot'sen (*smullen*), ik heb —smarotst.
Smart, smert (*pijn, wee*), v. —en.
Smar'ten, smer'ten (*bedroeven*), het heeft —smart; *uw ongeluk smart mij.*
Sme'den, ik heb —smeed; *wapens —*; fig. *een aanslag —, een komplot —*.
Sme'dig (*smijdig*), bn. en bw.; *iets — koken.*
Smee'ken (*ootmoedig, biddend vragen*), ik heb —smeekt.
Smeer (*olie, vet*), o. gmv.
Smeer'poes (*morsig persoon*), m. en v. —en.
Smeer'wortel (*een vetplant*), v. —wortels.
Smeet (*worp of gooi*), m. smeten.
Smelt (*zandaal, een soort van spiering*), v.
Smel'ten (*vloeibaar doen worden*), ik smolt, heb —smolten; *vet —, lood —*.
Smelterij' (*werkplaats v. d. smelter*), v. —en.
Smelt'kroes (*kroes om edele metalen in te smelten*), m. —kroezen.
Smelt'punt (*warmtegraad vereischt tot smelting van vaste stoffen*), o. —punten.
Sme'ren (*iets vettigs uitstrijken op*), ik heb —smeerd; *een boterham —*.
Sme'rig (*vuil, morsig*), bn. en bw.
Smerlijn' (*steenvalk, merlijn, dwerg- of leeuwerikenvalk*), m. —en.
Smert (*smart*), v. smerten.
Smet (*vlek, vlak, spat*), v. smetten.
Smet'stof (geneesk. *stof, die de besmetting met een ziekte veroorzaakt*), v. —stoffen.
Smet'ten (*bemorsen, bevlekken*), ik heb -smet.
Smeu'len, het heeft -smeuld; *het puin smeult nog*, d. i. brandt nog zonder vlam.
Smeu'ren (*bezoedelen, bemorsen, vuil maken*), ik smeurde, heb —smeurd.
Smid (*bewerker van ijzer*), m. smeden.
Smid'se (*smederij*), v. smidsen.
Smient (*soort van wilde eend, fluiteend*), v. —en; fig. *lang, mager mensch: een echte —*.
Smij'dig, sme'dig (*lenig, buigzaam, malsch*), bn.; *— goud*; fig. *—e taal.*
Smij'ten (*gooien, werpen*), ik smeet, heb —smeten. gmz.
Smis, smis'se (*smidse*), v. smissen.
Smoel (*verbastering van muil*), m. —en. gmz.
Smo'ken (*rooken, tabaksdamp uitblazen*), ik heb —smookt; *men smookt hier, een pijpje —*.
Smok'kel (*sluikhandel*), m. gmv.
Smok'kelen (*sluiken, goederen heimelijk over de grens voeren*), ik heb —smokkeld.
Smook (*dikke vette rook*), m. gmv.
Smoor'lijk (*erg, buitengewoon*), bn. en bw.; *de jongen was — verliefd.*
Smo'ren (*stikken, verstikken*), ik ben of heb —smoord; *het is hier om te —*.
Smots (*vlek, smet*), v. smotsen.
Smot'sig (*vuil, besmeurd*), bn. en bw.
Smous (*scheldnaam voor een jood*), m. —en; fig. *bedrieger, schacheraar.*
Smous (*kleine hond met fijn krullend haar*), m. smousen.
Smous'jassen (*zeker kaartspel voor twee personen*), ik heb —smousjast.
Smout (*bij letterzetters: titel -en tabelwerk; bij kaarsenmakers: gesmolten vet om kaarsen te maken*), o. gmv.
Smui'gen (*heimelijk zich te goed doen*), ik heb —smuigd; —**er** (*gluiper*), m. —s.
Smuk (*opschik, siersel, tooi*), m. gmv.
Smuk'ken (*opschikken, tooien*), ik heb —smukt.

Smul, v. gmv.; *hij houdt van de* –, d. i. van goede sier; *ergens geen – op hebben*, lust.
Smul'len (*lekker eten, brassen*), ik heb -smuld.
Smul'partij (*slemperij, brasserij*), v. –en.
Snaai (*voordeel, winst*), m. snaaien. gmz.
Snaak (*grappenmaker, guit*), m. snaken.
Snaaksch, bn.; *een –e vent*, grappig; *een – gezegde*; **–heid** (*grap*), v. –heden.
Snaar (*koord van een speeltuig*), v. snaren.
Snak (*bits woord, snik*), m. snakken.
Snakerij' (*grap, klucht*), v. –en.
Snak'ken (*hijgen, hijgend verlangen*), ik heb –snakt; *het vischje snakte naar het water.*
Snap (*hap, greep*), m. gmv.; zegsw. *het was in een hap en een – klaar*, zeer spoedig.
Snap'haan (*geweer*); fig. *straatdief*, m. -hanen.
Snap'pen (*grijpen*, fig. *begrijpen*), ik heb –snapt.
Snap'pen (*babbelen*), ik heb –snapt. gmz.
Snap'per (*babbelaar*), m. snappers.
Snaps (*slok, borrel*), m. gmv.; *v. d. – houden.*
Snar (*vinnig, fel*), bn. en bw.; snarder; *deze arbeidster is wat – in den mond.*
Snars, sners (*weinigje, ziertje, nietigheid*; ook: *roes*), v. gmv.; *ik geef er geen – om.*
Sna'ter (*mond, bek*), m. –s. gmz.; *hou je –.*
Sna'teren (*schreeuwen*), ik heb –snaterd; *ganzen, eenden –.*
Snauw (*het snauwen*), m. gmv.
Snau'wen (*toegrauwen, norsch toespreken*), ik heb –snauwd.
Sna'vel (*sneb eens vogels*), m. –s; fig. *mond.*
Sneb, sneb'be (*snavel*), v. snebben.
Sne'de, snee, v. sneden, sneeën; *een – brood, koek*, enz.; *de – van een jas, een japon*, snit.
Sne'dig (*gevat, geestig*), bn. en bw.; *een –e opmerking*, d. i. zeer juiste, gevatte.
Sneep (*weekvinnige visch onzer rivieren*), m. sneepen; *de – heet ook neusvisch.*
Snees (*uit: Sinees, Chinees*; fig. *schacheraar, listig bedrieger*), m. sneezen.
Snees (*twintigtal*), o. sneezen; *een – haringen.*
Sneeuw (*stof, vlokken*), v. gmv.; *er viel veel –.*
Sneeuw (*blankheid*), o.; *het – van zwanendons; leliën–.*
Sneeu'wen, onp. w.w, het heeft –sneeuwd.
Snek (*slakvormig kettingraadje in een uurwerk*), v. snekken.
Snel (*een halve pint*), v. snellen; *de stroop–.*
Snel (*vlug, haastig*), bn. en bw.
Snel'dicht (*puntdicht, snaaksch epigram*), o. –dichten; *de –dichten van Huygens.*
Snel'len (*spoeden, ijlen*), ik ben –sneld.
Snel'pers (*stoompers, drukkend ± 900 vel per uur*), v. –persen.
Snep (*snip*), v. sneppen.
Sner'pen (*gloeien, branden, pijn doen*), de wonde heeft –snerpt.
Sners (*snars*), v. gmv.
Snert (*erwtensoep*), v. gmv.
Sneu (*beschamend, teleurgesteld*), bn. en bw.
Sneu'keren (*stil snoepen*), ik heb –sneukerd.
Sneu'velen (*vallen op 't slagveld, omkomen in den strijd*), hij is –sneuveld.
Sne'ven (dicht. *sneuvelen*), hij is –sneefd.
Snib'big (*bits*), bn.; *een – meisje*, d. i. vinnig, scherp van taal.
Snij'den, ik sneed, heb –sneden; fig. *dat snijdt door het hart, door de ziel*, d. i. treft pijnlijk.
Snij'der (*kleermaker*), m. –s. gmz.
Snik (*het snikken, korte hik*), m. snikken.
Snik, bn.; *dit meisje is niet recht –*, niet recht wijs. gmz.
Snik (*trekschuit in Friesland*), v. snikken.
Snik'ken (*hikkend schreien*), ik heb –snikt.
Snip (*inlandsche vogel van de orde der steltloopers, snep*), v. snippen; *de hout–.*
Snip'pel (*reepje geconfijte oranjeschil, snipper, afsnijdsel*), v. snippels.
Snip'per (*snippel*), v.; *een koek met –s.*
Snip'peren (*in snippers snijden*), ik heb –snipperd.
Snip'pig (*snibbig, spijtig, bits*), bn.
Snir'sen (*snersen*, ook *sissen*), het heeft –snirst.
Snit (*kerfbijl*), m. snitten.
Snit (*vorm, fatsoen, coupe*), v. snitten; *de – van een kleedingstuk*, d. i. de snede.
Snob (Eng. *iemand die voor gentleman wil doorgaan, ploert*), m. snobs.
Snoei'en (*afsnijden, inkorten*), ik heb -snoeid; *een boom –, geld –*; fig. snoepen.
Snoek (*een weekvinnige zoetwatervisch*), m. snoeken; als stofnaam, v.
Snoep (*snoeperij*), m. gmv.; *– koopen.*
Snoe'pen (*lekkernij gebruiken*), ik heb -snoept.
Snoe'perig (*lief, aardig*), bn.; *een – jurkje.*
Snoeperij' (*lekkers, snoeplekkernij*), v. –en.
Snoer (*gevlochten koord*), o. snoeren; *een – van parelen, koralen*, collier.
Snoe'ren, ik heb –snoerd; zegsw. *iemand den mond –*, d. i. tot zwijgen brengen.
Snoes (*lief kindje; vreemdeling*), m. snoezen. gmz.; *een – van een kind; een rare –.*
Snoes'haan (*pocher, zonderling*), m. –hanen.
Snoet (*snuit*), m. snoeten.
Snoe'ven (*pochen, grootspreken, zwetsen*), ik heb –snoefd.
Snood (*boos, misdadig*), bn. en bw.; *snoode plannen, met – geweld; iem. – behandelen.*
Snood'aard (*booswicht*), m. –aards.
Snor (*snorrend geluid; roes*), m. gmv.
Snor (*knevelbaard*), v. snorren.
Snor'baard (fig. *man met een zwaren knevel*), m. –baarden; *een oude –*, oudgediende.
Snork (*het snorken*), m. gmv.
Snor'ken, snur'ken (*ronken, zwaar slapen*), ik heb –snorkt, –snurkt.
Snor'ren (*brommen, suizen*).
Snor'ren (*snel loopen*), ik heb en ben –snord; *ik snor eens gauw naar de markt.* gmz.
Snor'wagen (*snor, reiswagen*), m. –wagens.
Snot'olf (*een slijmige soort van zeeëlft*), m. snotolven; eig. **Snot'wolf.**
Snot'teren (fig. *snikkend en snottend krijten*), ik heb –snotterd. plat.
Snuf (*reuk*), v.; *ik heb er de – van*, d. i. de lucht van, ik heb het in de gaten. gmz.
Snuf'felen (*snuiven*, fig. *naspeuren, doorzoeken*), ik heb –snuffeld.
Snuf'fen (*snuiven*), ik heb –snuft.
Snuf'je (*kleine hoeveelheid*), o. -s; *een – zout.*
Snug'ger (*schrander*), bn. en bw.
Snuif (*gemalen tabak*), v. snuiven: alleen van meer soorten.
Snuif'tabak (*tabak om er snuif van te maken, carotte*), v. gmv.
Snuisterij' (*kleinigheid, voorwerp van pronk*) v. snuisterijen.
Snuit (*vooruitstekend vleezig deel van den bek van sommige dieren, voormuil*), m. snuiten.
Snuit (*afval van vlas*), v. en o. gmv.
Snui'ten (*snuitend verwijderen*), ik snoot, heb –snoten; *den neus –; een vetkaars –.*

Snui'ten (*een stuk hout of ook hennep afkorten*), ik heb —snuit.
Snui'ter (*een schaar met een huisje er op om de kaarsepit af te knijpen*), m. —s.
Snui'ter (*snaak, grappenmaker, zonderling*), m. —s; *een vreemde* —.
Snui'ven (*den adem ophalen door den neus*), ik snoof, heb —snoven.
Snur'ken (*ronken, snorken*), ik heb -snurkt.
So'ber (*matig, karig*), bn. en bw.
Sociaal' (*maatschappelijk*), bn. (c = s)
Sociaal'democraat' (*voorstander en aanhanger van het socialisme*), m. —democraten.
Socialis'mus, socialis'me, o. gmv.; politiek en oeconomisch systeem, dat alle gezag zoowel als de beginselen en middelen van bestuur den staat in handen wil geven.
Socialist' (*aanhanger of voorstander van het socialisme*), m. —en.
Socialis'tisch (*betrekking hebbende op, eigen aan, behoorende tot het socialisme*), bn.
Sociëteit' (*gezelschap, genootschap, vereeniging*, ook *het gebouw*), v. —en.
So'crates (gesch. *beroemd Grieksch wijsgeer te Athene, die al vragende en hooger gaande onderwees*, 470—399 v. Chr.), m.
Socra'tisch (*van of volgens Socrates*), bn.; *de —e methode*, de in vragen opklimmende.
So'da (*zoutasch*), v. gmv.; **—water** (*kunstmineraalwater*), o. —en.
Soe'batten (*aanhoudend en vleiend vragen, prachen*), ik heb —soebat.
Soeli'na (mond: *Donau*), v.
Soen'da-eilanden (*O.-I. eilanden, verdeeld in Groote* [*Java, Sumatra, Borneo, Celebes*] *en Kleine; met* ± *35 millioen bewoners*), o. mv.
Soep (*afkooksel van vleesch, aftreksel*), v. -en.
Soes (*dommel, bedwelming*), m. soezen.
Soes (*een soort van luchtig taartje*), v. soezen.
Soe'sah, soes'iah (Mal. *drukte, moeite, beslommering*), v. en o. gmv.; *veel — maken.*
Soesoehoe'nan (Java. *keizer*), m. —s; *de — van Solo*, de keizer van Soerakarta.
Soe'zen (*suffen, slapen, droomen*), heb -soesd.
Soe'zerig (*dommelig, sufferig*), bn.
So'fa (*rustbank, canapé*), v. sofa's.
Soirée (*avondgezelschap, -partij*), v. —s.
So'ja (*Japansch plantaardig extract van de sojaboon en fijne paddenstoelen*), v. gmv.
Sok (*korte kous*), v. sokken.
Sok'kel (*glazen voetje; onderstel*), m. —s; *de —s onder een piano.*
Sold (*betaling, soldij*), o. gmv. vero.
Soldaat' (*krijgsman*), m. soldaten; vroeger *soldenier' en soudenier'.*
Soldatesk' (*naar krijgsmansmanier*), bn.; *het —e karakter der Boeren.*
Soldeer' (*soldeersel*), o. gmv.
Soldeeren (*aanhechten met soldeersel*).
Soldenier' (*bezoldigd krijger*), m. —s. vero.
Soldij' (*bezoldiging*), v. —en; *troepen in — nemen*, betaling.
Solemneel' (*plechtig, plechtstatig*), bn. en bw.; *een —e dienst in de R. K. kerk.* (em = em)
Solemniteit' (R. K. *kerkelijke plechtigheid, feestelijkheid*), v. —en. (em = em)
Solfata'ra (*zwavelbron*), v. —taren.
Sol'fer (*zwavel*), o. en v. gmv. Ook: **sul'fer.**
Solidariteit' (*aansprakelijkheid voor zich zelven en voor allen; gevoel van één-zijn met anderen*), v. gmv.; *de — van een ministerie.*
Soli'de (*vast, grondig, genoegzaam; stipt zijn verplichtingen nakomend*), bn. en bw.; soliedst.
Soliditeit' (*hechtheid, duurzaamheid, vertrouwbaarheid*), v. gmv.
Solist' (*solozanger, solospeler*), m. —en.
Sol'len (*plagen*), ik heb —sold; *de leerlingen — met hem*, d. i. houden hem voor den gek.
Sollicitant' (*dinger naar een betrekking*), m. —tanten.
Sollicita'tie (*aanmelding, mededinging*), v. —tiën, —ties. (tie = tsie)
Solliciteeren (*verzoeken, dingen naar een betrekking, om iets aanhouden*).
So'lo (muz. *alleenzang*), m. solo's.
So'lo, *Benga'wan* (rivier: *Java*), v.
So'lon (*beroemd wetgever der Atheners*), m.
Solsti'tium (*zonnestilstand, zonnekeering op op 21 Juni en 23 Dec.*), o. gmv. (ti = si)
Som (*optelling, rekenk. vraagstuk*), v. —men; *de proef op de —* (het vraagstuk) *maken.*
Somato'se (*versterkende eiwitstof*), v. gmv.
Som'ber (*duister*), bn. en bw.; fig. *neerslachtig, droevig, droefgeestig.*
Som'ma (*som*), v. gmv.
Somma'tie (*oproeping, aanmaning, dagvaarding, opvordering*), v. —tiën, —ties. (t = ts)
Som'me (rivier: *Frankrijk*), v.
Sommeeren (*dagvaarden, oproepen, aanmanen*).
Som'mige (*eenige, enkele*), telw.
Som'migen (*enkelen*), telw. mv.; *velen gaan examen doen, slechts — kunnen slagen.*
Sommiteit' (*hooge bergtop*, fig. *voornaam persoon; hoogste, eerste in rang*), v. —en.
Somnambu'le (*slaap- of nachtwandelaar, vooral helderziende (persoon) door het magnetisme*), m. en v. —s.
Somp (*moeras, poel*), v. —en.
Soms (*van tijd tot tijd, nu en dan*), bw.; *hij is — zeer gemelijk*; ook: misschien, wellicht: *hebt ge — een gulden voor mij?*
Somtijds' (*soms*), bw.
Somwij'len (*soms*), bw.
Sona'te (*muziekstuk voor het klavier of de piano-forte, ook voor orkest*), v. —n, —s.
Sonati'ne (*kleine sonate*), v. —s of —n.
Sond (zeestraat: *Denem. en Zweden*), v.
Son'de (*werktuig, om de diepte en gesteldheid eener wonde te onderzoeken, peilstift*), v. —s.
Sondeeren (*de diepte onderzoeken, uitvorschen, trachten uit te vorschen, polsen*).
Sonnet' (dichtk. *lyrisch gedicht van veertien regels, verdeeld in vier strophen, twee van vier regels (quatrains) en twee van drie regels (terzetten).* Ook: **Klin'kerd, Klink'dicht.**
Sonoriteit' (*welluidende klank*), v. gmv.
Soort (*aard*), v. en o. —en; *wat — van woord is het? een raar — van menschen*, d. i. slag.
Soor'telijk (*volgens de specie, specifiek*), bn.; *het — gewicht der lichamen; het — gewicht van goud is 19.3, van kwik = 13.55, van zilver = 10.5, van koper = 8.8, van smeedijzer = 7.7, van tin = 7.3, van zink = 6.86.*
Soort'gelijk (*dergelijk*), bn.; *—e praatjes.*
Soort'getal (spraakk. *de woorden op -lei en -hande*), o. —getallen; *tweeërlei, achterlei, allerhande is een —.*
Soort'naam (spraakk. *naam van al de voorwerpen eener zelfde soort*), m. —namen.
Soos (*sociëteit*), v. gmz.; *naar de — gaan.*
Sop (*water*), o. en v. —pen; *de — is de kool niet waard*, de zaak is van te geringe beteekenis.
Sophis'me (*drogrede, bedrieglijke redeneering*), o. —n. (ph = f)

Sophist' (*drogredenaar, spitsvondige*), m. -en.
Sophisterij' (*spitsvondigheid*), v. -en. (ph = f)
Sop'pen (*indoopen, knoeien*), ik heb —sopt.
Sopraan' (*bovenstem*), v. sopranen; *-zangeres; mezzo—*, stem tusschen sopraan en alt.
Sor'be (*vrucht van den sorbeboom*), v. —n.
Sor'beboom (*lijsterbesseboom*), m. -boomen.
Sorbet' (*koele drank van verschillende vruchten op wijn of likeur*), o. gmv.
Sorteeren (*uitzoeken, in soorten schiften*).
Sortie' (*uitgang; uitval bij een belegering*; ook: *lichte damesbalmantel*), v. —s.
Sotternie' (*kluchtspel der Middeleeuwen*), v. —nieën.
Sou (*Fransche kopermunt* = $2^1/_2$ *cent*), m. —s.
Soudenier' (*soldaat*), m. -en, -s. vero. (ou = oe)
Souffleeren (*voorzeggen op het tooneel; influisteren, inblazen*). (ou = oe)
Souffleur' (*inblazer*, tooneel: *rolvoorzegger*), m. —s; **—shokje,** o. —s. (ou = oe)
Soupeeren (*het avondmaal gebruiken*).
Souper', soupé (*avondeten*), o. —s; soupertje, soupeetje, o. —s. (ou = oe)
Sourdi'ne (*demper*), v. -s; *à la* —, i. h. geniep.
Souspied' (*voetriem, onder aan de broek bevestigd, om ze te spannen*), m. —s; lees: *soe-piee'.*
Sous'terrain, o. —s. Zie **Sou'terrain.**
Souta'ne (*toog, R. K. priesterkleed*), v. —s.
Sou'terrain (*onderaardsch gewelf of vertrek, kelderverdieping*), o. —s. (ou = oe)
Souvenir' (*aandenken; herinneringsgeschenk*), o. —s. (ou = oe)
Souverein' (*oppermachtig*), bn. en bw. (ou = oe)
Souverein' (*gebieder, vorst*), m. -en. (ou = oe)
Souvereiniteit' (*oppermachtige heerschappij, oppermacht*), v. gmv. (ou = oe)
Sov'ereign (*Eng. goudmunt van* ± *f 12*), m. —s; lees: *suv'ring.*
Spa, spa'de (*graafwerktuig, spade*), v. spaden.
Spa (*laat, spade*), bw.; *vroeg en* —.
Spaak (*lang hout, handboom*), v. spaken.
Spaak, bw.; — *loopen*, in de war loopen.
Spaan (*buigzame houtreep*), v. spanen; *boter—*, d. i. platte houten lepel; *schuim—, roei—.*
Spaan'der (*spaan, plaatje hout*), m. —s.
Spaansch, bn. en bw. (als zn. o.); *de —e taal, —e wijn; het — leeren; het ging er — toe*, d. i. ruw, hardvochtig.
Spaar'bank (*inrichting, waar iemand zijn spaarpenningen kan beleggen*), v. —banken.
Spaar'ne (water: *N.-Holland, bij Haarlem*), o.
Spaar'pot, m. —potten; *een goeden of vetten — hebben*, veel opgespaard geld.
Spaar'zaam (*zuinig*), bn. en bw.
Spa'de, spa (*graafwerktuig*), v. spaden.
Spa'de (*laat*), bn.: als bw. ook **Spa**; *in den —n nacht, de — tranen, — regen; vroeg en —.*
Spa'del (*spatel*), v. spadels.
Spa'deling (*nakomer, achterblijver*), m. —en.
Spa'den (*graven*), ik spaadde, heb —spaad.
Spa'kerig (*droog, doorzichtig*), bn.
Spalier' (*latwerk of staketsel voor leiboomen*), o. spalieren.
Spalk (*latje om te spalken*), v. spalken.
Spal'ken, ik heb —spalkt; *een gebroken hondepoot* —, d. i. stevig tusschen twee latjes of plankjes binden.
Spal'ling (*varken beneden het jaar*), m. —en.
Spal'ten (*splijten*), ik spaltte, heb -spalt. vero.
Span, span'ne (*lengte gelijk de span eener hand*), v. spannen; *de tafel is drie — breed.*
Span (*gespan*), o. spannen; *een — paarden, ossen*, d. i. een koppel of tweetal.

Spandeeren (*ten koste leggen*); *veel geld aan iets* —, besteden, uitgeven.
Spa'nen (*van spaan*), bn.; *een — speelgoeddoos.*
Spang (*gesp, ring, zilveren haak*), v. —en.
Span'jaard (*iemand uit Spanje*), m. —en, —s.
Spanjolet' (*draairoede om b.v. een vleugelraam te sluiten*), v. —ten; ook: *espagnolet'.*
Spanjool' (*Spanjaard*), m. —jolen.
Span'kracht (*veerkracht, elasticiteit*), v.; *de — van gassen, de — van den stoom.*
Span'ne (*span*), v. spannen; *een — tijds.*
Span'nen, ik spande, heb —spannen; *de paarden voor den wagen* —, d. i. binden; *de snaren* —, een muziekinstrument gereed maken, fig. het bespelen; *den haan* —, nl. het geweer gaan afschieten; *de vierschaar* —, de rechtbank bijeenroepen, recht gaan spreken.
Span'ning (*toestand van een gedrukt gasvormig lichaam*), v. —en.
Span'ning (*toestand van iets, dat gespannen is*), v. gmv.; *de — der spieren, zenuwen; dat onzekere hield zijn ziel in* —, angst.
Span'ning (bouwk. *afstand tusschen twee steunpunten*), v. —en; *de — van een booggewelf, een kap; de — v. e. spoorbrug*, d. i. de lengte van een vak tusschen twee pijlers.
Span'ning (bouwk. *het spanwerk of kapwerk van een dak*), v. —en.
Span'ning (fig. *min of meer vijandelijke houding*), v.; *Pruisen en Frankrijk leefden al eenigen tijd vóór 1870 in —.*
Span'riem (*riem des schoenmakers om den schoen op de knie vast te zetten*), m. —riemen.
Spanceeren (*deftig stappen, wandelen, zeilen*).
Spant (*spanwerk, bint van een dak*), v. —en.
Spant (scheepst. *deel van het geraamte van een schip*), v. spanten.
Span'zaag (*groote, smalle zaag, in een raam strak gespannen*), v. —zagen.
Spar (*sparreboom, zekere den*), m. sparren.
Spar (*lang dakhout, lat*), v. sparren.
Spa'ren (*opsparen*, fig. *ontzien*), ik heb -spaard.
Spar'gel (*wilde asperge*), m. gmv.
Spark (*sprank, vonk*), v. sparken.
Spar'kelen (*vonken schieten, vonkelen*), het heeft —sparkeld.
Spartaan' (*inboorling van het oude Sparta*), m. —tanen; fig. iemand die gehard is.
Spartaansch' (fig. *streng, hard*), bn.; *een —e opvoeding.*
Spar'telen (*krampachtig bewegen*), ik heb —sparteld; *de visch lag in het gras te —.*
Spat (*vlekje*), v. spatten; *je broek zit vol —ten.*
Spat (*aderspat*), v. spatten.
Spa'tel (*strijkmes voor zalf, zalfspaan*; ook *strijkspaan van den stukadoor*), v. —s.
Spa'tie (*tusschenruimte*), v. —s, —tiën. (t = ts)
Spa'tie (*op de drukkerij kort letterstaafje tusschen twee woorden, scheistift*), v. —s. (t = ts)
Spatieeren (*van tusschenruimten voorzien*).
Spat'ten (*in druppels rond- of opvliegen*), ik heb en het is —spat; *een pen kan* —.
Spea'ker (*voorzitter van het Engelsche Lagerhuis*), m. —s. (ea = ie)
Specerij' (*uitheemsche kruiderij*), v. —en.
Specht (*zekere bosch-klimvogel*), m. —en; *de groene —, de groote bonte —, de zwarte —.*
Speciaal' (*bijzonder, afzonderlijk, bepaald*), bn. en bw.; *mijn —ale vriend; ik bedoel — u.*
Specialist' (*persoon, die in eenig vak uitmunt*), m. —en; *hij is een — in de geschiedenis.*
Specialiteit' (*bijzonder vak; iemand die in een zeker vak groote kennis bezit*), v. —en.

Spe'cie (*metaal*, *geld*), v. —ciën, —cies.

Specificeeren (*stuk voor stuk opgeven*, *deel voor deel bij name opnoemen*; *in soorten indeelen*). Ook: *Specifieeren.*

Specifiek' (*soortelijk*), bn.; — *gewicht*, soortelijk gewicht.

Spe'cimen (*proefstuk of proefwerk*, *voorloopig model*), o. —s, specimina.

Specta'tor (*toeschouwer*, *waarnemer*), m. —s

Spec'trum (*band van kleuren door een kleine opening op een wit scherm geworpen*; *ontleding van het licht in zijn samenstellende kleuren*), o. spectrums, spectra.

Speculant' (*ondernemend koopman*; *wager in fonds- of effectenwaarden op hoop van ruime winst*), m. —en.

Specula'tie (*bespiegeling*; *koopmansonderneming*, *wagerij op hoop van winst*), v. -tiën,-ties.

Specula'tie (*St.-Nicolaaskoekjes of -baksel*), v. gmv. (t = ts)

Speculeeren (*bespiegelen*, *bepeinzen*, *navorschen*; *handelsplannen maken*, *op ruime winst loeren of uit zijn*); — *in koffie*; — *in olie.*

Speech (*redevoering*, *toespraak*, *toost*), v. —en; lees: *spiets.*

Spee'chen (*een toespraak houden*, *een toost instellen*), ik heb —speecht; lees: *spietsen.*

Speek (*houten spaak van een rad*), v. —en.

Speek'sel (*mondvocht*, *spuw*), o. gmv.

Speel'bal (*werpbal*), m. —ballen.

Speel'bank (*tafel of bank*, *waaraan men speelt*, bijz. *de plaats*, *waar men het bekende hazardspel*, *rouge en noir*, *speelt*), v. —banken.

Speel'doos (*muziekdoos*), v. —doozen.

Speel'goed, o. —goederen.

Speel'jacht (*pleziervaartuig*), o. —jachten.

Speel'ruimte (*vrije ruimte*, *speling*), v. gmv.

Speelsch (*graag spelende*), bn. en bw.

Speel'ziek, bn.; *een — kind*; *een —e hond*, d. i. dolgaarne spelende.

Speel'zucht (*neiging tot spelen*), v. gmv.

Speen (*tepel eener koe*, *geit*, enz.), v. spenen.

Speen'kruid (*vroege boterbloem*), o. gmv.

Speen'varken (*zeer jong varkentje*), o. —s.

Speer (*lans*, *piek*, *spiets*), v. speren.

Speet (*houten slagerspin*, *ook taai twijgje*, *waaraan aal of paling*, *bokking enz. geregen wordt*), v. speten.

Spek, o. gmv.; *blank —*, *versch —*, *gerookt —.*

Spek'ken (*goed aan- of opvullen*), ik heb —spekt; fig. *iemands beurs of iemand —.*

Spek'steen (*een soort van vettige steen*), o. gmv.; *een beeldje van Chineesch —.*

Spekta'kel (*schouwspel*; *iets*, *dat opzien baart*; *rumoer*, *drukte*), o. —takels.

Spel (*kansspel*), o. spelen; *geluk in het — hebben*; *het dam—*, *het schaak—*, *het kegel—*, enz.; zegsw. *alles op het — zetten*, wagen.

Spel (*een stel voorwerpen bij het spel noodig*), o. spellen; *hier zijn twee —len kaarten*; *koop twee dominospellen*, *drie damspellen*, enz.

Spel (*kermistent*, *spul*), o. spellen; *de markt stond vol kramen en spellen.*

Spel (*tooneelspel*, *het spelen op de planken*, *de opvoering*, *de voorstelling*, *de rol*, *de actie*), o. spelen; *een blij—*, *een treur—.*

Spel (*het spelen van muziek*), o. gmv.; *het viool—*, *snaren—.*

Spel (*wedstrijd in het spelen*), o. spelen; *de Olympische spelen in oud-Griekenland*, *ingesteld 776 v. C.*

Spel (*het tegengestelde van ernstig werk*), o. gmv.; *dat te zingen is hem maar —*, ook: *kinderspel.*

Spel (*speelbal*, *speelpop*), o. gmv.; *de reddelooze boot drijft ten — van wind en golven.*

Spel (*bezigheid om zich den tijd te korten*), o. spelen; *de —en onzer jeugd*; *jongensspelen.*

Spel (*het spelen*), o.; *het — der verbeelding*; *het — der oogen*; *het — der gebaren.*

Spel'boek (*abc-boek*), o. —boeken.

Spel'breker (*brekespel*,*spelverstoorder*), m.-s.

Speld (*priempje*), v. —en; zegsw. *er is geen — tusschen te krijgen*, zij is een eerste klappei.

Spel'deknop,-kop, m. —knoppen, —koppen.

Spel'den (*vasthechten*, *opprikken*), ik heb —speld; *iemand iets op de mouw —*, hem iets wijs maken.

Spel'dengeld (*toelage voor allerlei kleine toilet-uitgaven nl. aan een vrouw*), o. gmv.

Spel'denkussen (*kussen om spelden op te steken*) o. —kussens.

Spel'denwerk (*kantwerk*), o.; *zij verdient haar kost met — te maken.*

Spe'lemeien (*zich vermaken door te gaan wandelen* (*in Mei*) *in de vrije natuur*), ik heb —spelemeid.

Spe'len, ik heb —speeld; *een rol — in een tooneelstuk*, d. i. vervullen; *de hoofdrol —*, de leider, de eerste zijn; *in de loterij —*; zegsw. *met zijn gezondheid —*, ze verwaarloozen.

Spe'ler (*iemand die speelt*), m. -s; *een kaart—*; *een domino—*; *een harp—*, *een orgel—.*

Spe'levaart (*roeitochtje*), v. —vaarten.

Spe'levaren (*voor plezier uit roeien gaan*), ik heb —spelevaard.

Spe'ling (scheepst. *ruimte*), v. gmv.; *de mast staat wat los*, *hij heeft —*, nl. om te wiegelen.

Spel'len, ik heb —speld; *een woord —*, d. i. alle letters er van in volgorde noemen.

Spel'len (*voorspellen*), ik spelde, heb -speld; *de kikvorschen kwaken*, *dat —t mooi weer.*

Spel'ling (*orthographie*, *schrijfwijze*), v. —en; *de — van De Vries en Te Winkel.*

Spelonk' (*hol*, *grot*), v. -en; fig. vuile woning.

Spelt (*een soort van grove tarwe*), v. gmv.

Spen'cer (*Engelsche vestrok*, *strakke damesblouse met pandjes*), m. —s.

Spe'nen (*kinderen van de borst doen*; fig. *onthouden*), ik heb —speend; fig. *zich — van de vermaken der wereld*, *van de studie*, enz.

Sper'ge (*asperge*), v. sperges. (g = zj)

Sper'ren (*wijd van elkaar zetten*), ik heb —sperd; *de oogen wijd open —.*

Sper'wer (*een soort van valk*), m. —s.

Spes pa'triæ (*hoop des vaderlands*), v. gmv.

Spe'ten (*het aan een takje of twijgje rijgen van haring in de rookerijen*), ik speette, heb -speet.

Speu'ren (*het spoor volgen*), ik heb —speurd.

Speur'hond (*afgerichte hond*), m. —en; fig. *de —en der politie*, helpers, handlangers.

Spich'tig (*puntig*, *smal*), bn.; *het — gras der heide*; *de aal met zijn —en kop*, langspits.

Spie (*spion*, *verspieder*), m. spieën.

Spie, spij (*ijzeren bout of houten wig*), v. spieën, spijen.

Spie'den (*bespieden*, *afloeren*), ik heb —spied.

Spie'gel (*weerkaatsende*, *gepolijste of glazen oppervlakte in lijst gevat*; *huisraad*), m. —s.

Spie'gel (scheepst. *achterdeel van een zeeschip*), m. —s; *de — van de Royal Charles in het Rijksmuseum te Amsterdam.*

Spie'gel (*gladde*, *effen oppervlakte*), m. —s.

Spie'gelbeeld (*teruggekaatst beeld*, *schijnbeeld*), o. —beelden.

Spie'gelei (*in de pan gebakken ei met heelen dooier er boven op*), o. –eieren.
Spie'gelen (zich), ik heb –spiegeld; *de bocht huizen spiegelt zich in het water der gracht*, d.i. afteekenen, afspiegelen.
Spie'gelgevecht (*schijngevecht*), o. -gevechten; fig. *dat is maar een* –, een vertooning.
Spier (*orgaan ter beweging; vleezig bestanddeel, veerkracht. bundel vezelen*), v. spieren.
Spier (*zekere zwaluw*), v. –en; *de –zwaluw heet ook kerk-, muur- of steenzwaluw.*
Spier (*scheut, halm*), v. spieren; –tje, o. –s.
Spie'ring (*een visch*), m. –en; als stofnaam, v.
Spies, spiets (*lans, speer, piek*), v. –en.
Spiets, spies (*speer, lans*), v. –en.
Spiet'sen (*doorboren*), ik heb –spietst.
Spij'belen (*buiten de school rondloopen, schoolverzuim plegen*), ik heb –spijbeld.
Spij'gat, o. -gaten. Ook: **spie'gat, spui'gat.**
Spij'ker (*nagel*), m. –s; zegsw. *den – op den kop slaan*, de zaak juist treffen of noemen.
Spij'ker (*pakhuis, zolderschuur*), m. –s.
Spij'keren (*spijkers inslaan*), ik heb -spijkerd.
Spijl (*staafje, dwarshout*), v. spijlen.
Spijs (*voedsel*), v. spijzen. Ook: *spijze.*
Spijs'kaart (*spijslijst, menu*), v. –kaarten.
Spijt (*verdriet, leed, wrevel*), v. gmv.
Spij'ten (*verdriet of leed doen*), het speet mij, heeft mij –speten.
Spij'tig, bn. en bw.; *een – antwoord*, d.i. bits.
Spij'zen (*eten; voeden*), ik heb –spijsd.
Spij'zigen (*voeden*), ik heb –spijzigd.
Spik'kel (*vlekje, stipje*), m. –s.
Spik'kelen (*van spikkels voorzien, bespikkelen*), ik heb –spikkeld.
Spik'kelig (*met spikkels*), bn.; *een –e huid.*
Spik'splinternieuw (*geheel nieuw, pas vervaardigd*), bn.; *een –e kast.*
Spil (*as*), v. spillen; zegsw. *dat is de –, waar alles om draait*, persoon.
Spil (*spinrokken*), v. spillen.
Spil (scheepst. *kaapstander, windas*), o. spillen.
Spil'lebeen (*persoon met dunne lange beenen*), m. en v. –beenen.
Spil'leleen (gesch. *leen, waarin ook vrouwen mochten opvolgen*), o. –leenen; *Henegouwen was een –; Vlaanderen was een –.*
Spil'lemaag (*bloedverwant van moederszij*), m. en v. –magen. Ook: *Kon'kelmaag.*
Spil'len (*verkwisten, verspillen*), ik heb -spild.
Spil'ziek (*verkwistend, koopziek*), bn.
Spil'zucht (*zucht tot verkwisting*), v. gmv.
Spin (*achtpootig insect*), v. spinnen.
Spina'zie (*bladgroente, warmoes*), v. gmv.
Spin'de (*spijskast, broodkast*), v. –n.
Spin'huis (*tuchthuis*), o. –huizen. vero.
Spin'nekop (*spin*), v. –koppen.
Spin'nen (*één langen draad maken uit wol, vlas, katoen*), ik spon, heb –sponnen; *grootje zat te –.*
Spin'nen (*het snorren of brommen der kat*); *poes zit te – in den zonneschijn.*
Spinnerij' (*spinfabriek, ook het spinnen zelf*), v.; *een katoen–; men leeft hier van –.*
Spin'neweb (*weefsel der spin*), o. –webben.
Spin'newiel (*werktuig om te spinnen*), o. –wielen; *geen bestje bleef achter het –*, alles liep uit, de nieuwsgierigheid was algemeen.
Spin'rag (*draad of rag der spin*), o. gmv.
Spin'rokken (*stok, waar om heen op het spinnewiel het vlas of de wol zit, rokken*), o. –rokkens.
Spins'bek (*pinsbek, metaalmengsel*), o.
Spint (*het zachte hout onder den bast*), o. gmv.
Spint (*oude maat, ± 7 kop*), o. –en.
Spion' (*spie, verspieder*), m. –nen, –s.
Spion' (*vensterspiegeltje*), o.; **–netje,** –s.
Spionneeren (*afkijken, bespieden*).
Spiraal' (*schroeflijn*), v. spiralen.
Spiraal'lijn (*schroef- of slakkelijn*), v. -lijnen.
Spiritis'me (*geloof aan de gemeenschap met de geesten der afgestorvenen*), o. gmv.
Spiritist' (*aanhanger v.h. spiritisme*), m. –en.
Spiritua'liën (*geestrijke dranken*), v. mv.
Spiritueel' (*geestig, geestrijk, tot de ziel behoorende*; ook: *zinrijk, snedig*), bn. en bw.
Spiritueus' (*sterk, geestrijk van dranken*), bn.
Spi'ritus (*geest, geestrijk vocht*), m. gmv.
Spit (*braadspit*), o. spitten en speten. vero.
Spit (*spadesteek, een spadevol*), o. spitten.
Spit (*pijn in de lendenen*), o. gmv.
Spits (*punt*), v. –en; *de – van een toren*; zegsw. *zich aan de – stellen, aan de – staan*, d.i. aan het hoofd.
Spits (*scherp*), o.; zegsw. *het – afbijten*, de eerste in den aanval zijn, voorop staan.
Spits (*spitshond, keeshond*), m. –en.
Spits (*puntig toeloopend*), bn. en bw.
Spits'boog (*kruisboog, ogiefboog*), m. -bogen.
Spits'broeder (*krijgsmakker*), m. –broeders.
Spit'sen (*punten, scherpen*), ik heb –spitst; *een potlood –, een griffel –*; zegsw. *de ooren –*, scherp gaan luisteren.
Spits'muis (*kleine veldmuis*), v. –muizen.
Spits'roeden, v. mv.; *door de – gaan, loopen*, mil. een soort geeselstraf ondergaan, vero.; fig. erg gehekeld worden.
Spitsvon'dig (*loos, slim*), bn. en bw.; *een – antwoord; – redeneeren*, gezocht geestig.
Spit'ten (*delven*), ik spitte, heb –spit.
Spleen (*Engelsche melancholie, miltzucht, hypochondrie*, d. i. diepe zwaarmoedigheid, zwartgalligheid), o. gmv.; lees: *splien.*
Spleet (*glip, reet, opening*), v. spleten.
Splij'ten (*barsten, scheuren*), het spleet, ik heb en het is –spleten; *hout –*, klooven.
Splint (*geld*), o.; zegsw. *een meisje met –*, d.i. met geld of fortuin. gmz.
Splin'ter (*fijn hout- of ijzerdeeltje*), m. –s.
Splin'teren, het heeft –splinterd; *dit hout splintert erg*, d. i. splinters afgeven, loslaten.
Splin'ternieuw (*geheel nieuw*), bn.
Split (*opening, glip, spleet*), o. splitten.
Splits (*een soort van insteekhout, spie*), v. -en.
Split'sen (*deelen, scheiden*), ik heb –splitst; *een touw –*, losdraaien, spouwen.
Split'ten (*splitsen*), ik heb –splitst.
Spoed, m. gmv.; *iets met bekwamen – doen*, d.i. met gepasten ijver.
Spoe'den (*haasten*), ik ben en heb –spoed; ook, *zich –*: ik heb mij –spoed.
Spoe'dig (*haastig*), bn. en bw.; *een – antwoord; – komen, ten –ste.*
Spoel (*weversklos, schietspoel*), v. spoelen.
Spoe'len (*op klossen winden*), ik heb –spoeld.
Spoe'len (*reinigen*), ik heb en het is –spoeld; *den mond –, het waschgoed –.*
Spoeling (*draf, veevoeder*), v. gmv.
Spoel'kom (*groote aarden kom*), v. –men.
Spog (*spuwsel, speeksel*), o.; *– van slangen.*
Spo'ken (*als spook rondwaren*), ik heb -spookt.
Spon (*sponturf*), v.; als zaaknaam, m. sponnen.
Spon (*bom, bommel of stop van een vat*), v. sponnen; **–gat,** o. –gaten.
Spon'de (*beweegbare plank vóór aan het bed, ook het bed zelf*), v. –n.

Sponde'us (dichtk. *versvoet van twee lange lettergrepen, b.v. stoomboot*), m. spondeën; de – komt in onze verzen nooit op zich zelf voor, maar steeds tusschen andere voetmaten in.
Spon'ning (*gleuf, groeve waarin men een schuifraam, een schoolbord enz. op en neer schuift*), v. –en.
Spons, v. sponsen; zegsw. *ergens de – over halen*, fig. iets vergeven en vergeten.
Spon'sen (*reinigen*), ik sponste, heb –sponst.
Spontaan' (*vrijwillig, ongedwongen, uit eigen beweging*), bn. en bw.
Spon'turf (*beste soort van turf*), v. gmv.
Spon'turf (*een enkele turf*), m. –turven.
Spook (*schim, geest*), o. spoken; fig. hersenschim.
Spook'sel (*hersenschim, spook*), o. –s.
Spoor (*prikkel*), v. sporen; *de sporen van een haan*; ook, *ruiterspoor*: *een paard de sporen geven*, het in de zijde prikken met het getande raadje.
Spoor (*voetstap, wagenspoor*), o. sporen; *het – bijster zijn*, den weg verloren hebben.
Spoor' (*spoortrein*), o. sporen.
Spoor'loos, bw.; *de dief was – verdwenen.*
Spoor'richel (*houten dwarsbalk, waarop de rails rusten*), v. –richels.
Spoor'slags (*in aller ijl*), bw.; *hij reed – naar de stad om den dokter*, in galop.
Spoor'trein (*locomotief met tender en eenige waggons*), m. –treinen.
Spoor'weg, m. –wegen; **–gids** (*boekje*), m. –gidsen; **–net** (*alle vertakkingen eener afdeeling samen*), o. –netten.
Spora'den (aardr. *eilanden, verspreid langs de kust van Klein-Azië liggende*), v. mv.
Spora'disch (*verstrooid, op zich zelve staande*), bn.; *–e ziekten, –e gevallen van pokken.*
Spo'ren (*met de sporen aanzetten*), ik heb –spoord; fig. *iemand tot vlijt –.*
Spo'ren (*met den spoortrein rijden*), ik heb en ben –spoord.
Sport (*trede eener ladder*), v. sporten.
Sport (*allerlei lichaamsontspanning in de open lucht*), v. gmv.; *wieler-, wandel-, roei–*, enz.; **–man** (*-liefhebber*), m. –mannen.
Spot (*spotternij*), m. gmv.; *den – drijven met iemand of iets*, d.i. hem of het bespotten.
Spot'prent (*prent met caricaturen*), v. –en.
Spot'prijs (*zeer lage prijs*), m. –prijzen.
Spot'ten (*schimpen, smalen*), ik heb –spot.
Spot'tenderwijze, -wijs (*op spottende manier*), bw.; *– antwoorden.*
Spot'vogel (*lijster uit N.-Amerika, die andere vogels nabootst*), m. –vogels; fig. spotter.
Spot'ziek (*graag spottende*), bn.; *een – lachje*, d.i. spotuitdrukkend.
Spou'wen (*splijten*), ik spouwde, heb –spouwen; *een ganzepen –.*
Spouw'muur (*dubbele muur of wand, de tusschenruimte aangevuld met houtspaanders of turf*, b.v. *in hotels*), m. –muren.
Spraak (*het vermogen van te spreken*), v.; *de – missen*, d.i. stom zijn; *ik herkende mijn vriend aan zijn –*, klank, timbre der stem.
Spraak (*tongval*), v. gmv.
Spraak (*datgene, wat gezegd wordt*), v. meestal, *sprake: dat kwam niet ter –.*
Spraak (*opspraak*), v.; *hij is erg op de –.*
Spraak'kunst (*leerboek der grammatica*), v. –kunsten.
Spraak'kunst (*methodisch samenstel van regels enz. de spreek- en schrijftaal betreffende*), v. gmv.
Spraak'makend (*wie de taal vormt, maakt, doet worden of verworden*), bn.; *de –e gemeente*, het volk in 't algemeen.
Spraak'zaam (*vriendelijk, minzaam*), bn.
Spra'ke, v. gmv. Zie **Spraak.**
Spra'keloos (*zonder te spreken*), bn. en bw.
Sprang (*dikke tak*), v. sprangen.
Sprank (*vonk*), v. spranken; *een –je vuur.*
Sprank (*smal waterloopje*), v. spranken.
Spran'kel (*kleine sprank of vonk*), v. –s.
Sprank'je (*vonkje*), o. – s; fig. *een – gezond verstand*, greintje.
Spree (zijtak: *Havel*), v.; *Berlijn a. d. –.*
Spreek'hoorn, -horen (*hulpmiddel voor hardhoorigen, spreektrompet*), m. –s.
Spreek'taal (*omgangstaal*), v. gmv.
Spreek'trompet (*roeper*), v. –trompetten.
Spreek'uur, o. –uren; *het – van een dokter*, hij is dàn aan zijn huis te consulteeren.
Spreek'wijze, -wijs (*spraakwending, spreekmanier*), v. –wijzen.
Spreek'woord (*zinnebeeldig gezegde levend in den mond des volks*), o. –woorden.
Spreeuw (*zangvogel*), m. spreeuwen.
Spreeu'wenei, o. –eieren; **–nest,** o. –en.
Sprei (*sierdek over een bed*, enz.), v. –en.
Sprei'den (*uitspreiden, uitvouwen*), ik heb –spreid; *iemand het pad –*, d. i. effenen.
Spre'ken (*zeggen*), ik sprak, heb –sproken; spreekw. *– is zilver, zwijgen is goud*, een zwijger overtreft in vele gevallen een spreker.
Spre'kend (fig. *duidelijk, klaar*), bn. en bw.; *een – bewijs, – gelijken.*
Spre'ker (*redenaar in een vergadering*), m. –s; *de geachte – b.v. in de Tweede-Kamer.*
Spren'gen (*besprenkelen*), ik heb –sprengd; *vleesch –*, d. i. met zout bestrooien.
Spren'kel (*rattenknip*), m. –s.
Spren'kel (*sprank; vlekje, spat*), v. –s.
Spren'kelen (*met dropjes netten*), ik heb –sprenkeld; *het strijkgoed –*, met springend water droppelsgewijze bevochtigen.
Spreuk, v. –en; *de –en van Salomo*, kernachtige zegswijzen op zedenkundig gebied.
Spriet (*voelhoorn van een insect*), m. –en.
Spriet (*vogel, een kwartel*), m. –en.
Spriet (scheepst. *lange mastboom*), m. –en.
Spriet'je (*scheutje gras*), o. –s.
Sprik (*rijsje, dor takje*), m. sprikken.
Spring (*het springen*), m. gmv.; *een heele –.*
Sprin'gen, ik sprong, ben of heb –sprongen.
Spring'haas (*kangoeroe, Australische buidelrat*), m. –hazen.
Spring'-in-'t-veld (*grappenmaker, guit*), m. en v. –en, –s; fig. lichtzinnig jongmensch.
Spring'tij (*springvloed, hoog water bij nieuwe of bij volle maan*), o. –tijen.
Spring'veer (*stalen spiraalveer*), v. -veeren.
Spring'vloed (*hoogtij*), m. –vloeden.
Sprink'haan (*rechtvleugelig insect*), m. – -hanen; –haantje, o. –s.
Sprits (*een soort van fijn gebak*), v. –en.
Sprit'sen (*spuiten*), ik spritste, heb –spritst.
Sproei'en (*begieten, bevloeien*), ik heb -sproeid.
Sproet (*zomersproet*), v. –en.
Sproe'tel (*zomersproetje*), v. –s.
Sproe'tig (*vol sproeten, sproeterig*), bn.
Spro'ke (*middeleeuwsch berijmd verhaal*), v.-n.
Sprok'kel (*afgebroken dor takje*), m. –s.
Sprok'kelaar (*iemand die hout sprokkelt*), m. –s; fig. verzamelaar.
Sprok'kelen (*takjes of rijzen vergaren*), ik heb –sprokkeld.

Sprok'kelmaand (*Februari*), v. –maanden.
Sprong (*het springen*; ook *afstand, interval*), m. –en; *op stel en* –, dadelijk, onverwijld.
Sprook, v. sproken. Zie **Spro'ke,** v. –n, en ook **Sprook'je,** o. –s.
Sprook'je (dichtk. *vertelling aan de sage ontleend zonder locale kleur of tijdbepaling*; *ook zonder bepaalde namen*), o. –s.
Sprot (*soort van kleinen haring*), v. –ten; *op de Oostkust van Engeland vangt men veel* –.
Sprouw (*spruw*), v. gmv.
Spruit (*knop, loot van een plant*), v. –en.
Spruit (*trompetvormige bek van een gieter*), v. spruiten.
Spruit (scheepst. *uitschietend touw*), o. –en.
Sprui'ten (*uitschieten, voortkomen uit*), het sproot, is –sproten.
Spruit'jes (*fijne kooltjes*), o. mv.
Spruit'kool (*fijne boerenkool*), v. –koolen.
Spruw (*tonguitslag bij zuigelingen*), v. gmv.
Spu'gen (*spuwen*), ik spoog, heb –spogen; zegsw. *vuur en vlam* –, als een razende spreken.
Spui (*kolk, sluis, waterloozing*), o. spuien.
Spui (water: *Z.-Holland*), o.
Spui'en (*water loozen*), ik heb –spuid.
Spui'gat (scheepst. *waterloosgat*), o. –gaten.
Spuit (*werktuig, brandspuit*, ook *jachtroer*), v. spuiten.
Spui'ten (*een spuit laten werken*), ik spoot, heb –spoten; *water op de vlammen* –.
Spuit'water (*kunstmineraalwater*), o. gmv.
Spul (*goed, gereedschap*), v. spullen; *waar zijn je spullen?*
Spur'rie (*herfstvoedergewas*), v. gmv.
Spurt (sport. *korte en plotselinge inspanning op de fiets*), o. en v. gmv.
Spu'tum (*wat b.v. door een teringlijder opgehoest wordt*), o. gmv.
Spuug (*speeksel, spuugsel*), o. gmv.
Spu'wen (*speeksel uitwerpen*), ik heb -spuwd; *bloed* –, d. i. braken.
Squa're (*vierkante plek in eenige wijk, met boom of struik beplant*), v. –s; lees: *skweer.*
Squi're, esqui're (*titel in Engeland; weledele* of *weledelgeboren heer*), m. gmv.; lees: *skwejr.*
Staaf, v. staven; *een* – *ijzer, een* – *zilver.*
Staag (*aanhoudend*), bn. en bw.; *met stage vlijt.*
Staak (*lange lat*), m. staken; fig. *lang en mager, stijf mensch.*
Staal (*monster, lapje stof*), o. stalen.
Staal (*gehard ijzer*), o. gmv.; *pennen van* –.
Staal (*werktuig*), o. stalen; *vuur*– ; fig. *het moordend* –, dolk; *het wet– der slagers.*
Staal'bron (*bron van staalwater*), v. –nen.
Staal'draad (*voorwerp*), m. -draden; (*stof*), o.
Staal'graveur, m. –s; **–gravu're,** v. –s.
Staal'meester (*in oude dagen de keurmeester van lakens*), m. –meesters.
Staal'tje (*proefje, bewijsje*), o. –s.
Staan (*rechtop zijn*), ik stond, heb –staan.
Staand, bn.; *een* – *leger*, het tegengestelde van een huurleger; *op –en voet*, d. i. terstond, b.v. *hij moest op –en voet vertrekken*; – *schrift*, d. i. rechtstandig; scheepst. – *want*, d. i. al het vaste touwwerk van een schip.
Staan'de (*gedurende*), vz.; – *de vergadering.*
Staan'devoets, staands'voets (*oogenblikkelijk*), bw.; *hij moest* – *vertrekken.*
Staar (*oogziekte*), v. gmv.; *de grauwe* –.
Staart, m. staarten; *de* – *van een pauw.*
Staart'ster (*komeet*), v. –sterren.
Staat (*toestand, gesteldheid*), m. gmv.
Staat (*rijk, land, grondgebied*), m. staten.
Staat (*lijst van zaken*), m. staten.
Staat (*rang, aanzien*), m. gmv.; *een man v.* –.
Staat (*stand, toestand*), m. gmv.
Staat (*pracht, vertoon*), m. gmv.
Staat'huishoudkunde (*leer betreffende het huishouden van den staat*), v. gmv.
Staat'kunde (*leer van het leven van een staat, wetenschap om een staat te besturen*), v. gmv.
Staat'schen (*de anti-Spaanschen in den 80-jarigen oorlog*), m. mv.; later: tegenstanders der stadhouders.
Staat'sie (*praal, pracht, vertoon*), v. gmv.
Staats'schuld (*schuld van zeker rijk*), v. –en.
Staats'spoorwegen (*nl. van het rijk*), m. mv.
Stabiliteit' (*standhoudendheid, vastheid, duurzaamheid, bestendigheid*), v. gmv.
Stad (*plaats*), v. steden; *een open* –, *een versterkte* –; *de heilige* –, d. i. Jeruzalem; *de eeuwige* –, Rome; – *en lande*, Groningen en ommelanden.
Sta'de, sta, bw.; *te sta* of *te stade komen*, van pas komen.
Stad'houder, ste'dehouder (*plaatsbekleeder, plaatsvervanger*), m. –houders.
Stad'houderschap (*waardigheid, ambt van stadhouder*), o. gmv.
Stadhuis' (*raadhuis*), o –huizen.
Sta'die (*Romeinsche lengtemaat van* ± *125 schreden*), v. stadiën; fig. *een ziekte is in haar tweede* –, stadium, tijdperk.
Sta'dig (*gestadig, aanhoudend*), bn. en bw.
Sta'dium (*tijdperk, stadie*), o. –s.
Staf (*stok, stut*), m. staven.
Staf (*teeken van waardigheid*), m. staven.
Staf (mil. *de bevelhebber en al zijn officieren van bijstand*), m. staven; *de generale* –.
Staflier' (*stafdrager, gewapend dienaar*), m.-en.
Staf'rijm (*letterrijm, alliteratie*), o. gmv.
Stag (scheepst. *touw dienende om den mast te steunen, zwaar masttouw*), o. stagen.
Stagna'tie (*stilstand*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Sta'ken (*ophouden met*), ik heb –staakt; *het werk* –, tijdelijk er mede eindigen.
Staket' (*rij van palen, schutwerk*), o. –ten.
Staket'sel (*hekwerk, staket*), o. –s.
Sta'king (*werkstaking*), v. –en.
Stak'ker, stak'kerd (*sukkelaar*), m. –s.
Stal (*schuur*), m. stallen; *een* – *voor paarden.*
Stal (dicht. *gestalte, vorm*), m.; *bloemen van allerlei* – *en kleur.*
Stalactiet' (*druipsteenkegel, afhangend van het gewelf eener grot*), m. –tieten; fig. bouwkundig ornament. (c = k)
Stalagmiet' (*druipsteenkegel, gevormd op den bodem eener grot*), m. –mieten. (g = g)
Sta'len (*van staal*), bn.; *een* – *pen*; fig. *met* – *vlijt*, d. i. volhardend.
Sta'len (*harden*), ik heb –staald; *arbeid staalt de krachten*, sterkt.
Stal'houder (*rijtuigverhuurder*), m. -houders.
Stal'len (*op stal zetten*), ik heb –stald.
Stal'les (*de eerste rangen, nl. die onmiddellijk achter 't orkest in den schouwburg*), v. mv.
Stal'letje (*verkooptafeltje*), o. –s.
Stal'ling (*het stallen*), v. gmv.; *er is hier gelegenheid voor* –.
Stal'ling (*gebouw tot het stallen*), v. –en.
Stam (*vast deel van een boom*), m. stammen; *de* – *van een eik*; fig. *de* – *van een woord.*
Stam (*volksstam*), m. stammen.
Stam'boel (*Turksche naam van Constantinopel*), o.

Sta'melen (*hakkelend spreken*), ik heb gestameld; *dat kind stamelt nog.*
Sta'meren (*stamelen*), ik heb —stamerd.
Stamet' (*een soort van grove wollen stof*), o.; (*soorten*), o. stametten.
Stam'huis (*dynastie, geslacht*), o. —huizen.
Stamijn' (*zeefdoek, haren zeef*), v. gmv.
Stam'men (*afstammen*), hij is —stamd.
Stamp (*schop, trap; stoot op den grond*), m. -en.
Stam'pen (*krachtig stooten*), ik heb —stampt.
Stam'per (*stampstok*), m. stampers; *een koperen —, een houten —.*
Stam'per (*mannelijk deel eener bloem*), m. -s.
Stamp'voeten (*met de voeten stampen*), ik heb —stampvoet; *de knaap —voette.*
Stam'vader (*aartsvader*), m. —vaders.
Stam'verwant (*van denzelfden stamvader*), bn.; *—e volken*; fig. *—e woorden.*
Stam'verwant (*familielid*), m. en v. —en.
Stam'woord (*grondwoord*), o. —woorden.
Stan'ce (*couplet, strophe, stanza*), v. —s.
Stand (*houding, wijze van staan*), m. —en; *een goeden — aannemen.*
Stand (*klasse, staat, rang*), m. —en; *menschen van —, de hoogere —en.*
Stand (*plaats*), m.; *— houden*, niet wijken; *de — van de zon*, hoogte.
Stand (*voortbestaan*), m. gmv.; *in — blijven.*
Stand (*afdeeling van gemeentelijk bestuur*), m. gmv.; *de burgerlijke —.*
Stan'daard, stan'derd (*banier, vaandel; maatstaf, model*), m. -aarden, -aards, -erds.
Stan'daardwerk (*boekwerk van blijvende waarde*), o. —werken.
Stand'beeld, o. —beelden; *het — van Cats.*
Stan'der (*spil; vaandelstok; stok*), m. —s.
Stan'derd (*stander, standaard*), m. -s.
Stand'houden (*blijven staan*), ik hield —, heb —gehouden; *tegen den vijand —.*
Stand'je (*ruzie*), o. —s; *—s maken*; *iemand een — schoppen*, gmz.; *een — krijgen*, berisping.
Stand'penning (*standaardmunt, b.v. het gouden tientje, de gulden*), m. —penningen.
Stand'plaats (*staanplaats, woonplaats*), v.-en.
Stand'punt (*standplaats*), o. —punten; fig. uitgangspunt, gezichtspunt.
Standvas'tig (*onwrikbaar*), bn. en bw.
Stand'vogel (*vogel die winter en zomer dezelfde streek bewoont*), m. —vogels.
Stang (*ronde dunne metalen staaf*), v. —en.
Stang (*bit van een paard*), v. stangen; fig. *iemand op de — rijden*, hem streng leiden of behandelen.
Stank (*leelijke reuk*), m. stanken.
Stan'za (dichtk. *couplet van 8 regels in jamben met drie rijmklanken: uit Italië*), v. stanza's. Ook: *Stan'ce*, v. —n.
Stap (*pas, schrede*), m. stappen; *— voor —*, langzaam aan; *den eersten — doen*; *een — nader.*
Sta'pel (*hoop*), m. —s; *een — brandhout.*
Sta'pel (*stelling op een werf*), m. —s; *een schip op — leggen, van — laten loopen.*
Sta'pelen (*ophoopen, aan stapels zetten*), ik heb —stapeld; *turven, steenen, hout —.*
Sta'pelgek (*zeer gek, dolgek*), bn.
Sta'pelplaats (*bewaarplaats, entrepot van handelsproducten*), v. —plaatsen.
Sta'pelwolk (*rondachtige, bergachtige donkere wolk; hoopwolk*), v. —wolken.
Stap'pen (*voortschrijden*), ik heb en ben —stapt; *een paard laten —.*
Stap'voets (*langzaam*), bw.; *— rijden over een brug*, terwijl het paard stapt.

Star, ster (*hemellichaam*), v. starren.
Star (*strak, stijf*), bn. en bw.; *met —ren blik*; *— naar iets kijken, iets — volhouden.*
Sta'ren (*strak op één punt kijken*), ik heb —staard; *op iets —, voor zich uit —.*
Star'oogen (*de oogen wijd openspalken en starend kijken*), ik heb —staroogd.
Sta'te, m.; *de Raad van —*, hoogste regeeringscollege in ons land.
Sta'telijk (*deftig, plechtig*), bn. en bw.
Sta'tenbijbel (*bijbel in de Holl. taal overgebracht, door een commissie uit de Synode van Dordt, en wel van 1619—'35 en op last der Algemeene Staten in 1637 uitgegeven*), m. —bijbels.
Staten-Generaal' (*algemeene staten*), m. mv.
Sta'tie (*een der 14 schilderijen over Christus' lijden in de R. K. kerken*), v. —tiën, —s. (t = ts)
Statief' (*drievoet als steun van eenig werktuig, vooral van een photographietoestel*), o. statieven.
Statieus' (*pronkend, pralend, staatsiemakend*), bn. en bw. —tieuzer. (t = ts)
Sta'tig (*indrukwekkend, hoog ernstig, deftig, plechtig*), bn. en bw.
Station' (*aanlegplaats, groot gebouw aan den spoorweg; stand- of ligplaats*), o. —s. (t = s)
Stationnair' (*blijvend, stilstaand*), bn. (ai = è)
Stationneeren (*een stand- of ligplaats geven, een schip een plaats als wachtschip geven*).
Stations'chef (*hoofd van een spoorwegstation*), m. —chefs; **—gebouw,** o. —en.
Statis'ticus (*kenner van de statistiek*), m. -ci.
Statistiek' (*leer der cijfergroepeering om tot algemeene wetten of besluiten te komen*), v. gmv.
Statis'tisch (*de statistiek betreffende*), bn.; *— materieel verzamelen; een — overzicht.*
Statue' (*stand- of eerebeeld, beeldzuil*), v. —s.
Statuet'te (*klein standbeeld*), v. —n.
Sta'tu-quo (*de onveranderlijke staat van zaken*), o. gmv.; *het — handhaven.* (qu = kw)
Statuur' (*lichaamsgrootte, bijzonder ten aanzien van de lengte*), v. gmv.
Statuut' (*wet, reglement, voorschrift*), o.-tuten.
Sta'ven (*bevestigen*), ik heb —staafd; *met bewijzen —, met een eed —*, bekrachtigen.
Stea'mer (*Eng. stoomboot*), m. —s. (ea = ie)
Steari'ne (*talkstof, gezuiverde talk*), v. (ea = ee)
Ste'de (*plaats, plek, oord*), v. steden; *hier ter —; de heilige —; in — van.* Ook: **Stee.**
Ste'dehouder (*stadhouder, plaatsbekleeder*), m. —houders.
Ste'delijk, bn.; *-e rechten*, de stad betreffende.
Ste'deling, m. en v. —en; voor het v. ook **—e.**
Ste'dendwinger (*bijnaam van Frederik Hendrik, 1584-1647*), m., soms ook van Maurits.
Ste'dewaarts (*stadwaarts*), bw.
Stee (*plek, stede*), v. steeën.
Steeds (*altijd, altoos, gestadig, bestendig*), bw.
Steedsch, bn.; *—e manieren*, d. i. der stadbewoners; *een —e kleeding, —e gewoonten.*
Steeg (*nauwe straat*), v. stegen.
Steeg (*onverzettelijk, halsstarrig, stug*), bn.; *dat steege paard*, koppig.
Steek (*stoot; pijnlijke aandoening*), m. steken; *iemand een mes— toebrengen.*
Steek (*breisteek, naaisteek*), m. steken.
Steek (*hoed der R. K. geestelijken*), m. steken.
Steek (fig. *verlegenheid*), m. gmv.; *iemand in den — laten.*
Steek'brief (*openbare rechtsbrief tot aanhouding van een booswicht*), m. —brieven.
Steek'hevel (*wijnkoopershevel*), m. —hevels.

Steek'spel (gesch. *tornooi*), o. –spelen.

Steel (*stengel, stok, handvat, schacht*), m. stelen; *een bloem–; de – van een bezem; de – van een hamer, de – van een bijl.*

Steel (*buisje, schacht*), m. stelen; *een pijpe–.*

Steel (*een soort van voorjaarsgroente*), m. stelen.

Stee'lieden, -lui (*menschen in de stad*), m. mv.

Steels'wijze, -wijs, bw.; *hij zag zijn vader – aan*, onmerkbaar, verholen.

Steen (*harde delfstof, die niet brandbaar is*), o. gmv.; *een vloer van –.*

Steen (*voorwerp, uit steen bestaande*), m. –en; *den eersten – leggen.*

Steen (*steenen gebouw, gevangenis*), o.; *het – te Antwerpen* (thans Museum); ons *Stein*, b.v. *Loevestein*; *op het – gevangen zitten.*

Steen (*poedervormige stof, waarnaar de goudmakers zochten*), m.; *den – der wijzen zoeken, den – der wijzen meenen gevonden te hebben*, d. i. middel om elk voorwerp in goud te veranderen.

Steen (*harde kern of pit van grootere vruchten*), m. –en; *de – van een abrikoos.*

Steen (*hagelsteen*), m. steenen.

Steen (*voorwerp, dat blijkbaar vroeger van steen was*), m. steenen; *een dobbel–, een domino–.*

Steen (*iets, dat van steen gemaakt is*), m. –en; *de –en van een molen.*

Steen (*gewicht van ± 2,7 KG.*), m.; *een – vlas.*

Steen'bok (*berggeit der Alpen*), m. –bokken.

Steen'bokskeerkring (*zuiderkeerkring, 23½° ten Z. van den Evenaar*), m.

Steen'breek, -breke (*plant*), v. gmv.

Steen'druk (*lithographie*), m. gmv.; *is dat – of zetwerk?*

Stee'nen (*van steen*), bn.; fig. hardvochtig.

Steen'groef, -groeve (*steenmijn*), v. – -groeven; *de –groeven van Bentheim.*

Steen'houwer (*steenkapper*), m. –houwers.

Stee'nigen (*met steenen dood gooien: een straf vroeger in het Oosten*), ik heb –steenigd.

Steen'klaver (*witte klaver, rolklaver*), v. gmv.

Steen'kool (*brandbare delfstof*), v. –kolen,

Steen'marter (*huismarter, grijsbruine hoenderwezel, fluwijn*), m. –marters.

Steevoogd (*burgemeester*), m. –voogden; **–voogdij'**, v. gmv.

Steg (*weg, vonder*), m.; zegsw. *weg noch – weten*, totaal onbekend zijn in een streek.

Ste'gel (*stijgbeugel*), m. stegels.

Stei'ger (*aanlegplaats eener boot*; ook *metselaarsstellage*), m. –s.

Stei'geren (*op de achterpooten overeind gaan*), het paard heeft –steigerd.

Steil (*rechtop*), bn. en bw.; *een –e bergwand, – oploopend*; fig. vasthoudend, niet meegaand: *die man heeft –e begrippen.*

Steil'oor (*ezel*, fig. *stijfkop*), m. en v. –ooren.

Steil'te (*rechtstandige helling*), v. –n.

Steil'schrift (*het schrift van letters in rechten stand*), o. gmv.

Stek (*afzetsel of loot van een plant*), v. –ken.

Stek (*bergplaats*), o. stekken.

Steka'de (*in een stok verborgen degen*), v. –n.

Ste'keblind (*geheel blind*), bn.

Ste'kel (*puntige uitwas, stekelig aanhangsel*), m. –s; *een egel heeft –s, de rozen hebben –s.*

Ste'kelbaars (*baars met rugstekels*), m. – -baarzen; **–bes** (*kruisbes*), v. –bessen.

Ste'kelvarken (*stekelzwijn; ook naam van den egel*), o. –varkens.

Ste'ken, ik stak, heb –stoken; *met een mes –*, wonden; *de wespen hebben mij gestoken*; fig. *de zon stak erg*, d. i. brandde erg.

Stek'ken (*stekjes planten, stekjes afzetten*), ik heb –stekt; *bessen–, rozen–.*

Stel (*stand, orde; geschikte plaats*), m. gmv.; *ons huis is nu op –*, alles is er in orde.

Stel (*bij elkander behoorende voorwerpen; een verzameling*), o. stellen; *een – juweelen, een – porseleinen kopjes en schoteltjes.*

Ste'len (*diefstal plegen*), ik stal, heb –stolen.

Stel'kunde, -kunst (*algebra*), v. gmv.

Stella'ge (*stelling, tribune*), v. –s. (g = zj)

Stel'len (*plaatsen*), ik heb -steld; *te boek –, ten toon –; paal en perk –*, beteugelen.

Stel'ler (*hij die opstelt, in geschrifte brengt*), m. –s; *wie is de – van dat artikel?*

Stel'lig (*zeker, bepaald*), bn. en bw.; *een –e belofte; gij moet – komen.*

Stel'ling (*eigenschap of waarheid der wiskunde; leerstelling*), v. –en.

Stel'ling (*plaatsing*, ook *stellage*), v. –en.

Stel'pen (*stillen*), ik heb –stelpt; *het bloed –.*

Stel'regel (*richtsnoer, grondregel*), m. –s.

Stel'sel (*systeem*), o. –s; *het tientallig –.*

Stelt (*stok met voettrede*), v. stelten; *de knapen liepen op –en.*

Stel'tenlooper (*persoon*), m. –loopers.

Stelt'looper (*een orde van vogels*), m. -loopers; *de ooievaar is een –, de struis is een –.*

Stem (*stemgeluid van mensch of dier*), v. -men.

Stem (*kiesstem, stembiljet*), v. –men; *zijn – uitbrengen; deze candidaat had duizend -men.*

Stem (*zangstem*), v. -men; *een mooie – hebben.*

Stem'biljet (*stembriefje*), o. –biljetten.

Stem'bus, v. -bussen; zegsw. *uit de – komen*, gekozen worden.

Stem'men, ik heb –stemd; *een piano, een viool –*, op een bepaalde toonhoogte stellen; fig. *hij was gestemd tot vreugde; hij was gunstig jegens ons gestemd*, gezind.

Stem'mig (*ingetogen, zedig, ernstig, niet opzichtig*), bn. en bw.; *een – meisje, – gekleed.*

Stem'pel (*zegel, cachet, ook het merk zelf*), m. stempels.

Stem'pelen (*den stempel er op afdrukken*), ik heb –stempeld; *brieven –.*

Stem'recht (*recht van zijn stem te mogen uitbrengen, kiesrecht*), o.; *het algemeene –*, recht voor iederen burger om te stemmen.

Stem'vork (muz. *tweetandig toonaangevend werktuigje*), v. –vorken.

Sten'den (*de drie standen, de staten des lands*), m. mv.; *de – des Duitschen Rijks.*

Ste'nen (*zuchten, zacht kermen*), ik heb gesteend; *de arme lijder lag te –*, kreunen.

Steng (*verlengstuk van den mast van een schip, maststaak*), v. stengen.

Sten'gel (*dunne bloemsteel*), m. –s.

Stenograaf' (*snelschrijver*), m. –grafen.

Stenographie' (*snelschrijfkunst*), v. gmv.

Sten'tor (*heraut der Grieken voor Troje*), m. gmv.; fig. een man met een stem als een klok.

Step, step'pe (*groote uitgestrektheid, meestal woest grasland in Z.-Rusl. en W.-Azië*), v. -pen.

Ster, star (*hemelbol*), v. –ren; **–retje,** o. –s.

Stère (*kubieke meter of teerling*), v. –n, –s.

Stereometrie' (*meetkunde der ruimte*), v. gmv.

Stereoscoop' (*toestel, dat de vlakke beelden als lichamen te aanschouwen geeft*), m. -copen.

Stereotiep' (*vast, onveranderlijk*), bn.; *een –e glimlach lag op haar gelaat.*

Stereotypie' (*plaatletterdruk, het gieten van vaststaande drukvormen*), v. gmv.

Ster'felijk, bn.; *de mensch is* –, d. i. moet of zal eens sterven.

Sterf'te, v. –n; *er was groote – onder het vee.*

Sterf'uur (*uur, dat iemand sterft*), o. –uren.

Steriliseeren (*onvruchtbaar maken*), ik heb –steriliseerd; *de melk* –, d. i. alle levende kiemen er in dooden. (s = z)

Sterk (*krachtig, forsch*), bn. en bw.; *–e dranken*; spraakk. *–e werkwoorden*, nl. die van stamklinker wisselen, b.v. drinken; *dat vleesch is – gekruid.*

Ster'ken (*kracht geven*, fig. *troosten*), ik heb –sterkt; *zich* –.

Sterk'te (*het sterk zijn*), v. gmv.; *de – van linnen, van laken.*

Sterk'te (*talrijkheid*), v. gmv.; *de – van een gezelschap, leger*, enz.

Sterk'te (*troost, bemoediging*), v. gmv.

Sterk'te (*fort, schans*), v. –n; *een – bouwen.*

Sterkwa'ter (*salpeterzuur*), o. gmv.

Ster'ling, *een pond – of £*, d. i. 20 shilling van ± *f* 0.60 of *f* 12.00.

Ster'renbeeld (*hemelteeken, groep sterren*), o. –beelden.

Ster'renkunde (*astronomie*), v. gmv.

Ster'renwichelaar (*persoon, die uit den stand der sterren voorspellingen doet*), m. –wichelaars. Ook: **Astroloog'.**

Ster'veling (*mensch*), m. en v. -en; v. ook –**e.**

Ster'ven (*dood gaan*), hij stierf, is –storven.

Steun (*stut, schraag, schoor*), m. steunen.

Steun (*hulp*, fig. *trooster, verzorger*), m. gmv.

Steu'nen (*rusten op, stutten*), ik heb -steund.

Steu'nen (*stenen, kermen*), ik heb –steund.

Steur (*groote visch der Noordzee*), m. –en.

Ste'vel (*hooge laars, ruiterslaars*), m. –s.

Ste'ven (*voor- en achterdeel van een schip*), m. –s; *de voor–, de achter–; den – wenden*, omkeeren, van koers veranderen.

Ste'venen (*zeilen naar*), ik ben –stevend.

Ste'vig (*hecht, sterk, krachtig*), bn. en bw.

St. Geor'ge (mond: *Donau*), v. (g = zj)

Sticht, Stift (*landstreek onder een abt of bisschop*), o. gmv.; *het Neder–*, Utrecht; *het Over–*, Overijsel.

Stich'telijk (*godsdienstig*), bn. en bw.

Stich'ten (*grondvesten, vestigen, bouwen*), ik heb –sticht; *een stad –; iemand een eerzuil* –, oprichten.

Stich'ten (*doen ontstaan*), heb –sticht; *een stad –, brand –*; fig. *kwaad –, vijandschap –.*

Stich'ten (*in goede, ook godsdienstige stemming brengen*), ik heb –sticht; *iemand door zijn voorbeeld –, door zijn woorden –.*

Stich'tenaar (*oudtijds bewoner van het bisdom Utrecht*), m. –naars, –naren.

Stich'ter (*oprichter*), m. –s, –en.

Stich'ting (*het ontstaan*), v. gmv.; *de – van Dordt* (1015), *de – van Rome* (753 v. C.)

Stich'ting (*godsdienstige stemming*), v. gmv.

Stichtsch (*tot een sticht of bisdom, en wel inzonderheid tot het bisdom Utrecht behoorende*), bn.; *de –e edelen.*

Stief'kind, o. –kinderen; *een – der fortuin.*

Stief'moeder (*tweede moeder*), v. –moeders.

Stief'vader (*tweede vader*), m. –vaders.

Stie'kum (*stilletjes, heimelijk*), bw.; spreekt.

Stier (*mann. rund*), m. –en; fig. *ruwe kerel.*

Stie'rekop (nl. *van een stier*), m. –koppen.

Stie'rengevecht (*volksspel met stieren, in Spanje en N.-Italië*), o. –gevechten.

Stift (*houten of metalen pen of stilet*), v. –en.

Stift (*klooster*), o. stiften. Zie ook: **Sticht.**

Stig'ma (*teeken, wond- of merkteeken*), o. –ma's, –mata.

Stijf (*onbuigzaam, hard, vast*), bn. en bw.

Stijfhoof'dig (*koppig*), bn. en bw.

Stijf'kop (*koppig persoon*), m. en v. –koppen.

Stijf'sel (*plakmiddel uit meel bereid*), v. gmv.; spreekt. *stijsel*, v. gmv.

Stijf'selen (*insmeren met stijfsel*), ik heb –stijfseld; *het strijkgoed –.*

Stijf'te (*stijfheid, stramheid*), v. gmv.

Stijg (*twintigtal, snees*), v. en o. stijgen.

Stijg'beugel (*voetbeugel voor den ruiter aan een riem afhangend*), m. –beugels.

Stij'gen (*omhoog gaan*), ik steeg, ben -stegen; *te paard –, de ballon zal hoog –; de prijzen der granen –.*

Stijl (*schrijf-, schilder- of bouwtrant*), m. stijlen; *in den – der Grieken; den – van Cats gevolgd*; ook: tijdrekening.

Stijl (*pilaar, pilaster, stut, post*), m. stijlen.

Stijl'leer (*geordend samenstel van regels tot het wèl schrijven en spreken*), v. –leeren.

Stij'ven (*stijf maken*), ik steef, heb –steven; *het linnengoed –.*

Stij'ven (*sterken*), ik heb –stijfd; *iemand in het kwaad, in een boos opzet* –, d. i. aanzetten.

Stik'ken (*verstikken*), ik heb en hij is –stikt.

Stik'ken (*fijne steken maken, fijn naaien*), ik heb –stikt.

Stik'stof (*bestanddeel der lucht*), v. gmv.

Stil (*rustig, kalm*), bn. en bw.; *een – mensch; ergens – gaan leven*, rustig, kalm.

Stileeren (*opstellen, in woorden uitdrukken*).

Stilet' (*kleine dolk, ponjaard*; ook: *graveerstift, in de heelkunde pijlnaald*), o. stiletten.

Stil'houden (*rustig houden, verzwijgen*), ik hield –, heb –gehouden; als samenstelling in één woord te schrijven, evenzoo: *stilliggen, stilstaan, stilzitten*, enz.

Stilist' (*steller, schrijver die de taal in zijn macht heeft*), m. –en; *een goed –; Busken Huet was een groot –.* Ook: **Stylist'.**

Stil'len (*bevredigen*), ik heb en ben –stild; *den honger –; zijn wraak* –, koelen.

Stille'ven (*schilderstuk, voorstellende ziellooze voorwerpen: bloemen, vruchten, dood wild*, enz.), o. –levens.

Stil'staan (*ophouden*), stond –, heb -gestaan.

Stil'stand (*rust, kalmte*), m. gmv.; *– in zaken.*

Stil'te (*kalmte, rust*), v. gmv.; *een oogenblik van –; de – des doods, een onheilspellende –.*

Stimuleeren (*opwekken, prikkelen, aanzetten of aansporen*).

Stin'ken (*leelijk of kwalijk rieken*), *het* stonk, heeft –stonken; *die mestvaalt stinkt; naar drank –.*

Stip (*vlek, puntje*), v. stippen.

Stipen'dium (*liefdegift, toelage*), o. -dia, -diën.

Stip'pel (*kleine stip*), v. stippels.

Stip'pelen (*stippels maken*), ik heb -stippeld.

Stip'pen (*stippen maken*), ik heb –stipt; *de pen in den inkt* –, doopen.

Stipt (*nauwgezet, precies*), bn. en bw.

Stipuleeren (*bepalen, bedingen, vaststellen*).

St.-Laurens (rivier: *Noord-Amerika*), m.

Stob'be (*boomstam, stronk*), v. stobben.

Stoei'en (*dartelen, spelen, ravotten*), heb -stoeid.

Stoel, m. –en; *een dozijn –en*, zitmeubels.

Stoep (*steenen opstap voor een huis*), v. –en.

Stoer (*stevig, groot en sterk, struisch*), bn.

Stoet (*gevolg, menigte, schare*), m. gmv.

Stoet (*brood van roggemeel*), v. stoeten. gew.
Stoeterij' (*plaats, waar paarden gefokt worden*), v. –en.
Stoet'haspel (*onhandig mensch, hals*), m. –s.
Stof (*stoffage, weefsel, grondstof*), v. stoffen.
Stof (*stuifzand, poederaarde*), o. gmv.
Stof (*onderwerp*), v. gmv.; *– voor een opstel.*
Stoffa'ge (*laken, wol, zijde,* enz.), v. –s; *de kleur der – van haar kleedij.* (g = zj)
Stoffeeren (*een kamer van de noodige meubelen enz. voorzien*).
Stof'fel (*dom mensch, lomperd*), m. –s.
Stof'felijk, bn. en bw.; *het – overschot; een – bijv. naamw., b.v. gouden, koperen,* enz.
Stof'fen (*pochen, bluffen*), ik heb –stoft; *hij stoft op zijn rijkdom.*
Stof'fen (*van stof reinigen*), ik heb –stoft; *is mijn kamer al gestoft?*
Stof'fer (*gereedschap om te stoffen*), m. –s; *haal een nieuwen – in den borstelwinkel.*
Stof'goud (*korreltjes fijn goud, goudpoeder op Java en Sumatra en op de Goudkust van Guinea uit het rivierzand afgezonderd*), o. gmv.
Stof'naam (spraakk. *naam eener stof*), m. –namen; *ijzer, papier, leer zijn –namen.*
Stoïcijn' (*in oud-Griekenland volgeling van Zeno* [340–260 v. C.], *die alle weelde en genot verachtte*), m. –en; lees: *sto-i-sijn'.*
Stok (*kerfstok*), m. gmv.; *die reis loopt mij wat hoog op –*, vergt veel uitgaven.
Stok (*staf, roede, stuk hout*), m. stokken.
Stok (*blok met gaten, waarin misdadigers met de beenen vastgesloten werden*; ook *de gevangenis zelf*), m. stokken. vero.
Stok'bewaarder (*cipier, gevangenbewaarder*), m. –bewaarders. vero.
Sto'kebrand (*twiststoker*), m. en v. -branden.
Sto'ken, ik heb –stookt; *jenever –, likeur –*; fig. *hij doet niets dan –*, opruien.
Stok'ken, ik heb –stokt; *bijen –*, in korven houden; *boonen –*, aan stokken binden.
Stok'ken (*blijven steken*), mijn stem heeft -stokt.
Stok'oud (*zeer oud, hoogbejaard*), bn.
Stok'paard (*kinderspeeltuig*), o. –paarden; fig. *de politiek is zijn –*, zijn lievelingsbezigheid; **–je,** o. –s: *op zijn –je zitten.*
Stok'visch (*als voorwerpsnaam*), m. –visschen; (*als stofnaam*), v. gmv.
Stol'len (*stremmen*), het is –stold.
Stolp (*glazen stulp*), v. stolpen; *zet de – over de pendule, over de bloemen.*
Stol'pen (*met een stolp overdekken*), ik heb –stolpt.
Stom (*sprakeloos*), bn.: *die man is –*; fig. *in –me verbazing*; spraakk. *een –me letter*, b.v. de *h* in *thee.*
Stom'me (*iemand die stom is*), m. en v. –n.
Stommeknecht' (*hoektafel, lat- of richeltafel*), m. –knechts.
Stom'melen (*gedruisch maken; een dof leven maken*), ik heb – stommeld.
Stom'meling (*domoor, botterik*), m. en v. –en; voor 't v. ook **–e.**
Stom'merik (*lomperd, domoor*), m. –riken.
Stommiteit' (*erge lompheid*), v. –en.
Stomp (*vuiststoot, duw*), m. stompen.
Stomp (*afgebroken deel*), v. stompen; *de – van een eik, de – van een arm, de – van een mast.*
Stomp (*niet spits*), bn. en bw.; *een –e toren.*
Stom'pen (*met vuist of elleboog stooten*), ik heb –stompt; *iemand tegen de borst –.*
Stomp'hoekig, bn.; *een –hoekige driehoek*, met een stompen hoek, meer dan 90°.
Stomp'je (*eindje kaars, kort pijpje, klein worstje*), o. stompjes.
Stompzin'nig (*bot, stomp, dom*), bn. en bw.
Stond (*uur*), m. stonden; *op dien –; van –en aan.*
Ston'de (*stond, uur*), v. –n; *te dezer –.*
Stoof (*voetwarmer*), v. stoven.
Stool (R. K. *deel van het misgewaad*), v. stolen.
Stoom (*damp van kokend water*), m. gmv.; *een machine, door – gedreven.*
Stoom'boot (*schip door een stoommachine voortgedreven*), v. –booten.
Stoo'men (fig. *haasten*), ik heb en ben -stoomd.
Stoom'jacht, o. –jachten; **–ketel,** m. –-ketels; **–trawler** (*visschersboot met stoomvermogen*), m. –trawlers.
Stoom'lier (*lier, die door stoom bewogen wordt, op de schepen ook donkey geheeten*), v. –lieren; ook **Lier.** (scheepst.)
Stoom'wals (*pletrol die met stoom in beweging wordt gebracht*), v. –walsen; *de – dient om grintwegen vast en hard te maken.*
Stoop (*vochtmaat van 2½ L., voorheen in gebruik*), v. stoopen.
Stoops'kan (*2½ L. kan*), v. –kannen.
Stoor'der (*iemand die hindert*), m. –s.
Stoor'loos, sto'reloos (*rustig, ongehinderd*), bn.; *in het – bezit van zijn erfgoed.*
Stoor'nis (*hinder, beletsel*), v. –nissen; *– der openbare rust; allerlei –nissen.*
Stoot (*duw, stomp, schok*), m. stooten.
Stoo'ten (*horten*), ik stiet, heb –stooten; *het – van een oude diligence.*
Stoo'tend (*hinderlijk*), bn.; *een – woord.*
Stoo'ter (*iemand die stoot*), m. stooters.
Stoo'ter (*denkbeeldige oude munt, ter waarde van 12½ cent*), m. stooters.
Stop (*prop, kurk*), v. stoppen.
Stop (*dichting van een weefsel of breiwerk*), v. stoppen.
Stop'pel (*halmoverblijfsel na het maaien*), m. –en, –s; *de –s der halmen; een –land.*
Stop'pen (*dicht maken*), ik heb –stopt; *een gat in een kous –; iemand den mond –.*
Stop'pen (*stilhouden of doen stilstaan*), stopte, –stopt; *ze zullen den trein wel doen –, de trein stopte hier.*
Stop'woord (*vulwoord*), o. –woorden; *er is tijd genoeg is zijn –*, geliefkoosde zegswijze.
Stop'zetten (*doen stilstaan*); *een machine –.*
Sto're (*buitenzonnescherm van doek*), v. stores; *een – is van gordijngoed en rolt naar buiten uit.*
Sto'reloos (*stoorloos*), bn. en bw.
Sto'ren (*hinderen*), ik stoorde, heb -stoord.
Sto'rend (*hinderlijk*), bn. en bw.; *dat gezang is of werkt –.*
Stork (*ooievaar*), m. storken. gew.
Storm (*harde wind*), m. –en; krijgsw. *algemeene aanval: – loopen, den – afslaan.*
Stor'men (*ijlen*), ik ben –stormd; ook: het heeft –stormd; *het –de vreeselijk*, waaien.
Stor'menderhand (krijgsw. *door bestorming*), bw.; *een stad – innemen.*
Storm'loopen, ik liep –, heb –geloopen; *op of tegen een vesting –.*
Storm'ram (*rammei, krijgstuig der oude Romeinen*), m. –rammen.
Stort (scheepst. *massa water*), v. storten.
Stort'bad (*bad van neerstralend water, douche*), o. –baden.

Stor'ten (*doen vallen*), ik heb en ben —stort; *tranen* —, *geld* —, d. i. afdragen.
Stort'vloed (*hevige vloed*), m. —vloeden.
Stort'zee (*hooge zeegolf die over een schip slaat*), v. —zeeën.
Stot'teren (*erg stamelen*), ik heb —stotterd.
Stout (*zwaar Engelsch bier*), o. gmv.
Stout (*moedig, driest, ondeugend*), bn. en bw.
Stou'terd (*deugniet*), m. —s.
Stoutmoe'dig (*dapper*), bn. en bw.
Stou'wen (*vaststuwen*), ik heb -stouwd; zeew. *het pakgoed* —, in het ruim vast opstapelen.
Sto'ven, ik heb en het is —stoofd; *het vleesch* —, met matige warmte gaar doen worden.
Straal (*uitschietend licht*), m. stralen.
Straal (meetk. *halve middellijn*), m. stralen.
Straal'breking (nat. *het breken der lichtstralen in een middenstof*), v. —brekingen.
Straal'dier (*zeenetel, zeekwal, poliep*), o. -en.
Straam (*striem*), v. stramen.
Straat, v. straten; **—slijpen,** o.; **—slijper** (*leeglooper*), m. —s; **—taal** (*gemeene taal*), v.
Straat (*zeeëngte*), v. straten.
Straf, straf'fe, v. straffen; *op — van*, bedreigd met de — van; *tot mijn* —, spijt, verdriet.
Straf (*streng, scherp, sterk*), bn. en bw.
Straf'fen, ik heb —straft; — *met den koorde*, ophangen; — *met den zwaarde*, onthoofden.
Strak (*gespannen, stijf*), bn. en bw.
Strak'jes (*straks*), bw.; *tot* —, spoedig.
Straks, bw.; *ik kom* —, d. i. over een poosje; *ik heb je — nog gezien*, kort geleden.
Stra'len (*stralen schieten*), het heeft -straald; *haar oogen — van vreugde.*
Stram (*stijf*), bn. en bw.; *met —me leden*, afgeleefde, stijve leden; **—heid,** v. gmv.
Stramien' (*borduurgaas*), v. gmv.
Strand (aardr. *strook lands langs de kust, welke bij vloed onderloopt en bij eb droog valt*), o. stranden.
Stran'den (*op het strand raken*), het schip is —strand; *een gestrande boot.*
Strand'jutter (*stranddief*), m. —jutters.
Strand'looper (*langsnavelige vogel, steltlooper*), m. —loopers; *de bonte* —, *de kleine* —.
Strand'looper (aardr. *uiterste rij duinen langs de kust*), m. —loopers.
Strand'recht (*belasting voor den staat op gestrande of geredde goederen*), o. —rechten.
Strand'vond, -vonderij' (*wat op strand gevonden wordt of is*), m. —vonden.
Strand'vonder (*in de zeedorpen de ambtenaar [burgemeester], die met de berging der strandvonden is belast*), m. —vonders.
Stratageem' (*krijgslist, listige aanslag*), m.-s.
Strateeg' (*krijgskundige, legeraanvoerder*), m. —tegen; *Von Moltke was een groot* —.
Strategie' (*legerbesturing, krijgskunst*), v. gmv.
Strate'gisch (*krijgskundig*), bn. (g = g)
Streek (*list, leelijke trek*), m. streken.
Streek (*luchtstreek, gewest, oord*), v. streken.
Streek (*het strijken*), v.; *de — met een strijkstok op de viool; een — met een pen, penseel of kwast.*
Stree'len (*aaien, liefkoozen*), ik heb —streeld.
Streen (*streng sajet of garen*), v. strenen.
Streep (*haal, lijn*), v. strepen.
Stre'kel (*hout tot scherping van de zeis*), m. strekels.
Strek'ken (*uitrekken, languit gaan liggen*), ik heb —strekt; *zijn leden* —; *zich* —.
Strek'king (*bedoeling, doel*), v. gmv.
Strem'men (*stijf worden, stollen*), ik heb en het is —stremd; *de melk doen* —; fig. belemmeren: *de oorlog stremt den handel.*
Streng (*een der dunne koorden, waaruit een touw bestaat*), v. strengen; *een kabel is gemaakt uit drie —en; een — zijde, een — wol*, streen.
Streng (*riem, reep*), v. strengen.
Streng (*gestreng*), bn. en bw.; *een — meester.*
Stren'gel (*streng van een vlecht*), m. —s.
Stren'gelen (*vlechten*), ik heb —strengeld; *het klimop strengelt zich om dien boom*, slingert zich.
Stren'gen (*strak aanhalen*), ik heb —strengd.
Stre'pen (*strepen trekken*), ik heb —streept; *papier* —, linieeren.
Stre'ven (*trachten, inspannend pogen*), ik heb —streefd; *naar iets* —, iets trachten te verwerven; *op zijde* —, evenaren.
Strib'belen (*tegenkanten, zich verzetten*), ik heb —stribbeld.
Striem (*wondteeken*), v. —en; *de —en der zweep.*
Strijd (*kamp*; fig. *worsteling*), m. gmv.
Strijd'baar, bn.; *een — volk*, weerbaar, geschikt tot den strijd.
Strij'den (*kampen, vechten*), ik streed, heb —streden; — *tegen of met iets of iemand.*
Strij'dig, bn.; *dit artikel der verordening is — met de wet*, in strijd met.
Strijk (*het strijken*), m. gmv.; *de meid is aan den* —.
Strijka'ge (*diepe buiging*), v. —s. (g = zj)
Strij'kel (*strijkhout bij 't meten van koren*), m. strijkels.
Strij'kelings (*rakelings*), bw.; *iemand — voorbijgaan*, even rakende.
Strij'ken (*naar zich toe halen*), ik streek, heb —streken; *de vlag* —, neerhalen; *de zeilen* —, reven, laten zakken; *het linnen* —, gladmaken met een strijkijzer; *zalf op linnen* —, smeren: *op een viool* —, krassen, spelen.
Strijk'hout (*rolrond hout tot het afstrijken bij 't korenmeten, strijkel*), o. —houten.
Strijk'orkest (*orkest van strijkinstrumenten*), o. —orkesten.
Strijk'stok (*met paardenhaar bespannen stok van den viool- of basspeler*), m. -stokken.
Strijk'voeten (*met de voeten achteruit strijkende zijn beleefdheid betuigen*), ik —voette, heb —strijkvoet; fig. vleien.
Strik (*knoop, lis, lus*), m. strikken.
Stri'ke (*werkstaking*), v. —s. (i = ei)
Strik'ken, ik heb —strikt; *een haas* —, in een strik vangen; *een lintje* —, tot een strik vouwen; gew. breien.
Strikt (*nauwgezet, streng*), bn. en bw.; *—e gehoorzaamheid, —e rechtvaardigheid.*
Strik'vraag, v. —vragen; *een examinator mag geen —vragen doen.* d. i. vragen om den examinandus te verschalken.
Strip'pen (*de tabaksbladen afstroopen van de stelen*), ik heb —stript.
Strob'be (*struik, struweel*), v. strobben.
Strob'belen, strub'belen (*struikelen*), ik heb of ben —strobbeld.
Stroef (*ruig, oneffen, niet glad*), bn. en bw.; *een — slot*, verroest, hakerig; fig. *een — man*, onvriendelijk, niet spraakzaam.
Strom'pelen (*struikelend loopen*), ik heb en ben —strompeld.
Stronk (*afgeknotte stam*), m. stronken; *een een — van een boom; een kool—.*
Stroo (*uitgedorschte halmen*), o. gmv.; *rogge— of — van rogge; strootje*, o. —s.

Stroo'hoed (*hoed van stroo, strooien hoed*), m. —hoeden; *een gele* —.
Strooi'biljet (*biljet, dat bij honderden verspreid of rondgestrooid wordt*), o. —biljetten.
Strooi'en (*met de hand op den grond verspreiden*), ik heb —strooid.
Strooi'en (*van stroo*), bn.; *een — hoed, een — mat; een — dak.*
Strooi'jonker (*iemand die bloemen strooit voor bruid en bruidegom*), m. —jonkers.
Stroo'jonker (*kale jonker*), m. —jonkers. ir.
Strook (*rand, reep*), v. —en; *een — lands.*
Stroo'ken (*streelen met de hand*), ik heb —strookt; *een hond* —, aaien.
Stroo'ken (*overeenstemmen*), heeft -strookt; *dat strookt met mijn overtuiging.*
Stroom (*rivier, het stroomen, strooming*), m. —en; *de Rijn is een* —; *de — van het Maaswater*, strooming; *de schepen liggen op* —, in de rivier voor anker; *een — van tranen*; *een electrische* —, *een magnetische* —; *de regen viel in —en neer*; *een — van woorden.*
Stroo'man (*vogelverschrikker*), m. —mannen.
Stroo'man (*iemand die slechts zijn naam leent voor een handelszaak, maar er niet financieel bij betrokken is*), m. —mannen.
Stroom'draad (aardr. *de denkbeeldige lijn, welke aanwijst, waar het water van een beek of rivier het snelst stroomt*), m. —draden.
Stroo'men (*krachtig stroomen, snel bewegen*), het heeft en is —stroomd; *de rivieren* —.
Stroom'nimf (*riviernimf, najade*), v. -nimfen.
Stroom'sterkte (*hoeveelheid electriciteit, die per seconde stroomt door elke doorsnede van den geleiddraad*), v. gmv.; de — zal evenredig zijn aan het potentiaalverschil der beide polen.
Stroop (*roof, rooftocht, plundering*), m. —en.
Stroop, siroop', v. stropen, siropen.
Stroo'pen (*rooven*), ik heb —stroopt; *zij gingen wild* —, in netten of strikken diefachtig vangen; ook: *een konijn, een haas, een paling* —, van de huid ontdoen, afstroopen.
Stroo'per (*wilddief*), m. stroopers.
Stroop'likker (fig. *mooiprater*), m. —likkers.
Stroop'tocht (*rooftocht*), m. —tochten.
Stroo'tje (Java. *in bladerstrookjes gewikkelde tabak den inlander en den Indo dienend als sigaar*), o. —s; *hij kocht een pakje —s.*
Stroo'wisch (*bundeltje stroo*), v. —wisschen.
Stroo'zak (*slaapzak, linnen zak gevuld met stroo*), m. —zakken.
Strop (*strik, lus*), m. stroppen; zegsw. *tot den — veroordeelen*, d. i. tot de galg.
Strop (*stropdasje*), m. stroppen.
Strop (*strik, trekker aan schoen of laars*), m. stroppen.
Strop (*guit, schalk*), m. stroppen.
Stro'phe (dichtk. *couplet, versafdeeling*), v. -n.
Stro'phisch (dichtk. *in strophen verdeeld*), bn.; *een romance is meest een — gedicht.*
Strop'pen (*in een strop of strik vangen*), ik heb —stropt; *ik heb dat konijn gestropt.*
Strot (*keel, gorgel*), m. strotten.
Strot'tenhoofd (*bovendeel der luchtpijp*), o. —hoofden; zie *A'damsappel.*
Struif (*eierpannekoek*), v. struiven. gew.
Struik (*heestergewas*), m. —en; *een braam*—.
Strui'kelblok (*blok, waarover men licht struikelt*), o. —blokken; fig. belemmering.
Strui'kelen (*dreigen te vallen over eenig beletsel*), ik heb en ben gestruikeld.
Struis (*groote vogel in Afrika en Z.-Amerika; steltlooper, waadvogel*), m. struisen.
Struis (*loodwit*), v. gmv.
Struis (*bos of bundel veeren*), m. struisen.
Struisch (*gespierd, sterk, krachtig*), bn.; *een —e vent, een —e knaap.*
Struis'vogel (*Afrik. steltlooper*), m. —vogels.
Struis'vogelpolitiek (*staatkunde, die geen oog heeft of wil hebben voor de nooden of gevaren der toekomst*), v. gmv.
Struweel' (dicht. *struikgewas*), o. —weelen.
Studeeren (*zich oefenen in de wetenschap, zich toeleggen op de studie, leeren*).
Student' (*leerling eener universiteit*), m. —en.
Studentikoos' (*op de wijze der studenten*), bn.; *in die Rederijkerskamer heerscht een —koze geest.*
Stu'die (*oefening in eenige wetenschap*), v. —diën; *de — der letteren, de — der oude talen; de — der medicijnen.*
Stu'die (*wetenschappelijk onderzoek*, ook *geschrift*), v. studiën.
Stu'die (*schets, stuk om zich te oefenen*), v. —s; *een — van dezen teekenaar of schilder; zij speelt allerlei —s op de piano.*
Studio'sus (*student, muzenzoon, academieburger, leerling eener hoogeschool*), m. studiosi.
Stug (*onvriendelijk*), bn. en bw.; *een — karakter*, onbuigzaam; — *antwoorden*, norsch.
Stuif'aarde (*fijne teelaarde*), v. gmv.
Stuif'meel (*bloemstof ter bevruchting van het vruchtbeginsel*), o. gmv.
Stuik (*hok van tien schooven*), m. stuiken.
Stui'ken (*in hokken of stuiken zetten*), ik heb —stuikt; *de tarwe van dien akker is gestuikt.*
Stuip (*zenuwtrekking*, fig. *gril*), v. stuipen.
Stuit (*het stuiten*), m. stuiten.
Stuit (*lichaamsdeel, stuitbeen*), v. stuiten.
Stui'ten (*tegenhouden, doen ophouden, botsen*), ik heb en het is —stuit.
Stui'tend, bn.; *zoo iets is — voor het gevoel*, strijdig, ergerlijk, afkeerwekkend.
Stui'ter (*groote knikker*), m. stuiters.
Stui'ven (*in stof opwaaien*), het stoof, heeft —stoven; *het stuift buiten erg*; bij uitbr.: *waarheen zijn die vogels gestoven?* wild gevlogen.
Stui'ver (*kleinst zilveren Ned. muntstukje*, ook *waarde van 5 cents*), m. —s.
Stuk (*elk voorwerp, kanon*), o. stukken, stuks; *een — linnen, kant, katoen, enz.*; *een tooneel*—, *een schilder*—, *een muziek*—; *een — vleesch, een — gronds; een kruiser met 20 —ken.*
Stuk (*in deelen of stukken*), bw.; *het mes is* —; *het glas viel* —.
Stukadoor' (*plafondmaker, kunstpleisteraar*), m. stukadoors.
Stuk'kend (*kapot*), bn.; *een — knipmes.* (Beets.)
Stulp (*glazen stolp*), v. stulpen; ook: *hut.*
Stum'per, stum'perd (*sukkelaar, bloed*), m. —s, *die arme* —.
Stun'telig (*sufferig, krukkerig*), bn.
Stupi'de (*dom, stompzinnig*), bn. en bw.; *wat een — vent! hij legt dat — aan.*
Stu'ren (*een schip met het roer zekere richting geven, aan het roer zitten*), ik heb —stuurd.
Stu'ren (*zenden*), ik heb —stuurd.
Stut (*steun, steuning, steunsel*), m. stutten.
Stut'ten (*steunen, onderschragen*), ik heb -stut; *een appelboom* —, *een ouden muur* —.
Stuur (*roer*; fig. *toom*), o. gmv.; *het — van een schip; over — raken*, in de war.
Stuur'boord (*rechterboord*), o. gmv.; *iem. van — naar bakboord zenden*, her- en derwaarts.
Stuur'man (*scheepsofficier in rang onder den kapitein*), m. —lieden, —lui.

Stuursch (*norsch, nurksch*), bn. en bw.
Stuur'stoel (scheepst. *bank of omlijsting, waarbinnen de stuurman zit*), m. –stoelen.
Stuw (*waterkeering, dam*), v. stuwen.
Stuwadoor' (scheepst. *die zich belast met de stuwage en de noodige werkkrachten daarvoor levert*), m. –s.
Stuwa'ge (scheepst. *het stouwen, opeenpakking van goederen in het ruim*), v. gmv. (g = zj)
Stu'wen (*vast opeenpakken*), ik heb –stuwd.
Stylist', stilist' (*schrijver van naam*), m. -en.
Styx (myth. *voornaamste der vloeden, die het elysium omgeven*), m. gmv.; *bij den – zweren*, een heiligen eed afleggen; lees: *stiks.*
Sub'altern (*ondergeschikt, van lageren rang*), bn.; *–e officieren*, nl. onder den rang van kapitein, nl. de luitenants.
Sub'diaken (R. K. *onderdiaken, laagste geestelijke in rang*), m. –diakens.
Subiet' (*plotseling, eensklaps*), bn. en bw.
Sub'ject (spraakk. *onderwerp; eerste naamval; zaak of persoon, waarvan iets gezegd wordt*), o. –en. (j = j)
Sub'jectief (spraakk. *het onderwerp, den persoon betreffende*), bn.; *het – geslacht van een bezittelijk voornaamwoord.*
Subliem' (*verheven, voortreffelijk*), bn. en bw.
Sublimaat' (scheik. *kwik met chloor, een antiseptisch waschmiddel*), o. –maten.
Subordina'tie (*ondergeschiktheid, dienstgehoorzaamheid*), v. gmv. (t = ts)
Subsidiair' (*in de plaats komend*), bn.; *– 10 dagen gevangenisstraf*, in plaats van geldboete.
Subsi'die (*hulp, bijstand, ondersteuning; onderstandsgeld*), v. en o. –diën, –dies.
Subsidieeren (*subsidie verleenen, geldelijk steunen, onderstand geven in geld*); *een school –.*
Substan'tie (*zelfstandigheid, wezenlijkheid, kern, hoofdinhoud, bestanddeel*), v. -tiën, -ties.
Sub'stantief (spraakk. *zelfstandig naamwoord*), o. –tieven.
Substitueeren (*in de plaats stellen*).
Substitu'tie (*in-plaats-stelling*), v. -tiën, -ties.
Substituut' (*plaatsvervanger, tweede in rang, toegevoegde*), m. –tuten.
Succa'de (*geconfijte citroen- of oranjeschil*), v. gmv. Ook: **Suka'de.**
Succes' (*voortgang, geluk, het welgelukken*), o. gmv.; *ergens – mede hebben*; lees: *sukses'.*
Succes'sie (*opvolging, erfopvolging*), v. gmv.; **–oorlog,** m. –oorlogen; **–recht** (*belasting op nalatenschappen*), o. –rechten.
Successief' (*allengs, langzaam aan, achtereenvolgend*), bn. en bw.; lees: *sukses-sief'.*
Succes'sor (*opvolger, ambtsopvolger*), m. –s.
Succursa'le (*hulp- of bijkantoor*), v. -s of -n.
Suf (*droomerig, kindsch*), bn. en bw.
Suf'fen (*droomen, droomerig zijn, suffend peinzen*), ik heb –suft.
Suffisant' (*genoegzaam, toereikend, voldoende*; fig. *ingebeeld, laatdunkend*), bn. en bw. (s = z)
Sugges'tie (*heimelijke ingeving*), v. -tiën, -s.
Sui'ker, v.; (soorten): suikers.
Suikerij' (*cichorei*), v. gmv.
Sui'kerraffinaderij (*fabriek tot zuivering en bewerking van suiker*), v. –raffinaderijen.
Sui'kerriet (Ind. *suikergrasgewas, 2.5-3.75 M. hoog, in de keerkringsgewesten tot 30° NB.; vooral op Nieuw-Guinea*), o. gmv.
Sui'kerziekte (geneesk. *nierziekte*), v. gmv.
Sui'te (*gevolg, volgreeks, voortzetting, samenhang van woorden of gedachten*), v suites; lees: *swie'te.*
Sui'te (*twee salonkamers achter elkaar*), v. -s.
Sui'zebollen (*half bedwelmd of duizelig worden of zijn*), ik heb –suizebold.
Sui'zelen (dicht. *zacht suizen*), het heeft –suizeld; *het zachtkens – der abeelen.*
Sui'zen (*zacht ruischen*), het suisde, heeft –suisd; *het suist mij in de ooren.*
Sujet' (*onderdaan; persoon, tooneelspeler*), o. –ten; *een slecht –*, een slecht mensch; lees: *su-zjet'.*
Suka'de (*in suiker ingelegde citroen- of limoenschil*), v. gmv. Ook: **Succa'de.**
Suka'dekoek, m. –koeken; *als stofnaam*, v.
Suk'kel (*het sukkelen*), m. gmv.; *hij is aan den –.*
Suk'kel (*sukkelaar, stumper*), m. en v. –s.
Suk'kelen (*langzaam voortgaan, gebrekkig loopen, kwijnen*), ik heb –sukkeld.
Sul (*onnoozel, doodgoed mensch, bloed*), m. -len.
Sulfaat' (*zwavelzure soda*), o. –faten.
Sul'fer, sol'fer (*zwavel*), o. en v. gmv.
Sul'lebaan (*glijbaan*), v. –banen.
Sul'len (*glijden op ijs of sneeuw*), ik heb -suld.
Sul'tan (*opperheer, gebieder, keizer*), m. –s.
Sultanaat' (*gebied van een sultan*), o. –naten.
Sum'ma (*som, het beloop, bedrag, totaal*), v. -'s.
Sum'ma summa'rum (*alles te zamen*), bw.
Summiteit' (*hoogste in rang, beroemd man*), v. –en. Ook: **Sommiteit'.**
Super'be (*trotsch, verheven, majestueus; prachtig, aanzienlijk*), bn. en bw.
Su'perfijn (*in hooge mate fijn*), bn.
Superieur' (*voornaam, voortreffelijk, uitstekend, zeer groot; meerder*), bn.
Superieur' (*meerdere in rang*), m. –en.
Superieu're (*vrouw. superieur; kloostermoeder*), v. –n.
Supe'rior (R. K. *hoofd in een klooster*), m. –s.
Superioriteit' (*meerderheid*), v. gmv.
Su'perlatief, superlati'vus (spraakk. *overtreffende trap*), m. gmv.
Supersti'tie (*bijgeloof*), v. -s, -tiën. (tie = tsie)
Supplement' (*bijvoegsel, aanvulsel*), o. –en.
Supple'tie (*aanvulling*), v.; *–troepen*, soldaten, die het leger voltallig maken. (t = ts)
Suppliant' (*verzoeker, indiener van een verzoekschrift*), m. –en; ook: *Supplicant'.*
Suppoost' (*helper, deurwachter*), m. –en.
Support' (*steun, stut, ondersteuning*), o. –en.
Supposi'tie (*onderstelling, vermoeden*), v. –ties, –tiën; lees: *suppoziet'sie.*
Suprematie' (*oppermacht*), v. gmv.; *de – der Engelschen op koloniaal handelsgebied.* (t = ts)
Surchar'ge (*overlading met werk*), v. gmv.
Su're (zijtak: *Moezel*), v.; *Echternach aan de –.*
Surnumerair' (*iemand die boven het gewone getal van ambtenaren aangesteld is, b.v. bij de belastingen*), m. –s. (ai = è)
Surpri'se (*verrassing; St. Nicolaas' verrassing of geschenk; verbazing, bevreemding*), v. –prises. (s = z)
Surrogaat' (*plaatsvervangend middel, b.v. suikerij voor koffie*), o. –gaten. (g = g)
Surveillant' (*oppasser, toeziener*), m. –en.
Surveilleeren (*waken, opzicht hebben of houden; bewaken, onder toezicht houden, toezien*). (ll = lj)
Suspect' (*verdacht, in kwaad vermoeden*), bn.
Suspendeeren (*verschuiven, schorsen, uitstellen; tijdelijk buiten dienst stellen*).
Suspen'sie (*uitstel, vertraging, schorsing, tijdelijke dienstontzetting*), v. –sies, –siën.

Sus'sen (*stillen*), ik suste, heb –sust; *een schreeuwend kind –; het geweten in slaap –.*

Suzerein' (*opperleenheer*), m. –en.

Suzereiniteit' (*opperleenheerschap*), v. gmv.

Swalm (*zijtakje der Maas, Limburg*), v.

Sybarie'tisch (*weelderig, weekelijk, vertroeteld*), bn. en bw.

Syl'be, sylla'be (*lettergreep, woordlid*), v. -n.

Sylla'be, syl'be (*lettergreep*), v. –n.

Syl'phe (*luchtgeest*), v. –n; lees: *sil'-fe.*

Sylphi'de, syl'phe (*vrouwelijke luchtgeest*), v. –n; dicht. *O, vlugge –*, bijen; lees: *silfi'de.*

Symbo'lisch (*zinnebeeldig*), bn. en bw. (y = i)

Symbool' (*kenteeken; zinnebeeld, zinspreuk; geloofsbelijdenis*), o. –bolen. Ook: *Sym'bolum.*

Symmetrie' (*evenmaat, evenredigheid in de afmetingen der onderdeelen*), v. gmv.

Symme'trisch (*gelijk- of evenmatig*), bn., bw.

Sympathie' (*gevoelsovereenstemming; overeenkomst van inborst en neiging; ingebeelde werking van het ééne lichaam op het andere*; ook: *zielsverwantschap*), v. –thiën. (th = t)

Sympathiseeren (*gelijk gevoelen, overeenstemmen, instemming gevoelen*). (th = t)

Symphonie' (*groot veelstemmig muziekstuk voor verschillende instrumenten*), v. –nieën.

Symptoom' (*verschijnsel; kenteeken, aanwijzing, ziekteverschijnsel*), o. –tomen.

Synago'ge (*Israëlietisch bedehuis, Joodsche tempel*), v. synagogen.

Syn'cope (spraakk. *uitstooting van letters*), v. als in: *twaalf* (twalef), *scheikunde* (scheidk.).

Syndicaat' (*handelsvereeniging*), o. –caten.

Synec'doche (stijl. *troop der samenvatting*), v. –s; b.v.: *Daar komt de kiel met goud belaan* (Spandaw); *een vloot van dertig zeilen.*

Syno'de (*kerkvergadering der Hervormden, ook hun algemeen kerkbestuur*), v. synoden.

Syno'de (*hoogstgezaghebbend lichaam in de Nederlandsch Hervormde kerk*), v. gmv.

Synoniem' (*gelijkbeteekenend, zinverwant*), bn.; als zn. (*zinverwant woord*), o. –en.

Synonymiek' (*leer der synoniemen*), v. gmv.

Syntax'is (*leer van den zinbouw*), v. gmv.

Synthe'tisch (*samenstellend*), bn.; *de –e methode*, opbouwend.

Syring' (*sering, bloem*), v. seringen.

Systeem', syste'ma (*ordelijke samenhang van gelijksoortige dingen; wetenschappelijk geheel; stelsel*), o. systemen, systema's.

Systema'tisch (*stelselmatig, ordelijk en samenhangend, wetenschappelijk*), bn. en bw.

T.

T, v. t's. – De twintigste letter van het alphabet, als Romeinsch getalmerk 160.

T.a.p. – Ter aangehaalder plaatse.

Tit. – *Ti'tulus*, titel.

T. N. v. 't A. – *Tot Nut van 't Algemeen.*

T. T. of **t.t.** – *To'tus tu'us*, geheel de uwe.

t. w. – te weten.

Taag (rivier: *Spanje en Portugal*), v.

Taai (*buigzaam*), bn. en bw.; *leder is –; -gekookte suiker*; fig. *een – geduld*, volhardend.

Taai-taai' (*uiterst taaie koekstof*), o. gmv.

Taak (*opgegeven, gezet werk*), v. taken.

Taal (*middel tot gedachten-uiting*), v. talen; *woorden– en gebaren–; de – der Grieken*; fig. *de – der bloemen.*

Taal'gebruik (*gangbare taalwet der levende taal*), o. gmv.

Taal'zuiveraar (*iem. die de Ned. taal wil ontdoen of schuimen van overbodige bastaardspraak, purist*), m. –s; *Hooft was een –.*

Taan (*sap van run*), v.; *een kleur als –.*

Taan'kleur (*bruinachtig geel*), v. gmv.

Taan'kleurig, bn.; *een oude, –e vrouw.*

Taart, v. –en; zegsw. *v. d. – krijgen*, berispt worden; **–endeeg,** o. gmv.; **–epan,** v. –nen.

Tabak' (*rooktabak*), v.; (*soorten*), v. –ken.

Tab'baard, tab'berd (*toga, staatsiegewaad*), m. –baarden, –baards; –berden en –berds.

Tabel' (*overzichtstafel, lijst*), v. tabellen.

Taberna'kel (*tent, waaronder de bondskist der Israëlieten rustte; in de R. K. kerk een koepelvormig draaibaar kastje in 't midden op 't altaar, waar de heilige vaten rusten*), m. en o. –en, –s.

Tableau' (*schilderij, tafereel, rol, register, lijst*), o. –'s, –x. (eau = oo)

Table d'hôte (*open tafel*), v. tables d'hôte; *er is daar – om 2 en om 5 uur*; lees: *-doot'.*

Tabouret' (*stoeltje zonder leuning*), v. –ten.

Tach'tig (*8 maal tien*), bep. hoofdtelw.

Tach'tiger (*grijsaard; wijn van het jaar 1880; schip met 80 stukken*), m. –s.

Tach'tigjarig, bn.; *een – man.*

Tach'tigvoud, o. –vouden; **–ig,** bn. en bw.

Tact (*het betasten, bevoelen; het gevoel*; ook: *beleid, slag, overleg*), m. gmv.; lees: *takt.*

Tactiek' (*krijgs- of legerkunde*; fig. *fijn overleg, berekening*), v. gmv. (c = k)

Tac'tisch (*betrekking hebbende op de krijgskunde*), bn.; *– beleid.* (c = k)

Tact'vol, bn.; *een – optreden.* (c = k)

Taf (*een effene, lichte, zijden stof*), v. taffen.

Ta'fel, v. tafels; *een eikenhouten –, een herberg–*; zegsw. *ter – brengen*, in een vergadering aan de orde stellen.

Ta'fel (*lijst, tabel*), v. tafels; *de –s van Pythagoras*; d. i. *de –s van vermenigvuldiging.*

Ta'fel (*steenen plaat*), v. –en; *de –en der Wet.*

Ta'felen (*aan tafel zitten, dineeren*), ik heb –tafeld; *lang –.*

Ta'felschuimer (*panlikker*), m. -schuimers.

Tafereel' (*schildering, voorstelling*, fig. *levendige beschrijving*), o. –en.

Tagrijn' (*koopman in oud touwwerk*), m. -en.

Tail'le (*lichaamsgestalte*), v. –s; *de – van een kleedingstuk*, het bovenlijf er van, ook de snit; lees: *tal'je.*

Tailleur' (*kleermaker*), m. –s; lees: *tal-jeur'.*

Tailleu'se (*vrouwen-kleermaakster*), v. –s.

Tak, m. takken; *de – van een boom of struik*; fig. *de – van een rivier; de – van een familie.*

Ta'kel (*katrolwerk*), m. –s; *een Spaansche –.*

Takela'ge (*takelwerk, het want*), v. (g = zj)

Ta'kelen, ik heb –takeld; *een vaartuig –*, van touw- en zeilwerk voorzien.

Tak'keling (*jonge vogel, die nog maar van tak tot tak kan vliegen*), m. –en.

Tak'kenbos (*bundel rijshout*), m. –bossen.
Taks (*dashond*), m. taksen.
Taks (*taak*; *aandeel*, *rantsoen*), v. taksen.
Tal (*getal*), o. tallen; – *van gebreken*; *zonder* –; *op het* – *staan of zijn*, d. i. op de lijst der voordracht.
Ta'len (*reikhalzen*, *sterk verlangen*), ik heb –taald; *zij* – *naar geen rust*.
Talent' (*bepaald gewicht aan goud of zilver*), o. talenten; *een* – *zilver*, d. i. in het O. vóór Christus = *f* 2500; *1* – *goud* = *10* –*en zilver*.
Talent' (*begaafdheid*, *bekwaamheid*), o. –en; *een man van* –; *een schilder van* –, aanleg.
Ta'lie (scheepst. *takel*, *touw*), v. talies.
Ta'ling (*kleinste soort van eend*), m. –en.
Ta'lisman (*tooverbeeld of -middel*, *amulet*; *een gewaand behoedmiddel tegen ziekten*, *booze geesten*, *betoovering of onheilen*), m. –s.
Talk (*hard vet*; *ongel*, *smeer*), v. gmv.
Tal'men (*treuzelen*, *dralen*), ik heb –talmd.
Tal'mud (*Joodsch zedenboek der overlevering*), m. gmv.
Talon' (*bij effecten*: *het bewijs ter verkrijging van een stel nieuwe coupons*), m. talons.
Tal'stelsel (*stelsel van tellen*), o. –stelsels.
Talud' (*helling*, *glooiing*, *schuinte*), o. gmv.; *het* – *van een wal*; lees: *ta-luut'*.
Tam (*getemd*), bn. en bw.; *een* – *hert*, *een* –*me kastanje*, d. i. veredeld.
Tamarin'de (*O.- en W.-I. boom*), v. –n.
Tamarin'de (*ingelegde vruchten van den tamarindeboom in O.- en W.-I.*), v. gmv.
Tamarin'de (*geneesmiddel uit de vrucht van den tamarindeboom bereid*), v. gmv.
Tamarisk' (*zeker struikachtig boomgewas met specerijachtigen bast en wortel*), v. –en.
Tam'boer (*trommelslager*), m. tamboers.
Tam'boer (*trommel*, *trom*), v. tamboeren.
Tamboe'ren, ik heb –tamboerd; zegsw. *op iets* –, luid en krachtig aandringen.
Tamboerijn' (*rinkelbom*, *handtrommel met rinkelbellen*), v. –rijnen.
Tam'boer-majoor' (mil. *eerste der tamboers*), m. –majoors.
Tambourin'(*borduur- of haakraam*),m.gmv.
Ta'melijk (*redelijk*, *vrij goed*), bn. en bw.
Tam'pen (*de klok maar aan één zijde met den klepel raken*), ik heb –tampt.
Tampon' (*linnen prop*, *stop*), v. en m. –s.
Tand m. –en; *het kind krijgt* –*en*; zegsw. *met hand en* – *vasthouden*, niet loslaten; *de* – *des tijds*, de vernietiging.
Tand'arts (*tandmeester*), m. –artsen.
Tan'dem (sport. *twee-wiel*, *rijwiel voor twee personen*), m. en v. –s; lees: *tend'm*.
Tan'denborstel (*schuiertje tot reiniging der tanden*), m. –borstels.
Tan'denstoker (*tandenpeuter*), m. –stokers.
Tand'glazuur (*blinkwit der tanden*), o. gmv.
Tand'rad (*machinerad met tanden of inkepingen*), o. –raden, –raderen; –**baan** (*bergspoorweg met tusschenlegger*, *in welks gleuven het tandrad grijpt*), v. –banen.
Ta'nen (*met taan verven*), ik heb –taand; *de zeilen*, *de netten* –, d. i. bruin maken.
Ta'nen (fig. *verduisteren*), het is –taand.
Tang (*keukengereedschap*; *knijpwerktuig*), v. –en; fig. *zij is een* –, booze vrouw.
Tan'gens (*raaklijn aan een cirkel*), v. -gen'ten.
Ta'nig (*geelbruin*, *taankleurig van huid*), bn.
Tank (*reservoir van petroleum*), v. tanks.
Tantaliseeren (*mondtergen*, *doen watertanden*). (s = z) Zie **Tan'talus.**

Tan'talus (myth. *overmoedige koning van Phrygië*, *die tot straf in de onderwereld eeuwigen honger en dorst moest lijden te midden van een overvloed van vruchten en helder bronwater*), m.; –**kwelling**, v. –en.
Tan'te (*moei*), v. –s; *een lastige* –, vrouw.
Tap (*houten doorboorde kraan*), m. tappen.
Tapeet' (dicht. voor *tapijt*), o. tapeten.
Tapijt' (*kleed*), o. tapijten; zegsw. *een onderwerp op het* – *brengen*, ter sprake brengen.
Ta'pir (Ind. *snuitvormig zoogdier*, *b.v. op Sumatra en in Z.-Amerika*, *woudkoe*), m. –s.
Tapisseeren (*met behangsel bekleeden*).
Tapisserie' (*tapijtwerk*, *borduurwerk*), v. -ën.
Tap'pelings (*als door een tap*), bw.; *het bloed liep* – *uit de wonde*.
Tap'pen (*door een kraan aftappen*), ik heb –tapt; *bier* –, *azijn* –.
Tap'per (*slijter van drank*), m. tappers.
Tapperij' (*kroeg*, *slijterij*), v. –en.
Tap'toe (*avondsignaal v. d. militairen*, *meest om 9 uur*, d. i. *doe den tap toe*), v. –s.
Tapuit' (*zomervogel*, *heidehupper*), m. –en.
Tarantel'la (*snelle volksdans in Z.-It.*), v. –'s.
Taran'tula (*vergiftige spin in Italië*), v. tarantula's; *de tarantuladans*, zenuwachtige, hevige trekkingen, een zenuwdans.
Tar'bot (*groote zeevisch*), v. –botten.
Tarief' (*prijsbepaling*, *prijslijst van goederen*), o. tarieven.
Tarn (zijtak: *Garonne*), v.
Tar'nen. Zie **Tor'nen.**
Tar'ra (*aftrekking in gewicht of waarde van koopwaren*, *of percentsgewijze van geld*, *voor vaten*, *kisten*, *enz.*, *waarin die koopwaren besloten zijn*), v. gmv.
Tataar', Tartaar' (*volksstam ten N. van de Zwarte Zee*), m. –taren.
Tar'tarus (myth. *verblijf der verdoemden*, *hel*, *afgrond onder de aarde*), m.
Tar'ten (*tergen*, *uitdagen*), ik tartte, heb –tart; *gevaren* –, *den dood* –.
Tar'we (*graan*, *weit*), v. gmv.
Tar'webrood, o. –brooden; **tarwehalm**, m. –en; –**korrel**, v. –s; –**meel**, o. gmv.
Tar'wenoogst (*oogst der tarwe*), m. -oogsten.
Tas (*stapel*), m. tassen; *een* – *graan*, *een* – *steenen*; ook: *bergplaats*, *schuur*.
Tas (*kopje*), v. -sen; *een* – *koffie*. Ook: **Tas'se.**
Tasch (*buidel of zak*), v. tasschen; *een wei*–, *een herders*–, *een patroon*–.
Tasch'woning (*boerenwoning*, *waarbij woonhuis*, *stal*, *graan- en hooibergplaats onder één dak liggen*), v. –woningen.
Tas'se (*kopje*), v. –n; *neem nog een* – *koffie*.
Tas'sen (*op stapel zetten*), ik heb –tast.
Tast (*greep*, *aanraking*), m. gmv.; *bij of op den* –, d. i. op het gevoel, in den blinde.
Tast'baar, bn. en bw.; *een* –*bare leugen*, d. i. grove, blijkbare leugen.
Tas'ten (*voelen*), ik tastte, heb –tast.
Tast'zin (*de vijfde zin*, *het gevoel*), m. gmv.
Ta'teren, ik heb –taterd; *dat kindje begint al aardig te* –, babbelen.
Ta'tewalen (*slecht spreken*, *krom praten*), het heeft –tatewaald; *wat tatewaalt dat kind aardig!*
Tatoueeren (*de huid met figuren beprikken en beschilderen*). (ou = oe)
Tautologie' (*herhaling van woorden of uitdrukkingen van gelijke beteekenis*), v. gmv.; b.v. *ik ben blij en verheugd*. (au = ou)
Tautolo'gisch (*woordverkwistend*), bn. en bw.

Taver'ne (*bierhuis*), v. -n, -s. Ook: *Taveer'ne.*
Taxateur' (*schatter, waardeerder*), m. –s.
Taxa'tie (*schatting, waardeering*), v. -tiën, -s.
Tax'e (*schatting, geschatte waarde*), v. gmv.
Taxeeren (*schatten, waardeeren; aanslaan*).
Tax'is (*heester, naaldboom*), m. –sen.
Te, vz.: – *Amsterdam*; – *elf uur*; – *voet*, – *zwaard*; bw.: – *groot, het* – *kwaad krijgen.*
Teak'hout, tek'hout, tiek'hout (*zeer taai hout van een O.-Ind. boom, teekhout, djatihout*), o. gmv.
Teato'taler (*geheelonthouder*), m. -s (ea = ie). Eig. iemand die enkel thee drinkt.
Tech'nicum (*industrie- of vakschool*), o. –cums of –ca. (ch = g)
Tech'nicus (*deskundige of werktuigkundige op industrieel gebied*), m. technici. (ch = g)
Techniek' (*leer der kunstregelen; kunstvaardigheid; kunsttaal*), v. gmv. (ch = g)
Techniek' (*technisch*), bn.; *een* –*e term.*
Tech'nisch (*kunstmatig*), bn. (ch = g)
Technologie' (*kunstleer; leer van kunsten, handwerken, manufacturen*, enz.), v. gmv.
Te-De'um (*een R. K. jubelzang*), o. –s; – *lauda'mus*, U, o God, loven wij, nl. begin van den Ambrosiaanschen lofzang.
Tee'der, teer, bn. en bw.; *een* – *kindje*, zwak; *een* –*e kleur*, licht te bezoedelen; *iemand* – *beminnen*, innig.
Tee'derheid,teer'heid(*zachtheid*),v.-heden.
Tee'derlijk, bw.; *iemand* – *beminnen.*
Teef (*wijfjeshond*), v. teven.
Tee'ken (*merk, figuur, sein*), o. –en, –s.
Tee'ken (*leesteeken*), o. teekens.
Tee'kenaap (*toestel bij het teekenen*), m.-apen.
Tee'kenen, ik heb -teekend; *een landschap* –; *op een lijst* –, d. i. inschrijven; *de patrijshond teekende*, d. i. wild aanduiden; *de thermometer teekende 80°*, aanwijzen.
Tee'kening (*afbeelding, schets*), v. –en.
Teel'aarde (*humus, zwarte aarde*), v. gmv.
Teelt (*kweeking, het geteelde*), v. gmv.; *vee*–, *bijen*–, *bloemen*–; *een* – *van helden.*
Teem (*het lijmerig spreken*), m. gmv.
Teem'kous (*temer, teemster*), m. en v. –en.
Teems (*fijne haren zeef*), v. teemsen.
Teems, Theems (rivier: *Engeland*), v.
Teem'sen (*melk ziften*), ik heb –teemst.
Teen (*toon aan den voet*), m. teenen.
Teen (*twijg, rijsje*), v. –en; *een korfje van* –*en.*
Tee'nen (*van teen*), bn.; *een* – *mandje.*
Teer (*kleverige, zwartbruine vloeistof uit hout van den pijnboom verkregen*), o. gmv.; *er is ook kool*–, nl. uit steenkolen.
Teer (*lief, zacht, zwak*), bn. en bw. Ook: **Tee'der.**
Teer'ling (*dobbelsteen, kubus*), m. –lingen; zegsw. *de* – *is geworpen*, het lot heeft beslist; *een* –*el*, b.v. *een* –*el gas*, d. i. M^3.
Teer'penning (*reisgeld*), m. –penningen.
Tee'zen (*wolpluizen*), ik heb -teesd; fig. plagen.
Te'gel (*platsteen, vloersteen*), m. tegels.
Tegelij'kertijd, bw.; *men kan* – *geen twee dingen doen*, in denzelfden tijd.
Tegemoet'koming (fig. *vergoeding*), v. –en.
Te'gen (*in 't gemoet*), bw.; dit bw. vormt met w.w. samenstellingen, als: –*ademen*, –*blaffen*, –*bulken*, –*komen*, enz.
Tegenaan', bw.; *het bord staat er* –.
Te'gendeel (*tegenovergestelde*), o. gmv.
Te'gengestelde, o.; *het* – *van iemands karakter*; *het* – *van een woord of begrip.*
Te'gengif, -gift (*elk middel, dat de werking van gift onschadelijk maakt*), o. –giften.
Te'gengift (*tegengeschenk*), v. –giften.
Te'genhanger (*pendant; wat naast iets anders behoort te hangen*), m. –hangers.
Te'genheid (*tegenspoed*), v. –heden.
Te'genhouden (*beletten, verhinderen*), ik hield –, heb –gehouden.
Te'genkant (*ommezijde, keerzijde*), m. –en.
Te'genkanten, zich (*zich verzetten tegen*), ik heb mij –gekant.
Te'genkomen (*ontmoeten*), ik kwam –, ben –gekomen; *iemand* –.
Tegeno'ver, vz.; *hij woont* – *de kerk*; *de vechtersbazen stonden* – *elkaar.*
Te'genpartij (*tegenstander*), v. –partijen.
Te'genslaan (fig. *mislukken*), het sloeg –, is –geslagen; *dat zal u* –, tegenvallen.
Te'genspoed (*onheil, ramp*), m. –spoeden.
Te'genspoeden (*tegenijlen*), ik ben -gespoed.
Te'genspreken (*betwisten, met woorden bestrijden*), ik sprak –, heb –gesproken.
Te'genstaan (*weerstand bieden*), ik stond –, heb –gestaan: ook: *die spijzen staan mij* –, walgen mij.
Te'genstand (*verzet, belemmering*), m. gmv.
Te'genstander (*vijand, weerstrever*), m. –s.
Te'genstellend (spraakk. *de tegenstelling uitdrukkend*), bn.; *een* – *voegwoord*, b.v. maar, of.
Te'genstelling (*contrast, antithesis*), v. –en.
Te'genstemmen, ik heb –gestemd; *wij zullen* –, d. i. tegen het voorstel stemmen.
Te'genstreven (*belemmeren, tegenwerken*), ik heb –gestreefd.
Tegenstrij'dig (*aandruischende tegen*), bn. en bw.; –*e berichten.*
Te'genvaller (*misrekening, teleurstelling*), m. –vallers; *dat is een* –.
Te'genvergif (*tegengif*), o. **-vergift,** o. –en.
Te'genvoeter (*antipode*), m. –voeters; *onze* –*s wonen ergens op N.-Zeeland.*
Te'genweer (*verzet tegen geweld*), v. gmv.
Te'genwerken (*dwarsboomen, in iets verhinderen*), ik heb –gewerkt.
Te'genwicht (*middel om het evenwicht te behouden*), o. –en; *sport als* – *van studie.*
Te'genwoners (cosmogr. *bewoners van denzelfden meridiaan doch met tegengestelde breedte*), m. mv.
Tegenwoor'dig (*niet afwezig*), bn.; *in den* –*en tijd*, in onze dagen; spraakk. *de* –*e tijd*, de beide eerste tijden van een w.w.
Te'genzin (*afkeer*), m. gmv.; *hij kreeg een* – *in de studie*; *hij deed het met* –.
Tehuis', thuis, o. gmv.; *deze knaap heeft geen* –; fig. *die leeraar is* – *in de geschiedenis der Grieken*, zeer bekwaam.
Tehuis'komst, v. gmv.; *de* – *des vaders.* Ook: *Thuis'komst.*
Teil (*aarden schotel*), v. teilen; gew. *teel.*
Teint (*tint, kleur, kleur van gelaat en huid; kleursterkte*), v. en soms o. –en; *een fijne* –.
Teis'teren, ik heb –teisterd; *de stormen* – *de kusten*, zwaar beschadigen.
Tekort', o. –en; *een* – *van f 1000*; *een* – *dekken*, d. i. aanvullen. Ook: **De'ficit.**
Tekort'koming (*zonde, fout, gebrek*), v. -en.
Tekst (*bijbelplaats, schriftuurplaats*), m. -en; fig. *onderwerp*: *bij zijn* – *blijven.*
Tel (*pasgang van een paard*), m. gmv.; *den* – *gaan*; *halve* –, drieslag.
Tel (*het tellen; telling*), m. gmv.; *bij den* – *verkoopen*, getal; *van den* – *raken*, in de war.
Tel, tel'le (*pasganger, een paard*), v. tellen.

Tel (*achting*), m. gmv.; *ergens niet in — zijn.*
Telefoneeren, telephoneeren (*door middel van de telefoon spreken*), ik heb —telefoneerd.
Telefoon', telephoon' (*verspreker*), v. -onen.
Telegraaf' (*verschrijver*; *toestel*, *dat de gedachten op een verren afstand*, *met ongewone snelheid*, *door zekere teekens mededeelt*), v. —grafen.
Telegrafist' (*ambtenaar d. telegraphie*), m. -en.
Telegram' (*telegr. bericht*), o. —grammen.
Telegrapheeren (*per telegraaf bericht geven of doen geven*, *per draad seinen*). (ph = f)
Telegraphie' (*verschrijfkunst*, *de kunst van het telegrapheeren*), v. gmv. (ph = f)
Telegra'phisch (*door middel van de telegraaf*, *tot de telegraphie behoorende*), bn.
Tele'machus (myth. *Ulysses' zoon*), m.
Te'len (*voortbrengen*; *het aanzijn geven aan*; fig. *veroorzaken*), ik heb —teeld.
Telephoneeren. Zie **Telefoneeren.**
Telephoon', telefoon' (*werktuig om het geluid langs electrischen weg over te brengen langs gespannen draden*), v. —phonen.
Telescoop' (*sterrenkijker of spiegelverrekijker*), m. —copen. (c = k)
Teleur'stellen (*bedriegen in een verwachting*, *dupeeren*), ik heb —gesteld.
Telg (*boomstek*, *jong boompje*), v. telgen.
Telg (*afstammeling*), m. en v. telgen; *een — uit het huis van Oranje.*
Tel'gang (*pasgang*), m. gmv.; *dit paard loopt in den —*, d. i. is zóó gedresseerd, dat het tegelijk rechtervoorpoot en rechterachterpoot oplicht en dan weer linkervoorpoot en linkerachterpoot, enz.
Tel'ganger (*hakkenei*, *tel*), m. —gangers.
Teljoor' (*tafelbord*, *eetbord*), o. —joren.
Tel'kenmale, tel'kenmaal (*elken keer*, *telkens*), bw.; *hij valt mij — in de rede.*
Tel'kens, bw.; *ze zegt het woord — verkeerd*, d.i. elken keer, gestadig.
Tel'len (*de getallen noemen*; *rekenen*, *getallen samenvoegen*), ik heb —teld; *van 1—10 tellen.*
Tel'len (*achten*), ik heb -teld; *hij is daar geteld als een rotte kool bij de groenvrouw.*
Tel'ler (*iemand die telt*; ook *bovenste gedeelte eener breukuitdrukking*), m. tellers.
Tel'ling (*het tellen*), v. —en.
Teloor'gaan (*verloren gaan*), het ging teloor, is teloorgegaan.
Tel'woord (spraakk. *woordsoort*, *een begrip van getal uitdrukkend*), o. —woorden.
Te'men (*slepend*, *lijmerig spreken*), ik heb —teemd; *wat kan die fijmelaar —!*
Te'merig bn. en bw.; *een — gezang*; *spreek toch minder —*, lijmerig, rekkerig.
Temet' (*soms*, *nu en dan*), bw.
Te mij'nent, te on'zent (*te mijnen*, *onzen huize*), bw.; bij uitbreiding: *in mijn streek of stad*; *in ons land.*
Tem'men (*tam maken*), ik heb —temd; *een leeuw —*; *een wild paard —.*
Tempeest' (*orkaan*, *onweder*), o. —en. vero.
Tem'pel (*kerk*, *gewijde plaats*, *heiligdom*), m. —en, —s; *de — van Jeruzalem.*
Temperament' (*bijzondere gesteldheid van het menschelijk gemoed*; *gemoedsaard*, *bloedmenging*), o. —en.
Temperatuur' (*gesteldheid der lucht ten opzichte van warmte of koude*, *droogte of vochtigheid*), v. —turen; *afwisseling in de —.*
Tem'peren (*minderen*, *matigen*), ik heb —temperd; *het al te schelle licht —.*
Tem'permes (*lang*, *buigzaam mes bij verfbereiding op den wrijfsteen*), o. —messen.
Tem'po (muz. en dans. *bepaalde tijdmaat eener beweging*), o. tempo's.
Tempta'tie (*kwelling*, *verzoeking*), v. -s, -tiën.
Tempteeren (*kwellen*, *plagen*; *in verzoeking of verleiding brengen*).
Tems (*paardenharen zeef*, *teems*), v. —en.
Tem'sen (*ziften*), hij heeft de melk —temst.
Ten, vz.; *— huize*, in het huis; *— deele*, voor een deel; *— eerste*, *— tweede*; *— noorden.*
Ten'der (*steenkolenwagen vlak achter de locomotief*), m. tenders.
Ten'gel (*verbindingslat*, *sluitlat*), m. —s.
Ten'ger (*mager*, *rank*), bn.; —**heid,** v. gmv.
Te'nor (muz. *de hoogste mannenstem*), m. tenors, teno'ren.
Te'nor (*tenorzanger*), m. tenors, teno'ren.
Tent (*kermistent*, *hut*, *veldtent*), v. tenten.
Tenta'men (*voorloopig onderzoek*, *voorexamen*), o. —mens, —mina.
Tenta'tie (*beproeving*, *temptatie*), v. -s, -tiën.
Tenteeren (*ondervragen*; *verleiden*, *bekoren*).
Ten'ten (*een wonde peilen of sondeeren*), ik heb —tent.
Tentoon'stelling (*—sgebouw*; *het ten toon stellen*), v. —stellingen.
Tenu'e (*militaire kleeding*), v. —n; *groot-—*, parade-uniform; *klein-—*, dagelijksche uniform.
Tenwa're (*behalve indien*), vgw.
Tenzelf'den, aanw.vnw.; *— tijde*, op dienzelfden.
Tenzij' (*behalve indien*), vgw.; *ik ga uit*, *— het regent.*
Ter, vz.; *hij gaat — school*, *zij is — markt*; *hij is luitenant — zee*; *hij gaf dat — leen.*
Teraar'debestelling (*begrafenis*), v. —en.
Tercero'nen (*afstammelingen van Mulatten en Creolen*, *kleurlingen*), m. en v. mv. (c = ts)
Terde'ge, terdeeg' (*flink*, *degelijk*), bw.
Terecht'stellen (*de straf of doodstraf voltrekken*; *voor den rechter stellen*), heb -gesteld.
Terecht'wijzen (*den weg wijzen*), ik wees —, heb —gewezen; fig. *voorlichten*, *onderwijzen.*
Terecht'zitting (*vergadering eener rechtbank*), v. —zittingen.
Te'ren (*met teer bestrijken*), ik heb —teerd.
Te'ren (*verteren*), ik heb -teerd; *— en smeren.*
Ter'gen (*sarren*), ik heb —tergd; *een hond —*, plagen, hem kwaad maken.
Terhand'stelling (*overreiking*), v. gmv.
Te'ring (geneesk. *uitterende ziekte*), v. —en.
Terloops' (*inderhaast*), bw.; *ik sprak hem —*, in het voorbijgaan.
Term (rekenk. *deel eener reden*), m. termen; *de vier —en eener evenredigheid.*
Term (*bewoording*, *uitdrukking*), m. termen; *dat valt niet onder de —en der wet*, d.i. is niet begrepen in de wet; *een technische —.*
Termie'ten (Ind. *witte mieren*), m. mv.; *de zijn verspreid over alle tropische gewesten.*
Termijn' (*bepaald tijdsverloop*, *gezette tijd*), m. —en; *een som gelds in zes —en betalen*, d. i. in zes gedeelten en op bepaalde tijden.
Terminologie' (*kunsttaal*, *leer der kunstwoorden*), v. —logieën. (g = g)
Ter'minus (myth. *Romeinsche godheid als beschermer der grenzen*), m.
Ter'minus (*grenspaal*, *eindstation*), m. —ni.
Ternau'wernood (*nauwelijks*), bw.; *wij ontkwamen — het gevaar*, met moeite.
Terp (*vluchtheuvel*; *verhevenheid tot wijkplaats bij overstrooming*, *b.v. in Friesland*), v. terpen.

Terpentijn' (*vloeibare dennenhars*), v. gmv.
Terpsi'chore (myth. *muze der reien en koren*; *voorgesteld met de lier*), v.
Ter'ra (*aarde, grond*), v.; – *incognita*, onbekend land; *vele deelen van Sumatra zijn nog* –; – *cotta*, gebrande klei of aarde.
Terras' (*opgehoogd terrein*; *plat, vlakte*; *voorgrond b.v. van een landgoed*), o. terrassen.
Terrein' (*plaats, streek*; *bodem, grond*), o, terreinen; zegsw. *gij komt op mijn* –, d. i. gij moeit u met mijn zaken of rechten.
Terreur' (*schrik, ontsteltenis*; *schrikbewind in Frankrijk, terrorisme, 31 Mei 1793-17 Juli '94*), v.
Terri'ne (*soepschotel, aarden soepkom*), v. -s.
Territoor', territo'rium (*grond, rechtsgebied*), o. –toren; –riums.
Territoriaal' (*plaatselijk*; *behoorende tot het gebied van stad of land*), bn.
Tersluiks', ter sluik (*in 't geheim*), bw.
Tersluips' (*al sluipende*), bw.; – *naderen*.
Terstond' (*aanstonds, dadelijk*), bw.
Ter'tio (*ten derde*), bw.; lees: *tert'sio*.
Terts (*muz.*), v. –en; *groote* –, afstand van twee geheele tonen; *kleine* –, afstand, uit één heelen en een halven toon bestaande.
Terug' (*achteruit, naar achter, tegen, weder*), bw. Met w.w. aaneen te schrijven: *terugbegeeren*, –*bekomen*, –*betalen*, –*deinzen*.
Terug'deinzen (*achterwaarts gaan*), ik ben –gedeinsd; fig. *bang zijn voor iets*.
Terug'houdend (*achterhoudend*), bn.; *uw vriend is zeer* – *voor mij*.
Terug'keer (*wederkomst*), m. gmv.; *de* – *der lente*.
Terug'tocht (*aftocht, terugkeer*, eig. *rugwaartsche tocht*), m. gmv.
Terwijl', bw.: *ik schrijf, lees gij* –, d. i. in dien tijd; vgw.: *ik schrijf*, – *mijn vriend leest*, terwijl dat.
Terzelf'der, vnw.; – *tijd*, in denzelfden tijd.
Terzet' (*trio, muziekstuk voor drie zangstemmen*), o. terzetten. (z = ts)
Test (*aarden vuurpotje of -bakje*), v. testen.
Testament' (*akte van uitersten wil*), o. –en.
Testament' (*de gewijde boeken*), o. –en; *het oude* – *en het nieuwe* –, de Bijbelboeken.
Testamentair' (*den uitersten wil betreffende*), bn.; –*e beschikkingen*; *executeur* –, uitvoerder van een testament. (ai = è)
Testateur' (*erflater of erfmaker*), m. –s, –en.
Testatri'ce (*erflaatster*), v. –trices.
Testeeren (*getuigen*; *legateeren, bij uitersten wil vermaken*).
Testimo'nium (*getuigenis, getuigschrift*), o. –niums, –nia.
Tête-à-tête (*kleine canapé*), v. (mv. als 't enkelv.)
Tetrarch' (*viervorst, beheerscher van* ¼ *des lands*), m. –en; *Herodes was* – *van Galilea*.
Tets (*deegachtig, niet goed doorbakken*), bn.; *het brood is* –, pappig; *de pannekoek is* –.
Teug, v. teugen; *een* – *wijn*, slok; *ademen met volle* –*en*, volop, ruim; zegsw. *met volle* –*en genieten*, in weelde.
Teu'gel (*toom*), m. teugels; *iemand den* – *uit de handen nemen*, d. i. de leiding; *de* –*s der regeering in handen hebben*, het bewind voeren, minister zijn.
Teu'gelen (*in bedwang houden, bedwingen*), ik heb –teugeld.
Teu'gelloos (*bandeloos*), bn.; *een* – *ros*, wild, ongetoomd; fig. buitensporig, b.v.: *de* –*looze menigte*.
Teut (*zeurkous*), m. en v. teuten.
Teut (*dronken*), bn.; *hij was erg* –. gmz.
Teu'ten (*talmen, beuzelen*, ook *zeuren*), ik heb –teut.
Teu'teren (*langzaam zijn, teuten*), ik heb –teuterd.
Teu'tig (*teutachtig, talmend*), bn.
Teuto'nen (*Germaansche volksstam*), m. mv.; *de* – *werden in 102 v. C. door Marius vernietigd*.
Te'vens (*gelijktijdig, terzelfder tijd, tegelijk, ook*), bw.; vroeger: **Tef'fens.**
Tevergeefs', vergeefs' (*vruchteloos*), bw.; *het was* – *gesmeekt*.
Tevre'den (*voldaan, vergenoegd*), bn. en bw.
Tevre'denstellen (*voldoen, genoegen geven*), ik heb –gesteld; *iemand* –, bevredigen.
Teweeg'brengen (*veroorzaken*), ik bracht –, heb –gebracht.
Textiel' (*het spinnen en weven betreffend*), bn.; *de* –*e kunst*; *de* –*industrie komt voor in Twente*. (x = ks)
Textueel' (*woordelijk*), bn. en bw.; *iets* – *opzeggen*. (x = ks)
Textuur' (*weefsel, samenvlechting, verbinding*), v. gmv. (x = ks)
Tha'ler (*voormalig Pruisisch zilverstuk van f 1,80*), m. thalers.
Thali'a (myth. *muze van het blijspel en 't herdersdicht*; *voorgesteld met klimopkrans*), v.
Thans (*nu, op dit oogenblik*), bw.
Thea'ter (*schouwburg*), o. theaters.
Theatraal' (*tooneelmatig, als op het tooneel*), bn. en bw.; *een* –*trale houding*; – *spreken*.
Thee, v. theeën (soorten).
Theïs'me (*geloof aan één' God*), o. gmv.
Theiss (zijtak: *Donau*; *in Hongarije*), v.
Theïst' (*die aan één God gelooft*), m. –en.
The'ma (*taaloefening in een vreemde taal*), v. –'s, –ta; *hoeveel* –*'s hebben wij op?*
The'ma (*grondstelling of stof, waarover geschreven of gesproken wordt*), o. thema's.
The'mis (myth. *tweede gemalin van Jupiter, godin der gerechtigheid met blinddoek, weegschaal en zwaard*), v.; fig. *de tempel van* –, paleis van justitie.
Theologie' (*godgeleerdheid*), v. gmv. (g = g)
Theolo'gisch (*godgeleerd*), bn.; *de* –*e faculteit, een* – *dispuut, een* – *werk*. (g = g)
Theoloog' (*godgeleerde*), m. –logen.
Theore'ma (*grondstelling*), o. –'s; *het* – *van Pythagoras* (meetk.).
Theore'ticus (*kenner of beoefenaar der theoretische zijde eener wetenschap, bespiegelaar*; *geen practicus*), m. –ci.
Theore'tisch (*beschouwend, bespiegelend*), bn.
Theorie' (*grondkennis, welke in bespiegeling bestaat, zonder dat die met de practijk verbonden is*; *afgetrokken beschouwing*), v. –ën; *de* – *der rekenkunde*.
Therapie' (*geneesleer, ziekteleer*), v. gmv.
Theria'kel, tria'kel (*zekere artsenij*, ook *tegengift bij de Ouden*), m. gmv. Ook: *theriak'*.
Theria'ki (*opiumschuivers in het Oosten*), m. mv.
Thermaal' (*de warme bronnen of baden betreffende*), bn.
Ther'men (*gebouwen voor warme badstoven of baden, reeds bij de Romeinen*), v. mv.
Thermogeen' (*warmtegevend*), bn.; –*gene stralen*; –*gene watten*.
Thermome'ter (*warmtemeter*), m. –meters.
Thesaurie' (*schatbewaarplaats*), v. –rieën. (s = z)

Thesaurier' (*schatbewaarder, penningmeester*), m. —s. (s = z)
The'seus (myth. *de nationale held der oude Atheners*, ± *1150 v. C.*), m.; lees: *tee'-zuis.*
The'sis (*grondstelling*; *openbaar geschilpunt*), v. theses. (s = z)
The'sis (dichtk. *toondaling*, *niet-betoonde lettergreep in een versvoet*), v. —sen. (s = z)
Thes'pis (*de grondvester van het Grieksche treurspel, tijdgenoot van Solon*, ± *540 v. C.*).
Thibet' (*fijne wollen japonstof*), o. gmv.; lees: *tibee'.*
Thor (Germ. myth. *dondergod*), m.; lees: *Tor*; ook: *Donar, Thoenar.*
Tho'ra (*Joodsch of Mozaïsch wetboek*), v. gmv.
Thuis, tehuis', bw.; *ik blijf vandaag* —, d. i. ik ga niet uit; fig. *hij is* — *in de geschiedenis*, zeer bekwaam.
Thyr'sus (myth. *de met wijngaardranken omslingerde staf der priesters van Bacchus*) m. thyrzen. (y = i); ook: *thyrs.*
Tia'ra (*drievoudige pauselijke kroon als het zinnebeeld der strijdende, lijdende en triomfeerende kerk*), v. —'s.
Ti'ber (rivier: *Italië*), m.; *Rome aan den* —.
Ti'chel (*metselsteen, baksteen*), m. —s, —en.
Tici'no (zijtak: *Po*), v.; ook: *Tessi'no.*
Tien, telw.; *een gulden is* — *dubbeltjes.*
Tiend (*cijns*, $^1/_{10}$ *van het veldgewas*), o. tienden.
Tiendaagsch', bn.; *de* —*e veldtocht*, Aug.1831.
Tien'de (*ranggetal*), bn.; *het was de* — *der maand*; *hij was de* — *van de ranglijst.*
Tiendee'lig (*decimaal, in tien deelen verdeeld*), bn.; *een* —*e breuk*, *een* —*e schaal.*
Tien'dehalf (*negen en een half*), telw.; *dat kost* —*halven gulden*, d. i. *f* 9,50.
Tien'derhande, -lei (*tien soorten*), bn.
Tiend'heffer (*eigenaar van eenig tiend*), m. —heffers.
Tie'nen, zelfst. telw.; *wij waren met ons* —.
Tien'hoek (meetk. *veelhoek met tien zijden*), m. —hoeken.
Tien'man (*een der leden v. het tienmanschap in oud-Rome*, *462 v. C.*), m. —mannen.
Tien'ponder (*kanon*; *gewicht*), m. -ponders.
Tienstui'verstuk (*Ned. zilverstukje van f 0,50*), o. —stukken.
Tien'tal (*tien eenheden*), o. —tallen.
Tiental'lig (*tiendeelig*), bn.; *het* — *stelsel.*
Tien'tje (*Ned. goudstuk van f 10*), o. —s.
Tien'voud, o. —vouden; *100 is een* — *van 10.*
Tien'zijdig (*met tien zijden*), bn.; *een* —*e veelhoek*, *een* —*e piramide.*
Tier (*groei, welige aanwas*), v. gmv.; *er zit geen* — *in dien boom, in dat kind.*
Tiërceeren (*tot een derde verminderen*).
Tierelantijn'tje, tierlantijn'tje (*soort van leeuwerik met zwarten kop*), o. —s.
Tierelie'ren (*zingen van vogels, kwinkeleeren*), zij hebben —tierelierd.
Tie'ren (*schreeuwen, drukte of geraas maken*), de jongens hebben —tierd.
Tie'ren (*welig groeien, gedijen*), het heeft —tierd; *de planten* — *hier goed.*
Tie'rig (*krachtig groeiend, welig, opkomend, voorspoedig*), bn. en bw.
Tierlantijn'tjes (*handbewegingen*, fig. *uitvluchten*), o. mv.
Tiers-état' (gesch. *derde stand in Frankrijk nl. burgers en boeren*), m. gmv.; lees: *ti-ers étá.*
Ti'ger, Ti'gris (riv.: *Aziatisch Turkije*), m.
Tij (*eb en vloed*), o. tijen; *opkomend* —, *vallend* —; *dood* —, d. i. flauw opkomend water.
Tijd, m. -en; zegsw. *te rechter* —, *te bekwamer* —, d. i. op den juisten tijd; *de* — *der jeugd.*
Tij'delijk (*voor zekeren tijd*), bn. en bw.
Tij'deloos, tij'loos (*herfstbloem*), v. -loozen.
Tij'dens (*gedurende*), vz.; — *den oorlog.*
Tijd'geest (*algemeene denkwijze in zeker tijdperk*), m. gmv.
Tijd'genoot, m. —genooten; *de dichter Hooft* (1581—1647) *was een* — *van Prins Maurits* (1567—1625) *en van Frederik Hendrik* (1584—1647).
Tij'dig (*bijtijds*), bn. en bw.; *een* —*e maatregel*; *ik was* — *aan den trein.*
Tij'ding (*bericht*), v. —en; **tij'dinkje**, o. —s.
Tij'dingzaal (*zaal of vestibule, waarbinnen een dagblad-redactie haar nieuws enz. aanplakt*), v. —zalen.
Tijd'korting (*uitspanning, tijdverdrijf*), v. —kortingen.
Tijd'schrift (*periodiek geschrift, maand- of weekschrift*), o. —schriften.
Tijds'gewricht (*kort tijdvak, tijdvak waarin kentering plaats heeft*), o. —gewrichten.
Tijd'stip (*punt des tijds, geschiedkundig oogenblik*), o. —stippen.
Tijd'stroom (*gang des tijds*), m. gmv.
Tijds'verloop (*tijdduur, tijdvak, voortgang van tijd*), o. gmv.
Tijd'vak (gesch. *afdeeling, tijdsverloop tusschen twee hoofdfeiten*), o. —vakken.
Tijd'vers (*chronicum*), o. —verzen.
Tij'en, tijgen (*gaan, trekken*), ik tij(g), zij tij(g)en, ik toog, ben -togen; *als 't op een vechten gaat, tijt Melis aan het loopen.* (Huygens).
Tij'ger (*groot katachtig roofdier*), m. tijgers.
Tij'gerhond (*gevlekt als een tijger*), m. —en.
Tij'glas (scheepst. *zandlooper*), o. —glazen.
Tijk (*overtrek van bedden*), v. tijken.
Tij'loos (*paarse herfstbloem*), v. —loozen.
Tijm (*lipbloemig plantje*), m. gmv.
Tijns, tins (*cijns*), m. tijnzen, tinzen.
Tik (*niet harde slag*), m. tikken.
Tik'ken (*zacht, aankloppen*), ik heb —tikt.
Tik'ker (*arreslee*), m. tikkers. gew.
Tik'takken (*zachtjes tikken*), het heeft —tiktakt; *het* — *van een uurwerk*, *van een weefgetouw.*
Tik'takken (*op het tiktakbord spelen*), ik heb —tiktakt; —**spel**, o. gmv.
Til (*het tillen*), m. gmv.; *daar is een heele* — *aan*; fig. *er is iets op* —, op handen.
Til, til'le (*duiventil, vogelknip*), v. tillen.
Til, til'le (*brugje over een smal water*), v. tillen.
Til'baar, bn.; -*bare have*, d.i. roerende goederen.
Til'bury (*licht tweewielig rijtuig op veeren*), v. tilbury's.
Til'len (*iets zwaars met inspanning opheffen*), ik heb —tild.
Ti'mekeeper (sport. *tijdopnemend persoon bij wedstrijden*), m. —s; lees: *teim'kiepr.*
Timi'de (*beschroomd, verlegen*; *vreesachtig, bloode of bleu*), bn. en bw.
Tim'meren (*in hout werken*), ik heb -timmerd; *een raam* —, *een schip* —; zegsw. *hij timmert niet hoog*, zijn verstand reikt niet ver.
Tim'merman, m. —lieden, —lui.
Tim'merwerf (*timmerplaats*), v. —werven.
Timp'je (*langwerpig spits broodje*), o. —s.
Tin (*metaal op Banka en Blitong*), o. gmv.
Tin'achtig (*lijkende op tin*), bn.; **-ader** (*ader in een tinmijn*), v. —aders; —**foelie** (*rugbekleeding van spiegelglas*), v. gmv.; —**groeve** (*tinmijn*), v. —groeven.

Tinctuur' (*aftreksel van kruiden of van dierlijke zelfstandigheden*), v. —turen. (c = k)
Tin'ka, ting'ka (Mal. *kuur, gril*), v. —'s.
Tin'kelen (*tjingelen met bellen*), ik heb —tinkeld; *ik hoor de bellen der kudde —.*
Tin'ne, tin (*tandvormig bovendeel van een kasteelmuur*), v. tinnen; *de — des tempels van Jeruzalem*; bij uitbr. *top, spits, kanteel.*
Tin'negieter, m. —gieters; *politieke —*, iemand die in staatkunde liefhebbert.
Tin'nen (*van tin gemaakt*), bn.; *een — kroes.*
Tins (*tijns of cijns*), m. tinzen. vero.
Tint (*roode Spaansche wijn*), m. gmv.; *— is de beste wijn van Andalusie* (Spanje).
Tint (*kleur, gelaatskleur*), v. -en. Ook: **Teint.**
Tin'tel (*verkoold linnen*), v. gmv.; **—doos,** v. —doozen. Ook: **Ton'del.**
Tin'telen (*flonkeren*), het heeft —tinteld; *de sterren —*, flikkeren; *een oog —d van geestdrift*; *mijn vingers — van de koude*, steken, prikkelen.
Tin'ten (*kleur geven*), ik heb —tint; *een blos tintte zijn wangen.*
Tip (*punt, uiteinde*), m. tippen; *de — van een das, de — van een zakdoek.*
Tip'pen (*korten*), ik heb —tipt; *het haar laten —*; *de vleugels —*, de tippen er af snijden.
Tira'de (*uitval, lange reeks van woorden; brok uit een zin; reeks verzen*), v. —s.
Tirailleur' (mil. *scherpschutter der voorhoede*), m. —s; lees: *—raljeur'.*
Tiran', tyran' (*dwingeland*), m. —nen.
Tirannie', tirannij' (*dwingelandij*), v. —nieën, —nijen.
Tiranniek' (*wreed, willekeurig*), bn. en bw.
Tiranniseeren (*hard behandelen*); *iem. —.*
Tiras' (*net om patrijzen te vangen*), v. —sen.
Tissu' (*doekje, fijn geweven dasje*), o. tissu's.
Ti'tan (myth. *reus, hemelbestormer*), m. —s, tita'nen.
Ti'tansarbeid (*reuzenwerk*), m. gmv.
Ti'tel (*ambtsnaam, rangnaam; rechtsgrond*), m. titels.
Ti'tel (*opschrift, benaming*), m. titels.
Ti'telen (*betitelen, een titel geven*), ik heb —titeld.
Tit'tel (*punt, teeken*), m. tittels; *er mag geen aan ontbreken*, d. i. niets, *geen stipje.*
Titulair' (*in naam*), bn.; *korporaal —, sergeant —.* (ai = è)
Titula'ris (*persoon, die zekeren titel voert, titeldrager*), m. —sen.
Titulatuur' (*betiteling, volledige benaming*), v. —turen.
Tituleeren (*betitelen; iemand een titel geven*); *hoe moet ik hem —?*
Tjalk (*smal en plat Friesch vaartuig*), v. —en.
Tjerk (*Amerikaansche houtsnip*), v. tjerken.
Tji (Ind. *beek of rivier*), v. tji's; *Tji* bezigt men op W.-Java. Zie **Ka'li.**
Tjil'pen, ik heb —tjilpt; *de musschen —*, piepend gefluit maken.
Tjin'gelen (*langzaam luiden*), ik heb -tjingeld.
Tjit'jak (*huishagedis op Java*), v. —s.
Tjon'ger, Kuinder (riviertje: *Friesland*), v.
Tjot'ter (*klein vaartuig*), v. tjotters.
Toast (*dronk*), m. toasten; beter: **Toost.**
Tob'be (*waschkuip, balie*), v. tobben.
Tob'ben (*zwoegen, zich afsloven*), ik heb —tobd; *met een ziek kind —.*
Tob'berig (*tobbende, onrustig*), bn.; *de zieke was vannacht erg —*; fig. zwaartillend.
Tobberij' (*afsloving, gezanik*), v. —en.

Toch (*echter, evenwel, niettemin*), bw.
Tocht (*reis*), m. tochten; *zij deden een — naar het H. Land; een kruis—, een pelgrims—.*
Tocht (*trekwind, zuigwind*), m. tochten.
Toch'ten, het heeft -tocht; *wat tocht het hier!*
Toch'tig (*winderig*), bn.; *een — huis*; **-heid,** v.
Tod, tod'de (*lomp, vod*), v. todden.
Tod'dy (*rumgrog*, ook: *cognac of brandewijn met water*; ook: *arakgrog*), m. gmv.
Toe, bw.; met ww. wordt dit bijw. aaneengeschreven: *—ademen, —bakeren, —behooren.*
Toe'an-besar (Ind. *groote heer, gouverneur-generaal*), m. —besars. Ook: *Toe'wan-besar.*
Toe'dracht, v. gmv.; *ik zal u de geheele — der zaak mededeelen*, d. i. het beloop.
Toe'gang, m. —gangen; *— hebben, vrijen — hebben*, d. i. vrij mogen binnengaan; *de —en tot de stad*, wegen, poorten.
Toegan'kelijk (*genaakbaar, te naderen*), bn.
Toegeef'lijk, toege'felijk (*vergevensgezind, inschikkelijk*), bn. en bw.
Toe'genegen (*gunstig gezind*), bn.
Toege'vend (*inschikkelijk*), bn. en bw.
Toe'geving (*inwilliging, concessie*), v. gmv.
Toe'gift (*overmaat*), v. —giften.
Toe'hoorder, m. —hoorders; *al de —s waren getroffen*, d. i. aanwezigen.
Toe'hooren (*aanhooren, luisteren, toebehooren*), ik heb of het heeft —gehoord.
Toe'huis (*geen winkelhuis, gesloten huis*), o. —huizen.
Toe'kennen, ik heb —gekend; *iemand een recht —*, geven, toestaan, verleenen.
Toeko'mend (*aanstaande*), bn.; *de —e week, het —e leven*; spraakk. *de —e tijd.*
Toe'komst (*de tijd, die nog komen moet*), v. gmv.; *de jeugd heeft de — in handen.*
Toe'laag, toe'lage (*geschenk in geld, gratificatie*), v. —lagen.
Toe'last (*groot wijnvat*), m. —lasten.
Toe'laten (*veroorloven*), ik liet —, heb —gelaten; *gij moet van uw kinderen niet alles —*, dulden; *oogluikend iets —.*
Toe'latingsexamen (*admissie-examen*), o. —examens.
Toe'leg (*plan*), m. gmv.; *de booze — werd verijdeld*, d. i. opzet, aanslag, samenzwering.
Toe'leggen (zich), ik legde (leide) mij —, heb mij —gelegd (—geleid); *ik heb mij op de natuurkunde —gelegd*, d. i. als hoofdvak bestudeeren; zich beijveren.
Toe'lichten (*ophelderen, nader verklaren*), ik heb —gelicht; *een geschil —.*
Toe'loop, m. gmv.; *deze winkel heeft den —*, trekt een menigte klanten; *— van volk.*
Toe'maat (*overmaat, te veel*), v. —maten.
Toen, bw.: *hij kwam —*, op dien tijd; vgw.: *— hij kwam, was het te laat*, op het oogenblik, dat.
Toe'naam (*bijnaam*), m. —namen.
Toen'dra (aardr. *mosvlakte of steppe in Siberië; 's winters bevroren moeras*), v. —'s.
Toen'maals (*indertijd*), bw.; *hij was — in Indië*, destijds, in die dagen.
Toenma'lig, bn.; *de —e mode was minder dwaas*, de mode van toen, van die dagen.
Toe'passen (*aanwenden*), ik heb —gepast.
Toer (*reis, tocht, wandeling, rit*), m. toeren; *wij deden een — door de fraaie omstreken.*
Toer (*kunststukje, goochelkunstje*), m. toeren; *die goochelaar doet fraaie —en.*
Toer (*een lastig werk*), m. gmv.; *je zult er een heelen — mee hebben*, moeite.
Toer (*beurt*), m. -en; *elk zal op zijn — spelen.*

Toer (*damespruikje, haartooi*), m.; —**tje,** o. -s.
Toer (*streng koralen of paarlensnoer*), m. -en.
Toe'rechten (*bereiden*), ik heb —gerecht; *de salade —, het avondmaal —.*
Toe'reeden (*optakelen, uitrusten*), ik heb —gereed; *een schip ten oorlog —.*
Toerei'kend (*voldoende, genoegzaam*), bn.; *de voorraad was —; het geld was niet —.*
Toere'kenbaar, bn.; *een misdaad is een krankzinnige niet —,* hij kan er gerechtelijk niet voor gestraft worden.
Toe'rekenen (*wijten, ten laste leggen*), ik heb —gerekend.
Toe'ren (*rijden in een rijtuig*), ik heb -toerd.
Toe'rijtuig (*gesloten rijtuig*), v. —rijtuigen.
Toerist' (*pleizierreiziger*), m. —en; *langs den Rijn wemelt het 's zomers van —en.*
Toe'rusten (*gereed maken*), ik heb —gerust; *ten strijde —,* wapenen.
Toeschie'telijk (*tegemoetkomend, toegeeflijk, welwillend*), bn.
Toe'schieten, ik schoot —, heb en ben —geschoten; *op dien kreet kwam mijn vader —,* d. i. ijlings aansnellen.
Toe'schijnen (*dunken, voorkomen*), het scheen —, heeft mij —geschenen.
Toe'schouwer (*kijker, omstander*), m. —s.
Toe'slag, m.; *de — valt,* toewijzing van een koop.
Toe'speling, v.; *hij maakt een — op uw burgerafkomst,* zinspeling.
Toe'spijs (*bijspijs, bijgerecht*), v. —spijzen.
Toe'spraak (*aanspraak, rede*), v. —spraken; *hij hield een — tot zijn werklieden.*
Toe'staan (*veroorloven, vergunnen, inwilligen*), ik stond —, heb —gestaan; *een verzoek —, iemand iets —.*
Toe'stand (*gesteldheid, gesteltenis*), m. —en.
Toe'stel, m. en o. —stellen; *wat kost dat —?* werktuig, machine.
Toe'stemmen (*inwilligen*), ik heb -gestemd.
Toe'takelen, ik heb —getakeld; *wat is dat kind vreemd toegetakeld!* opgeschikt; *hij kwam deerlijk toegetakeld thuis,* bont en blauw geranseld, vol wondeplekken.
Toe'tasten, ik heb —getast; *de gasten moeten maar —,* d. i. nemen, wat hun gelieft.
Toe'ten (*blazen op trompetten, koehoorns, enz.*), ik heb —toet; zegsw. *hij weet van — noch blazen,* hij weet hoegenaamd niets (van het vak).
Toe'ter (*blaashoorn, toethoorn*), m. —s. gmz.
Toe'teren (*gedurig toeten*), ik heb —toeterd.
Toet'hoorn, -horen (*koehoorn, blaashoorn*), m. —hoorns, —horens.
Toets (fig. *proef*), m. toetsen; *den — kunnen doorstaan,* bestand zijn tegen het onderzoek.
Toets (*evenmatig deel van een klavier*), m. -en.
Toets (*schaduw, donker*), m. toetsen.
Toet'sen, ik heb —toetst; *wij zullen zijn eerlijkheid —,* d. i. op de proef stellen.
Toets'naald (*proefnaald*), v. —naalden.
Toets'steen (*een proefsteen*), m. -en; (*stof*), o.
Toe'val (*onvoorzien geval*), o. —vallen.
Toe'val (*zenuwtoeval*), o. —vallen.
Toe'vallen (*ten deel vallen*), het is —gevallen.
Toeval'lig (*bij toeval*), bn. en bw.
Toe'ven (*beiden*), ik heb —toefd; *ons toeft een vriendelijk onthaal,* d. i. wij hebben te wachten.
Toe'verlaat (*wijkplaats,* fig. *beschermer*), m. gmv.; *gij zijt mijn —,* d. i. steun, toevlucht.
Toe'vloed (*het toevloeien*), m. gmv.; fig. *een — van vreemden,* bijeenkomen.
Toe'vlucht (*wijkplaats, steun, hulp*), v. gmv.
Toe'voer (*aanvoer*), m. gmv.; *— van levensmiddelen; den — afsnijden.*
Toe'wan (Mal. *heer, mijnheer*), m. —s. Ook: *Toean; — bezaar, — besar* (*groote heer*), d. i. de gouverneur-generaal van Ned.-Indië.
Toe'wicht (*toemaat, overwicht*), o. gmv.; *hij gaf mij een ons —,* d. i. overwicht.
Toe'wijden (*toeheiligen*), ik heb —gewijd; *zich — aan,* d. i. zich geheel geven.
Toe'zang (*slotzang*), m. —zangen; *de — van Vondels rei van Engelen in Lucifer.*
Toe'zeggen (*beloven*), ik heb -gezegd (-gezeid), *iemand een belooning —.*
Toe'zicht (*het toezien*), o. gmv.; *er moet — zijn bij alle werk,* opzicht.
Toe'zien (*opzicht houden*), ik zag —, heb —gezien.
Toe'zwaaien, ik heb —gezwaaid; *iemand met den zakdoek —;* fig. *iemand wierook —, lof —,* hem hoog prijzen.
Tof'fel (*muil, pantoffeltje*), v. toffels. gmz.
Tof'steen (*tufsteen*), m. —steenen; (*stof*), o.
To'ga (R. K. *toog, lang priesterkleed*), v. —'s.
To'ga (*ambtskleed van rechters en advocaten*), v. toga's.
To'gen (onv. verl. tijd, mv.) van **Tij'en** (*trekken*); *de kruisvaarders — naar het H. Land.*
Toilet' (*lijnwaad; kleedij; kaptafel*), o. —ten; zegsw. *zijn — maken,* d.i. zich met zorg kleeden.
Tokay'er (*Hongaarsche wijn*), m. gmv.
Tok'kei, tok'kej (*een der grootste gekko's op Java*), m. —s.
Tok'kelen (*gedurig zacht rukken aan*), ik heb —tokkeld; *de snaren —,* een snaarinstrument bespelen; fig. *de lier —,* dichten.
To'ko (Ind. *bazaar, winkel met allerhande*), v. toko's; **—houder** (*baas of eigenaar van een toko*), m. —houders.
Tol (*doortochtgeld, schatting*), m. tollen.
Tol (*kinderspeeltuig*), m. tollen.
Toleran'tie (*verdraagzaamheid*), v. gmv.
Tol'gaarder (*tolontvanger*), m. —gaarders.
Tol'hek (*afsluithek op den weg*), o. —hekken; **tol'huis** (*tolkantoor*), o. —huizen.
Tolk (*vertaler*), m. tolken; *iemand tot — dienen,* taalman. Ook, *woordvoerder: ik hoop de — van ons allen te zijn, als ik u dit zeg.*
Tol'len (*met den tol spelen*), ik heb —told; fig. draaien als een tol.
Tol'lenaar (*tolgaarder*), m. -s, -naren. Bijbel.
Tol'vrij, bn.; *gedachten zijn —,* men kan denken, zooals men wil.
Tomaat' (*Z.-Am. appelvormige scharlakenroode vrucht*), v. —maten. *Men gebruikt het sap van de tomaten in vleeschsoep.*
To'mahawk (*strijdbijl of strijdknots der Indianen in N.-Amerika*), m. —hawks.
Tom'be (*praalgraf, grafteeken*), v. —s.
Tom'bola (*zekere openbare loterij*), v. —'s.
Tommon'gong (Java. *rang van een inlandsch edelman, lager dan Adhipatti*), m. —gongs.
Tom-pou'ce (*kleinduimpje, dwergje*), m. —pouces. (ou = oe)
Ton (*inhoudsmaat*), v. tonnen; *een schip van 125 —;* elke ton = 1000 KG.
Ton (*gekuipt houten vat*), v. tonnen; *een — bier; een — gouds,* honderdduizend gulden.
Ton'del (*busje met gebrand linnen*), o. gmv.
Ton'der (*tondel*), o. tonders.
To'nen (*klinken, weerklinken*), het heeft —toond; *de liederen —, het orgel toont.*

Tong (*spraaklid*), v. tongen; fig. *de – van een gesp*, stift; *de – van een balans*, naald; *de – van een slot*, schoot of schieter.
Tong (*zekere platvisch*), v. tongen.
Ton'gelreep (*zijtak: Dommel, N.-Brab.*), v.
Tong'val, m. –vallen; *de Overijselsche –*, d. i. de gewestelijke taal, het dialect van O.
Tonijn' (*zekere visch der Middell. Zee*), m. -en.
To'nisch (*zenuwsterkend, -spannend*), bn.
Ton'neboeier (*bakenmeester*), m. –boeiers.
Ton'nen (*in tonnen of vaten doen*), ik heb –tond; *het spek –*; *haring –*.
Ton'ner (*die haring in tonnen doet*), m. –s.
Tonsuur' (R. K. *kruinschering, de geschoren kruin van een priester*), v. gmv.
Ton'tel (*tondel*), v. tontels.
Toog (*boog in de bouwkunde*), m. togen.
Toog (*toga, priesterkleed*; ook *overkleed van misdienaren aan het altaar*), m. togen.
Tooi (*opsiersel, opschik*), m. gmv.
Tooi'en (*opsieren, sieren*), ik heb –tooid; *de rozen – den hof*; *zich –*.
Toom (*teugel, leireep*), m. toomen.
Toom (*broedsel*), m. toomen; *een – kippen*.
Too'meloos (*zonder toom*, fig. *buitensporig*), bn. en bw.
Too'men, ik heb -toomd; *een paard –*, d. i. het den toom aanleggen; fig. *beteugelen, bedwingen*.
Toon (*teen van den voet*), m. toonen.
Toon (*zangtoon, klank*), m. tonen.
Toon (*manier, wijze*), m. gmv.
Toon (*kleurschakeering*), m. tonen.
Toon (spraakk. *klemtoon*), m. tonen.
Toon (ten), m.; *een kunstwerk ten – stellen*.
Toon'bank (*winkeltafel*), v. –banken.
Toon'beeld (*voortreffelijk voorbeeld*), o. –en.
Toon'der, m. –s; *de bank betaalt aan –*; *een wissel te betalen aan –*, houder.
Tooneel' (*schouwspel*), o. -en; fig. *de stad was het jammerlijk – van moord en plundering*.
Tooneel' (*de planken, de plaats waarop gespeeld wordt, schouwplaats*), o. tooneelen.
Tooneel' (*deel van een bedrijf*), o. –en.
Tooneelist' (*tooneelspeler, acteur*), m. –en.
Tooneelma'tig (*overeenkomstig de eischen van het tooneel*), bn. en bw.
Tooneel'scherm (*coulisse*), o. –schermen.
Tooneel'school (*vakschool voor tooneelspelers*), v. –scholen; *de – te Amsterdam*.
Tooneel'spel (dichtk. *dramatisch gedicht, houdende het midden tusschen het treurspel en het blijspel*), o. –spelen.
Tooneel'speler (*iemand die het tooneelspel als kunstenaar beoefent, tooneelist*), m. –s; **–speelster** (*actrice*), v. –s.
Too'nen (*laten zien*), ik heb –toond; *moed –*, doen blijken; zegsw. *zijn hoofd –*, koppig zijn.
Toon'gevend (*leidend, waar men zich naar richt*), bn.; *–e kringen*.
Toon'gever (fig. *persoon, naar wien men zich richt*), m. –gevers.
Toon'kunst (*muziek*), v. gmv.; **–kunstenaar** (*muzikant*), m. –s, –aren.
Toon'ladder (*regelmatige opklimming van tonen in een octaaf*), v. –ladders.
Toon'loos (spraakk. *zonder klank of nadruk*), bn.; *een –looze letter*.
Toons'afstand (*interval*), m. –afstanden.
Toon'schaal (*toonladder*), v. –schalen.
Toon'soort (*majeur* of *mineur*), v. –soorten.
Toon'teeken (*klemtoonteeken*), o. –teekens.
Toon'vast, bn.; *deze zangeres is zeer –*, blijvende in denzelfden toon.
Toon'zetten (*componeeren*), ik toonzette, heb –toonzet; *een cantate, getoonzet door Daniel de Lange*; **–zetter** (*componist*), m. –s.
Toorn (*boosheid, gramschap, drift*), m. gmv.
Toor'nen (*toornig zijn*), ik heb –toornd.
Toorts (*fakkel, flambouw*), v. toortsen.
Toost (*feestdronk, toast*), m. toosten.
Toos'ten (*een dronk brengen of wijden*), ik toostte, heb –toost.
Too'venaar (*goochelaar, wonderdoener*), m. –aars, –aren.
Too'veren (*door geheime kracht iets bewerken*), ik heb –tooverd.
Tooveres' (*tooverbestje, heks*), v. –sen.
Too'verheks (*toovenaarster*), v. –heksen; bij uitbr. *oud, op een krukje loopend bestje*.
Too'verkol (*tooverheks*), v. –kollen.
Too'verlantaarn, -lantaren (*toestel om op een wit doek gekleurde afbeeldingen vergroot te doen afschijnen*), v. –lantaarns, –lantarens.
Too'verroede (*stokje van een toovenaar*), v. –roeden.
Too'verslag (bij) (fig. *op het snelst, in een oogwenk, onverwachts*), bw.
Too'verstaf (*tooverroede*), m. –staven.
Top (*uiterste punt, bovenste uiteinde*), m. -pen; *de – van den neus, de – van een berg*.
Topaas' (*vuurgeel*, ook *rood- of groenachtig edelgesteente*); voor den steen, m. topazen; voor de stof, o. gmv.
Topograaf' (*beschrijver van een stad of streek*), m. –grafen.
Topographie' (aardr. *plaatsbeschrijving*), v. gmv. (ph = f)
Topogra'phisch (aardr. *plaatsbeschrijvend*), bn., vooral met betrekking tot een bepaalde plaats, d. i. stad of streek. (ph = f)
Top'pen (*aftoppen, ontdoen van den top*), ik heb –topt; *deze dennen worden alle getopt*.
Top'pereend (*wintereend*), v. –eenden.
Top'punt (*hoogste punt*), o. –punten.
Top'zwaar, bn.; *de trekschuit was –*, had te veel bovenlast: *rotsen, die – overhellen*.
Tor (*insect, kevertje*), v. torren; *een gouden –*, een officier. spotn.
Tore'ador, tore'adoor (*stierbevechter te paard*), m. –s.
To'ren, m. torens; *een kerk met — bouwen*.
Tore'ro (*stierbevechter te voet*), m. –'s.
Torment' (*kwelling, pijniging*), o. –en.
Torn (*het tornen*), m. tornen.
Torn (*losgerafelde naad*), v. tornen.
Torna'do (*hevige wervelwind in den regentijd tusschen de keerkringen*), v. –'s.
Torne'a (riv.: *tusschen Zweden en Finland*), v.
Tor'nen (*een naad lossnijden*), ik heb –tornd.
Tornooi' (*ridderspel, steekspel*), o. –en.
Tornooi'en (*aan een steekspel deelnemen*), ik heb –tornooid.
To'ros (*schuivende ijsheuvel in de poolzee*), m. torossen.
Torpedist' (*zeematroos, die torpedo's afschiet*), m. –en; *het korps –en ligt te Brielle*.
Torpe'do (*sidderrog, siddervisch*; ook *onderzeesche bom*), v. –'s.
Torricel'li, E., 1608–1647, uitstekend Italiaansch wis- en natuurkundige; hoogleeraar te Florence; uitvinder van den barometer (1643), *ook wel buis van – geheeten*.
Tors (*romp, torso*), v. torsen.
Tor'sen (*zwaar dragen*), ik heb –torst.
Tor'so (*tronk*), m. –'s, *een – is de romp*

van een beeld, waaraan dan hoofd, armen en beenen ontbreken.

Tor'tel (*duif, zomervogel*), m. en v. —s.

Tor'telduif (*woudduif*), v. —duiven.

Tor'telduif (*uitheemsche lachduif*), v. —duiven.

To'ry (*voorstander der koninklijke macht in Engeland, koningsgezinde*), m. tories.

Totaal' (*gezamenlijk bedrag*), o. totalen; *hoeveel bedraagt het — der rekening? tel nu alle totalen bij elkaar.*

Totaal' (*geheel, ten volle*), bn. en bw.; *een totale maaneclips; ik ben — op*, d. i. doodmoe.

Tota'liter (*geheel en al, gansch*), bw.

To'tebel (*vischnet*; fig. *slordig, haveloos vrouwmensch, morsebel*), v. —bellen.

Tour (*toer*), m. touren; — *de force*, moeielijk stuk; — *à* —, beurtelings. (ou = oe)

Tourist' (*toerist*), m. toeristen. (ou = oe)

Tournee' (*rondreis*), v. —s. (ou = oe)

Tournooi' (*steekspel*), o. —en; ook: *tornooi'*.

Tournu're (*gestalte, lichaamsbouw; wending*, ook: *halve crinoline*), v. —s. (ou = oe)

Tou'ter (*schommel*), m. —s; *op den — zitten.*

Touw (*koord van hennep*), o. touwen.

Touw (*getouw, weeftouw*), o. touwen.

Tou'wen (*van touw*), bn.; *een — mat.*

Touwen (*leer bereiden*; ook *kloppen, slaan*), ik heb —touwd.

Touw'slager (*touwdraaier*), m. —slagers.

To'wer (*kasteel aan de Theems in Londen, eertijds staatsgevangenis*), m. gmv.; lees: *tauer*.

Traag (*langzaam, lui*), bn. en bw.

Traan (*oogvocht*), m. tranen.

Traan (*walvischolie*), v. gmv.; *lever*—, olie uit de levers van kabeljauwen.

Trach'ten (*pogen, zijn best doen*), ik heb —tracht; *naar iets* —, streven.

Tractaat' (*verdrag, overeenkomst*), o. —taten.

Tracteeren (*behandelen, bejegenen*). (c = k)

Trade (*handel*), m.; **—mark** (*handelsmerk, fabrieksteeken*), o. —marken; lees: *treed'*.

Tradi'tie (*overlevering*), v. —tiën, —ties. (t=ts)

Traditioneel' (*volgens of bij wijze van overlevering*), bn. en bw. (t = ts)

Trafiek' (*plaats, waar men de grondstoffen bewerkt voor de fabricage*), v. —en.

Trafikant' (*handelaar in bewerkte grondstoffen*), m. —en.

Tragedie' (*treurspel*, fig. *droevig voorval*), v. tragedies.

Tra'gi-co'misch (*treurig-vroolijk*), bn. (g=g)

Tra'gicus (*treurspeldichter*), m. —ci. (g = g)

Tra'gisch (*droevig, treurig*), bn.; *het — einde van Jan de Wit in 1672; het —e*, o.

Traineeren (*dralen; slepende houden*); *zich* —, zich africhten op iets bij sport. Ook: *Trainen.*

Trai'nen (sport. *oefenen, waarbij vaste leefregels*), ik heb —traind; *zich* —; lees: *treenen.*

Trai'ner (sport. *hij die de oefeningen leidt, drilmeester, africhter*), m. —s; lees: *treen'r.*

Trai'ning (*africhting, dressuur*), v.; — *van paarden, — van sportmannen.* (ai = ee)

Traject' (*overtocht, overvaart, veer*), o. —en.

Traktaat'je (*godsdienstig vertoogje*), o. —s.

Trakta'tie (*feestelijk onthaal*), v -ties, -tiën.

Trakteeren (*op iets lekkers onthalen*).

Traktement' (*jaarwedde, bezoldiging*), o. -en.

Tra'lie (*metalen of houten spijltje*), v. -s, -liën; zegsw. *achter de —s zitten*, in de gevangenis.

Tram (*omnibus op spoorrichels*), v. trams, trammen; *een open* —, een zomertram; *een dichte of gesloten* —; lees: *trem.*

Tram, de electrische (*tramwagen, die door electrische motoren in beweging wordt gebracht*), v. —s, —men; de vereischte stroom wordt geleverd van uit een centraal punt meestal langs bovengrondsche geleidingen (trolley-systeem), terwijl de verbinding met den motor verkregen wordt door een rol- of sledecontact (trolley) verbonden aan een stang, die boven den wagen uitsteekt.

Tram'men (*in of met de tram rijden*), ik heb —tramd; *door de stad* —; *van 't spoor naar de markt* —; lees: *tremmen.*

Tramonta'ne (*poolster*), v.; fig. *de — verliezen of kwijtraken*, van koers raken, bij uitbr. in verwarring raken.

Tra'nig (*olieachtig*), bn.; *een —e stof.*

Trans (*tinne, bovenrand; omgang eens torens, galerij*), m. transen; bij uitbr. *uitspansel.*

Transac'tie (*vergelijk, minlijke schikking*), v. —actiën, —acties; lees: *trans-ak'-sie.*

Transalpijnsch' (*van of gelegen aan gene zijde der Alpen*), bn.

Transatlan'tisch (*overzeesch*), bn.; *een —e zeekabel.*

Transept' (R. K. *transsept, dwarsbeuk eener kruiskerk*), o. —septen.

Transformeeren (*herscheppen, een anderen vorm geven*).

Transigeeren (*een vergelijk treffen, tot een schikking komen*). (g = g)

Tran'sitief (*overgaand op een ander*), bn.; *een — werkwoord*, spraakk. overgankelijk, nl. zulk een, dat een lijdend voorwerp bij zich kan hebben, waarop de werking overgaat.

Tran'sitief (spraakk. *overgankelijk werkw.*), o. —tieven.

Tran'sito (*doorgang, doorvoer*), o. gmv.; —handel, nl. in doorvoergoederen.

Translateeren (*vertalen, overzetten*).

Translateur' (*vertaler*), m. -s; *een beëedigd* —.

Transparant' (*doorschijnend*), bn.; als zn. (*dóórschijnbeeld; lijnenblad om recht te schrijven*), o. —en.

Transpira'tie (*uitwaseming, uitdamping*), v. gmv. (t = ts)

Transponeeren (*overzetten, een muziekstuk in een anderen toon overzetten*).

Transport' (*vervoer*), o. —en; — *van levensmiddelen, een — gevangenen, soldaten, enz.*

Transporta'tie (*overbrenging naar een strafkolonie*), v.; ook: *deportatie.*

Transporteeren (*vervoeren, overbrengen*).

Transporteur' (*hoek-, graadmeter*), m. —s.

Transport'schip (*schip en vooral stoomboot tot het vervoeren van krijgsvolk, landverhuizers, gevangenen*), o. —schepen.

Transsept' (bouwk. *dwarsvleugel van een kerk of eenig groot gebouw*), o. transsepten.

Transversaal' (meetk. *snijlijn van een stel van lijnen*), v. —salen.

Trant (*wijze*), m. gmv.; *Tollens dicht op eigen* —; *een nieuwe — van schrijven en dichten.*

Tran'telen (*haastig op en neer loopen*), ik heb —tranteld; *hij —de van de koude.*

Trap (*schop*), m. trappen; *het paard gaf hem een* —.

Trap (*trede*), m. trappen; *het kind kroop op den zesden* —; *van — tot* —.

Trap (*al de treden te zamen*), v. trappen; *een houten —, een ijzeren —, een marmeren* —.

Trape'zium (meetk. *vierhoek met twee evenwijdige zijden*), o. —s.

Trape'zium (*gymnast. zweefrek*), o. —s.

Trapezoï'de (*een vierhoek, waarvan al de zijden en hoeken ongelijk zijn*), v. –s.

Trap'gans (*vogel, steltlooper*), v. –ganzen.

Trap'gevel (*oud-Hollandsche voorgevel boven in trapjes eindigend*), m. –gevels.

Trap'machine (*naaimachine met pedalen of voettrappers*), v. –machines.

Trap'pelen (*herhaald trappen*), ik heb –trappeld; *het paard stond te – van ongeduld.*

Trap'pen (*met den voet treden*), ik heb -trapt; *turf –; het orgel –*, nl. de blaasbalgen.

Trappist' (R. K. *monnik eener zeer strenge kloosterorde, dus genaamd naar de abdij la Trappe in Normandië, ± 1665*), m. –en.

Tras (*metselspecie, tufsteengruis*), o. gmv.

Travaat' (*onstuimige windvlaag met stortregen en onweer*), m. –vaten.

Traval'je (*hoef- of noodstal*), v. –s.

Traver'se, travers' (*dwarsweg, overweg, dwarsgang*; fig. *ongelukkig toeval, onverwachte verhindering*), v. traversen. (s = s)

Traverseeren (*dwars doorloopen of snijden; in den weg staan, hinderen*).

Travestie' (*vermomming, lachwekkende verkleeding; grappige voorstelling van iets ernstigs*, ook: *omwerking van een ernstig gedicht in een lachwekkend*), v. –ties, –tiën.

Trawant' (*begeleider, lijfwacht*), m. –en; fig. ook *handlanger.*

Trawl (*sleepnet, korre*), o. trawls; lees: *trôl.*

Traw'ler (*vischkotter*), m. –s; lees: *trôller.*

Trawl-net (*soort van sleepnet*), o. –netten; *de Engelsche –visschers op de Noordzee.*

Trech'ter (*buisvormig werktuig, overgieter*), m. –s; *een wijn–, een molen–.*

Tred (*stap, gang*), m. treden; *met vasten –.*

Tre'de, tree (*stap; sport eener ladder; deel van een trapje, van een stoep, enz.*), v. treden, treeën.

Tre'den (*gaan, loopen*), ik trad, heb en ben –treden.

Tred'molen (*molen, die doordat men op een rad treedt in beweging wordt gebracht*), m. –molens; *de veroordeelde moest in den – loopen*; fig. geestdoodenden arbeid verrichten.

Tree (*trede, stap*), v. treeën; **–molen,** m. -s.

Treeft (*ijzeren drievoet op een komfoor*), v. -en.

Treek (*list, looze streek*), m. treken.

Treem (*tremel, molentrechter*), m. tremen.

Tref (*lukje*), m. gmv.; *het is een – den bal te raken*, toeval.

Tref'felijk (*voortreffelijk, uitmuntend*), bn. en bw.; *een – man, een – werk.*

Tref'fen (*raken*), ik trof, heb –troffen; *het doel –*; fig. *iemand –*, roeren.

Tref'fen (*gevecht, ontmoeting met den vijand*), o. gmv.; *een bloedig –.*

Tref'fend (*hartroerend, aandoenlijk*), bn.; *een – verlies, een –e gelijkenis.*

Tref'fer (*kogel, die de schijf raakt, geen misschot*), m. –s.

Treil (*treklijn, jaaglijn*), m. –en; *met zeil en –*, met het geheele tuig, d. i. met zeilen en touwen, alles met alles.

Trei'len (*voorttrekken, sleepen*), ik treilde, heb –treild; *een schuit –.*

Treil'lijn (*jaaglijn, treklijn*), v. –lijnen.

Trein (*stoet, sleep, reeks*), m. treinen.

Trein (*spoortrein*), m. treinen; *een snel–, een sukkel– of boemel–, een goederen–.*

Trei'teren (*plagen, sarren*), ik heb -treiterd.

Trek (*begeerte, lust*), m. gmv.; *– in iets.*

Trek (*slag in het kaartspel*), m. trekken.

Trek (*ruk, haal*), m. trekken.

Trek (*haal met een pen*), m. trekken.

Trek (*gelaatstrek*), m. trekken.

Trek'dier (*paard, os of ezel; dier, dat een wagen, een schip enz. moet trekken*), o. –en.

Trek'garen (*zeker vischnet, zegen*), o. –s.

Trek'ken, ik trok, heb of ben –trokken; *de paarden – den wagen*, voorttrekken; *naar boven –*, halen; *een prijs – uit de loterij.*

Trek'letter (*krulletter*), v. –letters.

Trek'pot (*aftrekpot, theepot*), m. –potten.

Trek'vaart (*kanaal, waterweg voor trekschuiten, enz.*), v. –vaarten.

Trek'vogel (*die op gezette tijden een groote reis maakt*), m. –vogels; *de ooievaar is een –.*

Tre'ma (spraakk. *deel- of scheiteeken*), o. –'s.

Tre'mel (*trechter van een molen*), m. –s.

Trens (*lis; soort van ruwe zijde*: verder: *kleine toom, welks mondstuk geen stang heeft*), v. trenzen.

Trent (rivier: *Engeland*), v.

Tren'zen (*vlechten*), ik trensde, heb –trensd.

Trepaan' (*schedelboor*), m. trepanen.

Tre'pang, v. –s. Ook: **Tri'pang.**

Tres (*geweven goud- of zilverboordsel; een haarsnoer, haarvlecht*), v. tressen.

Treur'cypres (*cypres met neerhangende takken*), m. –cypressen.

Treur'dicht (*elegie, klaagdicht*), o. –dichten.

Treu'ren (*diep bedroefd zijn*), ik heb –treurd; ook *kwijnen: de geheele natuur treurt.*

Treur'esch (*esch met neerhangende takken*), m. –esschen.

Treu'rig (*droevig, verdrietig*), bn. en bw.

Treur'spel (dichtk. *tragedie, tooneeldicht, waarin de hoofdpersoon tevergeefs strijd voert tegen of machteloos staat tegenover zijn eigen lot, en zóó zijn ondergang te gemoet gaat*), o. –spelen; *het historisch –*, b.v. Vondels Gijsbrecht van Aemstel; Bilderdijks Floris V; Schimmels Napoleon Bonaparte; *het bijbelsch –*, b.v. Vondels *Jozef in Dothan, Jefta*, enz.

Treur'speldichter, m. –dichters; **–dichteres,** v. –dichteressen; **–speler** (*tooneelspeler, die in een treurspel optreedt*), m. –spelers; **–stijl** (*stijl, waarin een treurspel wordt geschreven*), m. gmv.

Treur'wilg (*een uit het Oosten overgebrachte sierboom*), m. –wilgen; *den – vindt men op kerkhoven, in parken, op buitenplaatsen.*

Treur'zang (dichtk. *klaag- of rouwlied*), m. –zangen. Zie **Elegie'.**

Treu'zel (*talmer*), m. en v. –s; –tje, o. –s.

Treu'zelen (*langzaam werken, slabbakken*), ik treuzelde, heb –treuzeld.

Treu'zelkous (*persoon, die treuzelig is*), m. en v. –kousen.

Trezoor' (*schat, schatkamer*), o. trezoren.

Trezorie' (*bewaarkamer der openbare middelen*), v. trezorieën.

Trezorier' (*penningmeester*, ook *bewaarder van de schatkist*), m. trezoriers.

Tri'angel (*driehoek*), m. –angels; muz. *in het orkest speelt hij de trom en den –*, driehoekig gebogen stalen slag-instrumentje.

Triangulair' (*driehoekig*), bn. (ai = è)

Triangula'tie, v. –ties, –tiën; *de – van een stad*, d. i. opmeting (driehoeksgewijze) en in-kaart-brenging. (t = ts)

Tribunaal' (*rechtbank, gerechtshof*), o. -alen.

Tribu'ne (*spreekgestoelte; een galerij of getimmerte; een afgezonderde boven-plaats voor het publiek in vergaderzalen*), v. –bunes.

Tribuun' (*volksman in de Romeinsche geschiedenis*; *gemeensman*), m. —bunen.
Trichi'ne (*microscopisch smetdiertje in varkensvleesch*), v. trichinen. (ch = scherpe g)
Trichino'se (*de trichinenziekte*), v. gmv.
Tricht (aardr. *oude naam van Utrecht*, *ook van Maastricht*), o.
Tri'cot (*stof*, *gebreid nauwsluitend goed*), o. gmv.; lees: *tri'-koo.*
Tri'cot (*nauwsluitend vleeschkleurig pakje van kunstenmakers*), v. —s; lees: *tri'-koo.*
Tri'cycle (sport. *driewieler*), m. —cycles; lees: *trei'sik'l.*
Triel'je (*soort van gekeperd tijk*), v. trieljes.
Trigonometrie' (*driehoeksmeting*), v. gmv.
Trijp (*fluweelige stof als bekleedsel van stoelen*, *canapé's*, *enz.*), o. (soorten) trijpen. Ook: *Trijpt*; als stoff. bn. *trijpen.*
Trik'trak (*bakspel*), o. gmv. Ook: *Tik'tak.*
Tril'len, ik heb —trild; *zijn stem trilt van vreugde*; *ze — van angst*, *van koude.*
Tril'lioen' (*millioen van den 3en rang*), o. -en.
Trilogie' (*driezang*; *samenstel van drie op elkaar volgende tragedieën*; *dichtstuk met twee vervolgen*), v. —logieën.
Trimes'ter (*vierendeeljaars*, *drie maanden*), o. —s; *zijn traktement wordt per — betaald.*
Tri'o (*driestemmig muziekstuk of gezang*; *drietal*, *b.v. een klaverblad van vrienden*), o. trio's.
Triolet' (dichtk. *drieklankdicht*; *dichtje van 8-12 tweevoetige versregels*; *regel 1*, *4 en 7 moeten gelijk zijn en de 2e en 8e ook*), o. —letten.
Triomf', triumf' (*zege*, *zegefeest*), m. triomfen.
Triomfant' (*zegepralend*), bn. en bw.
Triomfan'telijk (*triomfant*), bn. en bw.; *het — lied der zilvervloot*; *hij lachte —.*
Triomf'boog (*gedenkteeken of eereboog voor veldheeren of keizers*), m. —bogen.
Triomfeeren (*zegepralen*, *zegevieren*).
Triool', triolet' (muz. *notenfiguur van drie noten*, *met de klem op de eerste*, *die slechts de waarde hebben van twee van dezelfde soort*), v. triolen, triolets.
Trip (*houten vrouwenschoeisel*, *welks bovenband van leer is*), v. trippen.
Tri'pang (Ind. *zeekwal*, *die gedroogd wordt verzonden naar China en Japan*), v. —s.
Tri'pel, tri'ple (*drievoudig*, *drieledig*), bn.; *Triple-alliantie*, drievoudig verbond, gesloten te 's-Gravenhage (23 Jan. 1668).
Trip'let (sport. *rijwiel voor drie personen*), m. —s; lees: *tripl't.*
Trip'pelen, ik heb —trippeld; *de musschen — op mijn stoep*, met kleine sprongen of stapjes zich bewegen, dribbelen.
Trip'pelmaat (dichtk. *drieslagsmaat*, *met één betoonde en twee onbetoonde*), v. —maten.
Tri'ton (myth. *zeegoodje*), m. tritons.
Trits (*drietal*), v. tritsen; *een — van zonen.*
Trit'sen (*een spel*, *dat met drie of vier dobbelsteenen gespeeld wordt en waarbij vooral het werpen van drie gelijke oogentallen in aanmerking komt*), ik tritste, heb —tritst.
Triumf' (*triomf*), m. triumfen.
Trium'vir (*drieman*), m. —virs, —viri.
Triumviraat' (*driemanschap in Rome*), o. gmv.
Triviaal' (*alledaagsch*, *laag*, *plat*), bn. en bw.
Trivialiteit' (*alledaagschheid*. *platheid*, *dubbelzinnigheid*), v. —en.
Trochee', trochæ'us (dichtk. *tweevoetsmaat: een betoonde gevolgd door een onbetoonde*), m —cheeën, —chæën, b.v. *Sikkels klinken*, enz.
Trochæ'isch, bn.; *—e verzen van één voet zijn zeldzaam.*
Troe'bel (*onklaar*), bn. en bw.; zegsw. *in — water is het goed visschen*, bij onlusten of beroerten is er voordeel te behalen.
Troe'bel (*wanorde*, *onrust*), m. —s, —en; *in de —en dier tijden*; *de —en stillen.*
Troef, v. troeven; *harten is —*; zegsw. *iemand — geven*, d. i. slaag, klappen of fig. *gisping*, *blaam.*
Troep (*menigte*, *bende*), m. troepen.
Troe'tel (*kolenemmer*), m. troetels.
Troe'tel (*gekleurde kwast als versiersel*), m. troetels; *een sabel met een — er aan.*
Troe'telen (*vleien*, *streelen*, *liefkoozen*), ik heb —troeteld.
Troe'telkind (*lieveling*), o. —kinderen.
Troe'ven (*troef spelen*; ook *afrossen*), ik troefde, heb —troefd; fig. *gispen*, *hekelen.*
Trofee' (*zegeteeken*), v. Zie het betere **Tropee'.**
Trof'fel (*kalkscheppertje*, *truweel*), m. —s.
Trog (*kneedbak*, *bakkerstrog*), m. troggen.
Trog'gelen (*met list afbedelen of afhandig maken*), ik heb —troggeld.
Troglodie'ten (gesch. *holbewoners*, *weinig beschaafde menschenrassen*), m. mv.
Tro'ja, Tro'je (*beroemde hoofdstad van Troas*, *in de oudheid*; *volgens de mythe door Apollo en Neptunus gebouwd*), o. gmv.; *— werd ± 1200 v. C. door de Grieken verwoest.*
Trojaan' (*inwoner van oud-Troje*, *bewoner van Troas*), m. —janen.
Trol'der (*Engelsche schroefboot voor de vischvangst*, *verbastering van trawler*), m. —s.
Trom, v. trommen; *de — roeren*, trommelen.
Trombo'ne (*schuiftrompet*), v. —bones.
Trom'mel (*metalen doos*), v. -s, -en; *de — van een klokkenspel*, *speeldoos*, *horloge*, enz.
Trom'mel (*soldatentrom*), v. trommels.
Trom'melen (*de trom slaan*), ik heb —trommeld; *op de tafel —*, tikken, slaan.
Trom'men (*trommelen*), ik heb —tromd.
Tromp (*blaashoorn*), v. trompen; *de — van den olifant*, slurf; *de — van een geweer*, mond van den loop.
Trom'pen (*blazen*, *trompetten*), ik heb —trompt.
Trompet' (*koperen blaasinstrument*), v. -ten.
Trompet'ten, ik heb —trompet; zegsw. *iemands lof —*, luide verkondigen.
Tro'nen (*zetelen*, *ten troon zitten*), ik heb —troond; fig. heerschen, regeeren.
Tro'nie (*aangezicht*, *bakkes*), v. —s. minacht.
Tronk (*afgeknotte boomstam*), m. tronken.
Troon, m. tronen; zegsw. *den — beklimmen*, koning worden; *van den — stooten*, onttronen.
Troo'nen (*lokken*, *misleiden*), ik heb —troond.
Troon'hemel (*baldakijn*), m. —hemels.
Troon'rede (*koninklijke toespraak bij de opening der Kamers in Sept.*), v. —reden.
Troop (*woordenkeer*, *redesiersel*, *figuurlijke uitdrukking*), m. tropen.
Troost (*vertroosting*, *bemoediging*, *opbeuring*), m. gmv.
Troos'ten (*bedaren*, *stillen*, *bemoedigen*), ik troostte, heb —troost.
Troos'ter (Bijb. *de H. Geest*, *paracleet*), m.
Tro'pe, tro'pus (*troop*), m. tropen.
Tropee' (*zegeteeken*), v. tropeeën.
Tro'pen (*keerkringen*), m. mv.; ook de heete luchtstreek: *verblijf in of tusschen de —.*

Tro'pisch (*tot de keerkringslanden behoorende*), bn.; *de —e gewesten*, de landen tusschen de keerkringen: *de —e zeeën.*
Tro'pisch (*beeldsprakig, figuurlijk*), bn.; *een —e wijze van spreken.*
Tros (*vruchtvorm*), m. trossen; *een — druiven.*
Tros (plantk. *bloeiwijze*), m. trossen; *de —sen van den goudenregen.*
Tros (*krijgstrein, krijgspakkage*), m. trossen.
Tros (*kabel uit drie of vier strengen in elkaar gedraaid*), m. trossen; *een — van honderd M. lengte.*
Tros'sen (*tot trossen of bundels maken*; *den paarden de pakkage opladen*), ik heb —trost.
Trots (*hoogmoed, waan*), m.; *de — van Alva.*
Trots (*zelfgevoel, fierheid*), m. gmv.; *gij moogt met — op uw werk neerzien.*
Trots (*dat waarop men trotsch is*), m. gmv.; *die zoon was de — van zijn vader.*
Trots (*ondanks, in weerwil van*), vz.; *— mijn pogingen*; *ik doe dat — den beste.*
Trotsch (*hoovaardig, hoogmoedig, fier*), bn.
Trotsch'aard (*verwaand persoon*), m. —s.
Trotseeren (*uittarten*); *het gevaar —*; *het vijandelijk vuur —*, niet achten.
Trot'sen, ik heb —trotst; *het menschdom durfde Gods hoogheid —* (Bild.), tergen, uittarten; *— op rang, stand, moed enz.*, zich verheffen op, bogen op.
Trottoir' (*doorloopende stoep naast de te berijden straat*), o. —s; *het breede —.* (oi = oa)
Troubadour' (*Fransch minnezanger in de Middeleeuwen*), m. —s. (ou = oe)
Trouvère (*troubadour*), m. —s. (ou = oe)
Trouw, v. gmv.; *— moet blijken*, zinspreuk der oude Haarlemsche rederijkerskamer.
Trouw, bn. en bw.; *hij was mij hou en —*, d. i. toegenegen en getrouw.
Trouw'breuk (*woordbreuk*; gesch. *felonie*; *het breken eener belofte*), v. gmv.
Trou'weloos, bn. en bw.; *een — karakter*, d. i. valsch, slecht, meineedig.
Trou'wen (*huwen*), ik heb en ben —trouwd.
Trou'wens (*in waarheid, overigens*), bw.
Truc (*kunstgreep, kneep*, fig. *list, bedrog*), m. trucs; lees: *truuk.*
Truffeeren (*met truffels toebereiden*).
Truf'fel (*een eetbare zwamsoort*), v. truffels; *een pastei met —s bereiden.*
Trui (*zeug, moerkonijn*, fig. *lichtekooi*), v. —en.
Trui (*gebreide wollen boezeroen van zee- en werklieden*), v. truien.
Trui (*gemakkelijke leesstoel van studenten*), v. truien.
Trumeau' (*penanttafeltje, luxetafeltje*), m. trumeau's of trumeaux. (eau = oo)
Trust (eigenl. *vertrouwen*; *vereeniging van gelijksoortige maatschappijen onder één algemeen bestuur*), v. trusten.
Truweel' (dicht. *metsel-troffel*), o. —weelen.
Tset'sevlieg (*giftvlieg in Z.-Afrika*), v. —en.
Tsjir'pen (*piepen*), hij —te, heeft —tsjirpt; *de sprinkhaan kan —.*
Tu'ba (muz. *koperen muziekinstrument met zwaren fagottoon*), v. tuba's.
Tuberculeus' (*knobbelig, gezwollen*), bn.
Tuberculo'se (*longtering, longknobbeltering*), v. gmv. (s = z)
Tuber'kel (*ziekelijke knobbel, uitwas*), m. —s.
Tu'beroos (*herfsthyacinth, een bolgewas met witte lelieachtige bloemen*), v. —rozen.
Tucht (*regel, orde, gehoorzaamheid*), v. gmv.
Tuch'tigen (*kastijden*), ik heb —tuchtigd.
Tuf'steen (*een grijze kalk- of zandsteen*), m. —steenen; (*stof*), o.: *een toren, een muur van —.*
Tuf'-tuf (*volksnaam in Frankrijk en ook bij ons van de automobiel*), v. —s. (u = uu)
Tuf'-tuffen (*met de tuf-tuf rijden*), ik heb —tuf-tuft.
Tui (scheepst. *touw om iets mee vast te leggen*), v. tuien.
Tui'en (*vastbinden*), ik heb -tuid; *een schip —*; *een koe aan een paal —.* gew.
Tui'eren (scheepst. *vastleggen, tuien*), ik heb —tuierd.
Tuig (*gereedschap, toestel*), o. tuigen; *het — van een schip, het — van een lastdier.*
Tuiga'ge (scheepst. *al het touwwerk*), v. gmv.
Tui'gen (*getuigen*), ik heb —tuigd; *dat tuigt niet in uw voordeel.*
Tui'gen (*van tuig voorzien*), ik heb —tuigd; *een schip —, een paard —.*
Tuig'huis (*wapenhuis, bewaarplaats van oorlogsmateriaal, arsenaal*), o. —huizen.
Tuil (*sleur, gril, jokkernij*), m. gmv.; *iemand op den — houden*, voor den gek houden.
Tuil (*ruikertje, bosje bloemen*), m. tuilen.
Tuil (*trosvormige bloeiwijze*), m. tuilen.
Tuilerie'ën (*mooi paleis in Parijs, in 1564 op last van Catharina de Medicis gebouwd, met prachtigen thans publieken parktuin*), v. mv.; lees: *tu-ie-le-rie'-ën.*
Tui'mel (*tuimeling, buiteling*), m. gmv.
Tui'melaar (*een soort van duif, die tuimelend vliegt*), m. en v. —s, ook, m. dolfijn.
Tui'melen (*buitelen, draaiend neerstorten*), ik ben —tuimeld; *van een dak —.*
Tuin (*omheining, haag*), m. tuinen, vero.; zegsw. *iemand om den — leiden*, hem misleiden.
Tuin (*hof*), m. —en; *een bloem—, een moes—.*
Tuin'bouwschool (*vakschool tot opleiding van tuinlieden*), v. —scholen.
Tuin'der (*tuinier*), m. tuinders. gew.
Tui'nen (*den tuin bewerken*), ik heb -tuind.
Tuinier' (*tuinman*), m. —en, —s.
Tuin'kers (*bitterkers, sterkers*), v. gmv.
Tuin'man (*hovenier*), m. —lieden, —lui.
Tuin'werk (*rijswerk, rijsberm aan kribben van rivieren*), o. —werken.
Tui'schen (*ruilen*, ook *dobbelen*), ik heb —tuischt; **—er** (*paardenhandelaar*), m. —s.
Tuis'co (*Germ. godheid, stamvader des volks*), m. gmv.; lees: *tu-is'ko.*
Tuit, v. —en; *de — van een kan, ketel*, d. i. pijp.
Tuit (*haarvlecht*), v. tuiten.
Tui'ten (*toeten*), het heeft —tuit; *mijn ooren — van al de drukte*, ruischen.
Tuk (*list*; ook *aard, ras*), m. gmv.; *deze knapen zijn van een beteren — dan die.*
Tuk (*belust*; *begeerig*), bn.; *— op roof, op buit, op winst, op bloed, op moord.*
Tul (*kruik, kan, zuignap, pul*), v. tullen.
Tul'band (*hoofddeksel der Turken*; ook *zeker tulbandvormig gebak*), m. —banden.
Tu'le (*fijn gazen weefsel*), v. gmv.
Tulp (*bolgewas, lelieachtige plant*), v. —en.
Tul'penbed, o. -bedden; **—handel** (*de dwaze —, 1636-'37*), m. gmv.; **—kweeker,** m. -kweekers.
Tult (*inhoudsmaat van balken*), v. tulten.
Tumult' (*geraas, oploop, oproer*), o. —en.
Tu'mulus (*heuvel, hoogte, grafstede*; *oude heuvelachtige grafstede*), m. tu'muli.
Tu'nica (R. K. *kleedingstuk van bisschoppen, rijkgeborduurd mantelvormig opperkleed*), v. tunica's.

Tu'nica (*onderkleed der oude Romeinen*), v. tunica's.
Tun'nel (*onderbergsche spoorgang*), m. —s.
Turbi'ne (*horizontaal waterrad*), v. —s.
Tureluur' (*referein*, *zangwijze*; *gril*, *luim*, m. —luren, —luurs.
Tureluur' (*kuifleeuwerik*), m. -luren, -luurs.
Tureluursch' (*gek*, *dol*), bn.; *'t is om — te worden*, om uit zijn humeur te raken.
Tu'ren (*strak kijken*), ik heb —tuurd; *hij zit maar op dat onleesbaar handschrift te —.*
Turf (*een enkele* —), m. turven; zegsw. *men ziet in het veen op geen —je*, waar overvloed is, is men niet karig; (*als stofnaam en collectief*), v.: *wij stoken —*; *zijn — verkoopen.*
Turf'tonnen (*het meten van turf in tonnen*), o. gmv.; **—tonster** (*turfmeetster*), v. —s.
Turk (*inboorling van Turkije*), m. turken; fig. *wreedaard*; ook: *hondennaam.*
Tur'ken (*plagen*, *negeren*), ik heb —turkt.
Turkoois' (*blauwgroen edelgesteente*), m. —kooizen; (*stof*), o. gmv.
Turkooi'zen (*van turkoois*), bn.; *een — speld.*
Turksch (*afkomstig van*, *eigen aan Turkije*), bn.; *een —e tempel of moskee*; *—e tarwe*, *— leder*; *de —e taal*, *—e zeden.*
Turksch (*de Turksche taal*), o. gmv.
Turksch'-rood (*fraai meekraprood*), o. gmv.
Tur'nen (*gymnastische oefeningen doen*), ik heb —turnd.
Tur'ner (*beoefenaar der gymnastiek*), m. —s.
Tur'ven (*turf opdoen*), ik turfde, heb —turfd.
Tur'ven (*slaan*, *ranselen*), heb —turfd; *hij turft er maar op*, slaat maar raak.
Tus'culum (gesch. *stad bij oud-Rome*, *waar de Romeinsche adel zijn buitens had*), o.
Tus'schen, vz.; *Roermond ligt — Maastricht en Venlo*; *— licht en donker.*
Tus'schenkomst (*bemiddeling*), v. gmv.; *gewapende —*, inmenging.
Tus'schenpersoon (*makelaar*, *bemiddelaar*, *commissionair*), m. en v. —personen.
Tus'schenpoos, v. —poozen; *bij —poozen liet zich de koekoek hooren*, d. i. nu en dan.
Tus'schentijds (*op ongewonen tijd*), bw.; *— moet gij niets gebruiken.*
Tus'schenwerpsel (spraakk. *gevoelsuiting*, *klanknabootsing*), o. -s, b.v. *Ach! O! Ei! Krak.*
Tus'schenzin, m. -zinnen; *een — dient veelal ter verklaring*, b.v. *Hij zeide (en hij had gelijk), dat er eerst bewijzen moesten zijn.*
Tutelair' (*beschermend*, *als voogd handelend*, *de voogdij betreffend*), bn. (ai = è)
Twaalf (*tien en twee*), bep. hoofdtelwoord, twaalven; *de — apostelen*, *wij zijn met ons twaalven*, d. i. kinderen, vrienden, enz.
Twaalf'de (*ranggetal*), bn.; *December*, *de — maand*; *het is vandaag de —.*
Twaalf'dehalf (*elf en een half*), bn.
Twaalf'derhande, -lei, soortgetal.
Twaalf'hoek, m. —hoeken; *een regelmatige — kan in een cirkel beschreven worden.*
Twaalf'ponder (*kanon*; ook *gewicht*), m. —s.
Twaalf'voud, o. —en; *144 is het — van 12.*
Twee, bep. hoofdtelw. -ën; *ik heb — oogen*; *met ons tweeën*, *het is bij tweeën*, *wij tweeën.*
Twee (*cijfer*), v. —ën; *schrijf eens drie —ën.*
Tweed (rivier: *Engeland en Schotland*), v.
Twee'de (*ranggetal*), bn.; *Willem de —*, gesch. graaf, stadhouder of koning; *ten eerste*, *ten —*, bijw. d. i. in de — plaats.
Twee'dracht (*verdeeldheid*), v. gmv.; *— zaaien.*
Twee'ërhande, -lei (*in 2 soorten*), soortgetal.
Twee'gevecht (*duel*), o. —gevechten.
Tweehoe'vigen (*herkauwende dieren*), m. mv.
Twee'klank, m. —klanken; spraakk. *onze taal bezit twaalf —klanken*, b.v. *aau*, *eeu*, enz.
Tweele'dig, bn.; spraakk. *een — onderwerp*, b.v. Jan en Piet spelen; *een — gezegde.*
Twee'ling (*twee evenoude broers of zusters*), m. en v. tweelingen.
Twee'master (*schip met twee masten*), m. —s.
Tweern (*gedubbeld garen*), m. gmv.; *een draad*, *uit twee draden gedraaid*, *heet — of twijn.*
Tweer'nen (*twijnen*, *garen dubbelen*), ik tweernde, heb —tweernd.
Twee'spalt (*tweedracht*, *oneenigheid*), v. gmv.
Twee'span, o. —spannen; *wat een prachtig —!* twee gelijke paarden voor één rijtuig.
Twee'spraak (*tweegesprek*, *dialoog*), v. —spraken.
Twee'sprong (*scheiweg*), m. —sprongen.
Twee'strijd, m. gmv.; *de ezel stond in —*, *van welke hooischelf te eten*, zelfstrijd.
Twee'tal, o. —tallen; *een — uren.*
Twee'voetsmaat (dichtk. *maat van twee voeten*, *jambe of trocheus*), v. —maten.
Twee'voud, o. -vouden; *zes is het — van drie.*
Twen'te (*O. deel van Overijsel*), o.; **—naar** (*persoon in of uit Twente*), m. —s, —naren.
Twij'fel (*besluiteloosheid*), m. gmv.; *in — staan*, *in — trekken*, onzekerheid.
Twij'felen (*in twijfel of onzekerheid zijn*), ik twijfelde, ik heb —twijfeld.
Twijg (*een loot*, *takje*, *rijsje*), v. twijgen.
Twij'gen (*van twijgen*), bn.; *een — mandje.*
Twijn (*tweern*, *gedubbeld of tweedraadsch garen*), m. gmv.
Twij'nen (*tweernen*), ik heb —twijnd; *garen —*, twee draden ineendrillen; **—der** (*dubbelaar van garen*), m. —s.
Twin'tig (*tweemaal tien*), bep. hoofdtelw.
Twin'tiger (*persoon van 20 jaar*; *wijn van 1820*; *oorlogsschip met 20 stukken*), m. —s.
Twin'tigerhande, -lei (*van 20 soorten*), soortgetal.
Twin'tigponder (*kanon*, *dat kogels van 20 pond schiet*; ook *gewicht van 20 pond*), m. -s.
Twin'tigste (*ranggetal*), telw.; *de — der maand*; als zn. o.: *ik neem een — in de staatsloterij*, d. i. een 20e deel van een heel lot.
Twin'tigwerf (*-maal*, *-keer*), bw.; *ik heb je — gewaarschuwd.*
Twist (*geschil*, *oneenigheid*), m. twisten; *een — bijleggen*, *vereffenen*; *een — beslechten.*
Twist'appel (*punt van geschil*), m. —s; *Zeeland was lang een — tusschen Vlaanderen en Holland*, d. i. aanleiding tot twist.
Twis'ten (*ruzie hebben*, *krakeelen*, *kijven*), ik twistte, heb —twist.
Twist'ziek (*twistgierig*), bn.; *een —e nabuur*, d. i. gaarne twistend, twistzoekend.
Ty'ne (rivier: *Engeland*), v. (y = ei)
Ty'pe (*drukletter*, *lettervorm*), v. typen. (y = ie)
Ty'pe (*voorwerp*, *ontwerp*, *model*, *grondvorm*, *uitgedrukt beeld*), o. typen; *een — van een gierigaard.* (y = ie)
Ty'pendruktelegraaf (*schrijftelegraaf*, *door Hughes in 1854 uitgevonden*, *zóó dat de seintooner de seinen als gewone drukletters op de papierstrook aangeeft*), v. —telegrafen.
Ty'pewriter (*schrijfmachine*, ook *persoon die daarmee schrijft*), m. —s; lees: *—reiter.*
Typheus' (*op typhus lijkend*), bn.; *typheuze koortsen.* (ph = f)
Typhoi'de (*typheuze ziekte of koorts*), v. —n.

Ty'phoon, -phon (*kringstorm in de Chineesche Zee*), m. —s. (ph = f)
Ty'phus (*soort van heete koorts, besmettelijke ziekte, zenuwkoorts*), m. gmv. (ph = f)
Ty'pisch (*karakteristiek*), bn.; *een — antwoord, een — landschap, een — gezegde.*
Typograaf' (*boekdrukker*), m. —grafen.
Typographie' (*boekdrukkunst*), v. gmv.
Typometrie' (*kunstdruk van landkaarten, kaartendrukkunst*), v. gmv.
Tyr (Germ. myth. *de god van wijsheid en kracht*), m.
Tyran', tiran' (*dwingeland*), m. —nen.
Tyrolien'ne (*meisje of vrouw uit Tyrol; Tyroolsch lied, Tyroolsche dans*), v. —s.
Tze'chisch, Cze'chisch (*het Boheemsch*), o. gmv.; bn.: *de —e taal; de —e letterkunde.*

U.

U, v. u's. — De vijfde klinkletter, de een en twintigste letter van het alphabet.
UEd. — *UEdele.*
Ult. — *Ul'timo*, op den laatsten dag (der maand).

Uch'tend (dicht. voor *ochtend*), m. gmv.
Ui (*look, ajuin*), m. uien.
Ui (spreekt. *aardigheid, mop*), m. uien.
Ui'er, m. uiers; *de — der koe.*
Ui'ig (*grappig, oolijk, geestig*), bn.
Uil (*nachtroofvogel*), m. uilen.
Uil (*nachtvlinder*), m. uilen; **—tje,** o. —s; zegsw. *een —tje knappen*, een dutje doen.
Ui'lennest, o. —nesten; **—oog,** o. —oogen.
Ui'lespiegel (*snaak, schalk*), m. —spiegels.
Uils'kop (fig. *stommeling*), m. —koppen.
Uils'kuiken (*lompe leerling*), o. —kuiken.
Uil'tje (*kleine uil; avondvlindertje*), o. uiltjes; zegsw. *een — vangen of knappen*, een dutje doen.
Uit (*naar buiten*), bw. Het vormt met w.w. scheidbare samenstellingen, als: *uitademen, —baggeren, —bakken* (b.v. spek), *—barsten, —halen*, enz.
Uit'bannen (*uit het land bannen*), ik bande —, ik heb —gebannen.
Uit'barsten (*zich plotseling met een slag vertoonen*), het is —gebarsten; *de vlammen, de de orkanen barsten uit*; fig. *in tranen —.*
Uit'bazuinen (fig. *met grooten ophef bekend maken*), ik heb —gebazuind.
Uit'bersten (*zijn gevoel krachtig openbaren*), borst —, is —geborsten; *waarom? borst zij uit*; thans meer *uitbarsten.*
Uit'besteden, ik heb —besteed; *een weeskind —*, d. i. op een dorp of op het land in den kost besteden.
Uit'blinken (*uitstekend zijn*), blonk —, heeft —geblonken; *in kennis —, bij een examen —.*
Uit'botten (*knoppen krijgen*), het is —gebot; *de wijnstok begint uit te botten*, uitloopen.
Uit'branden (*door gloeiing of hitte reinigen*), ik heb —gebrand; *een pijp —, een schoorsteen —*; ook, leegbranden: *het huis is geheel —gebrand.*
Uit'brander (*standje, strenge berisping*), m. —branders; *de knecht heeft een — gehad.*
Uit'breiden, ik heb —gebreid; *de armen —*, openen; *zijn kennis —*, vermeerderen.
Uit'buiten (*uitzuigen, te veel van de krachten eischen*), ik buitte —, heb —gebuit; als zn. o.
Uitbun'dig (*bovenmatig, buitengewoon*), bn. en bw.; *—e lof; zijn rede werd — toegejuicht.*
Uit'dagen, ik daagde —, heb -gedaagd; *iem. — tot een tweegevecht*, opeischen, oproepen.
Uit'dooven, ik heb en het is —gedoofd; *de vlam —*, blusschen; fig. *den lust, den ijver, de liefde —*, te niet doen gaan, smoren.
Uit'dossen (*opsmukken*), ik heb —gedost.
Uit'drager (*kooper van gebruikt huisraad, oude kleeren*, enz.), m. —dragers.
Uitdruk'kelijk (*met nadruk, duidelijk, bepaald*), bn. en bw.; *een — bevel; iemand iets — verbieden*, met veel nadruk.
Uit'drukken (*uitpersen*), ik heb —gedrukt; *een spons —, een citroen —*, d. i. uitknijpen; fig. *uiten, zijn meening te kennen geven:* b.v. *dit meisje kan zich goed —.*
Uiteen' (*van een, los, gescheiden*), bw. Met w.w. vormt het samenstellingen, als: *uiteenbarsten* (ontploffen), *—gooien, —jagen*, enz.
Uiteen'loopend, bn.; *—e lijnen*, d. i. niet evenwijdig; *—e meeningen, —e gevoelens*, d. i. verschillende, tegenstrijdige.
Uit'einde (fig. *laatste uur, dood*), o. —einden; spreekwijze: *ik wensch u een zalig —*, einde van het jaars; wensch op 31 December.
Ui'ten (*gevoelens te kennen geven*), ik uitte, heb —uit; zich —, ik heb mij —uit.
Uitentreu'ren (*uit den treuren, zeer lang*), bw.; *zij zongen —*, zonder verflauwen, zonder ophouden; *het duurt —*, al maar door.
Uiteraard' (*volgens den aard*), bw.; *een kat is — valsch.*
Ui'terlijk, bn. en bw.; *de —e schijn, —e glans*, d. i. uitwendig; *oefening in de —e welsprekendheid; ik zal u — over zes weken betalen*, d. i. binnen dezen tijd, op zijn laatst.
Ui'terlijk (*voorkomen, gelaat*), o. gmv.; *een jongmensch van een gunstig —.*
Ui'termate (*buitengewoon*), bw.; *ik ben — tevreden*, buitengemeen, in hooge mate.
Ui'tersch (*Utrechtsch*), bn.
Ui'terst, bn.; *de -e wil*, laatste — (testament); *zijn —e best doen*, grootste; *zoo iets geschiedt — zeldzaam*, d. i. hoogst, bij uitzondering.
Ui'terste (*einde, het laatste*), o. gmv.; *de zieke lag op zijn —*, hij zieltoogde.
Ui'terwaard (*buiten den rivierdijk gelegen land*), v. —waarden.
Uit'gaaf, -gave (*uitgift, vertering*), v. -gaven.
Uit'gaaf (*boekwerk*), v. -gaven; ook: **Edi'tie.**
Uit'gaand, bn.; *—e goederen*, die over de grens vervoerd worden; *—e rechten*, belasting op den uitvoer.
Uit'gang (*het uitgaan; deur*), m. —gangen.
Uit'gave, v. —gaven. Ook: **Uit'gaaf.**
Uit'gebreid (*groot, ruim*), bn.; *een —e correspondentie of briefwisseling.*
Uitgebreid'heid (*uitgestrektheid, omvang*), v. —heden.

Uit'gediend, bn.; *een — schutter*, van de rol gebracht, die zijn dienst heeft volbracht.

Uitgela'ten (*zeer dartel*), bn. en bw.; *de kinderen waren — van blijdschap.*

Uit'geleefd (*stokoud*), bn.; *een — grijsaard.*

Uit'geleide, -gelei, o. gmv.; *iemand — doen*, een eind weegs vergezellen.

Uit'gelezen (*voortreffelijk*), bn.; *een — bende, een — publiek, een — schaar.*

Uit'gemaakt (*zeker, vast*), bn.; *een —e zaak.*

Uit'genomen (*met uitzondering van*), vz.; *allen waren present, — uw broeder.*

Uit'gestreken (*effen, kalm*), bn.; *met een — gezicht*, deftig.

Uit'gestrekt (*wijd, ruim, uitgebreid*), bn.

Uit'geven, ik gaf —, heb —gegeven; *een boek —*, in druk geven, doen verschijnen; *zich voor een koopman —*, zich als zoodanig voordoen; **—gever,** m. —s.

Uit'gewekene (*refugié, emigrant*), m. en v. —gewekenen.

Uit'gifte, -gift, v. —giften; *— van aandeelen, van pandbrieven*, verkoop, uitgave.

Uit'haal (*praal*), m.; *een grooten — maken*, vertoon; ook najaarsschoonmaak.

Uit'haal (*schoonmaak*), m. —halen.

Uit'halen (*weghalen*, ook: *op den weg uitwijken met een rijtuig*), ik heb —gehaald.

Uit'halen (*weghalen, verstoren*), ik heb —gehaald; *een nestje —.*

Uit'haler (*pijpenwroeter*), m. —halers.

Uit'ham (*landtong*), m. —hammen.

Uit'hangbord (*winkelschild*), o. —borden.

Uitheemsch' (*buitenlandsch, vreemd*), bn.; *dat zijn —e planten; een —e kleederdracht; —e woorden; —e zeden.*

Uit'hoek (*kaap*; ook: *afgelegen hoek*), m. —hoeken; *op een — van het eiland.*

Uithui'zig, bn. en bw.; *een — man*, die gaarne buiten zijn huis toeft.

Ui'ting (*het uiten, het openbaren, mededeeling*), v. —en; *hij gaf — aan zijn vreugde.*

Uit'keeren (*geld uitbetalen*), ik heb -gekeerd; *iemand de gelden eener levensverzekering —.*

Uit'kijk (*uitzicht*), m. gmv.; *op den — staan*, op de wacht staan.

Uit'kijk (*uitkijker*), m. —kijken; *onze — riep: Een schip in lij!* d. i. de matroos in den mastkorf; ook: seinwachter aan de kust.

Uit'kippen (*uitbroeden*, fig. *uitkiezen*), ik kipte —, ik heb —gekipt; *het beste —.*

Uit'klaren, ik heb —geklaard; *een schip —*, gereedmaken om in zee te steken; *goederen —*, in goede orde laden; ook: al de inkomende rechten er van betalen.

Uit'komst, v. —en; *de — eener rekensom*, eindcijfer; fig. *er was geen — meer*, redding.

Uit'koop (*vrijkoop, losgeld*), m. —koopen.

Uit'koopen, onr. ik kocht —, heb —gekocht; *een firmant uit een zaak —*, door geld afkoopen als aandeelhouder.

Uit'lander (*buitenlander*), m. —landers.

Uitlan'dig (*buitenslands*), bn.; *ik was in die dagen —*, d. i. in het buitenland.

Uit'landsch (*buitenlandsch*), bn.; *—e paarden, — spek, —e tabak, —e zeden.*

Uit'lating (spraakk. *ellips*), v. —latingen; b.v. *Goeden morgen* (Ik wensch u —).

Uit'latingsteeken, o. —teekens; *de komma b.v. in lied'ren* (*liederen*), *zett'en* (*zetteden*) *is een —*; ook: *apostro'phe.*

Uit'leg (*verklaring*), m. gmv.; *een — geven.*

Uit'leggen (*uitspreiden, uitstallen*), ik legde of lei —, heb —gelegd; *het waschgoed — op de bleek.*

Uit'leggen (*wijder maken, grooter of ruimer maken*), ik legde of lei —, heb —gelegd of —geleid; *een japon —, een tuin —.*

Uit'leggen (*bij elkaar leggen, als bijdrage afzonderen*); als boven; b.v. *elk per week een gulden —.*

Uit'leggen (fig. *verklaren, doen begrijpen, ontvouwen, blootleggen*), als boven; *een som —, een taalmoeielijkheid —.*

Uit'legger (*verklaarder, vertolker*), m. —s.

Uit'legger (*een wachtschip*), m. —leggers.

Uit'lekken, het is —gelekt; fig. ruchtbaar worden, b.v. *het geheim zal wel —.*

Uit'lezen (*ten einde lezen*, ook *uitzoeken*), ik las —, heb —gelezen; *een roman —, een uitgelezen schaar*, e. uitgezochte- of keurbende.

Uit'loodsen (zeew. *een schip buiten de tonnen*, d. i. *in zee brengen*), ik heb —geloodst.

Uit'loop, m. —loopen; *de — van den Rijn*, monding; *deze fabriek heeft haar — in het kanaal*, riool, afvoerbuis.

Uit'looper (*bijtak van een bergketen*), m. —loopers; *de zuidelijke —s van dat gebergte.*

Uit'loozen (*het water storten in*), het heeft —geloosd; *die riolen loozen — in de Maas.*

Uit'loven, ik heb —geloofd; *een zilveren medaille —*, bij mededinging beloven aan den besten speler, rijder, enz.

Uit'luiden, uit'luien (*luidend zijn afscheid geven*), ik heb —geluid; *de kermis —*, met de klokken luidende doen eindigen.

Uit'maken, ik heb —gemaakt; *deze heeren maken het bestuur uit*, d. i. vormen; *het is een uitgemaakte zaak*, een voldongen feit; *hij maakte u voor dief uit*, d. i. uitschelden; *wat maakt dat uit*, wat beteekent het!

Uit'malen (*droogmalen*), ik maalde —, heb —gemalen; *een plas —.*

Uit'mergelen (*uitputten*), ik heb -gemergeld; *door roofbouw een akker —.*

Uitmiddelpun'tig (*excentriek*), bn.; *een —e schijf.*

Uit'mogen (*verlof hebben*), ik mag —, mocht —.

Uit'monding, v. —en; *de — eener rivier.*

Uit'monsteren, ik heb —gemonsterd; *de soldaten werden -gemonsterd*, bij een inspectie, d. i. afgedankt (als ongeschikt); *de uniform is thans rood —gemonsterd*, biezen en kraagrand zijn rood; verder: smakeloos optooien, bont opschikken.

Uit'munten (*uitblinken, uitstekend zijn*), ik muntte —, ik heb —gemunt.

Uitmun'tend (*voortreffelijk*), bn. en bw.; *een — schrijver; hij heeft — geantwoord*, uitstekend.

Uitne'mend (*buitengewoon goed*), bn. en bw.

Uit'nooden (*verzoeken*), ik heb —genood.

Uit'noodigen (*verzoeken, vragen*), ik heb —genoodigd; *iemand — op een feest.*

Uit'persen, ik heb —geperst; *een citroen —.*

Uit'pluizen (fig. *haarfijn naspeuren, uitrafelen, onderzoeken*), ik ploos —, heb —geplozen.

Uit'porren (scheepst. *de matrozen opkloppen*), ik heb —gepord; *de matrozen is men gewoon uit te — met: Rijzen, rijzen, ahoy!*

Uit'richten, ik richtte —, heb —gericht; *wat zult gij hier —?* doen, werken, verrichten.

Uit'roeien (*uitdelgen*), ik heb —geroeid; *een bosch —*, ontwortelen; *schadelijk gedierte —*, verdelgen; *onkruid —*, uitwieden.

Uit'roep (*uitroeping, kreet*), m. —roepen.

Uit'roepteeken,-roepingsteeken (*bekend leesteeken*), o. –teekens, b.v. in: *Wat geluk!*
Uit'rusten (*zich door rust van vermoeienis herstellen*), ik rustte –, ben –gerust.
Uit'rusten (*gereedmaken*), ik rustte –, heb –gerust; *een leger –, een vloot –.*
Uit'rusting (*al het noodige voor een tocht, zeereis, oorlog, enz.*), v. –rustingen.
Uit'scheiden (*eindigen,ophouden*),ik scheidde –, heb en ben –gescheiden.
Uit'schitteren (*uitblinken*), ik heb -geschitterd; *Vondels gedichten zullen altijd –.*
Uit'schot (*het uitgeschifte*), o. –ten; *– van koffie, van havannasigaren*, minste soort.
Uit'schrabben (*schrabbende reinigen*), ik heb –geschrabd; *een kookpan –.*
Uit'schrappen (*doorhalen, uitdoen*), ik heb –geschrapt; *een naam –, een schuldpost –.*
Uit'slag, m.gmv.; *– van sterke dranken*, debiet; *in den kelder komt alles vol –*, schimmel; *het kindje zat vol –*, puistjes, vlekjes; *de – van een examen*, afloop, gevolg.
Uit'sleepen (*naar buiten sleepen*), ik heb –gesleept; *iemand het huis –.*
Uit'sloven (zich), ik heb mij –gesloofd; *ik heb mij voor u –gesloofd*, mij veel arbeids en moeite aangedaan.
Uitslui'tend, bn. en bw.; *dat recht is hem – geschonken*, d. i. met uitsluiting van alle anderen; *hij heeft het – recht.*
Uit'sluitsel (*beslissend antwoord*), o. gmv.
Uit'spannen, ik heb -gespannen; *de paarden –*, losmaken; *zich –*, zich vermaken.
Uit'spanning (*vermaak*), v. -spanningen; *de wereldsche –en, de geestelijke –en.*
Uit'spanning (*herberg, stalhouderij*), v. –en.
Uit'spansel (*het hemelgewelf*), o. gmv.
Uit'spatten (*losbandig leven*), ik spatte –, ik ben en heb –gespat.
Uit'spinnen (fig. *langdradig zijn*), ik spon –, heb -gesponnen; *Vader Cats spint zijn verhalen tot vervelens toe uit*, d. i. uitrekken.
Uit'spraak, v. -spraken; *uw – der Fransche taal is niet zuiver*, uitspreken; *ik ken hem aan zijn –*, tongval; *de – der rechters wordt eerstdaags verwacht*, vonnis.
Uit'spreiden (*vaneenspreiden, uit elkaar leggen*), ik spreidde –, heb -gespreid; *het hooi –.*
Uit'stallen, ik heb –gestald; *nieuwe modestoffen –*, d. i. in de winkelkast leggen.
Uit'stap (*korte reis, pleziertochtje*), m. –pen.
Uit'steeksel (*een uitstek*), o. –steeksels.
Uit'stek (*uithoek, kroonlijst*), o. –stekken; *bij – tevreden zijn*, d. i. zeer, buitengewoon.
Uitste'kend (fig. *voortreffelijk*), bn. en bw.; *een – opstel; hij heeft – gewerkt.*
Uit'stel (*verdaging; verschuiving tot later*), o.
Uit'stellen (*verschuiven, verdagen*), ik heb -gesteld; *de voltrekking van een vonnis –.*
Uit'tarten (*uitdagen*), ik tartte –, ik heb –getart; *wij tarten Spanjes kielen uit*, d. i. trotseeren, tergen, uitdagen.
Uit'tocht (*afreis, gezamenlijk vertrek*), m. –tochten, *de – der Hebreeuwen uit Egypte.*
Uit'vaagsel (fig. *gemeen volk*), o. –vaagsels; *het – der maatschappij*, vuil.
Uit'vaardigen, ik heb –gevaardigd; *een bevel –*, doen afkondigen.
Uit'vaart (*uitgang, nl. uit het sterfhuis naar het graf, begrafenis*), v. –vaarten.
Uit'vaart (R.K. *kerkdienst ter gelegenheid van een begrafenis*), v. –vaarten.
Uit'vagen (*uitvegen, wegvegen*), heb -gevaagd.
Uit'val, m. –vallen; *de bezetting deed een –*, rukte buiten tegen den vijand op; *wat een – van dien heer tegen zijn knecht*, standje.
Uit'varen (*razen, tieren*), ik voer –, ben en heb –gevaren; *tegen iemand –.*
Uit'verkoren (*geliefd*), bn.; *het – volk Gods*, de Israëlieten.
Uit'verkorene (*gunseling*), m. en v. –n.
Uit'verkorenen (R.K. *zaligen i.d.hemel*), m.mv.
Uit'vinden (*uitdenken*), ik vond –, heb –gevonden; *een vliegmachine –.*
Uit'vindsel (*verzinsel*), o. –en, –s.
Uit'visschen (fig. *ergens zien achter te komen*), ik heb –gevischt; *ik zal dat wel –.*
Uit'vloeisel (*gevolg; dat wat ontstaat*), o. –vloeisels, –vloeiselen.
Uit'vlucht (*verzinsel*), v. –vluchten.
Uit'voer, m. gmv.; *die sigaren zijn voor den – bestemd*, d. i. voor den exporthandel.
Uitvoe'rig (*omstandig*), bn. en bw.; *een – schrijven*, d. i. afdalende in bijzonderheden.
Uit'vorschen (*door navraag of studie diep nasporen*), ik heb –gevorscht; *hij zoekt de waarheid uit te vorschen*, te achterhalen.
Uit'was (*uitgroeisel*), o. –wassen; *die eik heeft meer dan één –.*
Uit'waseming (*verdamping, uitdamping*), v. –en; *de – onzer huid is onzichtbaar.*
Uit'wateren, het heeft -gewaterd; *dit riviertje watert uit in de Maas*, d. i. uitloopen, zijn water loozen, uitmonden.
Uit'weg (*uitvlucht*), m. -wegen; *zij weten geen – meer in den nood*, d. i. uitkomst, redding.
Uit'weiden (*breedsprakig zijn*), ik heb -geweid.
Uitwen'dig, bn. en bw.; *een geneesmiddel tot – gebruik*, nl. om te smeren op de huid, niet om in te nemen.
Uit'werksel (*gevolg*), o. –en, –s.
Uit'werpsel (*ontlasting*), o. –s, –en; *dierlijke –en zijn als meststof van groote waarde.*
Uit'wisschen (*uitvegen, uitpoetsen*), ik heb –gewischt; *het met krijt geschrevene –.*
Uit'zet (*gezamenlijke kleeren eener bruid, van een wees, kostleerling, enz.*), o. –zetten.
Uit'zicht, o. –zichten; *een fraai –*, gezicht van uit een venster, enz., verschiet; fig. *hij heeft – op bevordering*, hoop, vooruitzicht.
Uit'zicht (*gelaat, wezen*), o. gmv.; *zijn – bevalt mij niet*, aangezicht.
Uitzin'nig (*onbesuisd, dwaas, razend*), bn. en bw.; *– gewoel; – roepen.*
Uka'ze (*bevelschrift, decreet van den Russischen keizer of van den besturenden Senaat*), v. ukazen. (u = oe)
Ulaan', Uhlaan' (*Poolsch lansier*), m. ulanen.
U'lema (*Turksch wetgeleerde*), m. -'s. (u = oe)
U'level (*vierkant suikerplaatje*), v. –vellen.
Ulk (*bunzing, klein roofdier*), m. ulken. gew.
Ul'ster (*lange winterjas van grove stof met ceintuur of gordelband*), m. ulsters.
Ul'tima Thule (*eiland als het eind der aarde*), o. gmv.; fig. uiterste land.
Ultima'tum (*laatste verklaring, laatste voorslag bij een onderhandeling*), o. gmv.
Ul'timo (*de laatste dag*), m. –s; als bn.: *– December*, d. i. 31 December.
Ul'tra (*verder, ginds, aan gene zijde*), bw.
Ul'tra (*uiterst*), bn.; *een – liberaal.*
Ul'tra (*heethoofd*), m. –'s; *hij was een der –'s.*
Ultramarijn' (*bergblauw, lazuur, hemelsblauw*), o. gmv.
Ultramontaan' (*streng en rechtzinnig katholiek*), m. –montanen.

Ulys'ses (*koning van Ithaca, de sluwste der Grieksche vorsten voor Troje*), m.
Unaniem' (*eenstemmig, eensgezind, eenparig*), bn.; *met –e stemmen aannemen.*
Undi'nen (*watergeesten*), v. mv.
Uni' (*glad, effen, eenkleurig*), bn.
U'nicum (*iets eenig in zijn soort*), o. unicums.
U'nie (*eenheid, eendracht, vereeniging, verbond, bond*), v. unies; *de – van Utrecht*, 1579.
Uniform' (*een- of gelijkvormig*), bn.; *voor heel het land een –e briefport.*
Uniform' (mil. *dienstkleeding*), v. –en.
Universeel' (*algemeen, allesomvattend, algeheel*), bn.; *– erfgenaam*, eenige.
Universiteit' (*hoogeschool, academie*), v. –en.
Un'jer (*plant, akkerpaardestaart*), v. gmv.
Un'ster (*weegtoestel of Romeinsche balans met ongelijke armen*), v. unsters.
U'ral, Oe'ral (rivier: *Rusland*), m.; de – is de grensrivier tusschen Europa en Azië.
Ura'nia (myth. *muze der sterrenkunde, met hemelbol*), v.
Ur'bi et or'bi (*aan de stad [Rome] en aan het heelal*); *een tijding – bekend maken.*
U're (*uur*), v. –n; *in deze plechtige –.*
Urgen'tie (*nooddrang, spoedvereisching*), v. gmv.; *de – van een wetsvoorstel.* (ts = s)
Urinoir' (*openbare waterbak*), o. –s. (oi = oa)
Ur'men (*tobben*), ik urmde, ik heb –urmd.
Ur'ne, urn (*lijkvaas, waarin de ouden de asch van een verbrand lijk bewaarden; bus, waarin oudtijds de stemmen verzameld werden*), v. urnen.
Usan'tie, usan'ce (*gebruik, gewoonte*), v. –tiën, –ties; usances. (s = z)
Uto'pia (*de naam van een verdicht land; luilekkerland, het land der hersenschimmen*), o. gmv.
Utopie' (*droombeeld, hersenschim*), v. –ën.
Uur, ure ($^1/_{24}$ *van een etmaal*), o. uren; men zegt: *te acht uur* of *te acht uren*, en niet: *ten acht uur* of *te acht ure.*
Uur'glas (*uurzandlooper*), o. –glazen.
Uur'werk (*horloge, klok, ook het raderwerk*), o. –werken.
Uur'wijzer (*kleine wijzer van een uurwerk*), m. –wijzers.
U'went, te (*in uw huis*), bw.; *ik kom te –.*

V.

V. v. v's. – De twee en twintigste letter van het alphabet; als Rom. cijfer beteekent V 5.
vgl. – *vergelijk.*
Vol. – *Volu'men*, de band of het deel van een boekwerk, ook voor *volu'me.*
voorn. – *voornoemd.*
Vrijd. – *Vrijdag.*
vrouw. – *vrouwelijk.*
Vs. – *Vers.*
v.v. – *vi'ce ver'sa*, heen en weder, omgekeerd.

Vaag (*vettigheid van den grond*; fig. *kracht, bloei*), v. gmv.; zegsw. *in de – des levens.*
Vaag (*onbepaald, onzeker*), bn.; *een – begrip, een – antwoord; een vage verklaring.*
Vaak (*geneigdheid tot slapen*), m. gmv.
Vaak (*dikwijls*), bw. vaker, het vaakst.
Vaal (*zwart- of roodachtig bruin; verschoten*), bn. en bw.; *de vale hei; een –bonte koe.*
Vaal (zijtak: *Oranje-rivier in Z.-Afrika*), v.
Vaalt (*mestkuil, mesthoop*), v. –en.
Vaam (*vadem, lengte van 1,68 M.*), m. vamen.
Vaan (*banier*), v. vanen; *de – van den vooruitgang, de – des oproers*; ook: *windwijzer.*
Vaan'del (*banier, veldteeken*), o. –en, –s.
Vaan'drig (*vaandeldrager*), m. –s.
Vaar (*vrees, gevaar, angst*), v. gmv. vero.; *hij kent – noch vreeze.*
Vaar'dig (*gereed, vlug, snel*), bn. en bw.
Vaars (*jonge koe, vaarkoe*), v. vaarzen.
Vaart (*kanaal*), v. vaarten; *wij wandelen langs de –; de Leidsche –.*
Vaart (*snelheid, gang, koers*), v. gmv.
Vaar'tuig (*schip, schuit*), o. –tuigen.
Vaarwel' (*afscheidsroep*), tw.; (als zn. o.)
Vaarwel'zeggen, ik heb -gezegd en -gezeid.
Vaas (*fraaie urn*), v. vazen; *een porseleinen –, een Grieksche – of amphora; een antieke –.*
Vaat'doek (*keukendoek*), m. –doeken.
Vacant' (*ledig, onbezet*), bn.; *een –e plaats.*
Vacan'tie (*rusttijd, verpoozing*), v. –tiën, –s.
Vaca'tie (*tijd aan iets besteed*, b.v. *door een ambtenaar*), v. –tiën, –ties. (t = ts)
Vacatuur, vacatu're (*opengevallen betrekking*), v. –turen, –tures. (c = k)
Vaccina'tie (*koepok-inenting*), v. -ties, -tiën.
Vacci'ne (*koepok-inenting*), v. gmv. (cc = ks)
Vaccineeren (*met koepokstof inenten*).
Vacht (*vlies, schapenhuid met de wol*), v. –en.
Va'dem (scheepst. *vaam, lengtemaat*), m. –s, –en; *de zee is hier honderd –en diep.*
Vademe'cum (*verklarend zakboekje, leiddraad*), o. –s; *vade mecum*, bet. *Ga met mij!*
Va'der (*hoofd van het gezin*), m. vaders.
Va'deren (*voorouders*), m. mv.
Va'derhand (fig. *beschermende hand*, ook *Gods hand*), v. gmv.
Va'derland (eigenl. *het land van de vaderen geërfd, geboorteland*), o. gmv.
Vaderlandlie'vend, bn.; *een – volk.*
Va'derlandschgezind, bn.; *de –e burgers.*
Va'derlandsliefde, v. gmv.
Va'derlief (*slaapmuts*), m. –liefs.
Va'derlijk (*des vaders of als een vader*), bn. en bw.; *een –e vermaning; hij sprak –.*
Vaderons' (R. K. *het gebed des Heeren*), o. –onzen; *hij bad vijf –onzen.*
Va'derstad (*geboortestad*), v. gmv.
Vad'sig (*lui, rekkerig, slaperig*), bn. en bw.
Va'gebond (*landlooper, ledigiooper*), m. –en.
Va'gen (*wegvegen, reinigen, schoonmaken*), ik vaagde, heb –vaagd.
Vak (*afgesloten ruimte, studievak*, fig. *beroep*), o. vakken.
Va'kerig (*slaperig*), bn.
Val, v.; *de – van Urk*, diep gedeelte der Zuiderzee ten W. van het eiland Urk.
Val (*het vallen*), m. gmv.; *de wetten van den vrijen –; de – van een koningshuis.*
Val (*werktuig om dieren te vangen, vangknip*), v. vallen; *de rat is in de –*, klem.
Val (*strookje, boordje, rabat*), v. vallen; *een oude schoorsteen met een gebloemde –.*

Val (scheepst. *talie*, *hijschlijn*), o. vallen.
Va'la (Germ. myth. *zieneres en profetes door Odin geraadpleegd*), v.
Valeriaan' (*zeker geneeskruid*), v. gmv.
Valies' (*lederen reiszak*), o. valiezen.
Va'lir, Wa'lir (Germ. myth. *jongste zoon van Odin, voortreflijk boogschutter*), m.
Valk (*dagroofvogel*), m. –en; *Orde van den Witten* –, ridderorde van Saksen-Weimar.
Valkenier' (*africhter van valken*), m. -en, -s.
Valk'parkiet (*vogel in Australië*), m. –en.
Vallei' (*laagvlakte in een bergland*), v. –en.
Val'len, ik viel, ben -vallen: *de droppels* –, *de hagel valt*, neervallen; *de arbeid valt mij zwaar*, is; *duizend strijders vielen*, sneuvelden; *hij liet een stuiver per el* –, sloeg af; *er is geen woord over gevallen*, gezegd; *de avond valt*, daalt.
Val'luik (*vallend luik*), o. –luiken.
Val'reep (scheepst. *klimtouw aan de scheepstrap*), m. –reepen; zegsw. *een glaasje op den* –, bij het afscheid.
Valsch (*niet echt*), bn. en bw.; *een –e parel.*
Valsch (*onoprecht*, *geveinsd*), bn. en bw.
Valsch (*onzuiver*, *wanluidend*), bn. en bw.
Valsch'aard (*geveinsd mensch*), m. –s.
Val'schelijk (*op valsche wijze*), bw.; *iemand – beschuldigen.*
Vam'pier (*bloedzuigende vleermuis in Z.-Amerika*), m. vampiers.
Van (*familienaam*), m. vannen.
Vana'vond (*op dezen avond*), bw.; *ik kom – zeker.*
Vandaag' (*op dezen dag*), bw.; *het is warm* –.
Vandaal' (gesch. *barbaarsch kunstverwoester*), m. –dalen; ook: *Wandaal.* (*Romeinsche geschiedenis*, 455 n. C.)
Vandaar' (*daarom*, *deswege*), vgw.
Vandalis'me, vandalis'mus (*barbaarsche vernielingswoede*), o. gmv. Ook: *Wan*–.
Vandehandsch', vanderhandsch' (*rechterpaard bij een tweespan*), bn.; als zn. –**e,** o.
Vaneen', bw.; met w.w. aaneen te schrijven: –*barsten* (uit elkaar), –*rukken*, –*scheiden*, –*splijten*, enz.
Vang (*het vangen*, *vangst*), m. gmv.
Vang (*klem van een windmolen*), v. vangen. *de molen is door de* –, de zaken zijn in de war.
Van'gen (*grijpen*, *in zijn macht krijgen*), ik ving, heb –vangen; *vlinders* –, *visch* –.
Van'ger (*wat vangt*), m. –s. In samenst.
Vangst, v. vangsten; *de visschers hadden een goede* –, *op de – gaan*; *de haring*–.
Vanhier' (*daarom*, *deswege*), vgw.
Vaniel'je (*de geurige, peulvormige zaadhulsels van zekere Indische vrucht*), v. gmv.
Vaniteit' (*ijdelheid*), v. gmv.
Vannieuws (*opnieuw*), bw.; – *beginnen.*
Vanouds' (*sedert oude dagen*), bw.; *die likeur is – beroemd.*
Vanwe'ge, vz.; *ik kom – mijn vadĕr*, uit naam van, namens.
Vanzelf', bw.; *dat spreekt* –, uiteraard.
Var (Germ. myth. *godin van eed en trouw*), v.
Var (*jonge stier*), m. varren.
Var'dar (rivier: *Balkan-schiereiland*), v.
Va'ren (*bedekt-bloeiend boschgewas*), v. varens.
Va'ren (*per schip gaan*), ik voer, heb en ben –varen; *op zee* –; fig. *hoe vaart gij?*
Va'ria (*verscheidenheden*, *mengeling*), v. gmv.
Varia'bel (*onbestendig*, *veranderlijk*), bn.
Variant' (*andere lezing*), v. –en.
Varia'tie (*verscheidenheid*, *afwisseling*), v. –s.
Variéteit' (*verscheidenheid*), v. –en.
Va'rinas (*soort van fijne tabak uit de provincie van dien naam in Venezuela*), v. gmv.
Var'ken (*zwijn*), o. -s; zegsw. *ik zal dat – wel wasschen*, die lastige zaak in orde brengen.
Vast (*stellig*, *zeker*), bn. en bw.; –*e prijzen*; – *gelooven*; *een –e grond*, niet los..
Vast (*hecht aaneen*, *niet los*), bw. Met w.w. aaneen te schrijven: *vastbinden*, stevig aan iets binden; –*gespen*, –*grijpen*, –*groeien.*
Vastbera'den (*vastbesloten*, *standvastig*), bn.; *een – man*, een man van wilskracht.
Vas'teland (*continent*, *een der vijf groote aarddeelen*), o. –landen.
Vas'telijk (*zeker*, *stellig*), bw.; – *gelooven.*
Vas'ten (*zich onthouden van spijs*, *niet eten*), ik vastte, heb –vast.
Vas'ten (R. K. *tijd van onthouding en versterving*), v. gmv.; *de groote – duurt 40 dagen.*
Vastena'vond (*de drie dagen vóór Aschwoensdag*; *carnaval*), m. –avonden.
Vasthou'dend (*gierig*, *karig*, *inhalig*), bn.
Vas'tigheid (*zekerheid*, *schans*), v. –heden.
Vat (*greep*), m. gmv.; *niets heeft – op hem*, in vloed; zegsw. – *op zich geven*, zich bloot geven.
Vat (*ton*, *kuip*, *bak*, enz.), o. vaten.
Vat'baar, bn.; *hij is zeer – d. i. spoedig verkouden*; fig. *hij is niet – voor verbetering.*
Vaticaan' (*paleis te Rome*, *verblijf van den paus*), o; bij uitbr.: de pauselijke regeering.
Vat'ten (*grijpen*, *beetpakken*), ik heb –vat; *iemand bij den arm* –, *een koude* –.
Vaudevil'le (*kluchtspel met liedjes doorweven, welke begeleid worden door instrumenten*; *zaal waar zulke kluchtspelen opgevoerd worden*), v. –villes; lees: *voodvie'le.*
Vauxhal' (*lusttuin, in 1660 te Londen bij de Vauxhall-brug, welke wegens zijn prachtige verlichting en aangename muziek veel bezocht werd*), m. gmv.; lees: *vooks-hoal'.*
Vazal' (*leenman*), m. vazallen.
Vecht (rivier: *O.*, *N.-Holland en Utrecht*), v.
Vech'ten (*strijden*, *kampen*), ik vocht, heb –vochten; *honden en katten willen* –.
Ve'del (*veel*, *viool*), v. vedels, vedelen.
Ve'delen (*op de vedel spelen*), ik heb –vedeld; –**aar** (*vioolspeler*), m. –s.
Ve'der, veer (*pluim*, *pen*), v. vederen, veders, veeren; spreekw. *Men kent de vogels aan hunne veeren*, uiterlijk; zegsw. *in de veeren liggen*, te bed zijn; *iemand in de veeren zitten*, hem afbijten; *hij kan weer een – van zijn mond blazen*, begint op te leven; *pronken met eens anders* –, met het mooie werk van een ander; *een – laten*, gegispt worden.
Vedet'te (*ruiterwacht*, *schildwacht der ruiterij*; *uiterste post op wallen*), v. –n, –s.
Vee (*kuddenvee*, *staldieren*), o. gmv.; *gewold* –, *gevederd* –; fig. plebs, janhagel.
Veeg (*het vegen*), m. gmv.; bij uitbr. *een streek*, *slag*: *hij gaf hem één* –, *twee vegen.*
Veeg (*feeks*, *booze vrouw*), v. vegen.
Veeg (*hachelijk*, *dreigend*), bn.; *het was er* –; *het –e knaapje*, in stervensnood zijnde.
Veel (*vedel*, *viool*), v. veelen.
Veel, telw., **meer, (het) meest;** *er zijn – appels aan dien boom*, een groote menigte; *wij hebben meer appels dan peren*; *hij heeft het meest gesproken.*
Veel'arm (*poliep*, *inktvisch*), m. –armen.
Veel'hoek (meetk. *figuur met meer dan drie hoeken*), m. –hoeken; *het vierkant is een* –, *een zeshoek is een* –; *een onregelmatige* –.

Veelhoe'vig (*met meer dan twee hoeven*), bn; *de olifant, het varken is –.*
Veelkleu'rig (*bont, geschakeerd*), bn.; *–e bloemen, –e lampions.*
Veelle'dig (*uit meer dan twee leden bestaande*), bn.; *een – onderwerp van een volzin.*
Veels'zins (*op velerlei manieren*), bw.
Veel'tijds (*dikwijls, vaak, meermalen*), bw.
Veel'voet (*zeker insect, ook zeker plantdier*), m. –voeten.
Veel'voud, o. –vouden; *12 is een – van 4.*
Veel'vraat (*marterachtig roofdier*), m.-vraten.
Veelvul'dig (*telkens voorkomende*), bn. en bw.
Veelweterij' (*schijngeleerdheid*), v. gmv.
Veelzij'dig, bn. en bw.; *een –e ontwikkeling.*
Veem (*gezelschap of vereeniging van werklieden, gild*), v. en o. veemen.
Veem'gericht (gesch. *geheime volksrechtbank in de middeleeuwen in Duitschland*), o. –en.
Veen (*turfland*), o. venen; *hoog–, laag–.*
Veenderij' (*turfmakerij*), v. –en.
Veen'mol (*rechtvleugelig insect, schadelijk voor land- en tuinbouw, aardkrekel*), m. –mollen.
Veer (*veder, pluim van een vogel*), v. –en.
Veer (*springveer*), v. veeren; *een koperen –.*
Veer (*overvaart aan of bij een rivier*), o. veren.
Veer (*beurtvaart*), o. veren; **–huis,** o. –-huizen; **–pont** (*schuit*), v. –ponten.
Vee'ren (*veerkrachtig zijn*), het heeft –veerd; *deze matras veert niet.*
Veer'kracht (*elasticiteit*), v. gmv.; *de – van staal, elastiek, enz.*; fig. *een man, een volk van weinig –*, vastheid, wilskracht, vermogen.
Veer'man (*beurtman, overzetman*), m. –-lieden, –lui.
Veer'tien (*tien en vier*), bep. telw.; *de Bree–*, een zandbank op onze westkust; zegsw. *de Bree– opgaan*, het slechte pad opgaan.
Veer'tiendaagsch (*om de veertien dagen*), bn.; *een – tijdschrift*; ook 14 dagen durende.
Veer'tiende (*ranggetal*), bn.; *Lodewijk de –.*
Veer'tienderhande, –lei, soortgetal; *hier zijn – gebakjes; – rozen.*
Veer'tienhonderd, telw.; *zijn jaarwedde bedraagt – gulden.*
Veer'tig (*4 maal tien*), bep. telw.
Veer'tiger (*iemand van veertig jaar*; ook *wijn van dien ouderdom*, alsmede *een oorlogsschip met veertig stukken*), m. –s.
Veer'tigerhande, –lei, soortgetal; *daar staan – rozen.*
Veer'tigtal, o. –tallen; *een – leerlingen*, ongeveer veertig.
Veer'tigvoud (*40 maal een getal*), o. –vouden.
Vee'stal (*runder- of koestal*), m. –stallen.
Vee'stapel (*het in eenig land, gewest, kolonie aanwezige vee samen*), m. –stapels.
Vee'te (*haat, vijandschap, wrok*), v. veeten; *onze – tegen de Belgen na 1830.*
Vee'teelt (*kunstmatige veefokkerij*), v. gmv.
Ve'gen (*schoonmaken met bezem of stoffer*), ik heb –veegd; *een kamer –, een stoep –.*
Ve'ger (*stoffer*, ook *persoon*), m. vegers.
Vegetariaan', -ta'riër (*die zich onthoudt van voedsel, dat door het dooden van dieren is verkregen*), m. –rianen, –riërs. (g = zj)
Vegeta'tie (*plantengroei*), v. gmv. (g = zj)
Vegeteeren (*een plantenleven leiden*). (g = zj)
Veil (*klimop, klimmerplant*), o. gmv.
Veil (*te koop*), bn.; *hij is voor alles –*, òm te koopen met geld; *zijn leven – hebben voor iets*, willen geven, opofferen; *veiler, veilst.*
Vei'len (*in 't openbaar te koop aanbieden*), ik heb –veild; *een huis –, een landgoed –.*
Vei'lig (*beschut, buiten gevaar*), bn. en bw.
Vei'ligheidsklep (*inrichting aan den stoomketel tot het doen ontsnappen van stoom bij te groote drukking*), v. –kleppen.
Vei'ligheidslamp (*zekerheids-mijnlamp*), v. –lampen. Ook: **Daviaan'.**
Vei'ling (*openbare verkoop*), v. –en; *een gerechtelijke – van huizen.*
Vein'zaard (*huichelaar*), m. –zaards.
Vein'zen (*huichelen*), ik veinsde, heb –veinsd; *liefde –, onwetendheid –; onkunde –.*
Vel (*huid; blad papier; vlies op melk*), o. vellen.
Veld (*land, akker, grond*), o. velden.
Veld (*slagveld*), o. velden; *het –van eer.*
Veld'heer (*legerhoofd*), m. –en; **–schap,** o.
Veld'maarschalk (*opperbevelhebber*), m. –maarschalken.
Veld'slag (*groot gevecht van twee legers in het open veld*), m. –slagen.
Veld'wacht (*veldbewaking; het korps veldwachters*), m. –wachten.
Veld'wachter (*persoon*), m. –wachters.
Vele'da, Velle'da (*zekere Germaansche wichelares, priesteres*), v.; *in 69 v. C. verklaarde – zich voor den opstand der Bataven.*
Ve'len (*dulden, verdragen, uitstaan*), in de onbep. wijs; ik kan hem, dit, dat niet –.
Ve'lerhande, -lei (*van vele soorten*), soortget.
Velg (*buitenrand van een rad*), v. velgen.
Velijn' (*fijn, glad papier; gesatineerd papier*), o. gmv.
Vel'len (*doen vallen*), ik heb –veld; *den mast –; boomen –*; fig. *een oordeel, een vonnis –*, uitspreken; ook: *een lans. het geweer –.*
Velocipède (*rijwiel, fiets*), v. –s. Ook: *Ve'lo.*
Velocipedist' (*wielrijder*), m. en v. –disten.
Ve'luwe, de (*N.W. deel van Gelderland, aan de Zuiderzee*), v.; *de boschrijke –.*
Ven (*veenplas, veenpoel*), v. vennen.
Venato'risch (*de jacht betreffende*), bn.
Ven'del (*vaandel*), o. –en, –s. vero.
Vendet'ta (*familieveete*), v. gmv.; *de – of bloedwraak der Sicilianen.*
Vendu' (*openbare verkooping van roerende goederen*), v. –'s, –en. (en = an)
Vendu'huis (*openb. verkoophuis*), o. -huizen.
Ve'nen (*turf maken*), ik veende, heb –veend.
Ve'ni, vi'di, vi'ci (gesch. *Ik kwam, zag en overwon*). Woorden van Julius Cæsar, om zijn overwinning op den koning van Pontus te typeeren (47 v. C.). (c = ts)
Ve'nig (*vol veen*), bn.; *de bodem is hier –.*
Venijn' (*vergif, smetstof*), o. gmv.; fig. laster.
Venij'nig, bn.; *een –e slang*, vergiftig; fig. *een –e tong*, boos, bits, lasterend.
Venizoen' (*allerlei wildbraad*), o. gmv.
Ven'kel (*schermbloemige plant, dille*), v. gmv.
Vennoot' (*handelsgenoot*), m. –nooten.
Vennoot'schap (*handelsvereeniging*), v.-pen.
Ven'ster (*raam, glasraam*), o. –s; *aan of voor het – zitten; uit het – liggen.*
Vent (*kerel, man*), m. venten. gmz.; **–je** (*knaapje, jongetje*), o. –s.
Ven'ten (*langs de huizen te koop aanbieden*), ik ventte, heb –vent; *met garen en band –.*
Ventila'tie (*luchtverversching*), v. –s, –tiën.
Ventila'tor (*toestel om versche lucht in een vertrek, zaal, enz. te brengen*), m. –tors.
Ventileeren (*versche lucht inlaten*).
Ve'nus (myth. *godin der schoonheid en liefde, moeder van Amor*), v. gmv.

Ver (*op grooten afstand gelegen*), bn., -der, verst.
Verach'ten (*afkeer hebben van, met minachting bejegenen*), ik heb —acht.
Ver'af (*op grooten afstand*), bw.; *hij woont* —.
Veraf'schuwen (*diep verachten*), ik —afschuwde, heb —afschuwd; *de leugen* —.
Veran'da (*uitgebouwde open of gesloten ruimte aan een woning; galerij aan een zomersociëteit*, enz.), v. —'s.
Veran'derlijk (*onbestendig, wispelturig*), bn.; *het weer is* —.
Verantwoor'delijk, bn.; *een* — *minister, een* — *ambtenaar*, die door een hoogere macht geroepen kan worden om rekenschap te geven.
Verant'woorden (*rekenschap geven, verdedigen*), ik —antwoordde, heb —antwoord.
Verar'men, ik heb en ben —armd; *de oorlog —armt de volken.*
Verbaal' (*woordelijk, mondeling*), bn.
Verbaal' (spraakk. *werkwoordelijk*), bn.; *een —substantief, b.v. het zingen, het gezang.*
Verbaasd' (*ontsteld, erg verwonderd*), bn. en bw.; — *zijn; iemand* — *aankijken.*
Verbaliseeren (*beboeten, proces-verbaal opmaken*). (s = z)
Verband' (*samenhang, orde, betrekking*), o.
Verband' (*werktuiglijk heelkundig middel*), o. —en; *zijn gebroken arm zit in het* —.
Verbas'teren (*ontaarden*), de vreemde plant —basterde; de zeden zijn —basterd.
Verba'zen (*doen opzien, ontstellen*), ik heb —baasd; *de toeschouwers* —; *zich* —.
Verbeel'den, ik heb —beeld; *dit —beeldt den brand van Moskou*, d.i. beeldt af, stelt voor.
Verbeel'den (zich), ik heb mij —beeld; *gij hebt u dat maar —beeld*, het bestaat enkel in uw verbeelding.
Verbeel'ding (*afbeelding*, ook *phantasie*), v.
Verbei'den (*wachten, afwachten, verwachten*), ik —beidde, heb —beid. Ook: **Bei'den.**
Verbe'na (*tuinbloem, ook in 't wild groeiend*), v. —'s; *de* — *heeft roode bloemen.*
Verbe'ten, bn.; *zijn gelaat teekende* — *woede*, d.i. ingehouden, verkropt.
Verbeurd'verklaren, ik heb —verklaard; *de goederen* —, aan de schatkist ten deel doen vallen, in beslag nemen.
Verbeu'ren (*verliezen*), ik heb verbeurd; *iemands achting* —; *iemands vriendschap* —.
Verbeur'te, v. gmv.; *op of onder* — *van goed en leven*, d.i. op straffe van verlies.
Verbie'den (*beletten*), ik —bood, heb —boden.
Verbijs'terd (*verward, van streek*), bn. en bw.
Verbijs'teren (*verwarren, bedwelmen*), ik heb en ben —bijsterd; de schrik —bijstert.
Verbin'tenis (*contract, verbond*), v. —sen.
Verbit'tering (*haat, wrok*), v. gmv.; *de* — *des volks; met* — *spreken*, boosheid.
Verblee'ken (*bleek worden*), ik ben —bleekt; *zij —bleekte bij die woorden.*
Verblijd' (*verheugd*), bn.; *met een* — *hart.*
Verblij'dend, bn.; *een —e gedachte, een —e tijding, een* — *bericht*, blij makend.
Verblijf' (*oponthoud, woonplaats*), o. -blijven.
Verblind' (*als blind, begoocheld*), bn.
Verblin'den (*blind maken*, fig. *begoochelen*), ik heb —blind; *iem. door schoone beloften* —.
Verbloemd' (*beeldsprakig*; ook: *onder bedekte termen*), bn. en bw.; *—e taal,* — *spreken.*
Verbloe'men (*bemantelen, vergoelijken*), ik heb —bloemd; *hij zoekt de toedracht der zaak te* —; *een gebrek* —, bewimpelen.
Verbod' (*het verbieden*), o. gmv.
Verbol'gen (*toornig*), bn.; *de* — *Oceaan.*
Verbond' (*verdrag, overeenkomst*), o. —en; *het* — *der Edelen* (1565).
Verbor'gen (*geheim*), bn.; *een —e bedoeling.*
Verbouwereerd' (*onthutst, verbijsterd*), bn.
Verbrei'den, ik —breidde, heb —breid; *het nieuws, het gerucht werd verbreid*, rondverteld, bekend gemaakt; *zich* —, ruchtbaar worden.
Verbrij'zelen (*stuk slaan, vermorzelen*), ik heb —brijzeld; *met een moker iets* —.
Verbrod'delen (*verkeerd behandelen, verknoeien*), ik heb —broddeld; *een borduurwerk* —; *zijn of eens anders werk* —, bederven.
Verbrod'den (*bederven*), ik heb —brod. Ook: *Verbroddelen.*
Verbroe'deren (*tot broeders, of vrienden maken*), het ongeluk heeft hen —broederd, eensgezind gemaakt.
Verbruid' (*gemeen, slecht, naar*), bn. en bw. (en tw.); *die —e jongen, het is* — *koud*, erg.
Verbrui'en (*bederven*), ik heb —bruid; *die knecht heeft het bij zijn meester —bruid*, verkorven; *ik —brui het*, bedank er voor.
Verbruik', o. gmv.; *er is van dat artikel veel* —, omzet; *het* — *van turf, brood*, gebruik.
Verbui'gen (*anders buigen*), ik —boog, heb -bogen; *een staaf* —; *een woord* — (spraakk.).
Verbui'ging (spraakk. *declinatie*), v. —en.
Verdacht' (*onder verdenking liggende*), bn.
Verda'gen (*uitstellen tot een anderen dag*), ik heb —daagd; *het vonnis werd —daagd.*
Verde'digen (*afweren, verweren*), ik heb —dedigd; *een vesting*—, den vijand er buiten houden; *een stelling* —, staande houden.
Verde'digen (zich) (*zich weren*), ik heb mij —dedigd; *zich tegen iemands aanvallen* —.
Verdeeld' (*oneenig, tweedrachtig*), bn.
Verdee'len (*in deelen splitsen*), ik heb —deeld.
Verdeemoe'digen, ik heb —deemoedigd; *gij moet uw hart voor God* —, vernederen; *zich* —, verootmoedigen.
Verdek' (scheepst. *het dek*), o. —dekken.
Verdel'gen (*uitroeien, vernietigen*), ik -delgde, heb —delgd; *insecten* —.
Verderf' (*ondergang*), o. gmv.; *'t eeuwige* —.
Verder'felijk (*hoogst nadeelig*), bn. en bw.; *een —e invloed; alcohol werkt* —, heilloos.
Verder'ven (*bederven, ondermijnen, vernielen*), ik —dierf, heb en ben —dorven.
Verdicht' (*verzonnen*), bn.; *een* — *verhaal.*
Verdich'ten (*dichter maken of worden*), ik —dichtte, heb —dicht; *gassen, dampen* —.
Verdich'ten (*uitdenken*), ik heb —dicht.
Verdicht'sel (*fabel, verzinsel*), o. —en, —s.
Verdict' (*uitspraak eener rechtbank van gezworenen, beslissing eener jury*), o. —en.
Verdie'nen (*winnen*), ik heb —diend; *geld* —; *zijn brood* —; fig. *lof* —; *een berisping* —.
Verdien'ste (*loon*), v. —n; *in den winter zijn de —n niet groot*; fig. *een man van* —, die veel goeds of edels deed.
Verdie'ping (*hoogte-afdeeling van een gebouw*), v. —en; *een huis van drie —en.*
Verdiet'schen (*in de volkstaal of het Dietsch, d.i. het Vlaamsch overzetten*), ik heb —dietscht.
Verdijd' (*verdoemd*), bn.; *die —e vent!* als tw.: *Wel* —*!*
Verdij'en (*bepaald weigeren*), ik —dijde, heb —dijd; *ik verdij het om dit te doen*, verbrui het.
Verding' (*vergelijk, verdrag*), o. —en. vero.
Verdoe'ken, ik heb —doekt; *een schilderij* —, op nieuw linnen overbrengen.

Verdoemd', bn.; *een – bedrog*, vloekwaardig.
Verdoem'de (*die verdoemd is*), m. en v. –n; *de plaats der –n*, nl. de hel.
Verdoe'men (*veroordeelen*), ik heb –doemd.
Verdoe'menis (*helsche straf*), v. gmv.; *de eeuwige –*, verwerping.
Verdoold' (fig. *verdwaald, afgedwaald*), bn.
Verdord' (*verdroogd, dood*), bn.; *een –e tak.*
Verdor'ren (*verdrogen*), het –dorde, is –dord; *de bloemen gaan –.*
Verdor'ven, bn.; *de –jeugd*, zedelijk bedorven.
Verdrag' (*overeenkomst*), o. –dragen; *een onderhandsch –, een handels–, een – aangaan; een stad bij – overgeven.*
Verdriet' (*hartzeer, leed, zielesmart*), o. gmv.
Verdrie'ten (*leed doen*), het –droot, heeft –droten; *alles –driet hem*, onaangenaam zijn; *dit heeft ons erg –droten*, spijt gedaan.
Verdro'gen (*uitdrogen, dor worden*), het is –droogd; *een –droogde boterham.*
Verdruk'ken (*onderdrukken*), ik heb -drukt.
Verdub'belgetal (spraakk. *de woorden op -voud*), o. –getallen; *twaalfvoud is een –.*
Verduis'teren, ik heb en het is -duisterd; *de maan werd -duisterd; gelden –*, achterhouden.
Verdui'veld, bn. en bw. (en tw.); *een – leven!* helsch, verfoeielijk; *je loopt – hard*, d. i. erg, buitengewoon hard; *–, wat een mooi schilderij!*
Verdu'ren (*verdragen, dulden, doorstaan*), ik heb –duurd; *dat geraas is niet te –*; ook: *dat ornamentwerk –duurt den bouw*, duurder maken.
Verduur'zamen (*duurzaam maken*), ik heb -duurzaamd; *levensmiddelen –; -duurzaamde groenten.*
Verdu'wen (*verteren*), ik heb –duwd; *een kind kan geen manskost –.*
Verdwaald' (*v. d. rechten weg af zijnde*), bn.
Verdwij'nen (*onzichtbaar worden, uit het oog raken*), de mist –dween, de zon is –dwenen.
Vere'delen (*edeler, fijner maken*), ik heb –edeld; *een vruchtboom, een vrucht –.*
Vereel'ten (*tot eelt worden*), ik heb en het is –eelt; *uw handen zijn –eelt*, d. i. met eeltkussens bedekt, de huid is tot eelt verhard.
Veree'nen (*vereenigen, samenbinden, één maken*), ik –eende, heb –eend.
Veree'nigen (*samenvoegen*), ik heb -eenigd; **–baar** (*kunnende vereenigd worden*), bn.; **–ing** (*club, bond, gezelschap*), v. –en.
Vereenvou'digen, ik heb –voudigd; *een breuk –* (rekenk.); *een administratie –*, op eenvoudiger voet inrichten.
Vereenzel'vigen (*tot één maken, één worden*), ik heb –eenzelvigd.
Veree'ren (*eer bewijzen*), ik heb –eerd.
Veree'ring (*eerbewijs, geschenk*), v. –en.
Vereeu'wigen, ik heb –eeuwigd; *zijn naam –*, onsterfelijk maken; *met het penseel –*, eeuwig doen leven op het doek.
Vereisch' (*vordering*), o. gmv.; *naar – van omstandigheden*, naar deze het vorderen, eischen.
Verei'schen (*vorderen, vergen*), ik –eischte, heb –eischt; *dat werk –eischt veel kennis.*
Vereisch'te (*het gevorderde*), o. –eischten; *kennis van het Engelsch is bij dat examen geen –.*
Vere'venen (*vereffenen*), ik heb –evend.
Verf (*kleurstof, kleur*), v. verven.
Verflau'wen, ik ben –flauwd; *zijn ijver gaat –*, minderen; *die vriendschap zal wel –.*
Verflen'sen (*verwelken*), de bloem is –flenst.
Verfoei'en (*diep verachten*), ik heb –foeid; *een daad –; een ondeugd –; den drank –.*
Verfoei'elijk (*afschuwelijk*), bn. en bw.; *een –e leugen; hij spreekt – slecht Fransch.*
Verfoe'liën, ik heb –foelied; *spiegelglas –*, met een laagje foelie of kwiktin overtrekken; **–foe'liesel** (*spiegelkwik*), o. gmv.
Verfom'faaien, -fooien (*bederven, verkreuken*), ik heb –fomfaaid; *wie heeft dien hoed, die japon, die gedichten zoo –fomfaaid?*
Verfraai'en (*opsieren*), ik heb, het is -fraaid.
Verfran'schen, ik heb –franscht; *in die dagen zocht men onze zeden te –*, een Franschen vorm te geven.
Verfris'schen (*frisch maken*), ik heb -frischt; *hij zoekt zich aan het strand te –; groente –.*
Verfrom'melen (*verkreukelen*), ik heb – -frommeld; *wie heeft die krant zoo -frommeld?* Ook: *Verfron'selen.*
Vergaan', het –ging, is –gaan; *het schip is –*, te gronde gegaan; *hij verging van koude en gebrek*, omkomen; *de lust er toe is u –.*
Verga'deren (*te gader brengen of komen*), ik heb en we zijn –gaderd; *schatten –; het gezelschap is -gaderd*; **-ing** (*samenkomst*), v. -en.
Vergal'len (*bitter maken*), ik heb –gald; *een visch –*, de galblaas er van doorsnijden; fig. *iemands genoegen –; iemands leven –.*
Vergaloppeeren (zich), ik heb mij -galoppeerd; fig. *nu gaat gij u –*, door overijling onvoorzichtig zijn in woorden of daden.
Vergan'kelijk (*onbestendig*), bn.; *alles op aarde is –*, broos, tijdelijk, kortstondig.
Verga'ren (*verzamelen*), ik heb –gaard; *schatten –, wijsheid –, kennis –.*
Vergeef'lijk, verge'felijk (*verschoonbaar*), bn.; *een –e misslag*, te vergeven.
Vergeefs' (*vruchteloos*), bw.; *– vragen*, nutteloos; *– waarschuwen.*
Vergeefsch' (*nutteloos*), bn.; *–e moeite.*
Vergeet'-mij-niet, –-me-niet (*hemelsblauw bloempje*), v. –nieten; **–je**, o. –s.
Vergel'den (*beloonen, betalen, vergoeden*), ik –gold, heb –golden; *God zal het u –.*
Vergelijk', o. gmv.; *een – treffen*, een overeenkomst, verdrag, schikking.
Vergelij'ken, ik –geleek, heb –geleken; *twee dingen met elkaar –*, het gelijke en ongelijke opsporen; *men –gelijkt het leven bij een bloem*, op één lijn stellen.
Vergelij'kenderwijs, -wijze (*door of bij vergelijking*), bw.; *– spreken.*
Vergelij'king, v. –en; (spraakk.) *de trappen van –*, trapvormen.
Ver'gen (*eischen, vragen*), ik heb –vergd.
Vergenoegd' (*tevreden*), bn. en bw.
Verge'telheid, v. gmv.; *aan de – onttrekken*, in herinnering doen blijven; myth. *de stroom der – of Le'the.*
Verge'ten, ik –gat, heb en hen –geten; *ik ben die taal –*, uit het geheugen kwijt; *ik heb mijn bril –*, thuis laten liggen.
Verge'ven, ik -gaf, heb -geven; *een misslag –; een beleediging –*, vergiffenis schenken voor.
Verge'ven (*aan iemand geven of doen toekomen*), ik –gaf, heb –geven; *een ambt –.*
Verge'ven (*door vergif ombrengen*), ik –gaf, heb –geven; *muizen en ratten –; zij heeft zich –.*
Verge'ving (*vergiffenis*), v. gmv.; *iemand om – vragen.*
Vergewis'sen (*verzekeren*), ik heb mij –gewist; *zich – van iets.*

Vergezel'len (*verzellen, begeleiden*), ik heb —gezeld; *iemand op reis* —.
Vergiet' (*vergiettest*), o. —gieten.
Vergiet'test (*doorslag, bakje met gaatjes*), v. —testen.
Vergif', vergift' (*venijn*), o. —giften.
Vergif'fenis (*kwijtschelding*), v. gmv.
Vergif'tig (*venijnig*), bn.; *een —e slang.*
Vergi'lius Maro (*de heldendichter der Romeinen, 70 v. C.—19 n. C.*), m.
Vergis'sen (zich), ik heb mij —gist; *ik heb mij in die zaak —gist*, misrekend, bedrogen.
Verglaas'sel (*glazuur*), o. gmv.; *het — in aarden potten en schotels*, polijstsel.
Vergla'zen (*met glazuur bedekken*), ik heb -glaasd; **—gla'zer,** m. -s; **—glaas'ster,** v. -s.
Vergo'den (fig. *onmatig vereeren*), ik heb — good; *een kunstenaar —, een schrijver —.*
Vergoe'den (*schadeloos stellen*), ik heb -goed.
Vergoe'lijken (*verschoonen*), ik heb -goelijkt; *nu zoekt hij zijn misslag te —*, een fraaien glimp of schijn geven aan, verbloemen.
Vergramd' (*erg boos, toornig*), bn.
Vergram'men (*vertoornen*), ik heb en ben —gramd; *iemand —, God —.*
Vergrijp' (*misslag, overtreding*), o. —grijpen; *een — tegen de goede zeden.*
Vergroot'glas (*vergrootende lens*), o. -glazen.
Vergrui'zelen (*verbrijzelen*), ik heb —gruizeld; *de spiegel viel en vergruizelde op de steenen*, tot gruis worden.
Vergrui'zen (*verbrijzelen*), ik heb —gruisd.
Vergui'zen (*bespotten, beschimpen*), ik heb —guisd; *iemand —*, met smaad, minachting bejegenen.
Vergul'den (*met een laagje goud, of met goudblad overdekken*), ik —guldde, heb —guld; *een kerkboek op snee —; een spiegellijst —.*
Vergul'den. Zie **Galvanostegie'.** Evenzoo: *verkoperen, vernikkelen, verzilveren.*
Verguld'sel (*blaadje bladgoud, verguldpoeder*), o. gmv.
Vergun'nen (*toestaan*), ik—gunde, heb—gund.
Vergun'ning (*recht om sterken drank in 't klein te verkoopen*), v. —gunningen.
Verhaal' (*vertelling, bericht*), o. —halen.
Verhaal' (*vergoeding, schadeloosstelling*), o. gmv.; *wij zullen er geen — op hebben.*
Verhaal' (*herstel van krachten*), o. gmv.
Verhab'bezakken (*ontmoedigen*), ik heb -habbezakt; *iem. —*, toegrauwen, overbluffen.
Verha'len (*vertellen, mededeelen*), ik heb —haald; *mijn vriend zal u alles —.*
Verhalvezo'len, ik heb -halvezoold; *ik laat deze schoenen —*, van nieuwe halvezolen voorzien.
Verhan'delen (fig. *bespreken, behandelen*), ik heb —handeld; **—aar** (*redenaar*), m. —s.
Verhan'deling (*redevoering*), v. —en.
Verhang' (aardr. *verval eener rivier per K.M.*), o. gmv.
Verhan'gen (*anders hangen, op een andere plaats hangen*), ik heb -hangen; *zich —*, zich door een strop om het leven brengen.
Verhan'selen (*oplappen*), ik heb —hanseld; *het vrouwtje zal dit kieltje nog wel wat —; een paard —*, verkwanselen, verronselen.
Verhard' (fig. *ongevoelig*), bn.; *hij is — in 't kwaad*, d.i. verstokt.
Verhee'ren (*overweldigen, verwoesten*), ik heb -heerd; *het land lag verheerd*, overmeesterd; *alles te vuur en te zwaard —*, verdelgen.
Verheer'gewaden (gesch. *tot een leen verheffen*), ik heb —heergewaad; *iemand met een land —*, d.i. hem het land in leen geven, hem beleenen met.
Verheer'lijken, ik heb -heerlijkt; *Gods naam —*, loven, prijzen, roemen; *hij was er mee -heerlijkt*, zeer in zijn schik, zeer vereerd.
Verhef'fen (*omhoog doen gaan*), ik —hief, heb —heven; *zijn stem tegen iets —*, fig. tegen iets opkomen, protesteeren; *tot een waardigheid, in den adelstand —*, bevorderen, benoemen; *zich op zijn rijkdom —*, trotsch zijn op, groot gaan op.
Verhe'len (*verbergen*), ik heb —heeld; *zijn misnoegen —; een teleurstelling —*, verzwijgen.
Verhel'pen (*beter maken, herstellen*), ik —hielp, heb —holpen; *een gebrek —.*
Verhe'melte (*gewelf in den mond*; ook *bovendeel van een troon, tent, ledikant, enz.*), o. —hemelten.
Verheugd' (*blijde, opgeruimd*), bn. en bw.
Verheu'gen (*blij maken*), ik heb —heugd; *uw gedrag —heugt ons*, wekt onze blijdschap.
Verhe'veling (*verschijnsel*), v. —en; *de —en in den dampkring*, regen, hagel, sneeuw, enz.
Verhe'ven (*voortreffelijk*), bn. en bw.; *een — stijl, —daden; — denken.*
Verhe'venheid (*hoogte, heuvel*), v. —heden; fig. *de — van zijn karakter*, voortreffelijkheid.
Verhin'deren (*beletten, voorkomen*), ik heb —hinderd; *dat zal ik —.*
Verhit', bn.; *— door den drank*, opgewonden.
Verhit'ten (*heet maken, doen gloeien*, fig. *opwinden, opwekken*), ik heb —hit.
Verhoe'den (*voorkomen*), ik -hoedde, heb -hoed.
Verhoef'slagen (*een stuk bouwland in deelen afdeelen*), ik —hoefslaagde, heb —hoefslaagd.
Verho'len (*bedekt, verborgen*), bn.; *een — vreugde; een — afleiding* (spraakk.).
Verhol'landschen (*ergens een Holl. vorm aan geven*), ik heb —hollandscht; *een uitheemsch woord —.*
Verhoor' (*ondervraging*), o. —hooren; *het — der getuigen in een proces.*
Verhou'den (zich), het —hield zich, heeft zich —houden; *twee kapitalen — zich als 2 : 3*, tot elkaar staan.
Verhou'ding (*betrekking*), v. —houdingen.
Verificateur' (*ambtenaar, die de echtheid van zaken, b.v. eener aangifte onderzoekt*), m. —teurs. (c = k)
Verifica'tie (*onderzoek naar de echtheid; waarmerking*), v. —ties, —tiën. (t = ts)
Verificeeren, verifieeren (*een onderzoek doen naar de deugdelijkheid*).
Verij'delen (*doen mislukken*), ik heb -ijdeld.
Verij'deltuiten, ik heb -ijdeltuit; *zijn tijd —; zijn geld —*, op lichtzinnige wijze verspillen.
Verin'teresten (*op interest loopen*), het is —interest; *dat geleende geld is maar aan 't —.*
Verjaard' (rechtst. *door verloop van tijd te niet, of zonder recht*), bn.; *de -e panden in de bank van leening; een — recht.*
Verja'gen (*verdrijven*), ik —jaagde (—joeg), heb —jaagd; *muizen en ratten —.*
Verja'ren (*jarig zijn*), ik ben -jaard; *dit kind zal morgen —*; **—ing,** v. —jaringen.
Verja'ren (*door verloop van tijd zijn recht verliezen*), het is —jaard; *een recht kan —, een vonnis kan —.*
Verkap'ping (*bint- of dakwerk van een overdekt station*), v. —kappingen.
Verka'velen (*verdeelen in kavelingen of partijen*), ik heb -kaveld; *een bouwterrein —.*

Verkeer' (*omgang*), o. gmv.; *huiselijk* —; *een druk* —, gereis, b.v. op de lijn Utrecht-Arnhem.

Verkeer'bord (*triktrakspel*), o. —borden.

Verkeerd' (*averechtsch*), bn.; *het is in dat gezin de —e wereld*, de kinderen zijn er baas; bw.: *gij hebt — gehandeld*, onjuist, slecht.

Verkee'ren (*omgang hebben*), ik heb -keerd; *hij -keert aan het hof*, heeft toegang, komt.

Verkee'ren (*veranderen*), het is -keerd; *het kan* —, was de spreuk van Breeroo.

Verkeer'spel (*triktrak*), o. —spellen.

Verken'nen (mil. *de ligging van een terrein opnemen*), ik heb —kend; *wij zochten het vijandelijke kamp te* —.

Verker'ven, ik —korf, heb —korven; *hij heeft het bij dien heer —korven*, bedorven, een misslag begaan, is uit de gunst.

Verket'teren (*veroordeelen*, *vervloeken*), ik heb —ketterd; *iemand of iets* —.

Verkies'baar, bn.; *als vreemdeling is hij niet* —, kan niet gekozen worden.

Verkies'lijk, -kie'selijk (*te stellen boven*), bn.; *tevredenheid is — boven schatten.*

Verkie'zen (*een keuze doen*, *de voorkeur geven*), ik —koos, heb —kozen.

Verkie'zing (*daad van verkiezen*), v. —en.

Verkla'ren (*klaar*, *helder maken*), ik heb —klaard; *een droom* —; *iemand schuldig* —, heeten; *den oorlog* —, aanzeggen.

Verkleefd' (*verknocht*, *zeer toegenegen*), bn.

Verklein'woord (spraakk. *diminutief*), o. —woorden; *bloempje is een* —.

Verkleumd' (*stijf van koude*), bn.; —*zijn.*

Verkleu'men (*verstijven van kou*), ik — -kleumde, ben —kleumd.

Verkleu'ren (*de kleur verliezen*), ik heb en het is —kleurd; *katoenen weefsels* —.

Verklik'ken (*aanbrengen*, *verraden*), ik —klikte, heb —klikt.

Verklik'ker (nat. *verkorte hevelbarometer*, *die bij de luchtpomp de verdunning der lucht in den recipiënt aanwijst*), m. —klikkers.

Verkloe'ken (*moed geven*), ik heb —kloekt.

Verkneu'kelen (zich), *de kneukels wrijven van vreugde*, ik heb mij —kneukeld.

Verkneu'teren (zich), *zich inwendig te goed doen van plezier*, ik heb mij —kneuterd.

Verknie'zen (zich), *wegkwijnen*, *treuren*, ik heb mij —kniesd.

Verknij'pen (zich), *zich met moeite inhouden*, ik heb mij —knepen.

Verknocht' (*innig gehecht*), bn.; **—heid**, v.

Verknoei'en, ik heb —knoeid; *hij —knoeit zijn tijd*, *zijn geld*, verspillen; *iets* —, bederven.

Verkoe'len (*koel maken*), ik heb en ben —koeld.

Verkoe'lend (*verfrisschend*), bn.; *een —e drank*, *een —e wind.*

Verkoe'ling (fig. *vermindering*, *verflauwing*), v. —koelingen; — *van ijver.*

Verko'len (*tot kool maken*, *worden*), ik heb en het is —koold; *hout* —; *een —koold lijk.*

Verkon'den (*verkondigen*), ik heb —kond.

Verkon'digen, ik heb —kondigd; *het Evangelie* —, *iemands lof* —, bekend maken.

Verkond'schappen (*melden*, *verwittigen*), ik heb —kondschapt.

Verkoop', m. -koopen; *iets ten — aanbieden.*

Verkoo'pen, onr. ik —kocht, heb —kocht; *in 't groot en klein* —.

Verkoo'ping (*veiling*), v. —koopingen; *de — zal plaats hebben bij opbod*, *bij afslag.*

Verko'ren (*boven anderen gekozen*), bn.

Verkor'ten, ik —kortte, heb —kort; *den tijd* —, verdrijven; *zorgen — het leven*, maken korter.

Verkor'ting (*afkorting*), v. —kortingen.

Verkou'den (*door kou bevangen*), bn.

Verkrach'ten, ik -krachtte, heb —kracht; *een slot* —, met geweld stuk maken; fig. onteeren.

Verkreu'kelen, -kreu'ken (*door te kreuken bederven*), ik heb en het is —kreukeld; *een zijden japon* —.

Verkrij'gen (*bekomen*), ik -kreeg, heb -kregen.

Verkrop'pen, ik heb -kropt; *zijn leed*, *zijn droefheid* —, opkroppen, verbijten.

Verkwan'selen (*verspillen*), heb -kwanseld.

Verkwij'nen (*wegteren*, *wegkwijnen*), ik ben —kwijnd; *de handel is aan het* —.

Verkwik'kelijk, bn. en bw.; *een — bad*, opfrisschend, fig. bemoedigend.

Verkwik'ken, ik heb —kwikt; *zich* —.

Verkwik'kend, bn.; *een —e drank*, lavend.

Verkwis'ten (*verspillen*), ik —kwistte, heb —kwist.

Verkwis'ter, m. —s; **-kwist'ster**, v. —s.

Verlaat' (*een soort van schuifsluis*), o. -laten.

Verla'gen (*lager maken*, *doen dalen*), ik heb —laagd; *een dijk*, *een muur* —; fig. *zich* —, een laagheid begaan, zich onteeren.

Verlak' (*verlaksel*), o. gmv.; *het — laat op leer soms los*, d. i. het springt, schilfert af.

Verlak'ken (*met verlak bekleeden*; ook fig. *foppen*, *bedriegen*), ik —lakte, heb —lakt.

Verlakt' (*verlakt goed*), o. gmv.; *dit is Chineesch* —, d. i. verlakwerk.

Verlam'men (*lam maken*), ik heb, het is —lamd; *gij zult die veer* —.

Verlan'gen (*begeeren*), ik -langde, heb -langd.

Verlan'gen (*begeerte*), o. —s; *de kinderen branden van* —; *aan iemands — voldoen.*

Verlan'terfanten, ik heb —lanterfant; *de leerjongen staat zijn tijd te* — verluieren.

Verla'ten (*laten varen*), ik —liet, heb —laten.

Verla'ten (zich) (*vertrouwen*), ik —liet mij, heb mij —laten; *gij kunt u op hem* —, rekenen.

Verla'ten (zich) (*te laat komen*), ik —laatte, heb mij —laat.

Verla'ten, bn.; *een — kind*, achtergelaten; *een — eiland*, ledig, onbewoond.

Verle'den, voorle'den (*vroeger*, *vorig*), bn.; — *jaar*; spraakk.: — *deelwoord*, — *tijd.*

Verle'den, voorle'den (*tijd of tijdperk*, *dat voorbij is*), o. gmv.

Verle'digen (zich) (*zich bezighouden*), ik heb mij —ledigd; *zich — met lectuur.*

Verlee'nen (*toestaan*), ik heb —leend; *hulp*, *onderstand* —.

Verlee'ren (*ontleeren*, *afleeren*), ik heb -leerd; *het spreken van een taal* —.

Verle'gen (*bedeesd*, *beschaamd*), bn.; *het meisje is nog wat — in dien kring*, bleu.

Verle'gen (*bedorven door lang liggen*), bn.; — *wijn*, — *zijde.*

Verleg'gen (*anders doen liggen*), ik —legde of —lei, ik heb —legd of —leid.

Verlei' (*beleening*), o. gmv.; *het — met een leen.*

Verlei'delijk, bn. en bw.; *een — voorstel*, aanlokkelijk, bekoorlijk, verleidend.

Verlei'den (*op den slechten weg leiden*, *tot zonde brengen*), ik —leidde, heb —leid.

Verlei'en (*beleenen*), ik —leide, heb —leid; *iemand met een leen* —, begiftigen.

Verlek'keren, ik ben —lekkerd; *die hond is —lekkerd op vleesch.*

Verlen'gen (*langer maken of doen duren*),

ik heb –lengd; *een lijn* –, *een termijn van betaling* –.
Verlep'pen (*verwelken*); de bloem is –lept.
Verlept' (*flets, verflenst*), bn., bw.; *een -e bloem.*
Verlet' (*tijdverlies*), o. gmv.; *zonder* –, onverwijld; *veel – hebben*, verhindering.
Verlet'ten (*den tijd verliezen*), ik heb –let.
Verleu'teren (*verbeuzelen*), ik heb –leuterd.
Verle'vendigen, ik heb, het is –levendigd: *de hoop* –; *den handel* –, opwekken.
Verlicht', bn. en bw.; *een – staatsman*, ontwikkeld; – *denken.*
Verlich'ten (*helder maken*), ik –lichtte, heb –licht; *een tuin* –, illumineeren; *een stad* –.
Verlich'ten (*minder zwaar maken*), ik heb -licht; *iemands zorgen* –, d. i. hem opbeuren.
Verlich'ting (*verheldering, opklaring*, fig. *beschaving*), v. gmv.
Verlich'ting (*ontheffing, opbeuring*), v. gmv.
Verlie'derlijken (zich), ik heb mij –liederlijkt; *die man zal zich nog geheel* –, d. i. zich door losbandigheid verdierlijken.
Verlies' (*het verliezen*), o. -liezen; *het – in zaken*, schade, nadeel; – *van eer*, – *van geld.*
Verlie'ven (*verliefd raken*), ik ben –liefd.
Verlie'zen (*kwijt raken*), ik -loor, heb -loren; *een spel* –, *een proces* –; *zijn geduld* –.
Verlij'den (*opmaken, passeeren*), het –leed, is –leden; *die akte, dat testament is verleden voor dien notaris.*
Verlof' (*vergunning*), o. –loven; *iem. – tot iets geven*, vrijheid; *ik heb een week* –, vacantie.
Verlok'kelijk (*verleidelijk*), bn. en bw.; *een – voorstel.*
Verlok'ken, ik heb –lokt; *laat u door den schijn niet* –, verleiden, misleiden.
Verloo'chenen (*niet willen kennen*), ik heb –loochend; *Petrus –loochende zijn meester*; *een vriend* –; *zijn geloof* –, verzaken.
Verloof'de, m. en v. –loofden; *zij of hij is mijn* –, bruid, bruidegom, aanstaande.
Verloop', o. gmv.; *na – van tijd.*
Verloo'pen (*verliederlijkt*; ook *afgesleten*), bn.; *een – sujet*; *een – schroef.*
Verlo'ren (*vergeefsch*), bn.; – *moeite*; *hij is een – man*, hij is niet te redden; *alles ging* –, te niet.
Verlo'ren (*weggerukt van zinnen*), bn.; *hij was – in beschouwingen*, verdiept.
Verlos'sen (*redden*), ik heb en ben –lost.
Verlos'ser (*bevrijder, redder, heiland*), m.; *de* –, Jezus Christus.
Verlo'ten, ik –lootte, heb –loot; *een kunstwerk* –; *de –lote voorwerpen.*
Verlo'ven, ik heb –loofd; *die ouders hebben hun kinderen –loofd*, door belofte verbonden; *zij is –loofd met uw neef*; *zich* –.
Verluch'ten (*uitluchten*), ik heb –lucht; *een kleed* –, aan den wind blootgeven; *zich* –: *ik moet mij eens* –, wat lucht gaan scheppen.
Verluch'ting (*illustratie*), v. –en.
Verlui'den (*te verstaan geven*), ik –luidde, heb –luid; *hem werd gelast geen woord over het gebeurde te* –, spreken.
Verlus'tigen, ik heb -lustigd; *wij willen ons wat – in de natuur*, opvroolijken, opwekken.
Vermaak' (*genoegen, plezier*), o. –maken.
Vermaan' (*vermaning*), o.; *luisteren naar* –.
Vermaard' (*beroemd*), bn.; *een – schrijver.*
Verma'ken (*verlustigen*), ik heb –maakt; *hij zal het heele gezelschap wel* –, amuseeren.
Verma'ken (*bij uiterste wilsbeschikking afstaan*), ik heb -maakt; *iemand een huis* –.
Verma'ken (*anders maken*), ik heb -maakt; *een kleedingstuk* –.
Vermaledij'en (*vervloeken*), ik heb –dijd; *die -dijde historie*; *die -dijde vent*, verwenscht.
Verma'len (*stuk malen, vergruizen*), ik – -maalde, heb –malen; *met de tanden* –.
Vermal'len (*verspillen, dwaas verkwisten*), ik heb –mald; *zijn tijd* –, *zijn geld* –.
Verma'nen, ik heb –maand; *wij – u nogmaals, mijd dat gezelschap*, aansporen tot, dringend waarschuwen.
Verman'nen (*overweldigen*), ik heb –mand.
Verman'nen (zich), ik heb mij –mand; *na den eersten schrik –mande hij zich*, greep hij moed.
Vermast' (*te zwaar geladen*, fig. *overstelpt*), bn.; *door zorgen of leed* –, *door den slaap* –.
Vermeend' (*gewaand*), bn.; *de –e eigenaar*, *–e rechten*; *–e aanspraken*, verondersteld.
Vermee'nen, ik heb –meend; *ik –meen gelijk te hebben*, ik houd het er voor, ben van meening.
Vermees'teren, ik heb –meesterd; *de stad zal haast –meesterd zijn*, veroverd.
Vermei'den (*vermeien*), ik heb mij –meid.
Vermei'en (zich) (*ontspannen in Mei*), ik heb mij –meid; *wij gaan ons – in de schoone lentenatuur*, verlustigen.
Vermenigvul'digen (*vermeerderen*), ik heb en het is –menigvuldigd; *zich* –.
Verme'tel (*al te stout, roekeloos*), bn. en bw.; *een –e aanval*; – *handelen.*
Verme'ten (zich) (*zich in het meten vergissen*; fig. *zich verstouten*), ik –mat mij, heb mij –meten.
Vermicel'li (*dunne draadjes meel of meelpijpjes*), v. gmv.; *een –fabriek.* (c = s)
Vermij'den (*ontwijken*), ik -meed, heb -meden.
Vermiljoen' (*hoogroode kleur of kleurstof, bestaande uit kwik en zwavel*), o. gmv.; *Chineesch* –.
Vermin'ken (*bederven, stuk maken*), ik heb –minkt; *een kunstwerk* –.
Vermink'te (*persoon die verminkt is, invalide*), m. en v. –minkten.
Vermits' (*omdat, aangezien*), vgw.
Vermoe'delijk (*waarschijnlijk*), bn. en bw.; *de –e dader*; – *te laat komen.*
Vermoe'den, o. –s; *op – van diefstal*, verdenking, argwaan.
Vermoe'den (*gissen, meenen*), ik heb -moed.
Vermoeid' (*afgemat*), bn.; – *van den arbeid.*
Vermoei'en, ik heb –moeid; *de oogen* –: overspannen; *zich* –, zich erg inspannen.
Vermoei'end (*afmattend*), bn.; *een – werk.*
Vermoei'enis (*moeheid, afmatting*), v. –sen.
Vermo'gen, onr. ik –mag, ik –mocht, wij -mochten, ik heb -mocht; *wat –mag één tegen drie? liefde –mag veel*, macht hebben.
Vermo'gen, o. –s; *een knaap van goede –s*, aanleg; *hij is gekrenkt in zijn –s*, verstand; *een man van* –, rijkdom, fortuin.
Vermo'gend, bn.; *een – heer*, bemiddeld, machtig, rijk, invloedrijk.
Vermol'men (*tot molm vergaan*), het is –molmd; *dood hout gaat* –.
Vermom'de (*vermomde persoon*), m. en v. –momden; *de balzaal was vol –momden*, verkleeden, gemaskerden.
Vermom'men (*verkleeden, maskeren*), ik heb –momd; fig. verbergen, ontveinzen; *zich* –.
Vermoor'den (*van het leven berooven*), ik –moordde, heb –moord.

Vermor'sen (*verspillen*, *verdoen*), ik heb –morst; *zit ge alweer verf te –?*

Vermor'zelen (*tot gruis maken*, *verbrijzelen*), ik heb –morzeld; fig. *een –morzeld hart*, rouwmoedig.

Vermur'wen (*week*, *gevoelig maken*), ik heb en ben -murwd: *iemands hart –*, verteederen.

Verna'gelen, ik heb –nageld; *een kanon –*, onbruikbaar maken door een nagel in het zundgat te slaan.

Verne'deren, ik heb –nederd; *iemands trots –*; *zich voor God –*, verootmoedigen.

Verne'men (*hooren*), ik –nam, heb –nomen.

Verneu'teld (*dwergachtig*, *verdraaid*, *onbeduidend*, *klein*), bn.; *een – ventje*, *een – boompje.*

Vernie'len (*stuk maken*), ik heb –nield; *de oorlog –nielt de dorpen*, verwoesten.

Vernie'tigen, ik heb –nietigd; *dat woord –nietigt al mijn hoop*, te niet doen.

Vernieu'wen (*nieuw maken*), ik heb -nieuwd; *een latwerk –*; *een contract –.*

Vernieuwerwet'schen (*opknappen*, *nieuwerwetsch maken*), ik heb -nieuwerwetscht.

Vernik'kelen (*met een laagje nikkel beleggen*), ik heb –nikkeld; *een fiets –.*

Vernis' (*kunstglans*), o. –sen; fig. *een – van beschaving*, een uiterlijke schijn, het uiterlijk.

Vernis'sen (*met vernis bestrijken*), ik -niste, heb –vernist; *een deur –*, *een schilderij –.*

Vernoegd' (*tevreden*, *vergenoegd*), bn. en bw.

Vernoe'gen (zich) (*vergenoegen*, *d. i. zich tevreden stellen*), ik heb mij –noegd.

Vernoe'men, ik heb –noemd; *ik zal hem u –*, zijn naam noemen.

Vernuft' (*scherpzinnigheid*, *talent*, *genie*), o. gmv.; (*persoon*), o. –en: *de –en der 17e eeuw.*

Vernuf'tig, bn. en bw.; *een – man*, vindingrijk; *dat is – uitgedacht*, geestig, schrander.

Veronacht'zamen, ik heb –onachtzaamd; *zijn gezondheid –*, verwaarloozen.

Veronderstel'len (*voor een oogenblik als waar aannemen*), ik heb –ondersteld.

Veron'gelijken, ik heb –ongelijkt; *iemand –*, onrecht aandoen.

Verontwaar'digen, ik heb –ontwaardigd; *dat voorstel zal hem –*, zijn ergernis, toorn opwekken; *zich –*, in edelen toorn ontsteken.

Veroor'deelde (*iemand die veroordeeld is*), m. en v. –oordeelden.

Veroor'deelen, ik heb -oordeeld; *de dief werd –oordeeld*, gevonnist, schuldig verklaard.

Veroor'loven (*toestaan*), ik heb –oorloofd; *die vrijheid kunt gij u –*, gunnen.

Veroor'zaken, ik heb -oorzaakt; *dat zal veel twist –*, bewerken, teweegbrengen.

Veror'beren (*gebruiken*), ik heb –orberd.

Veror'denen (*bevelen*, *gelasten*), ik heb –ordend; *wie heeft dat –ordend?*

Vero'veraar (*hij, die een land verovert*, *een volk onderwerpt*), m. –s.

Vero'veren (*overweldigen*, *bemachtigen*), ik heb –overd; *een land –*, *een stad –.*

Vero'vering (*het veroveren*; *dat, wat veroverd wordt*), v. –en; *de – van een stad*, inneming.

Verpach'ten (*in pacht geven*), ik heb –pacht.

Verpan'den (*in pand geven*), ik –pandde, heb –pand; *zijn goederen –*, beleenen.

Verpij'nen (zich), ik heb mij –pijnd; *ik zal mij niet – op dat werk*, afsloven.

Verplan'ten, ik heb –plant; *een oude boom laat zich niet –*, overplanten, overbrengen.

Verple'gen (*verzorgen*), ik heb –pleegd; *een zieke –*, *een gewonde –*, *de armen –.*

Verplet'ten (*stuk pletten*), ik heb –plet; fig. *wij stonden –plet*, stijf van verbazing.

Verplet'teren, ik heb –pletterd; *een –de tijding*, vreeselijke; *het schip werd op de klippen –pletterd*, stuk geslagen.

Verplich'ten (*noodzaken*), ik –plichtte, heb –plicht; *iemand – tot betaling.*

Verplich'tend (*noodzakelijk*, *verbindend*), bn. en bw.; *het onderwijs is – gemaakt.*

Verplich'ting (*het verplicht zijn*; *zaak van dankbaarheid*, *dank*), v. –en.

Verpoo'zen (*aflossen*), ik heb -poosd; *zich –*, uitrusten, rusten; **–ing** (*rust*), v. –en.

Verpop'pen (*tot pop worden*), *die rupsen zijn aan 't –*; *zich –: zij hebben zich verpopt.*

Verraad' (*schennis van trouw*), o. gmv.; *hoog-*, samenzwering tegen de kroon, landverraad.

Verra'den (*verraad plegen*), ik –ried, heb –raden; *een geheim –*, verklappen; *een stad –*, aan den vijand in handen spelen.

Verra'der (*iemand die verraadt*), m. -s, -en.

Verras'sen, ik heb -rast; *die tijding -raste mij.*

Verras'sing (mil. *bedekte aanval of nachtelijke overval*), v. –en; ook: *surprise.*

Ver're, ver (*wijd af*), bw.; *Napoleons roem klonk heinde en –.*

Ver'regaand, bn. en bw.; *–e onnoozelheid.*

Verre'kenen. ik heb –rekend; *die voorschotten hebben wij –rekend*, vereffend; *ik heb mij –rekend*, vergist; *wij zullen dat wel –*, vereffenen.

Verre'kenpakket (*postpakket*, *waarvoor de ontvanger het port moet betalen*), o. –ten.

Ver'rekijker (*werktuig*, *waardoor men ver ziet*), m. –kijkers.

Ver'reziend, ver'ziend, bn.; *met de jaren wordt men –*; fig. *een – staatsman.*

Verrich'ten (*doen*). ik –richtte, heb –richt; *zijn werk –*, uitvoeren; **–ing** (*daad*), v. –en.

Verrij'zenis (*het verrijzen uit het graf*), v. gmv.; *feest van de – des Heeren*, Paaschzondag.

Verroe'keloozen (*roekeloos bederven*), ik heb –roekeloosd; *zijn gezondheid –.*

Verron'selen (*verkwanselen*), ik heb -ronseld.

Verruk'kelijk (*bekoorlijk*), bn. en bw.; *een – landschap*, boeiend; *– weer*; *– fraai.*

Verruk'ken (fig. *vervoeren*), ik ben –rukt; *hij was –rukt u te zien*, opgetogen.

Vers (dichtk. *een zeker aantal versvoeten*, *een dichtregel*), o. verzen.

Vers (dichtk. *gedicht van kleineren omvang*), o. verzen.

Vers (Bijbel. *onderdeel van een hoofdstuk*), o. verzen.

Versaagd' (*bevreesd*, *ontsteld*, *bang*, *vreesachtig*, *moedeloos*), bn. en bw. (s = s)

Versa'gen (*ontstellen*, *bang worden*), ik ben –saagd; *laat u door niets –*; ook: *iemand –.*

Vers'bouw (dichtk. *bouw of inrichting van een vers met het oog op maat en rijm*, *versificatie*), m. gmv.

Versch, bn. verscher, verscht: *–e boter*, *een –e flesch*, *–e paarden*; bw.: *– geplukte aardbeien*, *– gekookte melk*, pas.

Verscha'cheren (*verkwanselen*, *verruilen*), ik heb –schacherd; *zijn boeken –.* (sch = sj)

Verschaf'fen (*bezorgen*, *leveren*, *voorzien van*), ik heb –schaft.

Verscha'len (*vervliegen*), het is –schaald; *de wijn in die open flesch zal –*, geur en kracht verliezen.

Verschal'ken (*foppen*, *misleiden*), ik heb –schalkt; *iemand –*, te glad af zijn.

Verschan'sen, ik heb –schanst; *de vijand had zich daar -schanst*, met schansen omringd.

Verschan'sing (scheepst. *hoog zij- of achterdeel van een zeeschip*), v. –en.

Verscheba'lie (*tobbe*, *kuip*), v. –balies; (*matroos, die het vleesch ververscht*), m. –s.

Verschei'den (*overlijden*, *sterven*), hij –-scheidde, is –scheiden.

Verschei'den (*het sterven*), o. gmv.; *na zijn –*.

Verschei'den (*verschillende*), bn. en telw.; *er zijn – soorten van grassen.*

Verschee'len (*verschillen*), het –scheelde, het heeft veel –scheeld.

Verschiet' (*verre afstand*, *horizon*), o. –en.

Verschij'nen, ik –scheen, ben –schenen; *hij moet voor den rechter –*; *het boek zal spoedig –*, het licht zien.

Verschik'ken (*anders schikken*), ik heb en het is –schikt; *de boeken in een kast –*.

Verschil', o. –schillen: *wat een – !* onderscheid; *zij hadden –*, twist, oneenigheid.

Verschil'lend, bn. en bw.; *er zijn –e verklaringen mogelijk*, onderscheiden.

Verschoo'nen, ik heb –schoond; *de bedden –*, d. i. van schoon linnen voorzien; *ik zal mij bij hem –*, verontschuldigen.

Verschop'peling (*verschoveling*), m. en v. –en; voor het v. ook **–e**; *die arme wees is daar de –*, die steeds achteraf gezet wordt.

Verschop'pen, ik heb –schopt; *hij –schopt zijn eigen geluk*, met voeten treden.

Verschot', o.; *er is hier ruim – van meubelen, van kleeren, enz.*, overvloed ter keuze.

Verschot' (*het voorgeschotene*), o. –schotten; *voor maakloon en –schotten.*

Verscho'veling (*verschoppeling*), m. en v. –en; *hij is bij zijn familie de –*.

Verschrik'kelijk (*afschrikwekkend*), bn. en bw.; *een –e moord*, ontzettend; *– wreed.*

Verschrik'ken, ik heb en ben –schrikt; *de knaap –schrikte het paard*, deed schrikken; *wat was ik –schrikt (–schrokken)!*

Verschul'digd, bn.; *ik ben hem veel –*, verplicht; *de –e gelden*, nog schuldig.

Ver'sie (*omkeering*, *wending*, *overzetting*, *vertaling*), v. versiën. (s = z)

Versie'ren, ik heb -sierd; *een kamer –*; *middelmaat –siert de straat*, tot sieraad strekken.

Versifica'tie (*versbouw*), v. gmv. (t = ts)

Versificeeren (*verzen maken, iets in versmaat brengen, versifieeren*).

Verslaafd', bn.; *hij is – aan den drank, aan het spel*, overgegeven, de slaaf er van.

Verslaan', ik –sloeg, heb en ben –slagen; *den vijand –*, overwinnen; *den dorst –*.

Verslag' (*bericht*, *mededeeling*), o. –slagen.

Versla'gen (*verschrikt*, *ontsteld*), bn. en bw.

Versla'gene (*gedoode*), m. en v. –slagenen.

Verslampam'pen (*verbrassen*, *slempend verdoen*), ik heb –slampampt; *zijn centen –*.

Versla'pen, ik –sliep, heb –slapen; *ik -sliep mijn tijd*; *zich –*, te lang slapen.

Versla'ven (zich), ik heb mij –slaafd; *zich – aan drank, spel, lectuur, enz.*, zich den slaaf maken van, zich overgeven aan.

Verslem'pen (*verdoen*, *verslampampen*, *in drank verteren*), ik heb -slempt; *zijn geld –*.

Verslen'sen, de bloem is –slenst; *al die bloemen gaan in de zon –*, verwelken.

Versle'ten (*afgesleten*, fig. *afgeleefd*), bn.

Verslij'ten, ik –sleet, heb en ben –sleten; *die jas zult gij niet –*, stuk dragen; *–slijt gij mij voor een nul?* houden voor.

Verslim'meren (*erger worden*), het is –-slimmerd; *de ziekte zal met den dag –*.

Verslin'den, ik –slond, heb –slonden; *de tijger –slindt zijn prooi*, gulzig inslokken.

Verslin'geren, ik heb en ben –slingerd; *hij –slingert zich aan den drank*, vergooien.

Verslod'deren (*verslonzen*, *verwaarloozen*), ik heb –slodderd; *zijn kleeren –*.

Verslof'fen (*veronachtzamen*), ik heb –sloft.

Verslon'zen, ik heb –slonsd; *zij –slonst haar kleeren*, slordig dragen, verwaarloozen.

Versmaad' (*geminacht*), bn.; *een – volk.*

Vers'maat (dichtk. *voetmaat van een versregel*), v. –maten.

Versma'den, ik –smaadde, heb –smaad; *iemands goeden raad –*, kleinachten.

Versna'pering (*lekkernij*, *lekker beetje of hapje*), v. –snaperingen.

Versnel'len, ik heb –sneld; *den pas –*, *dat zal den bloedsomloop –*, sneller doen worden.

Versnij'den (*snijdend klein maken*, *door snijden bederven*), ik heb –sneden; *stroo tot haksel –*; *een jas –*; ook, *vermengen*: *wijn –*, vervalschen.

Verspe'len, ik heb –speeld; *zijn geld –*, door het spel kwijtraken.

Versper'ren, ik heb –sperd; *den toegang –*, belemmeren, afsluiten.

Verspie'den (*afkijken*, *spionneeren*), ik –-spiedde, heb –spied.

Verspil'len, ik heb –spild; *zijn geld, zijn goed, zijn erfdeel, zijn tijd –*, verkwisten.

Versprei'den, ik –spreidde, heb –spreid; *allerlei valsche geruchten –*, rondstrooien; *de vijanden werden –spreid*, verstrooid.

Vers'regel (*regel van een gedicht*), m. –s.

Vers'snede (*doorsnede van een versregel*, *caesuur*), v. –sneden.

Verstaald', bn.; *een – mes*, tot staal gemaakt; *– ijzer*, gehard; fig. *een – gemoed*, hard, verstokt.

Verstaan' (*begrijpen*), ik –stond, heb –staan; *ik versta u niet*; *hij verstaat geen gekheid*; *zijn ambacht –*, kennen.

Verstand' (*oordeel*, *doorzicht*, *bevatting*), o.; *zijn – gebruiken*, *hij heeft veel gezond –*.

Verstan'delijk, bn.; *de –e ontwikkeling*, geestelijke; *de –e vermogens*, geestelijke.

Verstand'houding (*betrekking*), v. gmv.; *in goede –*, op voet van vriendschap.

Verstan'dig, bn. en bw.; *een – woord*, goed doordacht; *– handelen*, wijs.

Versteend' (*als steen*), bn.; *een –e plant*; *een – dier*, tot steen geworden.

Verstee'nen (*steen worden of doen worden*), ik heb en het is –steend; *kalk –steent de voorwerpen.*

Verstee'ning (*fossiel*, *een tot steen geworden dier of plant*), v. –steeningen; *de –en in den St.-Pietersberg*

Verstek', o. gmv.; *hij werd bij – veroordeeld*, bij zijn afzijn, niet verschijnen voor den rechter.

Verste'ken (*verbergen*), ik -stak, heb -stoken.

Versteld' (*verbaasd*, *ontsteld*, *verschrikt*, *onthutst*), bn.; *wij stonden –*.

Verstel'len, ik heb –steld; *een kleed –*, repareeren, oplappen.

Versten'digen (*mededeelen*, *doen verstaan*, *aan 't verstand brengen*), ik heb –stendigd.

Versterf' (*het afsterven*; ook *de nalatenschap*), o. gmv.; *bij – van zijn oom*; *hij vroeg zijns vaders –*.

Verster'kend (*kracht gevend*), bn.; *–e middelen*; *– voedsel.*

Verster'ven, ik – stierf, het is – storven; *uw roem zal niet* –, te loor gaan; *zich* –, kastijden, vasten.

Verstijfd' (*stijf geworden*), bn.; – *van kou*, verkleumd.

Verstij'ven, ik heb en ben – stijfd; *hij stond* – *stijfd van schrik*, verstramd; – *van kou*.

Verstok'ken (*verharden*), ik heb en ben – stokt; *zijn hart* –, ongevoelig maken.

Verstokt' (*ongevoelig*), bn.; *hij is* – *in het kwaad*; *zijn hart is* –; *een* – *e oude vrijer.*

Verstoord' (*boos*, *gram*, *uit zijn humeur*), bn.

Verstoo'teling (*verschoveling*), m. en v. – en; voor het v. ook – **e.**

Verstoo'ten, ik -stiet (-stootte), heb -stooten; *een kind*, *een pupil*, *een vrouw* –.

Verstop'pen (*dichtstoppen*, *wegstoppen*), ik – stopte, heb – stopt.

Versto'ren, ik – stoorde, heb – stoord; *dat* – *stoort mijn plannen*, hinderen, beletten.

Verstor'ven (*ouderloos*), bn.; *een* – *kind.*

Verstou'ten (zich), ik heb mij – stout; *hij dorst zich die taal* –, den moed hebben tot.

Verstrooid', bn.; *die professor is in gezelschap wat* –, afgetrokken; – *van geest.*

Verstrooi'en, ik heb – strooid; *het vijandelijk leger werd verstrooid*, uit elkaar gejaagd.

Verstrooi'ing (*afleiding*, *genoegen*), v. – en.

Verstui'ken (*ontwrichten*), ik heb – stuikt.

Verstui'ven, het – stoof, is – stoven; *het zand der duinen* – *stuift*, wegwaaien.

Verstu'wen (*overpakken*; *anders samenpakken*), ik heb – stuwd; *de lading* –.

Versuf'fen (*suf maken of worden*), ik heb en ben – suft; *hij schijnt te* –, suf te worden.

Versuft' (*dof van geest*), bn.; *een* – *e grijsaard.*

Versuk'kelen, ik heb en ben – sukkeld; *gij moet dit kind niet* –, een sukkel doen worden.

Vers'voet (dichtk. *evenmatig deel van een versregel*), m. – voeten; *een zeker aantal* – *voeten vormen een versregel.*

Verta'len (*in een andere taal overzetten*), ik heb – taald; *een Engelschen roman* –.

Ver'te (*groote afstand*), v. gmv.; *in de* – *zagen wij een schip*, verschiet, aan den horizon.

Vertee'deren, ik heb en ben – teederd; *geen smeekbede kon Alva* –, treffen, het hart roeren.

Vertegenwoor'digen, ik heb – tegenwoordigd; *de afgevaardigden* – *het heele volk.*

Vertel'len (*verhalen*), ik – telde, heb – teld.

Vertel'len (zich) (*verkeerd tellen*), ik heb mij – teld.

Vertel'ling (*klein verhaal*), v. – en.

Vertel'sel (*kinderverhaal*, *sprookje*), o. – s.

Verte'ren, ik heb en het is – teerd; *zijn maag kan geen komkommers* –, verduwen, verdragen; *den pot* –, de gelden opmaken.

Verticaal' (*loodrecht*), bn.; *e. -cale doorsnede.*

Verticaal' (*loodlijn*, *perpendiculair*), v. -calen.

Vertien'den (*met tienden bezwaren*), ik heb – tiend; *zijn goederen* –.

Vertienvou'digen, ik heb – tienvoudigd; *de speler had zijn inzet* – *tienvoudigd*, tienmaal den eersten inzet opgezet.

Vertier' (*aftrek*, *bedrijvigheid*, *verkoop*), o. gmv.

Vertin'nen, ik heb – tind; *een koperen pan* –, met tin aan de binnenzij bekleeden, overtrekken.

Vertoef' (*verblijf*, *oponthoud*), o. gmv.

Vertoe'ven (*zich ophouden*), ik heb – toefd.

Vertol'ken (*overzetten*, *vertalen*), ik heb – tolkt; *iemands gedachten*, *bedoelingen*, *woorden* –, uitleggen.

Vertoog' (*verhandeling*), o. – toogen.

Vertoon' (*'t laten zien*), o. gmv.; op – *van den wissel*; *hij maakt veel* –, praal, bluf.

Vertoo'nen (*laten zien*, *voor oogen stellen*), ik heb – toond; *de poppenkast* –.

Vertoo'ning (*voorstelling*, *representatie*), v. – tooningen.

Vertoor'nen (*boos maken*), ik heb – toornd.

Vertra'gen (*tegenhouden*), ik heb en het is – traagd.

Vertre'den (*onder den voet treden*), ik – trad, heb – treden; *zijn geluk* –.

Vertrek' (*kamer*), o. – trekken; *een ruim* –.

Vertrek' (*afreis*), o. gmv.; *de trein staat op* –.

Vertroos'ter (R. K. *de H. Geest*), m. Ook: **Troos'ter** en **Paracleet'.**

Vertrouwd' (*te vertrouwen*), bn.; *een* – *persoon*, op wien men zich verlaten kan.

Vertrouw'de (*iemand*, *wien men alles vertrouwt*, *vriend*), m. en v. – n.

Vertrou'weling (*boezemvriend*), m. en v. – en; voor het v. ook – **e.**

Vertrou'wen (*betrouwen*, *hoop*), o. gmv.

Vertrou'wen (*vertrouwen stellen*), ik heb – trouwd; *op God* –.

Vertui'anker (scheepst. *tuianker*, *nl. om een schip aan vast te leggen*), o. - ankers.

Vertui'en (*met twee ankers vastleggen*), ik heb – tuid.

Vertui'schen (*verruilen*, *verkwisten*, *verkwanselen*), ik – tuischte, heb – tuischt.

Vertwij'felen (*wanhopen*, *radeloos zijn*), ik heb – twijfeld.

Vervaard' (*angstig*, *bevreesd*, *bang*), bn.; *iemand* – *maken.*

Vervaar'digen (*maken*, *gereedmaken*, *samenstellen*), ik heb – vaardigd.

Vervaar'lijk, bn. en bw.; *een* – *geschreeuw*; – *schreeuwen*, angstwekkend, ontzettend.

Verva'gen (*vaag*, *onduidelijk worden*), – -vaagde, is – vaagd; *de omtrekken* –.

Verval' (*vermindering*), o. gmv.; – *v. krachten.*

Verval' (*voordeel*, *fooi*), o. gmv.

Verval' (aardr. *'t verschil in hoogte van den waterspiegel op twee punten in den stroomdraad eener rivier*), o. gmv.

Verval'dag (*betaaldag van wissels of termijnen*), m. – dagen.

Verval'len, het -viel, is -vallen; *de wissel is* – *op den 15en*; *die familie gaat* –, verarmen.

Verval'len, bn.; *een* – *huis*, *kasteel*, bouwvallig; *wat is hij* – ! vermagerd.

Verval'schen, ik – valschte, heb – valscht; *een handteekening* –, namaken.

Vervan'gen, ik – ving, heb – vangen; *de ééne ploeg arbeiders* – *vangt de andere*, aflossen.

Verva'ren (*bang maken*, *vrees aanjagen*), ik heb – vaard; *iemand* –.

Vervat'ten, ik heb – vat; *gij moet uw bezoek eens* –, herhalen; *het verzoek was in de volgende woorden* – *vat*, opgesteld, uitgedrukt.

Verve'len (*te veel worden*, *tot last zijn*), ik heb – veeld; *ik zit je maar te* –; *zich* –.

Verve'lend, bn.; *een* – *gesprek*, *een* – *e reis.*

Verve'ling, v. gmv.; *de* – *kwelt den luiaard.*

Ver'ven (*met verf bestrijken*), ik heb -verfd.

Ververij' (*het verven*, *bedrijf*), v. gmv.

Ververij' (*werkplaats van den verver*), v. -en.

Verver'schen (*versch maken*), ik – verschte, heb – verscht; *het water in een kom* –.

Vervlie'gen (*verdwijnen*), het – vloog, is – vlogen; fig. *nu is al mijn hoop* – *vlogen.*

Vervlie'ten (*wegvlieten*, *vervloeien*), het – vloot, is – vloten.

Vervoe'gen, ik heb —voegd; *een werkwoord* —, spraakk. *verbuigen*; *zich — tot*, wenden.
Vervoe'ging (*buiging van een werkwoord*), v. —en; *er is een sterke en een zwakke* —.
Vervoer', o.; *het — der goederen*, transport, overbrenging.
Vervoe'ren (*overbrengen*), ik heb —voerd; fig. *hij liet zich door drift* —, te ver voeren.
Vervoe'ring (*geestdrift*, *bezieling*, *geestvervoering*), v. —en; *de dichter raakt hier in* —.
Vervolg' (*voortzetting*), o. —en; *een — op een boekwerk*; *in 't* —, voortaan.
Vervol'gen, ik heb —volgd; *iemand* —, nazetten, fig. in rechten betrekken.
Vervol'gens (*daarna*, *later*, *naderhand*), bw.
Vervol'ging (*achternazetting*), v. —en.
Vervreem'den (*in andere handen brengen*; *vreemd worden*), ik heb en het is —vreemd.
Vervroe'gen (*vroeger doen plaats hebben*), ik heb en het is —vroegd; *een feest* —.
Vervroo'lijken (*opvroolijken*, *blij maken*), ik heb —vroolijkt; *de wildzang der vogels —vroolijkt het bosch.*
Vervul'len (*vol maken*), ik heb —vuld; *zijn plichten* —, doen, betrachten.
Verwaaid', bn.; *wat ziet hij er — uit!* verwilderd; *een — uiterlijk*, niet net.
Verwaand', bn. en bw.; *een — heer*, trotsch, hoogmoedig, ingebeeld; — *spreken.*
Verwaar'digen (zich), ik heb —waardigd; *hij zal zich niet — te antwoorden*, het de moeite waard achten.
Verwaar'loozen (*veronachtzamen*), ik heb —waarloosd; *gij —waarloost uw gezondheid*; *—waarloosde kinderen.*
Verwach'ting (*blijde hoop*), v. —en.
Verwant' (*door maagschap verbonden*), bn.
Verwant' (*lid eener familie*, *bloedverwant*), m. en v. —wanten; vr. —**e**; *hij is een mijner —wanten.*
Verwant'schap, v. gmv.; *de — der Germaansche talen*; *bloed*—, familiebetrekking; *hij behoort tot mijn* —, familie.
Verward' (*door elkaar zijnde*), bn. en bw.; *een —e boel*, *—e haren*; fig. *een — antwoord*, — *spreken*, niet geregeld, zonder orde.
Verwar'men (*warm*, *warmer maken*), ik heb —warmd; *zich* —.
Verwar'ren (*in de war brengen of raken*), ik heb —ward.
Verwas'sen (*door groeien verdwijnen*; ook *verkeerd wassen*); het —wies, is —wassen.
Verwa'ten (*vermetel*, *opgeblazen*, *stout*), bn. en bw.; *een — houding*, overmoedig, vermetel.
Verwa'teren, ik heb —waterd; *bier*, *melk*, *wijn*, *soep* —, te zeer aanlengen; fig. *zijn stijl* —, er alle pit aan ontnemen.
Verwee'ken (*week*, *zacht maken of worden*), ik heb en het is -weekt; *die erwten zijn -weekt.*
Verwee'ren (*bederven door het weer*), het is —weerd; *zelfs steenen gevels* —.
Verwei'den (*in een andere wei brengen*), ik —weidde, heb —weid; *het vee* —.
Verwelf', verwulf' (*gewelf*), o. —welven, —wulven; *het — van een kelder.*
Verwelf'sel, verwulf'sel (*gewelf*), o. —welfsels, —wulfsels.
Verwel'ken (*verflensen*), het is —welkt.
Verwel'komen, ik heb —welkomd; *een logé, een vriend* —, welkom heeten.
Verwel'ven, verwul'ven, ik heb —welfd, —wulfd; *een kelder* —, met een gewelf dekken.
Verwen'nen (*verkeerd wennen*), ik heb en het is —wend; *een kind* —, bederven door allerlei hulp of te groote toegevendheid.
Verwen'schen (*kwaad toewenschen*), ik heb —wenscht; *iemands pogingen* —, vervloeken.
Verwe'ren (zich), ik heb mij —weerd; *hij —weerde zich als een leeuw*, verdedigen.
Verwer'ken, ik heb —werkt; *een millioen steenen* —, vermetselen; *gij moet die leerstof goed* —, in u opnemen.
Verwer'pelijk (*te verwerpen*), bn.; *een — stelsel*; *dat voorstel is niet* —, onaannemelijk.
Verwer'pen, ik —wierp, heb —worpen; *een wetsvoorstel* —, niet aannemen, afstemmen.
Verwer'ven (*verkrijgen*), -wierf, heb -worven.
Verwe'zenlijken, ik heb -wezenlijkt; *moge al, wat gij wenscht, —wezenlijkt worden!* werkelijkheid worden.
Verwij'den (*wijd of wijder maken*), ik heb —wijd; *een kleedingstuk* —, *een kanaal* —.
Verwij'derd (*afgelegen*, *ver zijnde*), bn.
Verwijfd' (*verweekelijkt*, *ontzenuwd*), bn.
Verwijl' (*uitstel*), o. gmv.; *zonder* —, vertoef.
Verwij'len (*verpoozen*), ik heb —wijld; *ergens* —, eenigen tijd vertoeven.
Verwijt' (*berisping*, *gisping*), o. —wijten.
Verwij'ten, ik —weet, heb —weten; *iemand zijn valschheid* —.
Verwij'zen, ik —wees, heb —wezen; *ik heb hem naar mijn vader verwezen*, gezonden.
Verwik'kelen (*verwarren*), ik heb -wikkeld; *in een samenzwering* —, betrekken.
Verwik'keling (dichtk. *hoofddeel van een drama*, *waarin de plannen der handelende personen met elkaar in botsing komen*), v. -en.
Verwik'ken (*verwegen*); alleen onbep. wijs: *het is niet te* —, het staat vast als een paal.
Verwil'derd (*woest*, *ruw*), bn.; *een —e blik*, — *struikgewas*, d. i. ineengegroeide ranken.
Verwil'deren, ze zijn —wilderd; *honden en paarden — in volle vrijheid*, worden wild.
Verwin'nen (*overwinnen*), ik —won, heb —wonnen; *liefde —wint alles.*
Verwin'teren (*den winter doorbrengen*), ik ben —winterd; *op een eiland* —.
Verwis'selen (*ruilen*), ik heb —wisseld; *van kleeren* —, *van kleur* —, veranderen.
Verwis'seling (spraakk. *omwisseling*, *b.v. van z en r*), v. —en; verg. *verliezen en verloren.*
Verwit'tigen (*doen weten*), ik heb —wittigd; *de ontvanger —wittigt u*, *enz.*, maakt bekend, bericht, laat weten.
Verwoed' (*razend*, *dol*), bn. en bw.; *een — gevecht*; *zij kampten* —.
Verwoes'ten, ik —woestte, heb —woest; *een stad* —, verbranden, vernielen; fig. *zijn geluk* —.
Verwon'deren (*verbazen*), ik heb —wonderd.
Verwor'den (*anders worden*, *veranderen*), het is —; *de taal wordt en —wordt.*
Verwor'gen, verwur'gen (*de keel dicht snoeren*), hij heeft —worgd, —wurgd.
Verwor'peling (*ellendige*, *verstootene*), m. en v. —en; voor het v. ook —**e.**
Verwor'pen (*verachtelijk*, *laag*, *onwaardig*), bn.
Verwulf', verwulf'sel (*gewelf*, *verwelf*), o. —wulfsels, —wulfselen.
Verwur'gen. Zie **Verwor'gen.**
Verzach'ten, ik heb en het is —zacht; *de pijn* —, *het leed* —, verlichten, verminderen.
Verzach'tend (*stillend*, *verminderend*), bn.; *een — vocht*, fig. *een —e uitdrukking.*

Verza'den, ik –zaadde, heb –zaad; *de hongerigen* –, volop voeden; *de maag* –, vullen.
Verza'digen (*verzaden*), ik heb –zadigd.
Verza'ken (*verloochenen*), ik heb –zaakt; *zijn geloof* –, *zijn plicht* –, *kleur* – (kaartspel).
Verza'melen (*bijeengaren*), ik heb –zameld; *postzegels* – ; *de soldaten gingen zich daar* –.
Verza'meling (*verzamelde menigte*), v. –en.
Verza'melnaam (spraakk. *naam eener verzameling, collectief*), m. –namen; *het woord bosch, leger is een* –.
Verzan'den, het –zandde, is –zand; *een haven kan* –, volloopen met zand, ondiep worden.
Verze'gelen, ik heb –zegeld; *hij liet de nalatenschap* –, er door den kantonrechter de zegels opleggen.
Verzei'len (*verkeerd zeilen*), ik ben –zeild.
Verze'kerd (*zeker, vast*), bn.; *van iemands trouw* – *zijn*; *in* –*e bewaring*, d. i. hechtenis.
Verze'keren, ik heb –zekerd; *zijn leven* –, een levensverzekering sluiten; *de openbare rust* –, zeker maken; *zich* –, zich overtuigen.
Verzel'len (*begeleiden*), ik –zelde, heb –zeld.
Verzel'schappen (*verzellen, gezelschap houden, begeleiden*), ik heb –zelschapt.
Ver'zenen (*hielen*), v. mv.; *de* – *tegen de prikkels slaan*, Bijbel; zich tot eigen schade verzetten: *U tegen Gods wil te verzetten is* –.
Verzen'gen, ik heb –zengd; *het haar* –, licht schroeien; –*de hitte*, -*zengde luchtstreek*.
Verzet' (*rust, ontspanning, verpoozing*), o. gmv.
Verzet' (*tegenstand*), o. gmv.; – *tegen de politie*.
Verzien' (*verkeerd zien*), ik –zag, heb –zien.
Verzien' (*verwedden*), ik –zag, heb –zien; *ik* –*zie er een gulden onder.*
Verzien' (*verkeken*), bn.; *de kans is* –.
Verzil'veren, ik heb –zilverd; *een armband* –, met een laagje zilver overtrekken; *effecten* –, te gelde maken, verkoopen.
Verzin'lijken (*zinlijk of in beeld voorstellen*), ik heb –zinlijkt; *een gedachte* –.
Verzin'nen (*uitdenken*), ik -zon, heb -zonnen; *logens* –, verdichten; *een plan* –.
Verzoek' (*aanzoek, vraag, bede*), o. –en.
Verzoe'ken (*uitnoodigen, vragen*), ik –zocht, heb –zocht; *iemand op een bruiloft* –.
Verzoek'schrift (*rekest*), o. –schriften.
Verzoen'dag, m. –dagen; *groote* –, algemeene vasten- en boetedag der Israëlieten.
Verzoe'nen (*bevredigen*), ik heb –zoend; *God* – ; *zich met iemand* –, den zoen treffen, de vriendschap herstellen.
Verzoe'ten, ik heb –zoet; *moog' de hoop ons leed* – *!* verlichten, minder zwaar maken.
Verzor'gen, ik heb –zorgd; *een zieke* –, verplegen; *een huisgezin* –, onderhouden.
Verzot', bn.; *zij is* – *op bloemen*, zeer ingenomen met, verslingerd op.
Verzou'ten (*te sterk zouten*), –zoutte, –zout.
Verzuch'ten, ik –zuchtte, heb –zucht; *zij* – *naar de lente*, smachten, reikhalzen.
Verzuim', o. –en; *doe het zonder* –, uitstel; *het* – *is niet groot*, verwaarloozing.
Verzui'men (*nalaten, veronachtzamen*), ik heb –zuimd; *de school* –.
Verzu'ren (*zuur worden*), het is –zuurd.
Verzus'teren (*als zusters verbinden*), ze zijn –zusterd; *de toonkunst met de dichtkunst* –.
Verzwin'den (*verdwijnen*), het –zwond, is –zwonden; dicht. *de nevel gaat* –.
Ves'dre (zijtak: *Ourthe*), v.
Ves'per (R. K. *namiddagdienst des Zondags om 3 of 4 uur*), v. vespers.
Vest (*schans; wal, gracht*), v. vesten; *velen vonden hun dood in de* –, stadsgracht.
Vest (*mannenkleedingstuk*), o. vesten.
Ves'ta (myth. *in oud-Rome godin van het vuur en van den huiselijken haard*), v.; –**taalsch,** bn.: *een* –*e maagd*, priesteres aan Vesta gewijd; –*taalsch vuur*, altijd brandend, geheiligd vuur in Vesta's tempel te Rome.
Ves'ten (*vestigen*), ik vestte, heb –vest; *de aandacht* –, bepalen, trekken.
Vestibu'le (*voorhof, ruimte bij den ingang van een gebouw*), v. –s.
Ves'tigen, ik heb –vestigd; *de aandacht* –, *de oogen* – ; *zijn verblijf ergens* –.
Ves'ting (*een versterkte en ommuurde stad*), v. vestingen; *Maastricht was een sterke* –.
Vet, o. gmv.; *het* – *van een koe, een varken*, enz.; zegsw. *iemand zijn* – *geven*, berispen; zegsw. *het* – *is van den ketel*, de winst is heen.
Vet (*doorvoed*), bn.; *een* –*te os, een* – *varken.*
Ve'ter (*koord met nestel*), m. veters.
Veteraan' (*een oud- of uitgediend soldaat*), m. veteranen.
Ve'teren, ik heb -veterd; *ik zal mijn laarzen even* –, toerijgen.
Veterinair' (*veeartsenijkundig*), bn.; –*naire school*, veeartsenijschool. (ai = è)
Ve'to (*het verbod, de verwerping*), o. –'s.
Vet'tik (*veldsla*), v. gmv.
Vet'weiden (*vee mesten in de wei*), ik – -weidde, heb –vetweid; *een* –*weider.*
Veu'len (*jong paard, jonge ezel*), o. –s.
Vexeeren (*kwellen, plagen, afpersen; onrecht aandoen*).
Ve'zel (*haartje, spiertje*), v. vezelen, vezels.
Ve'zelen (*fluisterend spreken*), ik heb -vezeld.
Ve'zelig (*vol vezels*), bn.; *een* –*e wortel.*
Ve'ziken, ik heb –vezikt; *wat zit je toch te* –, fluisteren; ook rafelen, peuteren.
Vi'a (*langs, over*), vz.; *gaat dit goed* – *Utrecht?*
Viaduct' (*boogbrug*), v. -en; *de* – *te Rotterdam.*
Vibreeren (*trillingen maken, trillen van de stem, schommelen, slingeren*).
Vicariaat' (*ambt van een vicaris*), o. –aten.
Vica'ris (R. K. *plaatsbekleeder, plaatsvervanger, hulpgeestelijke*), m. –sen.
Vi'ce (*onder, plaatsvervangend*), bw.
Vi'ce-admiraal' (*onder-admiraal, hoogste rang bij de Ned. marine*), m. –admiraals.
Vi'ce-president' (*onder-president*), m. – -presidenten; lees: *vie'-se.*
Vi'ce ver'sa (*heen en terug*), bw. uitdr.
Vicom'te (*vice-graaf, ondergraaf, adellijke titel*), m. vicomtes.
Victa'lie, victua'lie (*eetwaar, leeftocht*), v. –liën; *zakken met* –.
Victo'ria (*godin der overwinning*), v. gmv.
Victo'ria (*soort van landauer*), v. –'s.
Victo'ria re'gia (*waterbloem onzer botanische tuinen met reusachtige bladeren van ± 4 M. omtrek uit Z.Amerika*), v. – regia's.
Victo'ria-rivier (stroom: *Nieuw-Holl.*), v.
Victo'rie (*overwinning, zege, zegepraal*), v. –riën, –ries.
Victua'lie, victa'lie (*mondbehoefte*), v. –liën.
Victualieeren (*een schip van leeftocht voorzien, proviandeeren*).
Vier (dicht. *vuur, bezieling*), o. gmv.
Vier, telw.; als zn. ook mv.: *hij wierp twee* –*en.*
Vier (*een cijfer*), v. –en; *schrijf twee* –*en.*

Vier'dag (*feestdag*), m. —dagen.
Vier'de (*ranggetal*), bn.; —**half** (= $3^1/_2$), bn.; —**daagsch** (*de —e koorts, d. i. om den 4den dag*), bn.; —**part** (*vierde deel*), o. —parten.
Vier'derhande, -lei (*—soort*), soortgetal.
Vie'ren, ik heb -vierd; *feest —, Kerstmis —; den teugel —*, laten schieten; *bot —*, inwilligen.
Vie'rendeel (*het vierde deel*), o. —deelen; *een — uurs, een — jaars.* Spreekt.: *Ver'rel.*
Vierhan'dig (*met vier handen*), bn.; *—e dieren.*
Vier'hoek (*meetkundige figuur*), m. -hoeken.
Vier'kant (*regelm. vierhoek*), o. —kanten.
Vier'kant, bn. en bw.; *een — park; — afsnijden.*
Vier'kantig (*vierkant*), bn.; *een —e tafel.*
Vier'ledig (*met vier leden*), bn.; spraakk. *een — onderwerp*; alg. *een —e grootheid.*
Vier'schaar (*rechtbank in den Frankischen tijd*, d. i. *door vier banken ingesloten ruimte voor den rechter en zijn bijzitters*), v. —scharen.
Vier'span, o. —spannen; *hij rijdt met een —*, met vier paarden voor de koets.
Vier'tijd (*vacantie*), m. gmv.
Vier'vlak (meetk. *lichaam met vier vlakken*), o. —vlakken.
Vier'voeter (*paard, hond*), m. —voeters.
Vier'voetig (*met vier pooten*), bn.; *de olifant en ook de muis zijn —e dieren.*
Vier'vorst (*tetrarch*), m. —vorsten; *Herodes was een —*, ondergeschikt vorst van Galilea, nl. over een vierde der Romeinsche provincie Palestina.
Vier'voud, o. -vouden; *acht is een — van twee.*
Vier'werf (*vier keeren*), bn. en bw.; *een — hoezee; — iets herhalen.*
Vies (*morsig, vuil*), bn.; viezer, viest.
Vie'zevazen (*grillen, kuren*), v. mv.
Vigilan'te (*huurrijtuig*), v. —s. (g = zj)
Vigi'liedag (R. K. *onthoudingsdag vóór een hoogen feestdag*), m. —dagen. (g = g)
Vignet' (*plaatje als sieraad in een boek*, eig. *wijngaardblaadje*), o. —ten. (gn = nj)
Vij'and (*tegenstander, hater*), m. —en.
Vij'andschap, v. —schappen; *in — leven*, in slechte verstandhouding, afkeer, haat.
Vijf, telw.; als zn. v. vijven: *in vijven snijden.*
Vijf (*cijfer*), v. vijven; *schrijf eens 2 vijven.*
Vijf'de (*ranggetal*), bn.; *de — maand is Mei.*
Vijf'dehalf, telw.; *dat kost —halven stuiver*, d. i. $4^1/_2$.
Vijf'derhande, -lei (*in vijf soorten*), soortgetal; *hier zijn — wijnen, sigaren*, enz.
Vijf'hoek (*meetkundige figuur*), m. —hoeken.
Vijf'je (*kwartje, vijf stuivers*), o. vijfjes.
Vijf'tien, telw. -tienen; *wij waren met -tienen.*
Vijf'tiende (*ranggetal*), telw.; *de — dag.*
Vijf'tig (*5-maal tien*), bep. telw.; lees: *fijftig.*
Vijf'tiger, m. —s; *een nog krachtige —*, man van vijftig jaar. (v = f)
Vijf'tigponder (*gewicht*), m. -ponders. (v = f)
Vijf'wouter (*wiewouter, vlindertje, uiltje, witje*), m. —wouters.
Vijf'zijdig (*met vijf zijden*), bn.; *een —e koepel; een —e veelhoek.*
Vijg (*vijgeboom*), m. vijgen.
Vijg (*Oostersche geconfijte vrucht*), v. vijgen.
Vij'genmat (*biezen mand*), v. —matten.
Vijl (*stalen rasp*), v. vijlen.
Vij'len (*afvijlen of bewerken met een vijl*), ik heb —vijld; *een sleutel —.*
Vij'len (*afschaven, schaveelen, slijten*), het is —vijld; *die kabel zal stuk — op den havenkant*, nl. door de wrijving.
Vijs, vijze (*schroef*), v. vijzen.
Vij'ver (*gegraven omsloten water*), m. vijvers.
Vij'zel (*stampvat, mortier*), m. vijzels.
Vij'zel (*windas, schroefwerktuig*), v. vijzels.
Vil'der (*man die paarden enz. vilt*), m. —s.
Vil'la (*buitenhuis, landelijk gelegen heerenhuis*), v. villa's.
Vil'len (*de huid afstroopen*), ik vilde, heb —vild; *een rund —.*
Vilt (*harige samengeperste stof voor hoeden en pantoffels*), o. vilten.
Vil'ten (*van vilt*), bn.; *een — hoed.*
Vilt'hoed (*hoed van vilt*), m. —hoeden.
Vim (*honderdtal*), v. vimmen; *een — hout, een — rogge*, d. i. honderd en vier bossen.
Vin (*zwemwiek*), v. vinnen; *de rug —, de buik —.*
Vin (*bloedzweer; puntige, scherpe puist*), v. vinnen.
Vin'den, ik vond, heb —vonden; *zijn atlas —*, nl. door te zoeken weerom in handen krijgen; *iemand thuis —*, aantreffen.
Vindiceeren (*wreken, straffen; redden, bevrijden; gerechtelijk terugvorderen*). (c = s)
Vin'ding (*ontdekking, uitvinding*), v. —en.
Vin'ger, m. —s, —en; *de vijf —s der hand.*
Vin'gerbreed (*de breedte van een vinger*), o.; *ik zal geen — voor hem op zij gaan.*
Vin'gerhoed, m. —hoeden; —**hoedskruid** (*een leeuwenbekachtige giftplant*), o. gmv.
Vin'gerling (*ring*), m. —lingen. vero.
Vink (*zangvogel, zomervogel*), m. vinken.
Vin'ken (*ter vinkenjacht gaan*), ik heb -vinkt.
Vin'kenbaan (*vangplaats*), v. —banen; —**ei**, o. —eieren; —**nest**, o. —nesten; —**slag** (*knip*), o. —slagen; —**vangst**, v. gmv.
Vin'keslag (*het slaan, de zang van den vink*), m. gmv.; *de — is helder en vol klank.*
Vin'nig, bn. en bw.; *een — woord*, scherp.
Violet' (*bloem, wilde viool*), v. —ten. gew.
Violet' (*paars*), bn.; als zn. o
Violier' (*sierbloem*), v. —en. Ook: **Lakooi'.**
Violi'ne (muz. *de gewone viool*), v. —s.
Violist' (*vioolspeler*), m. —en; vr. —**e**, —n.
Violoncel' (muz. *groot vioolvormig snaarinstrument, knieviool*), v. —s. (c = s)
Violoncellist' (*bespeler van een violoncel*), m. —listen. Ook: **Cellist'.**
Viool' (*lentebloem, penseebloem*), v. violen.
Viool' (*vedel*), v. violen. Ook: *Violist'.*
Viool' (*vioolspeler*), m. violen; *hij is in dat orkest de eerste —.*
Virtuoos' (*kunstmeester, bijzonder in de toonkunst*), m. —ozen; vr. —**o'se** of —**o'ze.**
Vis-à-vis' (*tegenover*), bw.; als zn. (*zitplaats tegenover een ander; rijtuig op vier wielen met twee zitbanken voor vier personen tegenover elkander*), v.: (*tegenover staand of zittend persoon*), m. en v.; *die heer was aan tafel mijn —*; lees: *vies'-à-vie.*
Visch (*voorwerp*), m. visschen; (*stof*), v. gmv.; *de snoek is een —; houdt gij van —?*
Visch'lijm (*zuivere lijm uit de zwemblazen van steuren bereid*), v. gmv.
Viseeren (*beschouwen; voor gezien teekenen; mikken, beoogen, op iets doelen*). (s = z)
Vi'sie (*het zien, inzage*), v. gmv.; *de plannen liggen ter —.* (s = z)
Visioen' (*droombeeld, hersenschim*), o. —en.
Visita'tie (*een bezoek; nazoeking, onderzoeking*), v. —tiën, —ties. (s = z)
Visi'te (*bezoek; geneeskundig bezoek*), v. —s.
Visiteeren (*bezichtigen, bezoeken, onderzoeken*); *de douanen zullen den trein —.* (s = z)

Visi'tekaartje (*naamkaartje, dat afgegeven voor een bezoek geldt*), o. – kaartjes. (s = z)

Visiteur' (*bezoeker, nazoeker, onderzoeker; ambtenaar of kommies bij de in- en uitgaande rechten*), m. – s. (s = z)

Vis'schen (*visch trachten te vangen*), ik vischte, heb – vischt; fig. *naar iets –*, iets trachten te weten te komen.

Vis'scherman (*visscher*), m. – lui, visschers.

Vitri'ne (*glazen uitstalkast*), v. – s.

Vitriool' (*zwavelzuur*), v. en o. gmv.

Vit'ten (*kleingeestig bedillen*), ik vitte, heb – vit; *hij vit op alles.*

Vivisec'tie (*ontleding toegepast op levende dieren*), v. gmv.; lees: *– sek'-sie.*

Vizier' (*Turksche eerste minister*), m. – en, – s.

Vizier' (*mikplaatje aan een geweer*; ook *een schuif aan een helm voor de oogen*), o. – en.

Vla (*vlade, Limburgsch baksel*), v. vlaas; **vlaatje,** o. – s; *een rijst–, een vruchten–.*

Vlaag (*bui*), v. vlagen; *een regen–*; fig. *een – van toorn, krankzinnigheid*, aanval.

Vlaak (*teenen horde, op welke men de wol klopt of slaat*), v. vlaken.

Vlaak (*zandplaat*), v. vlaken.

Vlaamsch (*van Vlaanderen*), bn.; *de – e taal; de – e zeden*; als zn. o.: *hij sprak –.*

Vla'de, vla (*vruchtenbaksel*), v. vladen, vlaas.

Vlag (*veelkleur, dundoek*), v. vlaggen.

Vlag'gen, ik heb -vlagd; *met dat feest zullen we allen –*, de vlag uitsteken.

Vlag'gendoek, o. gmv.; **– kaart** (*met vlagafbeeldingen*), v. – kaarten; **– kist** (*ter bewaring der vlaggen*), v. – kisten.

Vlag'officier (marine. *hoofdofficier ter zee*), m. – officieren; *de admiraal, de vice-admiraal en de schout-bij-nacht zijn – officieren.*

Vlak (*vuile vlek, smet*), v. vlakken; *een olie–.*

Vlak (*vlakte*), o. vlakken; *een hellend –.*

Vlak (*lichaamsgrens*), o. vlakken.

Vlak (*effen, glad*), bn.; *een – terrein*, niet heuvelachtig.

Vlak. bw.; *hij woont – bij het station*, juist, onmiddellijk bij.

Vla'ken (*wol kloppen*), ik vlaakte, heb vlaakt.

Vlak'ken (*bevlekken*), ik vlakte, heb – vlakt; *die inkt vlakt*, kladt, vloeit uit.

Vlak'ken (*effen maken*), ik heb – vlakt.

Vlak'te, v. – n; *het onweer woedde in de –*, vallei; *wat een onmetelijke –*, uitgestrektheid.

Vlam (*brandend vuur*), v. vlammen.

Vlam'men, het heeft – vlamd; fig. *zijn oogen – van toorn*, flikkeren, schitteren.

Vlas (*éénjarige plant*), o. gmv.; *gewoon –; – is ook de naam der vlasvezels.*

Vlas'dot (*bundel gezwingeld vlas, dien men om het spinrokken doet*), v. – dotten.

Vlas'kop (*jongen met vlassige haren*), m. – koppen.

Vlas'sen (*begeerig uitzien naar*), ik heb -vlast; *de ezel vlaste op de groente van den tuin.*

Vlas'vink (*vogel, fraai geelgroen*, ook: *groenling, groenvink, grunsel, kornuit*), m. -vinken.

Vlas'wiek (*bundeltje gezwingeld vlas*), v. – en.

Vlecht (*haartres*), v. vlechten; *een valsche –.*

Vlech'ten, ik vlocht, heb – vlochten; *het haar –; manden –; een krans –.*

Vle'dermuis, vleer'muis (*handvleugelig dier*), v. – muizen.

Vleesch, o. vleezen; *men at er drie vleezen; des – es; het ga u naar den vleeze*, stoffelijk wel.

Vlee'schelijk (*lichamelijk, naar het vleesch, zinnelijk*), bn. en bw.

Vleet (*groot haringnet*), v. vleten; zegsw. *de – schieten*, de haringnetten uitzetten.

Vlee'ze. Zie **Vleesch.**

Vlee'zig (*veel vleesch op het lijf hebbend*), bn.; *een – e kip, een – paard.*

Vle'gel (*dorschwerktuig*), m. vlegels; fig. domoor, lomperd.

Vlei'en (*mooipraten, fleemen, laf prijzen*), ik vleide, heb – vleid.

Vlei'end (*streelend, flatteerend*), bn. en bw.; *een – woord, een – getuigenis; – spreken.*

Vlek (*vuile plek of smet*), v. vlekken.

Vlek (*groot dorp*), o. vlekken; *een – houdt het midden tusschen een stad en een dorp.*

Vlek'ken (*bezoedelen*), ik heb en het is – vlekt.

Vlerk (*vleugel van een vogel*), v. vlerken.

Vlet (*platboomd vaartuig, een praam*), v. -ten.

Vleug (*vlam, opflikkering*), v. vleugen.

Vleu'gel (*wiek*), m. -en, -s; *de – van een molen.*

Vleu'gel (muz. *vleugelpiano*), m. vleugels.

Vleu'gel (*zijstuk van een gebouw*), m. – s.

Vleu'gel (*zijlinie van een opgesteld leger*), m.-s.

Vlie (*doorvaart*), o.; *het –*, vaarwater of zeegat tusschen Vlieland en Terschelling.

Vlie'boot (*zeeschuit der Watergeuzen*), v. – booten. vero.

Vlie'den (*vluchten*), ik vlood, ben – vloden.

Vlied'heuvel (*vluchtheuvel*), m. – heuvels.

Vlieg (*tweevleugelig insectje*), v. vliegen.

Vlie'gekop (*kop van een vlieg*), m. – koppen; **– made** (*uit het vliegenei ontstaan larfje*), v. – maden; **– poot,** m. – pooten.

Vlie'gen (*op vleugels zich in de luchtbewegen*), hij vloog, heeft en is – vlogen.

Vlie'gengaas (*gaas om de vliegen buiten te houden*), o. gmv.; **– kas** (*– kast*), v. – sen; **– kast** (*nl. met gazen wanden*), v. – kasten; **– klap** (*werktuig om de vliegen te dooden in de slagerij*), m. – pen; **– kleed** (*netwerk over het paard tegen de vliegen*), o. – kleeden; **– lijm** (*om de vliegen te vangen*), v. gmv.; **– net** (*paardedek*), o. – netten; **– oog,** o. – oogen; **– papier** (*giftpapier tot het dooden van de vliegen*), o. gmv.

Vlie'ger (*speeltuig der kinderen*), m. – s.

Vlieg'wiel (stoommachine. *het groote metalen rad als krachtregelaar*), o. – wielen.

Vlier (*kamperfoelieachtige plant*), v. – en.

Vlie'ring (*bovenzolder onder de pannen*), v. vlieringen.

Vlies (*schapenvacht*), o. vliezen; *het gulden –*, myth. de gouden vacht.

Vlies (*dun velletje*), o. vliezen; *een – op de melk.*

Vlies'vleugelig, bn.; *een glazenmaker is een – insect*, met vier vliezige vleugels.

Vliet (*stroomend water, beek*), m. vlieten.

Vliet, m.; *de Rozendaalsche –.*

Vliet (watertje: *van Leiden naar Delft*), m.

Vlie'ten, het vloot, is – vloten; *het water vliet naar zee*, stroomt.

Vlij'en (*voegen, schikken*), ik heb – vlijd; *turven –, steenen –*; zich –: *de hond vlijt zich in zijn mandje.*

Vlijm (*laatmesje, lancet*), v. vlijmen; gew.: *Vlim, Vliem.*

Vlij'men (*met een vlijm openen*), heb -vlijmd; fig. doorsnijden: *dat vlijmt mijn hart.*

Vlij'mend (*snijdend*), bn.; *– e pijn, – e smart.*

Vlijt (*ijver, naarstigheid*), v. gmv.

Vlij'tig (*vlijt toonend, hebbend*), bn. en bw., *een – leerling*, naarstig; *een – ambtenaar; – werken.*

Vlin'der (*kapel, insect*), m. vlinders.

Vlin'derbloemen, -bloemigen (*plantensoorten, b.v. de erwt*), v. mv.
Vlist (afgesloten water: *bij Schoonhoven*), v.
Vloed (*stroom, het opzetten van 't water*), m. vloeden: *ebbe en* –; ook breede rivier of golf.
Vloei (*stuk vloeipapier*), o. vloeien.
Vloei'en (*vlieten, zacht stroomen*), het heeft –vloeid; fig. *de woorden* – *van zijn lippen.*
Vloei'end, bn. en bw.; –*e taal*, – *spreken*, niet haperend, ook welluidend.
Vloei'stof (*vloeibare stof*), v. -stoffen; *water, melk is een* –, stof die vloeien kan.
Vloek (*verwensching*), m. vloeken; ook: *ramp, straf.*
Vloe'ken (*godslasteren*), ik heb –vloekt.
Vloe'ken (*schril tegen elkaar afsteken*), het heeft –vloekt; *die kleuren* – *tegen elkaar.*
Vloer (*steenen of planken bodem, grond*), m. vloeren.
Vlok, v. vlokken; *een* – *wol, een* – *sneeuw*, afgescheiden deeltje.
Vlon'der (*vonder, vondel, los houten bruggetje, slootplank*), m. vlonders.
Vloo (*vleugelloos insect*), v. vlooien.
Vloot (*verzameling van schepen*), v. vloten.
Vloot (*aarden bakje*), v. vloten; *een botervlootje*, kommetje, bakje.
Vlos (*vlok, vlokzijde*), o. gmv.
Vlos'sig (*vlokachtig*), bn.; *dat is* –*e wol.*
Vlos'zijde (*vlokkige, ongetweernde zijde*), v. gmv.
Vlot (*balken, planken onderling verbonden*), o. vlotten; *er kwam een groot* – *den Rijn af.*
Vlot, bn. en bw.; *het schip is weer* –, drijvende; fig. *de man spreekt* –, rad, vloeiend.
Vlot'gras (*zwenkgras, drijfgras*), o. gmv.
Vlot'ten (*drijven*), het vlotte, heeft –vlot; fig. *het werk wil niet* –, van de hand gaan.
Vlouw (*net voor de snippenvangst*), v. –en.
Vlucht (*de daad van vluchten*), v. gmv.; *het leger sloeg op de* –; *een hooge* – *nemen*, fig. opgang maken; verheven zijn in dicht of proza.
Vlucht (*troep vogels*), v. vluchten; *een* – *patrijzen.*
Vluch'teling (*die op de vlucht gaat of is*), m. en v. –en; voor het v. ook –**e.**
Vluch'ten (*vlieden, ontvluchten*), ik vluchtte, heb en ben –vlucht.
Vluch'tig, bn.; – *zout*, dat in de lucht verteert, oplost; *een* –*e blik*, snelle, voorbijgaande.
Vlug (*snel, gauw*), bn. en bw. vlugger, vlugst.
Vlug'schrift (*dun of klein vertoogje over eenige vraag van den dag, brochure*), o. –en.
Vocaal' (spraakk. *klinkletter*), v. vocalen.
Vocaal' (*de stem betreffende*), bn.; *vocale muziek*, d. i. gezang. (c = k)
Vocabulair', vocabula'rium (*alphabetische lijst van woorden*), o. –s. (c = k)
Vocabulist' (*woordenboekschrijver*), m. –en.
Voca'tie (*roeping; aanleg, neiging*), v. –s, –tiën; lees: *vo-caat'-sie.*
Vo'catief (*de aangesproken persoon*), m. –tieven.
Vocht (*vloeibare stof*), o. vochten.
Voch'ten, ik vochtte, heb –vocht; *wasch- of strijkgoed* –, nat maken, besprenkelen.
Voch'tig (*nattig, niet droog*), bn.; –*e muren; een* – *huis*; fig. *zijn oogen waren* –.
Vod, vod'de (*oude lap*), v. vodden; fig. *dit dichtje is een* –, prul.
Vodderij' (*prullerij*; fig. *beuzeling*), v. –en.
Vod'dewerk (*prulwerk*), o. gmv.
Vod'dig (*onooglijk*), bn. en bw.; *een* – *boekje*, prullerig; *een* – *schilderijtje*, onbeteekenend.
Voe'den (*voedsel geven*), ik voedde, heb -voed; *een arme* –; *hoop, liefde, haat, wraak* –, koesteren, kweeken, onderhouden.
Voe'dend (*voedzaam*), bn.; *het* – *brood*, –*e sappen*, –*e spijs.*
Voe'der, voer (*voedsel van 't vee*), o. gmv.
Voe'deren, voe'ren (*te eten geven*), ik heb -voederd of -voerd; *de kippen* –, *het* –.
Voe'ding (*het voeden*), v. gmv.; *de* – *van het vee; tot* – *van het lichaam*, onderhoud.
Voed'sel (*spijs, leeftocht*), o. gmv.; fig. – *voor den geest; dat gaf* – *aan onze hoop.*
Voed'ster (*min*), v. voedsters.
Voed'steren (*opkweeken*), ik heb -voedsterd.
Voed'sterheer (*pleegvader*, fig. *beschermer*), m. –heeren; –**kind,** o. –kinderen; –**ling** (*voedsterkind*), m. en v. –en.
Voeg (*naad, reet*), v. voegen; *deze* –*en in den muur zijn te ondiep*, groef.
Voe'ge (*manier*), v. gmv.; uitdrukk.: *in dier* –, op die wijze.
Voe'gen (*passen, betamen*), het heeft -voegd; *buizen in elkaar* –; *zulk een toon voegt u niet.*
Voe'gen, ik voegde, heb -voegd; *den voorgevel hebt gij nog te* –, fijne kalk met den voegspijker tusschen de naden strijken.
Voeg'woord (spraakk. *partikel*), o. –en; *voegwoorden dienen om zinnen of zinsdeelen te verbinden*, b.v. en, noch, maar, of, dat, als.
Voeg'zaam (*passend, betamelijk*), bn. en bw.
Voel'baar (*tastbaar*), bn.; *het* – *donker.*
Voel'draad (*voelhoorn, voeler, voelspriet*), m. –draden; *de* –*draden van den sprinkhaan.*
Voe'len (*tasten, gevoelen*), ik heb –voeld.
Voe'ler (*voeldraad, voelspriet*), m. –s.
Voel'hoorn, –**horen** (*voelspriet*), m. –s.
Voel'spriet (*voeldraad*), m. –sprieten.
Voer (*wagenvracht*), o. –en; *een* – *hooi.*
Voer (*voedsel, voeder*), o. gmv.; *versch* –.
Voera'ge (*beestenvoeder*), v. gmv. (g = zj)
Voe'ren (*vervoeren, brengen*), ik voerde, heb –voerd; *zij voerden hem naar het slot; oorlog* –; *het woord* –, spreken.
Voe'ren (*van binnen bekleeden*), ik voerde, heb –voerd; *een japon* –, *een winterjas* –.
Voe'ring, v. –en; *de* – *van mijn jas is stuk.*
Voer'man (*hij die de paarden van een wagen ment, koetsier*), m. –lieden, –lui.
Voer'tuig (*wagen, kar, rijtuig*, enz.), o. –en.
Voet (*het onderste deel van het been bij menschen*), m. –en; *wij gaan te* –, wandelen.
Voet (*oude maatstaf*), m. –en; *de Amsterdamsche* –, een lengte van 0.283 M.; *de Rijnlandsche* – *is 0.313 M.*
Voet (dichtk. *versvoet*), m. voeten.
Voet (*het onderste deel, waarop iets rust*), m. –en; *de* – *van een lamp, de* – *van een berg.*
Voet (*manier, wijze*), m.; *op grooten* – *leven*, op weelderige wijze; *op* – *van oorlog.*
Voet'angel (*voetklem met drie of meer scherpe punten*), m. –angels.
Voet'bal (*groote leeren bal om met den voet weg te schoppen*), m. –ballen; –**balspel,** o. –spelen: *het* –*balspel spelen*, ook –*ballen.*
Voet'ballen (*het voetbalspel spelen*), –balde, heb –voetbald.
Voet'bank (*klein bankje voor de voeten*), v. -en.
Voet'boog (*groote kruisboog*), m. –bogen.
Voe'teling (*voet van een kous*), m. –en.
Voet'euvel (*jicht in de voetwortels, podagra*), o. gmv.; ook: *voel'evel.*

Voet'knecht (*infanterist*), m. —knechten.
Voetlicht (tooneel, *lampen vóór aan het tooneel, die de voeten beschijnen*), o. —en; —**pad** (*smal pad*), o. —paden; —**schabel'** (*-bankje*, v. —bellen; —**spoor** (*weg, pad*), o. —sporen; —**stap** (*tred*), m. —stappen.
Voet'stoots (eig. *zooals de goederen voor de voet liggen bij den verkoop*), bw.; *iets — verkoopen*, zonder uitstel, onmiddellijk; *iets — aannemen.*
Voet'stuk (*onderstel van zuilen, beelden, vazen*, enz.), o. —stukken; *een arduinen —.*
Voet'val (*nederknieling*), m. —vallen.
Voet'veeg (*vloermat*), m. —vegen.
Voet'wisch (*voetveeg, —mat*), v. —wisschen.
Voet'zoeker (*stukje vuurwerk, klapper*), m. -s.
Vo'gel, m. —en of —s; *een — legt eieren.*
Vo'gelaar (*vogelvanger*), m. —s, —laren.
Vo'gelijn (*lief vogeltje*), o. gmv.; *klein —, op groenen tak, wat zingt ge een lustig lied!*
Vo'gellijm (*marentak, woekerplant*), v. gmv.; *de — tiert op appel- en pereboomen.*
Vo'gelperspectief (teekenk. *vogelvlucht*), o. gmv.; *hier hebt ge Parijs in — of in — geteekend*, d.i. zooals een vogel, op de wieken hangende, de stad ziet.
Vo'gelspin (*Braziliaansche spin*), v. —nen.
Vo'gelvlucht, v. Zie *Vo'gelperspectief.*
Vo'gelvrij, bn.; *iem. — verklaren*, buiten de wet stellen: *Philips II verklaarde Oranje —.*
Voi'le (*sluier*), v. —s. (oi = oa)
Vol (*gevuld*), bn.; *een — vat*; voller, volst.
Volant' (*vederbal om te raketten of te paletten; strook op een japon*), m. —s; lees: *vo-lan'.*
Volapuk' (*kunstmatige wereldtaal*), o. gmv.
Volbren'gen (*voleindigen*), onr. ik —bracht, heb —bracht; *een reuzentaak —.*
Voldaan' (*tevreden*), bn.; *ik ben —.*
Voldaan' (*afbetaald*), bn.; *de rekening is —; voor — teekenen.*
Vol'der (*voller*), m. —s.
Voldin'gen (*ten einde brengen, beslissen, uitmaken*), ik —dong, heb —dongen.
Vol'doen (*vullen*), onr. ik doe —, ik deed —, heb volgedaan; *ik heb uw glas juist —gedaan.*
Voldoen' (*bevredigen*), onr. ik —deed, heb —daan; *aan de verwachting —*, beantwoorden.
Voldoend', bn. en bw.: *een — examen afleggen*, toereikend, bevredigend.
Volein'den, volein'digen (*geheel voltooien*), ik heb —eindigd.
Vol'geling (*aanhanger, leerling*), m. en v. —en; voor het v. ook —**e.**
Vol'gen, ik heb en ben —volgd; *deze dichter heeft den trant van Cats gevolgd; we zijn hem per fiets gevolgd.*
Vol'gens (*overeenkomstig*), vz.; *dit is niet — afspraak; het gaat — uw verlangen.*
Volg'zaam (*gehoorzaam*), bn.; *een — karakter*, gedwee, gewillig.
Volhan'dig, bn.; *hij heeft het daar —*, druk.
Volhar'den, ik heb —hard; *in het goede —*, standvastig blijven; *nu moet gij —*, volhouden.
Vol'heid (fig. *volkomenheid*), v. gmv.; *in de — zijner macht; de — der genade Gods.*
Vol'houden, ik hield —, heb —gehouden; *een bewering —*, handhaven; staande houden.
Volière (*groote, ruime vogelkooi*), v. —s.
Volk (*bewoners van een land, natie*), o. —en of —eren; *het Fransche —, het Joodsche —.*
Volk (*menigte menschen*), o. gmv.; *wat een —!*
Vol'kenkunde (*beschrijving van den aard* enz. *der volken, ethnographie*), v. gmv.

Vol'kerak (*stroom: tusschen N.-Br. en Z.-H.*), o.
Volko'men (*geheel, zonder eenig gebrek, volmaakt*), bn. en bw.
Volk'planting (*kolonie*), v. —plantingen.
Volk'rijk, bn.; *een —e stad*, dichtbevolkt.
Volks'aard (*nationaal karakter*), m. gmv.
Volks'dichter (*begrijpelijk voor het volk*), m. —s; —**feest,** o. —en; —**lied** (*straatlied, straatdeun*), o. —liederen.
Volks'lied (*nationaal lied*), o. —liederen.
Volks'school (*openbare school*), v. —scholen.
Volks'stam, m. —stammen; —**taal** (*platte taal, dialect*), v. gmv.; —**verhuizing** (gesch. ± 400 N. C.), v.; —**vertegenwoordiger** (*lid der Tweede-Kamer*), m. —s.
Volle'dig (*voltallig, compleet*), bn. en bw.
Volleerd', bn.; *een — bedrieger, een — huichelaar*, d. i. sluw, doortrapt.
Vol'lemaan (*de maanschijf geheel*), v. -manen.
Vol'len (*het laken in de volkom treden, laken bereiden*), ik heb —vold.
Volmaakt', bn. en bw.; *God alleen is —; — tevreden.*
Vol'macht (*alle vrijheid tot handelen*), v. -en.
Volma'ken (*volledigen, voltooien, veredelen*), ik —maakte, heb —maakt.
Volmon'dig, bn. en bw.; *een —e bekentenis*, onbewimpeld, rondborstig; *iets — bekennen.*
Volontair' (*vrijwilliger*), m. —s. (ai = è)
Volprij'zen, ik —prees, heb —prezen; *Gods werken zijn nooit —prezen*, naar hun volle waarde geprezen.
Volsla'gen, bn. en bw.; — *duisternis*, diepe, erge; *hij is — gek.*
Volstaan', ik —stond, heb —staan; *met deze verklaring kunt gij —*, voldoen.
Volstan'dig, bn. en bw.; *een —e weigering*, d. i. standvastig; *iets — weigeren.*
Volstrekt', bn. en bw.; *de volstrekte waarde der cijfers*, vast bepaalde; *een —e beteekenis*, vast; *een —e alleenheerschappij*, onbeperkt.
Volt (nat. *eenheid van electromotorische kracht, ter eere van den Italiaan Volta* (1745—1827), *een der ontdekkers der galvanische electriciteit aldus geheeten*), v.; een gewoon galvanisch element heeft eene kracht van 0.85—; andere elementen b.v. dat van Daniëll, hebben een electromotorische kracht van 1—.
Voltai're (*gemakkelijke leunstoel met bekleeding*), v. —'s. (ai = è)
Voltal'lig, bn.; *een —e vergadering*, d. i. alle leden zijn tegenwoordig.
Voltigeeren (*kunstsprongen te paard maken, zwenkingen te paard maken*). (g = zj)
Voltigeur' (*kunstrijder*), m. —s. (g = zj)
Volto'gen (*geheel afgewerkt, voltooid*), bn.
Voltooi'en, ik —tooide, heb —tooid; *het werk —*, voleindigen, geheel afmaken.
Voltrek'ken, ik —trok, heb —trokken; *een huwelijk —*, sluiten; *een vonnis —*, uitvoeren.
Voltur'no (*riv. Z.W.-Italië*), v.
Volu'me (*omvang, inhoud*), o. gmv.
Volu'men (*boekdeel, pak, rol, deel*), o. volumina.
Volvaar'dig (*geheel bereid*), bn. en bw.
Volvoe'ren (*uitvoeren, volbrengen*), ik -voerde, heb —voerd; *een daad —; een last —.*
Volwas'sen (*volgroeid*), bn.; *een — knaap, een — meisje; een — paard.*
Vol'zin (spraakk. *een in woorden uitgedrukte gedachte*), m. —zinnen.
Vond, m. —en; *een aardige —*, vinding, uitvinding, verzinsel, list; *een gelukkige —.*
Von'del (*vonder, smalle plankbrug*), m. —s.

Von'deling, m. en v. —en; voor het v. ook —**e**; *dit meisje is een —e*, d. i. gevonden kind.
Von'der (*vondel, slootplank*), m. —s.
Vondst (*het vinden, het gevondene*), v. —en.
Vonk (*vuursprank*), v. —en.
Vonk, elec'trische (*gevolg van de warmteontwikkeling in eenig gas, d. i. meestal in de lucht, bij den doorgang der electriciteit*), v. —en.
Von'kelen (*vonken schieten, afgeven*), het heeft —vonkeld; *het vuur vonkelt.*
Von'ken (*vonken afgeven, beginnen te branden*), het vonkte, heeft —vonkt.
Von'nis (*gewijsde, rechterlijke beslissing*), o. —sen; *een — vellen, een — uitspreken.*
Von'nissen (*een vonnis vellen*), ik vonniste, heb —vonnist.
Vont (*doopbekken*), v. —en; *een koperen —.*
Voogd (*verzorger, toeziener*), m. —en.
Voogd (*leider, hoofd*), m. —en; *een vloot—, een slot—, een kerk—*, bestuurder.
Voogdes', v. —sen; *de moeder is de — der kinderen na 't afsterven des vaders.*
Voogdij' (*macht, gezag als voogd*), v. —en.
Voogdij'schap (*waardigheid van voogd*), v. —pen; *eerste — van Maximiliaan* (1482).
Voor (*vore, groef, ploegsnede*), v. voren.
Vooraan' (*in de eerste rij*), bw.; *— staan.*
Vooraf' (*van te voren, eerst*), bw.; *— bepalen.*
Vooraf'spraak (*proloog, toespraak als inleiding*), v. —spraken.
Voor'baat, v. gmv.; *in de — zijn*, vooraf zorgen voor iets, voorkomen; *ontvang bij — mijn dank*, vooraf, van te voren.
Voorba'rig (*te vroeg, te haastig*), bn. en bw.; *een — antwoord; een — kereltje.*
Voor'bede (*gebed vooraf; voorspraak*), v. —n.
Voor'beeld (*model, patroon*), o. —en; *ten — strekken; hij is een —; dat is zonder —*, weerga.
Voorbeel'dig (*navolgenswaard*), bn. en bw.; *een — gedrag.*
Voor'behoedmiddel (*beschermend of vrijwarend middel*), o. —middelen.
Voor'behoud, o. gmv.; *iets onder — mededeelen, melden*, d. i. onder voorwaarde.
Voor'behouden, ik behield —, heb —behouden; *zich —: ik wil mij die rechten —*, niet afstaan, ze nl. voor mij houden.
Voor'bereiden (*klaarmaken*), ik heb —bereid; *iemand voor een examen —; iemand op iets —*, hem gaandeweg op de hoogte stellen.
Voor'bericht (*voorrede*), o. —berichten.
Voor'beschikken (*vooraf bepalen*), ik beschikte voor, heb —beschikt.
Voor'beschikking (*praedestinatie*), v. gmv.
Voorbij', vz.: *hij ging — ons raam*, langs; bw.: *laat mij —*, langs; *het onweer trekt —, hij ging mij zwijgend —.*
Voorbij', bw. Met w.w. wordt het aaneengeschreven: *voorbijdragen, —gaan, —jagen.*
Voor'bode (*voorlooper*), m. —boden.
Voor'burg (*versterkt buitenwerk*), m. —en.
Voord, —e (*waadbare plaats in beek of rivier*), v. voorden.
Voor'dacht (*opzet*), v. gmv.; *ik deed, zei het met —; zonder —*, niet opzettelijk.
Voor'deel (*winst, nut, profijt*), o. —en; *elk zoekt zijn —; doe uw — met deze ondervinding.*
Voor'deur (*straatdeur*), v. —deuren.
Voor'dewind (*gunstige wind*), m. gmv.
Voor'dewind, bw.; *hij zeilt —*, met gunstigen wind; *het gaat hem —*, zeer voorspoedig.
Voor'dezen (*eertijds, vóór dezen tijd*), bw.
Voor'doen, onr. ik deed —, heb —gedaan.
Voor'dracht, v. —en; *dit meisje heeft een goede —* zij reciteert goed; *hij stond als eerste op de —*, officieele lijst van candidaten.
Voor'dragen, ik droeg —, heb —gedragen; *een gedicht —*, opzeggen, reciteeren; *zij zullen hem ter benoeming —*, op de voordracht plaatsen, voorstellen.
Vooreerst' (*in de eerste plaats*), bw.
Voor'gaan, ik ging —, ben —gegaan; *goed — doet goed volgen! plicht moet —*, eerst gaan.
Voor'gaand (*voorafgaand*), bn.; *de —e les.*
Voor'gang (*voorbeeld*), m. gmv.; *op uw —.*
Voor'gebergte (*kaap, hoogland*), o. -gebergten.
Voor'geborchte (*plaats, waar de zielen der aartsvaders enz. de komst van den Messias afwachtten*), o. gmv.
Voor'gemeld, -genoemd (*bovengemeld*), bn.
Voor'gerecht (*eerste gerecht*), o. —gerechten; *radijsjes dienden als —*, inleidend gerecht.
Voor'geslacht (*voorouders*), o. —geslachten.
Voor'gevallene (*het gebeurde*), o. gmv.
Voor'gevel (*voorzijde van een huis*), m. —s.
Voor'geven (*voorwenden*), ik gaf —, heb —gegeven; *een ziekte —.*
Voor'geven (*bij spel of wedstrijd de zwakkeren eenige punten toekennen, vóór het spel begint*), ik gaf —, heb —gegeven.
Voor'gift (*wat men voorgeeft bij een wedstrijd*), v. —giften.
Voor'gevoel (*ingeving, dat iets zal gebeuren, zekere gewaarwording*), o. gmv.
Voorgoed', bw.; *nu is de vijand — geslagen*, beslissend, bepaald, afdoend, definitief.
Voor'grond, m. —en; *de — van een schilderij; op den — treden; zich op den — stellen.*
Voor'hamer (*groote smidshamer*), m. —s.
Voor'hand (*deel der hand bij den pols*), v. —en; zegsw. *wie zit op de —?* kaartspel, wie mag het eerst spelen.
Voorhan'den (*in voorraad, voor de hand liggend, te krijgen*), bw.; *die goederen zijn niet —.*
Voor'handsch, bn.; *de —e titel*, allervoorste kleine titel in een boek, Fransche titel.
Voor'hang (*afhangend gordijn*), m. —hangen; *de — des tempels in Jeruzalem.*
Voor'hangsel (*voorhang*), o. —s, —en.
Voor'hebben, onr. ik had —, heb —gehad; *een schort —*, aanhebben; *ik heb het goed met u voor*, bedoelen.
Voorheen' (*vroeger, in oude dagen*), bw.
Voor'historisch, bn.; *in —e tijden*, die aan de historie voorafgaan.
Voor'hoede (*voorste afdeeling van een leger*), v.; mv. w. i. g. Zie **Ach'terhoede.**
Voor'hof (*voorplein, voorplaats*), o. —hoven.
Voor'hoofd, o. —en; **—sbeen**, o. —deren.
Voor'houden (*voor de oogen houden*), ik hield —, heb —gehouden; *iemand het goede —.*
Voor'hout (*voorste deel van een bosch*), o. gmv.; ook: Voorhout': *het Haagsche —.*
Voorin'genomen (*gunstig gezind, partijdig gestemd*), bn.
Voor'jaar (*lente*), o. —jaren.
Voor'kennis (*medeweten*), v. gmv.; *met —.*
Voor'keur, v. gmv.; *ik vraag de —*, bij het huren van een huis; *ik lees bij —*, vooral gaarne.
Voor'kind, o. —kinderen; *dit meisje is een —*, uit een vroeger huwelijk.
Voor'komen, het kwam —, is —gekomen; *dat komt mij vreemd, verdacht —*, lijken.
Voorko'men (*beletten*), ik voorkwam, heb —komen; *wij zullen dat —*, verhinderen, afweren.

Voor'komen (*naar voren komen, schijnen*), ik kwam –, ben –gekomen; *kom eens – (winkel)!*; *dat komt mij vreemd –*.
Voor'komen (*uiterlijk*), o. gmv.; *een jongeling van een gunstig –*; *een verdacht –*.
Voorko'mend, bn. en bw.; *een – bediende*, beleefd, vriendelijk; *iemand – behandelen*.
Voor'laatst, bn.; *in den –en regel, in den –en nacht*, op één na den laatsten.
Voor'land (*oningedijkt land, buitenpolder*), o. gmv.; fig. *als soldaat naar Indië, dat is je –*, bestemming, lot.
Voorlang' (*sedert lang*), bw.; *ik ken hem –*.
Voor'lezen, ik las –, heb –gelezen; *een verhaal –*, lezen ten aanhooren van een ander.
Voor'lichten, ik heb –gelicht; *ik zal je – met een lantaarn*, 't licht uitdragen voor; fig. *de wetenschap zal ons hier –*, onderrichten, den weg toonen.
Voor'liefde (*vooringenomenheid*), v. gmv.
Voor'lijk (*het tegenovergestelde van achterlijk*), bn.; *eltelijke –e knapen*.
Voor'loopen (*vooraf-, vooruitloopen*), ik liep –, heb en ben –geloopen.
Voor'looper (*voorbode, wegbereider*), m. –s.
Voorloo'pig (*voorafgaand*), bn. en bw.; *een – contract, een –e aankondiging*.
Voor'maals (*eertijds, voorheen*), bw.
Voorma'lig, bn.; *een – officier*, vroeger, gewezen; *de –e bewoners dezer landen*.
Voor'man (*die vóór een ander staat, zit*, enz.), m. –lui; mil. *ieder moet op zijn – staan*, juist achter; zegsw. *iemand op zijn – zetten*, beslissend tot zijn plicht brengen.
Voormeld' (*boven of te voren vermeld*), bn.
Voor'middag (*morgenuren tot den middag*), m. –middagen; *de – duurt van 9–12 uur*.
Voorn (*voren, zoetwatervischje*), m. –s.
Voor'naam (*doopnaam*), m. –namen.
Voornaam' (*aanzienlijk, belangrijk*), bn.; *een – handelshuis; een –name familie*.
Voor'naamwoord (spraakk. *rededeel*), o. -en.
Voorna'melijk (*hoofdzakelijk, vooral, in de eerste plaats*), bw.
Voor'nemen (*plan, besluit, ontwerp*), o. –s.
Voor'nemen (*voorhebben, plan hebben*), ik nam –, heb –genomen; *zich iets vast –*.
Voornoemd' (*bovengenoemd*), bn.; *Burgemeester en Wethouders –*; als zn.: **–e** (*persoon*), m. en v. –n.
Vooron'der (*van een schip*), o. –s; *wij zaten in het –*, kamertje vóór bij den boeg.
Vooronderstel'len, ik heb –ondersteld; *laten wij –, dat gij gelijk hebt*, de mogelijkheid aannemen.
Vooroor'deel (*voorbarig oordeel*), o. –en.
Voorop' (*aan de voorzij, vooraf*), bw.; vormt met w.w. samenstellingen: *–gaan, –loopen*.
Voor'ouders, voor'ouderen, m. mv.
Voor'over (*naar de voorzij hellend, neigend*), bw.; vormt met w.w. samenstellingen; *–buigen, –bukken, –gaan, –hangen*.
Voor'pand (*voorstuk van een jas*), o. –en.
Voor'plecht (*vast dek aan de voorzijde van een schip*), v. –plechten.
Voor'plein (*plein vóór een aanzienlijk gebouw*), o. –pleinen; *het – van een kasteel*.
Voor'portaal (*vóóringang*), o. –portalen.
Voor'post (*vooruitstaande schildwacht*), m. –posten; *een gevecht van –en*.
Voor'proef, v. –proeven; d. i. voorafgaand onderzoek, ook: voorsmaak.
Voor'raad (*wat voorhanden is*), m. –raden.
Voorra'dig (*in voorraad zijnde*), bn.; *de –e goederen, de – artikelen*. germ.
Voor'rang (*voorgang in rang*), m. gmv.; *zij streden om den –*, eereplaats.
Voor'recht (*privilegie, gunst*), o. –rechten.
Voor'rede, v. –redenen; *wie heeft de – van dit boek geschreven?* voorbericht, inleiding.
Voor'rekenen (*voorcijferen*; fig. *uitleggen*), ik heb –gerekend; *ik zal je de onkosten eens –*.
Voor'schijn (te), bw.; *te – komen*, zich laten zien; *te – brengen*, aan den dag.
Voor'schoot (*boezelaar*), o. –schooten.
Voor'schot (*voorgeschoten of geleend geld*), o. –ten; *hij gaf mij een – van duizend gulden*.
Voor'schrift (*het voorgeschrevene*), o. –en; *dit is een – voor allen*, les, vermaning, gebod.
Voors'hands (*voorloopig*), bw.; *laten wij – tevreden zijn*, vooreerst.
Voor'slaan (*voorstellen*), ik sloeg –, heb –geslagen; *ik zal hem dit plan –*.
Voor'slag (*voorstel*), m. –slagen.
Voor'slag (*klik, slag eenige minuten vóór het slaan der klok*), o. –slagen; *daar slaat het –*.
Voor'smaak (*proefje*), m. gmv.
Voor'snijden (*voor anderen snijden*), ik sneed –, heb –gesneden; *het vleesch –*.
Voor'span (*tweetal paarden*), o. –spannen.
Voor'spel (*voorafgaand spel*), o. –spelen; *het – van Gijsbrecht van Aemstel telt 62 verzen*.
Voor'spelder (*morsdoekje*), m. –spelders.
Voor'spelen, ik heb –gespeeld; *een wijsje –, een stukje –*, d. i. spelende voordoen.
Voor'spellen (*laten hooren hoe gespeld moet worden*), ik spelde –, heb –gespeld; *ik zal u dat vreemde woord eens –*.
Voorspel'len (*voorzeggen, waarzeggen, vooraf aankondigen*), ik –spelde, heb –speld.
Voor'spiegelen (*als in een spiegel laten zien*), ik heb –gespiegeld; *iemand groote winsten –*, voor oogen stellen.
Voor'spoed (*geluk, welvaart, goede gang van zaken*), m. gmv.
Voor'spraak (*persoon*), m. en v. –spraken; *hij of zij zal mijn – zijn*; (*het voorspreken*), v. gmv.: *uw – zal mij helpen*.
Voor'spreken (*verdedigen*), ik sprak –, heb –gesproken; *iemand –*.
Voor'staan, ik stond –, heb –gestaan; *laat u niet – op uw geboorte*, zich verheffen op.
Voor'stad (*buitenwijk eener stad*), v. –steden.
Voor'stander (*bevorderaar, beschermer*), m. –s; *een – van goed onderwijs*.
Voor'ste (*meest vooruitstaande*), bn.; *de – vinger*; als zn. m. en v.: *de – zijn*, eerste, voorganger.
Voor'stel (*voorslag*), o. –stellen; *een – doen*.
Voor'stellen, ik heb –gesteld; *ik kan mij het kasteel nog goed –*, voor den geest halen; *iemand iets –*, aan zijn beslissing onderwerpen; *David is hier voorgesteld als een harpspeler*, afgebeeld.
Voor'stelling (*afbeelding*), v. –stellingen.
Voort (*vooruit, verder*), bw.; vormt met w.w. scheidbare samenstellingen: *–arbeiden, –babbelen, –beuzelen, –bewegen, –bouwen*, enz.
Voortaan' (*in het vervolg*), bw.
Voort'brengen (*het aanzijn geven, opleveren, dragen*), onr. ik bracht –, heb –gebracht.
Voort'duren (*aanhouden, blijven bestaan*), het heeft –geduurd.
Voortdu'rend (*aanhoudend*), bn. en bw.
Voort'duwen, ik heb –geduwd; *een slee –*, verder duwen, vooruitduwen.

Voor'teeken (*waarschuwend teeken*), o. –en, –s; *een noodlottig –, een bemoedigend –.*
Voor'tellen, ik heb –geteld; *ik zal u het geld –*, voor uw oogen tellen.
Voor'tijd, m. –tijden; *in den grijzen – der historie*, de eeuwen vóór de historische tijden.
Voort'planten (*vermeerderen*), ik heb –geplant; *het menschelijk geslacht heeft zich –geplant*, vermenigvuldigd; fig. *het geloof –.* verbreiden; *een geluid kan zich –*, verspreiden.
Voortref'felijk (*uitmuntend, uitstekend*), bn. en bw.; *een –e methode; – spelen.*
Voor'trekken, ik trok –, heb –getrokken; *iemand –*, begunstigen, de voorkeur geven.
Voort'rukken, ik heb en ben –gerukt; *de troepen zullen –*, voorwaarts marcheeren.
Voortva'rend (*ijverig, driftig*), bn. en bw.
Voort'zetten (*aanhouden met, doorzetten*), heb –gezet; *een reis –, zijn studiën –.*
Vooruit' (*vooraf, van te voren, verder*), bw.; vormt met w.w. samenstellingen: *vooruitbestellen, –betalen, –brengen, –draven.*
Vooruit'gang (*voortgaande beweging*, fig. *bloei*), m. gmv.
Vooruit'zicht (*hoop, verwachting*), o. -en; *hij heeft het – een mooie betrekking te krijgen.*
Voor'vader (*stamvader, voorzaat*), m. -en, -s.
Voor'val (*gebeurtenis*), o. –vallen; *een zonderling –, een alledaagsch –.*
Voor'vallen (*gebeuren*), het viel –, is –gevallen; *dat zal niet meer –*, plaats hebben.
Voor'vechter (*belhamel, vechtersbaas*), m. -s.
Voor'vlak (*het naar voren gewende vlak*), o. –vlakken; *het – van een kubus.*
Voor'voegsel (spraakk. *het voorgevoegde; praefix*), o. *Aarts- in aartsdom is een –.*
Voorwaar' (*zeker waar, stellig waar*), bw.
Voor'waarde (*beding, conditie*), v. –n; *welke – stelde hij? onder –; op –.*
Voor'waarts (*vooruit*), bw.; *de troepen rukten –, zich – bewegen.*
Voor'waartsch, bn.; *een –e beweging.*
Voor'wenden, ik wendde –, heb –gewend; *ongesteldheid –*, als valsche reden opgeven.
Voor'wendsel (*uitvlucht*), o. –s, –en.
Voor'wereld (*de aarde vóór de schepping van den mensch*), v.; *de dieren der –.*
Voor'werk (*vóór-verschansing*), o. –en. Ook bij een boek: *titel, voorplaat en voorbericht.*
Voor'werp, o. –en; *een aantal –en van kunst*, zaken; spraakk. *het lijdend –*, zinslid.
Voor'werpen (*tegenwerpen*), ik wierp –, heb –geworpen; *dit zal ik hem –*, voor de voeten werpen, verwijten.
Voor'weten (*voorkennis*), o. gmv.; *dit is geschied zonder ons –.*
Voor'zaat (*voorvader, stamvader*), m. –zaten.
Voor'zanger (*die voorzingt*), m. –zangers.
Voorzeg'gen (*om na te laten zeggen*), ik zegde (zeide) –, heb –gezegd (gezeid).
Voor'zeggen (*voorspellen*), ik heb -zegd, -zeid.
Voorze'ker (*zekerlijk, zeer stellig*), bw.
Voor'zetsel (spraakk. *een partikel, rededeel, betrekkingswoord*), o. –s.
Voorzich'tig (*omzichtig, behoedzaam*), bn. en bw.: *een –e behandeling; iets – vragen.*
Voorzien', ik –zag, heb –zien; *wij hebben dat ongeluk –*, zien aankomen; *in de eerste behoefte –*, zorg dragen voor.
Voorzie'nigheid (*voortdurende zorg*), v. gmv.; *Gods –*, zorg die alles vooruit regelt.
Voor'zin (spraakk. *eerste lid eener periode of van een samengestelden volzin*), m. –zinnen.
Voor'zitten, ik zat –, heb –gezeten; *hij zal aan tafel –*, de eerste plaats innemen; *wie zal de vergadering –?* leiden, presideeren.
Voor'zitter (*leider eener vergadering, president*), m. –zitters.
Voor'zorg, v. –en; *wij zullen onze –en nemen*, voorbehoedmiddelen, maatregelen.
Voos (*taai, zonder sap*), bn.; *een vooze knol.*
Vor'deren (*eischen*), ik heb –vorderd; *ik vorder mijn recht, mijn geld; rekenschap –.*
Vor'deren (*vooruitgaan*), ik ben –vorderd; *die knaap vordert niet veel bij de studie.*
Vor'dering (*voortgang, eisch*), v. –en; *maakt hij –en? ik heb een schuld – ten laste v. hem.*
Vo're (*ploegsnede*), v. –n; *werp het zaad in de –!* fig. *zijn voorhoofd had diepe –n*, rimpels. Ook: **Voor.**
Vo'ren, voorn (*karperachtig vischje*), m. –s.
Vo'ren (*gewijzigde vorm van* **voor**), bw.; *ga naar –; kom wat naar –*, vooruit; *te –*, vooraf, vroeger.
Vo'ren (te), bw.; *ik wist het van te –*, vooruit, vooraf.
Vo'rig (*vroeger, voorgaand*), bn.; *het –e jaar.*
Vork (*getand werktuig*), v. –en; *een eet–, een hooi–.*
Vorm (*uiterlijke gedaante, model*), m. –en; *iets in een anderen – gieten*, een ander voorkomen geven; *de goede –en*, nette manieren.
Vor'melijk (*gehecht aan vormen*), bn.; *uw vriend is altijd zoo –*, vol complimenten.
Vor'men (*een gedaante geven aan; vervaardigen*), ik heb –vormd; *een beeld –*, fig. *iem. karakter –*, d. i. volledig ontwikkelen.
Vor'men (R. K. *het vormsel toedienen*), de bisschop vormde, heeft in die kerk gevormd; **–sel** (R. K. *sacrament*), o. gmv.
Vorm'leer (*aanschouwelijke meetk.*), v. gmv.
Vorm'loos (*zonder vorm, wanstaltig, plomp*), bn.; *een – blok hout.*
Vorm'school, v. –scholen; *de – voor onderwijzers te Rotterdam*, normaalschool.
Vorsch (*kikvorsch*), m. –en.
Vor'schen (*onderzoek instellen, nasporen, napluizen*), ik heb –vorscht; *met –den blik.*
Vorst (*bovenste rij dakpannen, nok*), v. –en.
Vorst (*het vriezen*), v. gmv.; *een strenge –.*
Vorst (*heer, prins, gekroond hoofd*), m. vorsten.
Vor'stelijk, bn. en bw.; *het – paleis*, des vorsten; *hij leeft –*, als een vorst.
Vor'stendom (*gebied v. e. vorst*), o. –dommen.
Vor'ster (*boschopziener, houtvester*), m. –s.
Vos (*roofdier van het hondengeslacht*), m. -sen.
Vos'sebont, vos'senbont (*pelswerk*), o. gmv.
Vos'senhaar, o. gmv.; **–hol,** o. –holen.
Vos'sestaart (*staart van een vos*), m. -staarten.
Vos'sevel (*huid van een vos*), o. –vellen.
Vo'ta (*stemmen; geloften*), o. mv.; *pia –*, vrome wenschen d. i. die niet vervuld worden.
Voteeren (*zijn stem geven; stemmen*).
Votief'steen (*geloftesteen*), m. –steenen.
Vo'tum (*stem; stemuitbrenging; verklaring door stemming*), o. –s; *een – van vertrouwen; een – van wantrouwen*, stemming, blijk.
Vouw (*plooi*), v. –en; *de –en in een boek.*
Vouw'been (*houten of beenen papiermes*), o. –beenen; *een ivoren –.*
Vou'wen, ik vouwde, heb –vouwen; *de handen –, met gevouwen handen.*
Vouw'stoel (*klapstoel*), m. –en; **–tafel,** v. –s.
Vraag (*ondervraging, eisch*), v. vragen.
Vraag (spraakk. *volzin in de vragende woordschikking*), v. vragen.

Vraag'al (*nieuwsgierig persoon*), m. en v. –len.
Vraag'baak (*vertrouwd raadsman*), v. -baken.
Vraag'punt (*onderwerp van het gesprek of debat, quaestie*), o. –punten.
Vraag'stuk (*opgave*), o. –stukken; *een rekenkundig* –, *een algebraïsch* –, som.
Vraag'teeken (spraakk. *bekend leesteeken*), o. –teekens, b.v. *Waar zijt gij?*
Vraat (*gulzigaard*), m. vraten.
Vracht (*lading, last*), v. vrachten.
Vracht'vaarder (*transportschip*), m. –s.
Vracht'vaart (*nl. met vrachtschepen*), v. gmv.
Vracht'vrij, bn.; *brieven – in te zenden*, franco.
Vra'gen, ik vraagde, ik vroeg, heb gevraagd.
Vra'genderwijs, –wijze, bw.; *hij behandelt dit leervak –; hij onderwijst –.*
Vrank (*vrij*), bn.; enkel gebruikelijk in de zegsw. *vrank en vrij.*
Vra'tig (*gulzig, vraatzuchtig*), bn.; *een –e snoek.*
Vre'de, vree (*rust, zonder oorlog*), m. gmv.; *in – leven*, zonder twist.
Vre'dig (*rustig*), bn. en bw.; *een – verblijf.*
Vreed'zaam, bn. en bw.; *deze volken leven* –, zonder oorlog, in vrede; *– grazen.*
Vreemd (*uitheemsch, zonderling*), bn. en bw.
Vreem'de (*vreemd persoon*), m. en v. –n.
Vreem'de, o. gmv.; *het – eener zaak*; *in den* –, in het buitenland, ver weg.
Vreem'deling (*vreemde, buitenlander*), m. en v. –en; voor het v. ook **–e.**
Vreemdsoor'tig (*ongewoon, afwijkend*), bn.; *de rog is een –e visch.*
Vrees, vree'ze (*angst, schrik*), v. vreezen.
Vree'selijk, vrees'lijk (*angstwekkend, vreesaanjagend*), bn. en bw.
Vree'zen (*bang zijn voor*), ik heb gevreesd.
Vrek (*gierig, inhalig*), bn.; **–heid,** v. gmz.
Vrek (*gierigaard, schraper*), m. vrekken.
Vre'ten (*gulzig eten*), hij vrat, heeft gevreten; het eten van dieren: *dit paard wil niet* –, voedsel gebruiken.
Vreug'de, vreugd (*blijdschap*), v. gmv.
Vriend, vrind (*geliefde kameraad*), m. –en.
Vrien'delijk (*voorkomend, minzaam, lief*), bn. en bw.: *een –e groet*; *– groeten.*
Vriend'schap (*verhouding als vriend*), v. gmv.; *die – was van korten duur.*
Vriend'schap (*persoon, man*), m. gmv.; *zeg eens, –, hoe laat is het?*
Vries'punt (*nulpunt op den thermometer van Celsius en Reaumur*), o. gmv.
Vrie'zen, het vroor (vroos), heeft gevroren (gevrozen); *de gracht is dichtgevroren.*
Vrij (*ongedwongen, onbelemmerd*), bn. en bw.
Vrij (*ongehinderd, los*), bn.; als eerste lid in samengest. w.w.: *vrijblijven, –komen.*
Vrij'af, bn.; *– hebben*, verlof of vacantie hebben.
Vrija'ge (*verkeering*), v. –s. (g = zj)
Vrij'biljet (*geleibiljet vrijen doorgang verleenende*), o. –biljetten.
Vrij'blijven (*verschoond blijven*), ik bleef –, ben – gebleven; *– van inkwartiering.*
Vrij'brief (*paspoort*), m. –brieven.
Vrij'buiten (*op roof varen*), ik heb gevrijbuit; **–buiter** (*kaper, zeeroover*), m. –s.
Vrij'dag (*zesde dag der week*), m. –dagen.
Vrij'dagsch, bn.; *de –e markt*, op Vrijdag.
Vrij'denker (*vrijgeest*), m. –denkers.
Vrij'dom (*ontheffing, vrijstelling*), m. –men; *de adel had – van belasting*; *– van port.*
Vrij'elijk (*op vrije wijze*), bn.; *je kunt hier – binnengaan*; *– met iem. omgaan*, openhartig.
Vrij'en (*liefde betoonen*), ik vrijde (vree), zij vrijden (vreeën), ik heb gevrijd (gevreeën); *– met iemand*; *– naar een meisje.*
Vrij'geboren, bn.; *een – burger*, geen lijfeigene of slaaf.
Vrij'geest (*iem. die alle geopenbaard geloof verwerpt, vrijdenker*), m. –geesten.
Vrij'geleide (*gewapend geleide*), o. gmv.
Vrijge'vig (*mild, goedgeefsch*), bn. en bw.
Vrij'gezel (*ongehuwde*), m. –gezellen.
Vrij'goed (*tamelijk goed*), bn.; *een – opstel.*
Vrij'haven, v. –havens; *dit is een* –, er wordt geen tol of bruggeld geheven.
Vrij'heer (*baron*), m. –heeren; **–lijk,** bn.: *–lijke rechten*; **–schap** (*baronie*), o. –pen.
Vrij'heid (*onafhankelijkheid*), v.; *de – nemen*, vrijmoedigheid; *een dichterlijke –, de vrijheden eener stad*, handvesten, privilegiën.
Vrij'heidsboom (*boom der vrijheid in den Franschen tijd*), m. –boomen; **–hoed** (n.l. *als zinnebeeld*), m. –en; **–muts,** v. –en,
Vrij'houden (*voor iemand betalen*), ik hield –, heb –gehouden; *ga maar mee, ik zal u* –, de kosten van het verteer betalen.
Vrij'kaart (*vrijbiljet*), v. -kaarten.
Vrij'komen, ik kwam –, ben –gekomen; *hij kwam met een vermaning vrij*, ergens van afkomen.
Vrij'laten, ik liet –, heb –gelaten; *ik zal den gevangene* –, de vrijheid geven.
Vrij'leen, o. –leenen; *dit is een* –, d. i. niet met heerendiensten bezwaard.
Vrij'maken, ik heb –gemaakt; *iemand van een verbintenis* –, loskoopen.
Vrijmet'selaar, m. –s, –aren; ook: vrije metselaren.
Vrijmoe'dig (*onbeschroomd*), bn. en bw.; *een – antwoord*; *– spreken.*
Vrij'plaats (*wijkplaats*), v. –plaatsen.
Vrij'pleiten, ik pleitte –, heb –gepleit; *de advocaat trachtte zijn cliënt – te pleiten*, nl. voor straf of boete al pleitende te vrijwaren.
Vrijpos'tig, bn.; *een –e kerel*, brutaal, al te vrij.
Vrij'spraak (*vonnis van onschuldigverklaring*), v. –spraken.
Vrij'spreken, ik sprak –, heb –gesproken; *de beschuldigde werd –gesproken*, onschuldig verklaard.
Vrij'staan, het stond –, heeft – gestaan; *het staat u vrij binnen te komen*, het is u vergund.
Vrij'stellen (*vrij laten*), ik stelde –, heb –gesteld; *iemand – van dienst*, ontheffen.
Vrij'ster (*minnares*), v. –s; *zeg eens –, waar woont hier de dokter?* meisje; *een – van biesjesdeeg*, een pop van sinterklaaskoek.
Vrij'verklaren, ik heb –verklaard; *de Spanjaarden moesten de Nederlanden in 1648 –*, erkennen als vrije landen.
Vrij'waren (*ergens voor behoeden*), ik heb –vrijwaard; *ik wil u – voor teleurstelling.*
Vrijwil'lig, bn. en bw.; *een –e verkooping*, uit vrijen wil, niet door het gerecht gedwongen; *– dienstnemen*, uit eigen wil.
Vrijwil'liger, m. –s; *hij nam dienst als –*, hij teekende als vrijwillig soldaat.
Vrijzin'nig (*vrij en onbevangen*), bn.; *een –e regeering*, liberaal; *een –e maatregel.*
Vrind (*vriend, kameraad*), m. vrinden.
Vroed (*wijs, met doorzicht, omzichtig*), bn. en bw.; *–e mannen*; *dat luidt –.*
Vroed'man (*lid der vroedschap*), m. -mannen.
Vroed'schap (*stedelijke regeering in de dagen der Ned. Republiek*), v. –schappen. vero.

Vroeg (*tijdig*), bn. en bw.; *het is nog* — ; *een —e zomer*; *des morgens is hij — op.*
Vroeg'rijp, bn.; *dit zijn —e peren*, vroegtijdig rijp.
Vroeg'te (*vroege morgentijd, begin van den dag*), v. gmv.; *hij vertrok in de —.*
Vroegtij'dig (*niet laat*), bn. en bw.; *een — vertrek, zij gingen — op marsch.*
Vro'me (*godsdienstig persoon*), m.en v.vromen.
Vroo'lijk (*opgeruimd, blijde*), bn. en bw.
Vroom (*braaf, stipt in zijn godsdienstplichten*), bn. en bw.; ; *een vrome vrouw, — leven.*
Vroon (*bezitting, waarop heerendiensten rusten; vroonhof, vroongoed*), o. vroonen.
Vroon'dienst (*heerendienst*), m. —diensten.
Vrouw (*vrouw.persoon*), v. —en; *zij is mijn* —, echtgenoot; *de — des huizes*, meesteres.
Vrou'welijk, bn.; *het — geslacht*; *een — woord.*
Vrou'wendag (*2 Febr. R. K. feestdag*), m. gmv.; ook *Lichtmis* geheeten.
Vrou'wenkleed (*kleedingstuk van of voor een vrouw*), o. —kleederen.
Vrou'wenleen (*spille- of konkelleen*), o. -en.
Vrouw'mensch (kleinacht. *vrouwspersoon*), o. —lieden, —lui; *kent gij dat —?*
Vrouws'persoon (kleinacht. *voor vrouw*), o. —personen.
Vrucht (*fruit; veld- of tuinvrucht*), v. -en; *houdt gij van —en?* fig. *de — van al dien arbeid*, opbrengst, gevolg; *dat zal geen — opleveren.*
Vrucht'baar, bn.; *een — land, een — schrijver als Van Lennep*, die veel in het licht geeft.
Vrucht'beginsel (*stamper eener bloem*), o. —beginsels; —**bekleedsel** (*zaadhulsel*), o.-s; —**boom** (*met eetbare vruchten*), m. -en.
Vrucht'bodem (*bloembodem, waarin de stampers zich ook bevinden*), m. —bodems.
Vrucht'gebruik (rechtst.), o.; *mijn vader heeft het — van die landerijen*, d. i. het recht op de opbrengst, zij behooren hem echter niet.
Vuig (*gemeen, slecht, laag*), bn.; *een —e daad, de —e dorper*; *dat is —e taal*, laster.
Vuil (*vuilnis, vuiligheid*), o. gmv.
Vuil, bn. en bw.; *een — kind*, onrein, onzindelijk; *een —e zaak*, laag, verachtelijk, oneerlijk.
Vui'ligheid (*drek, uitwerpsel*), v. —heden.
Vui'lik (*vuilaardig mensch*), m. en v. —en.
Vuil'nis (*aanveegsel, vullis*), v. gmv.; —**bak,** m. —bakken.
Vuil'te (*vuilheid, het vuile*), v. gmv.
Vuist (*dichtgesloten hand*), v. vuisten.
Vulca'nus (myth. *de god van 't vuur*), m.
Vulgair' (*alledaagsch, gemeen, plat*), bn. (ai = è)
Vulga'ta (*pauselijk goedgekeurde Latijnsche overzetting van den Bijbel*), v. —'s.
Vulkaan' (*vuurspuwende berg*), m. vulkanen.
Vul'kachel (*moderne kachel, die vanboven eens per dag gevuld wordt*), v. —kachels.
Vulka'nisch, bn.; *een — gebergte, een — eiland.*
Vul'len (*vol maken*), ik vulde, heb —vuld; *een vat —, een bed — met veeren*; *zijn zak —.*
Vul'lis (*vuilnis*), o. gmv.
Vul'sel (*al wat dient om te vullen*), o. —s.
Vuns (*duf, muf, vochtig*), bn.; *een — kerkerhol, een vunze kelder, een vunze lucht.*
Vun'zig (*vuns, vochtig*), bn.; *het — stroo.*
Vu'ren, ik vuurde, heb —vuurd; *de vijand gaat* —, schieten; fig. *het — der zee*, lichten.
Vu'renhout (*een soort van pijnhout*), o. gmv.
Vu'rig (*met vuur, met gloed*), bn. en bw.; *een — paard, een —e begeerte*; — *bidden.*
Vuur (*brandende massa*), o. gmv.
Vuur (visscherst. *lantaarn*), o. vuren.
Vuur'maker (*een soort van prop uit hars en pek, om de kachel aan te maken*), m. —s.
Vuur'mand (*mand in de kraamkamer, tot droging en koestering*), v. —manden. vero.
Vuur'mond (*kanon*), m. —monden.
Vuur'pijl (*vuurwerk, pijl van vuur*), m.-pijlen.
Vuur'plaat (*liggende haardplaat*), v. -platen.
Vuur'proef (*godsoordeel in de Middeleeuwen en nog later*), v. —proeven.
Vuur'roer (*geweer, snaphaan*), o. —roeren.
Vuur'rood (*hoogrood*), bn. en bw.; *zij werd —.*
Vuur'scherm (*haardscherm*), o. —schermen.
Vuur'slag (*stuk staal*), o. —slagen; *met een — vonken uit een vuursteen slaan.*
Vuur'sprank, -sprankel (*vonk*), v. —en, —s.
Vuur'staal (*staal van een vuurslag*), o. -stalen.
Vuur'steen (*harde steen, waaruit met een vuurslag vonken geslagen worden*), m. —en.
Vuur'toren (*lichttoren, kustlicht*), m. -torens.
Vuur'vast (*bestand tegen het vuur*), bn.; *—e steenen*, die gebruikt worden voor bakovens, fornuizen, gloeiovens, enz.
Vuur'wapen (*schietgeweer*), o. —wapens.
Vuur'werk (*kunstmatige vertooning door middel van sparkelend buskruit*), o. —werken.
Vuur'werker (*smid, die den voorhamer hanteert en het gloeiend ijzer met een tang vasthoudt*), m. —werkers.
Vuur'zee (fig. *zee van vuur, vuurpoel, groote brandende oppervlakte*), v. —zeeën.

W.

W. v. w's. — De drie en twintigste letter van het alphabet.
W. — *West.*
W.C. — *Watercloset.*
Wed. — *Weduwe.*
Weled. — *Weledele.*
Weledelgeb. — *Weledelgeboren.*
Weledelgestr. — *Weledelgestreng.*
Weleerw. — *Weleerwaard.*
W.-I. — *West-Indië.*
W.L. — *Westerlengte.*
Woensd. — *Woensdag.*
W. v. B. R. — *Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.*
W. v. K. — *Wetboek van Koophandel.*
W. v. S. — *Wetboek van Strafrecht.*

Waag (*toestel of gebouw om te wegen*), v. wagen.
Waag (zijtak: *Donau*), v.
Waag'hals (*vermetele, roekelooze*), m. -halzen.
Waag'schaal, v. gmv.; *zijn leven in de — stellen*, d. i. wagen, blootstellen.
Waag'stuk, o. —stukken; *dat is een echt —*, gewaagde zaak of onderneming.

Waai'en, het waaide (woei), heeft –waaid.

Waai'er (*werktuig, waarmede men verkoeling aanbrengt*), m. waaiers.

Waak (*wacht, wake, waking, nachtwaak*), v.; *hij heeft de –*; –**hond,** m. –honden.

Waaksch (*waakzaam*), bn.; *onze hond is zeer –.*

Waak'zaam (*wakker, waaksch, zorgzaam*), bn. en bw.

Waal (*persoon, Luikerwaal*), m. Walen.

Waal (*hoofdrivier*), v. gmv.; *Nijmegen a.d. –.*

Waal (*met palen omgeven ruimte, waarbinnen in een zeehaven de schepen veilig kunnen liggen*), v. walen.

Waalsch, bn.; *de –e kerk,* Fransch-Hervormd.

Waan (*ijdele of ongegronde meening*), m. gmv.; *iemand in den – brengen; in den – verkeeren; de – van één dag.*

Waan'wijs (*eigenwijs, ingebeeld*), bn. en bw.; *een – mensch,* neuswijs, laatdunkend.

Waan'zin (*krankzinnigheid*), m. gmv.

Waanzin'nige (*krankzinnige*), m. en v. –n.

Waar (*koopmansgoed*), v. waren; *dit is goede –; valsche –,* handelsartikel.

Waar (*echt, wezenlijk, zeker*), bn.; –**heid,** v.

Waarach'tig, bn. en bw.; *een –e gebeurtenis,* wezenlijk; *het is – waar,* zeker, echt.

Waarach'tige (*de Godheid*), m. gmv.

Waar'borg (*onderpand, borgstelling*), m. -en.

Waar'borgen (*instaan voor iets*), ik –waarborgde, heb –waarborgd.

Waard, woord, woerd (*mannetjeseend*), m. –en.

Waard (*herbergier, kastelein*), m. waarden.

Waard (*ingedijkt land aan een rivier*), v. –en.

Waard, bn.; *een goed begin is een daalder –.*

Waard (*dierbaar, van waarde, veel geldend*), bn.; *–e vriend; die eer is mij veel –.*

Waar'de (*prijs, waardij*), v. gmv.; *onder de – verkoopen; de zedelijke – van iets.*

Waar'de (*geldswaardig papier*), v. waarden.

Waardeeren (*schatten, de waarde bepalen*).

Waard'gelder (gesch. *huurling, betaald wachter*), m. –gelders. vero.

Waar'dig, bn. en bw.; *een –e houding,* ernstig, verdienstelijk; *aller achting –,* verdienende.

Waar'digheid (*edelheid, grootheid*), v. gmv.; *hij antwoordde met –,* ernst, deftigheid.

Waar'digheid (*eerepost, eereambt*), v. -heden.

Waardij' (*waarde, prijs*), v. gmv.

Waardijn' (*essaieur*), m. –en, –s.

Waard'schap (*waard zijn, herberg houden*), v.; *een – drijven, in – gaan.*

Waar'heid, v. –heden; *de – zoeken.*

Waar'lijk (*wezenlijk*), bw.; *ze zijn – gelukkig.*

Waar'loos (scheepst. *onbruikbaar, niet meer kunnende dienen*), bn.; *een – anker.*

Waar'maken (*bewijzen, staven*), ik heb –-gemaakt; *een bewering –.*

Waar'merk (*bekrachtiging, stempel*), o. –en.

Waar'merken, ik –merkte, heb –waarmerkt; *een stuk, een akte –,* onderteekenen, bekrachtigen, legaliseeren.

Waar'nemen, ik nam –, heb -genomen; *leer het kind goed –,* opmerken, zien; *gij moet de gelegenheid –,* benutten, gebruiken; *een –nemend secretaris,* tijdelijk.

Waar'neming (*tijdelijke vervulling*), v. –en.

Waar'neming (*beschouwing*), v. –nemingen.

Waarschijn'lijk (*vermoedelijk, misschien*), bn. en bw.

Waar'schuwen (*verwittigen, vermanen, vooraf in kennis stellen*), ik heb –waarschuwd.

Waar'zeggen (*voorspellen, de toekomst zeggen*), ik heb –gezegd, –gezeid.

Waar'zeil (scheepst. *waarloos zeil*), o. -zeilen.

Waas (*een op dauw gelijkend vocht*), o.; *het – op druiven en pruimen.*

Wacht (*persoon, wachter*), m. wachten.

Wacht (*het wacht houden*), v. gmv.; *de soldaat stond op –; op – trekken.*

Wacht (*wachthuis*), v. wachten; *in de –.*

Wach'tel (*kwakkel, kwartel*), m. wachtels.

Wach'ten (*toeven, beiden, waken*), ik wachtte, heb –wacht.

Wach'ter (*waker, bewaker, oppasser*), m. –s.

Wacht'meester (*onderofficier bij de ruiterij of cavalerie*), m. –meesters.

Wacht'post (*plaats, waar men eene wacht zet of wacht houdt*), m. –posten.

Wachtsch (*waaksch, waakzaam*), bn.; *die hond is goed –.* w. i. g.

Wad (*ondiepte in het kustwater*), o. wadden.

Wa'de (*holte aan de achterzijde van de knie*), v. waden.

Wa'de (*lijkwade, lijkkleed, wit laken*), v. waden.

Wa'demen (*wasemen*), het wademde, heeft –wademd; *de rijpe vruchten –.*

Wa'den (*tot aan de waden door het water gaan*), ik waadde, heb en ben –waad.

Wa'fel (*gebak uit het wafelijzer*), v. –s, –en.

Wa'gen (*voertuig, rijtuig*), m. wagens.

Wa'gen (*gevaarlijk ondernemen*), ik waagde, heb –waagd; *een sprong –, een tocht –.*

Wa'genschot (*fijn eikenhout*), o. gmv.; *een meublement van –, een lambrizeering van –.*

Wa'genwijd, bw.; *zet de deur – open,* zeer wijd, zoo wijd mogelijk.

Wag'gelen (*onvast loopen*), ik waggelde, heb –waggeld; *de dronkaard kwam aan–.*

Waggon' (*rijtuig op spoorwegen*), m. –s.

Wak (*open plek in het ijs*), o. wakken; *hij viel door het – en schoot onder het ijs.*

Wak (*vochtig*), bn.; *'t is – weer,* regenachtig, nevelachtig, onvast.

Wa'ke (*waak*), v. gmv.; *een nacht –.*

Wa'ken (*des nachts de wacht houden*), ik waakte, heb –waakt; *bij een zieke –.*

Wa'ker (*oppasser bij een zieke*), m. wakers.

Wa'ker (*brandende lont*), m. wakers.

Wak'ker (fig. *opgewekt, levendig*), bn. en bw.

Wal (*kade, zoom, muur*), m. wallen.

Wal (*vestingwal*), m. wallen.

Wal (*dikte*), m. wallen; *een – onder de oogen.*

Wald'hoorn, -ho'ren (*jachthoorn*), m. –s.

Walg (*afkeer, weerzin*), v. gmv.

Wal'gen, ik walgde, heb –walgd; *zulk een roman gaat –; ik walgde van zijn vleierij.*

Walg'lijk (*afkeerwekkend*), bn.; *een –e reuk.*

Walhal'la (Germ. mythologie: *Germaansch paradijs of elyseum der gesneuvelde koningen en helden*), v. en o. gmv.

Walin' (*Waalsche vrouw*), v. Walinnen.

Walky'riën (*oorlogsmaagden*), v. mv. Ook: *Walky'ren, Walku'ren.*

Walm (*damp, smook*), m. walmen.

Wal'men (*walm afgeven*), het heeft –walmd.

Wal'noot (*boom*), m.; (*vrucht*), v. –noten.

Walpur'gisnacht (*nacht van 30 April op 1 Mei; feestnacht der booze geesten, gevierd op den Bloksberg*), m. –nachten.

Wal'ros, wal'rus (*groot robachtig zeedier*), m. –sen; *de – leeft in de IJszeeën.*

Wals (*pletrol, ijzeren rol, stamper*), v. walsen.

Wals (*dans in 3/4 maat*), v. walsen.

Wal'sen (*een wals dansen*), ik heb –walst.

Wal'sen (*met een wals of rol pletten, bewerken*), ik walste, heb –walst.
Wal'visch (*grootste zeedier*), m. –visschen.
Wam (*halskwab van een rund*), v. wammen.
Wam'buis (*kort boerenbuis*), o. –buizen.
Wam'mes (*kort buis*), o. –en; zegsw. *op zijn – krijgen*, slaag oploopen.
Wan (*koren-ziftmand*), v. wannen.
Wan'bedrijf (*misdrijf, booze handeling*), o. –bedrijven.
Wan'betaling (*slechte betaling, niet-betaling*), v. –betalingen.
Wand (*afscheiding, muur*), m. wanden.
Wan'daad (*euveldaad, misdaad*), v. –daden.
Wandaal' (*Vandaal*), m. –dalen.
Wandalis'me (*vernielzucht*), o. gmv.
Wan'del, m. gmv.; *wees eerlijk in uw handel en –*, leefwijze, doen en laten; *uw vader was op den –*, wandeling.
Wan'delaar (*iemand die wandelt*), m.-s,-laren.
Wan'delen (*kuieren, een loopje doen*), ik wandelde, heb en ben –wandeld.
Wan'deling (*het wandelen; wandelpad*), v.
Wa'nen (*ijdel of ten onrechte meenen*), ik waande, heb –waand.
Wang (*deel van het gelaat, koon*), v. wangen.
Wan'gedrag (*slecht gedrag*), o. -gedragingen.
Wan'gedrocht (*monster, afzichtelijk wezen*), o. –gedrochten.
Wan'gunst (*afgunst, nijd*), v. gmv.
Wan'hoop (*geen hoop, vertwijfeling*), v. gmv.
Wan'hopen (*vertwijfelen*), ik wanhoopte, heb –wanhoopt; *wij – aan haar beterschap.*
Wanho'pig, bn. en bw.; *een – besluit; hij was als –; zich – verdedigen.*
Wan'kel (*onzeker*), bn. en bw.; *uw kans staat –*, ongewis, onvast.
Wan'kelen (*onvast staan, dreigen te vallen*), ik wankelde, heb –wankeld; *zijn overtuiging raakte aan het –.*
Wan'klank (*valsche toon*), m. –klanken.
Wan'molen (*om 't graan te ziften*), m. –s.
Wan'nen (*het graan zuiveren met een wan*), ik wande, heb –wand; *het koren –.*
Wan'orde (*ongeregeldheid*), v. gmv.; *de geheele school was in –; in – vluchten*, verwarring.
Wanscha'pen (*gebrekkig geschapen*), bn.; *een – gestalte*, misvormd, gedrochtelijk.
Wan'schepsel (*gedrocht*), o. –schepsels.
Wan'smaak (*slechte smaak*), m. –smaken.
Wan'stal (*verkeerde stand, leelijkheid*), m. gmv.; **–stal'lig** (*misvormd*), bn. vero.
Wanstal'tig, bn.; *een – persoon*, misvormd, verdraaid; *een –e versiering*, leelijke.
Want (*grof-wollen vuisthandschoen*), v. –en.
Want (*al het touwwerk op een schip, ook dat als steun van den mast*), o. gmv.
Want (*vischwant, netwerk*), o. gmv.
Wan'tij (zeew. *tegenstroom*), o. –tijen.
Wan'trouwen (*mistrouwen, achterdocht*), o. gmv.; *iemand –; – tegen iemand koesteren.*
Wan'trouwen, ik wantrouwde, heb –wantrouwd; *gij zult mij toch niet –*, mistrouwen.
Wa'pen (*strijdtuig*), o. wapenen, wapens.
Wa'pen (*adellijk familieteeken*), o. -s; *hij voert een leeuw in zijn –; het – van Holland.*
Wa'pen (*legerafdeeling*), o. –s; *leerboek voor de cadetten van alle –s.*
Wa'penboek (*het gulden boek, waarin nl. de wapens der adellijke geslachten afgebeeld zijn*), o. –boeken; **–bord** (*schild, waarop het wapen geschilderd is*), o. –en; **–kunde** (*heraldiek, wetenschappelijke kennis*), v. gmv.
Wa'penschild (*bord, waarop een adellijk wapen is geschilderd*), o. –schilden; **–spreuk** (*leus, devies*, b.v. Je Maintiendrai, ik zal handhaven), v. –en; **–veld** (*vlak van het wapenbord*), o. –en.
Wa'penen (*toerusten, van wapens voorzien*), ik wapende, heb –wapend; fig. *zijn oog –.*
Wa'penrusting (*al, wat diende tot dekking van hoofd, armen, lijf en beenen*), v. -rustingen; **–schorsing** (*staking*), v. –en; **–schouw, –schouwing** (*inspectie*), v. –en; **–smid** (*maker van rustingen en zwaarden enz.*), m. –smeden; **–zaal** (*ruim vertrek in het kasteel als bergplaats der wapenen*), v. –zalen.
Wap'per (*wip eener ophaalbrug*), m. –s.
Wap'peren (*uitwaaien, heen en weer slingeren*), de vlag wapperde, heeft –wapperd.
War (*verwarring*), v. gmv.; *in de –*, verward.
Waran'de (*diergaarde, wandelperk*), v. –n.
Warat'je (*warempel, waarlijk*), bw. gmz.
War'boel (*rommel, verwarring*), m. —boelen.
Warem'pel, bw.; *je hebt – gelijk*, inderdaad.
Wa'ren (*mijden, op zijn hoede zijn*), ik waarde, heb –waard; *zich –*, in acht nemen.
Wa'ren (*ronddwalen*, fig. *spoken*), hij heeft –waard; *haar oog waarde over de vlakte; de geesten –, warende geesten of spoken.*
Wa'ring (*gangboord op kleine schepen*), v. -en.
Warin'gin (Ind. *reusachtige, lommerrijke vijgeboom op Java*), m. –s; *de – levert guttapercha.*
War'kruid (*windeachtige woekerplant*), o. gmv.; *het – tiert op vlas en hennep.*
Warm (*het tegengestelde van koud*), bn. en bw.
War'men (*warm maken, verwarmen*), ik warmde, heb –warmd.
War'mer (*dat wat verwarmt*), m.-s. In samenst.
War'moes (eig. *warm-moes, d. i. warme moes, te koken kruiden, tuingroente*), o. gmv.
Warmoezenier', warmoezier' (*kweeker v. groenten, hovenier, groenteboer*), m. –s, –en.
Warm'pjes, bw.; *hij zit er – in*, is bemiddeld.
Warm'te (*warm zijn*), v. gmv.; *de – der zon.*
Warm'teontwikkeling (*de electrische warmte, die ontstaat door den weerstand, welken de geleider, die twee conductoren verbindt, aan de beweging der electriciteit biedt*), v. gmv.
Wa'rong (Mal. *eetkraam, een soort van gaarkeuken, ook tevens kleine nering in allerlei benoodigdheden voor de inlanders*), v. –s.
War'rel (*war*), m. gmv.; *in den –.* gew.
War'relen (*dooreenwarren*, fig. *wemelen*), het heeft –warreld; *de sneeuwvlokken –.*
War'relklomp (*chaos, verwarde klomp, verwarde massa*), m. –klompen.
War'relwind (*draaiende wind*), m. –winden.
Wars (*afkeerig*), bn.; *iets – werden.*
War'tel (scheepst. *draaihaak, -schalm*), m. –wartels.
War'the (zijtak: *Oder*), v.
Was (*groei*), m. gmv.; *de – der planten; er is – op de bovenrivier*, toevloed van water.
Was (*der bijen*), o. gmv.; *kaarsen, bloemen, beeldjes van –.*
Wasch (*gewasschen of te wasschen linnengoed of kleederen*), v. wasschen; *mijn linnen is in de –; de vuile –, de natte –.*
Was'doek (*gewast doek*), o. gmv.; *een tafelkleed van –.*
Was'dom (*groei*), m. gmv.; *hij heeft zijn vollen – bereikt*, groei; *God zal – geven.*
Wa'sem (*damp, uitdamping*), m. wasems.

Wa'semen (*damp van zich geven*), het heeft —wasemd; *de rozen — haar geuren.*
Was'kaars (*kaars van gele was*) v. —kaarsen.
Was'schen (*reinigen, proper maken*), ik wiesch, waschte, heb —wasschen.
Was'scher (*waschbaas*), m. wasschers; **wasch'ster** (*waschvrouw*), v. —s.
Was'sen (*van was*), bn.; *een — beeld*; fig. *een — neus*, een voorwendsel, uitvlucht.
Was'sen (*met was bestrijken of bewerken*), ik waste, heb —wast; *gewast taf.*
Was'sen (*groeien*), ik wies, wij wiesen, ben —wassen; *de boomen —; aan de Rijn — druiven; het water wast*, hooger worden; *—de maan.*
Was'senaar (*maansikkel met de punten of horens omhoog, wassende maan*), m. —s.
Wassenbeel'denspel (*tent met wassen beelden*), o. —spellen.
Was'send (*aangroeiend, toenemend*), bn.
Wat (*vel of stuk vlokkig katoen*), v. watten.
Wa'ter (*vloeistof*), o. (soorten): wateren, waters.
Wa'ter (*rivier, meer, kanaal, enz.*), o. —s, —en.
Wa'ter (*kunst- of mineraalwater*), o. —en.
Wa'ter (*helderheid*), o. gmv.; *diamanten van het eerste —*, glans.
Wa'terbouwkunde (*wetenschap van den waterbouw d. i. kennis van sluizen, bruggen, enz.*), v. gmv.
Wa'tercloset (*bestekamer met waterleiding*), v. —s; lees: *oeaterkloos't.* Aangeduid als: **W.C.,** b.v. *naar de — gaan.*
Wa'terdicht, bn.; *een —e kelder; een —e mantel*, impermeabel; *een paar —e laarzen.*
Wa'tergeest (Germ. myth. *nikker*), m. —-geesten.
Wa'tergeus (gesch. *zeeschuimende banneling in 't begin van den 80-jarigen oorlog*), m. —geuzen; *de —geuzen namen Den Briel.* (1 April 1572)
Wa'terhoen (*steltlooper, kleine watervogel zeldzaam in ons land, trekvogel*), o. —hoenders.
Wa'terhoos (*kegelvormige oprijzing van het water door werking eener luchthoos*), v. —hoozen.
Wa'terig (*waterachtig, vol water*), bn.; *een —e soep*, slap, dun; *een —e stijl*, laf, zonder pit.
Wa'terjuffertje (*libel, netvleugelig insect*), o. —juffertjes.
Wa'terkeering (*dam, dijk, havenhoofd, sluiswerk*), v. —keeringen.
Wa'terkers (*kruisbloemige plant*), v. gmv.
Wa'terland (aardr. *oude naam van een deel van N.-H.*), o. *Purmerend lag in —.*
Wa'terlanders (scherts. *tranen*), m. mv.
Wa'terleiding (*inrichting tot verschaffing van zuiver drinkwater*), v. —leidingen.
Wa'terlelie (*plomp*), v. —leliën, —lelies.
Wa'terloot (*onvruchtbare loot of twijg, bijtakje*), v. —loten.
Wa'terloozing (*afvoer, spuiing van water*), v. —loozingen.
Wa'termerk (*eigenaardige figuur of letterwerk in papier bereid*), o. —merken.
Wa'termolen (*molen, door water bewogen*), m. —molens.
Wa'terpas (*werktuig om te onderzoeken of iets horizontaal ligt of is*), o. —passen.
Wa'terpas (*horizontaal*), bn.; *een —lijn.*
Wa'terpassen, ik heb —waterpast; *een terrein —; een provincie, een land —*, de hoogten en laagten boven een gegeven peil opnemen.
Wa'terpest (*een waterplant, die 's zomers door sterken groei de slooten bedekt*), v. gmv.
Wa'terproef (*godsoordeel in de Middeleeuwen en later, waarbij de van hekserij verdachte na indompeling niet mocht bovendrijven*), v. —proeven.
Wa'terproef (*waterdichte stof*), o. gmv.; *een regenmantel van —.*
Wa'terschap (*polder of heemraadschap*), o. —schappen.
Wa'tersnood (*overstrooming*), m. —nooden.
Wa'terspiegel (*kalm bovenvlak der zee, van een meer, enz.*), m. —spiegels.
Wa'terstaat (*college van rijksambtenaren, belast met het beheer van dijken, bruggen, kanalen*), m. gmv.; *ministerie van —.*
Wa'tertanden, ik heb -watertand; *die kersen doen de jeugd —*, hevig begeeren naar.
Wa'terweg (*kanaal*), m.; *de Nieuwe —*, van Rotterdam naar zee.
Wa'terzucht (*ziekte door waterophooping in voeten, handen enz.*), v. gmv.
Watteeren (*met watten opvullen*); *een gewatteerde overjas; een deken —.*
Wau'welen (*vervelend praten, zeuren*), ik heb —wauweld; *wat wauwelt die man!*
Wa'ver (beekje: *Utrecht en Noord-Holland*), v.
Web (*weefsel, stuk linnen*), o. webben; ook: *het — eener spin*; **web'je,** o. —s.
Web'be, v. en o. —n; **web'betje.** Ook: **Web.**
Wed (*drenkplaats voor paarden*), o. wedden.
Wed (*water, vaarwater*), o. gmv.
Wed (*wedstrijd*), v. gmv.; *dat gaat in de —*, om het zeerst.
Wed'de (*jaarwedde*), v. wedden; *op een — van duizend gulden.*
Wed'den, ik wedde, heb —wed; *ik wed om tien gulden, ik wed om een flesch*, er onder verzien, er aan wagen.
Wed'denschap, wed'dingschap, v. —-schappen; *een — aangaan, een — verliezen.*
We'der, weer (*hamel*), m. weders, weeren.
We'der, weer (*luchtgesteldheid*), o. gmv.
We'der (*terug, opnieuw; tegen*), bw. Met w.w. vormt het samenstell., b.v. *—keeren, —staan.*
We'derdooper (*aanhanger van de leer der anabaptisten in Munster, 1533—'35*), m. —s.
We'derga, -gade (*soortgelijke, evenknie, gelijkboortige*), v. gmv.; *dat heeft zijn — niet.*
We'derhelft (fig. *echtgenoote*), v. —helften.
We'derik (*sleutelbloemige plant*), v. —en.
We'derkeer (*terugkeer*), m. gmv.
We'derkeeren, weer'keeren (*wederkeeren*), ik ben —gekeerd; *de dagen van vrede zullen eens —*, terugkomen.
Wederkee'rend (spraakk.), bn.; *het — voornw. zich; een — werkwoord.*
Wederkee'rig (*wederzijdsch*), bn. en bw.
Wederkee'rig (spraakk.), bn.; *het — voornw. elkander of malkander.*
Wederleg'gen, weerleg'gen (*het tegenbewijs leveren*), ik heb —legd, —leid.
Wederrech'telijk, bn. en bw.; *zich — iets toeëigenen*, onwettig, in strijd met het recht.
Wederspan'nig, weerspan'nig (*tegenstrevend, ongehoorzaam*), bn. en bw.; *hij werd gevonnist als — aan de wet.*
We'derspoed, weer'spoed (*tegenspoed*), m. gmv. w. i. g.
Wederstaan' (*zich verzetten tegen*), ik —-stond, heb —staan; fig. *de verleiding —.*
We'derstand (*tegenstand*), m. gmv.; *— bieden.*

Wederstre'ven (*wederstaan, tegenwerken*), ik —streefde, heb —streefd.
Wederva'ren, het —voer, is —varen; *wat is u op reis zoo al — ?* overkomen, wat hebt gij beleefd? ook: *Weerva'ren.*
Wederwaar'digheid (*tegenspoed, onaangenaamheid, ramp*), v. —heden.
We'derzijde (*tegenovergestelde zijde*), v. gmv.
We'derzijds, weer'zijds, bw.; *zij verbonden zich — tot hulp en steun*, wederkeerig.
We'derzijdsch, weer'zijdsch, bn.; *onze —e belangen, een —e vriend, —e vriendschap.*
Wed'ijver (*naijver*), m. gmv.
Wed'ijveren, ik —ijverde, heb —wedijverd; *de gezanten gingen — in beleefdheid.*
Wed'loop (*loop om het snelst*), m. —loopen.
Wed'loopen, alleen in de onbepaalde wijs; *met iemand —*; **—looper,** m. —loopers.
Wed'ren (*wedloop*), m. —rennen.
Wed'strijd, m. —strijden; *een — in den zang, in het tooneelspel, in het voordragen.*
We'duwaal, wie'dewaal (*raafachtige vogel*), m. —s of —walen. Ook: **Wie'lewaal.**
We'duwe, we'duw, weeuw (*vrouw wier man is overleden*), v. weduwen.
We'duwnaar (*man, wiens vrouw is overleden*), m. —naars, —naren.
We'duwvrouw (*weduwe*), v. —vrouwen.
Wee (*ramp, onheil*; ook: *smart*), o. weeën.
Wee (*flauw*), bn.; *ik ben zoo — aan mijn hart.*
Wee, tw.; *— mij, wat ben ik begonnen?*
Wee'de (*zekere kruisbloem, verfplant*), v. gmv.
Wee'dom (*smart, lijden, droefheid*), m. gmv.
Weef'lijnen (scheepst. *de dwarse, horizontale touwen, die sportsgewijze geplaatst als een ladder naar den top van den mast leiden*), v. mv.
Weef'sel (*wat geweven is*), o. —s, —en; fig. *het — der huid, een — van dichte bladeren.*
Weeg (*gevlochten wand met leem besmeerd*), v. weegen.
Weeg'blad (*plant, de weegbree*), o. gmv.
Weeg'bree (*wildgroeiende plant, langs oevers van kanalen en beekjes*), v. —breeën.
Weeg'schaal (*balans*), v. —schalen.
Week (*het weeken*), v. gmv.; *in de — leggen.*
Week (*tijdperk van zeven dagen*), v. weken.
Week (*zacht gedeelte*), o. gmv.
Week (*zacht*), bn.; *een — hart*, teergevoelig; *een — gestel*, zeer gevoelig.
Week'dier, o. —dieren; *een slak is een —.*
Wee'kelijk (*zwakkelijk*), bn. en bw.
Wee'keling (*iemand, die vertroeteld is*), m. en v. —en; voor het v. ook **—e.**
Wee'ken, ik weekte, heb —weekt; *stokvisch moet men —*, week, zacht maken in water.
Weekhar'tig, bn. en bw.; *een — kind*, overgevoelig; *zich — uitdrukken*, sentimenteel.
Wee'klacht (*jammerklacht*), v. —klachten.
Wee'klagen (*treuren, jammeren*), ik weeklaagde, heb —weeklaagd; *over iets —.*
Weel'de (*overdaad, luxe, overvloed*), v. gmv.; *zij leven in —, het zijn kinderen van —.*
Weel'derig (*vol weelde*), bn. en bw.; *een — leven*, rijk, in overdaad.
Wee'moed (*hartzeer, verdriet, mistroostigheid, zielesmart*), m. gmv.
Wee'nen (*schreien*), ik weende, heb —weend.
Weer (*weder, een hamel*), m. weeren.
Weer (*verwering*), v. gmv.; *— bieden.*
Weer (*beweging*), v. gmv.; *in de — zijn*, druk aan het werk; *de heele stad was in de —.*
Weer (*weder, gesteldheid der lucht*), o. gmv.
Weer'baar, bn.; *een — volk*, strijdbaar.
Weerbar'stig, bn. en bw.; *een — karakter, een — volk*, geen buigen of toegeven kennende.
Weer'ga, -gade, v. gmv. Ook: **We'derga.**
Weer'ga, v.; *om de — niet*, in geen geval.
Weer'ga (*drommel*), v. gmv.; *loop naar de — ! wat — !*
Weer'gaasch, bn. en bw.; *die —e jongen*, drommelsch; *een — aardig liedje.*
Weer'galm (*echo*), m. —galmen.
Weergal'men (*weerklinken*), het —galmde, heeft —galmd; fig. tuiten: *mijn ooren —.*
Weer'galoos, bn.; *een —looze moed, dapperheid*, waarvan de gelijke niet bestaat.
Weer'geld (gesch. *boete, die men voor manslag moest betalen, zoengeld*), o. —gelden. vero.
Weer'glans (*terugstraling, weerschijn*), m. gmv.; fig. luister.
Weer'glas (*barometer met thermometer*), o. —glazen.
Weer'haak, m. —haken; *de bij heeft een angel met een —; een harpoen met een —*, tegenhaakje.
Weer'haan (*windwijzer*), m. —hanen.
Weerreis' of **Aa** (beekje: *Noord-Brabant*), v.
Weerkaat'sen, het —kaatste, heeft —kaatst; *de lichtstralen — op die ruiten, in dat water*, terugstralen, terugkaatsen.
Weer'klank (*weergalm*), m. —klanken; fig. *zijn woorden vonden —*, instemming.
Weerklin'ken (*weergalmen*), het —klonk, heeft —klonken; *geluiden —.*
Weer'kunde (*wetenschap der weersveranderingen, meteorologie*), v. gmv.
Weerleg'gen (*het bewijs van het tegendeel geven*), ik —legde of —lei, heb —legd of —leid.
Weer'licht (*bliksem*), o. gmv.
Weer'licht, v. gmv.; *loop naar de — !* een verwensching; *hij liep als de —*, zeer snel.
Weer'lichten (*bliksemen*), het —lichtte, heeft —weerlicht; het begon te —.
Weer'loos (*zonder weer of wering*), bn.
Weer'schijn (*lichtende glans*), m. gmv.
Weerschij'nen (*blinken, flikkeren, terugstralen*), het —scheen, heeft —schenen.
Weers'kanten m. mv.; *aan —*, aan beide zijden; *van — is dat jonge paar rijk.*
Weerspan'nig (*wederspannig*), bn. en bw.
Weer'stuit (*terugstuit*), m. gmv.; *hij lachte mede van den —*, omdat allen lachten.
Weers'zijden (*weerskanten*), v. mv.; *aan —, van —*, aan of van beide zijden.
Weer'wil (*tegenzin*), m.; *in — van*, ondanks.
Weer'wolf (Germ. myth. *manwolf, mensch in wolvengedaante*), m. —wolven.
Weer'zin (*afkeer, tegenzin*), m. gmv.
Wees (*kind, dat één van beide of beide ouders verloren heeft*), m. en v. weezen; vr. ook: **Wee'ze.**
Wees'huis (*gesticht, inrichting tot opneming en verpleging van weeskinderen*), o. —huizen.
Wees'je (*prieëltje*), o. weesjes.
Weet (*het weten*), v. gmv.; *'t is maar een —.*
Weet'al (*wijsneus*), m. en v. —allen.
Weet'lust, m. gmv.; *iemands — bevredigen*, leerlust, drang naar kennis.
Weet'niet (*domoor*), m. en v. —nieten.
Weeuw'tje (*weduwe*), o. —s; *het — uit het Hof van Holland.*
Weg (*straat, pad*), m. wegen.
Weg, weg'ge (*fijn tarwe- of krentenbrood*), v. weggen; **—getje,** o. —s.
Weg, weg'ge (*kluit boter*), v. weggen.
Weg (*zoek, verloren*), bw.; *mijn boek is —.*

Weg (*omlaag, heen, af*), bw. Met w.w. vormt het samenstellingen, als: —*bannen*, —*bergen*, —*bijten*, —*blazen*, —*blijven*, —*boenen*.

We'gedoorn, -doren (*gewas*), v. gmv.; *de — groeit bij ons in de duinen.*

We'gen, ik woog, heb —wogen; *de koopwaren* —, het gewicht bepalen of onderzoeken.

We'gens (*ter oorzake van*), vz.

Weg'ge, v. —n; *een* —, een tarwebrood; *een — boter*, een kluit of stuk. Ook: **Weg.**

Weg'latingsteeken (spraakk. *apostrophe, afkappingsteeken, b.v.* 's), o. —teekens.

Weg'maat (*lengtemaat als eenheid bij het meten van wegen*), v. -maten; *de K.M. is een* —.

Weg'scheren, zich (*maken dat men wegkomt*), ik heb mij —gescheerd; *scheer je weg, luiaard!*

Wei (*weide, grasveld*), v. —en.

Wei (*hui*), v. gmv.; — *van melk*, de zoete waterdeelen, die na de kaasbereiding overblijven; ook waterdeelen van het bloed.

Weich'sel (*riv. Polen, O.-Pruisen*), m.; *Dantzig aan den* —; lees: *Weik'-sel.*

Wei'de, wei (*grasland*), v. weiden.

Wei'de (*ingewand*), o. gmv. Ook: **Gewei'de.**

Wei'den (*grazen, het vee hoeden*), ik heb —weid; *de herten laten* —; fig. laten rondgaan: *den blik laten* —.

Weid'man, wei'man (*jager*), m. -lui, -lieden.

Weid'mes, wei'mes (*jagersmes*), o. —messen.

Weidsch (*luisterrijk, rijk, kostbaar*), bn. en bw.

Weid'spel, wei'spel (*jachtvermaak*), o. —spelen.

Wei'felen (*aarzelen, niet kunnen besluiten*), ik heb —weifeld.

Wei'geren, ik heb —weigerd; *een verzoek* —, afslaan, niet inwilligen: *het geweer weigerde*, ging niet af, ketste.

Wei'land (*grasland*), o. —landen.

Wei'man (*weidman*), m. —lieden, —lui.

Wei'mes (*weidmes*), o. —messen.

Wei'nig (*minder, [het] minst*), telw. en bw.

Weit (*tarwe*), v. gmv.; *Turksche* —.

Wei'tasch (*jagerstasch*), v. —tasschen.

We'kelijks, bw.; *deze courant verschijnt* —, d. i. eens per week.

We'kelijksch, bn.; *een — loon*, bij de week.

Wek'ken (*wakker maken*), ik heb gewekt.

Wek'ker (*porder*), m. —s.

Wek'ker (*uurwerk met klingel*), m. —s.

Wel (*bron, opborrelend water*), v. wellen.

Wel'behagen, o. gmv.; *in dat kind heb ik mijn* —, lust, genoegen.

Wel'bereid (*ruim voorzien*), bn.; *een —e disch; het is hier tafeltje* —, met keur van spijs.

Wel'daad (*goede, edele daad*), v. —daden.

Wel'doen (*goeddoen*), onr. ik deed —, heb —gedaan; —**doener,** m. —s; —**ster,** v. —s.

Wel'dra (*spoedig, eerlang, binnenkort*), bw.

Wele'del (*titel van elk fatsoenlijk heer*), bn.

Weledelgebo'ren (*titel van iemand van eenig aanzien*), bn.

Weledelgestreng' (*titel van een hoofdambtenaar, officier*, enz.), bn.

Weleer' (*voorheen, vroeger, eertijds*), bw.

Weleerwaard' (*titel van een geestelijke*, b.v. *van een kapelaan*), bn.

Weleerwaar'de (*geestelijke*), m. —n.

Welf'sel (*gewelf*), o. —en, —s.

Wel'geboren (*titel v. e. voornaam heer*), bn.

Wel'gesteld, bn.; *een — koopman*, gegoed, rijk; —**heid,** v. gmv.

Wel'gevallen (*welbehagen*), o. gmv.

We'lig, bn. en bw.; *een —e plantengroei*, tierig, weelderig; — *bloeien.*

Wel'ken (*verflensen*), zij welkte, is gewelkt.

Wel'kom, bn.; *gij zijt ons* —, uw komst is ons aangenaam; *een —e gast.*

Wel'komst (*verwelkoming*), v. gmv.

Wel'len (*opborrelen*), het welde, is geweld.

Welle'vend, bn. en bw.; *een — man*, beschaafd, beleefd, welgemanierd.

Welluí'dend (*goed of zuiver klinkend*), bn. en bw.; *een —e stem.*

Wel'lust (*zinnelijk genoegen*), m. —lusten.

Welmee'nend (*oprecht*), bn.; *een — vriend.*

Wel'nemen (*welbehagen*), o. gmv.; *met uw* —, *onder uw* —, d. i. als het u aangenaam is.

Welp (*jong van een tijger, beer of leeuw*), o. —en; ook: **Wulp.**

Welrie'kend, bn.; *een —e bloem*, die lekkeren geur afgeeft.

Welspre'kend, bn. en bw.; *een — redenaar*, indruk-makend; *een — zwijgen.*

Wel'stand (*toestand, gezondheid, goed voorkomen*), m. gmv.; *zij vernamen naar onzen* —.

Wel'vaart (*geluk, voorspoed*), v. gmv.

Wel'ven (*boogvormig maken*, het heeft -welfd; *een koepeldak doen* —; *zich* —, b.v. van takken.

Welvoeg'lijk (*welgemanierd, net, kiesch*), bn. en bw.

Wel'water (*uit den grond opwellend water*), o. gmv.; *frisch* —.

Welwil'lend, bn.; *een — beoordeelaar*, goedgunstig, humaan.

Wel'zijn, o. gmv.; *een glas op u beider* —! welvaart, geluk, voorspoed.

Wem (*ankertand*), m. wemmen.

We'melen (*door elkaar bewegen*), het heeft —wemeld; *het wemelde er van menschen.*

Wen (*gezwel, uitwas*), v. wennen.

Wen'den (*keeren, draaien*), ik heb —wend.

Wen'ding (*keer, draai*), v. —en.

Wenk (*teeken, waarschuwing*), m. —en.

Wenk'brauw (*haar boven de ooghoolte*), v. —brauwen.

Wen'ken (*een wenk geven*), ik heb —wenkt.

Wen'nen (*gewoon maken*), ik wende, heb en ben —wend; *gij moet u hier zien te* —.

Wensch (*datgene, wat men begeert*), m. —en.

Wen'schen (*toewenschen, verlangen, begeeren*), ik heb —wenscht.

Wen'telen (*draaien, keeren*), ik heb —wenteld; *een rad wentelt om de as.*

Wen'telteefje (*fijn pannekoekje*), o. —s.

Wen'teltrap (*draaitrap*), v. —trappen.

Wer'da (*wie daar?*), tw.; roep van den schildwacht tot een naderend persoon.

We'reld (*het heelal*), v. —en.

We'reldbol (*aardbol, ook aardglobe*), m. —bollen.

We'reldbrand (Germ. myth. *Ragnarökr*), m.

We'relddeel (*een der vijf groote vastlanden of aarddeelen*), o. —deelen; *Australië is het kleinste* —.

We'reldkaart (*kaart van alle landen, zeeën enz. der aarde*; ook *de beide halfronden*), v. -en.

We'reldsch (*de wereld betreffende, tot de wereld behoorende*), bn.; *de —e zaken; een —e vrouw*, levend voor haar genoegen.

We'reldschgezind (*wereldsch, de genoegens der wereld najagende*), bn.

We'reldstad (*reusachtige groote stad, bezocht door menschen uit alle oorden der wereld*), v. —steden; *Parijs, Londen en Weenen zijn —steden.*

We'reldzee (*oceaan*), v. —zeeën; *er zijn vijf —zeeën.*
We'ren (*afweren*), ik heb geweerd; *om het onheil te* —, afwenden; *zich* —.
Werf (*scheepstimmerwerf*), v. werven.
Werf (*kade, oever, wal*), v. werven.
We'ring (*het weren, afwenden*), v. gmv.
Werk (*arbeid, taak*), o. gmv.; ook: *de —en van Vondel*, de gedichten; *een — van Beethoven*, compositie of toonzetting.
Werk (*vlasplukseI*), o., gmv.
Wer'kelijk (*inderdaad bestaande*), bn. en bw.; *een — gevaar; ze zijn — gekomen.*
Wer'keloos (*zonder te werken*), bn. en bw.; *daar staat die luie knecht weer* —.
Wer'ken (*bezig zijn, iets uitvoeren, doen*), ik heb gewerkt; in dichterlijken stijl ook onr. ik wrocht, heb gewrocht.
Wer'king (*het werken, uitwerking, invloed*), v. —en; *de — van de lucht, van het water.*
Werk'kring (*bezigheden*), m. —en; *dat behoort niet tot mijn* —, ambt, ambtskring.
Werk'loos (*zonder werk zijnde*), bn.; *zijn vader was den heelen winter* —.
Werk'looze (*werk zoekende*), m. —loozen.
Werk'man (*ambachtsman*), m. —lieden, —lui.
Werk'staking (*algemeene staking der arbeiders eener fabriek*, enz.), v. —stakingen.
Werk'stuk (*vervaardigd voorwerp*), o. —-stukken; *een — der meetkunde*, problema.
Werk'tuig, o. —en; —**kunde** (*mechanica*), v. gmv.
Wertuig'lijk (*als een werktuig*), bn. en bw.
Werk'woord (spraakk. *naam eener werking*), o. —en; *het — is het belangrijkste rededeel.*
Werk'zaam (*vlijtig, naarstig*), bn. en bw.; *een — kind, een — man*, oppassend.
Wer'pen (*smijten, gooien, slingeren*), ik wierp, heb —worpen.
Wer'ra (*riv. W.-Duitschland*), v.
Werst (*Russische mijl, 1066.79 M.*), v. —en.
Wer'vel (*draaihoutje, wervelbeen*), m. —en, —s; *de hals—s, de —s van de ruggegraat.*
Wer'velen (*draaien*), het heeft —werveld.
Wer'velwind (*draaiende stormwind*), m. —en.
Wer'ven (*in dienst nemen*), ik wierf, heb —worven; *soldaten —, matrozen* —.
Wer'waarts (*naar welke plaats*), vgw. en bw.; *ik zal gaan, — gij gaat; — zullen wij ons begeven?*
Wes'halve (*daarom, om welke reden*), vgw.
Wesp (*vliesvleugelig insect met giftigen angel*), v. —en.
Wes'penangel (*giftige angel der wesp*), m. —s.
Wes'pendief (*valkachtige roofvogel, zich voedend met bijen, wespen en hommels; bijenarend*), m. —dieven.
Wes'penei, o. —eieren; —**nest**, o. —en.
Wes'pesteek (*prik van een wesp*), m. —steken.
West (*het Westen*), o.; (*Nederlands West-indische bezittingen*), v.: *hij gaat naar de* —.
West, bw.; spreekw. *Oost*, —, *thuis best*, niets gaat boven eigen haard.
Wes'telijk, bn.; *het — halfrond; in —e richting.*
Wes'ten, o.; zegsw. *buiten — zijn*, bewusteloos, ook: dronken zijn.
Wes'tenwind (*wind uit het westen*), m. —en.
Wes'terkim (*gezichteinder in het Westen*), v. gmv.
Wes'terlengte (nl. *ten W. van den eersten meridiaan*), v. gmv.
Wes'terling (*bewoner van het Westen*), m. en v. —en; voor het v. ook —**e.**
Wes'tersch (*afkomstig van of betreffende het Westen*), bn.; *de —e beschaving.*
West'fries (*man uit West-Friesland*), m. —friezen.
West'friesch, bn.; *de —e kleederdracht.*
West'friesche (*vrouw uit W.-Friesland*), v.-n.
West-In'dië, Westin'je, o. gmv.
Westin'dievaarder, westin'jevaarder (*schip*, ook: *gezagvoerder*), m. —vaarders.
Westin'disch, bn.; *de —e Compagnie* (*1621—1761*), bn.; *een — ambtenaar.*
Wes'tinghouse-rem (*remtoestel aan waggons, werkende door samengeperste lucht, zóó genoemd naar den Engelschen uitvinder*), v. —remmen.
Westin'je (*West-Indië*), o. gmv.
West'land (*streek, Z.W. van Den Haag*), o. gmv.; *de druiventelers van het* —.
West'-moesson (Ind. *moesson, die uit het W. waait, regentijd*), m. —moessons.
Wes'wege (*om welke reden, waarom*), bw.; *de lijnen loopen evenwijdig, — zij elkaar niet kunnen snijden.*
Wet (*samenstel van rechtsvoorschriften*), v. wetten; zegsw. *de — op het lager onderwijs; nood breekt —; de heeren van de* —, overheid.
Wet (*regel, gewone gang*), v. wetten.
Wet'boek, o. —boeken; —**geleerde** (*kenner der wetten, rechtsgeleerde*), m. —n.; —**gevend**, bn.: *de —e macht*, nl. *de Kamers, Ministers en Koningin*; —**houder** (*lid van het dagelijksch bestuur eener gemeente*), m. —s: *Burgemeester en —houders.*
We'ten (*kennen, met bewustheid omvatten*), onr. ik wist, heb geweten.
We'ten (*kennis*), o. gmv.; *buiten —, met mijn* —, voorkennis.
We'tens, bw.; *willens en* —, d. i. opzettelijk.
We'tenschap (*het geheel van menschelijk weten*), v. —pen; ook kennis, geleerdheid; *welke is uw — omtrent die zaak? een man van* —.
We'tering (*een loopend watertje*), v. —en.
Wet'staal (*slagersstaal*), o. —stalen.
Wets'taal (*taal gebruikt in wetten*), v. gmv.
Wet'steen (*slijpsteen*), m. —steenen; fig. al wat het verstand scherpt.
Wet'telijk, bn. en bw.; *een — voorschrift, een —e bepaling*, d. i. volgens de wet; *een —e regeling der zondagsrust*, door de wet.
Wet'teloos (*zonder wet of orde*), bn. en bw.
Wet'ten (*slijpen*), ik heb gewet; *de vogel wet zijn snavel op een steen*, scherp maken.
Wet'tig (*echt, geldig*), bn. en bw.; *e. — huwelijk.*
Wet'tigen (*wettig maken of verklaren*), ik heb —wettigd; *uw toorn wettigt nog niet die misdaad.*
Wet'tisch (*naar de wet Gods*), bn.; fig. stipt zich houdend aan de letter der wet; *deze burgemeester is zeer* —.
We'velingen (*touwladder*), v. meerv. scheepst. touwtjes of weeflijnen tusschen de hoofdtouwen gespannen, en den bootsgezellen dienende om naar de mars klimmen.
We'ven (*een weefsel maken*), ik weefde, heb —weven; —**er**, m. —s; —**erij'**, v. —en.
We'zel (*marterachtig roofdier*), v. —s.
We'zen (*zijn*), onr. w.w. ik was, ben geweest; *God is*, bestaat; *dat was in 1600*, geschiedde, viel voor; *er zij licht*, ontsta; *God zij met ons*, verblijve.
We'zen (*het zijn, het bestaan; elk schepsel*; ook: *het gelaat*), o. —s.

We'zenlijk (*bestaande*, *werkelijk*), bn. en bw.
We'zenloos, bn. en bw.; *een — mensch*, zonder verstand of levensgevoel.
We'zenstrek (*gelaatstrek*), m. —trekken.
We'zer (*rivier: W.-Duitschland*), m.
Whis'key (*Iersche gerst-mout-brandewijn*, *de jenever in Schotland en Ierland*), v. gmv.
Whist (*Eng. of Amer. kaartspel*), o.; (*maat*, *medehelper*), m. en v. —en.
Whis'ten (*het whistspel spelen*), ik heb —whist.
Wi'chelaar (*toovenaar*, *waarzegger*), m. —s, —aren; **—lares'**, v. —sen; **—laarster**, v. —s.
Wichelarij' (*het tooveren*, *het waarzeggen*), v. —en.
Wi'chelen (*de toekomst voorspellen uit bepaalde teekens*, *waargenomen aan offerdieren*, *de sterren*, enz.), ik wichelde, heb —wicheld.
Wi'chelroede (*tooverstaafje*), v. —roeden.
Wicht (*klein kind*), o. —en.
Wicht (*gewicht*), o. —en; *heb-je je — wel?*
Wie'belen, ik heb —wiebeld; *zit zoo niet op dien stoel te —*, heen en weer te bewegen.
Wie'de (*uitgerukt onkruid*), v. gmv.
Wie'den (*onkruid verwijderen*), ik heb -wied.
Wie'dewaal, m. —walen. Ook: **Wie'lewaal.**
Wieg, v. —en; *van de — tot het graf.*
Wie'gedruk (*een drukwerk uit de eerste periode der boekdrukkunst*, b.v. 1425—± 1500), m. —drukken. Ook: **Incuna'belen.**
Wie'gelen (*schommelen*), ik heb —wiegeld.
Wie'gen (*in de wieg schommelen*), ik heb gewiegd; *een zuigeling —.*
Wiek (*vleugel*, *vlerk*), v. —en.
Wiek (*bundeltje vlas*, *lapje*), v. —en.
Wiel (*rad*), o. —en; *de —en van een machine.*
Wie'len (*draaien*, *wenden*), ik heb gewield.
Wie'ler (*fiets*, *rijwiel*, *velocipède*), m. —s.
Wie'leren (*wielrijden*, *fietsen*), ik heb -wielerd.
Wie'lewaal (*trekvogel*, *tot de raven behoorende*), m. —walen.
Wie'ling (*draaikolk*, *draaiing*), v. —en.
Wiel'rijden (*fietsrijden*), enkel in de onbep. wijs; *houdt ge nog al van —?*
Wiel'rijder (*fietsrijder*), m. —rijders.
Wie'melen (*aanhoudend bewegen*), zij hebben —wiemeld. Ook: **We'melen.**
Wier (*waterplant*, *zeegras*), o.; (soorten), o. -en.
Wie'ren (*familie der algen*), o. mv.
Wie'rook (*gewijde rook*), m. gmv.
Wie'rookvat (R. K. *koperen of zilveren vat met kettingen*, *waarmee wierook als hulde aan God wordt toegezwaaid*), o. —vaten.
Wie'wouter (*zekere vlinder*, *vijfwouter*), m. —wouters.
Wig, wig'ge (*houten of ijzeren spie*), v. wiggen.
Wig'gelen (*heen en weer bewegen*), ik heb —wiggeld; *een tand — met den vinger.*
Wij'bisschop (R. K. *degene*, *die wel tot bisschop is gewijd*, *maar geen eigen bisdom heeft*; *soms plaatsvervanger of vicaris*), m. —bisschoppen.
Wijd (*ruim*, *breed*), bn. en bw.
Wij'den (*inzegenen*), ik wijdde, heb —wijd.
Wij'ding (R. K. *het wijden of gewijd worden*), v. —en; *de zeven priesterwijdingen.*
Wijdloo'pig, bn. en bw.; *een —e beschrijving*, uitvoerig, al te breedvoerig, gerekt.
Wijd'te (*omvang*), v. —n; *de — van den hals.*
Wijf, o. wijven; *'t is een echt —*, ongemanierde vrouw. plat.
Wijf'je, o.; *het — van een vink.* Diernamen met *wijfjes* te verbinden, b.v.: *wijfjesarend*, *wijfjesolifant*, *wijfjeseend*, enz.
Wijk (*toevlucht*), v. gmv.; *hij nam de — naar Amerika*, ging uitwijken, vluchten.
Wijk (*afdeeling van een stad*), v. —en.
Wij'ken (*achteruitgaan*, *deinzen*, *uit den weg gaan*), ik week, ben —weken.
Wijl, wij'le (*sluier*), v. wijlen; vero.; *zij gaat de zwarte — dragen*, kloosterzuster worden.
Wijl (*poos*), v. —en; *heb een — geduld.*
Wijl (afkorting van *dewijl* of van *terwijl*), vgw.
Wij'len (*vroeger*, *weleer*), bw.; *dit huis was van — mijn oom*, nu overleden.
Wij'len (*verwijlen*, *toeven*), ik -de, heb -wijld.
Wijn (*druivensap*), m. - en; **—appel** (*met rood vruchtvleesch*), m. —s, —en; **—azijn** (*getrokken van druivenschillen*), m. gmv.
Wijn'gaard (*wingerd*, *wijnberg*, *wijntuin*, *thans ook druiveboom*), m. —gaarden.
Wijngaardenier' (*druiventeler*), m. —s.
Wijn'gaardslak (*zeer groote huisjesslak*), v. —slakken.
Wijn'geest (*vluchtige vloeistof*, *spiritus*), m. gmv.
Wijn'lezen (*het inzamelen der druiven*), o. gmv.
Wijn'maand (*October*), v. —en; **—roeien** (*gevulde wijnvaten opmeten voor den wijninhoud*), o.; **—roeier** (*—meter*), m. —s.
Wijn'steker (*wijnhandelaar*), m. —s; **—stok** (*klimplant*, *waaraan de druif groeit*), m. —stokken; **—verlater** (*kelderknecht*), m. —s; **—versnijden** (*mengen met minderen of lichteren wijn*), o. gmv.
Wijs, wijze (*manier*), v.; *gij moet dat op een andere — inrichten*, *hij was geheel van de —*, in de war; zegsw. *'s Lands —*, *'s lands eer*, zeden, gebruiken.
Wijs (*verstandig*), bn. en bw., wijzer, wijst; *Salomon was de wijste koning*; *een — besluit.*
Wijs'begeerte (*philosophie*, *het streven naar wijsheid*), v. gmv.
Wijs'geer (*denker*, *philosoof*), m. —geeren.
Wijs'maken (*op de mouw spelden*), ik heb —gemaakt; *zich zelven iets —.*
Wijs'neus (*waanwijs persoon*), m. en v. —neuzen.
Wijs'vinger (*voorste vinger*), m. —vingers.
Wij'ten (*verwijten*), ik weet, heb —weten; *ik wijt het u*; *gij hebt dat aan uw haast te —.*
Wij'ting (*een soort van schelvisch*), m. —en; *de — leeft in de Noordzee*; *als* (*stofnaam*), v.
Wij'ze (*wijs man*), m. —n.
Wij'ze, wijs (*manier*; *zangwijs*), v. wijzen.
Wij'ze, wijs (spraakk. *wijsvorm*), v. wijzen.
Wij'zen (*toonen*, *aantoonen*, *doen zien*), ik wees, heb —wezen; *ik zal u den weg —.*
Wij'zen (*oordeelen*, *vonnissen*), ik wees, heb —wezen; *een vonnis —*, d. i. vellen.
Wij'zer, m. —s; *de —s van een klok*, *van een horloge*; *een blad—*, *een weg—* of *hand—.*
Wij'zigen (*eenigszins veranderen*), ik heb —wijzigd; *een wetsartikel —.*
Wik (*iedere afzonderlijke weging op de schaal der stadswaag*; *één weegsel*), v. wikken.
Wik, wik'ke (*vlinderbl. plant*, *voedergewas*), v. wikken.
Wik'geld (*weeggeld*, *—loon*), o. —gelden.
Wik'kelen (*inrollen*), ik heb —wikkeld; *iets in kladpapier —*; *een kind in doeken —.*
Wik'ken (*wegen op de hand*), ik heb —wikt; fig. *iets — en wegen*, rijpelijk overdenken.
Wil, m. gmv.; *uit vrijen —*, verkiezing; *het is Gods —*, beschikking.
Wild (*niet tam*, *ongetemd*, *woest*), bn. en bw.

Wild, o. gmv.; *die honden loopen in het* —, ongeregeld, ordeloos; *die bloemen groeien in het* —, zonder kweeking, in de vrije natuur.
Wild (*jachtbuit*), o. gmv.; *klein en groot* —.
Wild'braad (*eetbaar wild, gebraden vleesch van wild*), o. gmv.
Wil'de (*onbeschaafde, barbaar*), m. en v. —n.
Wil'debras (fig. *wild kind*), m. en v. —brassen.
Wil'deman (*ruw persoon*), m. —mannen; *de — of reus der middeleeuwsche vertellingen.*
Wil'dernis (*woestenij*), v. —sen.
Wild'vang (*een in wilden toestand gevangen dier, b.v. een paard*), m. —vangen.
Wild'zang (*druk kind*), m. en v. —zangen.
Wild'zang (*gezang van één of meer vogels in de vrije natuur*), m. gmv.
Wilg (*loofboom*), m. —en; *de schiet—, de knot—, de treur—.*
Wilhel'mus (*beroemd oud Nederl. volkslied van omstreeks 1568*), o. gmv.
Wil'lekeur (*vrije wil, vrije verkiezing*), v. gmv.
Wil'lekeur (*zonder te letten op recht of wet, grilligheid*), v. gmv.
Wil'leloos (*zonder wil*), bn. en bw.
Wil'lempje (*oud gouden tientje*), o. —s.
Wil'lemsvaart (*kanaal in O.*), v. gmv.; *de Zuid—*, kanaal in N.-B. en L.
Wil'len (*verlangen, begeeren, eischen*), ik heb —wild; *met kracht en geweld iets* —.
Wil'lens (*met opzet*), bw.; *gij hebt het — en wetens gedaan*, voorbedachtelijk; *ik ben* —, voornemens.
Wil'lig, bn. en bw.; *een — kind, karakter*, gedienstig, volgzaam; *de markt, de beurs was* —, er was veel kooplust; *de fondsen waren* —.
Wim'ber (*karperachtige zeevisch in de Oost- en Noordzee*), m. —s.
Wim'pel (*lange smalle vaan*), m. —s; zegsw. *met vlag en — iets winnen*, met glans, roem.
Wim'per (*ooghaartje*), v. —s; *lange —s.*
Wind (*luchtstroom*), m. —en; *het zeil naar den — zetten*; *uit welken hoek waait de* —? fig. hoe is de zienswijze, meening; *in den — slaan*, veronachtzamen; *hij draait met alle —en*, politieke richtingen.
Wind (*windhond, jachthond*), m. —en.
Wind'as (*werktuig tot het ophijschen of verplaatsen van zware lasten*; *verzetbare draaispil*), o. —assen.
Win'de (*katrol, windas, dommekracht*), v. —n.
Win'de (*de haag-klokbloem*), v. —n.
Win'del (*zwachtel, strook linnen*), m. -en, -s.
Win'den (*draaien, omdraaien, omwikkelen, opwinden*), ik wond, heb —wonden.
Win'der (*persoon, die windt*), m. —s.
Win'der (*werktuig*), m. —s. In samenstell.
Win'derig, bn.; *een — weer*, met fellen wind; *een —e stijl*, opgeblazen, gezwollen.
Wind'handel (*onzekere handel, d. i. zonder grond of waarborg, dobbelhandel*), m. gmv.
Wind'hond (*ranke, snelle jagershond, hazenwind*), m. —honden.
Wind'molen (*korenmolen, die door den wind wordt bewogen*), m. —molens.
Wind'roos (*kompasroos*), v. —rozen.
Wind'stil (*zeer kalm van wind*), bn.; *het is op zomeravonden vaak* —, bladstil; —**stilte** (*stilstand van wind*), v. —stilten.
Wind'streek (*hoek, waaruit de wind komt*; ook *luchtstreek*), v. —streken.
Wind'vlaag (*windruk, korte bui*), v. —vlagen.
Wind'wijzer (*vaandel of haan om den wind aan te wijzen*), m. —wijzers.
Win'gerd (*wijngaard, wijnstok*), m. —s, —en.
Win'gewest (*veroverde landstreek*), o. —en.
Win'kel (*verkoopplaats of -huis*), m. —s; *een straat vol fraaie —s*; ook: werkplaats van ambachtslieden.
Win'kel (*hoek*), m. —en, —s. vero.
Win'keldochter (*vrouwelijke winkelbediende*), v. —dochters; fig. artikel of boek, dat reeds overjarig in den winkel ligt.
Win'kelhaak (*gereedschap van den timmerman, teekenaar, enz.*), m. —haken; fig. rechthoekige scheur in een kleedingstuk.
Win'kelhuis (*huis met winkel aan den voorkant*), o. —huizen; *een straat vol —huizen.*
Win'kelopstand (*toonbank, rekken, vakken, al het staand meublement*), m. gmv.
Winket' (*sluipdeurtje, klinket*), o. —ten.
Win'nen (*verkrijgen, bekomen*), ik won, heb —wonnen; *zijn brood* —, verdienen; *een prijs* —, behalen; *een veldslag —, geld —, tijd* —.
Winst (*voordeel, profijt*), v. winsten.
Win'ter (*jaargetijde, van 22 Dec.—23 Maart*), m. winters.
Win'terbed (*bedding der rivier bij den waterstand in den winter*), o. —bedden.
Win'terdienst (*regeling van den dienst op spoorwegen, stoombooten enz. voor of gedurende den winter*), m. —diensten.
Win'teren (*vriezen, sneeuwen, koud zijn in de winterdagen*), het heeft —winterd; *'t begint al vroeg te — van 't jaar.*
Win'tergraan (*graan, dat in 't najaar gezaaid wordt en overwintert*), o. —granen.
Win'terkaai, -kade (*hooge dijk tegen den waterstand der rivier in den winter*), v. —kaaien, —kaden.
Win'terkoninkje (*klein zangvogeltje, dat den winter bij ons overblijft*), o. —koninkjes.
Win'terkoren (*—rogge*), o. gmv.
Win'terkwartier (*verblijfplaats van een leger des winters*), o. —kwartieren; *het leger had de —kwartieren betrokken*, d. i. had zijn kamp opgebroken om in een stad of vesting te overwinteren.
Win'termaand (*December, waarin op den 22en de winter aanvangt*), v. —maanden.
Win'terslaap (*een soort van verdooving of sluimering in den winter*), m. gmv.
Win'terteekens (*teekens v. d. Dierenriem, nl. Steenbok, Waterman, Visschen*), o. mv.
Win'terzonnestand (*stand der zon op 22 Dec., winter-solstitium*), m. gmv.
Win'zucht (*zucht naar winst*), v. gmv.
Wip (fig. *sprong, snelle beweging*), m. gmv.; zegsw. *in een* —, zeer vlug.
Wip (*de wipgalg*; *ook zeker werktuig der brouwers*; *een wipplank*; *deel van een ophaalbrug*), v. wippen.
Wip, tw.; —, *daar was hij weer!*
Wip'brug (*ophaalbrug, valbrug*), v. -bruggen.
Wip'neus (*opgebogen neus*), m. —neuzen.
Wip'neus (*persoon met opgewipten neustop*), m. en v. —neuzen.
Wip'pen (*met korte passen loopen*), ik wipte, ben en heb —wipt; *uit de kamer* —.
Wip'pen (*op de wipplank spelen*), ik heb —wipt; *de kinderen kunnen daar schommelen en* —.
Wip'per (*hijschtalie van een eenschijfsblok met looper*), m. wippers.
Wip'pertje (*borreltje*), o. —s.
Wip'plank (*plank om te wippen*), v. -planken.
Wis (*gewis, zeker, vast*), bn. en bw. (het) wist.

Wisch (*vaatdoek, wischlap*), v. wisschen.
Wisch (*teen, twijg*), v. wisschen.
Wisch (*handvol, bundeltje*), v. wisschen.
Wis'jewasje, wis'sewasje (*beuzeling, kleinigheid, nietigheid*), o. —wasjes.
Wis'kunde (*meetkunde en algebra*), v. gmv.
Wis'kundige (*kenner der wiskunde*), m. —n.
Wis'kunst (*wiskunde*), v.; —**kunstenaar** (*wiskundige*), m. —kunstenaars; —**kunstig**, bn. en bw.: *het is —kunstig zeker.*
Wispeltu'rig (*veranderlijk, ongestadig, onstandvastig*), bn. en bw.
Wis'schen (*vegen, afvegen, schoonmaken*), ik wischte, heb —wischt; —**scherskloos** (*poetsstok van een kanonnier*), m. —klossen.
Wis'se (*kub. el als brandhoutmaat; stère*), v. -n.
Wis'sel (*wisselbrief in den handel*), m. —s.
Wis'sel (*overgang op een ander spoor, hefboom op de spoorbaan*), m. wissels; *een — verzetten, een — overhalen, een — vastzetten.*
Wis'sel (*verandering, keer*), m. gmv.; *dat is een heele — in ons lot*, wisseling.
Wis'selaar (*geldomzetter*), m. —laars, —laren.
Wis'selen, ik heb -wisseld; *brieven —*; *geld —*; *woorden —*, geschil hebben, spreken; *van tanden —, van paarden —*; *beleefdheden —.*
Wis'selkoers (*percentage, stand of waarde van den wissel op eenige plaats*), m. —koersen.
Wisselval'lig (*onbestendig, veranderlijk, onzeker*), bn.
Wis'sewasje, wis'jewasje, o. —wasjes: *de menschen laten „om alle —s" den dokter halen.*
Wit (*tegenstelling van zwart*), bn.; *de sneeuw is —*; *hij zag — van schrik*, bleek.
Wit (*de witte kleur*), o. gmv.; *in het — gekleed*; *het — van een ei*; *het — van het oog.*
Wit (*het wit of mikpunt van een schijf*), o. gmv.
Wit'goud (*platina, edel metaal*), o. gmv.
Wit'je (*kleine vlinder, koolwitje*), o. witjes.
Wit'jes (fig. *lief, vriendelijk*), bw.; *zij lachte —.*
Wit'tebrood (*fijn tarwebrood*), o. —brooden.
Wit'tebroodskind (*kind van weelde, verwend kind*), o. —kinderen.
Wit'tebroodsweken (*de eerste 6 huwelijksweken*), v. mv. Ook: *Wit'tebroodsdagen.*
Wit'te-Donderdag (R. K. *blijde, vreugdevolle Donderdag, nl. Donderdag vóór Paschen*), m. —dagen.
Wit'tekool (*savoyekool*), v. —koolen.
Wit'ten (*met witkalk bestrijken*), ik witte, heb —wit; *een muur —.*
Wit'te-wijven (*tooverkollen*), v. mv.
Wit'werker (*timmerman, meubelwerker in wit hout*), m. —werkers.
Wo'dan (Germ. myth. *de Saksische naam van Odin*), m.
Woe'de (*gramschap, razernij*), v. gmv.
Woe'den (*hevig razen en tieren*), ik heb -woed; fig. *de storm gaat —, het — der zee*, onstuimig zijn; *hij werd —d*, erg nijdig.
Woe'ker (*onwettige winst, te hooge rente, enz.*), m. gmv.
Woe'keraar (*geldafperser*), m. —aars, —aren.
Woe'kerdier (*diertje, dat leeft op andere dieren*), o. —dieren; *vlooien enz. zijn — dieren.*
Woe'keren, ik heb —woekerd; *hij heeft zich zelf rijk en anderen arm —woekerd*, door op onwettige wijze geld bij elkaar te schrapen.
Woe'kerplant (*plant, levende en tierende op andere, parasiet*), v. —planten; *de zwam, de schimmel is een —.*
Woe'len (*onrustig zijn*), ik woelde, heb -woeld; *wat woelt dat zieke kind in den slaap!*

Woel'geest (*onruststoker*), m. —geesten.
Woe'lig, bn. en bw.; *een — kind*, lastig, druk; *een —e straat*; *'t is hier —*, druk.
Woel'water (*druk persoon*), m. en v. —s.
Woens'dag (*de 4e dag der week*), m. —dagen; —**dags,** bw.
Woens'dagsch, bn.; *het was de —e bijeenkomst*: *de —e krant.*
Woerd, woord (*mannetjeseend*), m. —en. Ook: **Waard.**
Woer'haan (*fazantenhaan*), m. —hanen.
Woer'hen (*wijfje v. d. fazant*), v. —hennen.
Woest, bn. en bw.; *een —e knaap*, wild; *een — gevecht*, ongeregeld; *een —e blik*, verwilderd; fig. onbeschaafd, ruw: *—e volken.*
Woestenij' (*wilde onbewoonde streek*), v. -en.
Woestijn' (*barre zandvlakte in Azië of Afrika*), v. —en.
Wol (*haar der schapen*), v., (soorten): wollen.
Wol'bereiden (*—kaarden, —kammen, -plukken, —scheiden, —spinnen, enz.*), o. gmv.
Wolf (*verscheurend dier, lijkend op een grooten hoogpootigin hond*), m. wolven.
Wolf'kers, wolfs'kers (*belladonna*), v. gmv. De plant heet kers naar haar glinsterend zwarte bessen, waarmede men wolven tracht te vergeven.
Wolfs'klauw (*de klauw van een wolf*), m. -en.
Wolfs'klauw (*plant*), v. —klauwen; *de — groeit gaarne op vochtigen zandgrond.*
Wolfs'melk (*plant*), v. gmv.; *er zijn in ons land vele soorten van —.*
Wolfs'wortel (*akoniet, giftplant*), v. gmv.
Wol'ga (rivier: *Rusland*), v.
Wolk (*aan den hemel drijvende nevelmassa*), v. —en; *een donkere —*; *boven lucht en —en.*
Wol'kammer (*zekere aardappel*), m. —s.
Wol'len (*van wol*), bn.; *een — das, een — borstrok, een — kous.*
Wol'lig, bn.; *het — vee, een —e stof*, met wol bedekt.
Wol'vebeet (*beet van een wolf*), m. —beten.
Wol'vedak (*dak, hetwelk met 3 of 4 hoeken schuin afloopt*), o. —daken.
Wol'verven (*het verven van de wol*), o. gmv.
Wol'vespoor (*afdruksel van een wolfsklauw*), o. —sporen.
Wolvin' (*wijfjeswolf*), v. wolvinnen.
Wond, won'de, v. wonden; *een versche —, een oude —*; zegsw. *een pleister op de — leggen*, de pijn verzachten; *balsem voor de —*, troost.
Won'den (*kwetsen*, fig. *grieven*), ik heb -wond.
Won'der (*vreemd voorval, mirakel*), o. —en.
Won'der (*iets schoons, prachtstuk*), o. —en; *de zeven —en der oudheid.*
Won'der (*verwonderlijk, vreemd*), bn. en bw.
Won'derbaar, bn.; *een — verschijnsel*, verwondering wekkend, vreemd.
Won'deren, het heeft -wonderd; *dat wondert mij niet*, geeft mij geen verbazing.
Won'derkind (*kind met zeldzame gaven*), o. —kinderen; *Bilderdijk was een —.*
Won'derlijk, bn. en bw.; *een — geval.*
Won'derschoon (*zeldzaam schoon*), bn.; *ons — huis*, nl. ons lichaam.
Won'derspreuk (*paradox, valsche stelling*), v. —spreuken.
Wonderspreu'kig (*zonderling, paradoxaal*), bn. en bw.
Wond'heeler (*heelmeester, chirurg*), m. —s.
Wo'nen (*gevestigd zijn*), ik heb —woond.
Wo'ning (*huis, verblijf*), v.-en; —**ninkje,** o.-s,

Woon (*woning, huizing*), v. gmv.
Woord (*waard, mannetjeseend*), m. —en.
Woord (*spraakklank met beteekenis*), o. —en.
Woord'afleider (*etymoloog, taalvorscher*), m. —afleiders.
Woord'afleiding (*studie van de vorming van woorden, etymologie*), v. —en.
Woord'afleidkunde (*wetenschap der woordvorming*), v. gmv.
Woord'buiging (*flexie, verbuiging en vervoeging*), v. —buigingen.
Woor'delijk, bn. en bw.; *een —e vertaling*, naar de letter; *iets — nazeggen*, letterlijk.
Woor'denboek (*dictionnaire*), o. —boeken.
Woor'denlijst (*alphabetische lijst*), v. -lijsten.
Woord'kunst (*een soort van stijl, die zijn waardij heeft in klank en kleur*), v. gmv.
Woord'schikking (spraakk. *plaatsing der woorden of zinsleden*), v. —en; *de vragende* —.
Woord'speling (stijlfig. *gebruik van 'tzelfde woord in verschillenden zin*), v. —spelingen.
Woord'teeken (spraakk. *teeken om de juiste opvatting van een woord te bevorderen*), o. —s; *het klemtoonteeken is een* —, *evenzoo het koppelteeken, het samentrekkingsteeken, het afbrekingsteeken en het deelteeken.*
Woord'toon (*verhouding van de toonsterkte der woorden in een te lezen volzin*), m. gmv.
Woord'vorming (spraakk. *etymologie, leer van de vorming der woorden door afleiding en samenstelling*), v. gmv.
Wor'den, ik werd, ben —worden; *God sprak en de wereld werd*, ontstond; *gij wordt nog arm*, in de toekomst zijn; *het wordt licht*, beginnen te zijn; **—ing** (*geboorte, ontstaan*), v. gmv.
Worg (*keelontsteking bij paarden*), m. gmv.
Wor'gen (*wurgen, de keel toesnoeren*), ik worgde, heb —worgd.
Work (*kikvorsch*), m. worken.
Wor'ken (*het kwaken der kikvorschen*), hij workte, heeft —workt.
Worm, wurm (*kruipend of schuifelend diertje*), m. wormen, wurmen.
Worm'kruid (plantk. *geneesmiddel*), o. gmv.
Worm'steek (*gaatje, door de wormen geknaagd in fruit*), m. —steken.
Wormste'kig, bn.; — *ooft*, door den worm aangetast; **—heid,** v. gmv.
Worp (*het werpen*), m. worpen; *den eersten — hebben; een — met dobbelsteenen.*
Worst (*vleeschwaar*), v. worsten.
Wor'stelen, ik heb —worsteld; *twee kampvechters — om den prijs*; fig. *het schip worstelt met de golven*, kampen, strijden met.
Wor'tel (*beginsel, oorzaak*), m. —s; *de — van een boom*; bij overdracht: *de — van een tand; de — van een getal; de — van een woord.*
Wor'tel (*roode moesplant*), m. —s, —en.
Wor'telen (*wortel schieten*), het is —worteld.
Wor'telgrootheid (algebra. *uitdrukking met het wortelteeken, b.v.* $\sqrt{2}$), v. —grootheden.
Wor'telteeken (algebra. *het teeken* $\sqrt{\ }$), o. —teekens.
Wor'teltrekking (*rekenkundige bewerking*), v. —trekkingen.
Woud (*bosch, min of meer in den natuurstaat*), o. wouden.
Would'-be (*valsch, zoogenaamd*), bn.; *een — hervormer, een — letterkundige, een — jager*, zondagsjager; lees: *woed'-bie.*
Wou'ter (*meerkol*), m. wouters.
Wouw (*vrij groote herfstroofvogel, kiekendief*), m. wouwen.
Wouw (*plantje, soort van reseda*), v. gmv.
Wraak, wra'ke (*wrok, het wreken*), v. gmv.; *iets uit — doen; naar — dorsten*
Wraak'baar (*verwerpelijk, af te keuren*), bn.; *een —bare handeling.*
Wraak'godin (myth. *furie, razernij*), v. -nen.
Wrad'del (*kossem, krop onder den hals van een rund*), m. wraddels. w.g.
Wrak (*romp van een gestrand schip*), o. —ken.
Wrak, bn. en bw.; *dat is daar een —ke boel*, de zaken staan slecht; *—ke kaas*, slechte.
Wra'ken (*afkeuren*), ik wraakte, heb -wraakt; *de rechtbank kan een getuige* —, afwijzen, niet toelaten tot den eed.
Wrang (*den mond wringend*), bn. en bw.; *een —e appel, een —e peer*, scherp, zuur.
Wrat (*eelachtig huidknobbeltje*), v. wratten.
Wreed (*hardvochtig*), bn. en bw.
Wreedaard (*onbarmhartig mensch*), m. —s.
Wreef (*voorbovendeel van den voet*), v. wreven.
Wre'ken (*wraak nemen, betaald zetten*), ik wreekte, heb —wroken; *ik wil mij op hem* —.
Wren'schen (*hinniken*), de hengst heeft —wrenscht.
Wre'vel (*boosaardigheid, bitterheid*), m. gmv.
Wre'vel (*toornig*), bn.; *een — gemoed.*
Wre'veldaad (*booze daad*), v. —daden.
Wre'velig (*boos, wrevel*), bn. en bw.
Wre'velmoed (*bittere boosheid*), m. gmv.
Wrie'melen (*door elkaar woelen, krioelen; jeuken*), het wriemelde, heeft —wriemeld.
Wrijf'paal (*weidepaal*), m. —palen; fig. *de hertog van Brunswijk was de — der Patriotten*, het voorwerp van hekeling.
Wrij'ten (*twisten, kibbelen*), ik heb —wrijt.
Wrij'ven, ik wreef, heb —wreven; *een meubelstuk —, de handen* —; **—er** (*wrijfkussen*), m. —s.
Wrij'vings-electriseermachine (*de electriciteit wordt door de draaiing eener cirkelvormige glazen plaat en de wrijving van die plaat tusschen twee paar leeren kussens opgewekt*), v. —machines; op de gewreven glazen plaat verzamelt zich de positieve, op de kussens de negatieve electriciteit.
Wrik'ken (*doen wiggelen, heen en weer bewegen*), ik heb —wrikt; *men wrikte aan den paal.*
Wrin'gen (*klemmend persen of draaien*), ik wrong, heb -wrongen; *het waschgoed* —; zegsw. *de handen* —, als teeken van smart.
Wroe'gen (*verwijten, aanklagen, beschuldigen*), het geweten heeft —wroegd.
Wroe'ten (*gravende zoeken*), ik wroette, heb —wroet; *een mol wroet in den grond.*
Wrok (*bittere haat*), m. gmv.; *een stille* —.
Wrok'ken (*mokken; haat, wrok koesteren*), ik heb —wrokt; ook: *hij wrokte tegen zijn broeder*, twist zoeken met.
Wrong (*de daad van wringen*), v. gmv.
Wrong (*samengewrongen doek*, ook *vlecht; kroon eens graven*), v. wrongen.
Wron'gel (*gestremde melk*), v. gmv.
Wuft (*veranderlijk*), bn. en bw.; *het —e Fransche volk*, wispelturig.
Wui'ven (*zwaaien, zacht bewegen*), ik wuifde, heb —wuifd; *met den zakdoek —, met een vlag* —
Wulf (*gewelfde zoldering; welf*), o. wulven.
Wulp (*welp, jong van leeuwen, beren, enz.*), o. wulpen.
Wulp (*regenvogel of pluvier*), m. wulpen.

Wulpsch (*dartel, speelsch*), bn. en bw.; fig. minziek, wellustig; –**heid**, v. –heden.
Wur'gen. Zie **Wor'gen.**
Wurm (*worm, diertje*), o. wurmen.
Wurm (fig. *stumper, sukkelig kind*), m. –en.
Wur'men (*sloven, tobben, moeite doen*), ik wurmde, heb –wurmd; *die jongens – om door hun examen te komen.*

X.

X, v. x's. De 24e letter van het alphabet. Als Rom. getalmerk is X = 10; in de algebra is *x* de te zoeken grootheid of de onbekende.
Xantip'pe (*kijfachtige vrouw van Socrates*; fig. *helleveeg, huisplaag, mansverdriet*), v. –s.
Xenographie' (*kennis der geschreven vreemde talen*), v. gmv. (x = s)
Xe'res, -wijn (*Spaansche wijn, Eng. sherry*), m. gmv. (x = s) Ook: *Je'reswijn.*
X'-stralen (*Röntgenstralen, electrische lichtstralen, door prof. Röntgen ontdekt*), m. mv.: *met – kan men door vaste lichamen heen photographeeren.*
Xylographie' (*het drukken met houten platen, houtsneedrukkunst*), v. gmv. (x = s)
Xylophoon' (*soort van glasharmonica, waarbij de klinkende plaatjes van hout zijn*), v. –phonen. (x = s)

Y.

Y, v. y's. De 25e letter van het alphabet.
Yacht (*Engelsch jacht, d. i. klein, snelzeilend vaartuig*), o. yachten.
Yan'kee (*spotnaam bij de Engelschen voor de Amerikanen*), m. Yankees; *het land der –s*, de Noord-Amerikaansche staten; lees: *Jen'-kie.*
Yard (*Engelsche en Amerikaansche el of lengtestandaard = 0.914383 Meter*), m. yards; lees: *jaard.*
Ya'tagan, ja'tagan (*Turksche houwdegen of sabelhakmes*), m. –s.
Yen (*Japansche eenheidsmunt*; ± *f 2.50*), m. -s.
Y'mir (Germ. myth. *de vader van het geslacht der Reuzen*), m.
Yonk, jonk (*Chineesch koopvaardijschip*), v. yonken, jonken.
Yon'ne (zijtak: *Seine*), v.
Yp'silon (*de i-grec, b.v. in woorden als: Egypte, synoniem*), o. –s.

Z.

Z, v. z's. – De 26e en laatste letter van het alphabet; zij beteekent als Rom. cijfer 2000.
Z. – *Zuid* of *Zuiden.*
Z.B. of **Z.Br.** – *Zuiderbreedte.*
Z. D. – *Zijne Doorluchtigheid*, prins of bisschop.
Z. D. H. – *Zijne Doorluchtige Hoogheid* of *Hoogwaardigheid.*
Z. E. – *Zijne Edelheid, Zijn Eerwaarde*; ook wel: *Zijne Excellentie.*
Z. Em. – *Zijne Eminentie*, kardinaal.
Z. Exc. – *Zijne Excellentie*, minister.
z.g. – *zoogenaamd* of *zoogenoemde.*
Z. H. – *Zijne Hoogheid*, of van den Paus sprekende: *Zijne Heiligheid.*
Z. H. E. G. – *Zijn Hoogedelgestrenge.*
z. i. – *zijns inziens.*
Z. K. H. – *Zijne Keizerlijke* of *Koninklijke Hoogheid.*
Z. K. K. H. – *Zijne Keizerlijke en Koninklijke Hoogheid.*
Z. K. K. M. – *Zijne Keizerlijke en Koninklijke Majesteit.*
Z. K. M. – *Zijne Keizerlijke* of *Koninklijke Majesteit.*
Z. M. – *Zijne Majesteit.*
Z.O. – *Zuidoost.*
Zr. Ms. – *Zijner Majesteits.*
Z.W. – *Zuidwest.*
Z.Z.O. – *Zuid-zuidoost.*
Z.Z.W. – *Zuid-zuidwest.*

Zaad (*plantenzaad*), o. zaden; Bijb.: geslacht, nakomelingschap, b.v. *het – van Abraham.*
Zaad'lob (*deel van een plant*), v. –lobben.
Zaag (*getand snijwerktuig*), v. zagen; fig. *zaniker, zanikster: uw zuster is een echte –.*
Zaag'blad (*plat deel eener zaag, waaraan de tanden*), o. –bladen; –**bok** (*houten zaagstellage*), m. –bokken; –**meel** (*zaagsel, afval*), o. gmv.; –**molen** (*molen, die hout zaagt*), m. –s; –**molm** (*fijn zaagsel*), m. en o. gmv.
Zaag'visch (*kraakbeenvisch, met een beenen zaag als verlengsel aan den kop*; *lijkende op een haai*), m. –visschen.

Zaai'en (*zaad in den grond strooien*), ik heb gezaaid; *met de hand, met een machine* –; fig. *twist, tweedracht* –, veroorzaken.
Zaai'ling (*plant uit zaad geteeld*), m. –en.
Zaai'ling (*vrouw. hennep*), v. gmv.; *de – geeft hennepzaad.*
Zaak (*winkel, affaire*), v. zaken.
Zaal (*ruime kamer, groot sierlijk vertrek*), v. zalen; *een eet–, een slaap–, een raad–.*
Zaal (*zadel*), o. zalen; –**tje,** o. –s.
Zaan (*dikke, geronnen melk*), v. gmv.
Zaan (watertje: *Noord-Holland*), v.
Zab'beren (*kwijlen, zeeveren*), ik heb -zabberd.
Zacht (*niet hard*), bn. en bw.; fig. kalm.
Zacht'jes, zacht'kens, bw.; *spreek wat* –.
Za'del (*paarde- of fietszitting*), m. en o. –s.
Za'delen, ik heb –zadeld; *een paard –, een ezel* –, een zadel opleggen.
Za'delmaker (*vervaardiger van zadels, paardentuig, enz.*), m. –makers.
Za'gen (*met een zaag doorsnijden*), ik heb –zaagd; *hout* –; *steen* –.
Za'ger (*vioolkrasser*, fig. *zaniker*), m. –s.
Zaï're, Con'go (*stroom: Midden-Afrika*), v.
Zak, m. zakken; *een – rogge, aardappels.*
Zak'almanak (*van zeer klein formaat*), m. –almanakken.
Zak'doek (*neusdoek*), m. –doeken.
Za'ke (*zaak*), v. –n; *ter* –.
Za'kelijk, bn. en bw.; *de –e inhoud*, wezenlijke, feitelijke, beknopte inhoud.
Zak'geld (*kleingeld voor loopende uitgaven*), o. gmv.
Zak'ken (*dalen, nederwaarts gaan*), het is gezakt; *het water gaat –, in de modder –.*
Zak'kenroller (*beurzensnijder*), m. –rollers.
Zak'woordenboek (*woordenboek in zakformaat*), o. –boeken.
Zalf (*smeersel als geneesmiddel*), v. zalven; fig. *een –je op de wond*, een troostmiddel.
Za'lig (*hoogst gelukkig, dronken*), bn en bw.
Za'lige (*die de eeuwige gelukzaligheid geniet*), m. en v. –n; *de –n in den hemel.*
Za'liger (R.K. achter een naam: – *gedachtenis*, beteekent hetzelfde als „wijlen” vóór een naam), bn.; *mijn vader –, mijn oom –.*
Za'ligmaker (*de Heiland*), m. gmv.
Za'ling (scheepst. *dwarshout tot bevestiging van stengen en ondermasten*), v. –s.
Zalm (*een zeer smakelijke weekvinnige visch*), m. –en; (als stofnaam), v. gmv.; –**pje,** o. –s.
Zalm'kleur (*lichtrood*), v. gmv.; –**ig,** bn.
Zal'ven (*met zalf bestrijken of besmeren*), ik heb –zalfd; *een brandwonde* –.
Zal'vend (fig. *vroom, stichtelijk*), bn.
Zambe'sie (*rivier: O.-Afrika*), v.
Zam'bo (*kleurling in Z.-Amerika, kind van een neger en een Indiaansche*), m. en v. –'s.
Za'melen (*bijeenbrengen*), ik heb –zameld.
Za'men, bw.; *te* –, gezamenlijk; als eerste lid eener samenstelling altijd **samen.**
Zand (*erg fijn korrelig gesteente*), o. –en.
Zand (*zandbank in zee of rivier; strand*), o. -en.
Zand'aal (*smelt, een soort van kleinen aal aan het zeestrand in Zeeland*), m. –alen.
Zand'bank (*uitgestrekte zandlaag in zee, vooral bij de kust*), v. –banken.
Zan'deren (*het Zander-instituut als patiënt bezoeken*), ik heb een week of zes –zanderd.
Zan'der-instituut (*inrichting voor heilgymnastiek*), o. –instituten.
Zand'glas (*zandlooper*), o. –glazen.
Zand'grond (*heigrond*), m. –gronden.
Zand'hoop (*bergje zand*), m. –hoopen.
Zand'korrel (*fijne korrel zand*), v. –korrels.
Zand'kreek (*watertje in Zeeland*), v. gmv.
Zand'looper, m. –s; *de – wordt alleen nog in de keuken gebruikt*, nl. bij het eierkoken.
Zand'plaat (*bank in de rivier*), v. –platen;
Zand'steen (*fijnkorrelig gesteente*), m. –en.
Zand'vlakte (*zandplein, woestijn*), v. -vlakten.
Zand'ruiter (*een van 't paard gevallen ruiter*), m. –ruiters. scherts.
Zang (*gezang, lied*), m. –en; *het is de tweede* –, afdeeling van een heldendicht.
Zang'berg (myth. *Parnassus, verblijf van Apollo en de negen Muzen*), m. gmv.
Zan'ger, m. –s; *een koor–, een opera–.*
Zangeres' (*kunstenares in den zang*), v. –sen; *een koor van zangers en –sen.*
Zan'gerig (*melodieus*), bn.; *een – lied.*
Zang'god (myth. *Apollo*), m. gmv.
Zang'godin (myth. *muze*), v. –godinnen.
Zang'koor (R. K. *al de koorzangers of hun plaats in de kerk*), o. –koren.
Zang'rei (*zangkoor*), m. –reien.
Zang'ster (*iedere vrouw die zingt*), v. –s; dichtk. muze.
Zang'vogel (*vogel die zangerige geluiden voortbrengt*), m. –vogels.
Za'nik (*persoon, die zeurt*), m. en v. –en.
Za'niken (*zeurend praten*), ik heb –zanikt.
Zat (*verzadigd*), bn. en bw.; *de grijsaard was der dagen* –, d.i. verlangend naar den dood.
Zate (*havezaat, landgoed, hoeve*), v. –n.
Za'terdag (*laatste dag der week*), m. –en.
Za'vel (*grof zand, steengruis*), o. gmv.
Ze'boe (Ind. *grijsachtig rund met vetbult boven tusschen de schouders*), m. –s.
Ze'bra (*gestreepte ezel, Kaapsche ezel*), m. –s.
Ze'de (*gewoonte, gebruik, manier*), v. –n.
Ze'delijk, bn. en bw.; *een getuigschrift van – gedrag; dat is – onmogelijk.*
Ze'deloos, bn. en bw.; *een – mensch*, losbandig van gedrag; *–ze boeken, plaatwerken.*
Ze'denbederf (*ontaarding der zeden*), o. gmv.
Ze'denkunde (*leer der goede zeden*), v. gmv.
Ze'denleer (*moraal*), v. gmv.; *de christelijke* –.
Ze'denleeraar (*moralist*), m. –leeraren.
Ze'denles (*opwekking tot deugd*), v. –lessen.
Ze'denpreek (kleinacht. *zedenles*), v. -preeken.
Ze'denspreuk (*vermanend woord*), v. –en.
Ze'denwet (*wet, regelende de zeden*), v. -wetten.
Ze'dig, bn. en bw.; *een – meisje, een –e kleeding*, ingetogen, bescheiden, stemmig.
Zee (*samenhangende plas zout water*), v. zeeën; *de Middellandsche –, de Noordzee.*
Zee (*zware golf, stortzee*), v. zeeën; *een – sloeg over de verschansing.*
Zee'beer (*havenmuur, waterkeering tegen den golfslag*), m. –beeren.
Zee'beer (*zeerob, oorrob*), m. –beren.
Zee'brand (*electrisch verschijnsel: weerlicht zonder onweer b.v. op een warmen zomeravond aan de kust*), m. gmv.
Zee'duiker (*kortwiekige zwemvogel, voortreffelijk duiker*), m. –duikers.
Zee'eenhoorn (*narwal, walvischachtig zoogdier*), m. –s. Ook: –**eenhoren,** m. –s.
Zee'ëngte (*zeestraat, nauwe doorgang*), v. –engten; *de straat van Gibraltar is een* –.
Zeef (*werktuig om te ziften*), v. zeven.
Zeeg'haft (*de zege hebbende, –haftig*), bn.
Zeeghaf'tig (*zegevierend*), bn. en bw.
Zee'gier (*fregatvogel*), m. –gieren.

Zee'god (myth. *Neptunus of een der minderen*), m. —goden.
Zee'godin (*Amphitrite, gemalin van Neptuin, elke vrouwelijke zeegod*), v. —godinnen.
Zee'gras (*lintvormig zeewier*), o. gmv.
Zee'gras (*Engelsch gras, standkruid*), o. gmv.
Zee'kaart (*kaart met de waterwegen, stroomen enz. ter zee*), v. —kaarten.
Zee'klimaat (*temperatuur der landen dicht bij zee, der eilanden, der kusten*), o. gmv.
Zee'koet (*een zeevogel van de familie der alken*), m. —koeten.
Zee'koningen (*hoofdaanvoerders der Noormannen*), m. mv.
Zee'kraal (*wildgroeiende plant der schorren*), v. —kralen.
Zee'krab (*tienpootig schaaldier*), v. —krabben; —**kreeft,** m. —en; —**kwab** (*zeester, zeenetel*), v. —kwabben; —**kwal** (*geleiachtig paddenstoelachtig weekdier*), v. —kwallen.
Zeel (*draagriem, gevlochten trekband*), o. —en.
Zee'lamprei (*zeeprik, —negenoog*), v. —en.
Zee'land (*land, in of aan zee gelegen*), o. —en; *onze provincie — is met recht een —.*
Zee'leeuw (*grootste der zeerobben, Z.-Amerika*), m. —leeuwen.
Zeelt (*een soort van karper, louw*), v. —en.
Zeem (*zacht bereid schapenleder*), o. gmv.
Zeem (*lekhonig, uitgevloeide honig*), o. gmv.
Zee'macht (*vloot; marine*, ook *zeemogendheid*), v. —machten.
Zee'man (*iemand die ter zee vaart*), m. —lieden, —lui.
Zee'manschap, v. gmv.; fig. — *gebruiken*, wat geven en nemen naar de omstandigheden.
Zee'meermin (Germ. myth. *vrouwelijk wezen met vischlijf en vischstaart*), v. —meerminnen.
Zee'men (*de glazen of ruiten reinigen met een zeemleeren doek*), ik heb —zeemd.
Zee'men (*van zeemleer*), bn.; *een — doek.*
Zee'mijl (*afstandsmaat*), v. —en; *de Nederl. — is een uur gaans; de Engelsche — is* $^1/_3$ *uur gaans d.i. 20 min. of 1852 M.*
Zeem'leder, —leer (*fijn kalfsleer, waschleer*), o. gmv.; *een lap van —.*
Zee'mogendheid (*volk, dat een zeevloot bezit*), v. —heden; *Engeland is de eerste —.*
Zee'mos (*zeker gewas*), o. gmv.; —**mossel** (*schelpdier*), v. —en, —s.
Zee'nimf (myth. *nimf aan of in zee levend, nereïde*), v. —nimfen.
Zeep (*verbinding van een vetzuur met een zoutbasis*), v. —en; *groene —; Spaansche —.*
Zee'paardje (*zeevischje met den kop van een paardje*), o. —paardjes.
Zeep'bel (*bel van zeepsop*), v. —bellen; fig. iets, dat schoon is, doch spoedig verdwijnt.
Zee'pen (*met zeep insmeren*), ik heb gezeept.
Zeep'zieden (*het zeepbereiden*), o. gmv.
Zeep'zieder (*bereider van zeep*), m. —zieders.
Zeepziederij' (*zeepfabriek*), v. —ziederijen.
Zeer (*pijn, leer*), o.; *gij doet mij —.*
Zeer (*pijnlijk*), bn.; *het kind heeft een — oog*, ontstoken, ziekelijk.
Zeer (*erg*), bw.; *hij was — boos.*
Zeer'eerwaarde (R.K. *titel van een pastoor*), m. —n.
Zeer'geleerd (*titel van een gestudeerd persoon*), bn.; *een — doctor.*
Zeer'gestreng (*titel van een hoofdambtenaar*), bn.
Zee'rob (*een zeehond*; fig. *bevaren zeeman*), m. —robben.
Zee'spiegel (*effen oppervlak der zee*), m. —s.
Zee'spin (*zeker zeedier*), v. —spinnen.
Zee'sprinkhaan (*een soort van eetbare zeekreeft*), m. —hanen.
Zee'straat (aardr. *zeeëngte*), v. —straten.
Zee'straat (*weg of straat naar zee*), v. straten.
Zeet (*het zitten*; ook *zitplaats*), v. zeten.
Zeeuw (*bewoner van Zeeland*), m. —en.
Zeeuwsch, bn.; *de —e kleederdracht*; als zn. o.: *goed —*, goed rond.
Zee'vaarder (*zeeman*), m. —vaarders.
Zeevaardij' (*de zeevaart als geheel*), v. gmv.
Zee'vaart (*het varen ter zee als bedrijf*), v.
Zee'ver (*speeksel, kwijl*), v. gmv.
Zee'veren (*het uit den mond laten loopen van kwijl*), ik heb —zeeverd.
Zee'volk (*zeelui, pikbroeken, matrozen*), o.
Zeewaar'dig (*in staat om uit te zeilen, van een schip*), bn.; *een schip in —en toestand brengen*
Zee'waarts (*in de richting van de zee*), bw.
Zee'wering (*dijkwerk*), v. —weringen.
Zee'wezen (*al wat betrekking heeft op zeevaart en zeedienst*), o. gmv.
Zee'wier (*zeegras, lintvormig gras*), o. gmv.
Zee'wijf (*zeemeermin*), o. —wijven.
Zee'wind (*wind, over dag uit zee waaiend*), m. —winden.
Zee'ziek (*misselijk, aangetast door de zeeziekte*), bn.
Zefier' (*koele, zachte zuidwestenwind*), m. -en.
Ze'fir (*zefier, Z.-W. windje*), m. zefirs.
Ze'ge (*overwinning, triomf*), v. gmv.; *de — behalen*; —**boog** (*eerepoort*), m. —bogen: —**dicht** (*gedicht ter eere van de overwinning*, o. —dichten; —**feest,** o. —feesten; —**krans,** m. —en; —**lied,** o. —liederen.
Ze'gel (*stempel*), o. —s; fig. *zijn — op iets drukken*, het bekrachtigen.
Ze'gel (*vel gezegeld papier*), o. —s; *een — van f 0.22⁵.*
Ze'gelen (*een zegel op iets drukken, kenmerken, waarmerken, stempelen*), ik heb —zegeld.
Ze'gen (*zegening, heil*), m. gmv.; *ik wensch u heil en —.*
Ze'gen (*groot vischnet*), v. —s.
Ze'genen (*den zegen geven*), ik heb —zegend.
Ze'genrijk (*rijk aan zegening*), bn.; *een — gevolg; een — jaar*, gelukkig, voorspoedig.
Ze'genwensch (*gelukwensch*), m. -wenschen.
Ze'gepalm (*palm als teeken der overwinning*), m. —palmen.
Ze'gepraal (*luisterrijke intocht des overwinnaars*; fig. *overwinning, triomf*), v. —pralen.
Ze'gepralen (*een zegepraal vieren*, ook: *de overwinning behalen*), ik heb —zegepraald.
Ze'gerijk (*overwinnend*), bn.; *een — veldheer.*
Ze'gevieren (*zegepralen*), ik heb —zegevierd.
Zeg'gen (*mondeling mededeelen*), ik zegde of zeide, zei; ik heb gezegd, gezeid.
Zegs'wijs, zegs'wijze (*manier van zeggen, spreekwijze*), v. —wijzen.
Zeil (*zeildoek aan den mast*), o. —en.
Zeila'ge (*zeiltuig*, ook: *vaart, loop*), v. gmv.
Zei'len, ik heb en ben —zeild; *uit — gaan*, met een zeilboot gaan spelevaren.
Zeil'steen (*voorwerp, magneet*), m. —steenen; (*stofnaam*), o. gmv.
Zeis (*werktuig der grasmaaiers*), v. zeisen.
Zei'sen (*zeis*), v. —s. vero.
Ze'kerheid (*vastheid, veiligheid*), v. gmv.
Zel'den (*bijna nooit*), bw.; *ik spreek hem —.*
Zeld'zaam (*schaarsch*, bn. en bw.

Zelf'kant (*wollen minwaardige rand aan laken of baai*), m. —kanten.
Zelfslach'tig (spraakk. *hebbende als diernaam een vast taalgeslacht*), bn., b.v. *olifant*, m., *mug*, v.
Zelfstan'dig, bn. en bw.; *een — karakter*, dat eigen richting of overtuiging volgt; *— handelen*, niet aan den leiband loopen.
Zelf'zucht (*eigenbaat, baatzucht*), v. gmv.
Zeloot' (*hardnekkig en onverdraagzaam bestrijder van andersdenkenden, voornamelijk in godsdienstzaken*; *blinde ijveraar*; *overdreven voorstander*), m. zeloten.
Ze'melen (*gemalen bolsters van graan*), v. mv.
Ze'melen (*zeuren, temen, nutteloos praten*), hij heeft —zemeld; *lig niet te —.*
Ze'melknoopen (*kinderachtig stipt zijn, haarklooven, muggenziften*), ik heb —zemelknoopt.
Zend'brief (*mandement of herderlijk schrijven van een bisschop*), m. —brieven.
Zen'deling, m. en v. —en; voor het v. ook **—e;** *hij werd — onder de Dajakkers op Borneo*, gezonden godsdienstleeraar, prediker van het Evangelie; bij de R. K. een missionaris.
Zen'delingsgenootschap, o. —genootschappen; **—lingshuis** (*leerschool voor zendelingen*), o. —huizen.
Zen'den (*doen gaan, doen toekomen*), ik zond, heb —zonden; *iemand een brief —*; *om den dokter —*; *iemand een uitnoodiging —*, sturen.
Zeng (zeew. *plotselinge en kortstondige verheffing van den heerschenden wind*), v. —en.
Zen'gen (*schroeien, licht branden*), ik heb gezengd; *zijn haren waren —zengd.*
Ze'nith (aardr. *schedelpunt, toppunt*), o. gmv.
Ze'nuw (*een der lange, witte, dunne draden die van hersenen en ruggemerg uitloopen*), v. zenuwen; *gevoels- en wilszenuwen.*
Ze'nuwachtig (*zwak van zenuwen*), bn.
Zephy'rus (*de W.-wind als god*), m.
Zerk (*langwerpig vierkante steenplaat, grafsteen*), v. —en.
Zerp (*wrang, zuurachtig*), bn. en bw.
Zes (*vijf en één*), telw. zessen; als zn. v.
Zes'de (*ranggetal*), bn.; *Juni is de — maand.*
Zes'derhande, —lei (*van zes soorten*), onverbuigbaar soortgetal; *ik heb — peren.*
Zes'hoek (*veelhoek m. zes zijden*), m. —hoeken.
Zes'honderd, telw.; *daar staan — soldaten.*
Zes'honderdste (*ranggetal*), telw.
Zes'kant (*zeshoek*), m. —kanten.
Zes'ponder (*kogel of gewicht van zes pond*), m. —ponders.
Zes'tal, o. —tallen; *een — kinderen.*
Zest'half (*0.27⁵ gld.*), m. —halven; **—je,** o. —s.
Zes'tien (*hoofdgetal*), telw.; **—de** (*ranggetal*), bn.
Zes'tiental, o. —tallen; *een — kinderen.*
Zes'tienvoud, o. —vouden; **—voudig,** bn.
Zes'tig (*6 maal tien*), bep. telw.; lees: *sestig*; *de man wordt —*; *ben je —*, zijt ge suf?
Zes'tigponder (*kogel, kanon*), m. —ponders.
Zes'tigste (*ranggetal*), telw. en bn.
Zes'tigtal, o. —tallen; **zes'tigvoud,** o. —en.
Zet (*daad van zetten*), m. zetten; *een goede —*, op dam- of schaakbord; *een geestige —*, woord.
Zet'angel (*hoek of haak die in vischwater wordt vastgelegd*), m. —angels.
Zet'boer (*huurling, pachter*), m. —boeren.
Ze'tel (*zitplaats, troon*), m. —s; *de koninklijke —, de pauselijke —*; fig. *de — der regeering*, plaats van het rijksbestuur ('s-Gravenhage).
Ze'telen (*zijn verblijf houden, gezeten zijn*), ik heb gezeteld.
Zet'meel (*wit plantenpoeder*), o. gmv.
Zet'sel (*van thee, koffie*), o. —s; *één — thee.*
Zet'ten (*stellen, plaatsen*), ik heb gezet; *een boek in de kast —*; *een diamant —*; *koffie, thee —*, bereiden; *iets op het papier —*, schrijven, opstellen; *een gebroken arm of been —.*
Zet'ter (*letterzetter ter drukkerij*), m. —s.
Zet'ter (*vaststeller van ieders deel in de belasting*), m. -s.
Zetterij' (*werkplaats der letterzetters*), v. —en.
Zeug, zoog (*wijfjesvarken*), v. —en.
Zeu'len (*aan een touw voortsleepen*), ik heb —zeuld; fig. langs straat dweilen.
Zeu'nie (*varkenstrog*), v. —s, —niën.
Zeur (*zeurkous, zaniker*), m. en v. —en.
Zeur (*vod, beuzeling, kleinigheid*), v. —en.
Zeu'ren (*zaniken, malen*), ik heb gezeurd.
Zeus (*Jupiter*), m.; lees: *Zuis.*
Ze'ven (*ziften, met een zeef zuiveren*), ik zeefde, heb —zeefd; *het meel —.*
Ze'ven (*vijf en twee*), telw. —s; als zn. v. —s.
Ze'vende (*ranggetal*), telw.; *de — dag der week*; *de — maand*; *op den —n Mei.*
Ze'vendehalf (*zes en een half*), telw.
Ze'venderhande, —lei (*in of van zeven soorten*), bn.
Ze'vendhalfje (*voormalig muntstukje = zes en een halven stuiver of twee en dertig en een halven cent, pietje*), o. —halfjes.
Ze'venhoek (*veelhoek met 7 zijden*), m. —en.
Ze'venoog (*bloedvin of bloedzweer*), v. —en.
Ze'venster (*zevengesternte*), v. gmv.
Ze'ventig (*zeven maal tien*), bep. telw.; lees: *seventig*; *dat kost hem — gulden*; als zn.: *met —en.*
Ze'venvoud, o. —vouden; *49 is een —.*
Zich, wederk. vnw.; *hij geeft — veel moeite*; *zij wasschen —.*
Zicht (*kleine zeis voor koren, handzeis*), v. —en.
Zicht (*het zien*), o.; *op —*, vertoon.
Zich'ten (*de rogge met een zicht afslaan*), ik zichtte, heb —zicht.
Zie'den (*hevig koken*), ik zood, heb gezoden.
Zie'den (*koken, van toorn*), ik ziedde, heb —zied.
Zie'gezagen (*krassen op een viool*, fig. *zaniken, zeuren*), ik heb —ziegezaagd.
Ziek (*lijdende, krank*), bn.; *een — kind.*
Zie'ke (*lijder, lijderes*), m. en v. —n.
Zie'kelijk, bn.; *een — kind*; *een —e kleur*; fig. *een — denkbeeld*, dwaas, ongezond.
Ziek'te (*het ziek zijn*; *storing in de werking der organen*), v. —n; *een besmettelijke ziekte.*
Ziel, zie'le, v. zielen; *de mensch bestaat uit — en lichaam*, geest, niet-stoffelijk deel.
Ziel (*inwoner, bewoner*), v. —en; *een stad van drie duizend —en.*
Ziel'kunde (*leer voor de eigenschappen en krachten der ziel, psychologie*), v. gmv.
Ziels'verhuizing (*metempsychose, het overgaan der ziel bij het sterven in eenig menschelijk of dierlijk lichaam*), v. —en.
Ziel'togen (*op sterven liggen*), ik heb gezieltoogd; *de gekwetste lag te —.*
Zien (*waarnemen met het oog*), ik zag, heb gezien; *de kat kan in het donker —.*
Zie'ner (*profeet*), m. —s.
Zier (*microscopisch diertje*; fig. *kleinigheid*), v.
Zift (*zeef*), v. ziften.
Zif'ten (*met een zeef zuiveren*), ik heb —zift.
Zigeu'ner (*landlooper, Heiden*), m. —s,

Zig'zag (*geknikte lijn, die nl. uit- en inspringende hoeken maakt*), m. –s.
Zij (*zijde, stof*), v. gmv.; ook: kant, rand.
Zijd, bw. in: *wijd en* –, naar alle kanten.
Zij'de, zij (*kant*), v. zijden.
Zij'de, zij (*stof, kostbaar weefsel*), v. gmv.
Zij'delings, bw.; *hij keek mij – aan*, van ter zijde.
Zij'delingsch (*schuins*), bn.; *een –e blik.*
Zij'den (*van zijde*), bn.; *een – japon.*
Zij'dereeder (*–fabrikant*), m. –reeders.
Zij'derups, (*groene rups van een nachtvlinder*), v.-rupsen; **zijdetwijnder** (*die zijden garen dubbelt*), m. –s; **–twijnderij'** (*werkplaats van den –twijnder*), v. –en.
Zij'deworm, zij'worm (*zijderups*), m. –en.
Zij'gen (*in onmacht vallen*), ik zeeg, ben –zegen; *zij – in onmacht neder*, flauw vallen.
Zij'gen (*doorsijpelen*), het zeeg, heeft –zegen; *het water door een filter laten –.*
Zijl (*waterloozing*, ook *uitstroomingssluis*), v. –en.
Zij'linie (*zijlijn*), v. –s, –liniën; *hij behoort tot een – van dat adellijk geslacht.*
Zijl'vestenij (*in Groningen gebruikelijk voor waterschap*), v. –vestenijen.
Zijl'vester (*mede-bestuurder van een waterschap*), m. –vesters.
Zijl'waarder (*sluismeester*), m. –waarders.
Zijn, ik ben, ik was, zij waren, ben geweest; *God is*, bestaat; *hij is officier*; *het is zoo.*
Zijn (*het zijn, het leven, het bestaan*), o. gmv.
Zijp (*waterleiding, riool, wetering*), v. –en.
Zij'pe (*watertje*; *Zeeland*), o.
Zij'pelen. Zie **Sij'pelen.**
Zij'reeder (*zijdebereider*), m. –reeders.
Zij'waarts (*ter zijde*), bw.; *hij ging –.*
Zij'waartsch, bn.; *een –e beweging*, in de zijrichting, van ter zijde.
Zij'worm (*zijderups*), m.-en. Ook: *Zij'deworm.*
Zilt (*zout*), bn.; *het –e water der zee*; *–e tranen*; *het –e nat*, de zee.
Zil'tig (*zoutig*), bn.; *dit water is min of meer –.*
Zil'ver (*blank edel metaal*), o. gmv.
Zil'verblank (*blank als zilver*), bn.
Zil'veren (*van zilver*), bn.; *dat zijn – lepels*; *hij viert zijn – bruiloft*, 25-jarig huwelijksfeest; *een – ambtsfeest.*
Zil'verling (*Joodsche munt* = ± *f 1,75*), m. –lingen.
Zil'vervloot, v. –vloten; *Piet Hein veroverde een der –vloten n.l. in 1628.*
Zil'verwit (*wit als zilver*), bn.; *een –witte haarlok.*
Zin, m. zinnen; *de mensch heeft vijf –nen*; *waar zijn uw –nen?* verstand.
Zin (*trek, lust*), m. gmv.; *– in iets hebben.*
Zin (*verlangen, begeerte*), m. gmv.; *dat is naar mijn –.*
Zin (*beteekenis*), m. gmv.; *wat is de – daarvan?*
Zin (spraakk. *in woorden uitgedrukte gedachte*), m. zinnen; *de hoofdleden van een –.*
Zin'bouw (spraakk. *de samenstelling van een zin*), m. gmv.; *oefeningen in den –.*
Zincographie' (*afbeelding op zink, door chemische werking voortgebracht*), v.–ën. (ph = f)
Zin'deel (spraakk. *lid of deel van een zin*), m. –deelen; *het gezegde is een –.*
Zin'delijk (*proper, net*), bn. en bw.
Zin'gen, ik zong, heb –zongen; *een lied –.*
Zink (*bekend blauwachtig wit metaal*), o. gmv.
Zin'ken (*zakken, omlaag gaan*), ik zonk, het is –zonken.
Zin'king (*ziekelijke aandoening*), v. –en.
Zink'lood (*peillood, dieplood*), o. –looden.
Zinle'dig (*zonder inhoud*), bn.; *een – gezegde*, zonder beteekenis; *een – opstel, een –e brief.*
Zin'lijk, zin'nelijk (*met de zinnen waar te nemen*; ook: *zingenot beminnend*), bn. en bw.; *iets – waarnemen*; *een – mensch.*
Zin'loos (*zonder zin*), bn.; *een – opstel*, zonder beteekenis, zonder inhoud.
Zin'nebeeld (*zinnelijk teeken*), o. –beelden; *het anker is het – der hoop.*
Zinnebeel'dig (*allegorisch*), bn.; *een –e voorstelling*, een zinnebeeld bevattend.
Zin'neloos (*zonder verstand*), bn. en bw.; *een –looze vrouw*, beroofd van of zonder zinnen; *– gesnap*, onzinnig, laf.
Zin'nelooze (*iem. die zinneloos is*), m. en v. –n.
Zin'nen (*peinzen, denken*), ik zon, heb –zonnen; *hij zat op wraak te –.*
Zin'nespel (*tooneelmatige allegorische tooneelvoorstelling der 17e eeuw*; *zinnelijk waarneembare personificatie van deugden of ondeugden*), o. –spelen.
Zin'rijk (*geestig, vernuftig, krachtig*), bn. en bw.; *een – woord, een – gezegde.*
Zin'spelen, ik heb –zinspeeld; *hij was aan 't – op uw afkomst*, doelen op, bedektelijk aanduiden, heenwijzen op.
Zin'spreuk (*leus, devies*), v. –spreuken; *elke rederijkerskamer had haar –.*
Zins'verbijstering (*krankzinnigh.*), v. gmv.
Zin'teeken (*scheiteeken*), o. –teekens.
Zin'verwant, bn.; *uitvinden en ontdekken zijn –e woorden*, d. i. synoniemen, omdat ze bij veel gelijkbeteekenends een kenmerkend verschil hebben.
Zit (*het zitten*), m. gmv.; *dat was een heele –*; *dat is hier een lief –je*, rustplekje.
Zit'dag, m. –dagen; *de – eener rechtbank.*
Zit'ten, ik zat, heb –zeten; *hij zit op een bank*, gezeten zijn; *in den raad –*, lid er van zijn; *de vogels – op dien tak*, rusten; fig. *in de verlegenheid –*, zich bevinden, zijn.
Zit'tend, bn.; *een – leven*; *een kleermaker heeft – werk*, waarbij hij moet zitten.
Zit'ting (*zitvlak van een stoel*), v. –s, –en.
Zit'ting (*vergadering*), v. –en; *de – van den raad*; fig. *hij heeft – in den raad*, is er lid van.
Zo'de, zoo, zooi (*kooksel*), v. zoden, zooien; *een – visch*; een zooitje, zootje, o. –s.
Zo'de (*afgestoken stuk gras*), v. –n; zootje.
Zodiak' (*dierenriem*), m. gmv.; de – is gesplitst in 12 afdeelingen van 30°, wier namen zijn: *de Ram, de Stier, de Tweelingen*; *de Kreeft, de Leeuw, de Maagd*; *de Weegschaal, de Schorpioen, de Schutter*; *de Steenbok, de Waterman, de Visschen*; de eerste drie heeten lenteteekens, de drie volgende zomerteekens, enz.
Zoek (*verloren, verborgen*), bw.; *– zijn, – raken*, enz; *mijn hoed is –.*
Zoe'ken (*trachten te vinden*), onr. ik zocht, heb –zocht; *een betrekking –*; *eigen voordeel –*, beoogen; *de schaduw –*, opzoeken.
Zoe'ker (*persoon of werktuig*), m. –s.
Zoek'licht (scheepst. *electrische stralenbundel, welken men op een bepaald punt kan laten vallen tot onderzoek*), o. –lichten.
Zoel, bn. en bw.; *het is – weder*, warm, niet guur.
Zoen (*boete, verzoening, vrede*), m. gmv.
Zoen (*kus*), m. zoenen.
Zoet, bn. en bw.; *een –e appel, –e koek.*

Zoe'telen (*spijs en drank in een leger verkoopen*), ik heb –zoeteld; –**aar** (*marketenter*), m. –s; –**aarster** (*marketentster*), v. –s.
Zoe'temelk (*versche koemelk*), v. gmv.
Zoetemelksch', bn.; *een – kaasje*, van zoetemelk gemaakt.
Zoethout' (*plant in Z.-Europa*), o. gmv.
Zoe'tigheid (*snoepgoed, lekkers*), v. –heden; *keur van lekkers en –jes.*
Zoet'jes, bw.; *ga maar – te werk*, langzaam, zonder overijling; *hij leest –, zij zingt –* niet overluid.
Zoet'klinkend (*aangenaam van toon*), bn.
Zoetsap'pig (*laf, zouteloos*), bn. en bw.
Zoet'vijl (*fijne vijl van den smid*), v. –vijlen.
Zoetvloei'end, bn. en bw.; *een – gedicht*, liefelijk, welluidend; *–e taal*, fraai van klank.
Zoet'watervisch (*riviervisch*), m. –visschen.
Zog (*melk, het gezogene*), o. gmv.
Zog (*waterspoor, kielwater*), o. gmv.; *in iem. – varen.*
Zol'der (*bovenste ruimte onder het dak*),m. –s.
Zol'dering (*plafond met balken, zolder van planken*), v. –en.
Zol'derschuit (*platte rivierschuit met vast plat dek*), v. –schuiten.
Zo'mer (*het tweede jaargetijde, van 21 Juni–23 Sept.*), m. –s.
Zo'merdos (*zomerkleedij*; fig, *'t uiterlijke prachtkleed der natuur*), m. gmv.
Zo'mermaand (*Juni*), v. –maanden.
Zo'mersch (*als in den zomer*), bn.; *een –e dag; hij was op zijn – gekleed.*
Zo'merteekens (*de teekens van den Dierenriem of zodiak in den zomer*, nl. *Kreeft, Leeuw en Maagd*), o. mv.
Zon (*zelflichtend hemellichaam*), v. zonnen.
Zon'daar (*iemand die belast is met zonde*), m. –s, –daren; –**dares',** v. –sen.
Zon'dag (*rustdag*), m. –en; –**avond,** m. –en; –**middag,** m. –en; –**morgen,** m. –s.
Zon'dags (*op Zondag*), bw.
Zon'dagsblad (*krant, die enkel des Zondags verschijnt*), o. –bladen.
Zon'dagsch, bn.; *hij is op zijn – gekleed*, d. i. hij heeft zijn beste pak aan; *de –e jas.*
Zon'dagsjager (*halfbakken jager*), m. –s.
Zon'dagskind (*gelukskind*), o. –kinderen.
Zon'dagsruiter (*slecht ruiter*), m. –ruiters.
Zon'dagsrust (*staking van nering of bedrijf op Zondag*), v. gmv.; *vereeniging tot bevordering der –*, rust op Zondag.
Zon'dagsschool (*school op Zondag met godsdienstig getint onderwijs*), v. –scholen.
Zon'de (*iedere overtreding van Gods wet of gebod*), v. –n; *vloeken is –*, groot kwaad.
Zon'denbok, m. –bokken; *hij is op school altijd de –*, hij moet het gelag betalen, hij heeft voor anderen de schuld te dragen.(Bijbel).
Zon'denregister, o. –s; *iemands – openleggen*, lijst van fouten en tekortkomingen.
Zon'derbaar (*vreemdsoortig, zonderling*), bn.; *dat is een – geval*; –baarder, –baarst.
Zon'derling (*vreemd, ongewoon*), bn. en bw.; *een – mensch; die man doet –.*
Zon'derling (*persoon*), m. en v. –en; voor het v. ook –**linge;** *uw oom is een –; die Engelsche dame is een –e*, zij doet vreemd.
Zon'dig (*overhellende tot zonde*),bn.; *ons–hart.*
Zon'digen (*zonde begaan*), ik heb –zondigd.
Zond'vloed (*groote wereldvloed*), m.; fig. overstelpende menigte: *een – van woorden.*
Zo'ne (*aardstreek, aardgordel, luchtstreek*), v. –n; *de heete –*, de verzengde luchtstreek.
Zon'eclips (*zonsverduistering*), v. –eclipsen.
Zon'nebaan (*schijnbare zonsweg, ecliptica*), v. –banen.
Zon'nebloem (*gele samengest. bloem*), v. –en.
Zon'necirkel (*periode van 28 jaar, na verloop waarvan de datums weer op denzelfden dag vallen*), m. –cirkels. gmv.
Zon'nedag (*tijdruimte van 24 uur*), m. -dagen.
Zon'neglans (*schittering der zon*), m. –en.
Zon'negloed, m. gmv.; –**god** (myth. *Helios, Apollo, die nl. den zonnewagen rijdt*), m. gmv.
Zon'nejaar (*tijd van den omloop der aarde om de zon*), o. gmv.
Zon'nen (*in de zon staan of leggen*), ik heb –zond; *zich –*, warmen, koesteren.
Zon'nesteek (*aandoening of verweeking der hersenen bij overmatige zonnehitte*), m. -steken.
Zon'nestelsel (*groep van hemellichamen met een centraal zelflichtend hemellichaam*), o. –stelsels: *een – bestaat uit een zon, de planeten, de wachters of manen en de kometen.*
Zon'neweg (*zonsweg, zonnebaan, ecliptica*), m. gmv.
Zon'newijzer (*bord met haak of wijzer tot het aangeven van den tijd door middel van de stralen der zon*), m. –wijzers.
Zon'nig (*helderlicht*), bn.; *een –e morgen*, helder; *een – landschap*, warm verlicht.
Zoo, zooi (*zode, kooksel*), v. zooien; zootje, zooitje, o. –s.
Zoog'dier (*gewerveld dier, dat zijn jongen zoogt*), o –dieren; *de koe is een –.*
Zoo'gen (*voeden met melk*), ik heb –zoogd.
Zooi (*menigte visschen*), v. –en; fig. gepeupel.
Zool (*onderleer van schoeisel*), v. zolen; fig. voetzool, sandaal.
Zool'ganger (*dier, dat op zijn voetzool loopt*), m. –gangers; *beren en dassen zijn –gangers.*
Zoölogie' (*dierenleer, dierkunde*), v.; *dit boek is een –*, natuurbeschrijving der dieren. (g = g)
Zoöloog' (*dierenkenner, beoefenaar der zoölogie*), m. zoölogen.
Zoom (*rand, boord, kant*), m. zoomen.
Zoom (*smal beekje: N.-Brab.*), v.; *Bergen-op–.*
Zoo'men (*omboorden, een zoom maken om*), ik heb –zoomd; *een doek –.*
Zoon (*jongen, knaap*), m. zonen of –s; fig. afstammeling.
Zoop'je (*teugje, slokje sterke drank*), o. –s.
Zoor (*ruw, scherp, hard*), bn. en bw.; *het zore zand, een zore tak; een zore huid*; zoorder, zoorst.
Zoo'tje (*kleine graszode*), o. –s.
Zoo'tje (*kleine zoo*), o. –s; *een – visch.*
Zorg (*onrust, bekommering*), v. zorgen.
Zorg (*gemakkelijke leunstoel*), v. zorgen.
Zor'gelijk (*zorg eischend, ontrustend*), bn.
Zor'geloos (*zonder zorg, achteloos*), bn. en bw.
Zor'gen (*zorg dragen, waken voor*), ik zorgde, heb –zorgd.
Zorg'lijk, zor'gelijk, bn.; *de toestand was zeer –*, onrustwekkend, hachelijk.
Zorg'stoel (*leuningstoel*), m. –stoelen.
Zorgvul'dig (*oplettend, nauwkeurig*), bn. en bw.; *een –e verpleging; – iets verrichten.*
Zorg'zaam (*bezorgd*), bn. en bw.
Zot (*dwaas, gek*), bn. en bw.; –**heid,** v. -heden.
Zot (*dwaas, gek*), m. zotten.
Zots'kap (*kap met bellen, narrenkap*), v. -pen.
Zots'kap (*zot persoon*), m. en v. –kappen.
Zots'kolf (*staf van den nar*), v. –kolven.

Zotternij' (*dwaasheid, gekheid*), v. –en.
Zottin' (*dwaze vrouw, dwaas meisje*), v. –nen.
Zouaaf' (*soldaat in Turksch uniform*), m. zouaven; *een Fransch –, een pauselijk –.* (ou = oe)
Zout (*keukenzout*), o. gmv.
Zout (*scheikundige verbinding*), o. zouten.
Zout (*ziltig van smaak*), bn.; *zeewater is –.*
Zou'teloos (*laf, flauw*), bn.; *een – gesprek.*
Zou'ten (*pekelen*), ik zoutte, heb –zouten.
Zou'tevisch (*labberdaan, ingezouten kabeljauw*), v. gmv.
Zou'tig (*zoutachtig, zilt*), bn.
Zout'keet (*bereidplaats van zout*), v. –keten.
Zout'vat, o. –vaten; **–vaatje,** o. –s.
Zout'zak (fig. *persoon*), m. en v. –zakken; *hij is net een –,* een domme, logge vent.
Zout'zieder (*–bereider*), m. –s; **–ziederij'** (*–keet, kookplaats van zout*), v. –en.
Zout'zee (*de Doode Zee, in Palestina*), v. gmv.
Zucht (*diepe ademhaling*), m. zuchten; *hij slaakte een –; een pijnlijke –.*
Zucht (*ziekte, ongesteldheid*), v. gmv.
Zucht (*begeerte, verlangen, lust, trek*), v. gmv.
Zuch'ten (*zacht hijgen, een zucht slaken of loozen*), ik zuchtte, heb –zucht.
Zuch'tig (*ziekelijk, waterzuchtig*), bn.
Zucht'je (zeew. *zeer zacht windje*), o. –s.
Zuid (*ten zuiden*), bw.; *de wind is –,* uit het zuiden.
Zuid (*het zuiden*), o.; (*de zuidelijke streken*), v.; *om de – varen,* langs de zuidkusten.
Zuid-Ame'rika (*zuidelijke helft v. Amerika*), o.; *– heeft den vorm van een driehoek.*
Zuidamerikaan'sche ar'chipel (*eilandengroep aan de zuidpunt van Z.-Amerika*), m. gmv.; *Vuurland behoort tot den –.*
Zuid'-Australië (*Britsche kolonie in Australië*), v. gmv.
Zuid-Be'veland (*een der Zeeuwsche eilanden*), o. gmv.
Zui'delijk (*in zuidelijke richting*), bn. en bw.; *in –e richting; de patrijzen trokken –.*
Zui'den, o. gmv.; *'t haantje wees naar 't –.*
Zui'denwind (*wind uit het zuiden*), m. –en.
Zui'derbreedte (cosm. *ten Zuiden van den Evenaar*), v. gmv.: *Batavia ligt op 6° Z.B.*
Zui'derzee (*binnenzee in ons land*), v. gmv.
Zui'derzon (*middagzon*), v. gmv.
Zuid-Hol'land (*provincie van Nederland*),
Zuidhol'landsch, bn.; *de –e kleederdracht; de –e eilanden;* als zn. o.
Zuid'oost, bw.; *de wind is –;* als zn. o.
Zuid'pool (*zuidelijk uiteinde van de aardas, ook van de hemelas*), v. gmv.; *de landen, aan of om de – der aarde gelegen.*
Zuid'poolcirkel (*parallel, 23½° van de zuidpool*), m. gmv.
Zuid'poollanden (*alle landen en eilanden binnen den zuidpoolcirkel gelegen*), o. mv.
Zuid'vliet (*stroom in Zeeland*), m.
Zuid'waarts (*in de richting van het Zuiden*), bw.; *Amerika strekt zich – uit.*
Zuid'waartsch (*naar het Zuiden*), bn.; *in –e richting.*
Zuid'west, bw.; *–e zeilen;* als zn. o.
Zuidwes'ter (*breedgerande geoliede zeemanshoed of kap*), m. –westers.
Zuid-Wil'lemsvaart (*kanaal in N.-Brabant en Limburg, van Den Bosch naar Maastricht*), v.
Zuid'zee (*groote oceaan*), v. gmv.; *de Stille –.*
Zui'geling (*jonggeborene*), m. en v. –en.
Zui'gen, ik zoog, heb –zogen; *de bijen – honig.*
Zui'ger (*iemand die zuigt; ook zuigwerktuig als deel van een pomp, van een spuit, van een stoommachine enz.*), m. zuigers.
Zuil (*pilaar, pijler*), v. zuilen; fig. steun, stut.
Zui'lengang (*dubbele rij van zuilen als sieraad, ook als steun van een gewelf*), v. –en.
Zui'nig (*spaarzaam, karig*), bn. en bw.
Zui'nigje (*profijtertje van een blaker*), o. –s.
Zuip, v. gmv.; *aan de – zijn,* onmatig drinken.
Zui'pen (*drinken van dieren*), het paard zoop, heeft –zopen; minacht. *jenever drinken: hij is weer aan 't –;* **–er** (*dronkaard*), m. –s.
Zui'vel (*melk en boter en kaas, die men van de melk maakt*), o. gmv.
Zui'vel-consulent' (*deskundig ambtenaar, die bij de zuivelbereiding advies kan geven of voorlichten*), m. –consulenten.
Zui'ver (*rein, helder, klaar*), bn. en bw.
Zui'veren (*reinigen, kuischen*), ik zuiverde, heb –zuiverd; **–aar,** m. –s.
Zulk (*zoo, dusdanig*), bv. aanw. vnw.: *wat kost – een ring? ik kan – brood niet eten.*
Zulks (*dat, dit*), zelfst. aanw. vnw.; *– is maar al te waar.*
Zul'len (*hulpw. van tijd en van wijze*), onz. ik zal, zoude, vd. ontbreekt; *ik zal morgen komen; hij zal u gisteren verkeerd verstaan hebben.*
Zult (*hoofdkaas, hoofdvleesch*), o. en v. gmv.
Zul'ten (*in het zout leggen, inmaken*), ik zultte, heb –zult; *vleesch –, boonen –.*
Zund'gat (*gat, waardoor men het kanon afvuurt*), o. –gaten.
Zu'ren (*scheikundige verbindingen*), o. mv.
Zu'ring (*zuurachtig, moeskruid*), v. gmv.
Zus (*aldus*), bw.; *hij sprak – en deed zoo.*
Zus'ter (*meisje uit een gezin*), v. –s.
Zus'ter (*verwante*), v. –ters, –teren; fig. *de toonkunst is de – der poëzie.*
Zus'ter (*geestelijke zuster, liefdezuster*), v. –s.
Zus'ter (*meel- en melkgebak*), v. zusters.
Zuur, o. gmv.; *een haas in 't – leggen.*
Zuur (*tegenstelling van zoet; scherp, wrang*), bn. en bw.; *azijn is erg –; – kijken,* norsch, onvriendelijk.
Zuur'deeg (*verzuurd deeg*), o. gmv.
Zuur'deesem (*zuurdeeg*), m. gmv.; fig. werkend beginsel: *de – van den godsdienst.*
Zuur'kool (*in ton of pot gezuurde gesneden witte kool*), v. gmv.
Zuur'kraam (*augurkjeskraam*), v. -kramen.
Zuur'stel (*tafelstel voor azijn, augurkjes enz.*), o. –stellen.
Zuur'stof (*bestanddeel der dampkringslucht*), v. gmv.
Zuur'tje (*peredropsje*), o. zuurtjes.
Zuur'zoet (*lichtzuur*), bn.; *een –e appel;* fig. half tevreden: *een – gezicht trekken.*
Zwaai (*keer, draai*), m. zwaaien.
Zwaai (*zwei, zwaaihaak*), m. –en.
Zwaai'en (*heen en weer bewegen*), ik heb en ben –zwaaid; *met de hand –,* bewegen.
Zwaan (*onze grootste zwemvogel*), m. zwanen; fig. *dichter: de Agrippijnsche –,* Vondel.
Zwaar (*het tegengestelde van licht*), bn. en bw. zwaarder, (het) zwaarst; *die last is –; goud is –der dan zilver;* fig. *– geschut,* grof.
Zwaard (*wapen, breede, lange sabel*), o. –en.
Zwaard (scheepst. *schuin ovaal bord aan de zijden van kleinere vaartuigen, het dient om het afdrijven te beletten*), o. zwaarden.
Zwaard (*zwoord*), o. –zwaarden.

Zwaard'leen (gesch. *leen, waarin geen vrouwen mochten opvolgen*), o. —leenen.

Zwaard'maag (*bloedverwant v. vaderszijde*), m. en v. —magen; —**schap,** v. en o.

Zwaard'vechter (Rom. *gladiator, geoefend kampvechter*), m. —vechters.

Zwaarmoe'dig (*droefgeestig, melancholisch, neerslachtig*), bn. en bw.

Zwaar'te (*gewicht, drukking*), v. gmv.

Zwaar'tekracht (*aantrekkingskracht der aarde*), v. gmv.; *de werking der* —.

Zwaar'tepunt (*aangrijpingspunt*; *punt, waaromheen de zwaarte van een lichaam gelijkelijk of evenmatig is verdeeld*), o. —punten; *het — van een cirkelvlak ligt in het middelpunt*; fig. 't belangrijkste punt, de kern.

Zwaartil'lend (*zwaarhoofdig*), bn.; *oude lieden zijn* —, donker inziend, pessimistisch.

Zwab'ber (*scheepsdweil, scheepsjongen*), m. -s.

Zwach'tel (*windsel*), m. zwachtels.

Zwach'telen, ik zwachtelde, heb —zwachteld; *een gebroken lid* —, in een zwachtel winden.

Zwad (*zwade*), v. zwaden.

Zwad'der (*slangenspog*; *slijm*; fig. *vergif van den laster*), m. gmv.; —**ig** (*onrein, vuil*), bn.

Zwa'de, zwad (*rij of regel afgemaaid gras of koorn*; *één snede koren of gras met zicht of zeis geveld*), v. zwaden.

Zwa'ger (*schoonbroeder*), m. -s; —**in',** v. -nen.

Zwak (*gebrek*), o. gmv.; *dat is een — van hem.*

Zwak (*sterke voorliefde, bijzondere genegenheid, liefhebberij*), o. gmv.; *bloemen kweeken is altijd zijn — geweest.*

Zwak (*datgene, waar men zeer gevoelig voor is*), o. gmv.; *iemand in zijn — tasten*, b.v. een eergierige door hem eer te bewijzen.

Zwak (*niet sterk*), bn. en bw.; *een — kind.*

Zwak (spraakk. *minder rijk aan vormen*), bn.; *de —ke verbuiging*, b.v. van het zn. *vorst*; *de —ke vervoeging*, b.v. van het ww. *leeren.*

Zwak'te (*krachteloosheid*), v. gmv.

Zwal'ken (*rondzwerven*), ik heb —zwalkt; *hij zwalkte jaren lang op zee*, varen.

Zwalp (*gulp, golf*) m. zwalpen.

Zwal'pen (*golven, klotsen*), het heeft —zwalpt.

Zwa'luw (*trekvogel, zangvogel*), v. —en.

Zwa'luwenei (*ei eener zwaluw*), o. —eieren.

Zwa'luwstaart (*de gevorkte staart van een zwaluw*), m. —staarten; fig. een solide wijze van verbinding bij hout.

Zwam (*woekerplant*), v. —men; —**achtig,** bn.

Zwam (*toebereide zwam, tonderstof*), o. gmv.

Zwa'nenbloem (*waterlisch*), v. —bloemen.

Zwa'nenbrood (*kalmus, soort v. aronskelk, groeiend langs vaarten en slooten*), o. gmv.

Zwa'nendrift (*eenige zwemmende zwanen bij elkaar*), v. —en; —**ei,** o. —eieren; —**hals** (*nl. van den zwaan*), m. —halzen.

Zwa'nenhals (*S-vormig gebogen buis*), m. —halzen.

Zwa'nenmaagden (myth. *walkyriën: die als zwanen naar het slagveld vlogen*), v. mv.

Zwa'nezang (*laatste compositie of gedicht van een overleden toonkunstenaar of dichter*), m. —zangen.

Zwang (*gebruik, gewoonte, mode*), m. gmv.

Zwan'ken (*waggelen, wankelen, onzeker bewegen*), ik zwankte, heb —zwankt.

Zwa'righeid (*moeilijkheid, bezwaar*), v. (soorten), v. —heden.

Zwart (*het tegenovergestelde van wit*), bn. en bw.; *een — paard*, moorkop; fig. *hij kijkt* —, zuur, norsch.

Zwart (*de zwarte kleur*), o.; *in het — zijn.*

Zwart'bont (*wit met zwarte vlekken*), bn.

Zwar'te (*neger, negerin*), m. en v. zwarten.

Zwar'tekunst (*duivelstooverij*), v. gmv.

Zwar'te Water (rivier: *Overijsel, bij Zwol*), o.

Zwartgal'lig (*lastig, knorrig*), bn.; *een — man.*

Zwart'kopje (*bastaardnachtegaal*), o. —s.

Zwart'sel (*zwart poeder*), o. gmv.

Zwart'vos (*donkergeel paard*), m. —vossen.

Zwa'telen (*ruischen, gonzen*), het zwatelde, heeft —zwateld; *het — der boomen.*

Zwa'vel (*lichtgele, broze delfstof*), v. gmv.

Zwa'velen, ik heb —zwaveld; *een strooien hoed* —, hem reinigen boven zwaveldamp; *den wijn* —, nl. het wijnvat zuiveren.

Zwa'veloven (*zuiveringsoven, zwavelbrander*), m. —ovens.

Zwa'velstok (*vlamhoutje*), m. —stokken.

Zweed (*bewoner van Zweden, man uit Zweden*), m. Zweden.

Zwee'den (*huiden met kalkbrij ontharen*), ik zweedde, heb —zweed.

Zweem (*lichte schijn*), m. gmv.; fig. *een — van ironie, een — van schuld.*

Zwee'men (*overhellen naar, min of meer gelijken op*), het heeft -zweemd; *dat zweemt naar bedrog, dat zweemt naar het blauw.*

Zweep (*koord aan een stok*), v. zweepen.

Zwee'pen (*aandrijven*), ik zweepte, heb —zweept.

Zweer (*etterbuil*), v. zweren; *de — is rijp.*

Zweet (*vocht uit de huidporiën*), o. gmv.

Zwee'ten (*zweet uitwasemen*), ik zweette, heb —zweet.

Zweet'kamertje (*een soort van dampbad*), o. —kamertjes; fig. wachtkamertje voor studenten, die examen gaan doen.

Zwei (timm. *beweegbare winkelhaak, zwaaihaak*), v. zweien.

Zwe'len (*het uitgespreide en gedroogde hooigras met een hark bijeendoen*), ik zweelde, heb —zweeld.

Zwel'gen (*slokken*), ik zwolg, heb —zwolgen.

Zwel'len (*opzetten, opstijven*), het zwol, is —zwollen; *de zeilen* —, zetten zich op.

Zwem'blaas (*blaasvormig orgaan in visschen*), v. —blazen; ook: *met lucht gevulde blaas voor een zwemmer om op te drijven.*

Zwem'gordel (*kurken band om boven te drijven, scaphander*), m. —gordels.

Zwem'men (*zich in 't water bewegen*), ik zwom, heb en ben —zwommen.

Zwem'merig (*waterachtig*), bn.; —*e oogen.*

Zwem'steen (*poreuze lichte steen, gemaakt van puimsteen en kalk*), m. —steenen.

Zwem'toestel (*zwemtuig of gereedschap, gordel om op te leeren zwemmen of om op te zwemmen, scaphander*), o. —toestellen.

Zwem'vlies (*vlies tusschen de teenen der watervogels*; *ook bij sommige platvoetige dieren*), o. —vliezen.

Zwem'vogel (*vogel met zwempooten*), m. —vogels; *eenden, ganzen, zwanen zijn —vogels.*

Zwen'del (*bedrog, oplichterij in handelszaken*), m. gmv.

Zwen'delen (*oneerlijk in den handel zijn*), ik zwendelde, heb —zwendeld.

Zwen'gel (*wiek van een molen*; *arm van een pomp, ook wip van een put*), m. —s.

Zwenk (*draai, keer*), m. zwenken.

Zwen'ken (*draaien, keeren, zwaaien*), ik zwenkte, heb en ben —zwenkt.

Zwe'ren (*een eed doen, ook vloeken*), ik zwoer, heb –zworen; *bij hoog en laag –*.
Zwe'ren (*etteren*), het zwoor, heeft –zworen.
Zwerk (*donkere drijvende wolken*), o. gmv.
Zwerm (*menigte*), m. zwermen; *een – bijen*.
Zwer'men (*in een zwerm vliegen*), *zij* zwermden, hebben –zwermd; *de bijen gaan –*, in een zwerm uitvliegen.
Zwer'mer (*stukje jongensvuurwerk, voetzoeker*), m. zwermers.
Zwer'veling (*iemand die zwerft*), m. en v. –en; voor het v. ook **–linge**: *zij is een arme –linge*.
Zwer'ven (*omdolen*), ik zwierf, heb –zworven.
Zwet'sen (*grootspreken, pochen, opsnijden*), ik heb –zwetst; **–er** (*bluffer*), m. –s.
Zwe'ven (*drijven, zacht bewegen*), ik zweefde, heb –zweefd; *de wolken – door de lucht*.
Zwe'zerik (*borstdeel van kalveren*), m. –en.
Zwich'ten (*wijken*), ik heb en ben –zwicht; *hij moest – voor de overmacht*, onderdoen.
Zwie'pen, zwee'pen, ik heb –zwiept.
Zwier (*tooi*), m. gmv.; *met edelen –*, bevalligheid.
Zwier'bol (*losbol, vroolijke Frans*), m. –bollen.
Zwie'ren (*zwaaiende bewegen*), ik zwierde, heb –zwierd; *de dansers – door de zaal*.
Zwie'ren (*ongeregeld leven*), ik heb –zwierd; *aan het – zijn*, aan den draai.
Zwie'rig (*netjes, losjes, bevallig*), bn. en bw.
Zwij'gen (*niet spreken*), ik zweeg, heb -zwegen; *hij bracht den knaap tot –*; *iemand het – opleggen*, fig. geheimhouding gebieden.
Zwijm (*flauwte*), v. gmv.; *in – vallen, liggen*.
Zwij'mel (*duizeling*; fig. *roes*), m. gmv.; *in den – der vermaken*, bedwelming.
Zwij'melen (*duizelig worden, flauw vallen*), ik heb –zwijmeld.
Zwij'men (*neerzijgen*), ik heb –zwijmd.
Zwijn (*varken*), o. zwijnen; fig. erge losbol.
Zwijn'egel (*stekelvarken onzer wouden*), m.-s.
Zwik (*houten pen in het luchtgat van een vat; ook wrijfhout*), m. zwikken.
Zwik (*het zwikken*), m. gmv.
Zwik'ken (*knakken, omslaan, ontwrichten*), ik zwikte, het heeft en is –zwikt.
Zwin (*wad, droogte, kreek, geul*), o. –nen.
Zwin (voormalige zeeboezem: *Zeeuwsch-Vlaanderen*), o.
Zwin'del, zwen'del (*bedrog*), m. gmv.
Zwin'gel (*braakstok voor het vlas*), m. –s.
Zwin'gelen (*het vlas met de zwingelspaan kloppen en het reinigen van de hardere stengeldeelen of pellen*), ik heb –zwingeld.
Zwir'relen (*snel vliegen*), het heeft -zwirreld; *de zwaluwen –den door de lucht*.
Zwit'ser (*man uit Zwitserland*), m. –s.
Zwit'sersch (*van of uit Zwitserland*), bn.
Zwoe'gen (eig. *zuchten, hijgen*; fig. *zwaren arbeid verrichten*), ik zwoegde, heb –zwoegd.
Zwoel (*zoel, vochtig, warm*), bn.; *– lenteweer*.
Zwoord (*afgeschrabde huid van het varken*), o. zwoorden; ook: *zwaard, zwoerd*.

AANHANGSEL.

ALPHABETISCHE LIJST VAN SYNONIEMEN.

(ZINVERWANTE WOORDEN.)

Aaien — pluimstrijken — streelen.
Aanbelangen — betreffen — belangen — aangaan.
Aanbetrouwen — toebetrouwen.
Aanbevelen — aanprijzen — aanpreeken.
Aanbidden — vereeren.
Aanblikken — aanschouwen — aanstaren — aanzien — aankijken — aangapen.
Aanbreken — aanvangen.
Aanbrengen — aandragen — aanhalen — aansleepen — aanvoeren.
Aanbrengen — aangeven — overbrengen — overbrieven — verklikken.
Aandacht — oplettendheid — opmerkzaamheid.
Aandachtig — oplettend — opmerkzaam.
Aandeel — deel — gedeelte.
Aandeelhouder — deelgenoot.
Aandenken — gedachtenis.
Aandienen — aanmelden.
Aandoen — roeren — schokken — treffen — raken.
Aandoen — omdoen — aantrekken — omslaan.
Aandoen — aanranden — aanvallen — aangrijpen — aanpakken — aantasten.
Aandoening — gevoel — gewaarwording.
Aandoenlijk — gevoelig.
Aandrang — nadruk.
Aandrift — aansporing.
Aandrift — instinct — geestdrift.
Aandrijven — aansporen — aanvuren — aanwakkeren — aanprikkelen — aanstoken.
Aanduiden — aanwijzen — aantoonen.
Aanfokken — aankweeken — aanplanten — aanpoten — aantelen.
Aangaan — aanloopen.
Aangaan — tieren — razen — leven maken — uitvaren.
Aangaande — nopens — omtrent — rakende.
Aangapen — zie Aanblikken.
Aangeboren — ingeschapen — aangeschapen.
Aangedaan — bewogen — getroffen — geroerd — geschokt.
Aangehuwd — aangetrouwd.
Aangelegen — aangrenzend — aanliggend — belendend.
Aangelegenheid — zaak.
Aangemerkt — aangezien — vermits — dewijl (wijl) — doordat — omdat — nademaal.
Aangenaam — liefelijk — lief — bevallig — behaaglijk — bekoorlijk — aanlokkelijk — pleizierig.
Aangenomen — ondersteld — indien — bijaldien — gesteld (dat).
Aangezicht — aanzicht — aanschijn — gezicht — gelaat — wezen.
Aangroeien — aanwassen — toenemen — grooter worden — vermeerderen — zich uitbreiden — zich vermenigvuldigen.
Aanhalen — aanlokken — aantrekken.
Aanhalen — aanhouden — bekeuren — beboeten.
Aanhang — bende — factie — partij.
Aanhangen — volgen — voorstaan.
Aanhanger — volgeling — voorstander — medestander.
Aanhangsel — bijvoegsel — bijlage.
Aanhechten — aanbinden — aanknoopen — aanvoegen — bijvoegen.
Aanheffen — aanvangen — beginnen.
Aanhitsen — ophitsen — aansporen — aanstoken — aanzetten — aanvuren.
Aanhooren — toehooren — luisteren — toeluisteren.
Aanhouden — volharden — volhouden.
Aanhoudend — bestendig — blijvend — duurzaam — gedurig — gestadig — onafgebroken — onophoudelijk — voortdurend.
Aankanten (zich) — verzetten (zich) — weerstaan — weerstreven — beletten.
Aankleeden — kleeden (zich) — aantrekken (zich).
Aankleve — aanhoorigheid.
Aankleven — gehecht zijn — verknocht zijn.
Aanknoopen — aanhechten — aanbinden.
Aankomen — komen — naderen.
Aankondigen — aanmelden — aandienen — aanzeggen — bekend maken — berichten — kond doen.
Aankondigen — voorspellen — voorzeggen.
Aankweeken — aanfokken.
Aanlachen — toelachen.
Aanlanden — belanden — landen.
Aanlangen — aangeven — aanreiken.
Aanleg — geschiktheid — gave — begaafdheid — talent — vatbaarheid.
Aanleggen — bouwen — stichten.
Aanleggen — mikken — toeleggen.
Aanleggen — ontwerpen.
Aanleggen — pleisteren.
Aanleiding — gelegenheid — oorzaak.
Aanlokkelijk — aangenaam.
Aanlokken — aanhalen.
Aanloop — toeloop.
Aanloopen — aanhouden — duren.
Aanmatigen (zich) — toeëigenen (zich) — toeschrijven (zich).
Aanmelden — aankondigen.
Aanmelden (zich) — aandienen.
Aanmerkelijk — aanzienlijk — merkwaardig — opmerkelijk.
Aanmerking — bedenking — opmerking.
Aanmerking nemen (in) — acht geven op — acht slaan op — letten op — overwegen.
Aanminnig — aanvallig — aardig — aanminnelijk — beminnelijk — lief — innemend — lieftallig.
Aanmoedigen — bemoedigen — moed geven — moed inboezemen — moed inspreken.
Aannemen — opnemen.
Aannemen — krijgen — ontvangen — overnemen.
Aannemen — aanvaarden.
Aanprijzen — aanbevelen.
Aanraken — aanroeren — aantasten — betasten — bevoelen.
Aanranden — aandoen — aanvallen.

Aanrichten — veroorzaken — teweegbrengen.
Aanroepen — bidden — smeeken.
Aanroeren — aanraken.
Aanschaffen — aankoopen — inkoopen — verschaffen (zich) — verwerven (zich).
Aanschouwen — gewaarworden — waarnemen — zich voorstellen.
Aanschouwer — toeschouwer.
Aanspannen — inspannen — voorspannen.
Aansporen — aandrijven.
Aanspraak — toespraak — rede — redevoering.
Aansprakelijk — verantwoordelijk.
Aanstaan — behagen — bevallen.
Aanstalten — toebereidselen.
Aansteken — opsteken — ontsteken — in brand steken — vuur maken.
Aansteken — besmetten.
Aanstekend — aanstekelijk — besmettelijk.
Aanstellen — benoemen — beroepen.
Aanstoken — aanhitsen.
Aanstonds — dadelijk — aldra — dra — eerlang — gauw — onmiddellijk — onverwijld — spoedig — ras — op staanden voet.
Aanstoot — ergernis — ontstichting.
Aantal — getal — menigte — tal — hoeveelheid.
Aantasten — aandoen — aanranden — aanvallen.
Aanteekenen — opteekenen — opschrijven — boeken.
Aanteekening — aanmerking — noot.
Aantijgen — aanklagen — belasteren.
Aantoonen — aanwijzen — doen zien.
Aantreffen — ontmoeten — vinden.
Aanvaarden — aannemen — op zich nemen.
Aanvallig — aanminnig.
Aanvechting — verzoeking — bekoring — verleiding.
Aanverwant — verwant — bloedverwant.
Aanwakkeren — aandrijven.
Aanwas — aanspoeling — aanslibbing — aanslijking.
Aanwenden — besteden — gebruiken — bezigen — zich bedienen van — zich ten nutte maken.
Aanwensel — gewoonte — hebbelijkheid.
Aanwezen — aanzijn — bestaan — leven.
Aanwezend — aanwezig — tegenwoordig.
Aanwijzen — aanduiden.
Aanzienlijk — achtbaar — eerbiedwaardig — eerwaard — voornaam.
Aanzoek — verzoek — bede.
Aard — geaardheid — natuur — karakter — inborst.
Aarde — aardbodem — aardbol — aardrijk — wereld.
Aardig — koddig — kluchtig — geestig — vernuftig — zinrijk — luimig.
Aardigheid — grap.
Aardsch — wereldsch.
Aarzelen — weifelen — schromen — zich bedenken — talmen — dralen — in twijfel staan.
Aas — voeder — voedsel.
Achtbaar — aanzienlijk.
Achteloos — onachtzaam — onoplettend — slordig.
Achten — schatten — waardeeren.
Achten — denken — gelooven — meenen — wanen — rekenen.
Achterdocht — argwaan — verdenking — wantrouwen — mistrouwen.
Achterklap — laster — aantijging — kwaadsprekerij — lastering.
Achterwaarts — achteruit — rugwaarts — ruggelings — terug.

Acht geven — acht slaan.
Achting — hoogachting — hoogschatting — eerbied — ontzag.
Acht nemen (zich in) — zich wachten — zich hoeden.
Adel — adeldom — adelstand.
Adellijk — edel.
Ademen — ademhalen — adem scheppen — lucht scheppen.
Afbedelen — afbidden — afsmeeken.
Afbeelden — afmalen — afschetsen — afschilderen — afteekenen.
Afbeelding — afbeeldsel — beeld — beeltenis.
Afbetalen — afdoen — voldoen — uitbetalen.
Afbreken — slechten — sloopen — omhalen.
Afbreuk — nadeel — schade — verlies — hinder.
Afdanken — afscheid geven (aan) — afzetten — [ontslaan.
Afdeelen — verdeelen.
Afdeinzen — terugdeinzen — terugwijken.
Afdoen — afmaken — eindigen — volbrengen.
Afdwalen — afwijken — afraken — verdolen.
Afdwingen — afpersen — ontweldigen — ontwringen — afknevelen.
Afeischen — afvorderen — opeischen — opvorderen.
Afgeleefd — bejaard — bedaagd — oud.
Afgelegen — eenzaam — verwijderd.
Afgetrokken — verstrooid.
Afgezant — gezant — afgevaardigde — zaakgelastigde.
Afgrijselijk — afschuwelijk — akelig — gruwelijk — naar — ijselijk — vreeselijk.
Afgrijzen — afkeer.
Afgrond — kolk — poel — diepte.
Afgunst — nijd — wangunst.
Afhouden — aftrekken — onthouden.
Afkeer — afschrik — weerzin — tegenzin — afschuw — walging.
Afkeer — haat — vijandschap.
Afkeuren — laken — misprijzen — gispen — wraken — veroordeelen.
Afkoelen — bekoelen — verkoelen.
Afkomeling — afstammeling — nakomeling — nazaat — naneef.
Afkomst — afstamming — geboorte — oorsprong.
Afleiden — besluiten — opmaken.
Afleiding — uitspanning — verstrooiing.
Aflichten — afheffen — afnemen — aftillen — afzetten — afbeuren.
Afloopen — plunderen — verwoesten.
Afloopen — een einde nemen — eindigen.
Aflossen — betalen.
Afmaken — dooden.
Afmalen — afschilderen — beschrijven.
Afmatten — vermoeien — afsloven — uitputten.
Afnemer — kooper — klant.
Afneuzen — afzien.
Afpersen — afdwingen.
Afraden — ontraden.
Afreizen — vertrekken.
Afroepen — oproepen.
Afschaffen — herroepen — intrekken.
Afschaffen — afdanken.
Afscheid nemen — vaarwel zeggen.
Afscheiden — afzonderen — scheiden.
Afschrijven — overschrijven — uitschrijven.
Afschrik — schrik.
Afschudden — afwerpen.
Afslaan — afweren — terugdrijven.
Afslaan — veilen.
Afslaan — afhakken.
Afstaan — afwijzen — van de hand wijzen — weigeren — ontzeggen.

Afslaan — dalen — in prijs verminderen — goedkooper worden.
Afsluiten — afschutten — omheinen — omsluiten.
Afspraak — overeenkomst — ruggespraak.
Afstand — verte — verwijdering — verschiet.
Afsteken — in het oog vallen — opzichtig zijn.
Afsteken — afschieten — afvuren.
Afsteken — afvaren — vertrekken.
Afsterven — ontslapen — overlijden — sterven — den geest geven — verscheiden.
Afstijgen — afklimmen — afstappen — uitstappen.
Afstuiten — stuiten — terugstuiten — botsen.
Aftillen — aflichten.
Aftrek — vertier.
Aftuimelen — afvallen — nedervallen — nederstorten — vallen.
Afvaardigen — afsturen — afzenden.
Afvegen — afdrogen — afwisschen.
Afwachten — verwachten — wachten.
Afwenden — afkeeren.
Afwennen — ontwennen.
Afwentelen — afrollen.
Afwezigheid — afwezendheid — afwezen — afzijn.
Afwisschen — afvegen.
Afwisselen — verwisselen — vervangen.
Afwisseling (bij) — beurtelings.
Afzien — afkijken — afleeren — afneuzen.
Afzweren — verloochenen — verzaken.
Akelig — naar — vervaarlijk — afgrijselijk.
Akker — veld — land.
Aleer — alvorens — eerdat — voordat.
Altijd — altoos — immer — immermeer — steeds — gedurig.
Ambacht — beroep — handwerk.
Ambassadeur — afgezant.
Ambt — bediening — dienst — post — betrekking — waardigheid — baantje.
Ambtenaar — beambte.
Angst — bangheid — schrik — schroom — vrees.
Antwoorden — beantwoorden — hernemen.
Arbeid — bezigheid — werk — werkzaamheid.
Arbeidzaam — naarstig — nijver — vlijtig — werkzaam — ijverig.
Arglistig — bedrieglijk — listig — loos — slim.
Arm — armoedig — behoeftig — haveloos — nooddruftig.
Armoede — gebrek — ontbering.
Armzalig — ellendig — kommervol.
Avontuur — feit — gebeurtenis — toeval — voorval.

Baai — golf — inham — kreek — zeeboezem.
Baal — buidel — pak — zak.
Baan — weg — pad — straat — voetpad — gang.
Baar — golf — golfslag — kabbeling.
Baar — staaf.
Baas — heer — meester — gebieder.
Baat — nut — voordeel — winst.
Baatzucht — hebzucht — inhaligheid — eigenbaat.
Babbelen — praten — snappen — kakelen — kouten — kallen.
Bagger — modder — slib — slijk.
Bak — kom — nap — pan — schotel.
Bakeren — broeien.
Bakken — braden — koken — roosten — stoven — zieden.
Baksteen — kei — klinker — tichelsteen.
Balie — leuning — hek.
Balling — banneling — bandiet.
Ballingschap — verbanning.
Balsem — zalf.
Band — boei — keten — ketting — kluister.
Bandeloos — teugelloos — toomeloos — ongebreideld — breidelloos — onbandig.
Banier — standaard — vaan — vaandel — vlag.
Bank — stoel — zetel — troon — schabel.
Banket — gastmaal.
Bar — dor — onvruchtbaar — schraal — woest — onbebouwd.
Barbaarsch — onmenschelijk — wreed.
Barmhartig — medelijdend — mededoogend.
Barsch — norsch — spijtig — stug — stuursch.
Barst — kloof — reet — scheur — spleet.
Bast — schors — schil — bolster — dop.
Bazuin — horen — trompet.
Beamen — toestemmen.
Beademen — beslaan.
Beambte — ambtenaar.
Beantwoorden — voldoen aan.
Bedaagd — afgeleefd.
Bedaard — bezadigd — gematigd — kalm.
Bedachtzaam — behoedzaam — beraden — bezonnen — omzichtig — voorzichtig.
Bedanken — danken — dank zeggen — dank weten.
Bedaren — gaan liggen.
Bedaren — bevredigen.
Bedding — laag — bodem — grond.
Bede — verzoek — smeeking.
Bedeelen — omdeelen — ronddeelen — uitdeelen — verdeelen.
Bedeesd — beschroomd — bloode — bedremmeld — beteuterd — onthutst — verlegen — versteld — schuchter.
Bedekken — bemantelen — bewimpelen — verbloemen.
Bedenkelijk — netelig — zorgelijk — hachelijk.
Bedenking — beraad — overweging.
Bederf — verrotting — verderf.
Bediende — dienaar — dienstbode — knecht — lakei.
Bediening — ambt — post.
Bedijken — indijken — omdijken.
Bedillen — berispen — gispen — laken — bestraffen.
Beding — voorwaarde.
Bedoeling — doel.
Bedompt — duf — muf.
Bedotten — bedriegen.
Bedrag — beloop.
Bedremmeld — bedeesd.
Bedreven — ervaren — doorkneed — doortrapt — geoefend — geslepen.
Bedriegen — bedotten — foppen — misleiden — verschalken.
Bedriegerij — bedrog.
Bedrieglijk — arglistig.
Bedrijf — daad — handeling.
Bedrijven — doen — handelen — verrichten.
Bedroefd — bedrukt — droevig — neerslachtig — treurig — zwaarmoedig.
Bedroevend — deerlijk — jammerlijk.
Bedrog — bedriegerij.
Beduiden — verklaren — uitleggen — aan 't verstand brengen.
Beduiden — beteekenen.
Bedwelmd — duizelig — verdoofd.
Bedwingen — beheerschen — beteugelen — betoomen.
Beemd — weide — weiland.
Beest — dier — vee.
Befaamd — beroemd — berucht — vermaard.
Begaafd — bekwaam — talentvol — geniaal.
Begaafdheid — bekwaamheid — gaaf — talent.
Begaan — plegen.

Begeeren — verlangen — wenschen — reikhalzen — smachten — haken (naar) — dorsten (naar).
Begeerlijkheid — lust — zucht.
Begeerte — neiging — zucht — lust — trek.
Begeven — verlaten.
Begin — aanvang.
Beginsel — regel — stelregel.
Begraafplaats — kerkhof — godsakker.
Begrip — voorstelling.
Begrip — doorzicht.
Begrip — bedunken.
Begrijpelijk — bevattelijk — duidelijk — helder — klaar — verstaanbaar.
Begrijpen — bevroeden.
Begrijpen — beseffen — bevatten — verstaan.
Begrooten — ramen — schatten — waardeeren.
Behaaglijk — aangenaam — prettig.
Behagen — aanstaan.
Behalen — bekomen.
Behandelen — bejegenen.
Behandelen — bewerken.
Beheer — bestuur — bewind — heerschappij — regeering.
Beheerschen (zich) — beteugelen — betoomen — bedwingen — bezitten (zich).
Beheerschen — besturen — gebieden — heerschen (over) — regeeren.
Behelzen — bevatten.
Behendig — handig — knap — gauw.
Behoeden — beschermen — beschutten — beveiligen — bewaren.
Behoedzaam — bedachtzaam.
Behoefte — nooddruft — noodwendigheid.
Behoeftig — arm.
Behoeve (ten) — gunste (ten).
Behoeven — noodig hebben.
Behooren — betamen — passen — voegen.
Behoorlijk — betamelijk.
Beiden — wachten — toeven.
Bejaard — afgeleefd.
Bejegenen — behandelen.
Bek — mond — muil — snuit — snavel — neb — sneb.
Bekend — ruchtbaar.
Bekendmaken — aankondigen.
Bekendmaken — berichten — kond doen — laten weten.
Bekendmaking — bericht.
Bekennen — belijden.
Beker — kelk.
Bekijken — bezien — beschouwen.
Bekkeneel — hersenpan — kruin — schedel.
Beklaaglijk — beklagenswaardig — deerniswaardig — rampzalig.
Bekladden — bemorsen — bevlekken — bevuilen — bezoedelen — verontreinigen — vuil maken.
Beklemming — huur — pacht.
Beklimmen — bestijgen — beklauteren.
Beknopt — bondig — kort.
Bekomen — behalen — erlangen — verkrijgen — verwerven — ontvangen — krijgen.
Bekomen — beteren — opkomen — herstellen.
Bekommerd — beducht — bevreesd.
Bekommeren (zich) — aantrekken (zich) — bekreunen (zich).
Bekoopen — betalen — boeten.
Bekoorlijk — aanminnig — liefelijk.
Bekoren — betooveren — innemen — (het hart winnen — verrukken — vervoeren.
Bekrachtigen — bevestigen — bezegelen — staven — verzekeren.

Bekreunen (zich) — aantrekken (zich).
Bekrompen — eng — nauw.
Bekrompen — beperkt — eenzijdig — partijdig.
Bekwaam — geschikt — kundig.
Bekwaam — begaafd.
Belachelijk — bespottelijk.
Beladen — bevracht.
Belang — voordeel.
Belangrijk — van belang — gewichtig.
Belasting — schatting — cijns — tol.
Beleedigen — beschimpen — hoonen — verguizen — krenken — smaden — smalen (op).
Beleefd — vriendelijk — hoffelijk — wellevend.
Beleenen — verpanden.
Beleid — omzichtigheid — overleg.
Belemmeren — stremmen — versperren — storen.
Belemmering — beletsel — hindernis — verhindering.
Beletten — verhinderen — tegenhouden — terughouden — versperren.
Belgen — vergrammen — verstoren — vertoornen.
Belijden — bekennen.
Belofte — gelofte — verbintenis.
Beloonen — loonen — vergelden — betalen.
Belooning — betaling — bezoldiging — loon — [prijs.
Beloop — bedrag.
Beloop — gang — loop.
Bemachtigen — vermeesteren — veroveren — zich meester maken.
Bemantelen — bedekken — bewimpelen.
Bemerken — bespeuren — gewaar worden — merken — ontdekken — ontwaren — opmerken — waarnemen.
Bemiddelaar — scheidsman.
Bemiddeld — gegoed.
Beminnaar — liefhebber — minnaar.
Beminnelijk — aanminnig.
Beminnen — houden van — liefhebben — lieven — minnen.
Bemoedigen — aanmoedigen — moed geven.
Bemoeien — afgeven (zich) — inlaten (zich).
Bemorsen — bekladden.
Benaming — naam.
Benauwd — bang — bedeesd.
Benauwdheid — druk — angst.
Bende — aanhang.
Beneden — omlaag — onder.
Benemen — ontnemen — ontrooven — ontweldigen.
Benieuwd — nieuwsgierig — weetgierig.
Benijden — misgunnen.
Benoemen — aanstellen.
Benoeming — aanstelling.
Beoefenen — oefenen — uitoefenen.
Bepalen — vaststellen.
Bepeinzen — overdenken — overpeinzen.
Beperkt — bekrompen.
Bepraten — ompraten.
Beproeven — de proef nemen — onderzoeken.
Beproeving — bezoeking — onheil — ongeluk — ramp — tegenspoed — wederwaardigheid.
Beraadslagen — raadplegen — te rade gaan.
Beraden (zich) — bedenken (zich) — overwegen.
Beraden — bedachtzaam.
Bereid — gereed — vaardig — klaar.
Bereidwillig — gaarne.
Berennen — insluiten — omsingelen — omgeven — omringen.
Bergen — bewaren — wegsluiten — wegleggen.
Bericht — bekendmaking — mare — naricht — tijding — mededeeling.

Berichten — aankondigen.
Berichten — te kennen geven — mededeelen — melden — verwittigen.
Berispen — bedillen.
Beroemd — befaamd.
Beroep — ambacht.
Beroepen — bijeenroepen.
Beroep — roeping.
Beroepen — aanstellen.
Beroerten — onlusten — oproer — opstand.
Berokkenen — brouwen — veroorzaken — teweegbrengen — verwekken.
Berooven — benemen.
Berouw — boetvaardigheid — leedwezen — spijt.
Berucht — befaamd.
Beschaafd — beleefd — hoffelijk — wellevend — welgemanierd — hoofsch — galant.
Beschamen — teleurstellen.
Beschaving — verlichting.
Bescheiden — ontbieden.
Bescheiden — ingetogen — stemmig — zedig.
Beschermen — behoeden.
Bescherming — hoede.
Beschijnen — bestralen.
Beschimpen — beleedigen.
Beschonken — dronken.
Beslaan — bedemen — bewasemen.
Beslag — deeg.
Besluit — einde — slot.
Besluit — voornemen.
Besmettelijk — aanstekelijk.
Besparen — uitsparen — uitwinnen.
Bespeuren — bemerken.
Bespoedigen — verhaasten.
Bespottelijk — belachelijk.
Besprenkelen — besproeien.
Bespringen — overvallen.
Bestand — wapenstilstand — wapenschorsing.
Besteden — aanwenden.
Bestek — ontwerp — plan.
Bestellen — bezorgen — overhandigen.
Bestendig — aanhoudend.
Bestendig — duurzaam — standvastig — vast — onveranderlijk — onwankelbaar — onwrikbaar.
Bestralen — beschijnen.
Bestraten — bevloeren — plaveien.
Bestudeeren — beoefenen.
Bestuur — beheer.
Betalen — loonen — vergelden.
Betalen — voldoen.
Betalen — aflossen.
Betamelijk — behoorlijk — gepast — voegzaam.
Betamen — behooren — voegen — passen.
Beteekenis — zin.
Betoogen — bewijzen.
Betoomen — beheerschen — bedwingen.
Betrachten — doen — zich kwijten.
Betrappen — verrassen — vangen — vatten.
Betreffende — aangaande — nopens.
Betrekken — bewolken — verduisteren.
Betrekking — verband — samenhang.
Betwisten — aanspraak maken (op).
Beuken — kloppen — slaan.
Beurt — volgorde — rangorde.
Beurtelings — afwisseling (bij).
Beuzelen — talmen — treuzelen — sukkelen.
Bevel — gebod — last — opdracht — order — voorschrift.
Beven — rillen — sidderen — trillen.
Bevestigen — vastmaken — vasthechten.
Bevlijtigen (zich) — toeleggen (zich — op)
Bevochtigen — nat maken.
Bevoegd — gemachtigd — gerechtigd.
Bevolkt — volkrijk.
Bevredigen — voldoen.
Bevredigen — bedaren — stillen — verzoenen.
Bevreemden — verbazen — verrassen — verwonderen.
Bevreesd — beducht.
Bevriezen — stollen — stremmen.
Bevrijden — ontslaan — verlossen — redden.
Bevroeden — begrijpen — doorgronden — beseffen — inzien.
Beweegreden — drangreden — drijfveer — grond.
Bewegen — aansporen — aanzetten — nopen.
Beweren — staande houden.
Bewerken — veroorzaken — teweegbrengen — uitwerken.
Bewilligen — toestaan — inwilligen — veroorloven — vergunnen.
Bewimpelen — bedekken — verbloemen. — verbergen.
Bewind — beheer — bestuur.
Bewogen — aangedaan — getroffen.
Bewolken — betrekken.
Bewoner — inwoner — ingezetene — geërfde — ingelande — landzaat.
Bewoording — uitdrukking — zegswijze — woord.
Bewustheid — kennis.
Bezadigd — bedaard — stemmig — kalm.
Bezeeren — kneuzen — kwetsen — wonden.
Bezetten — innemen.
Bezien — bezichtigen — bekijken — beschouwen.
Bezig — onledig.
Bezigheid — arbeid — werk.
Bezinksel — droesem — drab — heffe — moer — grondsop.
Bezit — have.
Bezit — eigendom.
Bezitten — hebben.
Bezitten (zich) — beheerschen (zich).
Bezitter — eigenaar.
Bezonnen — bedachtzaam.
Bezorgd — bekommerd — beducht — bevreesd.
Bezuren — boeten (voor).
Bezwaar — bedenking — grief.
Bijbrengen — aanvoeren.
Bijeenkomst — samenkomst.
Bijgeloovig — lichtgeloovig.
Bijkans — haast — bijna — ongeveer — omtrent.
Bijlage — aanhangsel.
Bijspringen — bijstaan — helpen — ondersteunen.
Bijval — buitenkans — meevaller.
Bijval — goedkeuring.
Bijvoegsel — aanhangsel.
Bijzonder — opmerkelijk — buitengewoon — zonderling — aanmerkelijk — merkwaardig.
Billijk — rechtvaardig — rechtmatig.
Billijken — goedkeuren.
Binnenkort — eerlang.
Bitter — bits — onvriendelijk — snibbig — scherp — spijtig — vinnig — schamper.
Bitter — wrang — zuur.
Blaam — verwijt.
Blaken — blakeren — schroeien — zengen.
Blank — wit — bleek.
Blijdschap — blijheid — blijmoedigheid — lust — plezier — genoegen — vermaak — vreugde — vroolijkheid.
Blinken — flikkeren — flonkeren — fonkelen — glanzen — glinsteren — tintelen — schitteren.
Bloedverwant — maag — nabestaande.
Bloei — bloem — bloesem.
Bloei — welstand — welvaart — voorspoed.
Bloei — fleur.
Bloode — bang — laf — vreesachtig — versaagd.

Bloot — kaal — naakt — bar.
Blusschen — dempen — dooven — lesschen — smoren — stelpen — stuiten.
Bocht — boog — kromming — kronkeling.
Boedel — erfenis — nalatenschap.
Boedelhuis — erfhuis.
Boei — band — keten — kluister.
Boert — gekheid — jok — luim — scherts — kortswijl.
Boertig — aardig — grappig — komisch.
Boeten (voor) — bezuren.
Boeten — bekoopen.
Bond — genootschap — gezelschap — vereeniging — maatschappij.
Bondig — beknopt — kort.
Bont — veelkleurig — geschakeerd.
Boord — kant — kust — oever — wal — strand.
Boord — kraag.
Boos — kwaad — slecht.
Boos — driftig — kwaad — nijdig — toornig — wrevelig — verbolgen — oploopend — opvliegend.
Borg blijven — goedspreken — instaan — waarborgen.
Bos — bundel — rist — tas — pak.
Bosch — hout — woud.
Bot — stomp.
Bouwen (op) — rekenen (op) — vertrouwen (op) — verlaten (zich — op).
Bouwen — oprichten — stichten.
Boven (te — gaan) — overtreffen.
Bovendien — buitendien — daarenboven.
Braaf — eerlijk — deugdzaam.
Braak — onbebouwd — woest.
Brak — zout — zilt.
Brassen — smullen — slempen — zwelgen.
Breidel — gebit — teugel — toom.
Brengen — leiden — voeren.
Broddelen — knoeien.
Brommen — gonzen — grommen — knorren.
Bron — oorsprong.
Brooddronken — uitgelaten — dartel.
Broodwinning — kostwinning — nering — bestaan.
Broos — breekbaar.
Bruidschat — huwelijksgift — uitzet.
Bruikbaar — geschikt.
Bruisen — ruischen.
Buigbaar — buigzaam.
Buiging — dienaresse — nijging.
Buit — roof — prijs — prooi.
Buitelen — duikelen — tuimelen.
Buitenlandsch — uitheemsch — vreemd.
Bulderen — aangaan — razen — huilen.
Bulderen — tieren — woeden.
Bult — bochel.
Bult — buil.
Bundel — bos.
Burg — burcht — kasteel — slot.

Cedel (ceel) — lijst — rol — register.
Cel — kamertje.
Cijfer — getalmerk.
Cijns — belasting — schatting.
Cirkel — kring — omtrek.

Daad — bedrijf — handeling.
Dagen — dagvaarden — voor het gerecht roepen — in rechten betrekken.
Dageraad — morgen — ochtend — morgenstond.
Dal — vallei — vlakte.
Dalen — vallen — zakken — zinken.
Dam — dijk — waterkeering — beer.
Damp — mist — nevel — uitwaseming.
Dank — erkentenis.
Dankbaarheid — erkentelijkheid.
Dank zeggen — bedanken.
Dapper — kloek — koen — moedig — onverschrokken — stout — wakker — onversaagd.
Dartel — brooddronken — baldadig — uitgelaten.
Dartel — speelsch — speelziek — uitgelaten.
Dartel — weelderig — wulpsch.
Daveren — dreunen — schudden — trillen.
Deeg — beslag.
Deel — lid.
Deel — dorschvloer.
Deelen — scheiden.
Deel (ten — vallen) — beurt (te — vallen).
Deelgenoot — deelhebber — aandeelhouder — vennoot.
Deelnemend — barmhartig — medelijdend.
Deemoedig — nederig — ootmoedig.
Deerlijk — bedroevend — jammerlijk — ellendig — rampzalig.
Deernis — erbarming — mededoogen — medelijden — ontferming — barmhartigheid.
Deerniswaardig — beklaaglijk.
Deftig — afgemeten — plechtig — statig — stemmig.
Deftigheid — ernst.
Deining — branding — golving — golfslag.
Deinzen — terugtrekken — wijken — van plaats veranderen.
Dekken — bedekken — bekleeden.
Delven — graven — spitten — rooien.
Denken — peinzen — zinnen.
Derhalve — dus — bijgevolg — gevolgelijk.
Derven — missen — ontberen.
Deugdzaam — braaf — vroom.
Deuntje — gezang — lied — zang.
Dienaar — bediende — dienstbode — knecht — lakei.
Dienen — strekken — nuttig zijn.
Diep — laag.
Dierbaar — lief — waard.
Dijen — uitzetten — zwellen.
Dik — gezet — lijvig — zwaarlijvig.
Dikwijls — dikmaals — dikwerf — menigmaal — menigwerf — menigvuldig.
Disch — tafel.
Dobbelen — spelen.
Doel — bedoeling — doeleinde — doelwit — oogmerk — voornemen — plan.
Doelen — zinspelen.
Doemen — verdoemen — veroordeelen — vonnissen.
Dol — razend — verwoed — woedend.
Dom — onkundig — onnoozel — onwetend.
Donker — duister — somber.
Dood — gestorven — levenloos — overleden — ontzield.
Dooden — ombrengen — afmaken — van het leven berooven — ontlijven — om hals brengen — ter dood brengen.
Doodsch — akelig.
Doorboren — doorsteken — doorvlijmen — doorpriemen.
Doorbrengen — verkwisten — verteren — verspillen — verdoen.
Doordrijven — doorzetten.
Doordringend — schrander — scherpzinnig — snedig.
Doorgaans — gemeenlijk — gewoonlijk — meestal.
Doorgronden — bevroeden — doorzien.
Doorkneed — bedreven — ervaren.
Doorgaans — gewoonlijk — meestal.
Doorschijnend — doorzichtig.

Doorstaan — lijden — verdragen — verduren — dulden — uitstaan.
Doortrapt — geslepen — sluw — loos.
Doorzien — begrijpen.
Doorwrocht — geleerd.
Doorzicht — begrip — bevatting.
Doppen — pellen — schillen — ontbolsteren.
Dorschvloer — deel.
Dorsten (naar) — reikhalzen.
Draad — samenhang.
Draaien — keeren — wenden — wentelen.
Dragen — torsen.
Dralen — talmen.
Dreunen — daveren.
Driest — dapper — onverschrokken.
Drift — boosheid — gramschap — toorn — verbolgenheid.
Drift — hartstocht.
Driftig — haastig — schielijk.
Drijfveer — beweegreden.
Drijven — jagen.
Drinkgeld — fooi — verval.
Dringen — drukken — duwen — stooten.
Drinker — drinkebroer — dronkaard — zuiper.
Dronk — slok — teug.
Droogte — bank — ondiepte — plaat.
Droomerig — slaperig — sufferig.
Druipen — druppelen — druppen — droppen.
Druk — oplaag — uitgave.
Druk — nood — ongeluk — benauwdheid — rampspoed — ellende.
Dubbelzinnig — twijfelachtig.
Duchten — vreezen.
Duf — bedompt — dompig — muf — vochtig.
Duister — geheimzinnig — verborgen — raadselachtig.
Duister — donker — somber.
Duisterheid — duisternis.
Duizelig — bedwelmd.
Dulden — gedoogen — toelaten — vergunnen — veroorloven.
Dun — mager — rank — schraal — slank — tenger.
Dun — vloeibaar.
Dunken — schijnen — toeschijnen — voorkomen — lijken.
Duren — aanloopen.
Durven — onderstaan — verstouten (zich) — onderwinden (zich) — wagen.
Duur — duurzaamheid — tijd.
Duwen — dringen — drukken — persen.
Dutten — slapen — sluimeren.
Duurzaam — bestendig.
Dwaalleer — ketterij.
Dwaas — dom — mal — zot — gek — krankzinnig — onverstandig — onzinnig — zinneloos.
Dwalen — zwerven.
Dwalen — dolen — falen — mistasten.
Dwaling — abuis — vergissing — misrekening.
Dwars — schuin — scheef.
Dwarsboomen — belemmeren — storen — versperren.
Dweepzucht — bijgeloof.
Dweper — geestdrijver.
Dweperij — bijgeloof.
Dweperij — dweepzucht — geestdrijverij.
Dwingen — dringen — noodzaken — nopen.

Echt — onvermengd — waarachtig — zuiver — onvervalscht — louter — rein.
Echtgenoot — gade — gemaal — wederhelft.
Edel — adellijk.
Edelaardig — edelmoedig — grootmoedig — edel.
Eendrachtig — eenparig — eens — eensgezind — eenstemmig.
Eenig — alleen.
Eenige — ettelijke — sommige — menig.
Eenparig — eendrachtig — eenstemmig.
Eensgezind — eendrachtig.
Eenvoud — enkelvoud.
Eenzaam — afgelegen.
Eenzaam — alleen — afgezonderd.
Eer — naam — roem.
Eerbaar — eerzaam — ingetogen — rein — kuisch.
Eerbied — achting.
Eerbiedwaardig — aanzienlijk.
Eergierig — eerzuchtig.
Eerlijk — braaf — oprecht.
Eerloos — oneerlijk.
Eerroover — lasteraar.
Eerstkomend — aanstaand.
Eertijds — voorheen — vroeger — weleer.
Eervol — vereerend.
Eerzuchtig — eergierig.
Eetlust — honger.
Eetwaar — eten — kost — leeftocht — spijs — voedsel — nooddruft — teerkost — mondbehoeften.
Eeuwig — altijddurend — eindeloos — zonder einde.
Effen — glad — plat — vlak.
Eigenaar — bezitter.
Eigenbaat — baatzucht.
Eigenwijs — ingebeeld — laatdunkend — neuswijs — verwaand — waanwijs — pedant.
Eigenzinnig — hoofdig — hardnekkig — halsstarrig — koppig — stijfhoofdig.
Einde — besluit.
Eindelijk — ten laatste — ten slotte.
Eindeloos — oneindig
Eindigen — voleindigen — voltooien — volbrengen.
Eindigen — ophouden — uitscheiden.
Eischen — vergen — vorderen — vragen — verlangen — verzoeken.
Ellendig — armzalig.
Eng — bekrompen — nauw.
Erkennen — kennen — herkennen — onderkennen.
Erkentelijkheid — dankbaarheid.
Erkentenis — dank.
Erlangen — bekomen.
Ernst — deftigheid.
Ernst — gestrengheid — nadruk.
Ernst — ijver — vlijt.
Ervaren — bedreven.
Ervaring — ondervinding.
Eten — slokken — schrokken — vreten.
Evenmensch — medemensch — naaste — evennaaste.

Fabel — verdichtsel — verhaal — vertelling — sprookje — legende — sage — mythe.
Fakkel — flambouw — toorts.
Falen — feilen — dwalen.
Feest — maal — gastmaal — feestmaal — feestelijk maal.
Feilen — falen — mangelen — ontbreken — missen.
Femelaar (fijmelaar) — huichelaar — geveinsde — schijnheilige.
Fielt — schelm — schurk — boef — guit — deugniet.
Figuur — vorm — gedaante — gestalte.
Fiksch — flink — degelijk.
Flambouw — fakkel — toorts.

Flauw — laf — zouteloos.
Fleemen — flikflooien — liefkoozen — vleien.
Fleur — bloei — groei.
Flikkeren — blinken — glanzen.
Fluks — aanstonds.
Folteren — martelen — pijnigen.
Fooi — drinkgeld.
Fortuin — geluk.
Frisch — koel.

Ga(de) — echtgenoot — wederhelft.
Gaaf — gansch — geheel — heel.
Gaaf (gave) — gift — geschenk.
Gaaf (gave) — bekwaamheid — begaafdheid.
Gaan — loopen — wandelen — kuieren.
Gaan liggen — bedaren.
Gaarne — graag — gewillig — goedwillig.
Gadeslaan — zien — bemerken.
Gapen — geeuwen.
Garf — bos — schoof.
Gastmaal — banket — feest.
Gebeurtenis — voorval — feit — avontuur.
Gebied — beheer — gezag.
Gebieden — bevelen — gelasten — verordenen — voorschrijven — heeten.
Gebit (bit) — breidel.
Gebod — bevel.
Gebogen — krom — gekromd.
Geboorte — afkomst.
Geboortegrond — vaderland — geboorteland.
Geborgen — zeker.
Gebrek — armoede — nood.
Gebrekkelijk — kreupel — lam — mank.
Gebruik — gewoonte — zede — mode — zwang — trant.
Gebruiken — aanwenden.
Gedaante — figuur.
Gedachte (in) — verstrooid — afgetrokken.
Gedachtenis — heugenis — herinnering — aandenken.
Gedeelte — aandeel.
Gedeeltelijk — ten deele.
Gedicht — vers.
Gedoogen — dulden — toelaten — veroorloven.
Gedragen (zich) — aanstellen (zich) — houden (zich).
Gedrang — toeloop
Geduld — lijdzaamheid.
Gedurig — aanhoudend — altoos — dikwijls.
Gedwee — gewillig.
Geest — oordeel — vernuft — verstand.
Geestdrift — vervoering.
Geestig — vernuftig — aardig.
Geeuwen — gapen.
Gegoed — welgesteld — bemiddeld — rijk — vermogend.
Gehecht — verkleefd — verknocht.
Geheim — heimelijk.
Gelaat — aangezicht — aanschijn.
Gelasten — gebieden — bevelen.
Gelden — kosten.
Geldstuk — muntstuk.
Geleerd — doorwrocht.
Geleerd — verstandig — wijs.
Gelegenheid — aanleiding — oorzaak.
Gelegenheid — omstandigheid.
Geleiden — vergezellen.
Gelijken — slachten.
Geluid — klank — toon.
Geluk — heil — fortuin.
Gelukkig — tevreden — vergenoegd.
Gemeen — laag — ruw — plat.
Genadig — barmhartig.
Genegen — geneigd — gezind — gunstig.
Genoegen — blijdschap.
Geoefend — bedreven.
Gerechtigheid — rechtvaardigheid.
Gereed — bereid.
Gereedschap — werktuig — instrument — toestel.
Geschiedenis — kroniek.
Gesprek — onderhoud — woordenwisseling.
Getal — aantal.
Getemd — tam — mak.
Getroffen — aangedaan — geroerd.
Gevaar — nood.
Gevangenis — kerker — tuchthuis — verbeterhuis.
Gevecht — kamp — slag — strijd.
Geveinsdheid — huichelarij — schijnheiligheid.
Geven — aanbieden — schenken — vereeren.
Gevolg — nasleep.
Gewag — bericht — melding.
Gewas — kruid — plant.
Gewichtig — belangrijk.
Gezag — gebied — macht — bevel.
Gezant — afgevaardigde.
Gids — leidsman — wegwijzer.
Gierig — begeerig — hebzuchtig — inhalig.
Gijzelaar — borg.
Gil — kreet — schreeuw.
Gissen — raden — vermoeden — veronderstellen.
Glans — gloed — gloor.
Glimlachen — grimlachen.
Glimmen — gloeien — smeulen — branden.
Glimp — schijn.
Glinsteren — blinken — glanzen.
Gluren — loeren.
Goddeloos — zondig.
Godsakker — begraafplaats.
Godsdienstig — godvreezend — godvruchtig — vroom — godzalig.
Golving — deining.
Gooien — smijten — werpen.
Graan — koren.
Gramschap — drift.
Grap — aardigheid — geestigheid — kwinkslag — scherts — ui — klucht — gekheid.
Grenzenloos — onbegrensd.
Grijnen — huilen — kermen — krijten — schreien — weenen — kreunen.
Grijpen — pakken — vangen — vatten.
Gril — kuur — luim — nuk.
Groei — bloei — fleur.
Groeien — gedijen — wassen.
Grimmen — brommen.
Grootmoedig — edel — edelmoedig.
Grootsch — hoogmoedig — trotsch.
Grot — hol — spelonk.
Gul — openhartig — rond.
Gunstig — genegen.

Haag — heg — heining — omtuining — schutting — hek.
Haast — bijna — bijkans — omtrent — schier.
Haast — spoed — drift.
Haasten (zich) — zich reppen — zich spoeden.
Haat — afkeer — vijandschap.
Hachelijk — bedenkelijk.
Haken naar — begeeren — reikhalzen.
Hakkelen — stamelen — stameren — stotteren.
Hakken — houwen — kappen.
Halsstarrig — eigenzinnig.
Handel — nering.
Handelaar — koopman — kramer — venter.
Handwerk — ambacht.

Hard — gestreng — streng — gevoelloos — hardvochtig — zwaar.
Hard — zwaar — gevoelig.
Hartelijk — innig — oprecht — welgemeend.
Hartstocht — drift — vuur.
Hartzeer — leed — verdriet.
Have — bezit — bezitting — goed — middelen — vermogen — rijkdom.
Haven — reede — ligplaats.
Hebbelijkheid — aanwensel — gewoonte.
Hebben — bezitten.
Hebzuchtig — gierig — inhalig.
Heelen — genezen.
Heerlijk — aangenaam.
Heerlijk — prachtig — verrukkelijk — voortreffelijk — uitmuntend.
Heeten — gebieden.
Heeten — noemen.
Heil — geluk — voorspoed — fortuin.
Heilig — onschendbaar.
Hekelen — bedillen — gispen.
Helder — klaar — duidelijk.
Hellen — overhangen — overhellen.
Helpen — bijspringen.
Herinnering — gedachtenis — aandenken.
Hernemen — antwoorden.
Hervormen — herscheppen.
Hinder — afbreuk.
Hinder — letsel — schade.
Hindering — hindernis — hinderpaal — beletsel.
Hoede — bescherming.
Hof — tuin — gaarde — park — warande.
Hoffelijk — beleefd.
Holte — hol — grot — spelonk.
Hoofsch — beschaafd — wellevend.
Hoog — verheven.
Hoogmoed — hoovaardij — inbeelding — trots.
Hoogmoedig — fier — trotsch — verwaand — grootsch — prat — laatdunkend.
Hoonen — beleedigen — bespotten — smaden.
Hoop — massa — stapel — tas.
Hooren — vernemen.
Hooren — luisteren.
Hopen — wenschen.
Horizont — kim — gezichteinder.
Houden — nakomen — vervullen.
Huichelarij — geveinsdheid.
Huichelen — veinzen.
Huisraad — meubelen — inboedel.
Hulp — bijstand — onderstand.
Huur — pacht — beklemming.
Huur — loon.
Huwelijksgoed — bruidschat.

Idioot — zinneloos — krankzinnig.
IJdel — hoogmoedig.
IJselijk — schrikkelijk — ontzettend.
IJver — naarstigheid — vlijt.
IJverig — arbeidzaam — naarstig.
IJverzuchtig — naijverig.
IJzen — schrikken.
Inbeelden (zich) — verbeelden (zich).
Inbeelding — hoogmoed.
Inboedel — huisraad.
Inboezemen — inprenten — inscherpen.
Inborst — aard — natuur — karakter.
Inbrengen — opperen — te berde brengen.
Ingieten — inkomen — rente.
Inkomsten — inkomen — rente.
Inleveren — indienen.
Inmiddels — intusschen — middelerwijl — onderwijl — ondertusschen.
Innemend — bevallig — aanminnig — lief.
Innerlijk — inwendig.
Innig — innerlijk.
Inprenten — inboezemen — inscherpen.
Inschikkelijk — meegaand — volgzaam — toegefelijk.
Inslaan — opdoen.
Inslaan — inzwelgen.
Insluiten — omgeven — omringen — omsingelen — berennen.
Instrument — gereedschap — werktuig — machine.
Intrekken — afschaffen — herroepen.
Inwendig — innerlijk — innig.

Jaarboek — kroniek.
Jaarwedde — jaargeld — salaris — soldij — traktement — gage.
Jagen — drijven.
Jammer — klacht — weeklacht.
Jammerlijk — deerlijk — bedroevend.
Jeugd — jonkheid.
Jok — boert — scherts — grap.
Jokken — liegen.
Jokken — schertsen.
Joligheid — blijdschap — pret — dartelheid.
Jong — jeugdig — nieuw — versch.
Jonkheid — jeugd.
Juist — nauwkeurig — stipt.
Juweelen — kleinooden (kleinoodiën).

Kaal — bloot — naakt.
Kabel — touw.
Kalm — bedaard — bezadigd — gematigd.
Kamer — kabinet — vertrek — zaal.
Kamertje — cel.
Kamp — strijd — gevecht — slag — veldslag.
Kansel — predikstoel — spreekgestoelte.
Kant — boord — oever — kust — wal — kade.
Kapittel — hoofdstuk.
Kappen — hakken.
Karakter — aard — inborst.
Karig — gierig — inhalig.
Kasteel — burcht.
Kastelein — herbergier — logementhouder — waard — hotelhouder.
Kastijden — tuchtigen — straffen.
Keel — gorgel — strot — hals.
Kelk — beker — roemer (romer).
Kerker — gevangenis.
Kerkhof — begraafplaats — godsakker.
Kibbelen — kijven — twisten — krakeelen.
Kiem — spruit — loot — lot.
Kim — gezichteinder — horizont.
Kinderachtig — kinderlijk — kindsch.
Kindschheid — kindsheid.
Klauw — poot.
Klank — geluid — toon.
Klauteren — klimmen.
Klem — nadruk.
Klieven — klooven — splijten.
Klimmen — klauteren.
Klimmen — rijzen — stijgen.
Klip — rots.
Klomp — klont — kluit — homp — klonter.
Kloof — barst.
Kluister — boei — band.
Knagen — knabbelen — kluiven — pluizen.
Knap — bekwaam — handig.
Knielen — te voet vallen.
Knijpen — klemmen — knellen — nijpen.
Koel — frisch — lauw — koud.
Koel — onvriendelijk — stijf — stug.
Koppel — paar.
Kosten — onkosten.

Kracht — sterkte — macht — vermogen.
Krachteloos — zwak.
Krank — ziek — onpasselijk — ziekelijk.
Krankzinnig — waanzinnig — zinneloos — uitzinnig — gek — idioot.
Krans — kroon.
Kroniek — geschiedenis — jaarboek.
Kruid — gewas — plant.
Kruin — schedel.
Kruis — ramp — beproeving.
Kuisch — eerbaar.
Kundig — geleerd — bekwaam.
Kunne — geslacht — sekse.
Kunst — kunde — wetenschap — geleerdheid.
Kunstig — kundig — bekwaam.
Kuur — gril — luim — nuk.
Kwaad — boos — boosaardig — kwaadaardig.
Kwaal — ziekte.
Kwant — snaak — schalk — guit.

Laagheid — laagte.
Laatdunkend — hoogmoedig — verwaand.
Laf — zouteloos.
Land — gebied — staat — rijk.
Landaard — natie — volk.
Langzaam — traag — lui — loom — vadsig.
Laven — verkwikken.
Leed — verdriet — smart — hartzeer.
Leemte — gebrek.
Leenen — borgen.
Legende — fabel — sprookje — sage — mythe.
Leidsman — gids — wegwijzer.
Levend — levendig.
Lichtgeloovig — bijgeloovig.
Lichtvaardig — lichtzinnig — luchthartig.
Lid — deksel.
Lid — deel — lichaamsdeel.
Lieveling — gunsteling — oogappel — oogelijn.
Lieden — menschen — personen.
Loeren — gluren — turen.
Log — langzaam — loom — lui — traag.
Logen — onwaarheid.
Lommer — schaduw.
Lomp — onbeleefd — ongemanierd — onbeschoft.
Loochenen — ontkennen.
Loon — huur.
Loon — belooning — prijs.
Los — lichtzinnig — losbandig — ongebonden.
Loven — prijzen — roemen.
Luchthartig — lichtvaardig.
Luim — boert — jokkernij — scherts.
Luister — praal — pracht — pronk.

Maag — bloedverwant — nabestaande.
Maalstroom — draaikolk.
Maat — makker — gezel.
Maatschappij — genootschap — gezelschap.
Macht — gezag — gebied.
Macht — vermogen.
Malen — schetsen — schilderen — teekenen.
Malen — mijmeren.
Mangel — gebrek — gemis — ontstentenis.
Manslag — moord — doodslag.
Mare — tijding — bericht — gerucht.
Martelen — folteren — pijnigen.
Matig — ingetogen — sober.
Matigen — beteugelen.
Matigen — verzachten.
Mededoogen — deernis — ontferming.
Meegaand — inschikkelijk.
Meer — oceaan — zee.
Melden — berichten — aankondigen.
Menschdom — menschheid.

Mijden — vermijden — vlieden.
Misdaad — misdrijf — overtreding — vergrijp.
Misgunnen — benijden.
Mismaakt — misvormd — wanschapen — wanstaltig.
Mismoedig — mistroostig — neerslachtig — moedeloos — terneergeslagen.
Misnoegen — ongenoegen — ontevredenheid.
Moede — vermoeid — afgemat — afgetobd.
Moedig — dapper — koen — stout — kloek.
Monster — staal — proefje.
Mooi — schoon — fraai — lief — aardig.
Morgen — dageraad — ochtend.
Muiterij — beroerten — opstand.
Mythe — sage — sprookje.

Naakt — bloot — kaal.
Naam — eer — faam — roem.
Naäpen — nabootsen — nadoen — navolgen.
Naar — akelig — ijselijk.
Nadruk — klem.
Nageslacht — nakomelingschap.
Naijverig — ijverzuchtig — jaloersch.
Naken — genaken — naderen.
Nakomen — volbrengen.
Nalaten — achterlaten — overlaten.
Nar — gek — zot — dwaas.
Nauw — eng — bekrompen.
Nederig — deemoedig.
Neiging — begeerte — genegenheid.
Nering — beroep — kostwinning — broodwinning — bestaan.
Net — sierlijk.
Netelig — moeielijk.
Neuswijs — ingebeeld — waanwijs.
Nieuwsgierigheid — weetgierigheid.
Nijd — afkeer — afgunst.
Nijdig — boos — wrevelig — toornig.
Nijver — arbeidzaam — werkzaam.
Nood — gevaar.
Noodig — noodwendig — noodzakelijk.
Noot — aanteekening.
Norsch — barsch — stug — spijtig — stuursch.
Nu — tegenwoordig — thans.
Nuk — gril — kuur.
Nut — baat — voordeel.

Oceaan — zee — meer.
Ochtend — dageraad — morgen.
Oever — boord — rand — wal.
Offer — offerande — slachtoffer.
Offeren — opofferen — offer (ten — brengen).
Omarmen — omhelzen — omvangen.
Ombrengen — dooden.
Omgang — verkeer — verkeering.
Omhaal — omslag.
Omkijken — omzien.
Omkomen — sterven.
Omlegeren — omsingelen — insluiten.
Omringen — insluiten.
Omslachtig — breedvoerig — omstandig — wijdloopig — breed — omhalig.
Omtrek — omgeving — omstreek.
Omtrek — omvang.
Omvallen — omslaan — omrollen.
Omvatten — omvangen — omgeven — omringen.
Omzichtig — behoedzaam — voorzichtig.
Onafhankelijk — vrij — zelfstandig.
Onbebouwd — braak.
Onbegrensd — grenzenloos.
Onbekookt — onberaden — onbezonnen — ondoordacht.
Onbekwaam — beschonken — dronken.

Onbeschaamd — onbescheiden — schaamteloos.
Onbezield — zielloos — ontzield.
Onbezonnen — roekeloos.
Onbezorgd — zorgeloos.
Onbuigbaar — onbuigzaam.
Ondergaan — doorstaan.
Onderling — wederkeerig — wederzijdsch.
Onderling — onder elkaar — samen.
Ondermijnen — krenken — verzwakken.
Onderrichten — onderwijzen.
Onderscheid — verschil.
Onderstaan — durven — wagen.
Ondersteunen — bijspringen — bijstaan.
Ondervinding — ervaring.
Onderwerp — voorwerp.
Onderwijzen — leeren — onderrichten.
Onderwinden (zich) — durven — verstouten (zich).
Onderzoeken — opsporen — navorschen.
Ondoordacht — onbekookt — onberaden — onbezonnen.
Ondraagbaar — ondragelijk.
Onduidelijk — duister — donker.
Onecht — valsch.
Oneenig — oneens.
Oneindig — eindeloos.
Ongenoegen — misnoegen.
Ongestadig — onbestendig — veranderlijk.
Ongetrouw — trouweloos.
Onlusten — beroerten — opstand — muiterij.
Onnoozel — dom — onwetend.
Onschuldig — schuldeloos.
Ontaarden — verbasteren.
Ontberen — derven — missen.
Ontdekken — uitvinden.
Ontdekken — bemerken — bespeuren.
Ontkennen — loochenen.
Ontkiemen — ontspruiten.
Ontmoeten — aantreffen.
Ontrouw — trouweloos — afvallig.
Ontrukken — ontweldigen — ontwringen.
Ontslapen — sterven.
Ontsluiten — openen.
Ontvangen — bekomen — beuren.
Ontweldigen — ontrukken — ontwringen.
Ontwennen — afwennen.
Ontwerp — bestek — plan.
Ontzag — gezag.
Ontzetting — schrik.
Ontzien — sparen — verschoonen.
Onveranderlijk — bestendig.
Onvervalscht — echt.
Onverwachts — onverhoeds — onvoorziens.
Onvruchtbaar — dor — bar.
Onwetend — dom — onkundig.
Onwrikbaar — onwankelbaar.
Onzijdig — onpartijdig.
Onzinnig — zinneloos — dwaas.
Oog (in 't — vallen) — opmerkelijk (zijn).
Oogenblikkelijk — aanstonds — terstond.
Oogmerk — doel.
Oord — plaats — plek.
Oordeel — vonnis.
Oordeel — verstand — vernuft — gezond verstand.
Oorlog — krijg — strijd.
Oorsprong — bron.
Oorzaak — reden — beweegreden — grond.
Oorzaak — aanleiding.
Ootmoedig — deemoedig.
Op staanden voet — aanstonds.
Opdisschen — aanrechten.
Openbaar — openlijk.
Opendoen — openen — ontsluiten.
Openhartig — gul — oprecht.
Openhartig — rond.
Opgeblazen — hoogmoedig — verwaand.
Ophemelen — opvijzelen.
Oplaag — druk — uitgave.
Oplettend — aandachtig.
Opmaken — afleiden — besluiten.
Opmerken — aanmerken.
Oponthoud — verblijf.
Oprecht — echt — onvervalscht — rein — zuiver.
Oprecht — openhartig — rondborstig — rond.
Oprichten — bouwen — stichten.
Oproer — beroerten — opstand — muiterij.
Opschik — tooi — dos.
Opsnijden — pochen — snoeven — grootspreken.
Opsnijden — opzeggen.
Opteekenen — aanteekenen.
Opvliegendheid — drift — toorn.
Opzet — doel — oogmerk.
Orakel — godspraak.
Order — bevel — last — opdracht.
Oud — afgeleefd — bejaard — bedaagd.
Overal — alom — wijd en zijd.
Overbodig — overtollig — overdadig.
Overbrengen — overbrieven — overklappen.
Overdenken — bepeinzen.
Overdrijven — vergrooten.
Overeenkomst — afspraak.
Overeenkomst — verdrag.
Overeind — rechtop.
Overhaasting — overijling.
Overhalen — overreden — bewegen.
Overhandigen — bestellen — bezorgen.
Overkomen — beurt (te — vallen).
Overleden — dood — gestorven.
Overleggen — besparen.
Overleggen — bepeinzen — bezinnen.
Overlijden — afsterven — sterven.
Overmoed — trotschheid.
Overnemen — aannemen.
Overreden — overhalen — overtuigen.
Overtollig — overbodig.
Overvallen — bespringen — verrassen — overrompelen.
Overweging — bedenking.
Overwinnen — bemachtigen — overmeesteren.
Overwinning — triomf — zege — zegepraal.

Paal — perk.
Paar — koppel.
Paard — ros.
Pacht — huur.
Partij — aanhang.
Partijdig — eenzijdig.
Passen — behooren.
Passend — betamelijk.
Pedant — eigenwijs.
Peinzen — denken (over) — mijmeren.
Pijn — smart — wee.
Pijnigen — folteren — kwellen.
Plaats — plek.
Plaats — oord.
Plagen — kwellen.
Plan — aanleg.
Plan — doel.
Plan — bestek — ontwerp.
Plat — gemeen — laag.
Plechtig — deftig — statig.
Plegen — begaan.
Pleisteren — aanleggen.
Pleizier — genoegen — blijdschap.

Pleizierig — aangenaam — prettig.
Plek — oord.
Plek — vlak — vlek — smet — klad.
Pochen — bluffen — opsnijden.
Poel — moeras — afgrond.
Pogen — trachten — streven — inspannen (zich).
Post — ambt — betrekking.
Praal — luister.
Prachtig — heerlijk — rijk — luisterrijk.
Prat — hoogmoedig — fier — trotsch.
Praten — babbelen.
Pret — blijdschap — vreugde.
Priem — els.
Prijs — buit.
Prijs — belooning — loon.
Prijs — waarde — waardij.
Prijzen — loven — roemen.
Prins — vorst.
Proef (de — nemen) — beproeven.
Proefje — monster.
Pronk — luister — pracht.
Pronk — tooi — versiersel.
Prooi — buit — roof — prijs.
Punt — stip.
Punt — spits.

Raadplegen — beraadslagen (met).
Raadselachtig — duister — ingewikkeld.
Rad — wiel.
Raden — gissen.
Raken — aanbelangen — betreffen.
Rakende — aangaande — betreffende — nopens.
Ramen — begrooten.
Rand — boord.
Rangorde — beurt.
Rap — vlug — snel.
Ras — aanstonds.
Ras — stam.
Rasch — vlug — snel.
Razen — aangaan — tieren — bulderen.
Razen — bulderen.
Razend — dol — krankzinnig.
Rechtmatig — billijk — rechtvaardig.
Rechtschapen — braaf — eerlijk.
Rechtvaardigheid — gerechtigheid.
Redden — bevrijden — verlossen.
Rede — geest.
Rede — aanspraak — toespraak.
Reede — haven — ligplaats.
Reikhalzen — begeeren — haken.
Rein — zuiver — schoon.
Rekening — rekenschap — verantwoording.
Ridderlijk — ruiterlijk.
Rijzen — klimmen — stijgen.
Rijzig — slank — rank.
Rivier — stroom — vliet.
Roekeloos — onbezonnen.
Roem — eer.
Roemen — loven.
Roeping — beroep.
Roeren — aandoen — treffen.
Rondborstig — oprecht — eerlijk.
Roof — buit.
Rooien — delven — graven — spitten.
Rook — damp.
Rooven — plunderen — stelen.
Rots — klip.
Ruchtbaar — bekend
Ruggespraak — afspraak — beraad.
Rugwaarts — achterwaarts.
Ruig — ruw — borstelig.
Ruim — breed — wijd.
Ruimte — vlakte — uitgestrektheid.
Ruischen — bruisen.
Ruiterlijk — ridderlijk.
Rustig — bedaard — kalm.
Ruw — ruig.
Ruzie — twist — krakeel.

Sabel — zwaard — degen.
Salaris — jaarwedde.
Samenhang — betrekking — verband.
Samenkomst — bijeenkomst.
Samenvoegen — vereenigen.
Sarren — tergen — plagen.
Schaal — schelp — schulp.
Schaamteloos — onbeschaamd.
Schaarsch — zeldzaam.
Schade — afbreuk.
Schaduw — lommer.
Schakel — schalm.
Schamper — bits — bitter — hoonend.
Schande — oneer.
Schatten — achten — waardeeren.
Schatting — belasting — cijns.
Scheef — schuin — dwars.
Scheidsman — bemiddelaar.
Schelm — guit — fielt.
Schenken — geven — vereeren.
Schermutseling — gevecht — kamp.
Scherp — bits — bitter — schamper.
Scherts — boert — grap.
Schertsen — boerten — jokken — gekken.
Scheur — barst — kloof — spleet.
Schielijk — aanstonds.
Schier — haast — bijkans.
Schijn — glimp — zweem.
Schijnheiligheid — geveinsdheid.
Schil — bast — bolster.
Schim — schaduw — spook.
Schimp — hoon — spot.
Schitteren — blinken — glanzen.
Schokken — aandoen — roeren.
Schoorvoetend — ongaarne.
Schors — bast.
Schrander — doordringend — scherpzinnig.
Schreeuw — kreet — gil.
Schrijftrant — stijl.
Schrik — angst — ontsteltenis.
Schroeien — blaken — zengen.
Schromen — aarzelen.
Schroomvallig — bedeesd — angstig.
Schuilen — verholen zijn — verbergen (zich) — zich schuil houden.
Schuin — dwars — scheef.
Schuldeloos — onschuldig.
Schutting — haag — heining.
Sidderen — beven — rillen — trillen.
Sieraad — opschik — tooi.
Slachten — gelijken.
Slachtoffer — offer.
Slag — gevecht — kamp.
Slager — slachter — vleeschhouwer.
Slaken — loozen — los maken.
Slank — dun — rank — mager — tenger.
Slaperig — droomerig.
Slecht — erg.
Slechten — sloopen — afbreken.
Slordig — achteloos.
Slot — besluit — einde.
Slot — burg — burcht.
Slotte (ten) — eindelijk.
Sluiken — smokkelen.
Sluiten — aangaan — treffen — voltrekken.
Sluw — arglistig — loos.
Smaden — beleedigen — smalen.

Smart — pijn — leed.
Smeeken aanroepen.
Smet — plak — plek — vlak.
Snel — vlug — haastig.
Sober — matig.
Somber — duister.
Soortgelijk — gelijksoortig.
Sparen — besparen — bezuinigen — overleggen.
Sparen — ontzien.
Speelsch — dartel — speelziek.
Spelen — dobbelen.
Spelonk — grot — hol.
Spits — punt.
Spot — hoon.
Spraak — taal.
Sprakeloos — stom.
Sprookje — sage — mythe.
Staaf — baar.
Staal — monster.
Staande houden — beweren.
Staatsie — plechtigheid.
Stamelen — stameren — hakkelen.
Stand (tot — brengen) — bewerken.
Standaard — banier — vaan — vaandel.
Standvastig — bestendig — vast — duurzaam.
Stapel — hoop.
Staren — zien — staroogen.
Statig — deftig — plechtig.
Staven — bekrachtigen.
Stelen — rooven — ontvreemden.
Stelregel — beginsel.
Stemmig — deftig.
Sterk — krachtig — vermogend.
Sterkte — kracht.
Sterven — sneven — sneuvelen — omkomen.
Stichten — bouwen.
Stijfhoofdig — eigenzinnig — koppig.
Stijgen — klimmen.
Stijl — schrijftrant — schrijfwijs.
Stil — bedaard — rustig — kalm.
Stillen — bevredigen — paaien — voldoen.
Stipt — nauwkeurig — nauwgezet.
Stokoud — afgeleefd.
Stom — sprakeloos.
Stomp — bot.
Storen — belemmeren — stremmen.
Stotteren — hakkelen.
Stout — dapper — stoutmoedig.
Straffen — kastijden — bestraffen.
Streelen — aaien.
Streelend — aangenaam.
Strekken — dienen.
Stremmen — belemmeren.
Streng — hard — hardvochtig.
Streven — pogen.
Strijd — gevecht — kamp.
Stroomen — vlieten.
Stug — barsch — stuursch — norsch.

Taal — spraak.
Tafel — disch.
Tafel (ter — brengen) — te berde brengen — op het tapijt brengen.
Talent — aanleg — gaaf.
Talentvol — begaafd — geniaal.
Talmen — aarzelen.
Talmen — beuzelen.
Tam maken — temmen.
Tasch — beurs — geldzak.
Tasten — voelen.
Te duur (iets — gekocht hebben) — bekocht (zijn).
Tegenhouden — belemmeren — stremmen.
Tegenspoed — beproeving — druk — ramp.
Tegenwerping — bedenking — aanmerking.
Tegenwoordig (zijn bij) — bijwonen.
Tegenzin — afkeer.
Teleurstellen — beschamen.
Tergen — sarren — plagen.
Terugtocht — aftocht.
Teug — dronk — slok.
Teugel — breidel.
Teugelloos — bandeloos.
Tevreden — gelukkig — vergenoegd.
Teweegbrengen — berokkenen.
Tieren — aangaan — razen.
Tijding — bericht — mare.
Tintelen — blinken — vonkelen — glanzen.
Toebereiden — aanrechten.
Toebereidselen — aanstalten.
Toegefelijk — inschikkelijk.
Toelachen — aanlachen.
Toelaten — dulden — gedoogen.
Toeleg — aanslag.
Toeleggen (zich) — bevlijtigen (zich).
Toeloop — aanloop.
Toeloop — gedrang.
Toenemen — aangroeien.
Toereikend — genoeg — voldoende.
Toeschijnen — dunken.
Toeschouwer — aanschouwer.
Toespraak — aanspraak.
Toestaan — bewilligen — toestemmen.
Toestemmen — toegeven — beamen.
Toeval — avontuur.
Toeven — beiden — wachten.
Ton — vat — kuip — tobbe.
Tooi — versiersel.
Toom — breidel.
Toon — geluid — klank.
Toonen — dag (aan den — leggen).
Toorn — boosheid — gramschap.
Toorts — fakkel — flambouw.
Torsen — dragen.
Traag — lui — vadsig — log.
Trachten — pogen — streven.
Traktement — jaarwedde.
Trant — manier — wijze.
Trek — begeerte.
Treurig — bedroefd.
Treuzelen — beuzelen.
Trots — hoogmoed.
Trotsch — hoogmoedig — verwaand.
Trouweloos — ontrouw.
Tuchthuis — gevangenis.
Tuchtigen — kastijden — straffen.
Tuimelen — buitelen — nedervallen.
Tweedracht — twist — tweespalt — oneenigheid.
Twijfelachtig — dubbelzinnig.
Twist — ruzie — onmin — onaangenaamheden.

Uitbetalen — afbetalen — voldoen.
Uitblijven — wegblijven.
Uitbreiden — verspreiden.
Uitbreiden (zich) — aangroeien — toenemen.
Uitdenken — verdichten — verzinnen.
Uitdrukking — bewoording.
Uiterlijk — aangezicht — gelaat — aanschijn.
Uiterlijk — uitwendig.
Uitgelaten — dartel — speelsch.
Uitgeleide — geleide.
Uitgemaakt — zeker — vast — onloochenbaar.
Uitheemsch — buitenlandsch — uitlandsch.
Uithouden — doorstaan — lijden — verduren.
Uitlachen — belachen.
Uitleggen — omschrijven — verklaren.
Uitoefenen — beoefenen.

Uitputten — afmatten.
Uitrekenen — berekenen — becijferen.
Uitscheiden — eindigen.
Uitschot — uitvaagsel.
Uitschrijven — afschrijven — overschrijven.
Uitspanning — afleiding.
Uitsparen — besparen.
Uitstaan — doorstaan.
Uitstappen — afstijgen.
Uitstekend — uitnemend — uitmuntend.
Uitstel — afstel.
Uitvaagsel — uitschot.
Uitvaren — aangaan — razen — tieren.
Uitvinden — ontdekken.
Uitvisschen — uitvorschen — uitvragen.
Uitvoeren — bewerken.
Uitvoerig — omslachtig — langdradig.
Uitwaseming — damp.
Uitwendig — uiterlijk.
Uitwerken — bewerken.
Uitwinnen — besparen.
Uitzet — bruidschat.
Uitzinnig — krankzinnig — dol — razend.

Vaak — dikwijls.
Vaan — banier.
Vaarwel zeggen — afscheid nemen.
Vaderland — moederland — geboortegrond.
Vadsig — lui — log.
Val — ondergang.
Vallei — dal.
Vallen — tuimelen — storten — struikelen.
Valsch — onecht.
Vangen — grijpen.
Vangen — betrappen.
Vast — bestendig.
Vast — gewis — zeker.
Vast — dicht — stevig.
Vasthechten — bevestigen — vastmaken.
Vasthoudend — karig — zuinig — spaarzaam.
Vatbaarheid — aanleg — geschiktheid.
Veelkleurig — bont.
Veil — te koop.
Veinzen — huichelen.
Vel — blad.
Vel — huid.
Veld — akker — land.
Verachten — smaden — haten.
Veranderen — wijzigen — vermaken.
Veranderlijk — onbestendig.
Verantwoordelijk — aansprakelijk.
Verantwoording — rekenschap.
Verband — betrekking — samenhang.
Verbanning — ballingschap.
Verbasteren — ontaarden.
Verbazen — bevreemden.
Verbeelden (zich) — inbeelden (zich).
Verbeelding — inbeelding.
Verbeiden — afwachten — verwachten.
Verbeterhuis — gevangenis — tuchthuis.
Verbintenis — belofte — gelofte.
Verblijf — oponthoud.
Verbloemen — bewimpelen.
Verbolgen — boos — driftig.
Verbond — verdrag — verbintenis — overeenkomst.
Verborgen — duister — donker.
Verdelgen — vernielen — verwoesten — vernietigen.
Verdenking — achterdocht.
Verdichtsel — fabel — sprookje — mythe.
Verdienen — waardig zijn — waard zijn.
Verdoen — doorbrengen.
Verdolen — afdwalen.
Verdoofd — bedwelmd.
Verdorren — verwelken.
Verdrag — overeenkomst — verbond.
Verdragen — doorstaan.
Verdriet — leed — hartzeer — droefheid — smart.
Verduisteren — betrekken — bewolken.
Verduren — doorstaan.
Vereeniging — bond.
Vereeren — aanbidden.
Vereeren — schenken — geven.
Vereerend — eervol.
Vergaderen — verzamelen.
Vergeeflijk — verschoonbaar.
Vergelden — beloonen.
Vergelijking — gelijkenis.
Vergen — eischen.
Vergenoegd — gelukkig — tevreden.
Vergezellen — geleiden.
Vergieten — plengen.
Vergissing — dwaling — abuis — misrekening.
Vergrammen — belgen.
Vergrijp — misdaad.
Vergrooten — overdrijven.
Verguizen — beleedigen — hoonen.
Verhaasten — bespoedigen.
Verhard — hardnekkig.
Verheven — hoog — grootsch.
Verhinderen — afhouden — beletten.
Verhindering — belemmering.
Verhoeden — verijdelen — voorkomen.
Verholen — duister.
Verkeer — omgang — verkeering.
Verkeerd — averechts(ch).
Verklaren — uitleggen.
Verklaren — beduiden.
Verkleuren — verschieten.
Verknocht — gehecht.
Verkoelen — afkoelen.
Verkoopen — veilen.
Verkooping — veiling.
Verkrijgen — behalen — bekomen.
Verkrijgen — bekomen — verwerven.
Verkwikken — laven.
Verkwisten — doorbrengen.
Verlagen (zich) — vernederen (zich).
Verlangen — verzoek.
Verlangen — begeerte.
Verlangen — begeeren.
Verlangen — eischen.
Verlaten (zich — op) — bouwen (op).
Verlaten — begeven.
Verleenen — geven — toestaan.
Verlegen — bedeesd — bloode — schuchter.
Verletten — verzuimen.
Verlichting — beschaving — beschaafdheid.
Verlies — afbreuk — hinder — nadeel — schade.
Verliezen — kwijt worden — kwijt raken.
Verloochenen — afzweren.
Verlossen — bevrijden.
Verlustiging — genoegen — vermaak.
Vermaak — blijdschap.
Vermaard — befaamd.
Vermageren — afvallen.
Vermeerderen — aangroeien.
Vermeesteren — bemachtigen.
Vermetel — roekeloos — stout — driest.
Vermoeien — afmatten.
Vermogen — gaaf (gave).
Vermogend — machtig — aanzienlijk — rijk.
Vernederen — verlagen.
Vernemen — hooren.
Vernielen — vernietigen — verdelgen.

Vernuft — geest — verstand — genie.
Veronachtzamen — verwaarloozen — verzuimen.
Veroorzaken — berokkenen.
Veroveren — bemachtigen.
Verplichting — dankbaarheid.
Verrassen — betrappen.
Verrassen — bevreemden.
Verrassen — overvallen — overrompelen.
Verrichten — bedrijven.
Verrotting — bederf.
Verruilen — verwisselen.
Verrukking — blijdschap.
Versch — frisch.
Verscheiden — afsterven — overlijden.
Verschoonen — ontzien.
Verschoonlijk — vergefelijk.
Verschrikkelijk — afgrijselijk.
Versiersel — tooi — opschik — sieraad.
Verslaan — dooden — ombrengen.
Versmaden — verachten.
Versperren — belemmeren.
Verspillen — doorbrengen.
Verspreiden — verbreiden.
Verstaan — begrijpen.
Verstand — geest — oordeel.
Verstandig — geleerd — wijs.
Versteld — verbaasd — onthutst.
Verstouten (zich) — durven.
Verstrooid — afgetrokken.
Verstrooid — in gedachten.
Verstrooiing — afleiding — ontspanning.
Verteren — doorbrengen.
Vertoog — betoog.
Vertrek — aftocht — afreis.
Vertrouwen (op) — bouwen (op).
Verwaand — eigenwijs — hoovaardig.
Verwelken — verdorren — verflensen.
Verwerven — bekomen — verkrijgen.
Verwijderd — afgelegen — ver.
Verwijl — uitstel.
Verwisselen — verruilen.
Verwittigen — berichten.
Verwittigen — waarschuwen.
Verwoed — dol — razend.
Verwoesten — verdelgen.
Verwonden — kwetsen.
Verwonderen — bevreemden — verbazen.
Verzachten — matigen — lenigen.
Verzamelen — vergaderen.
Verzekeren — bekrachtigen.
Verzetten (zich) — kanten (zich).
Verzinnen — uitdenken.
Verzoeken — eischen — vragen.
Verzoeking — aanvechting — bekoring.
Verzoenen — bevredigen.
Verzuimen — verletten.
Vijandschap — afkeer — haat.
Vinden — aantreffen.
Vlaag — bui.
Vlag — banier.
Vlak — effen — plat.
Vleeschhouwer — slager.
Vleugel — vlerk — wiek.
Vlieden — vluchten — de plaat poetsen.
Vlieten — vloeien — stroomen.
Vlijt — ijver — ernst.
Vlijtig — arbeidzaam.
Vloeibaar — dun.
Vloeien — vlieten.
Vluchten — vlieden.
Vlug — rap — snel — rasch.
Vochtig — duf — nat.
Voedsel — spijs — aas.
Volledig — voltallig — volmaakt.
Voordeel — belang.
Voorgeven — beweren — voorwenden.
Voorhanden — aanwezend.
Voorheen — eertijds — voor dezen — voormaals — oudtijds.
Voorkeur — voorliefde.
Voorkomen — verhoeden.
Voorkomen — dunken — schijnen.
Voorlichten — toelichten — inlichten.
Voornaam — aanzienlijk — groot.
Voornemen — doel — plan.
Voornemen — besluit.
Vooroordeel — dwaling.
Voorouders — voorgeslacht — voorvaderen.
Voorrede — voorbericht.
Voorschrift — bevel — last.
Voorshands — voorbaat (bij).
Voorslag — voorstel — voordracht.
Voorstander — aanhanger — voorvechter.
Voorstellen (zich) — aanschouwen.
Voorstelling — begrip — denkbeeld — idee.
Voortduren — aanhouden.
Voortdurend — aanhoudend — gestadig.
Voortgaan — voortvaren.
Voortvloeien — voortkomen — voortspruiten
Voorvaderen — voorgeslacht — voorouders.
Voorval — avontuur.
Voorvallen — gebeuren — plaatsgrijpen.
Voorwaarde — beding.
Voorwenden — voorgeven.
Voorwerp — onderwerp.
Voorzichtig — bedachtzaam — omzichtig.
Vorderen — eischen.
·Vordering — verzoek.
Vorm — figuur — gedaante.
Vreemd — buitenlandsch — uitheemsch.
Vreemdeling — vreemde.
Vrees — angst.
Vreeselijk — afgrijselijk — ontzettend.
Vreezen — duchten.
Vreugde — blijdschap.
Vriendschap — genegenheid.
Vrij — onafhankelijk.
Vrijmaken — bevrijden — vrijstellen.
Vrijmoedig — vrijpostig.
Vroed — verstandig — wijs.
Vroom — godsdienstig.
Vroomheid — deugd — braafheid.
Vurig — krachtig.

Waanwijs — eigenwijs.
Waanzinnig — krankzinnig.
Waar — echt.
Waar — waarschijnlijk.
Waard — dierbaar.
Waard (zijn) — verdienen.
Waarde — waardij.
Waarde — prijs.
Waardeeren — achten.
Waardig — dierbaar.
Waardig (zijn) — verdienen.
Waardigheid — ambt.
Waarnemen — bemerken.
Waarnemen — aanschouwen.
Waarschuwen — verwittigen.
Wachten (zich) — acht nemen (zich in).
Wachten — afwachten.
Wachten — beiden — afwachten.
Wagen — durven.
Wagen — koets — rijtuig.
Waggelen — wankelen.
Wal — vest — schans — muur.

Walging — afkeer.
Walm — wasem — rook.
Wanbedrijf — misdaad.
Wanbegrip — dwaling.
Wand — muur.
Wandelen — gaan — kuieren.
Wanen — achten.
Wang — koon.
Wangunst — afgunst.
Wanschapen — mismaakt — wanstaltig.
Wantrouwen — achterdocht — mistrouwen.
Wapenschorsing — wapenstilstand — bestand.
Warm — heet.
Wassen — groeien.
Wederhelft — echtgenoot — eega.
Wederkeerig — wederzijdsch — onderling.
Wedervaren — bejegenen.
Wederwaardigheid — beproeving — ramp.
Weeg (te — brengen) — berokkenen.
Week — zacht.
Weelderig — dartel.
Weetgierigheid — nieuwsgierigheid.
Weerzin — afkeer.
Wegwijzer — gids.
Weifelen — aarzelen.
Weigeren — afslaan.
Weiland — beemd — wei — grasland.
Weinig — beetje.
Wel — bron — fontein.
Welbespraakt — welsprekend — wel ter taal.
Wellevend — beschaafd — heusch.
Welstand — welzijn — welvaart — voorspoed.
Welvoeglijk — betamelijk.
Welzijn — welstand.
Wemelen — krielen — krioelen.
Wensch — begeerte — hoop.
Wenschen — hopen — begeeren — verlangen.
Wentelen — draaien — keeren.
Werk — arbeid — bezigheid.
Werkman — arbeider — daglooner.
Werktuig — gereedschap.
Werkzaam — arbeidzaam.
Werpen — gooien — smijten.
Weten (dank) — bedanken.
Wetenschap — kunde — kennis — geleerdheid.
Wettelijk — wettig — wettisch.
Wijd — ruim — breed.
Wijdloopig — omslachtig.
Wijken — deinzen.
Wijs — geleerd — verstandig.
Wijzen — toonen.
Wijzen (van de hand) — afwijzen.
Wijzigen — veranderen.
Wikken — wegen.
Wil — begeerte — verlangen.
Wild — woest.
Wildernis — woestenij - woestijn.
Willekeurig — eigendunkelijk.
Wingewest — provincie — gewest.
Winst — baat — voordeel.
Wispelturig — wuft.
Wit — blank — bleek.
Woede — boosheid — toorn — verbolgenheid.
Woeden — bulderen — aangaan.
Woedend — dol.
Woest — wild.
Woest — braak.
Wonden — bezeeren — kwetsen.
Woning — huis — paleis.
Woordenrijk — welbespraakt.
Woordenwisseling — twist.
Worstelstrijd — gevecht — kamp — worsteling.
Woud — bosch.
Wrak — gebrekkig — bedorven.
Wraken — afkeuren.
Wrang — bitter — zuur.
Wreed — barbaarsch.
Wrevel — boosheid — wrok.
Wroeging — berouw.
Wrok — boosheid — wrevel.
Wuft — wispelturig — veranderlijk.
Wulpsch — dartel.

Zaak — aangelegenheid.
Zaak — ding.
Zacht — week — murw.
Zak — buidel — beurs — tasch.
Zakken — dalen — zinken.
Zalf — balsem.
Zede — gebruik.
Zedig — bescheiden — zedelijk.
Zeeboezem — baai — inham — bocht.
Zege — overwinning.
Zegen — geluk — heil — voorspoed.
Zegepraal — overwinning.
Zeggen — spreken — uiten.
Zeker — uitgemaakt.
Zeldzaam — bijzonder.
Zeldzaam — schaarsch.
Zelfstandig — onafhankelijk — vrij.
Zengen — blaken — schroeien.
Zieden — koken.
Ziek — krank — onwel — ongesteld.
Ziel — geest.
Zielloos — onbezield.
Zien — kijken — staren — turen.
Zin — beteekenis.
Zinneloos — krankzinnig — suf.
Zoet — aangenaam.
Zondig — goddeloos.
Zondigen — dwalen — mistasten — falen.
Zoom — boord — rand — kant.
Zorgelijk — bedenkelijk.
Zorgeloos — onbezorgd.
Zorgzaam — zorgvuldig.
Zot — dwaas — gek — idioot.
Zuil — pilaar — pijler — kolom.
Zuiver — echt — onvervalscht.
Zwaar — hard.
Zwaard — degen — sabel.
Zwaarmoedig — bedroefd — neerslachtig.
Zwak — krachteloos — onsterk.
Zwang — gebruik — mode.
Zwelgen — brassen — slempen — slampampen
Zwellen — dijen — uitzetten.
Zwerven — dolen — dwalen.
Zwierig — opgeschikt — opgedirkt.

SLEUTEL VOOR DEN GEBRUIKER.

I. VERKORTINGEN.

aardr. — aardrijkskunde.
alg. — algebra, algebraïsch.
bet. — beteekent, beteekenis.
Bijb. — Bijbel.
bij overdr. — bij overdracht.
bij uitbr. — bij uitbreiding.
bn. — bijvoeglijk naamwoord.
bouwk. — bouwkunde.
b.v. — bijvoorbeeld.
bw. — bijwoord, bijw. uitdrukking.
dicht. — dichterlijk.
dichtk. — dichtkunde.
dw. — tegenwoordig deelwoord.
eig. — eigenlijk, eigenlijke beteekenis.
ellipt. — elliptisch, d. i. met uitlating.
Eng. — Engelsch.
enk. — enkelvoud.
enz. — en zoo voort.
fab. — fabelleer of mythologie.
fig. — figuurlijk, figuurlijke beteekenis.
Fr. — Fransch.
Germ. — Germaansch(e).
germ. — germanisme.
gesch. — geschiedenis, geschiedkundig.
gew. — gewestelijk of provinciaal.
gmv. — geen meervoud.
gmz. — gemeenzaam, tot den alledaagschen spreektrant behoorende.
H. — Heilig, Heilige.
Hand. — Handel.
Herv. — Hervorming, Hervormde godsdienst.
i. e. — in een, in eene.
Ind. — Indië, Indisch.
ir. — ironisch.
Isr. — Israëlieten, Israëlietisch
Jav. — Java, Javaansch.
lett. — letterlijk.
Mal. — Maleisch.
m. — mannelijk.
meetk. — meetkunde, meetkundig.
mil. — militair (krijgswezen).
muz. — muziek, muziekleer.
mv. — meervoud.
myth. — mythologie, fabelleer.
nat. — natuurkunde.
N. — Noord, Noorden of Noordelijk.
N.B. — Noord-Brabant.
N.H. — Noord-Holland.
nl. — namelijk.
o. — onzijdig.
O. — Oost, Oosten of Oostelijk.
O.I. — Oost-Indië, Oostindisch.
onr. — onregelmatig.
oudt. — oudtijds.
plantk. — plantkunde.
pleon. — pleonasme, pleonastisch.
Protest. Prot. — Protestant, Protestantsch.
rechtst. — rechtsterm, tot het rechtswezen behoorende.
rekenk. — rekenkunde, rekenkundig.
R.K. — Roomsch-Katholiek, tot den R.K. eeredienst behoorende.
Russ. — Russisch of uit Rusland.
sarc. — sarcasme, sarcastisch.
scheepst. — scheepsterm, schippersterm.
scheik. — scheikunde.
scheldn. — scheldnaam.
scherts. — schertsend, scherts.
spraakk. — spraakkunst.
spreekt. — spreektaal.
spreekw. — spreekwijze, spreekwoord.
taalk. — taalkunde.
telw. — telwoord.
tw. — tusschenwerpsel.
v. — vrouwelijk.
v.d. — van de, van den.
vd. — verleden deelwoord.
v.e. — van eenen, van eene.
verg. — vergelijk.
vero. — verouderd.
Vl. — Vlaanderen, Vlaamsch of Vlaamsche.
vnw. — voornaamwoord.
volkst. — volkstaal.
vgw. — voegwoord.
vz. — voorzetsel.
werkt. — werktuigkunde.
w. i. g. of w. g. — weinig in gebruik, weinig gebruikelijk.
W. — West, Westen of Westelijk.
W.I. — West-Indië.
w.w. — werkwoord.
zeew. — zeewezen, tot de zee behoorend.
zegsw., zgw. — zegswijze.
zn. — zelfstandig naamwoord.
Z. — Zuid, Zuiden of Zuidelijk.
Z.H. — Zuid-Holland.

II. TEEKENS.

— vervangt in uitdrukkingen het titelwoord, b.v. **Dunk:** *een goeden* —, *een slechten — van iets hebben.*

— vervangt bij verbuiging het titelwoord, b.v. **Drukkend:** —*e belastingen.*

— vervangt bij de w.w. het voorvoegsel of wel het eerste lid, b.v. **Berokkenen,** ik heb —rokkend; **overzetten,** ik heb of ben —gezet; **spelen,** ik heb —speeld.

—*en*, —*s*, —*'s*, —*eren*, —*ers*, achter zelfstandige naamwoorden, duidt de vorming van het meervoud aan.

—*je*. —*pje*. —*tje*. —*etje* duidt, hier en daar, de vorming van het verkleinwoord aan.

OPMERKINGEN. 1º. Van de ongelijkvloeiende of sterke werkwoorden zijn twee vormen van de vervoeging opgegeven; idem voor de onregelmatige zwakke en sterke werkwoorden. Van de regelmatige zwakke werkwoorden is alleen het verleden deelwoord opgenomen. De inrichting is alzoo deze:

zingen: — ik zong, ik heb —zongen; *leeren*: — ik heb —leerd.

2º. Bij de werkwoorden op -*eeren*, als: *studeeren*, *soupeeren*, wier vervoeging natuurlijk regelmatig zwak is: *ik studeerde*, *heb gestudeerd*, is kortheidshalve niets van de vervoeging vermeld.

3º. Achter de grondwoorden zijn in den regel geen afleidingen en samenstellingen vermeld; enkel, zoo er een of andere reden voor bestaat (b.v. om spelling of verklaring).

4º. *De beteekenis vindt men beknopt achter elk titelwoord gevoegd; de figuurlijke beteekenissen en het taalgebruik blijken uit de opgenomen uitdrukkingen en haar verklaringen.*

5º. *Van zeer vele uitheemsche woorden vindt men de beteekenis opgegeven.*

TITELS EN PRAEDICATEN.

De Koningin of de Koningin-Moeder: *Majesteit.*
Prins of Prinses van het Koninklijk Huis: *Koninklijke Hoogheid.*
Prins of Prinses: *Hoogheid.*
Graaf of Gravin: *Hooggeboren Heer*, of *Vrouwe.*
Baron, Jonkheer: *Hoogwelgeboren Heer.*
Barones, gemalin van een jonkheer: *Hoogwelgeboren Vrouwe.*
Freule: *Hoogwelgeboren Jonkvrouw(e).*
Adellijke weduwe: *Mevrouw de Douairière.*
Niet-adellijke aanzienlijke personen: *Weledelgeboren Heer, Vrouwe.*
Deftige middelstand: *Weledele Heer en Mevrouw.*
Middelstand en kleine burgerij: *Heer en Mejuffrouw.*
Ongehuwde dame, niet van adel: *Mejuffrouw, Juffrouw.*
Menschen uit den werkenden stand: *Naam van den Man, de Vrouw.*

OPMERKINGEN. 1. Deze titels op adressen, b.v.: *Aan Hare Majesteit Wilhelmina, Koningin der Nederlanden*; *Aan Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Hendrik der Nederlanden*; *Aan den Hooggeboren Heer Graaf Adolf van Rechteren*; *Aan de Hooggeboren Vrouwe Barones van Lansweerde*, enz.

2. Bij aanspreking boven en in brieven of adressen (en in de spreektaal) bezigt men voor de Koninginnen het praedicaat: *Mevrouw* of *Majesteit*, ook *Uwe Majesteit*; bij *Prinsen* van het koninklijk huis: *Koninklijke Hoogheid* en *Uwe Hoogheid*, evenzoo bij *Prinsessen*; in de spreektaal ook wel eenvoudig: *Prins* of *Prinses*; verder vindt men dit in verband met het bovengegevene vanzelf; bij *graven* en *baronnen* (in de spreektaal): *Mijnheer de Graaf*, *Mijnheer de Baron*, *Mevrouw de Gravin*, *Mevrouw de Barones;* bij *Jonkheer* te beginnen is het (in de spreektaal): *Mijnheer* en *Mevrouw*, echter *freule* voor jonkvrouw; *juffrouw* voor een niet-adellijke ongehuwde dame, enz.

a. De titel van *Excellentie* wordt gegeven aan:
Ministers in functie, Ministers van Staat, diplomaten met rang van Buitengewoon Gezant; Gouverneurs-generaal v. Ned.-Indië, Generaals en Luitenant-generaals der Infanterie, Admiraals en Vice-admiraals, en verder aan den:
Grootmeester, Opperhofmaarschalk, Opperceremoniemeester, Opperkamerheer, Opperstalmeester, Opperjagermeester en de Groot-officieren van het Koninklijk Huis.

OPMERKING. De aanspreektitel is: *Uwe Excellentie.*

b. De titel *Hoogedelgestreng* is die van:
Leden van den Raad van State, leden van de Staten-Generaal, oud-Ministers, Hoofdambtenaren tot en met den rang van referendaris; Hoofdofficieren tot den rang van Kapitein-Luitenant ter Zee en Majoor bij het leger te land; Commissarissen der Koningin, Gouverneurs en Indië: in 't algemeen van hooggeplaatste staatsambtenaren, voorzitters of leden der Hooge colleges van Staat, al of niet meer in functie.

OPMERKING. De aanspreektitel is: *Mijnheer* (al of niet gevolgd door den naam hunner waardigheid of betrekking, bv. *Mijnheer de Referendaris*, *Mijnheer de Commissaris*, enz. en bij de militairen hun rangtitel zonder meer, bv. *Majoor*, *Kolonel*, enz.

c. Het praedicaat *Weledelgestreng* is dat van:
Inspecteurs, Griffiers, Advocaten, Procureurs, Schoolopzieners, Notarissen, Ingenieurs, niet-hoofdambtenaren en adjunct-commiezen der ministeriën ingesloten; lagere officieren te land (kapitein, ritmeester, 1e en 2e luitenant).

OPMERKING. Voor den aanspreektitel zie boven.

d. Het praedicaat van Burgemeesters van groote steden is *Hoogedelachtbare Heer;* dat van overige Burgemeesters, *Edelachtbare Heer* of thans ook wel *Weledelgestrenge Heer;* deze beide laatste praedicaten gelden ook voor Wethouders en leden van den Raad.

e. Wat de *rechterlijke colleges* betreft, het volgende:
Leden van den Hoogen Raad: *Edelhoogachtbare Heer.*

Raadsheeren der Gerechtshoven: *Edelgrootachtbare Heer.*
Rechters der Rechtbanken: *Edelachtbare Heer.*
Kantonrechters: *Edelachtbare Heer.*
f. Wat de *Hoogescholen* en *andere scholen* betreft, dit:
Curatoren eener Hoogeschool: *Edelgrootachtbare Heer.*
Hoogleeraren: *Hooggeleerde Heer.*
Doctoren (wetenschapp. titel): *Weledele Zeergeleerde Heer.*
Curatoren van een gymnasium, leden der commissies van toezicht op Middelbaar of Lager Onderwijs: *Weledelgestrenge Heer.*
Artsen: *Weledele geleerde Heer.*
Leeraren: *Weledele geleerde Heer.*
Onderwijzers: *Weledele Heer.*

OPMERKING. Ook in de drie laatstbehandelde gevallen zegt men meestal *Mijnheer*, ook wel gevolgd door den ambtstitel: *Mijnheer de Burgemeester*, *Mijnheer de Wethouder*, *Mijnheer de President* (van een rechtscollege); tot hoogleeraren: *professor;* tot geneesheeren en artsen: *Mijnheer* of *Dokter;* overigens *Mijnheer* (zonder meer).

g. Wat de *Hervormde* geestelijkheid aangaat, het volgende:
Predikanten (met doctors-titel): *Weleerwaarde Zeergeleerde Heer.*
Predikanten (zonder doctors-titel): *Weleerwaarde Heer.*
h. Wat de *Israëlietische* geestelijkheid betreft, dit:
Opperrabijn: *Weleerwaarde Zeergeleerde Heer.*
Rabijn of Rabinale assessor: *Weleerwaarde Heer.*
i. Wat de *Roomsch-Katholieke* geestelijkheid aangaat, dit:
De Paus: *Zijne Heiligheid;* aanspreektitel: *Heilige Vader* of *Uwe Heiligheid.*
Een Kardinaal: *Eminentie;* aanspreektitel: *Uwe Eminentie.*
Een Aartsbisschop of Bisschop: *Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid;* aanspreektitel: *Monseigneur.*
Hoogleeraar in de godgeleerdheid: *Hoogeerwaarde Hooggeleerde Heer.*
Deken of hoofd van een dekenaat, ook secretaris van een bisschop: *Hoogeerwaarde Heer.*
Pastoor; geestelijke tevens leeraar aan een klein-seminarie, een R.-K. gymnasium of R.-K. Hoogere Burgerschool: *Zeereerwaarde Heer.*
Geestelijke, die tevens doctor is: *Weleerwaarde Zeergeleerde Heer.*
Kapelaan, Rector van een klooster: *Weleerwaarde Heer.*
Geestelijke Broeder, of geestelijke van lageren rang (diaken, sub-diaken): *Eerwaarde Heer.*

OPMERKING. De aanspreektitel in de hier niet-aangegeven gevallen is: *professor*, *Mijnheer de Deken*, *Mijnheer Pastoor*, *Mijnheer Kapelaan*, *Mijnheer de Rector*; *Broeder*, of soms ook wel: *Eerwaarde*, *Uw Eerwaarde*, of kortweg: *Mijnheer.*

AANTEEKENING. Meermalen laat men op adressen van brieven enz. alle titulatuur weg en schrijft men eenvoudig: *Den Heere*, of *Den Heer* en daaronder: *s. s.*, dat is: *salvo titulo*, met voorbehoud uws titels, of *s. s. t. t.*, dat is: *salvis titulis*, met voorbehoud uwer titels; of *s. h. e. t.*, d. i. *salvo honore et titulo*, behoudens eer en titels.

HET GEBRUIK DER WOORDTEEKENS.

Woordteekens dienen om de juiste opvatting der geschreven woorden te vergemakkelijken. Ze zijn zes in getal en heeten: 1⁰. *Het koppelteeken*, 2⁰. *Het klemtoonteeken*, 3⁰. *Het weglatingsteeken* (apostrophe), 4⁰. *Het samentrekkingsteeken*, 5⁰. *Het afbrekingsteeken*, 6⁰. *Het deelteeken.*

I. Het koppelteeken. Men vereenigt de leden van een samenstelling door een koppelteeken, wanneer het werkelijk aaneenschrijven van die leden een woord zou opleveren van een te vreemd voorkomen, of dat wegens zijn lengte moeilijk zou te overzien zijn.

Het koppelteeken wordt dus gebruikt:

1⁰. In woorden, waarin eigennamen of van eigennamen gevormde bijv. nw. voorkomen als in: *Holloway-pillen*, *Java-tabak*, *Berlijnsch-blauw*, *Pruisisch-zuur*, *Turksch-rood*, enz.

2⁰. In titels, die bestaan uit:

a. Twee bastaard-woorden, als: *adjunct-commies; luitenant-kolonel*, *gouverneur-generaal;*

b. Een Nederlandsch woord en een bastaardwoord, als: *kapitein-geweldiger*, *Staten-Generaal*.

3⁰. In aardrijkskundige namen, bestaande uit een eigennaam en een bijv. nw. of een bijwoord, als: *Klein-Azië*, *Nieuw-Zeeland*, *Noord-Holland*, *Beneden-Egypte*.

Bijvoeglijke nw., van deze namen gevormd, worden zonder koppelteeken als één woord geschreven, b.v.: *Noordbrabantsch*, *Zuidhollandsch*, enz.

4⁰. In samenstellingen, waarvan het eerste lid alleen betrekking heeft op het eerste gedeelte der volgende samenstelling. Dat eerste lid kan zijn: een bijv. nw., een voornaamw., een lidwoord of een telwoord, als: *oude-mannenhuis*, *gemaakte-kleerenmagazijn*, *Mijns-Heerenland*, *'s-Hertogenbosch*, *de Drie-Keizersslag*, enz.

5⁰. Om de leden van uitdrukkingen, die als één benaming (of als één eenheid) moeten opgevat worden, te verbinden, als: *vergeet-mij-niet*, *kruidje-roer-mij-niet*, *spring-in-'t-veld*, *kijk-in-den-pot*, enz.

II. Het klemtoonteeken. Het dient om aan te duiden, op welk woord of op welke lettergreep de nadruk valt: *Deze boer heeft maar één paard.*

Evenzoo: *canapé*, *coupé*, enz.

III. Het weglatingsteeken (apostrophe). Dit staat in den regel in plaats van één of meer weggelaten letters, bijv. *'k* voor *ik; 't* voor *het; d'* voor *den; 's* voor *des; een'* voor *eenen; zou'* voor *zoude; solo's*, *canapé's*, *sofa's*, *menu's*, enz.

IV. Het samentrekkingsteeken. Het duidt aan, dat twee lettergrepen tot één lettergreep zijn versmolten, bijv.: *staĝg* voor *stadig*, *boôm* voor *bodem*, *raân* voor *raden* (raderen), *biên* voor *bieden*, enz.

> OPMERKING. Dit teeken wordt alleen gebezigd bij ongewone samentrekkingen, dus bij die, welke in de spreektaal niet voorkomen. Zonder samentrekkingsteeken schrijft men daarom: *weer*, *onweeren*, *leege*, *leeren* (schoenen), enz.

V. Het afbrekingsteeken wordt gebezigd bij afkortingen.

VOORBEELDEN. *n.l.* = namelijk; *b.v.* = bijvoorbeeld, enz.

(Zie verder de gebruikelijke verkortingen aan 't hoofd van elke letter).

VI. Het deelteeken. Dit dient om aan te duiden, dat een klinker tot een volgende lettergreep behoort, als: *Azië*, *maïs*, *Kaïn*, *quotiënt*, *prieel*, *poëzie*, enz.

> OPMERKING. Het deelteeken dient alleen om de juiste opvatting van het woord te bevorderen; het wordt alzoo gebezigd, als de twee klinkers één klinker of tweeklank zouden kunnen vormen, dus niet in: *modeartikel*, *georgel*, *Leonard*, *roggeaar*, enz. In enkele gevallen wordt het duidelijkshalve gebezigd, als in: *primoïde*, *Israëlieten*.
>
> Volgens algemeen gebruik schrijft men: *museum*, *petroleum*, *mausoleum*, enz.

HET GEBRUIK DER HOOFDLETTERS.

De hoofdletters worden gebezigd om een woord te kenmerken als een eigennaam of daarmede gelijkstaande, of als het eerste eener reeks. Men schrijft dus met een hoofdletter:

1⁰. Het eerste woord van elken volzin, en in poëzie meestal van elken versregel.

2⁰. Alle doopnamen en familienamen, als: *Johan*, *Marie*, *Tromp*.

Ook het lidwoord of voorzetsel, dat een deel uitmaakt van den familienaam en waarmede deze aanvangt, schrijft men met kapitale letter, als: *De Witt*, *Ter Horst*, *Ten Brink*, en evenzoo, indien de familienaam uit drie leden bestaat, als: *Van den Berg*, *Op den Heuvel*, enz. Komt echter vóór den familienaam de doopnaam, dan schrijft men lidwoord of voorzetsel òf beide klein, als: *Hugo de Groot*, *Jan Hendrik van der Palm*, enz.

De toenamen, achter de eigennamen gevoegd, hebben een hoofdletter, als: *Willem de Veroveraar*, *Lodewijk de Veertiende*, enz.

3⁰. Alle aardrijkskundige eigennamen, als: *Frankrijk*, *Duitschland; de Rhone*, *de Elbe; de Vesuvius*, *de Mont-Blanc*, *Cyprus*, *kaap Finistère*, enz.

Indien deze eigennamen samengesteld zijn, krijgt ieder hoofdlid een kapitale letter, als: *Noord-Holland*, *Beneden-Egypte*, *de Zwarte Zee*, enz.

4⁰. De namen van week- en feestdagen en van de maanden, als: *Maandag*, *Paaschzondag*, *Kerstmis*, *December*.

5⁰. De eigennamen, als soortnamen gebezigd, als: *Van der Palm was de Cicero van zijn tijd;* — verder: *De Keizer*, *de Koningin*, *de Prinses*, *de Minister*, *de President*, enz., indien uit de omstandigheden blijkt, dat een bepaalde persoon bedoeld wordt. Zoo is in: *De Koningin zal komen*, de Koningin = H. M. Wilhelmina.

6⁰. De abstracte zelfstandige nw., die als personen worden voorgesteld (personificatie), als: *De Waarheid reisde door 't gehucht, en vroeg er ook een plaats!* (Bild.)

7⁰. Ieder hoofdwoord in titels, als: *de Heer A.*, *Mijnheer B.*, *Mevrouw C.*, *Mijne Heeren*, *Mijne Dames*, *Weledele Heer*, *Weledelgestrenge Heer*, *de Hooge Raad*, *de Staten-Generaal*, *de Provinciale Staten*, enz.

8⁰. De bijv. nw., van eigennamen afgeleid, als: *Groningsche koek*, *Russisch leder*, *de Socratische leerwijze*, enz.

Bestaan de eigennamen der aardrijkskunde uit twee leden, als: *Noord-Brabant*, *Zuid-Holland*, *Noord-Amerika*, enz., dan worden de bijv. nw., er van afgeleid, aaneengeschreven, en het eerste lid behoudt de hoofdletter, als: *Noordbrabantsche kleederdracht*, *de Zuidhollandsche eilanden*.

9⁰. De woorden, die in bijzondere gevallen, door den smaak en het oordeel van den schrijver te bepalen, een opzettelijke aanwijzing vereischen of van de overige onderscheiden moeten worden, als: *Hij*, *Hem*, *Zijn*, *de Almacht*, *de Hemel* (van *God* gebezigd); *de rechten der Kroon*, enz.

HET AFBREKEN VAN WOORDEN IN LETTERGREPEN.

Het afbreken van woorden in lettergrepen geschiedt het best op het gehoor. Echter zijn door de ontwerpers der spelling enkele regels gesteld, waarvan wij de belangrijkste hier laten volgen.

1⁰. In samengestelde woorden blijft iedere letter in het lid, waartoe zij behoort; men breekt dus af: *voort-aan*, *aard-appel*, *land-ouw*, *bedil-al*, *mein-eedig*, *elk-ander*, *malk-ander*.

2⁰. De voorvoegsels: *be-*, *ge-*, *her-*, *ont-*, *ver-*, *wan-* en de min of meer „zelfstandige" achtervoegsels: *-aard*, *-heid*, *-schap*, *-dom; -baar*, *-zaam*, *-lijk*, *-loos*, *-achtig*, *-haftig* worden steeds als afzonderlijke lettergrepen geschreven, dus: *be-amen*, *ge-leiden*, *ont-adelen*, enz.; *grijs-aard*, *wijs-heid*, *eer-loos*, enz. Uitgezonderd: *vein-zaard* (van *vein-zer*) en *grijn-zaard* (van *grijn-zer*).

3⁰. De achtervoegsels, als: *-de*, *-te*, *-ste*, *-ster*, *-nis*, *-sel*, enz., die met één of meer medeklinkers beginnen, worden steeds als afzonderlijke lettergrepen geschreven, als: *kun-de*, *hoog-te*, *diep-ste*, *gedwee-ste*, *naai-ster*, *duister-nis*, *bak-sel*. Uitgezonderd ter wille van de uitspraak: *naas-te*, *mees-te* en *bes-te*.

4⁰. De verkleiningsuitgangen: *-tje*, *-pje*, *-ske*, *-sken* mogen in geen geval gescheiden worden, dus: *zee-tje*, *kooi-tje*, *raam-pje*, *arm-pje*, *boek-ske*, *jong-sken*, *vlag-ske*, *penning-ske*. Uitgezonderd zijn ter wille der uitspraak: *laat-je*, *papaat-je*, *slaat-je*, *Catoot-je*, *parapluut-je*, enz. Deze breekt men ook wel af: *la-tje*, *papa-tje*, *sla-tje*, *Cato-tje*, *paraplu-tje*. Echter altijd: *Kaat-je*, *Naat-je*, *Daat-je*. (Zie *Opmerking*, hieronder).

5⁰. De alleenstaande tusschenletter behoort tot de volgende lettergreep, als: *dui-nen*, *pe-ren*, *be-ren*, *be-rin*, *schoo-ven*, *lee-raar*, *lee-ra-res*, *la-chen*, *jui-chen*.

6⁰. Van twee tusschenletters behoort de eerste tot de voorgaande, de tweede tot de volgende lettergreep, als: *drin-ken*, *klim-men*, *gem-zen*, *bos-sen*, *bos-schen*, *bos-schage*, enz. Evenzoo bij *ng*, als: *ton-gen*, *spron-gen*.

7°. Van drie of vier tusschenletters behooren er zooveel tot de volgende lettergreep, als zich gezamenlijk aan het begin van een woord gemakkelijk laten uitspreken, als: *vor-sten*, *af-kom-stig*, *ang-stig*, *kun-stig*, *ven-ster*, doch: *vorst-je*, *kunst-je*, *amb-tenaar*, *erw-ten*, *art-sen*, *koort-sig*: verder: *asch-schop*, *as-sche-poes-ter*, *enz.*

8°. In vreemde woorden beslist de uitspraak, als: *Kar-tui-zer*, *Hen-ri-et-te*, *Is-ma-el*, *Is-ra-e-lie-ten*, *pris-mo-i-de*, *a-bri-koos*, *A-dri-a-nus*, *lo-co-mo-tief*, *me-tho-de*, *am-phi-bie*, *A-lex-an-der*, *a-lex-an-drij-nen* (dichtregels van 12 of 13 lettergrepen), *bas-cu-le*, *bi-jou-te-rie*, enz.

Opmerking. Ten opzichte van: *kachel*, *Mechelen*, *lichaam*, *bochel*, *kuchen*, *papaatje*, *schakootje*, enz. valt nog op te merken, dat men ze, ter wille eener juiste uitspraak, niet anders dan hoognoodig achter de eerste lettergreep dient af te breken.

HET AANEENSCHRIJVEN VAN WOORDEN.

Samengestelde woorden zijn verbindingen van woorden, die tot één geheel vereenigd zijn ten einde een nieuw begrip uit te drukken, d. i. een begrip verschillend van dat, hetwelk door de leden, als woorden los naast elkander geplaatst, zou worden benoemd. Zoo is: *hooge-school*, *kleinkind*, *welgemaakt*, *rijwiel* iets anders dan: *hooge school*, *klein kind*, *wel gemaakt*, *rij wiel*, enz.

De leden der samengestelde woorden worden aaneengeschreven òf door een koppelteeken verbonden. De samenstellingen, welker spelling eenig bezwaar kan opleveren, met het oog op het aaneenschrijven, zijn:

1°. De zelfst. nw., voorafgegaan van bijv. nw., welke onverbogen blijven, als: *schoonzoon* (des *schoonzoons*), *zuurkool* (der *zuurkool*), *hoogepriester* (des *hoogepriesters*), *Nieuwjaar* (des *Nieuwjaars*).

2°. Alle samengestelde zelfst. nw. en bijv. nw., die door afleiding ontstonden, alsmede de bijwoorden met de zoogenaamde bijwoordelijke *s*, als *broodbakker*, *wetgever*, *kolenbrander*; *schaatsenrijder*, *vierentwintigponder*, *drieënnegentiger* (wijn), *teleurstelling*, *teraardebestelling*: *alledaagsch*, *onderaardsch*, *goedhartig*, *viervoetig*, *zoodanig*, *snelgewiekt*, *hooggeschouderd*; *terloops*, *vanzins*, *bijtijds*, *vanouds*, enz.

Opmerking. Ook schrijft men: *binnenskamers*, *buitenslands*, *binnensmonds*, *binnensrands*, *ondershands*, enz., waarin de eerste *s* is ingelascht, terwijl de tweede een bijw. *s* is, die de leden verbindt.

3°. De uitdrukkingen, waarin verbuigingsvormen voorkomen, die buiten samenstelling niet meer in gebruik zijn. Hun eerste lid bestaat uit:

a. een bijv. nw. in den 2en nvl. mannelijk of onzijdig op *s*. *goedsmoeds*, *blootshoofds*. Soms ontbreekt de *s*, als in: *droogvoets*, *goedschiks*, *oudtijds*.

b. een bijv. nw. in den 2en nvl. vrouwelijk op *er*, dat met het volgende zelfst. nw. in figuurlijken zin moet opgenomen worden, als: *langzamerhand*, *allerwegen*, *toevalligerwijze*, *gewapenderhand*, *stormenderhand*.

In eigenlijke bet. blijft ieder lid op zich zelf, als in: *onverrichter zake*, *ouder gewoonte*.

c. een voorzetsel, gevolgd door den verscherpten vorm *ter*, als: *metterdaad*, *metterwoon*, *mettertijd*, evenzoo *uitermate*.

d. de vormen *der*, *des*, *wes*, oude 2en nvl. van *die*, *dat*, *wat*, als: *derhalve*, *deskundig*, *weswege*.

4°. Opeenvolgingen van woorden, die met elkaar verbonden iets anders beteekenen, dan wanneer zij gescheiden zijn. De voornaamste hiervan zijn:

a. werkwoorden, samengesteld met zelfst. nw., bijv. nw. of bw., wanneer zij een nieuw begrip beteekenen, als: *gadeslaan* (hierbij denkt men niet aan *slaan* = houwen), *gevangennemen*, *vrijlaten*, enz.

Opmerking. Indien het eerste deel een bepaling vóór zich kan nemen, wordt het natuurlijk als afzonderlijk woord geschreven, bijv. *prijs stellen* (een *hoogen* prijs stellen

op iets), *fraai schrijven* (*zeer* fraai schrijven), *acht geven*, *acht slaan* (*geen* acht, *veel* acht geven, slaan), *staat maken* (*weinig* staat maken op), enz.

b. bijv. naamw., voorafgegaan door: *al*, *vol*, *wel*, *in*, *door*, *puik*, *aller*, *opper*, in de beteekenis van *zeer*, als: *algoed*, *volijverig*, *welbespraakt*, *indroog*, *doornat*, *puikbest*, *allernieuwst*, *opperbest*. Evenzoo in titels: *Weledel*, *Weleerwaard*, *Zeergeleerd*, *Hooggeboren*, *Hoogedelgestreng*, enz.

c. namen van kleuren, die uit twee bijv. nw. bestaan, als: *donkerblauw*, *zwartbont*, *roodbont*, *oranjegeel*, enz.

d. de leden van bepalingaanduidende voornw.: *degene*, *diegene*, *datgene*, *dezulke*, *dezelfde*.

e. de telwoorden beneden *twintig*, als: *achttien*. Van de getallen boven *twintig* worden alleen de honderdtallen met den vermenigvuldiger aaneengeschreven, als: *driehonderd*, *achttienhonderd*, doch: *zeven duizend*, *negen millioen*.

OPMERKING. De met *en* verbonden telwoorden worden steeds los geschreven, als: *een en twintig*, *honderd en drie*. Evenzoo de ranggetallen: *twee en twintigste*, *driehonderd vier en vijftigste*.

f. bijwoorden met bijwoorden, als: *weleer*, *hoelang*, *zoolang*, *zoover*, *hierom*, *hierdoor*; *daardoor*, *daarvan*, *waarmede*, *waaronder*, *waarover*, enz.

OPMERKINGEN. 1⁰. Men schrijft gescheiden: *ergens op*, *nergens door*, *overal bij*, *er bij*, *er van*, *er aan*, *er door*, *er over*, enz. De uitdrukkingen met *ergens*, *nergens*, *overal* komen vooral in de spreektaal voor en worden meer gesproken dan geschreven; *er* is meestal door tusschenstaande woorden van zijn bijwoord gescheiden, als: *Hij wil er altijd over spreken. Denk er telkens aan.*

2⁰. Men onderscheidt *weleer* van *wel eer*, bijv.: *Gij hadt wel eer kunnen komen;* evenzoo: *hoelang* van *hoe lang; zoolang* van *zoo lang; zoover* van *zoo ver; vandaar* van *van daar; vanhier* van *van hier; vanwaar* van *van waar;* bijv.: *Ik ben ziek, vandaar kan ik niet komen. Ik ben naar Velp gewandeld en van daar naar Arnhem. Tot hoelang zal hij blijven? Hoe lang zal hij blijven?*

g. een voorzetsel met een naamwoord of telwoord, als: *achterwege*, *onderwijl*, *overeind*, *bijgeval*: — *voorwaar*, *tegelijk*, *opnieuw*; — *vaneen*, *aaneen*, *overal*, *vooral*.

OPMERKING. Het voorzetsel blijft gescheiden, indien het tweede woord een bepaling bij zich kan hebben. In dit geval ontstaan uitdrukkingen, die de kracht hebben van voorzetsels, als: *uit hoofde van*, *te midden van*, *in weerwil van*, *in spijt van*, *met betrekking tot*, *door toedoen van*.

5⁰. Verder worden aaneengeschreven:

a. De bijwoorden: *terug*, *terstond*, *ternauwernood*.

b. De voorzetsels: *tegenover*, *rondom*, *niettegenstaande*, *ingevolge*.

c. De voegwoorden: *alhoewel*, *ofschoon*, *zoodat*, *tenzij*, *tenware*, *opdat*, *doordien*, enz.

d. De tusschenwerpsels: *helaas* en *eilieve*.